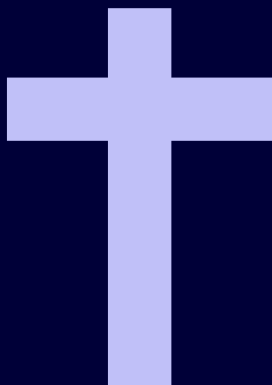

Hona Bible

The New Testament in the Hwana language of Nigeria: Hona
Bible

Hona Bible

The New Testament in the Hwana language of Nigeria:

Hona Bible

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: Hona (Hwana)

Contributor: Language Developers and Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 18 Jul 2025

d942b897-c376-5386-bfaf-e0ce21c59136

Contents

MATTA	1
Markus	70
Luka	112
Yahaya	180
Tar fathlɔngya	
Yeeso	230
Romaya	295
1 Korontiyaya . .	323
2 Korontiyaya . .	349
Nggalatiyaya . .	366
Afisaya	376
Filibiyaya	386
Kolosiyaya	392
1 Tasalonikaya .	398
2 Tasalonikaya .	404
1 Timoti	407
2 Timoti	415
Titus	421
Filimon	425
Ibraniyaya	427
Yakubu	448
1 Mbiturus	455
2 Mbiturus	463
1 Yahaya	468
2 Yahaya	475
3 Yahaya	476
Yahuda	477
Səsən kuk- waryirha	479

Matta Labara na Mbønggøn aten Yeeso

Katøra labaara

Matta tal ahur fa fatsahaya Yeeso ndøn chirethgha deleewar diya. Labara na Mbønggøn aten Yeeso yi Matta pørangdø ndaarha køm Yeeso Køræsti ni. Ndøghønni tø hørækrha lødangna Faara døf miighøn a nafiyighøn ahu Deleewar Faara tø Pedønda yi kætøm. Labardi na Mbønggøn ya mbø a Yahudaya katen-dan wa, amma a køshiiirha kahad. Chireethleng Matta ønggina hai katøragha hai tøtal-tøtal. Katøranggøn hai tø labar nggøtta Yeeso, tø mbaptisømadghøn tø køkørrøghøn. Tø køm kwamandi katørang nøn pør labar Faara, tø tsahadghøn ha, tø kønang nda fiya a Nggalili. Pørdø labar wiid Yeeso thliinøn a Nggalili dønøn Urshalima dø; tø øngya katøragha hai atønggøn har tawang nanda dø tø thliidghøn sø ahu møra. Labara na Mbønggøn aten Yeeso yi Matta kyadda ndøn a pøpal tø ndaarha Yeeso Køræsti mamnda tømælømnda ni. Nøghøn tø sæsømnda yi følang nda Ngyakhrha Faara hai ma Musa.

Tsahang Matta hai pømnggøn tuf: 1. Tshahad Yeeso ha a mbørha na dangkam, aten øngya kamngga a tsauka wangya Kutøryid Faara (5-7). 2.

Tsahang dø fatsahayighøn ha kumkap søri, kwamana kamngga a øna taara nda mømøl (10). 3. Na karapu sø dødøamøn-dødøamøn tsahana Yeeso ha aten kutøryid Faara (13). 4. Kwamana na a tsauka tø mbu samad Yeeso (18). 5. Tsaaha døha aten mii ngwala køshiiirha tø øngya na a katørarha hai a fardi (24-25). Øngya na ahurghøn.

Chichiiya Yeeso tø nggøttøghøn hai 1:1-25; 2:23

Tarya ønana Yahaya tø Mbaptisøma 3:1-12

Mbaptisømad Yeeso tø køkørrøghøn 3:13-17; 4:11

Tarya ønana Yeeso a chehweed Nggalili 4:12, 18:35

Mal Yeeso Nggalili døgha Urshelima dø 19:1-30; 20:34

Mii ngwala tar Yeeso a Urshelima 21:1-46; 27:30

Taurha Yeeso dø tø mærrøghøn 27:32-66

Thlid Yeeso sø hu møra tø kyatta fadghøn 28:1-20

Chichiiya Yeeso (Luka3:23-38)

1 Kulo thlømngya chichiiya Yeeso Køræsti ya, chichid Ndauda tø Ibrahim.

2 Ibrahim nggøtgha Ishaku, Ishaku nggøtgha Yakubu. Yakubu nggøtgha Yahuda tø wan manggighøn.

3 Yahuda nggøtgha Peres tø Dzara. Ma ndan ndøna Tamar.

Peres nggøtgha Hesron, Hesron nggøtgha Aram,

4 Aram nggətgha Ami-
nadab,
Aminadab nggətgha
Nashon,
Nashon nggətgha Salmon.
5 Salmon Nggətgha Mboz.
Man ndəna Rahap.
Mboz nggətgha Obed. Man
ndəna Ruth.
Obed nggətgha Djeshi,
6 Njessi nggətgha kutəra
Ndauda.
Ndauda nggətgha Sule-
manu. Man ndəna
Mbasheba, nu mərə
Uriya.
7 Sulemanu nggətgha Re-
hobom,
Rehobom nggətgha Abidja,
Abidja nggətgha Asa,
8 Asa nggətgha Dje-
hoshafat,
Djehoshafat nggətgha Djo-
ram,
Djoram nggətgha Adzariya,
9 Adzariya nggətgha Djoth-
lam,
Djothlam nggətgha Ahas,
Ahas nggətgha Hedzekiya,
10 Hedzekiya nggətgha
Manasa,
Manasa nggətgha Aman,
Aman nggətgha Djosiya,
11 Djosiya nggətgha
Djekoniya * tə wan-
manggighən, a sayiddi
kəsang ngganda nafiya
Yahuda ngyabang
tsaurha nda kanda fa hu
chehweed Mbabila də.*

12 A kwasamaddi dəna
nda tə kanda a Mbabila
də, Djokoniya nggətgha
Sheyaltiyel,

Sheyaltiyel nggətgha
Dzerubabel,
13 Dzerubabel nggətgha
Abihudu,
Abihudu nggətgha
Eliyakim,
Eliyakim nggətgha Adzor,
14 Adzor nggətgha Dzadok,
Dzadok nggətgha Akim,
Akim nggətgha Eliyud,
15 Eliyud nggətgha
Eleyadza,
Eleyadza nggətgha Mattan,
Mattan nggətgha Yakubu,
16 Yakubu nggətgha Yisufu,
chimad Mairamu.
Mairamu nggətgha Yeeso
na nda aarha Kərəsti.

17 Chichiiya kumkap fada
a thlakh mbəd Ibrahim
dəgha thlakh mbəd Ndauda
də. Thliirha a thlakh mbəd
Ndauda dəgha hu sayidda
də ngyabang nanda tsaurha
kanda fa a Mbabila, chichi-
iya kumkap fada ni. Thiirha
kəm a sayiddi mal nanda
Mbabila dəgha hu sayidda də
nggət nanda Kərəsti chichiiya
kumkap fada ni.

*Nggətta Yeeso
(Luka2:1-7)*

18 Kulo kwaman nggətta
Yeeso Kərəsti ya. A sayiddi
ngwanna Yisufu Mairamu
man Yeeso, amma kanda
kula kakhrha, kəlagha
Mairamu hai, nəghən ahur
yi Səsəna tə Pedənda.

19 Yisufu ka niifa ni mbə
midghən sə a fərang shilee
nən Mairamu a yid fiya wa,

* **1:11 1:11 Djekoniya:** sən ndan kəm tə thləma "Djehoyakin". Kəlang 2 Kutərya
25:27 * **1:11 1:11** 2 Kutərya24:14-15; 2 Deleewar fa səngya36:10; Irmiya27:20

ahu numadghən na midghən sə a kalghənən hai bəbee.

20 Amma ndəghən hu numaddi kee, baġha təthlənda Faara thləmadghən ba hu səsəniirha ndanggən, "Yisufu, wan Ndauda, a tərəmna kakh Mairamu wa, kəsər hurryiddi keeghən yi Səsəna tə Pedənda ni.

21 Nən a nggət wee həshin, dəfang thləma na Yeeso† Kəsər ndəghən ni a hərgħang nafiyighən ahu dīmiyid ndan."

22 Ənggini heu ya katəra nən hai ka a ləfang ngganda 'ya ndana annabi.

23 "Na wutararha a dəfrha hur nggət wee həshin nən dəfang thləma nda Imaniyel."

Thləmdī ndaarha ni, "Faara nəghən tə kəm ha."*

24 Mehenna Yisufu sə a beena, takkwa ən danən pərangna təthlənda Faara, kahanggən Mairamu.

25 Amma səngwa ndən wee nuwun wa, kəl a kwasamaddi nggət nən wee həshin, dəfang thləma nən Yeeso. *

2

Bad fasəngya ba a man kyad yanfaara

1 Akwasamaddi nggət nanda Yeeso a Mbaitalami ahu chehweed Yahudiya, a thlakh mbed kutəryid Hirdus, baġha fasəngya a Urshelima ba a man kyad yanfaara ba.

2 Tsakh mee nda, "Ai wandi nggət nanda kutər Yahu-daya? Na dan wufəlngarghən a man kyad yanfaara, ba nan ba ka a tərang shilee nan in."

3 Hərəmna kutəra Hirdus səkkən kee, billaġha kaan, heu tə nafiya Urshelima.

4 Tərġha wumanggən mamngya firistaya ba, tə fasəngya ngyakhrha Musa, tsahang mee nən kanda, "A yanggi na nda a nggət Kərəsti?"

5 Ndan ngganda, "Ahu tal Mbaitalami hu chehweed Yahudiya, kəsər chirethlengga annabi hai kee tə ndaarha:

6 'Amma sa kəm Mbaitalami na hu chehweed Yahudiya,

kədiwa ahur kutəryid wupəriya Yahuda wa.

Kəsər a fadwa na kutəra a kyarha ba,

nən a tsaurha tə lafrha nafina Isəreela.' " *

7 Tərġha Hirdus aah fasənggina nən ba bəbee, tsahang mee nən kanda sayiddi na nanda wufəlngardi.

8 Thlən kanda nən Mbaitalami də ndanggən kanda, "Dama də dūn səye labar wanda ba ya tə sammayirha. A walangdun, bamaba bun pərekən nggima diyadə di tərang shilee teena."

9 A kwasamaddi sək nanda labardi ki kutəra, thlii nda wii fayindan nda. Wufəlngardi 'wa nanda

† 1:21 1:21 **Yeeso:** Thləmdī "Yeeso" tə mii Helenaya ni, ndəna "Djeshiwa" tə mii Ibraniyaya. Thləmdī ndaarha ni, "Faara tə hərəkrha ni" *

* 1:25 1:25 Luka2:21 * 2:6 2:6 Meka5:2

1:23 1:23 Ishaya7:14

narha a man kyad yanfaara ba nagma a mbendan dēgha isha a mbēdi na wanda sē.

¹⁰ Na nanda wufəlngarđi tək mbēnda nda fa kaan.

¹¹ Kyana nda mindəda hai, na wanda nda tē man Mairamu, bēra nda hai tērang shilee nda teena. Tērgħa inang ngganda yawayindan dē fērang tēfaasa nda tē urdi tē mur.

¹² Yanang ngganda kanda ahu sēsəniirha a wunda tē thləmad Hirdus wa, nanən kee wudā nda tal ndan dē tē kwamana pak.

Danda Yisufu tē Mairamu a Masar dē

¹³ A kwasamaddi wiina fasənggini, tērgħa tēthlənda Chinəm bəgha thləmad Yisufu bə hu sēsəniirha ndanggən, “Thliusə, tērang wandi tē man daana tē kanda a Masar dē. Tsawama a mbēdi kəl a pērang dī ndən kun, kəsər Hirdus nən a kada wandi a bəlanggən.”

¹⁴ Tērgħa thliigha sē tēranggən wandi tē man a fədīgdī wiigha Masar dē.

¹⁵ Tsawa nda a mbēdi kəl merna Hirdus. Əndiya katēra nən hai ka a lədang ngganda əndi ndaana Chinəm a mii annabi, “Aah yi waana bə a Masar.” *

Bəlang Hirdus wangya həshya na nggu-ngguchit a Mbaitalami

¹⁶ Kəlana na Hirdus hai fasənggini na a man kyad fara bə pəpələk ndan hai, səbgha hurghən dē kaan. Thlənanggən sodjaya dē a

bəlangganda wangya həshya dē na nggu-ngguchit a Mbaitalami tē tulayighən, səlna hura yindan səri tē fīngya səlwawa, məməlla sayiddi pērangna fasənggini kyana wufəlngarđa bə.

¹⁷ Tērgħa 'ya thləkna annabi Djermiya ləghəddə:

¹⁸ “Səkdəm huhwaarha a Ramah,
tərha tē thlee hura,
Rachal a tərha ka wang-
gighən
kardə nggabrha fa,
kəsər mər wanggighən dē.” *

Wutta Nadzarat dē

¹⁹ A kwasamaddi merna Hirdus, tērgħa tēthlənda Chinəm kyad fadghənən a Yisufu hu sēsəniirha a Masar,
²⁰ ndanggən, “Thliusə tērang wandiya tē man wudana chehweed Isəreela dē, kəsər nafini na a kada yibəd wandi mər nda dē.”

²¹ Tērgħa Yisufu thliigha sē, tēranggən wandi tē man wuda nda chehweed Isəreela dē.

²² Amma səkənən wan Hirdus, Arkilus ni hu tsənggam chin, a əna kutəryirha a chehweed Yahuda, tərəm dərha nən mbədəda. Yanangganda hu sēsəniirha a dēda dē wa, tērgħa kyalthgha chehweed Nggalili dē.

²³ Dēgha tsaurha ahu tala na nda aarha Nadzarat, ləghədgha 'ya thləkna annabiya: “Na nda aaghən Tənadzarat.”

* 2:15 2:15 Hodzaya11:1 * 2:18 2:18 Irmija31:15

3

Tsahad Yahaya Təbaptisəma
(Markus1:1-8; Luka3:1-18; Yahaya1:19-28)

¹ Akwasamad huraya Yahaya Təbaptisəma a pər labar Faara a fiya a kaheerha na a chehweed Yahuda,

² nagha a ndaarha, “Malaman dīmiyid nun, kəsər Kutəryid Talara nduwusda ba.”

³ Niif dani ndaana annabi Ishaya:

“Urarha a aah farha a kaheerha,
‘Tangsaaman kwamana Chinəm sə,
pəpənaman kwaman sarya də a ndəghən.’
” *

⁴ Luwud Yahaya ənagha ndan tə was thləkhmu, kənanngən muwun tə paama. Ənnadghən mii mbeerha tə aam dee. *

⁵ Fiya na a Urshalima tə Yahudiya heu tə chehweeya kahad na a mii kufad Urdun dənda thləmadghən də.

⁶ Kanda a pər dīmiyid ndan, nagha a ənang mbaptisəma kanda a kufad Urdun.

⁷ Amma nana Yahaya Farisaya tə Sadukiyaya hangga a barha mbəda ba nən a ənang mbaptisəma fiya sə, ndanggən kanda, “Kun huthlingya! Wun kəsgha thləmad nun a da səsad Faara nun hai na bayi?”

⁸ Ənama ‘ya kyadgha ndaarha malangfun dīmiyid nun.

⁹ A numadun ndon kee, ‘Chichid nəm ni Ibrahim, mbə Faara a səsang kəm wa.’ Niya ndang nda kun na Faara tə səsəmda ha na a ənang wundakhnaya nən Ibrahim sə tə feryini ya.

¹⁰ ‘Wanda teena pangnda wurra a kul dəfrha, kala dəfrha mbuwa nggəta ngga nanda kyathlang nda də muwangganda ahu waarha də.

¹¹ Niyi a ənang mbaptisəma kun tə aama. Amma niifa sə na bayi kalgha nggi mu, tsəkki na a kwasanggi sahad pahamggən hai wa, ndəghənggi banən ənang mbaptisəma kun tə Səsəna tə Pəfənda tə waarha.

¹² Nəghən tə dəng pəra ha, nən a pərang dīdirha də ngwanggən wan hwalidghən ahu birukkun hai. Nən a njang nda dīdīdghən də tə waarha mbuwa mərə hai.”

Mbaptisəmad Yeeso
(Markus1:9-11; Luka3:21-22)

¹³ Tərgha Yeeso thliigha a Nggalili dəgha kufad Urdun də ka a ənangga Yahaya mbaptisəma.

¹⁴ Amma Yahaya kardafa a ənang mbaptisəma nən Yeeso, ndəghən, “Kamdə sani əne mbaptisəma. Kama na barha thləmanna ba?”

¹⁵ Nggəmanngga Yeeso ndəghən, “Nanənya ngwa tsauka kee, kəsər kamdə a lədanggəm əngya heu na mid Faara.” Tərgha nggəmanngga Yahaya fa.

* 3:3 3:3 Ishaya40:3

* 3:4 3:4 2 Kutərya1:8

16 Hərəm nanda ənang mbaptisəma Yeeso, kyanən sə ahur aamdi kee, tərgha talara inggadə na Səsən Faara nən a təra hai kəla tətiliurha tsauka a tenggən.

17 Sək urarha nda a talara hai, "Waana niya, nggəmni, niyi a tək mbəndəghən fa kaan."

4

Kəkərang Sheetan Yeeso

(Markus1:12-13; Luka4:1-13)

1 Tərgha Səsəna tə Pedənda dəgha tə Yeeso a kaheerha də ka a kəkərangga sheetan. *

2 Yeeso kardə aama yi beena kumnggit fada nda fədiğrha tə yan fara. Akwasamdghən kəsgha miirha ndən.

3 Tərgha sheetan bəgha thləmadghən bə ndanggən, "Ana Wan Faara ni sa, tsawang feryini ya ka mburodi."

4 Amma nggəməngga Yeeso ndanggən, "Nəghən chichirethlee hai hu deleewar Faara:

'Mbə tə mburodi kee na niifa kəra sə wa,

amma tə labaara na kyarha bə a mii Faara.'

5 Tərgha sheetan tərənggən Urshelima də wupəri tə Pedənda, tərənggən ten Kən Faara sə na a Urshelima.

6 Ndanggən, "Ana Wan Faara ni sa, puru hweede hai,

kəsər nəghən chichirethlee hai hu deleewar Faara,

'Nən a ndang fathlənggighən a nggawo wa nda sə, tə haryindan na nda a nggawo sə, amana dəghang sarwa feera fa.'

7 Nggəməngga Yeeso, "Nəghən chichirethlee hai, 'a kəkərangna Chinəm Faarwa wa.'

8 Nggərgħa Sheetan tərəng nda a ten wumnda sə na nzang kyadang kutəryid kəshirha nən heu tə mamnggitghən.

9 Ndanggən, "Ənggini heu ya niya furo kən, a bərna hai fəree mamnggirha na."

10 Ndangga Yeeso, "Kalu kwamanna hai, Sheetan! Kəsər nəghən chichirethlee hai hu deleewar Faara:

'Tətani a dəfang shilee na Chinəm Faarwa in, ndəghən katənggən na fərang mamnggirha.'

11 Tərgha Sheetan mal Yeeso nən. Bəgha fathləngya Faara bə kəlagħən ndaha.

Katərang Yeeso tərghən hai a Nggalili

(Markus1:14-15; Luka4:14-15)

12 Səkna Yeeso muwang nda Yahaya hu porsəna də, mal Yahudiya nən dəgha Nggalili də. *

13 'Wa dərha nən Nadzarat də a wudgha Kafarnahum

* 4:1 4:1 İbraniyaya2:18; 4:15 * 4:12 4:12 Matta14:3; Markus6:17; Luka3:19-20

* 4:13 4:13 Yahaya2:12

də na a mii wuri aama tə tsaurha, na a chehweed Dzebulu tə Naftali.*

14 Kəsər a ləđang ngganda 'ya ndana annabi Ishaya tə ndaarha:

15 "Chehwed Dzebuluna tə chehweed Naftali, kunna a kwaman wuri aama, tə kəsər kufad Urdun,

tə kəm chehweed Nggalili yi fingya mbuwa wa Yahudaya.

16 Nafiya na tsaurha a wula nanda kukwaryirha kaan,

Fingya na tsaurha a mishim mərri kyad kukwaryirha ba."*

17 Ka a fardī ndən katərangna Yeeso pər labar Faara hai, nagha a ndaarha, "Malaman dīmiyid nun, kəsər Kutəryid Talara nduwusda ba."*

Katərang Yeeso wur fatsahayighən hai

(Markus1:16-20; Luka5:1-11)

18 Nana Yeeso a wiirha hai a mii wuri aam Nggalili, na nafiya nən səri a wanmanggi nda Siman na nda aarha Mbiturus tə wanman Andərawus. Na nda a kəs təngya tə panggamnggi ndan ahu wuri aamdi kəsər fa kəs təngya ni.

19 Tərgħa Yeeso ndanggən kanda, "Mbuwama samadna, niya tsawang kun fa kəs fiya ba."

20 Tsu a mbədi kee malang-ganda panggamnggi ndan mbu samadghən nda.

21 Chik nən dərha mbeedə, nggərgħən na nafiya səri a wanmanggi, Yakubu wan Dzabadi tə wanman na Yahaya. Kanda ahu kombuwol chii ndan Dzabadi, a tangsang panggamnggi ndan də, aagħa Yeeso kanda.

22 Tsu a mbədi kee malang-ganda kombuwol ndan tə chi ndan mbu samadghən nda.

Tsahad Yeeso ha tə kəm kənanng də fiya
(Luka6:17-19)

23 Yeeso wengdə chehweed Nggalili kahad nagħa a tsahang fiya ha hu kən tsahad Yahudaya nagħa a pər Labara na Mbənggən yi kutəryid Faara, tə kənanng nda fiya natə wanħaya dədamən tə beerħa farħa.

24 Labargħən dəda də inggun ta Suriya də. Bang ħaya nda ba, heu tə fingya natə wanħaya fa dədaməndədamən, fingya kənanngna ənkaħeeya kanda hai, tə kachelya tə fingya mərna fandan hai, kənanngən kanda heu.

25 Fiya hangga mbuwa samadghən, fingya a Nggalili ba, fingya hu chehweerħa ba na nda aarħa talya kum, fingya a Urshelima ba tə Yahudiya tə fingya kəm a pəm kufad Urdun ba.

* 4:16 4:16 Ishaya9:1 * 4:17 4:17 Matta3:2

5

Tsahad Yeeso ha aten parka a wumnda

1 Hērəmna Yeeso na fiya wumnda hai hangga, tərgha wumnda sə tsauka hai. Bagha fatsahayighən thləmadghən ba,

2 katəranggən tsahang kanda ha.

Parka r (Luka 6:20-23)

3 Fa parkayani nafiya sənggasə fa yamiya ni hu səsəna, kəsər Kutəryid Talara yi ndanni.

4 Fa parkayani nafiya na a tərha nanənya, kəsər na nda a nggab kanda.

5 Fa parkayani nafiya mbuwa tərang tendan sə, kəsər na nda a har langad kəshiiirha.

6 Fa parkayani nafiya na miirha a kəsə tə hushim nggayirha; kəsər nun a nggaala!

7 Fa parkaya ni nafiya na fiya a hadang kanda fa, kəsər na nda a hadang Faara fa.

8 Fa parkayani nafiya na hurndan chahal, kəsər na nda ana Faara.

9 Fa parkayani nafiya na bang tsau dədemnggirha, kəsər na nda aah kanda wangya Faara.

10 Fa parkayani nafiya na a səsəarha ka nggayirha, kəsər Kutəryid Talara yi ndanni.

11 Fa parkayani kun, ana fiya a 'yar kun, səsəngganda kun, kanda a nggaba kun tə ndaarha fa mbəlfeyya ni kun, kəsər ka nggi.

12 Ənama wutsəfayirha tə tək mbənda fa, nun wal kənaghən hangga a talara. Kəsər annabiya na kətəm səsəngganda kanda kee.

Tsahad Yeeso ha aten fəsa tə kukwaryirha

(Markus9:50; Luka14:34-35)

13 Kunni fəs kəshiiirha. Amma a tər mbənda fəsa də, kəkən nəm nggər nggərang ba? Balwa targhən sə wa, kəl iradə kee ishangga fiya hai.

14 Kunni kukwaryid kəshiiirha. Wupəri na a mbərha na dangkam mbə bəbeerha hai wa.

15 Tə kəm mbəm njang patilla tsəbanggəm tə təba wa. A meghedghən nəm dəfang nda a mbəd wagrəghən tənən fərang kukwaryirha fiya na ahur mindəfi.

16 Nəghən kee kəm, ngwa njargha kukwaryid nun hai a mbed fiya naghən nda, tənə kowunni fal Chinun na a talara.*

Tsahad Yeeso ha aten ngyakhrha

17 A numadun ndon bəni ba ka bi weleng ngyakhrha Musa də tə yi annabiya wa. Bawi ba ka bi weleng kanda də wa, amma ka bi ləfang nda kanda.

18 Niya pərang kəkafek kun, kəl ma ngwala talara

* 5:16 5:16 1 Mbiturus2:12

tə hweede, mbə 'yasə na ngguchit a kətta də hu ngyakhrha Musa wa, kəl ma ləghəddə heu.

¹⁹ Kala niifa təđangga yandī na ngguchit ahu ngyakhkini teena ya, tsahang nggənən fiya ha kəm, nən a tsaurha ngguchit hu Kutəryid Talara. Kala niifa kəm ənagha taara tə ngyakhkiniya tsahanggən nən fiya ha kəm nən a tsaurha manggən hu Kutəryid Talara.

²⁰ Niya ndang nda kun, a kalwa nggayid nun yi fasəngya ngyakhrha Musa tə yi Farisaya wa, mbun tam kyarha hu Kutəryid Talara də wa.

Tsahad Yeeso ha aten səbrha hura
(Luka12:57-59)

²¹ "Səkđun 'ya ndang nanda chichiyinəm kaar tə ndaarha, 'A bəłđun farha wa, kala niifa bəłgha farha na a nda a ngwang kumarha sə.'

²² Amma nggi kəm niya ndang nda kun, kala niifa səbna hurghən də tə shadghən na nda a ngwang kumarha sə. Niya nggər ndang nda kun niifa ndangga shadghən, 'Ka wude,' na nda dərha təghən mbed fa ngwa kumaaya də. Amma niifa ndangga shadghən, 'Nura!' na nda a muwang nda hu waarha də mbuwa mərə hai."

²³ "Tsaunən kee, a nanna a fər ən fərrəwa a Faara a mbəd sataka, a dālna teena hai səbang na hur shadwa də,

²⁴ malu ən fərrəwa a mbəd sataka. Duwa də 'wan dūn tangsang pathlang nun tə shadwa, tərgha a bana ba, ba dərha mbeddə tə fərrəwa.

²⁵ A huhwad niifa sa, kadu kwamana na a tangsang-gun pathlang nun kəkar kapa nun səla kən ngwa kumarha də. A karna fa, dənən təsə a mbed tə ngwa kumarha də. Tə ngwa kumarha kəm nən fərang sa wan səsalya. Wan səsalya kəm na nda muworha hu porsəna.

²⁶ Niya pəro kəkafek, mba kyarhaba wa kəl tiina əndi kyo nanda heu."

Tsaharha Yeeso ha aten kulafayirha

²⁷ "Səkđun ndən tə ndaarha, 'A ənanna kulafayirha wa.'

²⁸ Amma nggi kəm niya ndang nda kun kala niifa kəlangga nuneefa sunaghənən 'wadə teena ənədə kulafayirha təghən ahurghən.

²⁹ A kyo yidwa yisəma hu dīmiyirha hai, kutethleng sə muwangga də. A nggushi kədeng na patu tal a fadwa ma muwangganda fadwa heu ahu waarha də mbuwa mərə hai.

³⁰ Ana harwa yisəma a kyorha hu dīmiyirha hai, kyathlang də muwangga də. A nggushi kədeng na patu tal a fadwa ma muwangganda fadwa heu ahu waarha də mbuwa mərə hai."

Tsahad Yeeso ha aten mərə kakhrha

(Matta19:9; Markus10:11-12; Luka16:18)

³¹ “Thlök ndan tē ndaarha, ‘Kala niifa kalgha nukkun hai tsawang dafa tēta a chireethleng deleewar nən sə yi kala hai.’

³² Amma nggi kəm niya ndang nda kun kala niifa kalgha nukkun hai a mbə aten dīmīd kulafayirha wa, kyang nən hu kulafayirha hai. Kala niifa kəm kakhka nuneefa kal nanda hai ənanən kulafayirha.”*

Tsahad Yeeso ha aten dafmee

³³ “Nggər dūn səkkən a mii chichiīyi nəm kaar tē ndaarha, ‘A tēdang dūn ‘ya in ndaanun a Faara wa, amma kəsaaama dəfmi nun ha əna nun a Chinəm.’

³⁴ Amma nggi niya ndang nda kun, a dəf dūn mee tē thlēm talara wa, kəsər mbəd tsawud Faara ni.

³⁵ A dəf dūn mee tē thlēm hweede wa, kəsər ndəna mbəd yībəd sar Faara. A dəf dūn mee tē thlēm Urshalima wa, kəsər wupəri ni yi Faara, kutəra na manggən.

³⁶ A dəf dūn mee tē thlēm ten nun wa, kəsər mbun mbang nggərang was nun hai tsauka pəpet nduwa i ‘im wa.

³⁷ ‘Ya kamngga kee, ‘Yoo’ tsauka ‘Yoo,’ tē kəm ‘Awo’ tsauka ‘Awo.’ Kala labaara kalgha yandamu ya kyaghən ba a mii təmbəlfeddi.”

Tsahad Yeeso ha aten nggər haara mu

(Luka6:29-30)

³⁸ “Səkdūn ndən tē ndaarha, ‘Yirha a megged

yirha, thlaana a megged thlaana.’ *

³⁹ Amma niya ndang nda kun, a kardūn tē mbəlfēerha fa wa. A mbi niifa sa hu kəmeng wa yisəma, kyakhrang man patu ba kəm.

⁴⁰ A huhwad niifa sa ka a thlanggən luwudwa, fərang kabad wa kəm.

⁴¹ A ngyabo niifa hu wiirha hai mel tal, weema də kyab mel səri.

⁴² Kala niifa hwanowa ‘ya, fərang, kala niifa kadagha kumarha a harwa a ‘yadang na wa.”

Nggəmama fa tsangginun (Luka6:27-28,32-36)

⁴³ “Səkdūn ndən tē ndaarha, ‘Nggəmama tula yinun kar fatsan ngginun nun.’ *

⁴⁴ Amma niya ndang nda kun, nggəmama fa tsangginun, hwana man Faara nafiya teena na a səsang kun.

⁴⁵ A nadun kee, nun tsaurha wangya Faara na a talara, kəsər nən fər yanfaara a ka nafiya tē fa mbəlfēeya. Nən ba ‘yaara a nafiya na tē nggayirha fa tē fīngya mbuwa tē nggayirha fa.

⁴⁶ Ana dūn a nggəm nafiya na a nggəm kun kee, kəkən nun wal parka? Ko fathlə tsamngya ni ma mbəna nda ənaarha kee wa?

⁴⁷ A nadun a əna nggayirha a pashiīyi nun kee, ma nun a ənaarha kalgha fīngya mu? Mbəna fa dahaya ənaarha kee wa?

* 5:32 5:32 Matta19:9; Markus10:11-12; Luka16:18; 1 Korontiyaya7:10-11

* 5:38 5:38 Kyarhaba21:24; Livitikus24:20; Deleewar fa ngwa kumaya19:21

* 5:43 5:43 Livitikus19:18

48 Amma tsawama lələgda kəla nana Chinun na a talara lələgda.”

6

Tsahad Yeeso ha aten anfəra

¹ Kwarama a kyad dun nggayirha a mbed fiya ka a na kun nda wa. A əna dun kee, mbun wal kənaghən a har chinun na a talara wa.

² A nadun a fəra a kaldun miighən də kəla na fa thlərbuya ənaarha hu Kən Faara, tə ten kwamangya, ahur wure ka a fal kanda nda wa. Niya pərang kəkafek kun, 'Wanda teena thlənda yi ndan kəna.

³ Amma a nadun a fərang niifa 'ya na midghən, a nggəmdun fa səngga yi kawa 'ya na yisəma a fəra wa.

⁴ No a fəra bəbee, tərgha tsu na a na 'ya na a ənaarha bəbee nən a fəro kənaghən.

Tsaharha ha aten hwan Faara
(Luka11:2-4)

⁵ “Anadun a hwan Faara, a əna dun kəla fa thlərbuya wa. Kəsər kanda na mindan sə hwan Faara kət kəkəda a kəngya yi hwan Faara, tə kəm aten kwamangya ahur tala ka a nagha fiya kanda. Niya pərang kəkafek kun 'wanda teena wal nda kəna ndan.

⁶ Amma anadun a hwan Faara, kyama hur kəna də, nggəlang nggun kwatminda a hwanang nggun chinun, mbuwawa nəm a naarha. Tərgha Chinun, na a na 'ya bəbee, nən a fərang kənaghən kun.”

⁷ “Anadun a hwan Faara, a nggurbang dun 'ya nun a thləkrha kəla nafiya səngwa Faara na a ənaarha wa. Tamngganda ndaarha na nda sək fandan a nanda a nggurbang pathla mu.

⁸ A tsaudun kəla kanda wa, kəsər Chinun səndə 'ya na minnun kapa nun tsahang mee.

⁹ Hwanama kiya.”

“Chinəm na a talara
a chilbi thləm wa nəm ha.

¹⁰ Kutəryid wa bagha ba.

'Ya na midwa a
ənaghənan,

hu kəshiirha kəla yandī
na nanda a ənaarha a
talara

¹¹ Fərang ənnadmid par fara
kan.

¹² Chahang dīmiyid nan
kandə,
kəla nan chahanggən
fingyadə na a ənang
dīmiyirha kan fa.

¹³ A dənna tə kan hu kəkərra
də wa,
amma hərghang kan a
haar təmbəlfeddi.”

¹⁴ Kəsər a chahang dun dīmiyindan fiyadə ənangga dīmiyirha kun fa, Chinun na a talara kəm nən a chahang dīmiyid nun kun də.

¹⁵ Amma a chahang nggun dīmiyid ndan fiya də wa, Chinun na a talara kəm mbə chahang dīmiyid nun kun də wa.

Tsaharha ha aten kar aama

¹⁶ “Anadun a kar aama, a ndeng dun yid nun hai kəla na fa thlərbuya ənaarha wa, kəsər na nda ndeng yindan

hai tēna fiya sēndasē na nda a kar aama. Niya pērang kēkafek kun, 'wanda teena thlēnda kēna ndan.

¹⁷ Amma ana dūn a kar aama, tsētsēdang was wa kēm fēdeerha na aten wa,

¹⁸ amana fiya sēnda sē nun a kar aama. Chinun mbuwawa nēm a naarha, na a na 'ya nēm a ēnaarha bēbee, nēn a fērang kēnaghēn kun."

Tsaharha ha aten wum-nda kēna a talara
(Luka12:33-34)

¹⁹ "A dēfang dūn kēna al-ten nun dē hu kēshiddiya, na mēmēmngya tē hēla sēbang nda dē, tē kēm na ngārya kyarha dē tērang ngganda wa.

²⁰ Amma dēfa man kēna altēnnun dē a talara, mbuwana mēmēmngya tē hēla sēbang dē, tē kēm mbuwana ngārya kyarha dē ngāara nda.

²¹ Kēsēr kala mbērha nana kēnawa sē ndēna mbēd numad wa."

Kukwaryid farha
(Luka11:34-36)

²² Yirha ndēna kukwaryid farha, ana yidwa kanglang hai, fadwa na heu nēn narha lēlōgdā tē kukwaryirha.

²³ Amma a mbē yidwa kanglang hai wa, fadwa na heu nēn narha tē wula. Ana kukwaryirha na a fadwa wulani, fadwa na heu nēn narha tikdik.

Manang nda Faara wa nduwa kēna wa
(Luka16:13)

²⁴ "Mbē mafarha sē na ēnang taara turaya sēri wa. Tsaudē nēn nggēm tal

kar tahadghēnēn, nduwa kēm mananggēn tal sar tahadghēnēn. Mbē ēnaarha hai ēnang taara nun Faara tē wudēbēla kyab wa."

A billadun wa
(Luka12:22-31)

²⁵ Tsaunēn kee, niya ndang nda kun, a billadun tē yibēd nun wa, tē 'ya nun ēnнарhami tē sarha wa, nduwa fan-nun 'ya nun kala fa wa. Kalwa yibēd nun ēnнарhami wa, nduwa kalwa fannun 'ya nun a kala fa wa?

²⁶ Kēla man wudikkya lee! Mba nda hērrha wa, mba nda haathla wa, mba nda tē kēn ēnнарhami nduwa bīriukya wa, ko nanēn kee na Faara fērang ēnнарhami kanda. Sēngunsē mamnggit nun kaldē yi wudikkya wa?

²⁷ Wunni ahur nun aten billadghēn na mbang chik bēnggēn hu kēshiirha?

²⁸ Kama nun billarha aten lukkya? Kēla man fid dēfya na tsērha. Mba nda ēna taara, ko pu kabarha wa.

²⁹ Ko nanēn kee, niya ndang nda kun, ko kutēra Sulemanu tē mamnggitghēn 'wa wa ngwarha fa kēla tal ahur ndan wa.

³⁰ Ana Faara a ngwang nda fid dēfya fa na a hee kiya, hwaliirha nasē a weeriya, a bīnda kēm njigha dē, sakkwa kun nēn ngwang kun fa. Kama nanun tē yamid fērkēkafek?

³¹ "Nanēn kee a billadun aten ēngginiya tē ndaarha, 'Ma nan ēnнарhami? Nduwa, ma nan saarha? Nduwa, ma nan kala fa?'"

32 Kəsər nafiya səngwa Faara ndəna kada tur əngginiya, Chinun na a talara səndasə na minnun sə əngginiya.

33 Kadama kutəryid Faara 'wan tə əna nggayirha, ənggini na heu kəmya nən a fəranggən kun.

34 Tsaunən kee, a billadun tə binda wa, kəsər binda nən a barha ba tə billadghən. Kala parra yanfaara nəghən tə billad altənggən.

7

Tsahad Yeeso ha aten ngwang kumarha fingsya
(Luka6:37-38,41-42)

1 "A ngwangdun kumarha fingsya wa, kun nggima mba nda ngwang kumarha kun wa.

2 Kəsər na nda a ənang nda kun kəla ənang nun fingsya. Tasau nun a kəkərang fiya sə ndəna nda kəkərang nda kun sə.

3 Mani na kəlang hwaliirha na a yid shadwa, sa kula kəfang miwaarha də na a yidwa?

4 Kəkən na ndang nda shadwa, 'Wanya ni a kədo hwaliirha də a yidwa' kula sa na miwaarha na yidwa?

5 Sa təthlərbu! Katərang kəfang miwaddə 'wan na yidwa təna na mana hai ngga, na a mbangga kəfang hwaliirha də na yid shadwa."

6 A fərang dun 'ya wudaya na chahal wa. A tsamang dun ən thləmaaya də tə ən uraya natə wudəbəla fa a kələngarya də wa. A əna dun kee, na nda ishang hai

a kamu saryi ndan. Na wuda yini a kyaharra hai njarang ngganda kun də kushir-kushir.

Tsaharha ha aten hwan Faara
(Luka11:9-13)

7 Naama a hwanda na nda fərang kun. Naama a kadaarha nun a waala. Naama a dək kwatminda, na nda inanggən kun hai.

8 Kəsər kala niifa hwangga, na nda a fərang, niifa kadagha kəm nən a waala. Kəmdarha kala niifa dəkka kwatminda nanda inanggən hai.

9 Wunni ahur nun, a hwanang wanggən mburodi fərang feera nən?

10 Nduwa a hwanang də təna fərang hulthne nən?

11 A tsaudə, kun na fa mbəlfeyya səndun 'ya nun fərang nda wangginun əngya na ngga, sakwata chinun a talara, nən fər əngya na ngga a nafiya na hwanda.

12 Tsaunən kee, ənaman 'ya fiya kəla na mid nun a ənang ngganda kun. Kəsər tsahad ngyakhrha Deleewar Musa niya tə yi annabiya.

Tsaharha ha aten kwatkirma na i'yaba
(Luka13:24)

13 Kyarha hu kutəryid Faara də tətani kyana tə kwatkirma na i'yaba. Kwaman dərha hu waarha də nəghən manggən, kwatkirəm nggən kəm nəghən kəthləng, nafiya hangga wurgha kwaman di.

14 Kwatkirəm wal yibrha nəghən ngguchit, tə

kəm kwamanggən nəghən pədaghən, nafiya na a kyarha sə na nda ngguchit.

Tsahad Yeeso ha aten annabiya fa nggabaya (Luka6:43-44)

¹⁵ Kwarama tē annabiya fa nggabaya. Na nda barha thləmad nun ba tē lukrha fa kəla chauraya, amma hur ndan nəghən kəla məmereeya.

¹⁶ Nəm sənang kanda hai ahu ən ənad ndan kəla nəm sən dəfrha tē tur wanggighən. Mbəm dakh wan inabi ba a fad ndaha wa, nduwa wan shibarha a fad ndakh mbəlfēerha wa.

¹⁷ Dəfrha na ngga nən nggət wan dəfrha na ngga, dəfrha mbuwawa ngga nən nggət wan dəfrha mbuwawa ngga.

¹⁸ Dəfrha na ngga mbə nggət wan dəfrha mbuwawa ngga wa, tē kəm dəfrha mbuwawa ngga mbə nggət wan dəfrha na ngga wa.

¹⁹ Kala dəfrha mbuwa nggət wan dəfya ngga na nda kyathlang də muwang ngganda ahu waarha də.

²⁰ Nəghən kee, kəla nəm sənang dəfrha hai tē tur wanggighən, nəm sənang annabiya fa nggabaya hai kee kəm tē ən ənad ndan.

Tsahad Yeeso ha aten kyaarha hu Kutəryid Talara də

(Luka13:25-27)

²¹ “Mbə fiya heu na a aah nggi, ‘Chinəm, Chinəm,’ na a kyarha hu Kutəryid Talara də wa, amma kəl nafini ənagha ‘ya na mid Pəpa na a talara.”

²² “Nafiya hangga na a nderha a fardi, ‘Chinəm, Chinəm,’ pər dan labar Faara tē thləmwa, tē kəm kyang dan ənkaheeya sə tē thləmwa, tē kəm əna dan ənwulteengya hangga tē thləmwa.”

²³ “Amma niya nggərang kanda sə, ‘wawi sən kun wa. Weema ma thləmadna kun fa mbəlfēeya!’ ”

Karapu aten fa təngya səri (Luka6:47-49)

²⁴ Kala niifa kang ngga thləmaarha tsahad na fa əna taara nən sə nəghən ndəndəl, kəla niifa təngga wurighən aten feera.

²⁵ Bana ‘yaara hai, ləghədgha kufaarha, dəkka bereu ‘yaara wuridi amma mbangwa chang hai wa, kəsər təngga ndan aten feera.

²⁶ “Amma niifa səkka tsahad na ənawa taara sə wa, nəghən kəla nur niifa təngga wurighən aten chehweerha.

²⁷ Bana ‘yaara hai, ləghədgha kufaarha, dəkka bereu ‘yaara wuridi chang nggən hai hwaf.”

²⁸ Ngwalang na Yeeso tsahadghən ha, fiya wumngga hai əna ənwulteena nda aten tsahadghən ha.

²⁹ Kəsər tsahadghən ha nəghən kəla niifa na tē səsəmnda, mbə kəla fatsahaya yi ngyakhrha wa.

8

Tsabang Yeeso niifa də na tē wanhad termeerha (Markus1:40-45; Luka5:12-16)

1 Tərna Yeeso hai a wumnda, takkwagha fiya ndən hangga.

2 Na niifa sə na tə wanhad termeerha fa, nanən Yeeso dəgha thləmadghən də, bərgħa hai a mbedghən hwanggən nən ndanggən, “Chinəm, a nggəmna fa na mbang tsabeedə.”

3 Tərgħa Yeeso fər hargħənən də tsuwargħənən fa ndanggən, “Nggəmđi fa a tsabana də. Tsabudə!” A mbəđi tsu kee, termedđi ndəkka hai təghən.

4 Tərgħa kəsgha Yeeso thləmadghən ndanggən, “A pərang nan niifa wa, amma đuwadə kyadang fadwa firis na sa nən. A əno sataka tənə fiya səndasə tsabnadə kələ ndana ngyakħrha Musa.”

Yeeso kənanđ də mafad mamnda sodja Romaya (Luka7:1-10)

5 Kyana Yeeso Kafar-nahum hai, bəgha mamnda sodja Romaya thləmadghən bə hwanggən nən ndanggən,

6 “Chinəm, mafadna kalth a wuri mbə kanglang wa, mər fadghən hai nəghən a səsarha kaan.”

7 Ndangga Yeeso, “Niya dərhadə đi kənanđ nda.”

8 Tərgħa mamnda sodja Romaya nggəmannggən Yeeso ndanggən, “Chinəm, tsəkki na a bəna minda kyana bə wa, amma a nggəmna fa kalu sə kee a mbəđi na nana na mafanna a kənda.

9 Kəsər nggi niyi akamu ngyakħrha niifa, kəmđə tə sodjaya a kamuna. Ni ndanđda yandīya, ‘đuwadə’, nən

dərhadə; yandī taarha kəm ndanggi ‘boba’, nən a bərha bə, ndanggi mafanna, əno kiya, ənagħa kələ ndangni.”

10 Səkna Yeeso ndən kee, wulangga teena. Kyahargħa hai ndanggən nafini na a mbu samadghən, “Niya ndang nda kun, ahur Isəreela ‘wawi wal niifa tə fərkəkafek fa tə kanglanggirha kələ yandīya wa.”

11 “Niya ndang nda kun, fiya hangga na a bərha bə a man kyad yanfaara tə man həməndəghən, na nda a tər mbəd tsawud ndan tə Ibrahim, tə Ishaku tə Yakubu ahu wutsəfayidđi hu Kutəryid Talara.

12 Amma Isəreelaya hangga kya nanda əna Kutəryidđi ka kanda, nanda a muwang kanda ahu wula də, a mbədani na nanda a tərha sə tə kət mee.”

13 Tərgħa ndangga Yeeso mamnda sodja Romadđi, “Wudu wureedə, ka fərkəkafekkid wa ni ənagħa ndən katəra nən hai kee.” Mafadđi keegħən kəngga məməlla sayidđi wu.

Kənanđ Yeeso fiya hangga (Markus1:29-34; Luka4:38-41)

14 Səlna Yeeso a minda ki Mbiturus də, dəgha wal thləbər Mbiturus tənuwunda fadghən bəe kalth hu səra.

15 Tsuwargħa Yeeso hargħən fa, kəngga. Tərgħa thliigha sə fərang ənnarhami nən.

16 Tsəna figrha hai, nafiya natə ənkaheeya fa hangga bə nda tə kanda thləmad Yeeso bə. Kyanggən ənkaheeyina sə

tə mee kee, tə kəm kənannggən haaya heu.

17 Ənanən əndiya ka a ləghədgha labardi thləkna Chinəm tə mii annabi Ishaya, ndanən:

"Tərang də beerha fayi nəm, tə kəm kədannggən wan-hayi nəm də." *

Pədayid mbu samad Yeeso (Luka9:57-62)

18 Kəlang na Yeeso fiya wumngga thləmadghən ba, ndanggən fatsahayighən a dənda pəm wuri aama Nggalili də.

19 Tərga tal ahur famaləmnnya ngyakhrha Musa ndanggən, "Mala, niya mbusamad wa kala mbərha na a dərha saadə."

20 Nggərangga Yeeso sə, "Tsarwaya tə kwandan sə, wudikkya na hu bəreurha tə kəndan sə, amma Wan Niifa mbə mbədghən sə ko na a dəfanggən tenggən sahai wa."

21 Tal ahur fatsahayighən ndanggən, "Chinəm, malee 'wan wudi wureedə di pangnda pəpa."

22 Amma ndangga Yeeso, "Mbuwu samanna nanənya! Malang mərya pang ngganda mərəndan."

Yanang Yeeso bereu 'yaara

(Markus4:35-41; Luka8:22-25)

23 Tərga Yeeso kyagha hu kombuwol hai katəranggən təfang wuri aamdī teena tə fatsahayighən.

24 Kula səndəndan sə, bagha bereu 'yaara ba na kanglang ahu wuri aam dāba katərangga aamdī kudufulla hai naghā aama a pisha ahur kombuwol dā hai. Amma tərang beena Yeeso də.

25 Dəgha fatsahayighən də mekhngng ngganda sə ndang ngganda, "Chinəm, hərgang kəm! Nəm a hwaarha də!"

26 Amma nggərangga Yeeso kanda sə, "Kama nun a tərəmnda? Kədi fərkəkəfekkid nun!" Tərga thliigha sə yanaggən bəreudi tə kudufulla aamdī, nggasgha mbərha hai.

27 Kəsangga ənwulteena fatsahayighən tsakhmee nda, "Tur niif wunni ya? Ko bəreurha ni tə kudufulla aama na nda a takkwa 'ya ndanən!"

Kənanng Yeeso nafiya səri na tə ənkaheeya fa

(Markus5:1-20; Luka8:26-39)

28 Səlna Yeeso a pəm wuri aam dādə, na a man ki chehweed Nggadaraya, nafiya səri na tə ənkaheeya fa ba nda thləmadghən ba. Bagha nda ba a mbəd ten kwaya, mbə niifa sə na mbang mbəradə tə mbədi wa, kəsər tsau nda ən tərəmnda.

29 Katərang ngganda huh-wang nda hai na nda a ndaarha, "Ma djidoyiwa tə kan, Wan Faara? Bana ba ka a səsangga kan kapa na far ngwa kumad nan tsərha hai wa?"

30 Tsau tə mbədi na kələngaya sə na a lafrha.

* 8:17 8:17 Ishaya 53:4

31 Hwangga ənkaheeyini Yeeso, "A kyang na kan sə, dəng kan ahur chibəd kələngaryina də taarha."

32 Ndanggən kanda, "Daama də!" Nanən kee kya nda sə dənda ahur kələngaryina də. Chibəd kələngaryini kahat daa nda ahur wuri aam dədə hwaa nda də.

33 Nafini na a laf kələngaryini daa nda hur tala də pər ənda nda katəragha hai heu, tə kəm əndi katəragha hai tə nafini səri na tə ənkaheeya fa.

34 Tərga nafiya hur taldı heu kya nda ba ka ba nda na Yeeso. Na nanda Yeeso hwanggənda a mal chehweed ndan nən.

9

Kənanng Yeeso niifa mərna fadghən hai

(Markus2:1-12; Luka5:17-26)

1 Kyagha Yeeso ahu kom-buwol hai dəgha hu talghən də mannən sə Kafarnahum.

2 Bagha fingya nafiya ba tə niifa mərna fadghən hai kalth ahu dənggəla. Nana Yeeso fərkəkafekkid ndan, ndanggən niifdi mərna fadghən hai, "A billadna wa waana, chohonda dimiyidwa də."

3 Fingya famaləmgya ngyakrha na nda a ndaarha ahur ndan tə ndaarha, "Kamshidiya nəghən a sar Faara."

4 Sənanngga Yeeso numad ndan hai ndanggən kanda, "Kama nun numad ən mbəlfəerha kiya ahur nun?"

5 Yanggini pəpa, a ndang nggi tə mərna faddi, 'Chohonda dimiyidwa də wa,' nduwa, 'Thliusə wiu wā?'

6 Amma niya kyadang ndaarha kun, Wan Niifa nəghən tə səsəmnda ha hu kəshiddiya yi chakh dimiya." Tərga ndanggən niifdi mərna fadghən hai, "Thliusə, tərang dənggəlwə sə, wiina wureedə."

7 Thliigha niifda sə harad dəgha wureedə.

8 Nagha fiya wumngga hai əndi katəragha hai kəsangga ənwulteena kanda. Tərga manang ngganda Faara tə thlənanngga niifa ba natə səsəmnda fa kaan kiya.

Aah Yeeso Matta a mbu samadghən nən

(Markus2:13-17; Luka5:27-32)

9 Nana Yeeso diye mbeedə tə wiirha na niifa nən na nda aarha Matta, ndəghən tsau a mbəd thlə tsamnda. Tərga ndangga Yeeso, "Mbuwu samanna." Thliigha sə mbu samadghən nən.

10 Tsəbaku, na Yeeso a həb ənnarhami a wuri ki Matta, bagha fa thlə tsamngya tə fadimiya hangga, həb ənnarhami nda təghən tə fat-sahayighən.

11 Nana Farisayini ndən kee, tsahang mee nda fatsahayighən ha, "Kama na təmaləm ndənun həbrha tə fathlə tsamngya tə fadimiya?"

12 Səkna Yeeso ndən kee, nggəranggən kanda sə, "Nafiya na kəkanglang hai

mba nda kada tæpurha wa, kæl nafiya mbuwa kækanglang.

¹³ Nanænaya, damadæ dun tsaha ændi na labar Faara a ndaarha, 'hadang nda niifa fa ndæna minna a fannun, mbæ sataka wa.' Kæsær bayi ba ka a aah nafiya ni na a numad ndaarha na nda a æna nggayirha wa, amma kæl fa dimiya."

Tsakhmee aten kar aama
(Markus2:18-22; Luka5:33-38)

¹⁴ Tærga bagha fatsahaya Yahaya a thlæmad Yeeso ba ndang ngganda, "Ma ænagha ndæn kan tæ Farisaya a kar aama, amma fatsaha yiwa mba nda kar aama wa?"

¹⁵ Nggærangga Yeeso kanda sæ, "Kækæn na hur pashiya wutsamnda sæbrha dæ ndæghæn wutsamnda baldæ a thlæmad ndan? Na fara bayi nanda a tærang wutsamnda ma kanda. A fardæ ni na nanda a kar aama.

¹⁶ "Mbæ niifa sæ na mbuhwang suhurra lukrha tæ weerænda bar kabaarha wa, kæsær na mbuhuddi a njarang nda luwudda dæ, njarræghæn næn a kal yi kaar.

¹⁷ Tæ kæm mbæ niifa sæ na irang nda weerænda aam inabi ahu suhurra samsamiya hai wa. A irang nda sa hai, na samsamiyini a dathla dæ, na aam inabidi a iraadæ, samsamiyini na nda sæbrha dæ. Weerinda aam anab, kamdæ a irang nggæm ahu weerænda samsamiya hai. A ænadæm kee na aam inabidi tæ samsamiyini a baala hai."

Kænang Yeeso wutarad
Yayirus tæ nuneefa
(Markus5:21-43; Luka8:40-56)

¹⁸ Yeeso baldæ a kalang kanda sæ, bagha mamnda kæn tsahad Yahudaya ba bærga hai a mbedghæn ndagha, "Mærga wutarad na kukuling ya, boba ba tsæwarghæn fa, næn a thliirha sæ tæ yibrha."

¹⁹ Thliigha Yeeso sæ tæ fat-sahayighæn mbu samadghæn nda.

²⁰ Tærga na nuneefa sæ ænagha hurarha kumkap særi fara a bang fa hai. Bagha ba tæman kæsærgæn tsuwar mii luwudghænæn fa,

²¹ kæsær numaghæn tæ ndaarha, "Ko luwudghæn tsuwar ni fa kee, niya kændæ."

²² Kyaharna Yeeso hai na næn ndæn, ndagha, "A billanna wa, waana, færkækafekkid wa kænodæ." Tsu a mbædi kee kængga.

²³ Kyana Yeeso minda ki mamndæda hai, na fa pi peræmngya næn tæ fiya wumngga hai kanda a mbeela.

²⁴ Tærga ndagha, "Kyama kæshaadæ, mær wa wutaraddi wa, næn a shiirha ni kee." Amma masangga fiya wumngga hai.

²⁵ Akwasamaddi ræk nanda fiya kæshaadæ, kyagha dæ kæs har wutaradda næn, thliigha sæ.

²⁶ Labar ænwulteendiya weldadæ ahu chehweddi kahat.

Kænang Yeeso kwamaya tæ niifa mbuwa mbang kaala sæ

27 Akwasamaddi malna Yeeso mbædi, kwamaya særi hæshya mbu samadghæn nda kanda a aaghæn, "A hadowan fa, Wan Ndauda!"

28 Kyana Yeeso hur minda hai, tærgħa kwamayini dænda thlæmadghæn dæ, tsahang mee næn kanda, "Færdun kækafek ni mbang kænang kun wa?" Nggærang ngganda sæ "Ha i, Chinæm."

29 Tærgħa tsuwar yiya ndan næn fa ndagħa, "Kæsær ka færkækafekkid nun, nun a kændæ."

30 Tærgħa yiya ndan inggadæ. Kæsgha Yeeso thlæmad ndan kaan ndagħa, "A pærang dun ndæn niifa wa."

31 Amma kya nda sæ pær labar dæa nda ahu chehweddï kahat.

32 Kyana nda sæ, na niifa sæ natæ ænkaheerha fa mbæ mbang kalasæ wa, bæ nda tæghæn thlæmad Yeeso bæ.

33 Kyang na Yeeso ænkaheedda sæ, niifdi mbuwa mbang kalasæ kalgha sæ. Fiya wumngga hai kæsgha ænwulteena kanda ndaa nda, "Waghæm tam na 'ya manggæn kæla yandiya a Isæreela wa."

34 Amma ndagħa Farisaya, "Mamnda ænkaheeya færangga sæsæmnda kyang nda ænkaheeya sæ."

Kædi fatarya

35 Yeeso wengdæ wupæriya hai tæ talya heu a tsahang fiya ha ahu kæn tsahad Yahudaya, tæ pær Labara na Mbænggæn yi Kutæryid Faara, tæ kæm a kænang nda fiya natæ wanhaya dædamæn-dædamæn.

36 Nana Yeeso fiya wumngga hai, hadangga nafina fa, kæsær na nda hu sæsaarha, mbæ niifa sæ na dang kanda sæ wa. Na nda kæla chauraya na kula tælafrha.

37 Tærgħa ndanggæn fatsahayighæn, "Mul hathla hai, amma kædi fatarya."

38 Tsaunæn kee, hwanama tæheddi, thlæn fatarya næn bæ banda hathlang sæ."

10

Wur Yeeso fathlængya kumkap særi

(Markus3:13-19; Luka6:12-16)

1 Aagħa Yeeso fatsahayighæn kumkap særi a thlæmadghæn bæ, færang sæsæmnda næn kanda a kyang ngganda ænkaheeya sæ tæ kæm kænang ngganda wanhaya dædamæn-dædamæn tæ beerha farha.

2 Kulo thlæm fathlængya Yeeso kumkap særi ya:

Siman nanda aarha Mbiturus,

Andrawus wanman

Siman,

Yakubu wan Dzabadi,

Yahaya wanman Yakubu,

3 Filibus,

Mbatalomi,

Toma,

Matta tæ thlæ tsamnda,

Yakubu wan Alfiyus,

Taddiyus,

4 Siman tæsæræk chehweedghæn,

Yahuda Iskaryoti færgħa

Yeeso dæ.

Thlæn Yeeso kumkap særi di

(Markus6:7-13; Luka9:1-

⁵ Thlɔngga Yeeso kumkap səri di ndanggən kanda, “A dɔdun thləmad fɔngya dɔ mbuwa Yahudaya, nduwa talya Samariyaya wa.

⁶ Amma daama thləmad nafiya Isəreela dɔ, chauraya Faara sahadgha.

⁷ Daamadɔ dɔn ndangnda kanda nduwus Kutəryid Faara ba.

⁸ Kənaman haya, thleeman mərya sə, kənaman fɔngya natə wanhad termeerha fa, kyaman ənkaheeya sə. Fərang nggandan kun ka, kun kəm fəramadghən ka kəla thlənun ndən!

⁹ A kəsɔn wudəbəla ha hu panjakwan nun wa, ko təfaasa, nduwa wurirha, nduwa kala 'ya na kəla wudəbəla wa.

¹⁰ A kəsɔn yawarha ha təlukrha tə pakhma, nduwa səsala wa. Kala 'ya fərang nanda kun a kardun ndən wa, kəsər tətəara kamdɔ a wal ənnarhami nən.”

¹¹ Kala wupəri nduwa tala kyanun sahai, kadaama ka niifa tsawun ahur mindəghən ta far dādɔ nun a mal talɔi.

¹² A kyadun hur minda hai, ndaama 'ya tə kəm fərang parka nun kanda.

¹³ Ana ka minda ni ngwa tsauka parkad nun sə. Amma a mbusə kee wa, ngwa wudgha parkad nun a fad nun ba.

¹⁴ Kala tala nduwa wure kyanun sahai, a thluwa nda kun fa wa, nduwa kar nda kang thləmaarha kun fa, anadun a wiirha paman tinid mbəda dɔ na a fad sarnun.

¹⁵ Niya pərang kəkafek kun, a far ngwa kumarha a ng-gushi nda Sodom tə Ng-gomara na nda a hadang kanda fa ma talɔi.

Səsaarha na bayi

(Markus13:9-13; Luka12:11-12; 21:12-19)

¹⁶ Niya thlən kun kəla chauraya ahur məmereeya dɔ. Nanən kee tsawama thladwayirha kəla huth-lingya tə kəm tsawama məsələmnda nafiya kəla kataprakkya.

¹⁷ Kwarama! Kəsər na nda a dərha tə kun mbed fa ngwa kumaya dɔ tə kəngya tsahad Yahudaya tsada kun nda.

¹⁸ Nanda a dərha tə kun a mbed ngwamnaya dɔ tə kutərya kəsər ka nggi. Əndaniya na fərang kwamana kun pərang kəkafek nun kanda atenna.

¹⁹ Amma a kəsang nda kun a billadun tə 'ya nun a thləkrha tə kəkən nun a thləkkən wa. Kəsər a məməlla sayiddi na Faara a pərang 'ya kun nun a thləkrha.

²⁰ Kəsər mbə kunni na a kaala sə wa, Səsən Chinun ni na a kaala sə ahur nun.

²¹ “Wanmana nən a fər wanman a bəlang ngganda. Chingya na nda a fər wang-gindan, na wundakhnaya a thləng fa nggət yindan fa a bəlang ngganda kanda.

²² Na fiya heu a kar kun kəsər ka nggi. Amma kala niifa kərəsgha, nən a hərəkrha.

²³ A səsang nda kun ahu yandɔ tala ya, daama hu tala dɔ pak. Niya pərang kəkafek kun, Nggi, na Wan Niifa, ni

a wutta ba kapa nun weng talya Isäreela hai heu.”

24 “Wan tēmakarantarha mbē kal tēmalēmndēghēn wa, tē kēm mafarha mbē kal turighēn wa.

25 Wangya makarantaya kamdē a na nda kēla tēmalēmndēn ndan, mafaya kēm a na nda kēla turi ndan. Nanēn Nggi, na tuwuri dī, anda nggi kogna ēnkaheeya, wangya wuridi kēm na nda aah kanda tē thlēma kalgha yina mu!”

Yandi kamngga a tēmnggānām
(Luka12:2-7)

26 “Nanēn kee, a tēram dūn fīngya na a sēsang kun wa. Kēsēr na farghēn bāyi kala ‘ya na nggēnggēla na nda a inang dē; kala ‘ya na bēbee kēm nēn a kyarha pēpāl bā sēkkēna fiya heu.

27 ‘Ya pērang ni kun hu wula, tēraman urad nun sē pērglēn nun a yanfaara a dalth mbērha hai. ‘Ya shishiwang ni kun hu thlēmaarha hai, tērama ten kēna sē tēranggun urad nun sē pērglēn nun sēkkēna kowunni!

28 A tēram dūn fīngya na a bēl farha wa; kēsēr mba nda mbang bēlang shingnda wa. Amma tērmama Faara katēnggēn, ndēghēn na mbang bēlang farha tē shingnda kyab ahu hwanga.

29 Mbē na nda heng wudikkya dē sēri kobo tal wa? Amma a muk tal a hweede hai na Chinun sēnda sē.

30 Ko was tengginun heu nēghēn thlēthlēda.

31 Nanēn kee, a tēram dūn wa; kal dūn wudikkya hangga a mbed Faara.”

Kyad sēnda Yeeso a mbed fiya
(Luka12:8-9)

32 “Niya ndang nda kun, kala niifa ndagha sēndē nggi a mbed fiya hu kēshiddiya, nggi kēm niya ndaarha sēndi ndēn a mbed Pēpa na a talara.

33 Amma niifa kēm ndagha sēngwa nggi wa a mbed fiya hu kēshiddiya, nggi kēm niya ndaarha sēngwi ndēn wa a mbed Pēpa na a talara.”

Tsaharha ha aten tsawud dēdēmnggirha tē sēsāarha
(Luka12:51-53; 14:26-27)

34 A numadūn ndon bāng ni tsawud dēdēmnggirha kēshīirha bā wa. Awo, bāwi bā tē tsawud dēdēmnggirha wa, amma thlauh kēlara.

35 “Bani bā ka a bī wumang yanda a pathlang:

‘Nda wee hēshin tē chin,
nda wutararha tē man,
nda nu wee tē
thlabērglēn tē nuwunda.

36 Fa saryi nun,
na nda naarha ahur
mindēnun.”

37 A nggēmna tsu nduwa muwa ma nggi, tsēkka a tsawana yina wa. Tē kēm a nggēmna wundēlad wa nduwa wutarad wa ma nggi, tsēkka a tsawana yina wa.

38 Kala niifa kargha tēr kadīdghēn fa mbu samadna

nən, tsəkkwa a tsauka yina wa.

³⁹ Kala niifa nggəmnngga yibədgħən, nən a kədeng nda, tə kəm kala niifa kədengga yibədgħən ka nggi nən a walghən.

Tsaharha ha aten kəna
(Markus9:41)

⁴⁰ "Kala niifa thləgha kun fa thlənən nggi, tə kəm kala niifa thləgha nggi fa thlənən Chindi thləngga nggi ba.

⁴¹ Kala niifa thləgha annabi fa kəsər ka nanən annabi, nən a wal kənaghən yi annabi. Kala niifa thləgha ka niifa fa, kəsər ka nanən ka niifa nən a wal kənaghən yi ka niifa.

⁴² Kala niifa fərangga aam saarha na shishiu ahu wuhuleurha a tal ahur fingyayini na nggun-ngguchit ahu fatakkwayina, kəkafek nən a wal kənaghən."

11

Labara aten Yahaya
Təbaptisəma
(Luka7:18-35)

¹ Ngwalang na Yeeso thləghang palthyini a fatsahayighən kumkap səri, kyagha sə ka dəgha tsahang fiya ha tə pər labar Faara hu fingya a talya Yahudaya.

² Nana Yahaya tə Mbaptisəma ahu porsəna, sək labara nən aten ənggini na Kərəsti a ənarha. Tərgħa thlən fatsahayighən nən də da nda tsahang mee Yeeso.

³ Ndang ngganda Yeeso, "Sani Kərəsti di nan a kəlaarha

fa wa, nduwa dan mbeedə tə kəla niifa fa pak wa?"

⁴ Ndangga Yeeso kanda, "Wudaama dūn pəranggən Yahaya 'ya nun a səkrha tə 'ya nun a naarha.

⁵ Kwamaya a na mana hai, Səfəngya a wiirha hai, fa tərmeeya kanda a wal kənda, tebəngya a sək labara, kanda a thləng mərya sə tə yibrha, tə kəm kanda a pər Labara na Mbənggən a fa yamiya.

⁶ Ndaaman, 'A fərangga Faara parka fingya kawaa kəsəra, kəsər ka nggi.' "

⁷ Nana fatsaha yini ki Yahaya a wiirha, katərangga Yeeso tsə labara hai aten Yahaya ahu terdi wumngga hai. Ndanggən kanda, "Tur yanggi niifa ni dūnun ka kəlang nda a kaheerha də? Niifa ni na kyakhrang hutənggən hai kəla hwaliya na nzənzang na bəreurha a tsang 'ya fa wa?"

⁸ Nduwa nuwun a numad ndaarha dūnun ka kəlang niifa də ngwagħa fa tə kari na tə wudəbəla fa ngga wa? Awo, nafiya na kal kari fa natə wudəbəla na nda tsaurha a kwakirəm kutəra, mbə a kaheerha wa.

⁹ Dūnun ka kada annabi wa? Yoo, kaldə annabi."

¹⁰ "Kəsər Deleewar Faara tsədə labara aten Yahaya ndanən,

'Niya thlən təthləndəna 'wagħa mbeedə ma sa, nən a takso kwamana də kapa na bərhaba.' " *

11 Niya, pərang kəkafek kun, mbə niifa sə nggət nanda hu kəshiddiya kalgha Yahaya tə mbaptisəma mamnggirha wa. Amma ko yanda ni na ngguchit ahu Kutəryid Talara kaldə Yahaya mamnggirha.

12 Ka a thlakh mbəddi katərangna Yahaya tə mbaptisəma pər labar Faara hai, ta weeri dāba ya, Kutəryid Talara atən dərha mbeedə tə kanglanggirha, ko nanən fa mbəlfeyya na nda a yanda təghən.

13 Kəsər kapa na Yahaya barha ba, annabiya heu tə Deleewar ngyakhrha Musa thlək nda 'ya bagha katərarha hai.

14 A nadun a nggəmfə tə 'ya ndaani, Yahaya ndəghənni Ilya, yandī ndana annabiya nən a barha ba.

15 Kala niifa na tə thləmad səkrha, səkkənən.

16 Tə ma ni sakh nafiya kəshiid weeriya? Nəghən kəla wundakhnaya na a bashaarha a pəpəl kasu, na nda a aah ndan tə ndaarha:

17 " 'Peng dan pərəma kunsə, kardun rəbrha fa, ang dan amshi mərəra kunsə, kardun tərha fa.' "

18 Bana Yahaya tə Mbaptisəma ba mbə a həbrha tə saarha wa, amma kun a ndaarha, nəghən tə ənkaheerha fa."

19 "Wan Niifa ba dāba, a həbrha, a saarha kun a ndaarha, 'Tə yakh həbrha tə saarha, pashid fathlə tsamngya ni tə fa dimiya!' Amma

ana niifa tə sənda Faara na ən ənadghən kyadghən."

Talya kargha malang dimiyid ndan
(Luka10:13-15)

20 Tərgha katərangga Yeeso kiki talyi na fa ənənən ənwulteengya sə hangga, kəsər malangwa nda dimiyid ndan kyakhra nda thləmad Faara ba wa.

21 "Kawa Koridzin! Kawa Mbatseda! Ana ənwulteengya dədamən ənanda ahur nun ndəghən ənanda a Taya tə Sidon, kam kətəm 'wad nafi ndan teena malang nda dimiyid ndan, kal kukwasharya nda fa tə kəm kəmang ngganda yid ndan tə fishe.

22 Niya ndang nda kun, a far ngwa kumarha, na Taya tə Sidon hadang nda Faara fa ma kun.

23 Kun kəm nafiya Kafar-nahum; tamngga ndaarha, nanda a mano a talara wa? Awo! Na dərha hu hwanga də. Kəsər ana ənwulteenggina ni əna nanda a kyanun ndən əna nanda a Sodom, ndəghənni kəm balgha sə ta weeri ba ya.

24 Niya ndang nda kun, a far ngwa kumarha, na Sodom a hadang nda Faara fa ma kun."

Bamaba bun yibrha a thləmadna
(Luka10:21-22)

25 A sayiddi ndagha Yeeso, "Usadi sa Pəpa, Chinəm yi talara tə hweede, bəbengna ənggini heu ya a nafiya

na ndəndəl tə fa hutengya, kyadang nggəna pakhtəduya.

²⁶ Nəghən kee, Pəpa, ndən kamogha yid!"

²⁷ Fəre Pəpa əngya heu, kəsər ndəghənni katənggən səngga Wandī. Kəkafek yandī səngga Chindī ndəna Wandī. Amma Wandī na midghən sə pərang labaara nən fīngya aten Chindī, təna nda sənggən kəm.

²⁸ "Bama thləmadna bə kun dakhna mid nun də na tə rəfrha in haaghən, niya yibang nda kun.

²⁹ Tərang miwadna a kakhpəniwa təna tsaharha a fanna. Məsələmnda niifa ni nggi hu səsəna tə sammayirha, kəsər nun a wal yibrha.

³⁰ Na tərta miwadna pəpa, rəfəddiya kəm fərang ni kun nəghən kaftang."

12

Tsakhmee aten far Yibəd Yahudaya

(Markus2:23-28; Luka6:1-5)

¹ Tsəbaku, a sayiddi na Yeeso a mbəra də tə heerha a far Yibəd Yahudaya. Kəsga miirha fatsahayighən, tərgha kəs kya ten wan hwaliirha nda na nda a kiighən.

² Amma nagma fīngya Farisaya kanda ndang ngganda Yeeso, "Kulodə, fatsahayiwa a əna 'ya 'yadana ngyakhrha na nda kya wan hwaliirha a far Yibrha."

³ Ndagga Yeeso kanda, "Karatang ngwanun əndi na hu Deleewar Faara ənana

Ndauda kəsna miirha ndən tə pashiyighən wa?"

⁴ Kyagha hu Kən Faara də, kii mburodi nda dəfang nanda də ka a kiigha firistaya.

⁵ Nduwa karatang ngwa nun ahu ngyakhrha Musa ndanən nggəməng nda firistaya fa a əna taara ahu Kən Faara na a Urshalima a far Yibrha wa?

⁶ Niya ndang nda kun, kələma niifa ya kalgha Kən Faara na a Urshalima.

⁷ Amma andam kwang sənang dūn 'ya hai ndana Deleewar Faara, 'Na minna sə nagma fiya a hadang kun fa, mbə əna sataka wa, kam 'yarwun fatsahayina na ka nafiya wa,

⁸ Kəsər Wan Niifa Chinəm ni, heu tə far Yibrha!

Kənanng Yeeso niifa mərna harghən hai

(Markus3:1-6; Luka6:6-11)

⁹ Tərgha wiirha Yeeso kyagha hu kən tsahad Yahudaya də.

¹⁰ A mbədi na niifa sə mərna harghən hai. Tsa-hangga farisaya mee Yeeso, "Nggəm ngyakhrha fa a ənagma niifa tar kənanng nda niifa a far Yibrha?" Tamngganda ndaarha na Yeeso a ndaarha ooh, təna nda kəsang nda tə dimiyirha.

¹¹ Ndaggən kanda, "Ana chaurad nun sə mukka hu kwaarha hai a far Yibrha, mbun dərhadə dūn kədang sə wa?"

¹² Kal niifa chaurarha kaan, ha'i nggəməng

ngyakhrrha niifa fa a əna 'ya na ngga a far Yibrha.”

13 Tərgħa ndanggən niifdi, “Pəpənanğ harwa də.” Nanən kee pəpənanğga niifdi hargħən də, nggərgħa hardi məməl kəla tahadghən.

14 Tərgħa wumngga farisayina hai ka a kada kwaman bəlla Yeeso nda.

Yeeso ndəna mafad Faara wurnən

15 Sənanğga Yeeso numad ndan hai. Nanən kee mal mbəda nən, mbugħa fiya samadghən hangga, kənanğgən fiya heu na fandan bəe ahur ndan.

16 Amma kəs thləmad ndan nən a pər nda təwunni ndəghən wa.

17 Tərgħa ləghədgha 'ya ndana Annabi Ishaya:

18 Kəlaman Mafanna wurni, nggəmdi ndən, nən əna 'ya mbənegħa,

Niya fərang səsənna, nən a əna nggayirħa a fiğya heu.

19 Mbə əna kakyathlaanga tə fiya, nduwa djargħa hai ahur fiya wa.

20 Nən naarħa tə sammayirħa a fiğya mbuwa kanglang, nən fərang kaali niifa mbuwa tə mbərsarħa. Akwasamadghən, kowunni nən a wal kwaman nggayirħa.

21 Na thləmnggən a tsau yi mbərsad kəshirħa kahat.

Yeeso tə kutər ənkaheeya (Markus3:20-30; Luka11:14-23; 12:10)

22 Tərgħa bəng niifa nda Yeeso bə na tə ənkaheerħa fa, na kwamarən tə kəm mbə mbəng kalasə wa. Kənanğgən niifdi mbənggən kaala sə tə na maana hai kyab.

23 Fiya heu na ənwulteena nda tsakhmee nda, “Ndee mbə Yeeso da na ya, na wan Ndauda wa?”

24 Amma səkna Farisaya ənwulteendi ənanən, ndaa nda, “Mbə ngaala sə wa kyang də ənkaheeya sə. Kəsər walghən səsəmnda a aħar Sheetan kutər ənkaheeya.”

25 Sənanğga Yeeso numad ndan hai, nggəranggən kanda sə, “Kala kutəyirħa ndəkka hai tə yanda mbə tam isħa wa, tə kəm kala tala nduwa wure ndəkka hai tə kakyathlaanga nən weela də.

26 Ana sheetan a kyang sheetan sə, nən a yanda tə altənggən. Mbə kutəyidghən a məndaha wa.

27 Ana tə səsəmnda Sheetan ni kyan ənkaheeya sə, tə səsəmnda wun na fatakkwayinun kyang kanda sə? Fatakkwayinun ni a ngwang kumarħa kun sə.

28 Amma a kyangdi ənkaheeya sə tə Səsən Faara, nanən kee Kutəyid Faara baa də pathlang nun bə.”

29 Wunni na kanglang kaan na mbəng kyaarħa hu minda ki niifa hai na kanglang kəla Sheetan ngaaranggən ənggighən? Kəl 'wanən teena kənanğgən niifda hai na kanglang 'wan

a mbanggən har əngya na midghən.

³⁰ Kala niifa mbuwa tə nggi, nən a tsan nggi. A mba a dəe sə wumang fiya ba wa, na a waleng kanda də.

³¹ Niya ndang nda kun, kala tur yanggi dimiyirha ənana nduwa ndaana na nda a chahokən də. Ko kalna sə yi 'yar Wan Niifa, na nda a chahokən də. Amma a sarna Səsəna tə Pedənda, mba nda tam chahokən də wa, ko nanənya nduwa kəshirha na bayi.

³² Kala niifa 'yargha Wan Niifa na nda mbang chahanggən də, amma kala niifa 'yargha Səsəna tə Pedənda, mba nda tam chahanggən də wa, ko nanənya nduwa kəshirha na bayi.

Nəm sən dəfrha tə tur wanggighən

(Luka6:43-45)

³³ Ana dəfrha ngga, na wanggighən naarha ngga. A mbə dəfrha ngga wa, mbə wanggighən narha ngga wa. Nəm sən dəfrha tə tur wanggighən.

³⁴ Kun huthlingya, kəkən na nafiya natə mbəfeerha fa kəla kun thlək 'ya na ngga tə kəm kamngga? Kəsər 'ya na ahurwa ndəghən na a kyarha ba thləkkəna.

³⁵ Ka nafiya na nda əna 'ya na ngga ahur ndan sə, amma fambəfeeya na nda kyang əngya ba mbuwa ngga ahur ndan sə.

³⁶ Niya pərang palthdi kun ya, a far ngwa kumarha tətani a ngwang kumarha

nda kun sə aten 'ya na dimi ndaanun.

³⁷ Əndi kyagha ba a mi-iwa nən a hərworha nduwa kənoghən.

Famaləmgya ngyakhrha tə Farisaya a kada ənsakhrha

(Markus8:11-12; Luka11:29-32)

³⁸ Fardasə fingya famaləmgya ngyakhrha Musa tə Farisaya bənda thləmad Yeeso ba ndang ngganda, "Mala, na minnasə a kyadang sakh ənwulteena na kan na a kyad ndaarha furo Faara səsəmnda."

³⁹ Amma nggərangga Yeeso kanda sə, "Nafiya kəshiid weeriya fambəfeeya tə fa yamid fərkəkafek ndəna kada ənsakhrha yi wulteena, amma mbə ən sakhrha sə na nda a kyadang kanda wa, kəl yandi ki annabi Yunana.

⁴⁰ Kəla ənana Yunana beena mahan tə paara mahan ahur təna, nanən kee na Wan Niifa a əna beena mahan tə paara mahan kəm ahu kwaarha.

⁴¹ A far ngwa kumarha na nafiya Nineba a thləng nafiya kəshiid weeri fa ya kyadang ndaarha nda kanda ənawa nda məməl wa, kəsər kanda malang nda dimiyid ndan, ka labar Faara thləghangna Yunana kanda. Nanənya, kulo niifa kalgha Yunana a mbədiya, amma kardun malang nda dimiyid nun!

⁴² A far ngwa kumarha, na Kwatam nda Sheeba a thləng nafiya kəshiid weeri fa ya kyadang ndaarha nən kanda ənawun məməl wa.

‘Baghən ba a mbərha na ing-gun ka bagha sək sənda Sule-manu. Nanənya kulo niifa a mbədiya kalgha Sule-manu, amma kardun kang thləmaarha fa.”

*Wutta Ənkaheerha ba
(Luka11:24-26)*

⁴³ “A kya ənkaheerha sə a fad niifa, nən dərha ka kada mbəd yibrha a kaheerha də, amma mbə waala wa.

⁴⁴ Tərgħa nən ndaarha, ‘Niya wutta thləmad niifda də kyani saba.’ Nanən kee wudgha bagha wal wuridī mal nən mbə niifa sə wa, ngwa wurida də ngga, tangsang nda.

⁴⁵ Tərgħa na ənkaheeddi a kada ənkaheeya ba məd kalgha ndən mbəlfēerha kya nda hur niifda hai tsawa nda sə. A kwasamadghən, tsawud niifdiya səssadghən nən kal yi kaar. Nun a tsaurha kee kun fambəlfēeya kəshiid weeriya.”

*Man Yeeso tə wanmang-gighən
(Markus3:31-35; Luka8:19-21)*

⁴⁶ Nana Yeeso a ndikrha tə fiya wumngga hai, man tə wanmanggighən kəkət a kəshi, na minda sə a ndiya nda təghən.

⁴⁷ Nandangga niifa Yeeso, “Nda muwa tə wanmang-giwa a kəshi, na minda sə ndikrha tə sa.”

⁴⁸ Tsakhka Yeeso mee, “Wunni iiya? Mingya ni kəm wanmanggina?”

⁴⁹ Tərgħa kyad fatsa-hayighən nən də tə haara

ndəghən, “Kələma nda iiya tə wanman nggina ha ya.

⁵⁰ Tsaunən kee, kala niifa ənagħa ‘ya ndana Pəpa na a talara, ndəghənni wan pa, wanya tə kəm iiya.”

13

*Karapu aten təhəfrha
(Markus4:9; Luka8:8)*

¹ Tsu a fardi malgha Yeeso wuridī dəgha a mii wuri aam Nggalili də.

² Wumngga fiya thləmadghən ba hangga, nanən kee kyagħa hu kombuwol hai. Tsauka ahur kombuwoldi naghā a tsahang fiya ha na kəkət a mii wuri aamdi.

³ Tsədə asədaya hangga tə karapuya, ndəghən: “Kama thləmaarha hai! Təhudaarha dədə ka həfrha də.

⁴ Nanən aten wash wiiddi, hərgħa fingya hai aten kwamana, bagħa wudikkyā ba damangganda.

⁵ Hərgħa fingya hu hərəng keela hai, ka mbuwana chehweerha sə kaan kya nda sə kəkar.

⁶ Amma təkna yanfaara hai, hwara nda də mərə nda, kəsər kwa wa nda thlaara hai wa.

⁷ Fingya wiija hərə nda pathlang ndakhkya hai ‘yabangga ndakhkini kanda.

⁸ Amma fingya hərə nda hu chehweerha hai na ngga kyanda sə əna wee nda fingya katəra kumnggit mahan-mahan, fingya kəm kumnggit mikki-mikki har haru-haru.”

⁹ “Kala niifa na tə thləmad səkrha, səkkənən.”

'Ya ənagha ndən na Yeeso
tsaharha ha tə karapu
(Markus4:10-12; Luka8:9,10)

¹⁰ Tərgħa bağħa fatsa-
hayighən thləmadghən ba
tsahang mee nda, "Kama na
thlək karapuya a nanna a
kalang fiya sə?"

¹¹ Nggəranggən kanda sə,
"Nggəmang nda kun fa na a
sən 'ya nun na Kutəryid Ta-
lara ahurghən, amma fingya
nggəmang ngwanda kanda fa
wā.

¹² Kala niifa natə 'ya
ha na nda chighanggən
tsəghanggən kaan, amma
kala niifa mbuwana 'yasə
a harghən, na nda a thlang
ngguchit tədi na harghən.

¹³ Ndəghənni ni əna taara
tə karapuya a nadi a kalang
kanda sə kəsər,

na nda kəlaarha də, amma
mba nda naghən wa,
na nda kathləmaarha
hai, amma mba nda
səkkən nduwa sənang
ngganda hai wa."

¹⁴ "Ndən na ləghəttə 'ya
ndaana annabi Ishaya:

'A səkdun 'ya ndaani,
Mbun sənang hai wa,
A nadun 'ya ənani,
mbun kukwalang hai
wa.

¹⁵ Kəsər na ten ndan kakrak,
mbə thləmaayi ndan sək
'ya wa,
nggəlang nda yid ndan,
nanən kee mbə yid ndan
na maana hai wa,

mbə thləmaayi ndan sək 'ya
wa,
Mbə ten ndan sənang hai
wa,
Mba nda kyaharra thləmadna
ba wa,
ngwa kənang nggi
kanda.' " *

¹⁶ "Amma na yid nun tə
parka, kəsər na nda na-
maana hai; tə thləmaayinun
kəm, kəsər na nda sək 'ya.

¹⁷ Niya Pərang kəkafek kun,
annabiya hangga tə ka fiya
tərmindan na əndi nanun
ya, amma nawa ndan wa.
Tərmindan sək əndi sək nun
ya, amma səkkwa ndan wa."

*Pər Yeeso ten karapudi kii
tə həfrha*
(Markus4:13-20; Luka8:11-
15)

¹⁸ "Nanənya kaama
thləmaarha hai ngga, sək ten
karapu danun kii təhəfəddi.

¹⁹ Fingya səkka labar
Kutəryid Talara amma
sənangwa nda hai wa, na
nda kəla wiirha hərgħa
hai a kwamana, bağħa
Təbəlfeedda ba thlanggən
ənda də həf nanda ahur ndan
hai.

²⁰ Fingya wiiya hərgħa aten
keela hai nəghən kəla fingya
səkka labardi thləghən nda fa
tə wutsəfayirha.

²¹ Amma kwa wa thlaara
hai ngga wa, mbə mənda ha
wa. A ba billaarha ba nduwa
səsaarha kəsər ka labardi,
mba nda kwas kyaharra hai
wa.

²² Fingya wiiya hərgħa ahu
ndakhkya hai, nəghən aten
fingya səkka labardi, amma

* 13:15 13:15 Ishaya6:9,10

billaarha yi kəshiddiya tə nggəmnda kəna 'yabang nggən labardi 'yadang tsərha nən fa mbə 'yasə na nda mbang ənaarha ngga wa.

23 Amma fingya həf nən ahu chehweerha na ngga nəghən aten nafiya səkka labar di, sənang ngganda hai wal chikrha nda fingya kumnggit mahan-mahan, fingya kumnggit mikki-mikki, tə kəm fingya haru-haru."

Karapu aten wuthlaafa ahur wan hwaliirha

24 Nggərgħa Yeeso thləghang karapu kanda sə, ndəghən, "Kutəryid Talara nəghən kiya: Həf niifa wiirha ngga ahu hedghən.

25 A fədikrha nana fiya a beena, bagħa tətənda ba həf wuthlaafa nən a pathlang wiid wan hwalidda hai wii fayighən nən.

26 Katərana wan hwaliddi tsərha tə yiwee, naghə wuthlaafdi kəm a tsərha."

27 Tərgħa bagħa fatarya təhedda ba ndang ngganda təheeddi, "Tuwuri nan, heddi həfang na tə wiirha ngga ləghəddə tə wuthlaafa! Kyagħa nda ba a yanggi?"

28 Ndaghə təheeddi, "Tətənda ni ənaghə əndiya!" Ndaghə fataryini, "Dan kəfang kanda də wa?"

29 Ndaghə təheeddi, " 'Awo.' a əna dūn kee nun də kəfang kanda də heu tə wan hwaliddi.

30 'Malaman kanda tsənda kyab kəl a shifiirha ana dəm a halthghən. Tərgħa a ndanggi

fahalthya wurang ngganda wuthlaafa sə, kənang ngganda kanda djang ngganda də, tərgħa wan hwalidghən iree kənda ahu birwa hai.' "

Karapu aten wiirha na kəla wan parsəna

(Markus4:30-32; Luka13:18,19)

31 Nggərgħa Yeeso pərang karapu kanda, ndəghən, "Kutəryid Talara nəghən kəla wan parsəna tərangna niifa həfanggən hai ahu hedghən.

32 Wiirha ni na ngguchit kaan ahur wiirha, amma tsənən sə, tsauka dəfrha ni na manggən kaan ahur dəfya heu, taksaagħa wudikkya kən ndan ahu wuharyighən."

Karapu aten mekhna

(Luka13:20,21)

33 Nggərgħa Yeeso pərang karapu kanda ndəghən, "Kutəryid Talara nəghən kəla mekhna yangna nuneefa tə humbarha tasau mahan ana də a əna mburodi. Ko nanən ənaghən mehendi sahai ngguchit kiya, nən chichadang hufghə sə."

Na Yeeso tsaharha tə karapu ka a lədanggən 'ya nda annabi

(Markus4:33,34)

34 Kala tsaharha na Yeeso ənaarha a fiya wumngga hai kəl tə karapu, mbə 'yasə nən thləghang kanda kula karapu wa.

35 "Ndən ləghədna labar Faara ndanən a mi annabi,

Niya kalang kunsə tə karapu, niya pər 'ya na bəbee, ka əna nanda kəshiirha."

Pər Yeeso ten karapudi yi wan hwaliirha tə wuthlaafa

36 Malgha Yeeso fiya a kəshi kyagha hur minda hai. Ndangga fatsahayighən, “Nan a hwan sa pərang ten karapudi kan yi wan hwaliirha tə wuthlaafa na ahu heddi.”

37 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Təheeddi ndəna Wan Niifa həfgha wiirha na ngga.

38 Heddi ndəna kəshiirha, wiirha na ngga ndəna aten nafiya Kutəryiddi. Wuthlaafa ndəna nafiya Təbəlfeeddi.

39 Tətsandədi həfgha wuthlaafdi a pathlang wan hwalidda də ndəna Sheetan. Halthdi ndəna mii ngwala kəshiirha, fahalthiyini kəm ndəna fathləngya Faara.

40 Kəla wurang nanda wuthlaafa sə djang ngganda də hu waarha, nən a naarha kee a mii ngwala kəshiirha.

41 Na Wan Niifa a thlən fathlənggighən, da nda kədang əngya də heu na ahu Kutəryidghən na bəng dimiyirha ba tə fīngya na a əna mbəlfeerha.

42 Na nda a muwang kanda ahu waarha də mbuwa mərə hai, a mbədani na nanda naarha tərha tə kətme.

43 Tərgħa fīngya ənagħa nggayirha na nda a djaara hai kəla yanfaara ahu Kutəryid Chi ndan. Kala niifa natə thləmad səkrha, səkkənən!”

Karapu aten kəna na bəbee

44 Nanən kee ndagħa Yeeso, “Kutəryid Talara nəghən kəla kəna na bəbee walang na niifa hu heerha.

Nanən tə wutsəfayirha nggərgħən bəbeng hai hu heddi, henggən ənggighən də heu ka a wal wudəbəla nən ngga henggən heddi sə.”

Karapu aten djamkwatar

45 Kəmda, Kutəryid Talara nəghən kəla təshafiliirha na a kada djamkwatar.

46 Kəla nən hai na djamkwatardi tə wudəbəla fa, henggən ənggighən də heu henggən sə!

Karapu aten panggaama

47 “Tə kəm, Kutəryid Talara nəghən kəla panggaama muwang nanda hu wuri aama də kəs təngya nən dədamən-dədamən.

48 Ləghədna panggamdi, kahang ngganda kəkəshbāngnda ba. Tərgħa tsawa nda hai, wurang ngganda təngya sə na nggəngga ahu kutaasa hai, amma tsamang ngganda fīngyayina də mbuwa ngga.

49 Bənən naarha kee a mii ngwala kəshiirha. Na fathləngya Faara a baarha ba wurang ngganda nafiya də na a əna mbəlfeerha ahur nafiya na a əna nggayirha.

50 Na nda a muwang fa mbəlfeeya ahu waarha də mbuwa mərə hai, a mbədani na nanda naarha tərha sə tə kətme.”

Suhurra tə weerənda kəna

51 Tsahangga Yeeso mee fatsahayighən, “Sənanğ dūn ənggina hai heu ya wa?” Nggərang ngganda sə, “Oh, sənanğ đan hai.”

52 Tərgħa nggərgħən chikkən ndaagħa, “Kala təmaləmnda nyakħrha

tsauka tətšaharha ahu Kutəryid Talara nəghən kəla tuwure kyangga hurad tə weerənda ənggighən sə a mbərha də dəfnən kənaghən sə.”

Kar nda Yeeso a Nadzarat
(Markus6:1-6; Luka4:16-30)

⁵³ Ngwalangna Yeeso pər karapu yini mal mbəda nən.

⁵⁴ Wudgha hu talghən də Nadzarat. Tsaha nən ha hu kən tsahad Yahudaya, fiya heu səkka ndən əna ənwulteena na nda, na nda a ndaarha, “Walgha niifdi tur səndədi tə səsəmnda əna ənwulteengya a yanggi?”

⁵⁵ Tərgha na nda a ndaarha, “Mbə wan kafinta dani ya, səndəm Mairamu man, tə wanmanggighən nda Yakubu tə Yisufu, tə Siman tə Yahuda?”

⁵⁶ Kulo wanmanggighən nishya ya ahur nəm. Tsahaghən ənggini a yanggi ya?”

⁵⁷ Nanən kee, karghənda fa, fər wanda kəkafek təghən wa. Tərgha ndangga Yeeso kanda, “Na nda manang nda annabi ko a yanggini kəl ahur talghən ahu nafiyighən.”

⁵⁸ Əna ənwulteengya nən ngguchit kee, kəsər ka yamid fərəkəfekkiddan.

14

Mərta Yahaya Təbaptisəma
(Markus6:14-29; Luka9:7-9)

¹ A sayiddi Səkna Hirdus Kutər chehweed Nggalili labar Yeeso,

² ndanggən fataryighən, “Yahaya Təbaptisəma ni ya thliigha sə hu mərta! Ndən nanən tə səsəmnda əna ənwultenggini ya.”

³ Nanənya Hirdus ‘wadə teena kəsang də Yahaya, kənanggən, muwanggən hu porsəna də ka Herodiya nu wanman Filibus kahang nən.

⁴ Kəsər Yahaya nən naarha ndang nda Hirdus ahu ngyakhrha Yahudaya kamngwa a kahanggən Herodiya wa.

⁵ Na mid Hirdus sə a bəlanggən Yahaya, amma nəghən a tərəm fiya, kəsər fiya heu fər nda kəkafek tə ndaarha Yahaya Annabi ni.

⁶ Amma a far wutsəfayid ləghəta bən nggəta Hirdus, wutarad Herodiya rəbanggən kanda sə, mbənanggən Hirdus kaan.

⁷ Nggəmda fa har tə aah thləm Faara, kala ‘ya na midghən nən a fəranggən.

⁸ Ndangga man wutaraddi dəgha ndaarha, “Ten Yahaya Təbaptisəma na minna ahu pəlee.”

⁹ Kutərđi kəm əna məsəndi kee nən atən ‘ya ndanən, amma kəsər ka thləm Faara aah nən a mbed nafiya mbunən ba, ənang ənda nda ndanən.

¹⁰ Thlən sodjaya nən a kyathlang ngganda ten Yahaya ba ahu porsəna.

¹¹ Bang ten da nda wutaradda ba ahu pəlee, danggənən man də.

¹² Tsəbaku bəgha fat-sahaya Yahaya ba tərang ngganda mərreghən ba pang

ngganda, tərgha dənda də pəranggən nda Yeeso.

Həbang Yeeso nafiya haru kumnggit tuf

(Markus6:30-44; Luka9:10-17; Yahaya6:1-14)

¹³ Səkna Yeeso labardi, kyagha hu kombuwol hai, mal mbəda nən dəgha mbərha də ka a tsauka katenggən. Amma səkna fiya mbədi nanən sə, mbu samadghən nda tə saara ahu talya ba hangga.

¹⁴ Tərna Yeeso hai ahu kombuwol di, na fiya nən hangga hadangganda fa, kəranggən haya.

¹⁵ Na figrha a tsərha hai, bəgha fa tsahayighən a thləmadghən ba, ndang ngganda, “Kaheerha ni ya tə kəm tsə figrha hai, kalu fiya hai dənda hu talya də, tənə nda də hii ənnarhami.”

¹⁶ Amma nggərangga Yeeso kanda sə, “Kamngwa a wii nda a miirha wa, fəraman 'ya kanda əna nda mii.”

¹⁷ Ndangga nda, “Mburodi tuf ni kee a harnan, tə təngya səri.”

¹⁸ Ndagha, “Bəmadghən mbəda ba ya.”

¹⁹ Tərgha ndanggən fiya tsawanda hai a ten hwali-irha, təranggən mburodi də sə tuf tə tənggini səri, kəlagha talara sə, dəfang parka nən in. Kyanggən mburodi də hai fəranggənən fətsahayighən ndəghang nggənda fiya.

²⁰ Kii nda kanda heu kəla na mindan pa tsəghanggən kanda, tərgha fətsahayighən

wumangga nda katəbghən kutasya kumkap səri.

²¹ Həshya kiigha mburodi di səl nda haru kumnggit tuf, thlədang ngwa nda nishya tə wundakhnaya wa.

Wii Yeeso a ten aama
(Markus6:45-52; Yahaya6:15-21)

²² Tsu a mbədi kee, ndangga Yeeso fətsahayighən kya nda hu kombuwol hai tədang ngganda wuri aama teena, ndəghənggi kəm ishgha hai kal fiya nən hai.

²³ A kwasamad di kal nən fiya hai, tərgha wumnda sə katenggən ka a hwan Faara nən, tsəgha figrha hai ndəghən a mbədi katenggən.

²⁴ Amma ahu sayiddiya kombuwol di inggun ma kəkəshbānda, fətsahayini a habbaarha tə bəreurha tə kudufulla aama.

²⁵ Takhna mbərha a dathla hai bəgha Yeeso thləman ndan ba, a wiirha aten aama.

²⁶ Nana fətsahayighən ndən a wiirha aten aamdi tərma nda. Ka hərəenga huhwa nda, tamngganda ndaarha mənda-mənda ni.

²⁷ Amma tsu kee kalangga Yeeso kanda sə, “A tərəm dūn wa nggini kərsaama.”

²⁸ Ndangga Siman, “Chinəm, ana kəkafek sani, ndee di thləmad wa də a aten aamdi.”

²⁹ Ndangga Yeeso, “Ha'i, bəba,” tərgha siman tərgha hai ahu kombuwol di, kəs wiirha nən aten aamdi a thləmad Yeeso də.

³⁰ Amma nanən bəreu 'yaardi tərəngga, naghā

a timnda hai, huhwagha ndagha, "Hərye Chinəm."

³¹ Tsu kee Kəsgha Yeeso harghən kəsanggən ba, ndangga Yeeso, "Kədi fərkəkafekkid wa, kən fər waana kəkafek na mbang wiirha aten aamdī?"

³² Kyana nda ahu kom-buwal hai, ishgha bəreu 'yaardi.

³³ Tərgħa fatsahayighən dəfang shilee nda in, na nda a ndaarha, "Kəkafek Wan Faarani Sa."

Kənanng Yeeso haaya a Djanasarat

(Markus6:53-56)

³⁴ A kwasamaddi təfang na nda wuri aamdī teena, təra nda hai a Djanasarat.

³⁵ Kukwalang na nafiya talda hai Yeeso ni, thlən farha nda ahu talya də na ahu chehweddi kahat. Nagha fiya a barha ba tə haaya, ka a kənanngən kanda.

³⁶ Hwanggənda a malanggən haaya tsuwar mii kotodghənda fa kee, kala niifa tsuwargha ndən fa kəndə.

15

Tsahad chichiya ha

(Markus7:1-13)

¹ Tərgħa fīngya Farisaya tə famaləmggya ngyakhrha thliigha ba a Urshalima tsahang mee nda Yeeso,

² "Kama na fatsahayiwa hwasang əntin shingginəm? Mba nda tsabang haryi ndan də a həb ənnarhami nda wa!"

³ Nggərangga Yeeso kanda sə, "Kama nun hwasang

nda əngya ndaana Faara ka əntinggi nun?"

⁴ Kəsər ndagħa Faara, 'Fərang mamnggirha nda muwa tə tsu' tə kəm 'Kala niifa sargħa man nduwa chin tətani a bəlang ngganda.'

⁵ Amma nun tsaharha ha tə ndaarha ana 'ya sə a haar niifa na a dənggən chin sə nduwa man, nən ndaarha 'ya nun a kya waala a fanna dəfang di ndən Faara də.'

⁶ Ahu kwamana kiya Məməlwa a fərang mamnggirha nən fa nggətyighən təghən wa. Nanən kee kar labar danun fa ndaana Faara ka əntin nun.

⁷ Kun fathərbuya! Labar Faara ndaana Ishaya aten nun məməlni:

⁸ 'Nafiniya ahu mii ndan ni kee na nda fəre mamnggirha,

amma huryi ndan nəghən inggun ma nggi;

⁹ ka ni kee na nda dəfee shilee teena,

kəsər dəfang ngganda tsahad ngyakhkya fiya ha a mbee a meyed labar Faara.' *"

Əngya na tsawang nda niifa dimi a mbed Faara

(Markus7:14-23)

¹⁰ Tərgħa aagħa Yeeso nafini wumngga hai a thləmadghən ba ndəghən, "Keema thləmaarha fa tənun sən əndi niya thləkrha.

¹¹ 'Ya kyagħa hur niifa hai mbə ndəna tsawang tə 'paarha' fa wa, amma kəl 'ya

na a kyarha ba a miighən ndəna tsawang tē 'paarha' fa."

12 Tərgħa fatsahayini ba nda thləmadghən ba tsahang mee nda, "Sənnə sə səb hur Farisayina də sək nanda labardī?"

13 Nggərangga Yeeso kanda sə, "Kala həfrħa a mbə pəpa na a talara həfgha ndən wa, na nda a kədang də tē thlarghən."

14 Malaman kanda. Na nda kəla mangya kwamaya na nda a kəs səsal kwamaya. Ana kwamārħa a kəs səsal kwamārħa, kanda kyab na nda a mukrħa hu kwaarħa hai."

15 Ndangga Mbiturus Yeeso, "Pərang ten karapudī kan ya."

16 Tsahangga Yeeso mee kanda, "Bal wun kula sənang hai wa?"

17 Kala 'ya ənana niifa mii nən kyarħa hurghən də nggərgħən kyarħa sə a fadghən."

18 Amma əndī na a kyarħa ba ahu mee, kyaghən sə ahur niifa. Ndəghənni na tsawang nda niifa tē 'paarha' fa.

19 Kəsər ahur niifa sə ndəna numad mbəlfērħa kyarħa ba, tē bəl farħa, tē kulafayirħa, tē pateyirħa, tē ngaara, tē kənanang paama nggabaarħa mu tē səb thləma.

20 Əngginiya ndəna tsawang niifa tē paarħa fa a mbed Faara, amma həb ənnarħami kula tsab haara mbə ndəna tsawang niifa tē paarħa fa a mbed Faara wa."

Fərkəkafekkid nuneefa tē kan'aniyarħa

(Markus7:24-30)

21 Tərgħa Malgha Yeeso Ng-galili dəgha hu chehweed Taya də tē Sidon.

22 Na nuneefa sə tē Kan'ana bağħa thləmadghən ba hwanggənnən, "A hadōyi fa Chinəm, Wan Ndauda, kəsər wutarad na nəghən tē ənkaheerħa fa nən naarħa səsang nda kaan."

23 Amma nggərang ngwa Yeeso sə wa. Tərgħa ndangga fatsahayighən, "Ndang a wi-igha, nəghən a billa kəm tē hwanda."

24 Nggərgħa Yeeso sə, "Thlənna nda nggi ba ka bi dang nda chauraya Isəreela sə sahadgha kee."

25 Bağħa nuda ba bərgħa hai a mbedghən nggərgħən hwanggən, "Chinəm dəesəl!"

26 Nggərgħa Yeeso sə, "Kamngwa təranggəm ənnadmid wundakhnaya fəranggənəm wudaya wa."

27 Nggərangga nuda sə, "Kəkafek ni Chinəm, amma ko wudaya ni na nda həb fəfəsərra ənnarħami hərgħa hai a mbəd dəuyad turi ndan."

28 Tərgħa nggərangga Yeeso sə, "Sa nuneefa na fərkəkafekkid wa manggən kaan, 'ya na midwa wal nan." Tsu kee kəngga wutaraddi keegħən."

Kənanang Yeeso naftiya hangga

29 Malgha Yeeso mbəđi dəgha wuri aam Nggalili də

tərgħa wumnda sə tsauka hai.

³⁰ Wumngga fiya thləmadghər hai a hweede. ba hangga. Ba nda ba tə səfəngya, tə kwamaya, tə fīngya mərna fandan hai, tə fīngya mbuwa mbang kaala sə tə fīngya haaya hangga. Dəfang ngganda kanda hai a mbed Yeeso, kənannggən kanda heu.

³¹ Kəsangga ənwulteena fiya wumngga hai na nanda fīngyayini mbuwa mbang kaala sə kanda a kaala sə, fīngya mərna fandan hai wal nda kənda, səfəngya a wiirha hai tə kəm kwamaya a na maana hai. Na nda a fal Faara yi Isəreela.

Həbang Yeeso nafiya haru kumnggit fada (Markus8:1-10)

³² Tərgħa aagħa Yeeso fətsahayighən bə ndanggən kanda, "Na nafini a hadēe fa ya. Beena mahan kanda a thləmadna a mbədiya, tahang ngwa 'ya kanda ha na a əna nda mii wa. Mbə minna sə kal kanda ni hai wii nda wuredə a miirha wa, asəmha dəgha shiwid kanda teena a kwamana."

³³ Nggərangga fətsahayighən sə, "A yanggi dənəm wal mburodi bə a kaheddi ya na a tsəghanggən fiya hangga kiyə?"

³⁴ Tsahangga Yeeso mee kanda, "Mbuurodi kurmi ni a har nun?" Ndang ngganda, "Məd tə təngya na mididi ngguchit."

³⁵ Ndangga Yeeso fiya wumngga hai a tsawa nda hai a hweede.

³⁶ Tərgħa haranggən mburodi yina sə məd tə tənggini, usa nən Faara, kyanggən hai kutelth-kutelth. Fəranggənən fətsahayighən ndəghang nggənda fiya də.

³⁷ Kanda heu kii nda nggala nda. Wumangga fətsahayini katəbghən kutasya məd.

³⁸ Nafiya həbgha ənnaddfami həshya haru kumnggit fada kula thlədang nda nishya tə wundakhnaya.

³⁹ Akwasamaddi kalna Yeeso fiya hai, kyagħa ahu kombuwol hai dəgha chehweed Manggadan də.

16

Kada mamngya ənsakhrha (Markus8:11-13; Luka12:54-56)

¹ Fərdasə Fərisaya tə Sadukiyaya bə nda thləmad Yeeso bə ka a kəkərang ngganda, na mindan sə a kyadang ənsakhrha nən kanda yi wulteena a talara hai təna nda səndasə nəghən tə səsemnda Faara fa.

² Nggəranggən kanda sə, "A tsə figrha hai, a nadun fərahk amshi tsədə yiba, nun ndaarha na mbərha a naarha kukwar a bīnda.

³ A tsar kəm a nadun fərahk amshi yiba, nun ndaarha a weeriya na 'yaara a baarha. Kun a sənang əngya hai na a katərarha hai a fərahk amshi, amma mbun a sənang

ənsakhkya kəshiid weeri hai ya wa.

⁴ Kəl fa mbəlfeyya, tə kulafaya kəshiid weeriya kandani na kaɗa ənsakhkya, amma ənsakhrha niya kyadang kanda ndəna yi annabi Yunana." Tərgħa malgha Yeeso kanda wii fayighən nən.

Mehen Farisaya tə yi Sadukiyaya

(Markus8:14-21)

⁵ Akwasamaddi təɗang nanda wuri aam Nggalili teena kəlagħa fatsahayina hai takhkwa nda mburodi ha ɓa wa.

⁶ Kəsgħa Yeeso thləmandan, "Kwarama tə mehen Farisaya tə yi Sadukiyaya."

⁷ Katərang ngganda ngaala hai tə ndan kəsər ka takhkwa nanda mburodi ha ɓa.

⁸ Sənanngga Yeeso ənda hai na nanda a ndikrha atənggən, nanən kee ndənggən kanda, "Kədi fərkəkafekkid nun! Kama nda nun a ngaala tə ndan ka mbuwana mburodi sə a har nun?"

⁹ ʔal wun kula sənanng hai wa? ʔal wun teena hai tə mburodi tuf həɓang ni nafiya haru kumnggit tuf wa, tə kəm kutasya kurmi wumang nun katəpghən?

¹⁰ Nduwa mburodi məd həɓang ni nafiya haru kumnggit faɗa, kutasa kurmi wumang nun katəpghən?

¹¹ Mani sənanngwa nun hai tə ndaarħa mbə aten mburodi ni niya tsə labaara wa? Niya nggər ndaarħa, 'Kwarama tə mehen Farisaya tə yi Sadukiyaya.' "

¹² Tərgħa a mbədiya sənanngga fatsahayina hai mbə a tsə labaara aten mekhna na ahu mburodi wa, amma aten tsahad Farisaya ni tə yi Sadukiyaya.

Fər Mbiturus kəkafek Yeeso ndəghənni Kərəsti
(Markus8:27-30; Luka9:18-21)

¹³ Bana Yeeso chehweed Kaisariya Filibi ɓa, tsahang mee nən fatsahayighən, "Na fiya a ndaarħa wunni Wan Niifa?"

¹⁴ Nɗang ngganda, "Fingya a ndaarħa Yahaya Tə Mbap-tisəma, fingya Ilya, fingya kəm Irmiya nduwa tal ahur annabiya."

¹⁵ Nɗangga Yeeso kanda, "Amma kun wu nuwun a ndaarħa wunni nggi?"

¹⁶ Nɗangga Mbiturus, "Sani Kərəsti, Wan Faara natə yi-brħa ha."

¹⁷ Nɗangga Yeeso, "Tə parka ni sa, Siman wan Yunana, mbə niifa ni thləwogħa əndiɗa wa, amma Pəpa ni na a talara."

¹⁸ Niya ndorħa sa Mbiturus, aten ferdiya ndən niya tən kən hwan Faarna, mbuwana səsəmnda hwanga mbang chang hai.

¹⁹ Niya furo əncha kwatmingya yi Kutəryid Talara. Kala 'ya kənanng nun hai ahu kəshiirħa nəghən kəkəna hai kee a talara, tə kəm kala 'ya kwasang nun hai hu kəshiirħa nəghən kukwasa hai kəm a talara."

²⁰ Tərgħa kəs thləmad fatsahayighən nən a pərang

ndan niifa ndəghənni Kərəsti wa.

Thlək Yeeso kwaman mərəghən

(Markus8:31-38; 9:1; Luka9:22-27)

²¹ Ka a fardī katərangga Yeeso pəranggən fatsahayighən a pəpal tə ndaarha tətā ni a dəgha Urshalima də dəgha səsaaarha aten əngya hangga ahar shingya tə firistaya tə famaləmnnya ngyakhrha. Na nda a bəlang nda, amma a far beena yi mahan nən a thliirha sə ahu mərəra.

²² Amma dəgha Mbiturus təghən man patu də ndanggən, “A kaptangga Faara də, Chinəm, mbə tam katərarha hai tə sa kee wa!”

²³ Kyahargha Yeeso hai ndanggən Mbiturus, “Nduwu hai tə nggi sa Sheetan, tsauna fer kii saara ka nggi. Na a kəlang əngya kee na mid fiya, amma mbə yi Faara wa.”

²⁴ Tərgħa ndangga Yeeso fa tsahayighən, “Ana mid niifa sə tsauka tə mbusamad na, tətā ni malanggən nggəm altenggən, təranggən kadidghən sə mbu samad na nən.

²⁵ Kəsər kala niifa na midghən dəfang yibədghən də nən a kədeng nda. Amma kala niifa kədengga yibədghən ka nggi, dəfang nən də.

²⁶ Ma chighang nən niifa a waldə ən kəshliirha heu kədenggən shingndəghən? Nduwa mani kalgha shingndəghən mu?

²⁷ Kəsər wan Niifa nən a bərha ba ahu mamnggid

Chin tə fathlənggighən ng-wang kumarha nən fiya heu aten əngya ənana nda.

²⁸ Niya pərang kəkafek kun, na fingya sə kəkət a mbədiya mba nda a mərə wa kəl ma nanda Wan Niifa bəyi ahu Kutəryidghən.”

17

Mamnggid Yeeso

(Markus9:2-13; Luka9:28-36)

¹ Akwasamad beena mikki tərangga Yeeso Mbiturus tə Yakubu tə Yahaya wanman Yakubu tərāa nda wumnda sə, tənā nda narha katendan.

² A mbədi naghā fiya ndən nggərda hai a mbed ndan. Naghā pəmnnggən a chimnda fa kəla yanfaara, tə kəm lukkighən tsawa nda pəpet kəla kukwaryirha.

³ Kula səndəndan sə kyaghā nda Ilya bā tə Musa katərang ngganda ndikrha hai tə Yeeso.

⁴ Ndangga Mbiturus Yeeso, “Chinəm, nəghən ngga nanəm a mbədiya, a nggəmna fa, ngwa əna chama ni mahan-tal yiwa, tal yi Musa tə kəm tal yi Ilya.”

⁵ Ndəghən aten ndikrha kee, bəgha hashbē bā nggəlanggən kanda, sək urarha nda hai ahur hashbidi tə ndaarha, “Waana niya, nggəmni. Kaaman thləmaarha fa!”

⁶ Səkna fatsahayini uraddi kee fəla nda hweedā hai ka hərəenga.

⁷ Tərgħa bəgha Yeeso bā tsuwar kanda nən fa

ndanggən kanda, “Thleema sə, a tərəm dūn wa.”

⁸ Tərang nanda tendan sə, kəla nda də ko niifa, kəl Yeeso katenggən.

⁹ Na nanda a tərāa hai a wumndədi, ndangga Yeeso kanda, “A pərang dūn ‘ya niifa nanun wa, kəl a thlid Wan Niifa sə ahu mərə.”

¹⁰ Tərgħa tsahangga fatsahayighən mee, “Mani na famaləmgəya ngyakhrha ndaarha annabi Ilya ni a ‘wa wutta ba ma Kərəsti?”

¹¹ Nggərgħa Yeeso sə, “Kəkafek ni na Ilya a ‘wa bərha ba ka bəgha tangsang əngya heu məməl.

¹² Amma niya ndang nda kun, ‘wad Ilya teena bəda ba, sənangwanda hai wa, amma ənang ‘ya nda fa kəla tərna mid ndan. Nəghən kee kəm bəna Wan Niifa səsəarha ahar ndan.”

¹³ Tərgħa fatsahayini sənang ngganda hai nəghən a ndikrha aten Yahaya Təbaptisəma.

Kənanng Yeeso Wundəlaarha na tə ənkaheerha fa

(Markus9:14-29; Luka9:37-43a)

¹⁴ A sar wumndədi, fiya hangga wumngga hai a kəla kanda fa. Bəgha niifa thləmad Yeeso bə bərgħa hai ndəghən,

¹⁵ “Chinəm, a hadowa waana fa. Nəghən tə kacheela fa nən səsang nda kaan. Nən yakh muwang nda hu waarha hai nduwa ahu aama hai.

¹⁶ Bəng di ndən fatsahayiwə bə, amma mbang ngwanda kənanng wa.”

¹⁷ Ndagħa Yeeso, “Kun nafiya kəshiid weeriya, mbuwa tə fərkəkafek fa mbəlfeyə! Pakwandə ni tsaurha tə kun? Tə kəm pakwandə ni kərəssa tə yamid fərkəkafekkid nun? Fəreema wanda ba.”

¹⁸ Tərgħa Yanangga Yeeso ənkaheeddi na ahur wandi, kyagħa sə mal wanda nən. Tsu a mbədi kee kəngga.

¹⁹ Akwasamadghən tsahangga fatsahayighən mee bəbēe, “Mani ənagħa ndən kyangwa nan ənkahedda sə?”

²⁰ Ndangga Yeeso kanda, “Kədi fərkəkafekkid nun. Niya pərang kəkafek kun, ana fərkəkafek sə a fad nun ngguchit kəla wan parsəna, nun a ndang nda wumndədi ya, ‘Ndusu a mbədiya a mbəda də taarha,’ nən a nduwussa. Mbə ‘ya sə na kal kun mu wa.”

Nggər Yeeso ndikrha aten mərərgħən

(Markus9:30-32; Luka9:43b-45)

²² Akwasamaddi nggər nanda wumnda hai a Nggalili, ndangga Yeeso fatsahayighən, “Na nda a fər Wan Niifa a har fiya hai.

²³ Na nda a bəlang nda, amma akwasamad beəna mahan na nda a thləng sə ahu mərəra.” Ləghədgha fatsahayini tə səbrħa hura.

Tii tsamnda Kən hwan Faara na a Urshalima

²⁴ Bəna Yeeso tə fatsahayighən a Kafarnahum bə,

fathlè tsamngya Kèn Faara na a Urshalima ba nda thlèmad Mbiturus ba ndang ngganda, “Mbè tàmalem ndənun tii tsamnda Kèn hwan Faara na a Urshalima wa?”

²⁵ Nggèranggən kanda sè, “Ha'i, nən tiirha.” Kyana Mbiturus hur minda hai tsauna Yeeso sè, katèrangga Yeeso kalang sè, “Siman, mana ndaarha aten tsakh miidi ya? A har wun na kutèrya kèshiddiya thlè tsamnda, ahar wanggindan nduwa ahar nafiya pak wa?”

²⁶ Ndagha Mbiturus, “Ahar nafiya pak.” Ndagha Yeeso, “Nanən kee mbè wanggindan tiirha wa.

²⁷ Amma mbè minnəm sè kəsangganda kəm tè dimiyirha wa, ðuwa hu wuri aama dè ða muk nggal aama. Təna 'wana kəsa, inang miighən hai na a wal wudəbəl wurirha na a tsək tii tsamndədi. Harang ða tii tsamnduwa tə yina.”

18

Wunni manggən hu Kutèryid Faara

(Markus9:33-37; Luka9:46-48)

¹ Ahu sayiddiya bəgha fatsahaya thlèmad Yeeso bə tsahang mee nda, “Wunni manggən hu Kutèryid Faara?”

² Aagha Yeeso wundakhne bə na ngguchit ishanggən a maðufun ndan.

³ Tərgħa ndaagħa, “Niya pərang kəkafek kun, a malanggūn dimiyid nun tsawun kəla wandi na ngguchit ya wa mbun tam

kyarha hu Kutèryid Faara dè wa.

⁴ Nanən kee kala niifa manangwawa altenggən tsauka kəla wandi na ngguchit ya ndəghən ni na manggən hu Kutèryid Faara.

⁵ Kala niifa thlègha wundakhne fa kəla yandiya ahu thlèmma nggini thlənən fa.”

Əngya na kyang niifa hu dimiyirha hai

(Markus9:42-48; Luka17:1-2)

⁶ Amma ana niifasə kyangga tal ahur wanggini na nggu-ngguchit ya fərgħa kəkafek a nggi ahu dimiyirha hai, a nggushi waghəng nda fən hərħa ura mugħang ngganda ahu wuri aama dè.

⁷ Kawa kəshirħa kəsər ka ənggini na nda ənaarħa kyang ngganda fiya hu dimiyirha hai. Ənggini na kyang nda fiya hu dimiyirha hai tətani a bəgha bə, amma na səbrħa hura a kəla niifəfa fa ənagħa kee.

⁸ Ana harwa nduwa sarwa a kyorħa hu dimiyirha hai, kyathlang dè muwangga dè. A nggushi kyana hu ahu yibrħa dè mbuwa ngwalarħa tə haara tal nduwa saara tal ma nana tə haara kyab nduwa saara kyab muwo wanda ahu waarħa dè mbuwa mərə hai.

⁹ A kyo yidwa ahu dimiyirha hai, kədang dè muwangga dè. A nggushi kyana ahu yibrħa dè mbuwa ngwalarħa tə yirħa tal, ma muwo wanda ahu waarħa dè mbuwa mərə hai tə yidwa kyab.

10 Kwarama, a sardun wanggini na nggu-ngguchit ya wa. Kəsər niya ndang nda kun a talara wan thləngya Faar ndan na nda naarha a mbed Pəpa na a talara.

11 Kəsər Wan niifa banənbə ka a hərəhanggən fīngya sahadgha.

Karapu aten chaurarha sahadgha
(Luka15:3-7)

12 Ana niifa tə chauraya haru tal, tərgha tal sahadgha, ma nən ənaarha? Mbə mal kumnggit wutarihe kap wutarihe a mbəd lafrha dəgha ka kadə yandədə sahadgha wa?

13 A walang dāba, niya pərang kəkafek kun, nən tək mbənda fa kaan aten chauraddi tal ma kumnggit wutarihe kap wutarihe di sahadwa wa!

14 Nəghən kee kəm, mbə nggəmənda hur Pəpa ni na a talara ko tal ahur wanggini na nggu-ngguchit ya sahadgha wa.

A əno shadwa dimiyirha fa
(Luka17:3)

15 A əno shadwa dimiyirha fa, duwa thləmadghən də kyadang dimiyidghən, a pathlang nun kun səri. A kodə thləmaarha fa, wudang na bə.

16 Amma a kowa thləmaarha fa wa, turu niifa tal nduwa səri dūn thləmadghən də tənə labaara kyarhaba a miī nafiya səri nduwa mahan tsauka shedawaya atənggən.

17 A kardə kang thləmaarha kanda fa, pəranggən mamngya Kən Faara. A kardə kang thləmaarha mamngya Kən Faara fa, tsawang niifdiya tə takkwa dāharha ni nduwa tə thlə tsamnda.

18 Niya pərang kəkafek kun, kala 'ya kənanng nun hai hu kəshirha nəghən kəkəna hai kəm a talara. Kala 'ya kwasang nun hai hu kəshirha, nəghən kukwasa hai kee a talara.

19 "Niya nggər ndang nda kun, ana nafiya sə səri ahur nun hu kəshirha nggəməngga fa aten 'ya nun a hswana, Pəpa na a talara a fəranggən kun.

20 Kəsər kala mbərha wumna fiya sa hai səri nduwa mahan ahu thləməna niyi a pathlang ndan."

Karapu aten mafarha kargha chakh dimiyirha fa

21 Tərgha bəgha Mbiturus thləmadghən bə tsahang mee nən, "Chinəm, saara kurmi ni chahanggən shadna də a əneedə dimiyirha fa? Saara məd wa?"

22 Nggərangga Yeeso sə, "Awo, mbə katəra məd kee wa, amma kumnggit məd katəra məd!

23 Tsaunən kee, Kutəryid talara nəghən kəla kutəra na midghən kirassa kənaghən na a har mafayighən nzəməngga wudəbəla a harghən.

24 Katərang nən hai kee, bəng niifa nda bə nən a takkwarha wudəbəl wurirha haru kumnggidghən tuf.

25 Nanən mbə mbang tiighən wa, tərgha kutərđi ndəghən a heng ngganda də tə nukkun, tə wangghən tə əngya nanən təghən ha heu a tii kumadda nən.

26 Bərgha mafadda hai a mbedghən hwangghənən, 'Niya hwan sa, kərsu tə nggi, niya tiighən heu.'

27 Tərgha kutərđi hadangghən fa, kalghənən hai chahang kumadda nən də."

28 "Amma kyana mafaddi kəshaadə, dəgha wal shadghən mafarha nən a takkwarha wudəbəl wurirha haru tal. Kəsangghən, 'yabangghən, ndangghən, 'Tee kumad na.'

29 Bərgha shadda hai keeghən hwangghənən, 'Kərsu tə nggi niya teukən.'

30 Amma kargha fa kəsangghən muwangghən ahu porsəna də kəl tii nən wudəbəlđi heu.

31 Nana fīngya mafaya əndi katəragha hai, səbgha hur ndan də. Dənda thləmad kutərđa də pərang əndə nda katəragha hai.

32 Tərgha kutərđi aah mafadda nən ba chahang nən kumarha də ndangghən, 'Sa ka wudī mafarha! Chahodī kumarha də na a tenwa ka hwanna nggi.

33 Mbə shadwa mafarha hado fa kəla hadoni fa wa?'

34 Tərgha kutərđi hu səbrha hura muwangghən hu porsəna də kəl a tii də kumaddi heu.

35 Na Pəpa na a talarə a ənang kun kee a

kowunni kargha chahang 'ya shadghən də tə hura tal."

19

Tsahad Yeeso ha aten bəlla kakhrha
(Markus10:1-12; Luka16:18)

1 Ngwalang na Yeeso thlək ənggini ya, mal Nggalili nən dəgha hu chehweed Yahudiya də na a pəm kufad Urdun.

2 Fiya hangga takkwagha samadghən kənanngghən kanda a mbəđi.

3 Bagha fīngya Farisaya thləmadghən ba ka a kəkərang ngganda. Tsahang mee nda, "Nggəm ngyahad nəm fa a kalgha niifa nukkun hai aten kala 'ya ənanən wa?'"

4 Nggərangga Yeeso kanda sə "Karatang nggun ahu deleewar Faara wa? A katəra əna kəshiirha 'əna Faara nuneefa tə həshneefa.' Nggərgghən ndaarha,*

5 'Ndəghən ni ənagha ndən na niifa malang nda man tə chin thləthləbangghən nukkun fa, kanda kyab tsau nda tal.'†

6 Nanən kee mba nda səri wa, amma tal ni. Tsaunən kee, 'Ya wumangna Faara, a ndəghang niifa hai wa."

7 Tsahang mee nda, "Kama nda ndaana Musa niifa mbuwana midghən nukkun a fərang deleewar kaala nən hai, ndangghən wiu?'"‡

8 Nggərangga Yeeso kanda sə, "Ndaana Musa kee kəsər ka kakrakkid ten nun. Amma a katəradghən mbə kee wa.

* 19:4 19:4 Katərarha 1:27; 5:2 † 19:5 19:5 Katərarha 2:24 ‡ 19:7 19:7 Nggurub Ngwa Kumaarha24:1-4; Matta 5:31

9 Niya ndang nda kun kala niifa kalgha nukkun hai, a mbə nana nudī a əna kulafayirha wa, nggərgħən kakh nuneefa pak ənadə kulafayirha.”§

10 Ndangga fatsahayighən, “Ana ‘yasə kee a pathlang nda nuneefa tə chimadghən nggushi tsauna niifa kula kakhrha.”

11 Amma ndagha Yeeso, “Mbə fiya heu na nggəm palthda fa ya wa, kəl fingya nggəmang na Faara kanda fa.

12 Na fingya sə nggət nanda kulabrha, fingya sə kəm firang nanda kanda, fingya sə mbə mid ndan sə kakhrha wa kəsər ka Kutəryid talara. Yi na a mbang thlə labardi ya thləghənən.”

Dəfang Yeeso parka wundakhnaya teena

(Markus10:13-16; Luka18:15-17)

13 Tərgħa bəng wundakhnaya nda Yeeso ba na nggu-ngguchit ka a dəfang parka nən kanda teena tə kəm hwangga aten ndan. Amma fatsahayighən na nda yanang nda nafini na a baarha ba tə wanggini.

14 Amma ndangga Yeeso kanda, “Malaman wundakhnaya ba nda thləmad na ba. A karang dūn kanda fa wa. Kəsər Kutəryid talara yi fingya ni na kəla wanggini ya.”

15 Dəfang haara nən kanda teena fərang parka nən kanda a wiigha.

Tə kəna
(Markus10:17-31; Luka18:18-30)

16 Bagħa Niifa thləmad Yeeso ba tsahang mee nən, “Mala, mani ənaarha na ngga təni wal yibrha mbuwa ngwalarha?”

17 Ndangga Yeeso, “Mani na tsahe mee aten ‘ya na ngga? Niifa tətal ni kee na ngga. Ana mid wa yibrha mbuwa ngwalaarha, əno taara tə ngyakhkini.”

18 Ndangga niifdi Yeeso, “Yanggi?” Nggərangga Yeeso sə, “A bəlna farha wa. A ənanna kulafayirha wa. A ngaarna wa. A pərna nggabaarha aten niifa wa.*

19 Fərang mamnggirha nda muwa tə tsu. Nggəmu tuladwa kəla alten wa.”†

20 Ndagħa wundəladdi, “Lafdi ngyakhkini ya heu. Ma takħka tsauka tətə a ənee?”

21 Ndangga Yeeso, “Ana mid wa sə tsawana lələgdə, dūwa də də heng ənggiwa də heu fərang wudəbəlghəna fa yamiiya, na wal mbəd dəfədghən a talara. Tərgħa ba na ba mbu samadna na.”

22 Amma hərəmna wundəladdi səkrha kee, wii fayighən nən hurghən səsəba də, kəsər təkəna ni kaan.

23 Tərgħa ndangga Yeeso fatsahayighən, “Niya pərang kəkafek kun, nəghən

§ 19:9 19:9 Matta 5:32; 1 Korontiyaya 7:10-11 * 19:18 19:18 Kyarħaba 20:13-16; Nggurub Ngwa Kumaarha 5:17-20 † 19:19 19:19 Kyarħaba 20:12; Nggurub Ngwa Kumaarha 5:16; Deleewar Firistaya 19:18

pədagħən kyagha təkəna hu Kutəryid Talara də.

²⁴ Niya nggər ndang nda kun, nəghən pəpa kyagha thləkħmu də təkəna kyagha hu Kutəryid Faara də.

²⁵ Səkna fatsahayighən kee, wulangga teena kanda tsakh mee nda, "A tsaudə kee wunni wal hərəkrha?"

²⁶ Amma kəlangga Yeeso kanda də ndəghən, "A fad niifa təkəna wasa in mbə ənaarha hai wa, amma a fad Faara nəghən pəpa."

²⁷ Tərgħa ndangga Mbiturus, "Malang dən əngya heu mbudan samadwa nan, ma nan waala?"

²⁸ Ndangga Yeeso kanda, "Niya pərang kəkafek kun, ahu kəshirha na bayi, a sayiddi na Wan Niifa a tsaurha hu mamnggit tsənggam Kutəryidghən, kun mbuwa samadna nun a tsaurha hu tsənggamngya kumkap səri, non a ngwang kumarha turya kumkap səri yi Isəreela.‡

²⁹ Kala niifa malgha wure nduwa wanmanggighən həshya nduwa wanmanggighən nishya nduwa chin nduwa man nduwa wanggighən nduwa ənggighən, ka nggi, nən a wal kənaghən katəra haru kum təkəna nən a wal yibrha mbuwa ngwalaarha.

³⁰ Amma fingya 'wagħa kanda ni a nggəl mee, fingya nggəlgha mee kanda ni a

tsaurha a mbee." §

20

Karapu aten fatarya a hed inabi

¹ "Kəsər Kutəryid talara nəghən kəla təheerha wargħa ka kada fatarya də ka ba nda ənang taara ahu hed inabidghən.

² Kənanng nanda wudəbəl paara hai puwanggən kanda ahu hedghən də.

³ Tərna yanfaara sə, kyagħa sə dəgha wal fiya ahu kasu mbə 'yasə na nanda a ənaarha wa.

⁴ Ndanggən kanda dāa nda hudaarha ahu hedghən nən a teng kanda 'ya kamngga ahu paara.

⁵ Nanən kee dənda də dāa nda hudang sə. Yanfara a sərəkħa təkəna kəm yarna yanfaara hai ənagħa kee.

⁶ A figrha dəgha wal fingya kəkət. Tsahang mee nən kanda, 'Kama nanun kəkət a mbədiya mbə 'yasə nun a ənaarha wa?'

⁷ Nggərang ngganda sə, "Mbə niifa sə aagħa kan wa." Ndangga təheddi kanda, "Tsaunən kee damadə dən wal fingya na a hudaarha hu hed na."

⁸ Mukna yanfaara hai, ndangga təheddi niifdi na aten hedghən, "Ooh fatar yina ba teng wudəbəl paara na kanda, katərang hai təkəna fingya dəgha də a kwasamarha ta ten fingya də 'wagħa də.' *

‡ 19:28 19:28 Matta 25:31; Luka 22:33

* 20:8 20:8 Deleewar Firistaya 19:13; Nggurub Ngwa Kumaarha 24:15

§ 19:30 19:30 Matta 20:16; Luka 13:30

9 Fingya dægha dæ a figrha teng ngganda kanda, kowunni waldæ wudæbæl paara.

10 Fingya 'wagha dæ ba nanda ka thlæ yindan ba, tamngganda ndaarha na yindan a kal yi fingya. Amma teng wudæbæl paara nda kanda kæm.

11 Thlæna ndan katærang ngganda huhurumnda hai aten tæheddi.

12 " 'Nafini ya bægha nda ba a samarha amma tengga kanda mæmæl tæ kan ænagha taara ka a tsar ahu wengweng nda yanfaara.' "

13 "Amma nggæranggæn tal sæ ahur ndan, 'Pashidna, hukki sa wa! Mbæ kænanggæm hai niya teurha wudæbæl paara na nda tiirha wa?"

14 Thlu wudæbæl wa wiina. Hurna nggæmngga niya teng nda nafini bægha ba a samarha mæmæl kæla teu ni.

15 Kamngwa a æna 'ya ni tærna minna tæ wudæbæl na wa? Na særækrha ka dang ni fingya sæ wa?"

16 "Nanæn kee yi nggælgha mee ndæna a 'waarha, yi 'waagha ndæna a nggæl mee."†

Nggær Yeeso thlæk kwaman mærræghæn

(Markus10:32-34; Luka18:31-34)

17 Na Yeeso a dærha Urshalima dæ, kyalthgha Yeeso man patu dæ tæ fatsahayighæn kumkap særi ndanggæn kanda,

18 "Næm a dærha ta Urshalima dæ, Na nda a fær Wan Niifa a har mamngya firistaya hai tæ famalæmngya ngyakhrha. Na nda a ngwang kumad mærra sæ.

19 Tærgha na nda færghæn a har Romaya hai, waghæn nda, tsadaghæn nda tæ kæm tawang ngganda dæ. Amma a far paara yi mahan næn a thliirha sæ ahu mæra."

Hwanda man Yakubu tæ Yahaya

(Markus10:35-45)

20 Tærgha man wangya Dzabadi. Nda Yakubu tæ Yahaya, bægha thlæmad Yeeso ba tæ wanggighæn. Bærgha hai tæ wadædghæn ka a hwanang 'ya næn na midghæn.

21 Tsahangga Yeeso mee, "Mana midwa?" Nggæranggæn Yeeso sæ, "Tsawang wanggini kyana na særi ya tal a yisæmad wa, tal kæm a yi kawad wa ahu Kutæryid wa."

22 Amma nggærangga Yeeso kanda sæ, "Sænggun 'ya nun a tsakhrha wa! Nun mbang saarha tæ wuhuleudî dîni saarha wa?" Nggærang ngganda sæ, "Ha'i nan mbang nda."

23 Ndangga Yeeso kanda, "Nun mbang saarha tæ wuhuleudî, amma tsaurha a yisæmanna nduwa yi kawad na mbæ nggini færghæn wa. Taksaagha Pæpa mbæyini ya a nafini wurnæn."

24 Sækna fingya fatsahaya kum ændi hwanna nda

† 20:16 20:16 Matta 19:30; Markus 10:31; Luka 13:30

Yakubu tē Yahaya sēbgha hur ndan dē tē kanda.

²⁵ Amma aagha Yeeso kanda thlēmādghēn bā ndānggēn kanda, “Sēndūnsē kutērya na hu kēshiddiyya mbuwa Yahudaya na nda kyad sēsēmnggit ndan aten nafi ndan, mānnggi ndan kēm na nda kyad sēsēmnda aten nafiya na a kamu ndan.

²⁶ Amma ahur nun nēn a naarha pak. Kala niifa na midghēn tsauka ndēghēnni mānnda tētani tsauka niifa ni na a ēnang taara kun.‡

²⁷ Kala niifa na midghēn a nagha a mbee, tētani a tsauka mafad nun.§

²⁸ Kēsēr bād Wan Niifa bā mbēka a ēnang taara nda wa, amma a ēnang taara nēn fin-gya tē kēm fēr yibēdghēnēn ka a hērgħānggēn fiya hangga.”

Kēnang Yeeso kwamaya sēri

(Markus10:46-52; Luka18:35-43)

²⁹ Hērēmna Yeeso tē fatsahayighēn mal Djeriko, mbuwa fiya samādghēn hangga.

³⁰ Tērgħa kwamaya sēri tsau ami kwamana. Sēnna nda sē na Yeeso a mbēra dē tē kwamandī, katērang ngganda tērang urad ndan sē, “Chinēm, Wan Ndauda, a hadowan fa!”

³¹ Yanangga fiya kanda a nggasa nda hai, amma dēnda mbeedē tē tērang urad ndan sē kaan, “Chinēm, Wan Ndauda, a hadowan fa!”

³² Sēkna Yeeso kanda, ishgha hai aah kanda nēn, “Mana minnun a ēnānggi kun?”

³³ Nggērang ngganda sē, “Chinēm, na minnan sē a na mana nan hai!”

³⁴ Hadangga nafini Yeeso fa tsuwar yindan nēn fa, tsu a mbēdī kee na mana nda hai. Tērgħa mbu samādghēn nda.

21

Kyad Yeeso Urshalima hai kēla kutēra

(Markus11:1-11; Luka19:28-40; Yahaya12:12-19)

¹ Na Yeeso tē fatsahayighēn a takh ndusang Urshalima fa, bā nda hu tala bā na nda aarha Mbētafaji ahu Wumngya dēfyā Dza-itun. Thlēngga Yeeso fatsahayighēn sēri a 'wa nda mbeedē.

² Ndānggēn kanda, “Dama hu talda dē na a mbēdī taarha, a kyadūn sa hai, nun awal kwaara kēkēna hai tē wānggēn a thlēmādghēn. Kwasaman kanda hai mbee kanda nun bā.

³ A tsahang niifa mee kun, ndaman kee, ‘Na mid Chinēm sē kanda,’ tsu a mbēdī kee nēn a malang kun dūn dē tē kanda.”

⁴ Katērana ēnda haya ka lēdang ngganda 'ya ndaana annabi:

⁵ “Ndang nafiya Urshalima, 'Kulo, Kutēr nun bayi thlēmannun bā. Niifa ni mbuwana tenggēn kakrak

‡ 20:26 20:26 Luka 22:25-26 § 20:27 20:27 Matta 23:11; Markus 9:35; Luka 22:26 * 21:5 21:5 Dzakariya9:9

bayi a kəsər kwaara,
Nəghən bayi a kəsər wan
kwaara.' ”*

6 Dəgha fatsahayina də
əna nda kəla ndangna Yeeso
kanda.

7 Bang kwarda nda ba
tə wan kwardi, lələbang
ngganda lukki ndan a kəsər
wan kwarda sə tsauka
atenggən.

8 Lələbanga fiya lukki
ndan hai aten kwamana
a mbedghən, finginga kəm
kyalth shiyya nda ba lələbang
ngganda a tən kwamana.

9 Nafiya 'wagha mbeedə
ma ndəghən tə finginga na
mbusamadghən tərang ng-
ganda urayi ndan sə, kanda
ndaarha:

“Faala a tsauka aten Wan
Ndauda!

Parka tsaudə aten,

niifdi na bayi ahu thləm
Chinəm!

Falama Faara na
manggən a talara!”*

10 Kyana Yeeso a Urshal-
ima hai, wupəri di kahad
wulangga teena kanda, na
nda tsakh miyya tə ndaarha
“Wunni ya?”

11 Nggəməngga nafini,
“Yeeso ni, annabi di bagha
ba a Nadzarat na a Nggalili.”

*Rəghang Yeeso fa shafiliya
də a Wuri Faara
(Markus11:15-19; Luka19:45-
48; Yahaya2:13-22)*

12 Kyagha Yeeso Kən Faara
də na Urshalima katəranggən
rəghang nda nafiya də na a
hiirha tə həng nda mabiya də
ka sataka. Changgələnggən
tebərya fa mbeded wudəbəlyā
də tə kulohod finginga na a
heng kataprakkyā də.

13 Ndanggən kanda,
“Ndagha deleewar Faara,

‘Kənnā nəm aaghən Kən
hwanda Faara,’

†
Amma tsawang-
gun mbəd bəbed
ngaarya!”‡

14 Bagha kwamaya ba tə
səfəngya a thləmadghən ba
ahu Kən Faara, kənanggən
kanda.

15 Amma nana mamngya
firistaya tə famaləməngya
ngyakhrrha Musa ənwultenggini
ənanən, wundakhnaya ma
kanda a huhwarha a pəpəl
Kən Faara kanda ndaarha,
“Faala tsaudə aten Wan
Ndauda.” Amma mamnggini
səbgha hur ndan də.

16 Tsahang mee nda
Yeeso, “Səkna əndi na
wanggini ndaarha ya wa?”
Nggəməngga Yeeso, “Həng,
‘Wawa nun karatang nda
deleewar Faara wa? Kəsər
ndagha nda,

‘Tsahang dūn wundakhnaya
ha tə wufar waya,§
ka a fal kun nda.’ ”*

17 A mbədi kee mal kanda

* 21:9 21:9 Dzabura 118:25-26 † 21:13 21:13 Ishaya 56:7 ‡ 21:13 21:13 Irmiya
7:11 § 21:16 21:16 Dzabura 8:2 * 21:16 21:16 Dzabura 8:2

nən wudgha Mbetani də mænggha hai a mbædi.

Shiwang Yeeso Dəf Shibaarha

(Markus11:12-14,20-24)

18 Dalthna mbərha hai nanən a wutta Urshelima də, kəsgha miirha ndən.

19 Na shibarha nən a kəlar kwamana, dəgha thləmadghen də kəlagha hai ko wee a uradghən kəl shiia kee. Tərgħa ndanggən shibaddi, "Ma nggərna tam nggətta balwa!" Tsu kee hwargħa dəfədda də.

20 Nana fatsahayighən əndi katəragħa hai, kəsgha ənwulteena kanda kaan, ndanda, "Kəkən hwarna shibadda də kəkar kee ya?"

21 Tərgħa ndangga Yeeso kanda, "Niya pərang kəkafek kun, anadun tə fərkəkafek fa ngaalangun alten nun wa, nun a əna əngya kəla yandiya, nduwa kalgha yandamu ya. Nun mbang ndang nda wumndədi ya, 'Thliusə muwana hu wuri aamda də ya,' nən a katərarha hai kee.†

22 Nun hwanang Faara kala 'ya na minnun, a fərdun kəkafek, nun walghən."

Tsakhmee aten səsəmnda Yeeso
(Markus11:27-33; Luka20:1-8)

23 Wudna Yeeso ahu Kən Faara də na a Urshelima katəranggən tsaharhaha, Mamnda Firistayini tə shingya nafini banda thləmadghən ba. Tsahang mee nda, "Tə səsəmnda wun

na əna ənggini həu ya? Wun fərowa səsəmndədi ya?"

24 Nggəmangga Yeeso kanda, "Niya tsahang mee kun ha tal. A nggəreedun sə, niya pəranggən kun tə wun fəreegha Səsəmnda niya əna əngginiya.

25 Wun fərangga kwamana Yahaya əna mbaptisəma nən? Faara fərangga wa, nduwa fiya wa?" Tərgħa thliigha ngaala sə a pathlang ndan, ndaa nda, "A ndaa dəm, 'Faara fərangga,' nən a tsakh mee, 'Kama fərwa nun kəkafek təghən?'"

26 "Amma a ndadəm, 'Fiya fərangga,' nəm a tərəm fiya, kəsər fər nda kəkafek Yahaya annabi ni."

27 A kwasamadghən nggərang ngganda sə, "Səngwan wa." Tərgħa ndanggən kanda, "Nggi kəm mbi pəranggən kun wun fəreegha səsəmnda niya əna ənggini ya wa."

Karapu aten wundəlaya səri

28 "Amma ma numa nun? Na niifa sə tə wundəlayighən səri, dəgha thləmad tə pamənda də ndanggən, 'Waana, a weeriya dəwa də da əna taara ahu hed inabi.'

29 Tərgħa ndagħa wundəladđi, 'Mbi dərha də wa,' amma numagħa dəgha də.

30 Tərgħa chin dəgha thləmad tahad wundəlad dādə ndanggən, 'sa dəwa də,' ndagħa wundəladđi, 'həng pəpa, niya dərha də.' Amma dəwa də wa."

† 21:21 21:21 Matta 17:20; 1 Korontiyaya 13:2

31 "A hur ndan na səri ya yanggi ənagha 'ya na mid chin?" Nggəra nda sə, "Yandi 'wanən thlənda." Ndangga Yeeso kanda, "Niya pərang kəkafek kun, fathlə tsamngya tə susuwaya nanda 'warha hu kutəryid Faara də ma kun."

32 Kəsər Yahaya tə Mbap-tisəma bada ba kyadang də kwamana kun na a tsawun ngga a mbed Faara, amma fər wun kəkafek wa, amma fathlə tsamngya tə susuwaya fər nda kəkafek təghən. Ko nanun ənggini a katərarha hai, kardun fa fərkəkafek nun təghən. 21:32 Luka 3:12; 7:29-30.

*Karapu aten fahudaya
nzəmngga hed inabi*

(Markus12:1-12; Luka20:9-19)

33 Nanənya kaaman thləmaarha asədarha fa pak. Na niifa sə pagha wan dəfya inabi, kanggən tə kalthmaana, ra mbəd 'yada wan inabi nən ahurghən, nggərhən ra səfa na nzang na təkəla hedda ha a tsaurha a tenggən. Tərgha nzəmang hed inabi da nən fahudaya ha wii tala nən.

34 Tsəna shifirha hai, thlən mafayighən nən da nda thlang yighən ənnarhami ba.

35 Amma fa nzəm heeyini kəsang ngganda mafayini; dək tal nda, bəlang ngganda tal, muk tahadghən nda tə ferya.

36 Tərgha nggərhən thlən fin-gya mafaya thləmad ndan də, kalgha yanggini 'wa nən

thlən nda də. Fa nzəm heddi nggərgaha nda ənang kanda kəla yi kətəm.

37 Akwasamadghən tə heddi thlən wan hurghən nən a thləman ndan də nəghən a numad ndaarha, "Mbə ngaala sə wa na nda fərang mamnggirha waana.' "

38 "Amma nana fa nzəm heeyini wandi keeghən bayi, ndang ngganda ndan, 'Yo, kulo tə har langaad heddi bayi ya. Taama bəlanggəm tənəm har langaad heddi.' "

39 Tərgha kəsang ngganda, kahang ngganda kəsər kadda də, bəlang ngganda.

40 "A bad tə hedda ba, ma nən ənang nda fa nzəm heddi?"

41 Mamngya fatakkwayini ndaa nda, "Nən a bəlang fa mbəlfeyini tə səsarha na pədaaghən, fərang hedda nən nafiya pak, na narha fərang yighən ənnarhami kala shifirha."

42 Tərgha tsahangga Yeeso mee kanda, "Wawanun karatang nda ahu deleewar Faara wa? Ndanən:

'Ferdī karna fa təngya,
ndən tsaukwa ka feera.
Yandīya 'ya ni ənana Chinəm,
ənwulteena ni a yid nəm.'

‡

43 "Tsaunən kee, niya ndang nda kun, na nda a thlang nda kutəryid Faara a harnun, fərang nggənda chehweeya na fər wan dəfya ngga."

⁴⁴ Kala niifa mukka ten ferda hai, nən hwasarha fa batal, batal, amma yi mukna ferdi tenggən hai nən a tsarang də.

⁴⁵ Səkna mamngya firistayini tə Farisayini karapu di, walang ngganda nən a thlək asəfaddi aten ndan kanda ni fahudayini na tə mbəlfedda fa.

⁴⁶ Na mid ndan sə a kəsang ngganda, amma kanda tərəm fiya wumngga hai, kəsər na fiya a ndaarha annabi ni.

22

Karapu aten wutsəfayid kakhrha

(Luka14:15-24)

¹ Nggərgha Yeeso pərang labara kanda tə karapu, ndəghən,

² Kutəryid talara nəghən kəla kutəra ngwagha fa ka əna wutsəfayid kakhrha nən a wanggən.

³ Thlənanggən mafayighən də da nda aah nafina ba mbu nanda kanda ba, amma kar nafini barha fa ba.

⁴ Tərgha nggərghən thlən fingya mafaya də tə ndaarha, "Ndaaman nafini mbu ni, ngwadi wutsəfayidda fa, thleedi urad thlaaya na ndəndaura tə kwelya, ngwadi fa, bamaba kəkar."

⁵ Amma nafini mbu nən dəf wanda teena sə wa, tal dəgha heedə, tahadghən kəm dəgha ka əna shafilidghən də.

⁶ Fingya kəsang ngganda mafayighən hai, dək kanda nda tə kəm bəllang ngganda kanda.

⁷ Hufgha kutərđi hur kaan. Thlənanggən sodjayighən də bəllang ngganda fa bəl fayina də, tə kəm njang ngganda wupəri ndan də.

⁸ Tərgha ndanggən mafayighən, 'Ngwala ngwa wutsəfayid kahadda fa, amma nafini mbu nəm ba mbə kanda ni kamngga a ba nda ba wa.

⁹ "Nanənya, daama hu kwaman hu wuraya də mbu fiya nun ba kala niifa nanun ba nda hu wutsəfayidda ba."

¹⁰ Nanən kee, dəgha mafayini ahu kwaman hu wuraya də mbu ka nafiya nda ba na nanda tə ndərwaya, ləghədgha kən wutsəfayid kahaddi tə rongya.

¹¹ Amma kyana kutər da ba ka bagha na ronggi ni mbunən ba, na niifa nən kalwawa kari yi wutsəfayid kahaddi.

¹² Tshang mee nən, "Pashinna, kəkən kyana mbəda ba ya kula sa kal karid wutsəfayid kahadda fa?" Amma mbangwa kamshidi nggərang sə wa.

¹³ Tərgha kutərđi ndanggən nafiya na ənang taara, "Kənaman haarghən tə sarghən muwanggun kəshaadə ahu wula də mbədi nanda a tərha tə kət mee."*

¹⁴ "Kəsər nafiya hangga aah nanda, amma ngguchit wurna nda hasə."

Tsakhmee aten tii tsamnda a Kaisar
(Markus12:13-17; Luka20:20-26)

* 22:13 22:13 Matta 8:12; 25:30; Luka 13:28

15 Tərgħa Farisayini wuma nda hai kada kwamana nda a dəfang takthleera nda Yeeso ka a thlək 'ya nən təna nda kəsang nda.

16 Thlən fatsaha yindan nda də tə nafiya Hirdus ka a tsahang mee nda, ndaa nda, "Mala səndansə ka niifa ni sa, na tsahang kwaman Faara fiya ha tə kəkafekkirha. Sa kəm mba wurahasə wa.

17 Nanənya pəranggən kan, mani numad wa aten əndiya, nəghən məməl a teng tsam-nda nan kaisar wa nduwa awo?"

18 Amma Yeeso səndə numad mbəlfeddi na ahur ndan, ndagħa, "Kun fathlərbuya, kama na mid nun a dəfee takthleera?"

19 Kedeema pene tii tsam-ndədi. Fərang pene da nda."

20 Tsahang mee nən kanda, "Shishingnda wunni tə thləm wun a tenggən?"

21 Ndang ngganda, "Yi Kaisar." Ndanggən kanda, "Fəraman Kaisar 'ya tsauka yi Kaisar, tə kəm fəraman Faara 'ya tsauka yi Faara."

22 Sək nanda kee, əna ənwulteena nda pa wii fayindan nda.

Tsakhmee aten thliirha sə ahu mərri tə kakhrha

(Markus12:18-27; Luka20:27-40)

23 Tsu a fardı fingya Sadukiyaya ndagħa mbə thliirha sə hu mərə wa ba nda thləmad Yeeso ba tə tsakhmee.†

24 Ndang ngganda, "Mala, ndangga Musa kan, 'A

mər wan man niifa maldə nukkun hai kula nggəttə, na wan man tərangsə hu langaarha ka a nggədanggən sə.[†]

25 Nanənya, na nafiya sə məd a wanmanggi. Tə pamənda kakhka mərgha kula wal wee, tərgha yi səri təranggən nudasə.

26 Amma wan man yi səri mərgha kəm, yi mahan wai kee har ta ten yi məd də.

27 Akwasamadghən, nudı kəm mərgha.

28 Nanənya, ahu thliirha sə hu mərri na nudı tsaurha yi wun tsaunən kanda heu məd, tərang nda nudasə?"

29 Nggərangga Yeeso kanda sə, "Numad nun mbə məməl wa kəsər sənggun Labar Faara na chichireethlee hai tə səsəmdəghən wa.

30 Thliirha sə hu mərə mbə nishya tə həshya kakhrha wa. Nanda tsaurha kəla fathləngya Faara a talara.

31 Amma aten thliirha sə hu mərə, karantanggun 'ya ndang na labar Faara kun wa?"

32 'Nggini Faara yi Ibrahim, Faara yi Ishaku, tə kəm Faara yi Yakubu'. Mbə Faara ni yi mərriya wa, amma yi fingya natə yibrha fa."§

33 Səkna fiya ndən wum-ngga hai, əna ənwulteena nda tə tsahayighən ha.

Ngyakhrha na manggən
(Markus12:28-34; Luka10:25-28)

34 Amma səkna Farisayini tə ndaarha nggəlangga Yeeso

† 22:23 22:23 Tar Fathləngya 23:8 ‡ 22:24 22:24 Nggurub Ngwa Kumaarha 25:5

§ 22:32 22:32 Kyarhaba 3:6

mii Sadukiyayini tɔ labara nggɔrang nɔn kanda sɔ, wuma nda hai ka a nggɔra nda tsahang mee.

35 Tal ahur famalɔmngya deleewar Musa, na midghɔn sɔ a dɔfang takthleera nɔn tsahang mee nɔn Yeeso,

36 "Mala yanggini manggɔn ahur ngyakhkya heu?"

37 Nggɔmangga Yeeso, "Nggɔmu Chinɔm Faarwa tɔ hurwa heu, tɔ shingnduwa heu tɔ hutɔn wa heu.*

38 Yandiya ndɔna katɔra ngyakhrha na mam.

39 Yi sɔri kɔm nɔghɔn manggɔn: 'Nggɔmu tuladwa kɔla altenwa.

40 Ngyakhrha heu tɔ tsa-had annabiya ha na nda aten ngyakhkini sɔri ya."

Tsakh mee aten Kɔrɔsti

(Markus12:35-37; Luka20:41-44)

41 Wumna Farisaya hai tsa-hangga Yeeso mee kanda,

42 "Mani numad nun aten Kɔrɔsti? Wan wunni?"

Ndang ngganda, "Wan Ndauda ni."

43 Nggɔrangnga Yeeso kanda sɔ, "Kɔkɔn na Ndauda tɔ sɔsɔmnda Sɔsɔna aaghɔn 'Chinɔm'? Kɔsɔr ndagha Ndauda,

44 Ndangga Chinɔm yina China:

'Tsawu a yisɔmanna,

kɔl a tsawangdi fatsanggiwa a kamu saryiwa.'†

45 Ana Ndauda a aah Kɔrɔsti 'Chinɔm,' kɔkɔn nɔn tsaurha wanggɔn?"

46 Mbɔ niifa sɔ mbangga nggɔrang sɔ wa, ka fardi mbɔ niifa sɔ ndengga yidghɔn nggɔrghɔn tsahang mee wa.

23

Yanang Yeeso Famalɔngya ngyakhrha

(Markus12:38-39; Luka11:43,46; 20:45-47)

1 Tɔrgha Yeeso ndanggɔn fiya wumngga hai tɔ fatsa-hayighɔn,

2 "Famalɔmngya ngyakhrha tɔ Farisaya kanda ni nggɔmang na nda kanda fa a pɔr ngyakhrha Musa nda.

3 Nanɔn kee tsahama tɔ kɔm ɔna taara nun tɔ 'ya ndang nanda kun, amma a ɔnadun kɔla nanda ɔnaarha wa, kɔsɔr mba nda ɔna 'ya na nanda a tsaharhaha wa.

4 Nanda dɔfang rɔrha fiya in na haghɔn, amma kanda tɔ alten ndan mba nda thlar kanda kɔ tɔ wan haara wa."

5 Na nda ɔna tar ndan ka a nagma fiya kanda, nanda kɔn masparma natɔ chireethla labar Faara a pɔmnggindan, na nda ndɔn pɔratsan nzɔnzang a mii karindan.*

6 Yakh mid ndan tsaurha a mbɔd tsaukya na nggɔngga hu teera, tɔ kɔm mbɔd tsaukya natɔ thlɔma a kɔn tsahad Yahudaya.

7 Na mid ndan a ndang'ya nda kanda yi mamnggirha a nan nda a wiirha hai ahu

* 22:37 22:37 Nggurub Ngwa Kumaarha 6:5 † 22:44 22:44 Dzabura 110:1

* 23:5 23:5 Matta 6:1; Deleewar Kirassa 15:38; Nggurub Ngwa Kumaarha 6:8

kasu, tə kəm nagma fiya a aah kanda, Mala.

⁸ “A nggəmna fa a aah sa nda ‘Mala,’ wa kəsər təmaləmnda tətali ni, kun heu nuwun tal a wanmanggi.

⁹ A aah dūn kowunni ahu kəshiddi ya ‘Pəpa’ wa, kəsər Faara na talara ndəna Pəpa hu Səsəna.

¹⁰ A nggəmna fa aagha kowunni sa ‘Mala’ wa, kəsər təmaləmnda tətali ni, ndəna, Kərəsti.

¹¹ Yi na manggən ahur nun tətə ni a tsauka mafad nun.†

¹² Amma kala nafiya manangga altenggindan nanda tsaurha ngguchit, tə kəm nafiya tsawangga altenggindan ngguchit nanda manang kanda.‡

¹³ “Amma kawama, kun famaləmngya ngyakhrha Musa tə Farisaya, fathlərbuya! Nggəlanggun kwatminda kyarha hu kutəryid talara də ma fiya. Kun tafad nun kyawun sa də wa, ‘yadang kwamana nun fiya na mindan kyarha sa də.”

¹⁴ Kawama famaləmngya Ngyakhrha tə Farisaya, ndirwiya, nun həb karid nishya mərna chimayi ndan, non naarha hwan Faara kaan ka a na kun nda. Tsaunən kee na nda a ngwang kumarha kun sə na pədaghən.

¹⁵ Kawama, famaləmngya ngyakhrha tə Farisaya, fathlərbuya! Nun wii tala aten chehweerha tə wuri aama ka wal niifa nun

malangga dimiyidghən, a malang də dimiyidghən, nun səbang nda də kaan kal kun nən dimiyirha.

¹⁶ Kawama, kwamaya na kyad kwamana! Nun ndaarha, “Kala niifa aagha thləm Faara tə Kən Faara, mbə billarha sə wa, amma kaala niifa aagha thləm Faara tə təfasa yi Kən Faara, tsau də tətə a əna ənda nən aah nən Faara a tenggən.”

¹⁷ Kun nur kwamaya! Yanggi ni manggən, təfasa wa nduwa Kən Faara na a Urshalima tsabangga təfasa də wa?

¹⁸ Nun ndaarha, “Kaala niifa aagha Faara tə ‘mbəd fər Sataka,’ mbə billarha sə wa, amma niifa aagha thləm Faara tə ənfəra na a mbəd əna Sataka, tətani əna ənda nən ndanən nən a ənaarha.”

¹⁹ Kun kwamaya! Yanggini manggən, ənfərdi wa nduwa mbəd nji sataka tsabangga ənfər dadə wa?

²⁰ Tsaunən kee, kala niifa aagha thləm Faara tə mbəd nji ənfəra, aah nən Faara tə ‘ya na tenggən heu.

²¹ A anna thləm Faara tə Kən Faara na a Urshalima, aah na thləm Faara na tə tsaurha a mbədi.

²² A anna thləm Faara tə Talara, na aah tsənggam Faara, tə ndəghən na tə tsaurha ahu tsənggamdi.§

²³ Kawama famaləmngya ngyakhrha Musa tə farisaya, fathlərbuya! Nun fər ən fərrə nun tal ahu kum yi shi chim-

† 23:11 23:11 Matta 20:26-27; Markus 9:35; 10:43-44; Luka 22:26 ‡ 23:12 23:12

Luka 14:11; 18:14 § 23:22 23:22 Ishaya 66:1; Matta 5:34

bee amma malanggun ängya na nggägga ahu ngyakhrha, ndäna, kəkafek, hadang ndan fa, tē nggayirha. Änggina ni kamngga na nggägga a änon ya, a malang dun fingya wa.*

24 Kun kwamaya fa kyad kwamana, nun kang aama hai amawa nun mudang kukwakhtaara amma nun mudang thlëkhmu.

25 Kawama, famalämgya ngyakhrha Musa tē Farisaya, fathlërbuya! Nun tsabang kəsär wuhuleurha dē tē tasau, amma ahurghän nēghän lälögda tē nggäm alteena tē hukrha!

26 Sa kwamad tēfarisarha! Tsabang hur wuhuleurha dē tē tasau 'wan, tēna kəsärghän narha tsätsabadē kəm.

27 "Kawama, famalämgya ngyakhrha Musa tē Farisaya, fathlërbuya! Nuwun kälä ten kwaya këmang nanda tē penti na päpet, nagma ngga hu yirha, amma hurghän lälögda tē aal nafiya mërgha tē paarha dädämän-dädämän.†

28 Tē kəm ahu yirha naa fiya a na kun ka nafiya, amma ahur nun sē nuwun lälögda tē thlërbuyirha tē mbälfeerha."

29 "Kawama, famalämgya ngyakhrha Musa tē Farisaya, fathlërbuya! Nun tən ten kwaya a annabiya, tē kəm nun sakhdang nda ten kwaya yi ka fiya fërgha kəkafek a Faara.

30 Tërgha nun ndaarha, 'Andam nēghäm sē a sayid chichiynäm, kam dangwan kanda sē bäläng nda annabiya wa.'

31 Amma a nadun a ndaarha kee, nun a thlëghanggän altennun tē ndaarha kunni chichiya nafini bälängga annabi yini.

32 Dama mbeedē ng-walanggän 'ya katärangna chichiya nun hai."

33 †Kun huthlingya, wangya huthlingya na tē mbälfeerha yid! Kəkän nun hërärha ma ngwa kumad hwanga?

34 Tsaunän kee niya thlänang annabiya kun dē tē fasängya, tē famalämgya ngyakhrha Musa. Amma nun a bäläng fingya tē taurha dē, nun a tsada fingya ahu kän tsahad Yahudaya, nun takkwa kanda tala-tala, kun a säsang kanda.

35 Tsaunän kee, niya thlänang nafina dē ya kəsär na hakked ka nafini bäläng nun a tsaurha a ten nun heu ka a sayi far Habila kaniifa dërgha ten Dzakarriya wan Mberikiya, bäläng nun a pathlang Kän Faara na a Urshalima tē mbäd äna sataka.§

36 Niya pärang kəkafek kun, na änggini a katärarha hai hu këshiid weeriya.

*Säb hur Yeeso dē aten Urshalima
(Luka13:34,35)*

* 23:23 23:23 Deleewar Firistaya 27:30

† 23:27 23:27 Tar Fathlängya 23:3

‡ 23:33 23:33 Matta 3:7; 12:34; Luka 3:7
24:20-21

§ 23:35 23:35 Kyarhaba 4:8; 2 Labarya

³⁷ Aiya Urshalima, Urshalima! Fa bəl annabiya tē muk fathlängya Faara tē feera thlænna nda thlēmädwa dē! Saara kurmi tərna minna a wumanggi kun kamuna ba kēla na diyarha ngwang wangghən kamughən dē, amma kardun fa.

³⁸ Kēlama hai nanənya, malang nda wuri nun kun fa tsaudē kwad wure.*

³⁹ Kəsər niya pəranggən kun, mbun a nggər na nggi bəl wa kəl fara ndanun, "Tə parkani niifdi na a barha ba hu thlēm Chinəm."†

24

Əngya na a katərarha hai a mii ngwala kəshiiirha

(Markus13:1-2; Luka21:5-6)

¹ Na Yeeso a mal Kən Faara na a Urshalima, kyadangga fatsahayighən tur təngya Kən Faara.

² Amma nggəranggən kanda sə, "Nadun tur tənggini na heu ya? Niya pərang kəkafek kun, mbə feera sə ko tətəl na nda a mala aten shadghən wa, kahad nanda chang nda kanda hai!"

Katəra səsəarha

(Markus13:3-13; Luka21:7-19)

³ Tsəbaku na Yeeso tsau a ten dəfya wumnda Dza-itun, bəgha fatsahayighən thlēmädghən ba bəbee ndang ngganda, "Pəranggən kan a kwan na ənggini katərarha hai ya? Mani a tsaurha

ənsakhrha wuttuwa ba tē ngwala mii kəshiiirha?"

⁴ Ndangga Yeeso kanda, "Kwarama, a nggəmdun fa nggabəgha niifa kun wa,

⁵ kəsər nafiya hangga na a barha ba hu thlēmna, na nda a ndaarha, 'Nggini Kərəsti,' har na nda nggaba fiya hangga.

⁶ Nun a sək labar yangya, tē mii ndaama aten yangya, amma a tərəmdun wa, tsaudē tətani a katəragha ənggini hai, amma bəwa mii ngwaladghən ba 'wan wa.

⁷ Na tur a thleng tur fa tē yanda, na kutəryirha a thleng kutəryirha fa. Na miirha a narha sə tē rəprha kəshiiirha fa a mbəya dəfamən-dəfamən.

⁸ Amma heu əngginiya katəra mii səsərha ni kee."

⁹ "Na nda a kəsang nda kun, səsang ngganda kun tē kəm bəlang ngganda kun. Kəshiiirha heu na nda kar kun kəsər ka thlēmna.*

¹⁰ Fiya hangga na a mal fərkəkafekkid ndan, na nda a fər ndan tē kar ndan.

¹¹ Na annabiya fa nggabəya a kyarhaba hangga, nggaba fiya nda hangga.

¹² Na mbəlfəerha a mulgha hai, nggəm ndan nən a tsaurha shishiu.

¹³ Amma kala niifa kərəsgha ta mii ngwaladghən dē nən a hərəkrha.†

¹⁴ Labardi na Mbənggən yi kutəryid Faara na nda a pərgən kahad hu kəshiiirha

* 23:38 23:38 1 Kutərya 9:7,8; Irmiya 22:5 † 23:39 23:39 Dzabura 118:26; Matta

21:9 * 24:9 24:9 Matta 10:22 † 24:13 24:13 Matta 10:22

də, kəsər ka səkka talya ndən; a mbəra baġha miġ ngwal-adġhən ba.”

Səsaarha na bayi

(Markus13:14-23; Luka21:20-24)

15 “Nun a naa ən tsanda na rək fiya, kət hu Kənnə na Chahal kəla ndaana annabi Ndaniyel. (Ngwa walangga tə karatarha),‡

16 Tərgħa nafiya na ahur Yahudiya tətani danda wumngya sə.

17 Niifa na aten kənnə a ndaa də nən a təra hai dəgħa tər ‘ya ba a wuri wa.

18 Niifa na hee a ndaa də nən wutta wure də dəgħa tərang kootodġhən ba wa.

19 Nən a tsaurha ən kawa a nishya na a hur tə nishya na tə waya kəsər ahu sayiddi!

20 Hwanama Faara amana daddi naarha a sayid mbi-irha nduwa afar yibrha Yahudaya wa.

21 Kəsər a fardi na səsarha a naarha sə kaan ‘wawa tam naarha sə kee ka a far katəra kəshiiirha ta weeri dāba ya, mbə turġhən a nggər naarha sə balwa. §

22 A mbə thlagħang nanda benggina haadə ya wa, mbə niifa sə na a naarha tə yibrha wa. Amma kəsər ka nafiya wurna Faara ndən nanda thlagħang benggina haadə.”

23 “Ahu sayiddi a ndang niifa kun, ‘Kulo də, kulo Kərəsti diya!’ Nduwa ‘Kulo ndəgħən

taarha!’ A fərna kəkafek sə wa.

24 Kəsər na fa nggabaya Kərəsti sə tə fa nggabaya annabiya a kyarħaba, na nda a əna ənsakhkya məmanggən tə ənwuteengya ka a nggaba fiya nda har tə fingya wurna nda anadə a ənaarha hai.”

25 “Kələma hai, ‘Wadi teena yanangdi kun kətəm.”

26 “Nənən kee a ndang niifa kun, ‘Kulo ndəgħən taarha a kaheerha,’ a kyadun kəsha də wa; nduwa, ‘Kulo ndəgħən ahur kənnə ya,’ a fərdun kəkafek sə wa.

27 Kəsər kəla na ‘yaara kyatta a man kyat faara nən djaara hai ta man həməndəgħən də, nənən kee na wutta Wan niifa ba a narha kee.”*

28 “Mbərħa nana mərra sə, a mbədani na səkhdiya wumnda sa hai.”†

Wutta Wan niifa ba

(Markus13:24-27; Luka21:25-28)

29 Akwasamad səsaddi ya,

“ ‘Na yanfaara a tsaurha wula,
ndəree kəm mbə a kyat kukwaryirha wa.

Na wufəngarya mukrha hai a fərahk-amshi,
əngya na məmanggən na talara nanda tsə ‘yafa.’ ”‡

30 “Ahu sayiddi na nda a naa ənsakrħa a fərahk-amshi

‡ 24:15 24:15 Tar fathləngya 16:13; Ndaniyel 9:27; 11:31; 12:11 § 24:21 24:21 Ndaniyel 12:1; Səsənid Yahaya 7:14 * 24:27 24:27 Luka 17:24; Matta 8:20 † 24:28 24:28 Luka 17:37 ‡ 24:29 24:29 Ishaya 13:10; 34:4; Ezikiyel 32:7; Djoyel 2:10,31; Dzafaniya 1:15; Səsənid Yahaya 6:12, 13; 8:12

yi Wan niifa. Nafiya kəshirha heu nanda tərha ka hèreenga. Nanda a na Wan niifa bayi ahu hashmbe a fərah-amshi hai, tə səsəmnda tə mamng-girha kaan. §

31 Nən a thlən fathlənggighən ba tə pi kodwomnda, na nda wumang nafighən ba na wuwura hu kudma fada na ahu kəshirha.”

Tsaharhaha a ten daf shibarha

(Markus13:28-31; Luka21:29-33)

32 “Nanənya tsahama 'ya a fat shibaddiya, ana wuh-waryighən a kyaharra hai, nən a tsətsəta, nun səndasə nduwus fegrha ba.

33 Nəghən kee kəm, anadun ənggini heu ya, nun a sənda sə nduwus wuttəghən ba, nəghən a mii kwatminda fa.

34 Niya pərang kəkafek kun, nafiya kəshiddiya mba nda mərə wa, kəl ma katəra ənggina hai ya.

35 Nda talara tə hweede na nda a ngwalarha hai amma Labarna mbə tam ngwalarha hai wa.”

Mbə niifa sə səngga far bad Kərəsti ba wa

(Markus13:32-37; Luka17:26-30,34-36)

36 “Mbə niifa sə səngga fardi, nduwa sayi na ənggini a katərarha hai ya wa, ko fathləngya Faara na talara nduwa Wanggən tafadghən wa, kəl Chin katənggən.

37 Kəla katəra nən hai a thlakh mbəd Nuhu, nən a

naarha kee a far wutta Wan niifa ba.*

38 A faryini kapa na aam afa afa di barha ba, fiya a həbrha tə saarha, kanda kakhrha tə fər wanggindan chimarha də, ta fardə də kyana Nuhu hu kombuwol hai. †

39 Səngwanda 'ya na katərarha hai wa, har bana aam afa afa dāba hwanggən kanda də. Nən a naarha kee a far wutta Wan niifa ba. ‡

40 Nafiya səri a əna taara kyab a hee, na nda tər tal mal tahadghən nda.

41 Nishya səri a hərha ahu fəna, na nda tərang nda tal mal tahadghən nda.”

42 “Tsaunən kee, tsawama nggungwa fa, kəsər sənggun fardi na Chinun a barha ba wa.

43 Amma a sənunsə: A ndam na turi di a sən fardi na ngaara a barha ba a fidikrha, kam mbə a shirha malənggən ngaardi kyagha minda keeghən hai wa.

44 Nanən kee tsawama ng-gugwafa, kəsər na Wan Niifa a barha ba a sayiddi səngwawa nun sə.” §

Ka niifa tə ndərwid niifa (Luka12:41-48)

45 “Wunni mafaddi na tə kəkafek fa, dəfang na turighən təkəla wurighən ha, na fərang ənnarhami fingya mafaya ahu sayiddi kamngga?

46 Nən a naarha ngga a fad mafaddi a wud turighən

§ 24:30 24:30 Ndaniyel 7:13; Dzakariya 12:10-14; Səsənid Yahaya 1:7 * 24:37 24:37 Katərarha 6:5-8 † 24:38 24:38 Katərarha 6:14 ‡ 24:39 24:39 Katərarha

6:24 § 24:44 24:44 1 Tasalonikaya 5:6; Luka 12:39-40

ba baġha walghən a əna targhən.

⁴⁷ Niya pərang kəkafek kun, nən a dəfang nda tsauka mam a ten karidghən heu.

⁴⁸ Amma andam mafaddi tə mbəfeerha ni, nən a ndang nda altenggən, 'Turina mbə a wutta ba wet wa.'

⁴⁹ Tərgħa katəranggən dək fīngya mafaya hai, ndəghən a həbrha tə sarha tə fīngya na a nggal mbalya,

⁵⁰ a ənadə kee na turighən a wutta ba ahu sayiddi tə fardī səngwawa nən sə.

⁵¹ Nən a kyathlang nda də dəwal-dəwal tə kəm fərang mbərha nən a thləmad fa thərbuya. A mbədi na tərha sə tə kət mee."

25

Karapu aten wutaraya kum

¹ Tərgħa ndagħa Yeeso, "Kutəryid talara nəghən kəla wutaraya kum tərang nanda patillad ndan ka daa nda wal wutsamnda.*

² Tuf ahur wutarayini nurya ni, tuf kəm na nda ndəndəl.

³ Fīngya yini na nurghən takhkwa nda fədeerha hadə ka daa nda ira hu patilla yindan hai wa.

⁴ Amma fīngyayini tuf na ndəndəl takh nda fədeerha hadə ahu kəthlikrha ka patilla yindan.

⁵ Bawana wutsamnda ba wed, kəsgha beena kanda shii nda də."

⁶ "A manad fədīkrha thlii nda sə ka mbeela sək nanda.

'Kulo wutsamnda ya thleema sə dūn hwathlagħən fa!'

⁷ Tərgħa wutarayini kum thlii nda sə tangsang ngganda patilla yindan.

⁸ Nurya wutarayini tuf tsahang fədeerha nda wutarayini tuf na ndəndəl, Naghan a hwan kun, 'Ənaman fəded nun kan ha ngguchit lee, kəsər na patilla yinan a mərə hai.'

⁹ Amma nggərangga fīngyayina sə, 'Mbə tsəghang kəm heu wa. Dama də dūn hii yinun ba.'"

¹⁰ Wii nanda ka hii fədedda də, a samad ndan baġha wutsamnda ba. Tərgħa fīngya yini ngwagħa fa kya nda a mbəd wutsəfayid kahadda də, chang ngganda kwakirma.

¹¹ Tsəbaku səlgha fīngya yina ba dəgha ka hii fədedda də, isha nda a kəshi na nda a aah farha, "Chinəm! Chinəm! Inang kwakirma kan hai!"

¹² Amma nggərangga wutsamnda kanda sə, "Kəkafek, səngwi kun wa."†

¹³ "Tsaunən kee tsawama nggungwa fa, kəsər sənggun fardī nduwa sayiddi niya wutta ba wa."

Karapu aten mafaya mahān

(Luka19:11-27)

¹⁴ Tə kəm kutəryid Talara nəghən kəla niifa na a wii tala a mbərha də inggun. Aah mafayighən nən ba fərang kənaghənən kanda.

¹⁵ Fərang wudəbəl wurirha nən yi tal yawarha tuf, yi səri fərang wudəbəl wurirha

* 25:1 25:1 Luka 12:35 † 25:12 25:12 Luka 13:25

nən yawarha səri, mafarha yi mahan fəranggən yawarha tal, kowunni məməl tə 'ya nən a mbang nda. Tərgħa wii fayighən nən.

16 Yi mafarha thləgha wudəbəla yawarha tuf, əna shafili nən sə wal chikrha nən yawarha tuf.

17 Yi thləgha yawarha səri ndəghənggi kəm əna shafili nən sə wal chikrha nən yawarha səri.

18 Amma yi thləgha yawarha tal wiigha dəgha ra kwaarha bəbənggən wudəbəlđi ki turighən sahai.

19 Mənnən ha wudgha turi mafayina ba aah kanda nən ba a fərang kirassa 'ya nda ənana nda tə wudəbəlghən.

20 Yi mafarha fərang nən wudəbəl wurirha yawarha tuf bəgha ba ndəghən, "Turina, fərenna wudəbəl wurirha yawarha tuf ka a əna shafili ni sə, waldı chikrha yawarha tuf atənggən."

21 Falghəna turighən, ndəghən, "Usakko ka mafanna. Ənanna kəkafekkirha ahu 'ya ngguchit. Niya dəforha aten əngya hangga. Boba ba əna wutsəfayirha tə nggi."

22 Mafaddı thləgha wudəbəl wurirha yawarha səri bəgha ba ndəghən, "Turina, fərenna wudəbəl wurirha yawarha səri, ənadı shafili sə, waldı chikrha yawarha səri atənggən."

23 Ndangga turidı, "Usakko ka mafanna na tə kəkafek fa.

Ənana kəkafekkirha ahu 'ya ngguchit, niya dəforha aten əngya hangga. Boba ba əna wutsəfayirha tə nggi."

24 Tərgħa yi mafarha thləgha wudəbəl wurirha yawarha tal bəgha ba, ndəghən, "Turina, səndı sa na ngyangthlang, na hathla a mbərha həfwa nana tə kəm na wumang ənnarhami hai hudawana na. Sa kəm na midwa sə ən ka kaan.

25 Nanən kee təməđi radı kwarha bəbəng dı wudəbəl wa sə. Kulo ndəghən ya thlu ənwa."

26 Amma ndangga turighən, "Sa təmbəlfed mafarha na tə səbrha yid! Ashe kyanna sənda sə ni hathla a mbərha həfwa ni tə kəm ni wumang ənnarhami hai a mbərha hudawani,

27 mani dəfewana wudəbəl na hu mbanki? A wudđı ba kam niya thləghən har tə chikrha atənggən."

28 Tərgħa ndəghən, "Thlaama wudəbəlđi na a harghən, fərang nggənun yandı natə wudəbəl wurirha yawarha kum.

29 Kəsər kala yandı natə 'yaha na nda chighənggən, tənən waala ha kaan. Amma kala niifa mbuwa təghən ha, ko yandı na ngguchit nanən təghən ha na nda a thlang hai a haarghən.‡

30 Nanənya muwaman ka wudı mafaddıya a kəsha də, ahu wula də, a mbədani na nanda a tərha sə tə kət mee."§

‡ 25:29 25:29 Matta 13:12; Markus 4:25; Luka 8:18 § 25:30 25:30 Matta 8:12; 22:13; Luka 13:28

Far ngwala mii ngwa kumarha

31 A fara bana Wan Niifa ba ahu mamnggitghən, tə fathləngya Faara a thləmadghən, nən a tsaurha ahu tsənggam mamnggitghən a talara.*

32 Nafiya kəshiiirha na nda a wumnda a mbedghən ba, nən wurang nda fiya də kəla na tələfha wurang nda chauwaya də ahur 'walya.

33 Nən a sang chauraya a yisəmadghən 'walya kəm a yikawadghən.

34 Tərgha na kutəra a ndang nda fingya na a yisəmadghən, "Bama ba, kun fərangna Pəpa parka, harama langaad kutəryiddi dəfang nanda ka kun ka ənana nda kəshiiirha.

35 Kəsər kəs miirha nggi fəree dūn ənnarhami. Kəs hushimnda nggi fəree aam saarha nun. Tsaudī ronga, thlə nggi nun fa ahu wurayinun.

36 Niyi tawalth hai fəree ən kənda nun. Fanna bee, pu nggi nun. Muwenda ahu porsəna də, dūn ka ndee 'yadə."

37 "Tərgha ka nafiya na nda a nggərang sə, 'Chinəm, akwanni nanan sa a miirha fəro ənnarhami nan? Nduwa kəs hushimnda sa furo aam saarha nan?

38 Nduwa ronga ni sa thlə sa nan fa? Nduwa sa tawalth furo ən kaala nan?

39 Akwan nanan sa fadwa bee nduwa ahu porsəna dən ndo 'ya?'

40 Na kutərđi a nggərang kanda sə, 'Niya pərang kəkafek kun, a ənang dūn tal na ngguchit kaan ahur wanman nggini kyana ya, əna nun ndən a nggi.'

41 "Tərgha na kutərđi a kyaharra thləmad nafina də na a yikawadghən ndanggən kanda, 'Weema ma thləmadna, kun shiwangna Faara, dūn hu waarha də mbuwa mərə hai tangsang nanda hai ka sheetan tə fathlənggighən.

42 Kəsər nggi hu miirha, fəreewun ənnarhami wa. Kəs hushimnda nggi fəreewun aam saarha wa.

43 Tsaudī ronggirha thləwun nggi fa ahu wurayinun wa. Nggi tawalth hai, fəreewun ən kaala fa wa. Fanna bee tə kəm nggi ahu porsəna dūwun ka ndee 'yadə wa.'

44 "Kanda kəm na nda a nggərang sə ndaa nda, 'Chinəm, akwan ni nanan sa a miirha nduwa a hushimnda nduwa ronga ni sa nduwa tawalth nduwa fadwa bee nduwa ahu porsəna, dowan sə wa?'

45 Nən a nggərang nda kanda sə, 'Niya pərang kəkafek kun, a kardun dang nda wanmanggina sə na nggu-ngguchit ya, kar nun dərha sə.'

46 Tərgha na nda a dərha hu səsaarha də mbuwa tam ngwalaarha, amma ka nafiya na nda a dərha hu yibrha də mbuwa tam ngwalaarha."†

* 25:31 25:31 Matta 16:27; 19:28 † 25:46 25:46 Ndaniyel 12:2

26

*Kənanɔŋ mamngya Yahu-
daya hai a bəlanɔŋ ngganda
Yeeso*

*(Markus14:1-2; Luka22:1-
2; Yahaya11:45-53)*

¹ Ngwalang na Yeeso thlək ənggini heu, ndanggən fatsahayighən,

² “Kəla sənnunsə, takhkən beena səri na a əna wutsəfayid tədəarha nda, na nda a fər Wan Niifa ka a tawang ngganda də.”*

³ Tərgħa mamnda firistaya tə shingya na nda a wumnda hai a kwakirəm Firis na manggən, na thləmnggən Kayafa.

⁴ Kənanɔŋ ngganda hai na nda a kəsang Yeeso bəbee bəlanɔŋ ngganda.

⁵ Ndaa nda, “Amma mbə a sayid wutsəfayiddi wa. Nadə fiya əna kakyathlaanga.”

*Irang nuneefa fədeerha
Yeeso teena a Mbetani*

*(Markus14:3-9; Luka7:37-
38; Yahaya12:1-8)*

⁶ Nana Yeeso a Mbetani, a minda kii Siman ‘wana termeerha kəsa.

⁷ Nanən a həb ənnarhami, bağha nuneefa ba tə kəthlikrha urdi na sədghən mbənggən na tə wudəbəla fa kaan iranggənən Yeeso a tenggən.†

⁸ Amma nana fatsahayina ndən səbgha hur ndan də ndaa nda, “Yandfiya səbrha ni də kee.”

⁹ “A ndam kwang heng nda fədədda də na nda a

wal wudəbəla sə kaan fərang wudəbəlghən nda fa yamiya.”

¹⁰ Amma sənang na Yeeso ənda hai na nda a thləkrha ndanggən kanda, “Kama nun a billa nudfiya? Ai ənadə ‘ya na ngga a nggi.

¹¹ Kətsar na fa yamiya narha tə kun, amma mbi naarha kətsar tə kun wa.‡

¹² Iree nən urdi də fa ya, ngwe nən fa ka yi panna.

¹³ Niya pərang kəkafek kun, Kala mbərha pərna nda labar Faara sə ahu kəshiddiya, əndi ənana nudfiya mbə tam mbətta wa na nda naarha dalgħən teena.”

*Nggəm Yahuda fa a fər
Yeeso nən*

*(Markus14:10-11; Luka22:3-
6)*

¹⁴ Tərgħa Yahuda Iskaryoti tal ahur fatsahaya Yeeso kumkap səri dəgha thləma mamnda firistaya də

¹⁵ tsakhmee nən, “Ma nun a fəreerha a fərangdi Yeeso kun?” Nanən kee fərang wudəbəl wurirha nda kumnggit mahan.§

¹⁶ Ka a fardi naghə Yahuda a kada kwamana na a fərang Yeeso nən kanda.

*Həb Yeeso ənnarhami yi
Tədəarha tə fatsahayighən*

*(Markus14:12-21; Luka22:7-
13; Yahaya13:21-30)*

¹⁷ A katəra far wutsəfayiddi yi mburodi kula mekhna, bağha fatsahaya Yeeso thləmadghən ba tsahang mee nda, “A yanggi na midwa

* 26:2 26:2 Kyarhaba 12:1-27 † 26:7 26:7 Luka 7:37-38 ‡ 26:11 26:11 Nggurub

Ngwa Kumaarha 15:11 § 26:15 26:15 Dzakariya 11:12

dān nggorha fa dāna hēb ənnadmid tēdaarha sē?”

18 Ndanggən kanda, “A kyadun hu wupəri da hai, na niifa sē nun a naarha. Ndaman, ‘Ndagha mala, nduwus sayid na ba, ni a hēb ənnadmid Wutsəfayid Tēdaarha tē fatsahayina a minda kyawa.’”

19 Nanən kee ənagha fatsahayini kēla ndangna Yeeso kanda ngwa nda fa tē ənnadmid Wutsəfayid Tēdaarha a mbəfi.

20 Tsəna figrha hai tsauka Yeeso hai hēb ənnarhami nən tē fatsahayighən kumkap səri.

21 Na nanda a hēb ənnarhami ndangga Yeeso kanda, “Niya pərang kəkafek kun, tal ahur nun nən a fər nggi.”

22 Səbgha hur ndan dē nagha kowunni a ndang nda, “Nggini wa, Chinəm?”

23 Nggərangga Yeeso kanda sē, “Tal ahur nun hēbgha ənnarhami tē nggi hu tasau tal nən a fər nggi.*

24 Kəsər tətani a mərgha Wan Niifa, kēla thləkna Deleewar Faara kətəm. Amma ən kawa ni a niifdi fərgha ndən. Nən a tsaurha a fad niifdi a nggushi nggət waana ndan.”

25 Tərgha Yahuda yandi na a fər Yeeso, ndəghən nggi kəm Tsakhmee nən, “Mala, nduwa nggini wa?”

Nggərangga Yeeso sē, “Sa ma thlək nan.”

Həb ənnarhami yi Chinəm
(Markus14:22-26; Luka22:14-20; 11:23-25)

26 Na nanda a hēb ənnarhami, tərangga Yeeso mburodi sē usa Faara nən kyanggən hai fəranggənən fatsahayighən dē ndanggən kanda, “Thlaama kyaman, thlu fanna ni ya.”

27 Təranggən wuhuleurha sē na tē aam inabi usa Faara nən atenggən. Fəranggənən kanda dē ndəghən, “Saama kun heu.

28 Kəsər farna ni ya yi ləghəta dəfmee, irang nanda dē ka fiya hangga yi chakh dimiyirha.†

29 Niya ndang nda kun, mbiya nggər sa aam inabidfi ya wa, kəl a fardi niya sa weerən ndəghən tē kun ahu Kutəryid Pəpa.”

30 Tərgha Yeeso tē fatsahayighən aah amshe nda, kya nda sē dēnda wumnda dəfya Dzaitun dē.

Na Mbiturus a ngaal sənda Yeeso

(Markus14:27-31; Luka22:31-34; Yahaya13:36-38)

31 Tərgha ndangga Yeeso kanda, “A fədik weeriya kun heu nun a daarha ma nggi. Kəsər nəghən chichirethlee hai ahu deleewar Faara,

‘Niya dək tələfəddi,
na chibəd chaukhrayini
a weela hai.’‡

32 “Amma a thliidi sē ahu mərta, niya ‘waarha ma kun

* 26:23 26:23 Dzabura41:9 † 26:28 26:28 Kyarhaba 24:8; Irmija 31:31-34

‡ 26:31 26:31 Dzakariya 13:7 § 26:32 26:32 Matta 28:16

a Nggalili dē, a mbədani dənəm kəmarha sē.”§

³³ Tərgha Ndingga Mbiturus, “Ko dād fiya heu ma sa, nggi kam mbi daarha ma sa wa.”

³⁴ Nggərangga Yeese sē, “Niya pəro kəkafek, Mbiturus, a fədik diya, kapa na kilngaara tətarha, na a ngaal səndəna katəra mahan.”

³⁵ Amma ndagha Mbiturus, “Ko nəm a mərə kyab, mbi tam ngaal sənduwa wa!” Fingya fatsahaya kəm ndaa nda kee.

Hwan Yeese Faara a Nggetsəmani

(Markus14:32-42; Luka22:39-46)

³⁶ Tərgha dəgha Yeese tē fatsahayighən a mbərha dē na nda aarha Nggetsəmani, ndanggən kanda, “Tsawama a mbədiya, dəni mbədādē taarha dī hwan Faara.”

³⁷ Tahanggən Mbiturus haadē tē wangya Dzabadi səri Yakubu tē Yahaya, nagha tē səbrha hura tē billaarha.

³⁸ Tərgha ndanggən kanda, “Niyi tē səbrha hura kaan kəla ni mərə. Tsawama a mbədiya a shiidun wa nam a kəlaarha tē nggi.”

³⁹ Nduwusgha mbeedē kwanggən tenggən hweede hai, hwan Faara nən, “Pəpa, a nadē a ənaarha hai, tərang wuhuleu səsaddiya ma nggi. Ko nanən kee, mbə nggəmda hurna ni wa, amma nggəmda hur wa.”

⁴⁰ Tərgha wudgha thləmad fatsahayighən dē dəgha wal kanda a shiirha. Ndanggən Mbiturus, “Mbun mbang

naarha a kəlaarha ko tsun tsəbaku wa?

⁴¹ Tsawama a kəlaarha non a hwan Faara, amawa nun kyaarha hu kəkərra hai. Na mid səsəna sē, amma tsə thlu farha shishiu!”

⁴² Wiigha Yeese ma kanda yi səri hwan Faara nən, “Pəpa, a mbə a ənaarha hai tərgha wuhuleu dādē ya wa kəl a saadi ndən, ngwa tsauka nggəmda hurwa kee.

⁴³ Nggər nən wutta thləmad ndan dē, dəgha wal kanda a shiirha, kəsər nggalang beena yid ndan.”

⁴⁴ Nanən kee nggərgħən wiirha ka hwan Faara dē yi mahan, nagha a thləkrha kəla 'wanən thləkrha.

⁴⁵ Tərgha wudgha thləmad fatsahayighən bə ndanggən kanda, “Daama mbeedē tē shiirha, yibun. Kəlama hai mbiya nduwus sayi bə, fər nda Wan Niifa a haar fadimiya hai.

⁴⁶ Thleema sē, tama wiim! Kulo niifdi fərgha nggi bada ba!”

Kəsang nda Yeese

(Markus14:43-50; Luka22:47-53; Yahaya18:3-12)

⁴⁷ Kapa na Yeese nggəlang miighən, Yahuda tal ahur fatsahaya Yeese kumkap səri səlda bə tē fiya hangga a samadghən kəs nda thlaukh kəlara ha tē səsalya. Mamnda firistaya tē shingya thləngga kanda bə.

⁴⁸ Tē thlərbu dī, Yahuda, saghang dē kwamana kanda tē ndaarha, “Yandī fəbang ni niifda ni kəsəaman.”

49 Dəgha Yahuda thləmad Yeeso də ndanggən, "Niyi a ndo'ya Mala!" Tərgha fəbangga Yahuda.

50 Nggərangga Yeeso sə, "Pashinna, du mbeedə tə 'ya boogha ba." Tərgha nafini kəsang ngganda Yeeso.

51 Amma tal ahur fiya na a thləmad Yeeso kədanggən thlaukh kələra sə kyathlanggən thləmad mafad firis də.

52 Ndangga Yeeso niifdi, "Wudang thlaukh kəlar wa ahu kənggən hai, kəsər kala niifa tərgha thlaukh kələra, thlaukh kələra ni a bəlang nda.

53 Sənggun sə ni mbang hwan pəpa, puwanggən fathləngya Faara ba kalgha kiwad sodjaya kumkap səri wa?

54 Amma a ənadi kee, kəkən na labar Faara ləghəttə ndanən nən a katərarha hai kəla nanənya?"

55 Tərgha ndangga Yeeso fiya wumngga hai, "Tərwin nggi niifa ni na təmbəng, nun baarha ba tə thlaukh kələrya tə səsalya ka a kəseewun wa? Kətsar nggi a thləmad nun, nggi a tsaharhaha ahu Kən Faara na a Urshalima kəseewun wa.*

56 Amma katərəghən hai heu kee ka a ləghədgha 'ya ndaana annabiya na chichirethlee hai ahu deleewar Faara." Tərgha fətsahayighən daa nda mal Yeeso nda.

Dənda tə Yeeso a mbed kogneya də

(Markus14:53-65; Luka22:54-55,63-71; Yahaya18:13-14,19-24)

57 Tərgha nafini kəsangga Yeeso dənda təghən a minda ki Kayafa də mamnda firis-taya, a mbədani wumna famaləmnnya ngyakhrha sahai tə shingya.

58 Amma Mbiturus mbudə samadghən də inggun tə pəpal minda mamnda firis də. Kyagha sahai tsauka hai a thləmad fa kələya ha nagh a kəla 'yaha na a katərarha hai.

59 Mamnda firistayini tə kogna yini wumngga hai na nda a kada kwamana na a kəsangganda Yeeso tə 'ya na dimi, təna nda bəlang nda.

60 Amma walwa nda wa ko nanən fingya sə hangga nggəmnngga fa na nda a thləghang nggabaarha fa ənawa nda taara tə palth ndan wa. Akwasamadghən kyagha nafiya ba səri

61 ndaa nda, "Ndagha kamshidiya, 'Ni mbang chang Kən Faara hai na a Urshalima nggər yi tənang ahu beena mahan.' "†

62 Tərgha thliigha mamnda firis sə ndanggən Yeeso, "Mba mbang nggəra sə wa? Ma na ndaarha aten pathdi thləkna nafini aten wa ya?"

63 Amma nggasgha Yeeso tip. Tərgha ndangga mamnda firis, "Na minna sə ahu thləm Faara natə yibrha,

* 26:55 26:55 Luka 19:47; 21:37 † 26:61 26:61 Yahaya 2:19

pəranggən kan ana sa ni Kərəsti, Wan Faara,”

64 Nggərangga Yeeso sə, “Pər nan. Amma niya ndang nda kun heu a mbee nun a na Wan niifa tsau a yisəmad Faara Amshi tə kəm bayi ahu hashmbe a talara hai.”‡

65 Tərgħa mamnda firis di djaranggən luwudghən də, ndəghən, “Sardə Faara! Palthma nəm nggər kadaarha fadən? Səkdəm ndən hai a miighən labar sar Faara. §

66 Ma ndaa nun?” Kanda heu ndaa nda, “Kamdə a mərgha!”*

67 Tərgħa chahang yakhrha nda fa dəkkən nda. Fingya kəm mbighənda, †

68 na nda a ndaarha, “Kulang kansə, Kərəsti! Wun mbiigha sa?”

Ngaal Mbiturus sənda Yeeso

(Markus14:66-72; Luka22:56-62; Yahaya18:15-18,25-27)

69 Nanənya Mbiturus tsau a kəshi a pəpal minda, kyagha mafad wee nuwun ba ndanggən, “Sa na tal ahur nafini na a mbu samad Yeeso tə Nggalilad di.”

70 Amma ngaalghəna Mbiturus a mbed ndan heu. Ndanggən, “Səngwi əndi na a thləkrha ya wa,”

71 Tsəbaku kyagha kwakirma sə nggərgħa mafad wee nuwun naghən ndanggən fiya na a mbədi, “Niifdiya kanda ni tə Yeeso tə Nadzarat.”

72 Nggərgħa Mbiturus ngaalghən, har tə aah thləm Faara ndəghən, “Səngwi niifdi nun a thləkrha ya wa.”

73 Nggərna nda tsərha tsəbaku nafini na kəkət a mbədi dənda thləmad Mbiturus də ndang ngganda, “Sa mbə ngaala sə wa na tal ahur ndan, kəsər ahu labar wa kyaddə ndaarha tə Nggalilarha ni sa.”

74 Tərgħa naghə Mbiturus a ang shiurha fadghən fa ba aah nən thləm Faara a Kanda ndaanən, “Səngwi niifdi wa!” Tsu kee tətəagħa diyarha.

75 Tərgħa dalgħa Mbiturus teena hai tə labar Yeeso ndang nən, “Kapa na diyarha tətəarha yi səri na ngaal səndəna katəra mahan.” Kyagħa kəshaadə təghə kaan.

27

Dənda tə Yeeso a mbed Mbilatus də
(Markus15:1; Luka23:1-2; Yahaya18:28-32)

1 A tsar kərət, mamnda firistaya tə shingya heu, wuma nda hai ka a kada kwaman bəlla Yeeso nda.

2 Kənanng ngganda, dənda təghən a mbed Mbilatus də, ngwamnad Romaya.

Mərra Yahuda
(Tar fathləngya1:18-19)

3 Kəlaana Yahuda hai fərgħa Yeeso, ngwang nda kumad mərra Yeeso sə. Tərgħa səbgħa hurghən də, haranggən wudəbəl wuridda sə kumggit mahan

‡ 26:64 26:64 Ndaniyel 7:13 § 26:65 26:65 Deleewar Firistaya 24:16 * 26:66 26:66 Deleewar Firistaya 24:16 † 26:67 26:67 Ishaya 50:6

wudanggənən mamnda firistaya də tə shinggini.

⁴ Ndanggən kanda, “Ənadi đimiyirha, kəsər fərđi niifa ənawa đimiyirha.” Ndangngganda, “Mbə ‘ya sə djidangwa kan wa, kəl ‘ya ənana.”

⁵ Tərgha Yahuda tsamanggən wudəbəlđa hai ahu Kən Faara, wiigha dərgha waghəng altenggən sə.

⁶ Harangga mamnda firistaya wudəbəlđa sə, ndaa nda, “Kamngwa a dərənggəm wudəbəlđi ya a mbəd dərəd yi Kən hwan Faara wa, nanən wudəbəl kəna bəl farha ni.”

⁷ A kwasamadghən kəngəng ngganda hai na nda a hii pəpal yi tabəd tən bəya sə tə wudəbəlđi, tsawang ngganda mbədđi, mbəd ten kwad rongya.

⁸ Ndən na nda aah mbədđi, Pəpal fara.

⁹ Tərgha ləghədgha ‘ya ndana annabi Irmiya ndanən, “Tərəng ngganda wudəbəl wuridda sə kumggit mahan, wudəbəlđi kyana nafiya Isəreela.

¹⁰ Hii mbəd tabəd tən bəya nda sə kəla ndaana Chinəm”.

Tsahəng Mbilatus mee Yeeso

(Markus15:2-5; Luka23:3-5; Yahaya18:33-38)

¹¹ Nana Yeeso kət a mbed Mbilatus ngwamnad Romaya, tsahəngga ngwamnadi mee, “Sani kutər Yahudaya wa?” Nggərəngga Yeeso sə, “Ooh, kəla ndaana.”

¹² Amma nana mamngya firistaya tə shingya a

‘yarghən, naghə Yeeso tip fayighən.

¹³ Ndangga Mbilatus, “Mbuwana a sək əndi na nda a thləkrha atenwa wa?”

¹⁴ Amma nggərəng ngwa Yeeso kanda sə aten ənggini heu thlək nanda wa, kəsgha ənwulteena ngwamnadi kaan.

Ngwang nda kumad mərəa Yeeso sə

(Markus15:6-15; Luka23:13-25; Yahaya18:39,40; 19:16)

¹⁵ Nanənya əntin ngwamna đə ni nən yakh kaləng niifa kanda hai tal na ahu porsəna na min ndan a far wutsəfayid Təđaarha.

¹⁶ Ahu sayiddi na niifa sə na təmbəng, kəngəng na nda ahu porsəna, na nda aarha Mbarabas.

¹⁷ Tsaunən wum fiya hai a kwakirəm Mbilatus, tsahəngga Mbilatus mee kanda, “Wun na minnun a kaləng nggəni kun hai, Mbarabas wa, nduwa Yeeso nanda aarha Kərəsti wa?”

¹⁸ Sən đə sə kəsəng na shingya Yeeso kəsər ka sərəkra.

¹⁹ Nana Mbilatus tsau a mbəd tsawud ngwa kumarha, thləngga nukkun farha a thləmadghən đə a ndang ngganda, “Ma əngəngna ‘ya ka niifđa fa ya wa kəsər səsəadi kaan hu səsəniirha atenggən a fədik weeriya.”

²⁰ Amma mamngya firistaya tə shingya shik fiya nda, a ndang ngganda a kal Mbarabas nən hai, bələng ngganda Yeeso.

21 Nggærgha kutər dī tsakh mee, “Wun na minnun a kalang nggəni kun hai ahur nafiyini na kyab ya?” Tərangga fiya urad ndan sə, “Mbarabas!”

22 Ndangga Mbilatus kanda, “Mani ənaarha tə Yeeso na nda aarha Kərəsti?” Tərang ngganda urad ndan sə, “Tawaman də!”

23 Ndangga Mbilatus kanda, “Kama nda? Ma ənanən na dimi?” Amma nagha fiya a tərang urad ndan sə, “Tawaman də!”

24 “Kəlaana Mbilatus hai mbə ‘yasə nən mbang ənaarha wa, na nda a katərang kakyathlaanga. Tərgħa thlən farha nən a bəng aama nda bə tsabənggən harghən də a mbed fiya, ndagħa, Nggi, mbə harna tsuwar faar ka niifa fa wa. Kun ndən səngga ənnun.”

25 Nggəməngga fiya heu, “Ngwa tsauka hakked farghən aten nan, kan tə wagginan!”

26 Tərgħa Mbilatus kalang Mbarabas nən kanda hai. Fər Yeeso nən tsadə ghənda tə wutəterha, fəranggənən sodjad Romaya ka danda tawang də.

Waa sodjaya Yeeso

(Markus15:16-20; Yahaya19:2-

3)

27 Fingya sodjaya ng-wamnadi tərangga nda Yeeso a mbəd tar ndan də, aah sodjaya nda bə heu.

28 Kəfangga nda lukkihən hai, kalang kabərha nda fa yiba.

29 Yam wuhar ndakhkya nda kəla matuwel, panggənda atənggən, fərang səsal kutəryirha nda a yisəmadghən. Bəra nda hai a mbedghən waaghən nda, na nda a ndang‘ya, “Alvari, kutər Yahudaya!”

30 Chahang yakhrha nda fa, thlə səsal dā nda na nda a dəkən sə a tenggən.

31 Dakhna mindan də tə waaghən, kəfang ngganda kabadda hai a fadghən, nggærgha nda kalang yighən lukrha fa. Tərgħa wii nda təghən ka dā nda tawang də.

Tawang nda Yeeso də

(Markus15:21-32; Luka23:26-43; Yahaya19:17-27)

32 Nana nda aten wi-irha, dā nda wal tə Sayirarha, thləmnggən ni Siman, ngyabəng tər kadidda nda fa.

33 Səlna nda a mbərha bə nanda aarha Nggolggota, ndaarha ni mbəd balhwar teena,

34 Fərangga sodja yini aam inabi nda kukurda tə ‘ya na i‘ikh, amma taarang nən, kar sad ghənən.

35 A kwasamadđi tawang na nda də, ndəghang ngganda lukkihən hai tə əna chacha.

36 Tərgħa tsawa nda hai a mbəd, nanda a kəlaghən ha.

37 Chirelth ən sak dimiyidghən nda a man tenggən tə ndaarha, “KULO YEESO YA, KUTƏR YAHU-DAYA!”

38 Na fathlee kwamangya sə səri tawang na nda kanda də a thləmadghən, tal a man yisəmadghən, tal a yikawa.

39 Nagha fiya na a mbëra dë a huhwang nda, na nda a tsang 'ya ten ndan fa yi waa farha.

40 Na nda a ndaarha, "Ndaana na mbang chang wuri Faara hai na a Urshalima tēnangga sē hu paara mahan, ana Wan Faara ni sa, hērgang altenwa lee tēra na hai a ten kadiddiya!"

41 Mamngya firistaya tē famalēngya ngyakhrha Musa, tē shingya kēm waa Yeeso nda.

42 "Hērgang dē fīngya, amma mbangwa hērgang nda altēnggēn wa. Ana ndēghēn ni kutēr Isāreela! Tērga hai a ten kadiddi nanēnya lee, nēm a fērkēkafek a ndēghēn.

43 Fērdē kēkafek a Faara, ngwa hērgangga Faara nanēnya anadē na midghēn sē! Kēsēr ndēghēn, Wan Faara ni nggi."

44 Ko fa thlee kwaman nggīna ni tawang na nda kanda dē tēghēn, waa ghēnda kēla ēnana fiya.

Mērra Yeeso

(Markus15:33-41; Luka23:44-49; Yahaya19:28-30; Markus15:16-20; Yahaya19:2-3)

45 Yanfara a sērēkrha, nggēlangga wula chehweddi heu har yargha yanfaara hai.

46 Yarna yanfaara hai kalgha Yeeso sē tē urarha manggēn, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" Ndaarha ni, "Faarna, Faarna, kama karna nggi?"

47 Fīngya na kēkēt a mbēdī sēngwa nda sēwa tamngga

nda ndaarha nanēn a aah annabi Ilya.

48 Dagha niifa dē tal ahur ndan tētēnanggēn soso tē aam inabi na chichakh, panggēn hu sēsāala hai fēranggēnēn sē ka a saagha.

49 Amma ndagha fīngya, malaman, kēlaghēnēm ha, asēmha bāna Ilya hērgang nda.

50 Tērga nggērga Yeeso tērang uradghēn sē kaan tēgha, mbē kal yibēdghēnēn hai.

51 A mēmēlla sayiddi djargha shishamar Kēn Faara hai sēri, a talara hai ta hweede hai. Rēbgga kēshīirha fa, fēlgga ferya dē.

52 Ingga ten kwaya dē, ka nafīya Faara hangga mērgga, thlii nda sē.

53 Kyanda sē ahu ten kwaya, a kwasamaddi thliina Yeeso sē ahu mērra, dēnda ahu wupēri dē tē pēdēnda, kyad fandan nda a fiya hangga.

54 Mamnda sodja Romaya tē fīngya sodjaya na a kēla Yeeso ha, nana nda rēbrha chehweddi tē ēngya heu katērarha hai tēma nda, ndaa nda, "Kēkafek niifdiya Wan Faara ni!"

55 Tē nishya hangga bāgha bā mbuwa samad Yeeso a Nggalili bā ka a ndang ngganda sē tē 'ya na midghēn na nda a kēlarha bā inggun.

56 Ahur ndan na Mairamu Magdaliya sē, tē Mairamu man nda Yakubu tē Yisēfu, tē man nda Yakubu tē Yahaya, wangya Dzabadi.

Pang nda Yeeso

(Markus15:42-47; Luka23:50-56; Yahaya19:38-42)

⁵⁷ Tsəna figrha hai, na tə kəna sə baġha ba a Aramatiya, thləmnggən ni Yisəfu, tsauka tə takkwa Yeeso,

⁵⁸ dəġha thləmad Mbilatus də tsakh mər̄ra Yeeso nən, ndaġha Mbilatus fəraman ndəġhən.

⁵⁹ Tərangga Yisəfu mər̄di fadanggən hu kabaarha hai na ngga pəpet.

⁶⁰ Dəġha pang ahu yighən weerənda ten kwarha hai ranən ahu feera. Tərgħa kwatəranggən feera ba na manggən, nggəlanggən mii tenkwadda sə wiigha.

⁶¹ Nda Mairamu Magdaliya tə tahad Mairamu di kanda tsətsau a mii ten kwaddi kanda a naghən.

Fa kəla tenkwadda ha

⁶² Dathna mbər̄ha hai a far yibəd Yahudaya, Mamnda firistaya tə farisaya dənda thləmad Mbilatus də.

⁶³ Nda ngganda, "Alvari, dal dan teena hai aten 'ya ndaana tənggabədi di ndəġhən bəldə tə yibrha, 'A kwasamad beena mahan nən a thliirha sə ahu mər̄ra.'

⁶⁴ Nanən kee furu kwamana a kəla ten kwadda ndaha yi beena mahan. A mbə kee wa bana fatsahayighən ngaarang, ndanganda fiya thliinən sə ahu mər̄ra."

⁶⁵ Nda ngga Mbilatus kanda, "Harama sodjaya kəla mbədaha, ngga."

⁶⁶ Nanən kee məldəng ngganda ten kwaddi, sə sodjaya nda sə na kəlagħən ha.

28

Thlid Yeeso sə ahu mər̄ra
(Markus16:1-8; Luka24:1-12; Yahaya20:1-10)

¹ A kwasamad far yibəd Yahudaya, a tsar kərət a far ladi Mairamu magdaliya tə tahad Mairamu wii nda ka kəlang tenkwadda də.

² Kula səndəndan sə rəbġha hweede fa kaan, kəsər təthlənda Faara tərġha hai a talara, kwatəranggən fər̄di a man patu də, tsauka a tenggən.

³ Nəġha pəmnggən a chimnda fa kəla yan fara, lukkiġhən kəm pəpet kəla humba kabər̄ha.

⁴ Təramngga nafini na a kəla ten kwadda ha, nəġha fandən a rəbr̄ha fa, muwa nda hweede hai, shiwit kanda nən in.

⁵ Tərgħa kalangga təthləndə di nishyina sə, ndəġhən, "Ma tərəm dūn wa səndisə nun a kada Yeeso, tawang nanda də."

⁶ Mbə a mbədīya wa, thliida sə ahu mər̄ra, kəla ndaanən nən a katər̄arha hai. Bamaba, bən na mbədī huna nən sahai.

⁷ Nanənya, weema kəkər dūn thləghanggən fətsahayighən tə ndaarha thliidasə ahu mər̄ra, nən a mbed nun dənən Nggalili də. Dənun naghən a mbədī. Dalama teena hai tə 'ya ndang ni kun."

⁸ Dəġha nishyini kəkər ma ten kwaddi, tərəm nda kaan amma naa nda ləlgəda tə wutsəfayirha fa, nəġha pər labardi a kukwasang kanda

fa p̄erang na t̄ethl̄end̄edi kanda a fatsahayigh̄en.

⁹ Ba Yeeso wal kanda, ndang 'ya n̄en kanda. Ba nda thl̄emadgh̄en ba, f̄eb saryigh̄en nda fa, manang-ganda thl̄emngḡen.

¹⁰ T̄ergha ndangga Yeeso kanda, "Ma t̄er̄em d̄un wa, d̄ama d̄e ndanggun wan-manggina b̄anda a Nggalili ba, b̄ana nda na nggi a mb̄edi."

'Ya thl̄akna fa k̄ela ten kwadda ha

¹¹ Nana nishyini a ten kwamana, f̄ingya fa k̄ela mb̄edaha d̄enda ahur wup̄eri d̄e thl̄eḡhang ̄enda nda mam-nda firistaya ̄endi kat̄eragha hai heu.

¹² Aah shingya nda wuma nda hai, k̄enangganda hai na nda a f̄erang wud̄eb̄ela kanda mangḡen.

¹³ "Ndang ngganda sodja yini, 'A ndaama, fa tsahaya Yeeso b̄agha ba a f̄edikr̄ha nanan a beena, ngaarang ngganda m̄err̄egh̄en.'

¹⁴ A s̄ek ngwamna lab̄ardiya, kan k̄em nan a isha a mbed nun, amanun s̄esarha."

¹⁵ T̄ergha sodja yini k̄em thl̄e wud̄eb̄eld̄a nda ̄ena nda k̄ela saghang nanda kanda. D̄egha labar d̄ad̄e inggun ahur Yahudaya, b̄agha ta weeri d̄aba ya.

Taara f̄erang na Yeeso fatsahayigh̄en

(Markus16:14-18; Luka24:36-49; Yahaya20:19-23; Tar

fathl̄engya1:6-8)

¹⁶ T̄ergha fatsahayini kumkap tal d̄enda Nggalili d̄e, t̄era nda wumnda s̄e ndangna Yeeso kanda.*

¹⁷ Nana ndan manang ngganda thl̄emngḡen, amma f̄ingya s̄e ngalgha nd̄en.

¹⁸ Bagha Yeeso ba ndangḡen fatsahayigh̄en, "F̄ereenda s̄es̄emnggit talara t̄e yi hweede heu.

¹⁹ Tsaun̄en kee d̄aama d̄e, d̄un tsahang fiya ha heu, ̄enang mbaptis̄ema nun kanda, hu thl̄em P̄epa t̄e yi Wee, t̄e yi S̄es̄ena t̄e P̄ed̄enda.†

²⁰ Tsahaman kanda ha a ̄ena taara nda t̄e ̄engya heu ndang ni kun. A s̄enuns̄e niyi t̄e kun k̄atsar ta mii ngwala k̄eshiirha d̄e."

* 28:16 28:16 Matta 26:32; Markus 14:28 † 28:19 28:19 Tar Fathl̄engya 1:8

Markus

Tangsang Yahaya tə Mbaptisma kwamanadə
(*Matta3:1-12; Luka3:1-9,15-17; Yahaya1:19-28*)

¹ Katəra deleewar tə Pedənda aten Yeeso Kərəsti, Wan Faara.

² Chirethleng nda hai hu deleewar annabi Ishaya tə ndaarha,

"Niya 'wa thlən tə thləndəna də ma sa,
na a takso kwamana də"

³ "Urarha a aah farha a kaheerha.

"Taksaman kwamana
Chinəm sə pəpənaman kwaman
sarya də a ndəghən.'" *

⁴ Yahaya kyagha ba a kaheddi nagha a ndang nda fiya a malangganda dimiyid ndan fananggən kanda yi chakh dimiyirha.

⁵ Kahad fiya na a chehweed Yahuda tə fiya heu na a Urshalima kyanda ba dənda thləmadghən də. Malang nda dimiyid ndan ənangga Yahaya mbaptisəma kanda a kufad Urdun.

⁶ Yahaya kaldə lukrha ənana nda tə was thləkhmu, kənanggən muwun tə paama, mbeeya tə dēe ndəna ənnadghən mii.*

⁷ Ndanggən fiya, "Na nifa sə bayi a samadna na tə

səsəmda fa kalgha nggi mu, sahad pahamggən tsəkki na a kwasang nggi hai wa.

⁸ Ənanggi mbaptisəma kun tə aama, amma ndəghənggi nən a ənang mbaptisəma kun tə səsəna tə Pedənda."

Ənang nda mbaptisəma Yeeso
(*Matta3:13-17; Luka3:21-22*)

⁹ A hu sayiddi kee bağha Yeeso ba a Nadzarat na hu chehweed Nggalili ənangga Yahaya mbaptisəma a kufad Urdun.

¹⁰ Nana Yeeso a kyarha sə hu aamdı kee, kəlagha hai talara indədə nagha Səsən Faara a təraa tenggən hai kəla tətılıurha.

¹¹ Sək urarha nda a talara hai, "Sani Waana, nggəmmi niyi a tək mbənduwa fa kaan."†

Kəkərang Sheetan Yeeso
(*Matta4:1-11; Luka4:1-13*)

¹² Tsu kee tərangga Səsəna tə Pedənda a kaheerha də,

¹³ tsauka a kaheddi yi beena kumggit fada nagha sheetan a kəkərang nda. Ndəghən a kaheddi tə thlukkya yi heerha, nagha fathləngya Faara a ənang taara.

Katərang Yeeso targhən hai
(*Matta4:12-17; Luka4:14-15*)

¹⁴ A kwasamaddi muwang nanda Yahaya ahu porsəna də, dəgha Yeeso Nggalili də nagha a pər labar Faara.

* **1:2 1:2** Malachi3:1 * **1:3 1:3** Ishaya40:3 * **1:6 1:6** 2 Kutərya 1:8 † **1:11 1:11** Katərarha 22:2; Dzabura 2:7; Ishaya 42:1; Matta 3:17; 12:8; Markus 9:7; Luka 3:22

15 Nagha a ndaarha, “Bad sayidda ba, kuteryid Faara nduwusda ba. Malaman dimiyid nun ferkakafek nun tē Labardi na Mbənggən.”‡

16 Nduwusna Yeeso mii kufad Nggalili dē, na Siman nən tē wan man Andrawus a muk panggama a kufaddi kəsər kanda fa kəs təngya ni.

17 Ndangga Yeeso kanda, “Bama ba, mbuwama samadna, niya tsawang kun fa kəs fiya ba.”

18 Tsu a mbədi kee malang-ganda panggamnggi ndan mbu samadghən nda.

19 Dənən mbeedə, na Yakubu nən tē wanman Yahaya wangya Dzabadi ahu kwambuwol, kanda a tangsang panggamnggi ndan dē.

20 Nana Yeeso kanda aah kanda nən, mal chi ndan nda Dzabadi ahu kwambuwol di tē fingya nafiya na a dang kanda sə mbu samadghən nda.

Kənanng Yeeso niifa na tē ankaheerha fa

(Luka4:31-37)

21 Dənda Kafarnahum dē, nduwusna far yibəd Yahudaya ba, kyagha Yeeso Kən Faara dē katəranggən tsaharhaha.

22 Nagha fiya ənwulteena a ten tsahadghən ha, kəsər tsahanggən kanda ha kəla niifa na tē ngyakhrha ha, mbə kəla fa maləmgnya yi deleewar Musa wa. *

23 Tərgha ahu kən hwan Faardan na niifa sə na tē ankaheerha fa huhwaagha,

24 ndəghən, “Mana midwa tē kan, Yeeso tē Nadzarat? Bana ba ka bəlangga kan wa? Səndi sa, na chahal yi Faara!”

25 Yanangga Yeeso, “Nggəlang miiwa! Kyosə a fadghən.”

26 Muwangga ankaheeddi hweede hai, huhwaagha, kyagha sə a fadghən.

27 Fiya na a mbədi ka ənwulteena na nda a ndang nda ndan, “Tur maniya? Weerinda tsaharhaha tē ngyakhrha! Nən yanang ankaheeya na nda a takkwa miighən.”

28 Labarghən weldadə kəkər ahu chehweed Nggalili.

Kənanng Yeeso Fiya hangga (Matta8:14-15; Luka4:38-39)

29 Kyana nda hai ahu Kən Faara, nda Yakubu tē Yahaya dənda wuri ki Mbiturus dē tē Andrawus.

30 Thlabər Mbiturus tənuwunda fadghən bēe kalth hu sərə, pərang nggənda Yeeso.

31 Dəgha Yeeso thləmad nudadə, kəs harghənən thlenggən sə.

32 A figrha mukna yanfaara hai bagha fiya thləmad Yeeso ba tē nafiya na fandan bēe tē fingya na tē ankaheeya fa.

33 Nafiya na ahu taldi wuma nda kwatkirəm dā ba.

34 Kənanngga Yeeso fiya hangga na tē wanhaaya fa dədāmən-dədāmən. Kyanggən ankaheeya sə hangga na a fad fiya, amma

mbə malang ənkaheeyini kala nda sə wa kəsər sən ndan.

Hwan Yeeso Faara a mbərha na bəbee
(Luka4:42-44)

³⁵ A tsar kərət, ka pit mbərha ba, thliigha Yeeso sə dəgha mbərha də na bəbee hwan Faara nən.

³⁶ Mbiturus tə ka wiyighən dənda ka kadadghən də,

³⁷ walang nanda, ndang ngganda, “Fiya kahad a kada sal!”

³⁸ Nggəməngga Yeeso kanda, “Taama mbərha də pak ahu talya də na tsau tənı də pər labardi a mbədi kəm. Ndəghənnı bani ba ka manggən.”

³⁹ Wənggən chehweed Ng-galili hai nagma a pər labar Faara ahu kən tsahad Yahudaya tə kyang nda ənkaheeya sə.

Niifa na tə wanhad termeerha

(Matta8:1-4; Luka5:12-16)

⁴⁰ Niifa na tə wanhad termeerha fa bəgha thləmadghən ba bərga hai tə wadəghən hwanggənən, ndanggən, “A nggəmna fa, tsabee də.”

⁴¹ Hadəngga niifdi Yeeso fa, tərəngga Yeeso harghən sə tsuwarghənən fa ndanggən, “Nggəmdifa, tsabudə.”

⁴² Tsu a mbədi kee, kyagha termedda sə a fadghən kəngga.

⁴³ Kəsgha Yeeso thləmadghən, ndanggən,

⁴⁴ “A pərəng nan niifa wa. Amma duwadə, a kyadəng fadwa firis əna sataka na kəla

ndana ngyakhrha deleewar Musa a kyadəng ndaarha nən kanda tsabna də.” *

⁴⁵ A meghedghən kyagha niifda hai nagma a pərgən. Ndən ənagma ndən, balwa Yeeso nggər kyarha hur tala hai a pəpal amma ishgha a kəsər wure a mbərha mbuwana niifa sə. Ko nanən kee na fiya naarha bərha thləmadghən ba a mbəya ba hangga.

2

Kərang Yeeso niifa mərna fadghən hai

(Matta9:1,8; Luka5:17-26)

¹ Məngwaha wa, nggərgha Yeeso kyarha Kafarnahum hai, səkka fiya ndaarha bədə wure ba.

² Wumngga fiyaba, lədəng ngganda kəndi ta mii kwatminda ba, a nagma a pərəng labar Faara kanda.

³ Bəgha nafiya ba fada tə niifa mərna fadghən hai.

⁴ Walwa nda kwamana wa kəsər ka hangnda fiya. Thləbangganda ten kənda də məməl tə man ten Yeeso fərgən nda hai tə dəngəldi hunangganda hai a mbed Yeeso.

⁵ Nana Yeeso fərkəkəfəkkın ndan, ndanggən haddi na kath, “Waana chohonda dimiyidwa də.”

⁶ Nanən ya, fasəngya ngyakhrha tə Farisaya kanda a numarha tə ndaarha,

⁷ “Kama na niifdi ndaarha kee ya? Tə sar farha ni! Mbə niifa sə na chakh dimiyirha wa kəl Faara katənggən.”

* 1:44 1:44 Liviitikus14:1-32

8 Tsu kee sängga Yeeseo andi nanda a numarha ahur ndan, ndanggän kanda, "Kama nun a numarha aten ängginiya?"

9 Yanggini päpa, ndanggäm tē mērra fadda hai, 'Chohonda dimiyidwa dē wa,' nduwa ndam, 'Thliusē, tērang dēnggäl wa wiu wa?'

10 Amma a sänunsē Wan niifa nēghän tē sēsämnda ha hu kēshiddiya yi chakh dimiya." Ndanggän niifdi mērna fadghän hai,

11 "Ndoyi, thliusē tērang dēggäl wa wiina wuredē."

12 Thliigha sē tēranggän dēnggälghän kyagha hai a yid fiya heu. Ändiya fērang dē änwulteenä kanda na nda a fal Faara, na nda a ndaarha, "Wawum na tur ändiya wa."

Yeeseo aahdē Lawi
(*Matta9:9-13; Luka5:27-32*)

13 Nggärgha Yeeseo dērha mii kufad Nggalili dē. Bagha fiya hangga thlēmädghän ba, nagha a tsahang kanda ha.

14 Nanän a mbēra dē, na Lawi nän wan Halfa tsau a thlē tsamnda. Ndanggän, "Mbuwu samadna." Thliigha Lawi sē mbu samadghänön.

15 Nana Yeeseo a hēb ännarhami a minda ki Lawi, fa thlē tsamngya hangga tē fa "dimiya" na nda a hēbrha tēghän tē fatsahayighän, kēsär fiya hangga mbuwa samadghän.

16 Nana fa sängya dēleewar Musa na Farisaya na nandan a hēbrha tē fa "Dimiya" tē fa thlē tsamngya, tsahang mee nda fatsahayighän, "Kama

nän a hēbrha tē fa thlē tsamngya tē fa "Dimiya"?"

17 Säkna Yeeseo kee ndanggän kanda, "Mbē nafiya na kēkanglang kada tē purha wa, Käl haaya. Bawi ka aah nafiya ba na a äna nggayirha wa, amma fa dimiya."

Tsakhmee aten kar aama
(*Matta9:14-17; Luka5:33-39*)

18 Fatsahaya Yahaya tē Farisaya na nda kar aama. Bagha fingya thlēmädghän ba tsahang mee nda Yeeseo, "Mani änagha ndän, fatsahaya Yahaya tē yi Farisaya kanda a kar aama, amma finayiwa mba nda änaarha wa?"

19 Nggämangga Yeeseo kanda, "Pashiya wutsamnda na nda kar aama wutsamnda baldē a thlēmäd ndan wa? A bal wutsamnda a thlēmän ndan mba nda änaarha wa.

20 Na sayi bayi bana nda tērang wutsamndēdi ma kanda. A mbēdaniya ba nanda kar aama.

21 "Mbē niifa sē na njar bär kabārha ba mbuhanggänön suhurra lukrha fa wa. A äna dē kee, mbuhuddi na tē kukwasharra bär kabaddi nän njaara hai a fad luwuddi kal yandä nän mu na kaar.

22 Mbē niifa sē na irang weerända aam inabi ahu suhurra samsami hai wa. A äna dē kee, na weerända aam inabi di dathlang nda samsami dā dē. Nän iradē, säbgha samsami dā dē. Kamdē weerända aam inabi näm irangnda ahur weerända samsami hai."

Tsakhmee aten far yibrha
(*Matta12:1-8; Luka6:1-5*)

²³ Na farda sə, far Yibrha Yahudaya, Yeeso tə fatsahayighən tərnda kwaman heerha; tərgha fatsahayighən kya ten ənnarhami nda na kəla wan hwaliirha fahwang ngganda hai na nda a ki-ighən.*

²⁴ Ndagha Farisaya, "Mani na fatsahayiwa əna 'ya kee, 'yadana ngyakhrha Musa yi far Yibrha?"

²⁵ Nggəməngga Yeeso kanda, "Karatang ngwanun əndi na hu deleewar Faara ənana Ndauda tə nafighən na miirha a kəs kanda wa?"

²⁶ A thlakh mbəd Abiyata mamnda firis, kyanən hu Kən Faara də tərənən mburodi sə dəfangna nda də ka firis katənggən, kiigha ənangən pashiya wiyighən ha."*†

²⁷ Ndagga Yeeso kanda, "Əna nanda far yibrha ka niifa, mbə niifa ka far yibrha wa."

²⁸ Nanən kee, Wan Niifa Chinəm ni heu tə far Yibrha."

3

Niifa mərna harghən hai a Kafarnahum

(*Matta12:9-14; Luka6:6-11*)

¹ Na farda sə faddən, kyagha Yeeso Kən Faara də, na niifa sə mərna harghən hai ahur kəndi.

² Na nafiya sə na mindan a kəsəngganda Yeeso tə dimiyirha, kəlaghən nda ha

tənən a kənanng nda niifdi a far yibrha.

³ Ndagga Yeeso niifdi mərna harghən hai, "Thliusə ba isha a mbed fiya."

⁴ Tərgha tsahangga Yeeso mee kanda, "Yanggini məməl a ənam a far Yibrha? Əna nggayirha nəm wa nduwa mbəlfērha wa, a hərhanggəm yibrha wa nduwa bəlanggəm wa?"

⁵ Kəlangga Yeeso kanda tə səbrha hura tə kəm ən kawani ka kakrakkid ten ndan. Ndaggən niifdi, "Pəpənanng harwa də." Pəpənanngən harghən də, a mbədi kee nggərgha harghən ba kəla kaar.

⁶ Tərgha Farisayini kya nda kəshaadə da nda ndikrha tə nafiya Hirdus na a kada kwaman bəllang nda Yeeso.

Mbu fiya samad Yeeso

⁷ Yeeso tə fatsahayighən dənda mii kufad Nggalili də, fiya hangga mbuwa samadghən.

⁸ Hərəm nanda sək əngya ənanən heu, fiya hangga bagha ba a Yahuda, tə Urshalima, tə Idomiya, tə fingya na a pəm kufad Urdun, tə nafiya Taya tə Sidon.

⁹ Ka hangnda fiya ndagga Yeeso fa tsahayighən a bəng kombuwol nda ba na ngguchit amana fiya 'yabang mbərha fa.

¹⁰ Kəsər 'wadə teena kənanng də fiya hangga, ndən ənagha ndən fingya

* 2:23 2:23 Nggurub Ngwa Kumaarha 23:25 * 2:26 2:26 Livitikus24:9 † 2:26

na tɔ wanhayya fa kanda
a 'waarha mbee ba ka a
tsəwarghən nda fa. *

11 Kala sayiddi nana səsən
mbəlfeyya ndən, kəl na nda
fəla hai a mbedghən na nda a
ndaarha, "Wan Faara ni Sa."

12 Amma kəsəfə thləman
ndan a pər ndan tɔ wunni
ndəghən wa.

*Wur Yeeso fa thlənggighən
kumkap səri*

(*Matta10:1-4; Luka6:12-
16*)

13 Tərgħa Yeeso wumnda
sə, aah fīngyayina nən ba na
midghən, dənda thləmadghən
də.

14 Wurgha hasə ahur ndan
Kum kap səri, aah kanda nən
fathlənggighən, a tsawa nda
təghən tɔ kəm a naghə thlən
kanda ka pər labar Faara də,

15 tɔ wal ngyakhrha na
kyangganda ənkaheeya sə.

16 Kulo nafini kumkap səri
wurnən ya.

Siman, dəfang na Yeeso
thləma Mbiturus,

17 Yakubu wan Dzabadi tɔ
wanman na Yahaya.

Dəfangna Yeeso thləma
kanda Mbuwadjis,
ndaarha ni "Wangya Tər
'yana."

18 Andrawus,

Filibus,

Mbatalomi,

Matta,

Toma,

Yakubu wan Halfa,

Tandawus,

Siman tɔ sərək chehweedghən
chahanggən kanda də.

19 Tɔ Yahuda Iskaryoti,
fərgħa Yeeso.

Yeeso tɔ Mba'aldzabul
(*Matta12:22-32; Luka11:14-
23; 12:10*)

20 Tərgħa Yeeso kyagħa
ahur minda hai, nggərgħa
fiya wumnda ba, ndəghən tɔ
fa tsahayighən mba nda wal
kwaman əna 'ya mii wa.

21 Səkna hurfayighən əndi
nən a ənaarha, dənda də ka a
kəsangganda, kəsər na fiya a
ndaarha, "Kyahar hutenggən
hai."

22 Fa maləmngya ngyakhrha
bağħa ba Urshalima
ndaa nda, "Nəghən tɔ
Mba'aldzabul fa! Tɔ
ngyakhrha Mba'aldzabul ni
nən a kyang ənkaheeya sə." *

23 Aagħa Yeeso kanda
ba thləghang karapu nən
kanda sə, "Na sheetan kən na
mbang kyang Sheetan sə?"

24 A tsakh kutəryirha hai
səri, mbə kutəryiddi isha wa.

25 A tsakh wure hai səri,
mbə wuridi isha wa.

26 Ana Sheetan a yan al-
tenggən tɔ kəm tsakhka hai,
mbə mbang isha wa. Ba
ngwala bənggən ba.

27 Kəkafek, mbə niifa sə
na kyarha minda ki niifa
hai na kanglang wiigha tɔ
ənggighən wa kəl ma 'wadə
teena kəngəndə niifda hai na
kanglang 'wan. A mbanggən
har karid wurighən.

28 "Niya pərang kəkafek
kun, dimiya na heu tɔ
sarfaya ənana fiya na nda

29 Amma kala niifa sargħa
Səsəna tɔ Pədənda mba tam

* 3:22 3:22 Matta9:34; 10:25 * 3:29 3:29 Luka 12:10

chahanggən də wa, ənədə
dīmīyirha yi pa kwandə.”*

30 Thlækna Yeeso ndən kee
kəsər na nda a ndaarha,
“Nəghən tə ənkaheerha fa.”

*Man Yeeso tə Wanmang-
gighən*
(Matta12:46-50; Luka8:19-
21)

31 Tərgħa bagħa man Yeeso
bə tə wanmanggighən. Isha
nda a kəshi thlən farha nda
də nda aaghən ba.

32 Fiya wumngga hai
muwang nda madufu hai,
ndang ngganda, “Muwa tə
wanmanggiwa kanda a kəshi
kanda a kada sa.”

33 Tsakhmee nən, “Nda
wunni iya tə wanmang-
gina?”

34 Tərgħa kəlanggən fiya
muwangga madufu hai
ndəghən, “Kulo nda iya ya
tə wanmanggina!”

35 Kala niifa ənagħa taara
tə 'ya na mid Faara tsaudə
wan pa tə wan nya tə iya.”

4

Karapu aten təhəfrha

(Matta13:1-9; Luka8:4-8)

1 Yeeso nggərgħən dərha
mbeedə tə tsahang fiya ha a
mii wuri aam Nggalili. Fiya
wumngga thləmadghən ba
mulnda hai kaan pa kyagħa
hu kombuwol hai fiya tsətsau
a mii kəkəshbang nda.*

2 Tsahang də əngya kanda
ha hangga tə karapuya. A hu
tsahadghən ha ndəghən,

3 “Kama thləmarħa hai! Tə
hudarħa dədə ka həfrha də.

4 Nanən aten wash wiiddi,
hərgħa fingya hai aten kwa-
mana, bagħa wudikkya ba
damangganda.

5 Hərgħa fingya həreng
keela hai, ka mbuwana
chehweerha sə ngga kya
nda sə kəkar, kəsər mbə
chehweedghən kudimnggən
wa.

6 Amma təkna yanfaara
hai, hwara nda də, kəsər kwa
wanda thlaara hai wa.

7 Fingya həra nda pathlang
ndakhkya hai kya nda sə kal
wanda farha hai a pathlang
ndakhkini wa ko kanda əna
wee.

8 Amma fingya həra nda
hu chehweerha hai na ngga
kyanda sə əna wee nda fin-
gya katəra kumnggit mahan-
mahan, fingya kəm kumnggit
mikki-mikki har haru-haru.”

9 Ndəghən, “Yi na tə
thləmad səkrħa, səkkənən.”

10 Sayiddi nanən katənggən,
kumkap səri di tə fingya na
a thləmadghən tsahang mee
nda ha aten karapu yini.

11 Ndənggən kanda,
“Nggəməng nda kun fa na a
sən 'ya nun na kutəryid Faara
ahurghən, fingya a mbə tə
karapu wa mba nda sənggən
wa.

12 Təna nda,
“Kəlaarħa də, amma mba
nda kukwalang hai
wa,
na nda səkkən kəm,
amma mba nda
səhang hai wa.

Kam kyahar nda ba,
chahang dīmīyid ndan
nda kanda də! ”*

* 4:1 4:1 Luka 5:1-3

* 4:12 4:12 Ishaya6:9-10

Pər Yeeso ten karapu di
(*Matta13:18-23; Luka8:11-15*)

13 Tərgha ndangga Yeeso kanda, "Ashe sənanggun karapu da hai ya wa, kəkən nun sən fingya karapuya?"

14 Tə həfəddi, labar Faara ni nən a pəra.

15 Wiiddi hərgha aten kwa-mana hai nəghən aten nafiya səkka labardi, amma bəgha Sheetan ba təranggən labar dafə ahur ndan.

16 Fingya, na nda kəla wiirha həf nanda a hərəng keela, sək nanda labardi thləghən nda tə hura pəpet.

17 Amma mbuwana thlar ndan sə, məngwanda ha wa. A hərəm billarha nduwa səsaarha barha ba kəsər ka labardi mba nda kwas kyaharra hai wa.

18 Tə kəm na fingya kəla wiirha hərgha pathlang ndakhkya hai, səkka labardi;

19 amma kəsər billad kəshirha, tə suna kəna tə nggəm ən kəshirha thlu-ranggən labardi ahur ndan tsauka mbə 'yani na ngga wa.

20 Wiirha hərgha hu chehweerha hai na ngga, nafiyani səkka labar Faara thləghənda fa tə chikrha katəra kumnggit mahan-mahan, kumnggit mikki-mikki tə haru-haru aten əndi həf nanda."

Patilla tsətsəba tə təba
(*Luka8:16-18*)

21 Ndangga Yeeso kanda, "Wad niifa barha ba tə patilla tsəbanggən tə təba

nduwa dəfanggən kasəra də wa? Mbə nəm dəfang nda a mbəd dəfədgən wa?*"

22 Mbə 'yasə na bəbee mbuwa kyarha sə wa. Mbə 'yasə kəm na nggənggəla mbuwa wa kyarha pəpal ba wa.*

23 Kala niifa na tə thləmad səkrha səkkənən."

24 "Kwarama tə sək pathla nun naarha səkrha, tur tasau kəkərđi nun a kəkərđa sə, ndəghənni na nda a kəkərang kunsə kəm har kal yinun nən mu."*

25 "Kala niifa na tə 'ya ha na nda a chighanggən, kala niifa kəm mbuwa wa tə 'ya ha, yandı nanən təghən ha kəm na nda a thlang nda hai."

Karapu aten wiirha na a tsərha

26 Nggərgha Yeeso ndaarha, "Na kutəryid Faara kiya. Niifa washgha wiirha ahu hedghən də.

27 Məngga ha, kyagha wiidda sə, səngwa sə tə katəradghən hai kəkən wa.

28 Tə altənggən naghə a tsərha, katəradghən hai tə kwaafa, dəfgha hur iwee nən.

29 A hərəmdə nakhdəarha, nən a hwasang sə tə dəhwasarha kəsər tsə shifi-irha hai."†

Karapu aten wiirha na kəla wan parsəna

(*Matta13:31-32-34;*
Luka13:18-19)

30 Nggərgha Yeeso ndaarha, "Tə ma nəm sakh

* 4:21 4:21 Matta5:15; Luka11:33 * 4:22 4:22 Matta10:26; Luka12:2 * 4:24 4:24 Matta7:2; Luka6:3 † 4:29 4:29 Djoyal 3:13

kutəryid Faara, nduwa tə tur yanggi karapu nəm sakhkən sə?

³¹ Nəghən kəla wan parsəna na wanggən nggu-chit ahur wiiya na heu nəm həfrha.

³² A həfang dəm hai nən tsərha tsauka dəfrha manggən kal fingya nən na ahu heddi ənagha wudikkyə kəndan a wuhwaryighən."

³³ Tə fingya karapuya kəla yandiya hangga thləghangna Yeeso kanda sə, tə fingya na nda mbang səhang hai.

³⁴ Mbə 'yasə nən thləghang kanda kula karapu wa. Amma sayiddi nanən tə fatsahayighən nən fəlanggən kanda hai.

Yanang Yeeso bereu 'yaara
(*Matta8:23-27; Luka8:22-25*)

³⁵ A fardī tsəna figrha hai, ndanggən fatsahayighən, "Tama pəm wuri aamda də ya."

³⁶ Mal fiya nda a samarha, wii nda də təghən ahu kombuwol di nanən sə. Na fingya kombuwalya sə kəm a mbədi mbuwa samadghən.

³⁷ Thliigha bereu 'yaara ba, nagha a pəshang aama ahu kombuwol ndan ba takhka a timnda hai.

³⁸ Yeeso a beena a samad kombuwol di. Thlengga fatsahayighən sə ndang ngganda, "Mala, səngwa takh dəm a mərə wa?"

³⁹ Thliigha Yeeso sə, yananggən bereu di, "Nggasu hai! Ishiu!" Igha bereu di, nggasgha mbərha hai.

⁴⁰ Tərgħa ndanggən fatsahayighən, "Mani tərəm nun? Ai fərkəkafekkid nun?"

⁴¹ Tər ma nda kaan, tsahang mee nda ndan, "Wunniya? Na bəreurha tə kufulla aama fərang mamnggirha!"

5

Kənanng Yeeso niifa na tə ənkaheerha fa

(*Matta8:28-34; Luka8:36-39*)

¹ Yeeso tə fatsahayighən dənda pəm wuri aamda də na a chehweed Nggarasina.

² Tərna Yeeso hai ahu kombuwol di, na niifasə tə ənkaheerha fa, kyaghən ba a mbəd ten kwaya hwathla Yeeso nən fa.

³ Niifdiya nən mənda ahur kwad mərya, mbə niifasə na mbang kənanng hai ko tə wuyiwurra ni wa.

⁴ Kəsər na nda yakh kənanng nda hai nda harghən tə sarghən tə wuyiwurra, amma nən dəhang nda də hwasang nggən dəbəlyina də na a sarghən. Mbə niifasə na kanglang na mbang kəsang hai wa.

⁵ Nda yanfaara tə fədigrha nən naarha aten kwaya, tə ten ferya, nagha ahuhwaarha tə thleng nda fadghən də tə ferya.

⁶ Nanən Yeeso də inggun, dəgha də bəra hai a mbedghən.

⁷ Təranggən uradghən sə kaan huhwagħa ndəghən, "Mana midwa tə nggi, Yeeso, Wan Faara Amshi? Hwannī sa hu thləm Faara a səsenna wa!"

⁸ Thlæk nən ndən kee kəsər ndangga Yeeso, “Kyosə a fad niifdiya, sa ənkaheerha!”

⁹ Tərgħa tsahangga Yeeso mee, “Thləmwanı kən?”

Ndəghən, “Hangga, kəsər nan hangga.”

¹⁰ Nagħa a hwan Yeeso a rəkdə kanda ma mbədi wa.

¹¹ Na chibəd kələngarya sə a mbədi a lafrħa tsau tə sar wumnda fa.

¹² Hwangga ənkaheeyini Yeeso, “Malang kan đan thləmad kələngaryina də ya, kyan hur ndan hai.”

¹³ Nggəmanggən kanda fa, kya nda sə a fad niifdi đa nda kyarħa ahur kələngaryina hai. Chibəd kələngaryini səl nda haru kumnggit səri, đa nda hu wuri aamđa də mərə nda də.

¹⁴ Fa laf kələngaryini đan ndani wupəri də tə fingya talya đa nda pər əndi katəragħa hai. Daghā fiya ba, ba nda na əndi katəragħa hai.

¹⁵ Bana nda thləmad Yeeso ba, na niifđa nda na tə ənkaheeyina fa, tsau hai, kaldə lukrħa fa ngga ba hutenggən ba, tər ma nda.

¹⁶ Nafini na a mbədi nagħa əndi katəragħa hai, pəranggən nda kanda əndi katəragħa hai tə niifdi na tə ənkahedđa fa tə kələngaryini kəm.

¹⁷ Tərgħa nafini hwan Yeeso nda a malanggən chehweed ndan.

¹⁸ Na Yeeso a kyarħa hu kombuwol hai, niifdi na tə ənkahedđa fa hwan Yeeso nən a dəgha də a samadghən.

¹⁹ Nggəmangwa Yeeso fa wa, amma ndanggən, “Duwa

wuredə đa wal nafiwa, pərang əndana kanda ənona Chinəm tə hadonən fa.”

²⁰ Tərgħa niifdi wiigha wuredə dəgha naarħa pər əngya ənangna Yeeso a talya kum. Fiya na heu na nda a na ənwulteena,

Nggərang Yeeso yibrħa wutararħa kəfa tə kənanđ nda nuneefa na faara a bang fa

(*Matta9:18-26; Luka8:40-56*)

²¹ Nggərna Yeeso dərħa pəm wuri aamđa də tə kombuwol, wumngga fiya thləmadghən ba hangga ndəghən bəldə a mii wuri aamdi.

²² Tərgħa tal ahur mamngya Kən hwan Faara sə na nda aarħa Yayirus, ba də mbəda ba. Nanən Yeeso bərgħa hai tə wadedghən,

²³ hwanggənən, “Wutarad na a mərə. Niya hwan sa bəba ba dəfang haara teena tənən kənda wal yibrħa nən.”

²⁴ Dəgha Yeeso də a samadghən. Fiya hangga mbuwa samadghən də tə kəm na nda a ‘yabang mbərħa fa.

²⁵ Na nuneefa sə a mbədi na faara a bang nda fa hai hurarħa kumkap səri.

²⁶ Səsədə kaan ahar fa fər dəfya hangga tə kəm bəlang də ən huhargħən də, a meghedghən ‘ya kamngga a kəngga amma kəl chikrħa.

²⁷ Səknən labar Yeeso, bəgha ba tə man samadghən ahur fiya tsuwar kootodghənən fa,

²⁸ kəsər numadə, “A tsuwardi kootodghən fa kee, niya wal kənda.”

29 A mbædi tsu kee ishgha fardî na a ßang nda fa hai, tækkænæn fa a fadghæn waldæ kænda ahu sæsadghæn.

30 Tsu sænangga Yeeso hai na sæsämnda sæ kyagha dæ a fadghæn. Kyahargha hai ahur fiya tsakhmee næn, "Wunni tsuwargha kootodna fa?"

31 Nggämangga fatsa-hayighæn, "Nanna fiya a 'yabo mbærha fa, nana a tsakhmee, 'Wun tsuwargha nggi fa?' "

32 Amma nagma Yeeso a kælārha dæ tæ wunni ænagha kee.

33 Tærgha nudî, sännæn 'ya katærgha hai tæghæn, ßagha ßa ßærgha hai a mbedghæn, nagma fadghæn a ræbrha fa ka tærämnda, pærang kækafek næn 'ya katærgha hai heu.

34 Ndangga Yeeso nudî, "Waana, færkækafekkid wa kænodæ. Duwadæ hu dædemnggirha yibna hu sæsadwa."

35 Yeeso baldæ a ndikrha fa kee, ßagha fingya ßa a minda ki Yayirus, ndaa nda, "Mær wutarad wa, kama nun nggær kætælång tæ malæmndæda fa?"

36 Dæfwa Yeeso teena tæ path nafini wa, ndanggæn mamnda tæ Kæn Faara na ngguchit, "A tærämna wa, furu kækafek kee."

37 Malangwa fiya mbu samadghæn nda wa, kæl Mbiturus, Yakubu tæ Yahaya wanman Yakubu.

38 Bana nda minda ki mamnda Kæn Faara ßa na ngguchit, kælagma Yeeso fiya a tsæ teena na nda a tærha tæ huhwaarha kaan.

39 Kyanæn sa hai ndanggæn kanda, "Kama nda nun a tsæ teena tæ huhwaarha kaan kee? Mærwa wandî wa amma næghæn a shiirha."

40 Amma masangganda.

A kwasamaddi kyang næn fiya kæsha hai, tæranggæn nda chin wandî tæ man tæ fa tsahayighæn na a thlæmadghæn, kyagha hu kænda dæ na wanda sæ.

41 Kæs harghænæn ndanggæn, "Talita kumi," ndæna "Sa wutararha, thliusæ!"

42 Thliigha wanda sæ wiigha hai. Huradghæn kumkap særi. Katærana ænda hai ya kanda heu æna ænwulteena nda.

43 Kæs thlæman ndan næn a sæk niifa ændiya wa, ndanggæn kanda a færang ænnarhami nda ænagha mii.

6

Karnda Yeeso a Nadzarat (Matta13:53-58; Luka4:16-30)

1 Malna Yeeso mbædi, dægha hu talghæn dæ tæ fatsahayighæn a samadghæn.

2 Bana far yibrha ßa yi Yahudaya, katæranggæn tsaharhaha ahu Kæn Faara na ngguchit, Fiya hangga sækka ndæn æna ænwulteena na nda, na nda a ndaarha, "Walgha niifdi ænggini a yanggi ya? Tur yanggi sænda ni walnæn, næn naarha æna ænwulteengya kiya?"

3 "Ndeye, mbæ kafinta dani ya wa? Mbæ wan Mairamu ni wanmangya Yakubu, tæ Yisufu, tæ Yahuda tæ Siman wa? Wanmangghæn nishya

mbə kulu kəm tə kanda ya wa?" Səbgha hur ndan də təghən.

⁴ Ndangga Yeeseo kanda, "Kəl ahur talghən, a pathlang hurfayighən tə hur mindəghən ndən mbuwana annabi wal mamnggirha." *

⁵ Ənawa Yeeseo ənwulteena a mbədi wa, kəl haara dəfang nən fingya haaya fa, kənanngən kanda.

⁶ Fərang də ənwulteena, ka yamid fərkəkafekkid ndan.

Thlən Yeeseo kumkap səri di
(*Matta10:5-15; Luka9:1-6*)

Tərgħa Yeeseo nagħa a wi-irha hai tala-tala a tsahang fiya ha;

⁷ Aah kumkap səri da nən thləmadghən ba, thlən kanda nən səri-səri fərang səsəmnda nən kanda aten ənkaheeya.

⁸ Ndanggən kanda, "A turdun 'ya ahu widdi ya wa kəl səsəala kee. A kəsfun mburodi ha, ko yawarha, ko wudəbəla ahu panjakwayininun wa.

⁹ Paama pakhma amma ma Kəsfun lukrha ha səri wa.

¹⁰ Kala minda 'wanun kyarha sahai tsawama sə kəl fardi mal nun taldı.

¹¹ Kala mbərha thləwa nanda kun fa, nduwa kəm kangwanda thləmarha kun fa wa, a nađun a mal taldı tinid taldı na a sarnun pamandə ka a tsauka ən sakhrha aten ndan*†.

¹² Kya nda kəshaadə da nda pər labar Faara a fiya a malangganda dimiyid ndan.

¹³ Kyangganda ənkaheeya sə hangga a tə irang fədeerha fiya fa mbuwa wa kəkanglang kənannganda kanda." *

Mərta Yahaya tə Mbaptisma

(*Matta14:1-12; Luka9:7-9*)

¹⁴ Səkna Hirdus labardi ya, kəsər thləm Yeeseo dəda də inggun. Fingya a ndaarha, "Yahaya tə Mbaptisma ni thli-igha sə hu mərta, ndəghənni nanən tə səsəmnda fa yi əna ənwuteengya."

¹⁵ Fingya a ndaarha, "Annabi Ilya ni."

Ndagħa fingya kəm, "Annabi ni, kəla tal ahur annabiya na kaar."‡

¹⁶ Amma səkna Hirdus labardiya, ndəghən, "Yahaya, niifdi kyathlangni tenggən də, thliida sə hu mərta!"

¹⁷ Kəsər Hirdus fərdə ngyakhrha a kəsangganda Yahaya, muwanggən hu porsəna də. Ənanən kee kəsər ka Herodiya, nu wanman Filibus, kahang nən.

¹⁸ Kəsər Yahaya nən naarha ndang nda Hirdus, "Kamngwa a kahangga nu wanmuwa wa."§

¹⁹ Herodiya səb hurghən də tə Yahaya, na midghənsə a bəlanggən amma mbə mbang wa.

²⁰ Kəsər Hirdus nəghən a tərəm Yahaya, nən naarha lafghən mbə midghənsə a walgha 'ya ndən wa, kəsər Yahaya ka niifa ni tə pedənda

* 6:4 6:4 Yahaya4:44 * 6:11 6:11 Luka 10:4-11 † 6:11 6:11 Tar Fathləngya

13:51 * 6:13 6:13 Yakubu5:14 ‡ 6:15 6:15 Matta 16:14; Markus 8:28; Luka

9:19 § 6:18 6:18 Luka 3:19-20

ni. A sək Hirdus fad Yahaya nən billaghən fa kaan, ko nanən kee nən naarha kang thləmarha fa.

²¹ A kwasamadghən wal kwamana nən, a fardi ənana Hirdus wutsəfayid ləghəttə ben nggəttəghən hai, aah nən mamnggighən ba tə mamngya sodjaya tə fingya mamngya na hu chehhweed Nggalili.

²² Tərgħa wutarad Hirdus kyagħa ba rəpgha, mbənannggən Hirdus tə ronggighən nana nda a həb ənnarhami.

Ndangga kutərđi wutaraddi, "Tsahe 'ya na midwa, niya furokən."

²³ Nggəmda fa har tə aah thləm Faara, "Kala 'ya tsakhna niya furokən ko mberra chehweedna ni!"

²⁴ Dəgha thləmad man də, ndanggən, "Mani tsahang nda?"

Ndangga man, "Ten Yahaya tə Mbaptisma."

²⁵ A mbəđi kee thliigha kəkər a thləma kutəra da də ndanggən, "Na minnasə nanənya ten Yahaya tə Mbaptisma ahu pəlee."

²⁶ Tərgħa mərgħa fad kutərđa hai, amma ka dəf miighən ənənən a mbed ronggighən, nggəmgwa fa a hwasanggən wa.

²⁷ Tərgħa thlən sodja nən dəgha bərha ba tə ten Yahaya. Dəgha kən porsəna də kyathlanggən ten Yahaya hai;

²⁸ bəgha ba tə ten Yahaya ahu pəlee fəranggənən wutaradda də, wutaraddi kəm fəranggənən man də.

²⁹ Səkna fatsahaya Yahaya əndi katəragħa hai, ba nda ba tərang ngganda merreghən hai pangganda.

Həbang Yeeso nafiya haru kumnggit tuf

(Matta14:13-21; Luka9:10-17; Yahaya6:1-14)

³⁰ Fathləngya Yeeso wuma nda thləmadghən ba, pərang ənggina nda heu ənana nda tə tsahan ndan ha.

³¹ Tərgħa, kəsər ka nana fiya hangga na a bərha ba tə fingya a wiirha wal wa Yeeso tə fa tsahayighən kwaman əna 'ya mii wa. Ndanggən kanda, "Taama a mbərha də mbuwana fiyasə kəm katen nəm đun yibrha."

³² Təraa nda hu Kombuwol hai katendan dənda mbərha də mbuwana fiya sə.

³³ Amma fiya hangga nagħa kanda a wiirha, kukwalangganda kanda hai da nda də tə saara tə hur talya heu 'waa nda mbəda də ma kanda.

³⁴ Tərna Yeeso hai na fiya nən hangga hadangganda fa, kəsər na nda kəla chaukhraya kula tə lafrha. Katəranggən tsahang əngya kanda ha hangga.*

³⁵ Tsəna figrha hai, bəgha fatsahayighən thləmadghən ba, ndang ngganda, "Kaheerha ni mbəđiya kulo mbiya tsə figrha hai.

* 6:34 6:34 Deleewar Kirassa 27:17; 1 Kutərya 22:17; 2 Labarya 18:16; Izikiyel 34:5; Matta 9:36

36 Kalu fiya hai tēna nda dərha ahu heeya dē tē talya na tsau a mbēdiya dā nda kaḍa ənnarhami tafan ndan."

37 Amma ndangga Yeeso kanda, "Kun tafan nun fəraman 'ya kanda ənna ndami lee." Ndang ngganda, "Wudəbēla na ahar nan nən səl wudəbəl rapathlaarha na nda teng niifa yi ndəree wuvada! Dan heng mburodi kanda bā tēghən fəranggənan kanda əna nda mii wa?"

38 Tsahangga Yeeso mee kanda, "Mburodi kurmi ni ahar nun? A kēla man bā."

Wuda nda bā ndang ngganda, "Mburodi tuf tē tēna səri."

39 Tərgħa ndangga Yeeso fiya a wumangganda tendang tsawa nda hai aten hwalirha.

40 Tərgħa wumangganda tendan tsawa nda hai fingya kumggit tuf-tuf, fingya haru haru.

41 Təranggən mburodi dā sē tuf tē tēndi səri, kəlagħa talara sē, usa Faara nən a kyanggən mburodi dā hai. Fəranggənən fatsahayighən ndəghang nggənda fiya. Nggərgħən ndəghang tən dā hai kowunni waldə.

42 Əna nda mii heu nggaala nda.

43 Wumangga fatsahayighən katəpghən kutasya kumkap səri heu tē tēndi.

44 Hang nda həshya ənagħa mburodi dā mii haru kumggit tuf ni.

45 Tsu a kwasamad əndiya, ndangga Yeeso fatsahayighən kya nda ahu kombuwol hai 'waa nda mbeedə tədangganda wuri aamdī teena a Mbatseda dē, ndəghənggi kəm kal fiya nən hai.

46 A kwasamaddi kal nən fiya hai tərgha wumnda sē ka dəgha hwan Faara.

47 Tsəna figrha hai, kombuwoldi a maḍufu wuri aamdī, ndəghən katənggən aten chehweerha.

48 Kəlagħa Yeeso hai fatsahayighən ahu billaarha kaan, kəsər bəreurha a tsang hura kanda fa ahar tsar, dəgha thləmad ndan dē, nagħa a wiirha aten wuri aamdī. Tsəgha kēla nən a mbərang kanda hai.

49 Amma nana ndan a wiirha aten wuri aamdī. Huhwaa nda ka hərəenga, tamngganda ndaarha məndamənda ni. Huhwaa nda,

50 kəsər kanda heu nandan tər ma nda. Inanggən mighən hai kəkər ndanggən kanda, "Kərsaama, nggini. A tərəmdun wa."

51 Tərgħa kyagħa ahur kombuwol dā hai tē kanda, nggasgha bəreu dā hai. Kəsgha ənwulteena kanda,

52 kəsər bəlgha nda kula sənang ənwulteena dā hai ənana Yeeso aten mburodi dī, kəsər ka kakrakkit tendan.

53 Tədang nanda wuri aamdī teena, sēla nda Djanisərat dē, kənangganda kombuwol ndan hai.

54 Kyana nda sē ahur kombuwol dī, kukwalangga fiya Yeeso hai.

Yeeso wiidə aten aama

(Matta14:22-33; Yahaya6:16-21)

55 Da nda hai ahu chehweddi kahad na nda a barha ba tē haaya ahu dānggəlyā kala mbərha səknaḁa na Yeeso sə.

56 Kala mbərha dēna Yeeso sa dē, hu talya tē wupəri tē kaheeya na nda hunang haaya hai hu kasu hwanggənda a tsuwar pəpəsharha kabadghən nda fa. Kala niifa tsuwargha ndən fa wal dē kənda.

7

Tsahad Yeeso ha aten pəpedyid hura
(Matta15:1-9)

1 Farda sə bəgha fīngya Farisaya tē famaləmgəya ngyakhrha a Urshalima bə, wuma nda thləmad Yeeso bə.

2 Kəla nda hai fīngya fatsahaya Yeeso kanda a hēb ənnarhami haryi ndan tē “Paarha”, ndəna haryi ndan kula tsabrha dē.

3 Kəsər Farisaya tē Yahu-daya mba nda hēb ənnarhami kanda kula tsabang har ndan dē wa, kəs nda əntin shingya ha.

4 Nəghən kee kəm mba nda kii 'ya hiina nda bə ahu kasu wa kəl tsabang na nda haryi ndan dē 'wan. Na əntingya sə kəm hangga na nda lafrha, kəla tsab dēngya tē bəəya tē tasaukya tē baleeya tē ənfuya.

5 Tərgħa Farisayini tē famaləngya ngyakhrha tsahang mee nda Yeeso, “Kama mbuwana fatsahayiwa takkwa əntin shingginəm, na

nda a əna 'ya mii tē har paaya?”

6 Nggəmanngga Yeeso kanda, Kun fa thlərəbūya! A ten nun ni thləkna annabi Ishaya pathdīya, kəla nanən chichireethlee hai tē ndaarha,

“‘Nafiniya, ahu mii ndan ni kee na nda fəre mamnggirha, amma hur yi ndan nəghən inggun ma nggi;

7 ka ni kee na nda a tēree shilee teena, kəsər dəfangganda tsahad əntina a mbee, ma 'ya ndana Faara.’”*

8 “Malanggun 'ya ndana Faara kəs əntina nun ha ənana chichiya nun.”

9 Ndanggən kanda, “Kar ngyakhrha Faara nun fa ka a laf ngyakhrha əntin chingginun nun!

10 Kəsər ndagħa Musa, ‘Fərang mamnggirha nda muwa tē tsu,’ tē kəm, ‘Kala niifa 'yargħa chin nduwa man na nda bəlang nda.’

11 Amma nduwun, a ndang niifa chin nduwa man, ‘‘Ya niya kya dāng nda kunsə, 'wadi teena dəfangdī ndən Faara dē,’

12 tərgħa mbun malang niifdiya dānggən chin sə nduwa man wa.

13 Tsawanggun labar Faara mbə 'ya ni na ngga wa, ka əntin ngginun. Nun naarha əna əngya kee hangga.”

* 7:7 7:7 Ishaya29:13

'Ya na tsawang nda niifa
tə dimiyirha fa a mbed Faara
(Matta15:10-20)

14 Fiya wumngga hai
nggərgha Yeeso aah kanda
thlēmādghən ba, ndanggən
kanda, "Keema thlēmārha fa
kun heu, a sən əndanun ya.

15 'Ya na a kəshi kyagha
hur niifa də mbə ndəna
tsawang tə paarha wa,
amma kəl 'ya na a kyarha
sə ahurghən ndəna tsawang
nda tə paarha fa.

16 Yi na tə thlēmād səkrha
səkkənən."

17 A kwasamaddi malna
Yeeso fiya kyanən hur minda
hai, fatsahayighən tsahang
mee nda ha aten karapu di
ya.

18 Tsahangga Yeeso mee
kanda, "Sənanggun hai wa?
Mbun a naghən wa 'ya
kyagha hur niifa də a kəshi
mbə ndəna tsawang nda tə
paarha fa wa?

19 Kəsər kyawa ahurghən
hai wa amma ahu
mbəbəlēmndəghən də,
nggərghən kyarha sə a
fadghən." (Thlək nən
pathdiya a kyad ndaarha nən
ənarhami heu na nda ngga.)

20 Dəgha mbeedə tə
ndaarha, "'Ya na a kyarha
ba ahur niifa ndəna tsawang
nda tə 'paarha fa'.

21 Kəsər ahur niifa sə,
ndəna numad ən mbəffeeya
kyarha ba, susuwayirha,
ngaara, bəl farha, ku-
lafayirha,

22 kwit hura, mbəffeerha,
nggabarha, suna, sərəkkirha,
səb thləma, nggəm alteena, tə
yamid huteena.

23 Ən mbəffeeyini na heu ya
na nda kyarha sə ahur niifa;
nən tsawang niifa 'dimirha.' "

24 Tərgha Yeeso mal
Nggalili nən dəgha hu
chehweed Taya də tə Sidon.
Kyagha hur minda hai mbə
midghən sə a səngga fiya
sə wa, amma mbə mbang
bəbeng bədgghən ba wa.

25 A mbədi kee, nuneefa
sə na wutaradghən tə
ənkəheerha fa, səknən labar
Yeeso bəgha ba bərgha hai a
mbedghən.

26 Nudi tə Helenarha ni,
nggətgha ndan a Fənikiya a
chehweed Suriya. Hwan
Yeeso nən a kyanggən
ənkəheedda sə a fad wu-
taradghən.

27 Ndangga Yeeso, "Malang
wundakhnaya 'wan nggaala
nda, kamngwa təranggəm
ənnadmīd wundakhnaya
fəranggənəm wudaya wa."

28 Ndangga nudi Yeeso,
"nəghən kee, Chinəm, amma
na wudaya əna fəfəsərra
ənarhami na a hərə hai ahar
wundakhnaya."

29 Ndangga Yeeso,
"Kəsər ka labardi kyawa
nggəreena sə ya, wiu fayiwa,
ənkəheeddi kyada sə a fad
wutarad wa."

30 Dəgha nudi wure
də dəgha wal wutaraddi
keeghən kath hu sərə, dəkda
hai tə ənkəheeddi.

*Kənanng Yeeso Niifa na
tebeng tə tip*

31 Tərgha malgha Yeeso
chehweed Taya kyagha
tə chehweed Sidon tə

cheweerha na tɔ Talya Kum dɔgha wuri aam Nggalili dɔ.

³² Na nafiya sɔ bagha ba tɔ niifa a Yeeso na tebung tɔ kɔm mbɛ mbang kaala sɔ wa. Hwanggɔnda a dɔfang haara nɔn teena.

³³ Dɔgha Yeeso tɔ tebung dɔ man patu dɔ ma fiya, panggɔn wan haryighɔn ahu thlɛmadghɔn dɔ. Chakh yakhrha nɔn hai, tsuwar sheneu niifda nɔn.

³⁴ Kɛlagha Yeeso talara sɔ yibgha fa kaan ndanggɔn, "Ifata!" Ndɔna "Inudɔ!"

³⁵ Tɔrgħa ingga thlɛmad niifda dɔ, kwasgha sheneukɔn hai naghā a ndikrha fa ngga.

³⁶ Ndangga Yeeso kanda a pɔrang ndan niifa wa. Amma ndɔghɔn aten yanang kanda, kanda aten pɔrgħɔn dɔ.

³⁷ Kɛsgħa ɛnwulteena fiya kaan na nda a ndaarha, "ɔnadɔ ɛngya heu ngga, kɛnanggɔn tebungya tɔ fin-gya mbuwa mbang kalasɔ."

8

Yeeso hɔbang fiya haru kumnggitghɔn fada
(Matta15:32-39)

¹ Na farda sɔ nggɔrgħa fiya wumnda thlɛmad Yeeso ba, nanɔn mbɛ ɛnnarhami sɔ ahar ndan wa, aagħa Yeeso fatsahayighɔn thlɛmadghɔn ba ndanggɔn kanda,

² "Na nafini a hadɛe fa ya. Beena mahan kanda a thlɛmanna, takhkwa 'ya ahar ndan a ɛna nda mii wa.

³ A kal dɔ kanda hai wii nda wureedɔ a miirha, dɔna nda fɔla hai a kwamana. Kɛsɔr bagħa fingya ba a mbɔrha ba inggun."

⁴ Ndangga fatsahayighɔn, "Amma dɔnɔm wal ɛnnarhami ba a yanggi a kaheddiya na tsɔghang kanda?"

⁵ Tsahangga Yeeso mee kanda, "Mburodi kurmi ahar nun?"

Ndang ngganda, "Mɔd."

⁶ Ndanggɔn fiya a tsawa nda hweede hai. Haranggɔn mburodida sɔ mɔd, hwan parka Faara nɔn, kyanggɔn hai fɔranggɔnɔn fatsahayighɔn dɔ a ndɔghang nggɔnda fiya dɔ, ɛna nda kee.

⁷ Tɔna sɔ ahar ndan ngguchit kɔm, hwan parka Faara nɔn atenggɔn, ndanggɔn fatsahayighɔn a ndɔghangganda dɔ.

⁸ ɔnagħa fiya mii nggaala nda. Akwasamadghɔn wumangga fatsahayighɔn kwasamadghɔn kutasya mɔd.

⁹ Hɛshya ɛnanda haru kumnggitghɔn fada. Kal nɔn kanda hai,

¹⁰ kyagħa ahur kombuwol hai tɔ fatsahayighɔn dɔgha a cheweede Dalmanuta dɔ.

¹¹ Bagħa Farisaya ba katɔrang ngganda tsahang mee Yeeso ha. Ka a kɛkɛrangganda, tsahang mee nda ha a kyad ɛnsakhrha nɔn a talara hai.*

¹² Yibgha fa ndɔghɔn, "Mani na nafiya kɛshiid weeriya a kada ɛnsakhrha yi wulteena? Niya pɔrang

* 8:11 8:11 Matta 12:38; Luka 11:16 † 8:12 8:12 Matta 12:39; Luka 11:29

kəkafek kun, mbə ənsakhrha sə nanda a kyatta wa.”†

13 Tərgħa mal kanda nən, wudgha ahur kombuwol hai tədaghā man patu də.

Mehen Farisaya tə yi Hirdus

(*Matta16:5-12*)

14 Fatsahaya Yeeso mbədfang də kanda bəwa nda bə tə mburodi wa, kəl tal ni kee ahur kombuwol di.

15 Kəsgha Yeeso thləmandan ndəghən, “Kwarama tə mehen Farisaya tə yi Hirdus.”‡

16 Tsə labara nda atenggən a pathlang ndan, ndanda, “Kəsər mbuwana mburodi sə ahar nəm.”

17 Yeeso sənang də numan ndan hai ndanggən kanda, “Kama nun tsə labara tə ndaarha mbə mburodi sə ahar nun wa?”

18 Kun tə yirha mbun a naghən wa, tə thləman nun sə mbun a səkkən wa? Bal wun kula sənang hai wa?§

19 Kyang ni mburodi də hai tuf a fiya haru kumnggitghən tuf, Kutasya kurmi wumang nun kwasamadghən?”

Ndang ngganda, “Kum kap səri.”

20 Ndangga Yeeso kanda, “Kyang ni mburodi də hai məd a fiya haru kumnggitghən fadā, kutasa kurmi wumang nun katəpghən?”

Ndang ngganda, “Məd.”

21 Ndanggən kanda, “Sənanggun hai wa?”

Kənanng Yeeso kwamarha a Mbatsaida

22 Bə nda Mbatsaida bə, bagħa nafiya bə tə kwamarha hwan Yeeso nda a tsuwarghənən fa.

23 Kəs har kwamadda nən kya nda sə ma hur talđi dənda kəsər talđa də. Chakh nən yakhrha a yid niifđa də dəfang haara nən fa, tsahangga Yeeso mee, “Na 'ya sə nana wa?”

24 Kəlagħa sə ndəghən, “Nggi a na fiya, na nda kəla dəfya a wiirha hai.”

25 Nggərgħa Yeeso dəfang hargħən a yid niifđa də. Tərgħa ingga yidghən də, nggərgħa yidghən bə, naghā a kəlarha də ngga.

26 Wudangga Yeeso wureedə, ndanggən, “A nanna a wutta wureedə a kyanna hur talđa hai ya wa.”

Mbiturus fərdə kəkafek Yeeso ndəna Kərəsti

(*Matta16:13-20; Luka9:18-21*)

27 Yeeso tə fatsahayighən dənda hu talya də a Kaisariya Filibi. Nana nda a wiirha hu kwamana tsahangga Yeeso mee fatsahayighən, “Na fiya a ndaarha wunni nggi?”

28 Ndang ngganda, “Fingya a ndaarha Yahaya tə Mbap-tisəma, fingya a ndaarha Ilya ni, fingya a ndaarha kəm, nəghən tal ahur annabiya.”

29 Ndangga Yeeso kanda, “Amma kun wu, nuwun a ndaarha wunni nggi?”

Ndangga Mbiturus, “Sani Kərəsti.”*

‡ 8:15 8:15 Luka 12:1 § 8:18 8:18 Irmiya 5:21; Izikiyel 12:2; Markus 4:12

* 8:29 8:29 Yahaya 6:68-69

30 Kəsgha Yeeso thləmandan a pərang ndan niifa tə wunni ndəghən wa.

Thlək Yeeso kwaman mərəghən

(*Matta16:21-28; Luka9:22-27*)

31 Katəranggən tsahang kanda ha tə ndaarha Wan niifa tətani a səsaağa aten əngya hangga, na shingya, tə mamnda firistaya, tə famaləmgə ngyakhrha a karghən fa, nanda a bəlang nda akwasamad beena mahan nən a nggər thliirha sə.

32 Thləkkən pathdiya a pəpal.

Dəgha Mbiturus təghən man patu də ndanggən məməlwa naghə a thlək 'ya kiya wa.

33 Amma kyahargha Yeeso hai kələnggən fingya fatsahayighən də yanaggən Mbiturus, ndəghən, "Nduwu hai tə nggi sa Sheetan, mba a kəlang əngya na mid Faara wa, amma əngya kee na mid fiya."

34 Tərgəha aah fiya nən thləmadghən bə heu tə fatsahayighən ndanggən kanda, "Ana mid niifa sə mbu samanna nən malanggən nggəm altenggən təranggən kadidghən sə, mbu samadna nən.†

35 Ana mid niifa sə dəf yibədgən də nən kədeng nda. Amma kala niifa fərgəha yibədgən ka nggi tə yi labardi na mbənggən ya dəfang nən də.‡

36 Ma chighang nən niifa a waldə ən kəshiirha heu kədənggən yibədgən?

37 Nduwa kəm mana niifa fəra a meghed yibədgən?

38 A shidangwa niifa tə labarna ahu kəshiid kulafayirha tə dimiyirha wa, Nggi, na Wan Niifa, mbə shideerha ka ndəghən wa a bədə hu mamnggit Chin bə tə yi fathləngya Faara tə pedənda."

9

1 Tərgəha ndanggən kanda, "Niya pərang kəkafek kun, na fingya sə kəkət a mbədiya nanənya mba nda a taarang mərə fa wa na nda a naa Kutəryid Faara bayi tə səsəmnda mamnggitghən."

Kyaharra fad Yeeso hai

(*Matta17:1-13; Luka9:28-36*)

2 Akwasamad beena mikki tərangga Yeeso Mbiturus tə Yakubu tə Yahaya tərāa nda wumnda sə, kanda kətan-dan. A mbədi kyahargha fadghən hai a mbed ndan.

3 Lukkighən kyakhra nda hai pəpet, pəpettəghən kaldə mbərha mu hu kəshiddiya.

4 Tərgəha kyagha nda Ilya bə tə Musa katərang ngganda ndikrha hai tə Yeeso.

5 Ndangga Mbiturus Yeeso, "Mala, nəghən ngga nanəm a mbədiya, ngwa əna chama nan mahan-tal yiwa, tal yi Musa tə kəm tal yi Ilya."

6 Səngwa 'ya nən a thləkrha, kəsər kanda heu tərəmnda kaan.

† 8:34 8:34 Matta 10:38; Luka 14:27 ‡ 8:35 8:35 Matta 10:39; Luka 17:33; Yahaya 12:25

7 Tərgħa baġha hashbe ba nggəlanggən kanda, sək urarha nda hai ahur hashbidi təndaarha, “Waana niya, nggəmnı. Kaman thləmarha fa!”*

8 Kula səndəndan sə, kəla nda hai ko niifa bal, kəl Yeeso katənggən.

9 Na nanda a təraa hai a wumndədi, kəsgha Yeeso thləmandan a pərang ndan niifa 'ya na nanda wa kəl ma thlid Wan Niifa sə ahu mərri.

10 Nanən kee kəsghənda ha ahur ndan, na nda a ndang nda ndan təmani “Thliirha sə hu mərri.”

11 Tsahang mee nda ha, “Mani na famaləmgıya ngyakhrha ndaarha tətə İlya ni a 'wa baarha ba?”†

12 Ndangga Yeeso kanda, “Kəkafekni, İlya ni a 'wa barha ba, ka baġha tangsang əngya də heu. Kama nda chirethleng nanda hai Wan Niifa tətani a səsaagħa tə kəm karghənda fa?

13 Amma niya ndang nda kun, ba İlya ba, ənang əngya nda fa tərna mindan, kəla nanən chichirethlee hai atənggən.”‡

Kənanıg Yeeso Wundəlaarha na tə ənkaheerha fa

(*Matta17:14-21; Luka9:37-43a*)

14 Tərnanda hai, ba nda wal fıngya fatsahaya, kəla nda hai wum fıya thləmandan ba tə famaləmgıya ngyakhrha kanda a ngaala tə kanda.

15 Hərəmnı fıya na Yeeso, tək mbənda nda fa dāa nda də dā nda ndang'ya.

16 Tsahangga Yeeso mee fatsahayıghən, “Mani nun a nıgaalang teena tə kanda?”

17 Ndagħa niifa ahur fıya ba, “Mala, bəni waana ba, nəghən tə ənkaheerha fa har 'yadang də ndikrha fa.

18 A thliida ba, nən muwang hweeda hai. Nagħa miıghən a hufrha fa, nagħa a kət miıghən hwargħa fadghən də. Kalangdı fatsahayıwa sə, amma mbang ngwanda wa.”

19 Ndangga Yeeso, “Kun wangya kəshıid weeriya fa yamid fərkəkafekkyı, pa kwandə ni tsaurha tə kun? Pa kwandə ni naarha tə kun? Bee wanda ba.”

20 Dang wanda nda də. Nana ənkaheeddı Yeeso, muwanggən wundələddı a hweeda hai nagħa fadghən a rəprha fa tə miıghən a hufrha hai.

21 Tsahangga Yeeso mee chin wundələddı, “Beena kurmi ndəghən təghən kiya?”

Ndagħa chin wandı, “Ka ndəghən ngguchit.

22 Na ənkaheeddı naarha muwang hu waarha hai tə aama ka a bələnggən. Amma a nanna a mbangnda a hadəwan fa dang kansə.”

23 Ndagħa Yeeso, “‘A nanna a mbangnda?’ 'Ya na heu nəghən pəpa a fad niifa fərgħa kəkafek.”

24 Kəkər ndagħa chin wandı, “Fərdı kəkafek, amma

* 9:7 9:7 2 Mbiturus 1:17-18 † 9:11 9:11 Malachi 4:5; Matta 11:14 ‡ 9:13 9:13 Matta 17:13

deesə təna fərkəkafekkid na chikrha!"

²⁵ Kəlana Yeeso hai fiya a daarha ka kəlarha ba, yananggən ənkaheeddi, ndanggən, "Səsən tebeng tə tip, ndoyi kyosə a fad wandiya a Nggərna kyarha fadghən hai balwa!"

²⁶ Tərgħa ənkaheeddi huh-waagħa nagħa wandi a tsə'ya fa kaan a kyagħa sə. Tsauka wandi kəla mərğa, kowunni a ndaarha, "Mərdə."

²⁷ Amma kəsgha Yeeso hargħən sə, thliigha sə kət.

²⁸ A kwasamaddi kyana Yeeso wure hai, tsahangga fatsahayighən mee bəbee, "Mani mbangwa nan kyang ənkaheedda sə?"

²⁹ Ndangga Yeeso kanda, "Tur yandiya kəl tə hwan Faara ndənən kyarha sə."

Nggər Yeeso ndikrha aten mərğəghən

(*Matta17:22-23; Luka9:43b-45*)

³⁰ Yeeso tə fatsahayighən malangganda mbədi kya nda tə Nggalili. Mbə midghən sə a səngga fiya mbədi nanən sə wa,

³¹ kəsər nəghən a tsahang fatsahayighən ha tə ndaarha, "Wan Niifa na nda a fərgħən ahar nafiya hai. Na nda a bəlang nda. A kwasamad beena mahan nən a nggər thliirha sə."

³² Amma sənangwanda tsahadda ha keegħən ya wa, kanda kəm a tərəm tsahang mee.

Wunni Manggən?

(*Matta18:1-5; Luka9:46-48*)

³³ Ba nda Kafarnahum ba, nana nda ahur minda, tsahangga Yeeso mee kanda, "Mani nun a ngaalang teena a kwamana?"

³⁴ Amma nggasa nda hai tətəp kəsər a kwamana na nda a ngaala aten wunni manggən.Š

³⁵ Tsauka Yeeso hai, aah kumkap səri danən ba, ndanggən kanda, "Kala niifa na midghən sə a tsauka a mbee, tətani tsauka a samaarha heu tə mafad kowunni."*

³⁶ "Təranggən wundakhnee ba ishanggən a madufun ndan. Kəs hargħənən ndanggən kanda,

³⁷ Kala niifa thləgha wundakhnee fa ngguchit kəla yandiya ahu thləmna thlənən nggi fa, tə kəm kala niifa thləgha nggi fa thlənən Pəpa fa thləngga nggi ba."†

Kala niifa mbuwa tsan kəm yinəm ni

(*Luka9:49-50*)

³⁸ Ndangga Yahaya Yeeso, "Mala, na dan niifa a kyang ənkaheeya sə tə thləmwa, yanang dan kəsər mbə ahur nəm wa."

³⁹ Ndangga Yeeso, "A yanang dun wa, kəsər kala niifa ənagħa ənwulteena tə thləmna akwasamadghən mbə thlək əngya mbuwa ngga atenna wa.

Š 9:34 9:34 Luka 22:24 * 9:35 9:35 Matta 20:26-27; 23:11; Markus 10:43-44; Luka 22:26 † 9:37 9:37 Matta 10:40; Luka 10:16; Yahaya 13:20 ‡ 9:40 9:40 Matta 12:30; Luka 11:23

40 Kala niifa mbuwa tsan kəm, yinəm ni.‡

41 Niya pərang kəkafek kun, kala niifa fərangga aam saarha kun ko ahu wuhuleurha tal ahu thləmna kəsər ka tsaunun yina mbə tam kədeng wal kənaghən wa.§

*Dimiyirha tə fərkəkafek
(Matta18:6-9; Luka17:1-2)*

42 “Ana niifa sə kyangga tal ahur wangginiya hu dimiyirha hai, A nggushi waghəng nda fən hərha ura mughang ngganda ahu wuri aama də.

43 Ana harwa a kyorha hu dimiyirha hai, kyathlang də, a nggushi kyana hu kutəryid talara də tə haara tal ma kyana hu waarha də mbuwa mərə hai tə haara səri.

44 A mbədi waya na naarha kii kanda mba nda mərə wa, waddi kəm mba nda mbang bəlang hai wa.*

45 Ana sarwa a kyorha hu dimiyirha hai, kyathlang də. A nggushi kyana hu kutəryid talara də tə saara tal ma kyana hu waarha də tə saara səri.

46 A mbədi waya na naarha kii kanda mba nda mərə wa, waddi kəm mba nda mbang bəlang hai wa.

47 Ana yidwa kyorha hu dimiyirha hai, kədang də. A nggushi kyana hu kutəryid talara də tə yirha tal ma kyana hu waarha də tə yirha səri.†

48 A mbədi,

‘Wayini na kii kanda mba nda mərə wa, waddi kəm mba nda mbang bəlang hai wa.’”‡

49 “Kala niifa na nda a tsabang nda də tə waarha kəla na nda tsabang sataka də tə fəsa.”*

50 “Fəsa nəghən ngga, amma a tər mbəndəghən də, təma nəm nggər nggərang ba? Naama tə fəsa fa, tə kəm naama dədem tə ndan,”§

10

*Tsahad Yeeso ha aten bəlla kahrha
(Matta19:1-12; Luka16:18)*

1 Tərgəha malgha Yeeso Kafarnahum, dəgha chehweed Yahuda də tə pəm kufad Urdun. Nggərgəha fiya naarha wumnda thləmadghən ba, tsahanggən kanda ha kəla nən tə ənaarha.

2 Bagha fingya Farisaya ba na mindan sə a dəfang takthleera nda. Tsahang mee nda ha, ndang ngganda, “Pəranggən kan, ahu ngyahad nəm məməlni a kalgha niifa nukkun hai?”

3 Tsahangga Yeeso mee kanda, “Ndagha dēleewar Musa kən?”

4 Ndagang ngganda, “Ndagha dēleewar Musa a chirethlengga niifa dēleewar nən nukkun sə kalghənən hai.”*

5 Amma nggərangga Yeeso kanda sə, ndəghən, “Ka

§ 9:41 9:41 Matta 10:42 * 9:44 9:44 Matta 5:30 † 9:47 9:47 Matta 5:29 ‡ 9:48

9:48 Ishaya 66:24 * 9:49 9:49 Livitikus 2:13 § 9:50 9:50 Matta 5:13; Luka

14:34-35 * 10:4 10:4 Deleewar Nggurub Ngwa kumarha 24:1-4; Matta 5:31

kakrakid tennun ni ndangna Musa kun kee.

⁶ Amma a katəra əna kəshirha, 'Faara ənadə həshneefa tə nuneefa.' *

⁷ Ndən ənagha ndən na niifa mal chin tən man thləthləbānggən nukkun fa,

⁸ səri dī nanda tsau thlu farha tal. 'Balwanda səri balwa, amma tsau nda tal.†

⁹ Tsaunən kee mbə niifa sə na ndəghang 'ya hai wu-mangna Faara wa."

¹⁰ Wudnanda hur minda hai, nggərgha fatsahayini tsahang mee Yeeso aten labardiya.

¹¹ Ndanggən kanda, "Kala niifa kalgha nukkun hai kakhka pak ənanən kulafayirha aten nudi.

¹² Nəghən kee kəm, kala nuneefa ndəkka hai tə chimadghən, nggərghən kakh chimarha pak ənanən kulafayirha."‡

Dəfang Yeeso parka wundakhnaya teena

(Matta19:13-15; Luka18:15-17)

¹³ Na fardasə bāgha fiya bə tə wanggindan ka a dəfangga Yeeso parka kanda teena, amma fatsahayighən na nda a yanang kanda.

¹⁴ Amma nana Yeeso əndi na nda a ənaarha, səbgha hurghən də ndanggən kanda, "Malaman wundakhnaya na nggun-ngguchit bə nda thləmanna bə, a yanang dūn kanda wa. Kəsər Kutəryid Faara yi tur ndanni.

¹⁵ Niya pərang kəkafek kun, kala niifa thluwawa kutəryid Faara kəla na wundakhnee ngguchit ənaarha wa mbə tam kyaarha sadə wa."§

¹⁶ Tərgha tərānggən wang-gini a fad pəniyighən sə dəfang haara nən kanda teena fərang parka nən kanda.

Tə kəna

(Matta19:16-30; Luka18:18-30)

¹⁷ Thliina Yeeso wiirha, dəgha niifa thləmadghən bə bərgħa hai tə wadədghən a mbedghən ndanggən, "Ka təmaləmnda, ma kamngga tətə a ənee təni wal yibrha mbuwa ngwalarha?"

¹⁸ Ndangga Yeeso, "Mani na aah nggi ka niifa? Mbə ka niifa sə wa kəl Faara katənggən.

¹⁹ Sənnə 'ya ndaana ngyakhrha, 'A bəlna farha wa, a ənanna kulafayirha wa, a ngaarna wa, a nggabangna niifa fa ka wa, a huk na farha wa, fərang mamnggirha nda muwa tə tsu,' **

²⁰ Ndangga niifdi Yeeso, "Mala, ka nggi ngguchit lafdi ngyakhkini ya."

²¹ Kəlangga Yeeso niifdi tə yid nggəmnda ndanggən, "Taho 'yaha tal kamngga a ənana, dūwadə də heng ənggiwa də heu nana təghən ha fərang wudəbəlghəna fa yamiiya, na wal mbəd dəfədghən a talara. Tərgha a bəna bə, bə mbu samadna."

* 10:6 10:6 Katərarha1:27; 5:2 † 10:8 10:8 Katərarha2:24 ‡ 10:12 10:12
Matta 5:32; 1 Korontiyaya 7:10-11 § 10:15 10:15 Matta 18:3 * 10:19 10:19
Kyarhaba20:12-16; Deleewar nggurub Ngwa Kumarha5:16-21

22 A mbædiya sæbgha hur niifdædæ, wiigha tæ hurghæn sæsæba dæ kæsær tæ kænani kaan.

23 Kyahargha Yeeso hai kælagha dæ, ndanggæn fatsahayighæn, "Næghæn pædaghæn a kyagha tæ kæna ahu kutæryid Faara dæ!"

24 Sækna Fatsahayini pathdi kee færang ænwulteena næn kanda. Amma nggærgha Yeeso ndang kanda, "Wanggina, næghæn pædaghæn kaan, na a kyagha niifa hu kutæryid Faara dæ.†

25 Næghæn pæpa a kyagha thlækhmu dæ tæ kwad libra ma tæ kæna kyagha hu kutæryid Faara dæ!"

26 Nggærgha pathdi chighang ænwulteena fatsahayini na nda a tsahang mee ndan ha, "Anadæ kee wunni a wal hærækrha?"

27 Kælangga Yeeso kanda dæ ndæghæn, "Niifa tæ wasa in næghæn pædaghæn, amma mbæ tæ Faara wa, kæsær ængya heu næghæn pæpa a fad Faara."

28 Tærga ndangga Mbiturus, "Malang dæn ængya heu mbudan samadwa."

29 Nggærangga Yeeso sæ, "Niya pærang kækafek kun, mbæ niifa sæ malangga wurighæn nduwa wan manggighæn hæshya nduwa wan manggighæn nishya nduwa man nduwa chin nduwa wanggighæn nduwa heeyighæn ka nggi tæ labar Faara

30 na kædeng wal kænaghæn katæra haru aten, wuraya,

wan mangya hæshya, wan mangya nishya, mangya, waya tæ kaari-tæ sæsaaya. A hu kæshiiha na bayi na nda a wal yibrha mbuwa ngwalarha.

31 Amma fingya 'wagha kanda ni a nggæl mee, fingya nggælgha mee kanda ni a 'waarha."

Nggær Yeeso thlæk kwaman mærræghæn

(*Matta20:17-19; Luka18:31-34*)

32 Kanda hu kwaman dærho Urshalima dæ, Yeeso a mbee, fatsahayighæn a na ænwulteena, fiya na a mbusamad ndan kæm kæsgha hæreenga kanda. Nggærghæn dærho tæ fatsahayighæn man patu dæ pærang 'ya næn kanda dægha katærarha hai tæghæn.

33 Ndanggæn kanda, "Dænæm Urshalima dæ, dæna nda fæ Wan Niifa a mamnda firistaya tæ famalæmngya nyakhrha. Na nda a ngwang kumad mærra færanggænda fingya mbuwa Yahudaya.

34 Na nda a waaghæn, chahang yakhrha nda fa, tsadaghæn nda, bælangganda. A kwasamad beena mahan næn a nggær thliirha sæ."

Hwandæn nda Yakubu tæ Yahaya

(*Matta20:20-28*)

35 Tærga nda Yakubu tæ Yahaya wangya Dzabadi, bæ nda thlæmadghæn bæ ndang ngganda, "Mala, na minnan sæ a dangga kansæ."

† 10:24 10:24 PædaghænFingya chireelthya yi kaar chik ndan tæ "tækæna" nduwa "yandi mbærsagha tæ kæna."

36 Tsahang mee nən kanda, “Mana minnun a ənanggi kun?”

37 Nggərangganda sə, “A dəd na hu tsənggam kutəryidwa də ngwa tsauka tal ahur nan a yisəmadwa tal kəm a yikawadwa.”

38 Nggərangga Yeeso kanda sə ndəghən, “Sənggun 'ya nun a hwanda wa! Nun mbang saarha tə wuhuleudi niya saarha sə wa nduwa ənang mbaptisəma nda kun tə tur mbaptisəma əneena nda wa?”

39 Ndang ngganda, “Ha'i, nan a mbang nda.” Ndangga Yeeso kanda, “Nun a mbang saarha tə wuhuleu sanna tə kəm ənang mbaptisəma nda kun tə tur mbaptisəma əneena nda,

40 amma tsaurha a yisəmadna tə yikawadna mbə nggini fərghən wa. Mbəyini ya yi fingya ni ngwagha fa.”

41 Tahad fingya kum səknanda kee, səbgha hurndan də aten nda Yakubu tə Yahaya.

42 Nanən kee, aagha Yeeso kanda ba heu ndəghən, “Səndunsə fingya tsauka kutərya fiya hu kəshiddiya mbuwa Yahudaya sənna nda kanda tə kutəryirha, fingya mamngya kəm kanda ni tə səsəmda ha heu aten fingya na a kamu ndan.

43 Amma ahur nun nən a tsaurha pak. Kala niifa na midghən tsauka ndəghən

mamnda tətə ni tsauka kəla mafad nun.‡

44 Kala niifa na midghən a nagha a mbee, tətəni a tsauka mafad kowunni.§

45 Ko nggini na Wan Niifa, bawi ba mbə ka a ənee taara nda wa, amma ka ənang taara ni fingya tə kəm fər yibəd nani a meyed fiya hangga.”

Kənanng Yeeso kwamarha
(Matta20:29-34; Luka18:35-43)

46 Tərgha ba nda Djeriko ba. Nana Yeeso tə fatsahayighən heu tə fiya na a mbusamad ndan a kyarha sə ahur talđi, na kwamarha sə tsau a mii kwamana a hwanda thləmnggənni Mbartimawus wan Timawus.

47 Səknən ndaarha Yeeso tə Nadzarat ni na a mbəradə, katəranggən huhwaarha hai, “Yeeso! Wan Ndauda! A hadoyi fa!”

48 Fiya hangga njarghənda, ndang ngganda, “Nggasu hai.”

49 Səknə Yeeso ndən, ishgha hai ndəghən, “Ndaman a bagha ba.”

Aaghən nda, ndang ngganda, “No wutsəfayirha fa, thliusə nəghən a aah sa.”

50 Tərgha kwamaddi pərgha sə, muwanggən kootodghən də, dəgha thləmad Yeeso də.

51 Tsahangga Yeeso mee, “Mana midwa a ənoyi?”

Ndangga kwamaddi, “Mala, na minnasə a namanani hai.”

‡ 10:43 10:43 Luka 22:25-26 § 10:44 10:44 Matta 23:11; Markus 9:35; Luka 22:26

52 Ndangga Yeeseo, "Duwadə, fərkəkafekkid wa kənodə."

Tsu a mbədi kee na mana nən hai mbusamad Yeeseo nən.

11

Thləd fiya Yeeseo fa tə wutsəfayirha a Urshalima (Mattā21:1-11; Luka19:28-40; Yahaya12:12-19)

1 Takhna Yeeseo tə fatsahayighən a ndusang Urshalima fa, ba nda Mbetafaji ba tə Mbetani na a Wumngya Dəfya Dzaitun, thləngga Yeeseo səri ahur fatsahayighən a 'wa nda mbeedə.

2 Ndanggən kanda, "Daama ahu talda də na a mbenun taarha, a kyadun sahai, nun a na wan kwaara kəkəna hai 'wawana nanda tərāa. Kwasaman hai, bən ba təghən.

3 A tsahang niifa mee kun, 'kama nun a ənaarha kee?' ndaman, 'Chinəm ndagha na midghənsə nən a wudang ba wed.' "

4 Dəgha fatsahayina də da nda wal wan kwardi a mii kwamana, kəkəna hai a kwatkirma. Na nanda a kwasang hai,

5 nafiya na kəkət a mbədi tsahang mee nda kanda, "Ma nun a ənaarha, kama nun a kwasang wan kwarda hai?"

6 Pər ənda nda thləghangna Yeeseo kanda, malangga nafini kanda.

7 Bang wan kwarda nda Yeeseo ba muwangganda parkoyindan a kəsərgən sə.

8 Fiya hangga lələbāngganda kootoyindan hai ahu kwa- mana, fīngya kyath shiinya nda ba lələbāngganda hai.

9 Nagha fiya na a samadghən tə yi mbedghən ahuhwaarha,

"Falama Faara!

Tə parkani niifdi bagha ba ahu thləm Chinəm!*

10 Parkani kutəryiddi na bayi yi chichit nəm Ndauda.

Falama Faara na a talarā!"†

11 Dəna Yeeseo Urshalima də kyagha ahu Kən hwan Faara də. Kələnggən mbəya heu, amma tsaunən həm yanfaara hai, kyagha sə tə fatsahayighən dənda Mbetani də.

Shiwang Yeeseo dəf shibarha (Mattā21:18-19)

12 Dathna mbərha hai na nanda a mal Mbetani, nagha miirha a kəs Yeeseo.

13 Kəla nən də na dəf shibarha nən də tə shee fa, dəgha kamughən də kələnggən tənən wal wanggən. Ndusang nən fa, mbə 'yasə wal nən a uradghən wa kəl shiinya, kəsər shifidghənni wa.

14 Tərgha ndanggən dəfəddi, "A nggər niifa kii dəfəd wa balwa pakwandə." Səkka fatsahayighən 'ya ndanən.

Rəghang Yeeseo fa shafiliya də a Kən Faara (Mattā21:12-17; Luka19:45-48; Yahaya2:13-22)

* 11:9 11:9 Dzabura 118:25-26 † 11:10 11:10 Samaila 7:11-14

15 Səlna Yeeso tə fatsahayighən a Urshalima də, kyagha a pəpəl Kən Faara də katəranggən rəghang nda nafiya də na a əna shafili a mbədi. Chaggəlanggən tebərya fa mbeded wudəbəla tə kulohod fa heng kat-aprakkyā,

16 mbə malang niifa mbərgħa də tə ən shafili tə pəpəl Kən Faara wa.

17 Tsahanggən kanda ha ndəghən, “Nəghən chichirethlee hai ahu deleewar Faara tə ndaarha, “ ‘Kənnā nəm aaghən Kən Faara yi fiya heu.’ Amma tsawanggun mbəd bəbed ngaarya.”*

18 Mamnda firistaya tə famaləmgnya ngyakhrha sək nanda əndi katəragħa hai katərang ngganda kafa kwamana hai na a bəlangganda. Amma kanda a tərəmggən, kəsər fiya heu tsahadghən ha nəghən a fərang ənwulteena kanda.

19 Tsəna figrha hai, Yeeso tə fatsahayighən kya nda sə a wupəri di.

Tsaharhaha aten shibaddi (Matta21:20-22)

20 A tsar, na nanda a wiirha, na shibadda nda hwardadə tə thlaryighən.

21 Dalghəna Mbiturus ndən in ndanggən Yeeso, “Mala! Kulodə! Dəfəd shibaddi shi-wangna na!”

22 Tərgħa ndangga Yeeso fatsahayini, “Fərama kəkafek a Faara.

23 Niya pərang kəkafek kun, a ndang niifa wumndədi ya, ‘Dəwadə, da muwang fadwa a wuri aama də,’ a ngaal wa ahurghən wa amma fərdə kəkafek tə ndaarha ‘ya thləknən nən a katəragħa hai, nanda a ənanggən.‡

24 Tsaunən kee niya ndang nda kun, kala ‘ya na min-nun a hwanang dūn Faara, tə kəkafekkirha, nun a walghən.

25 A nadun a hwan Faara, ‘waama teena chahang dīmiyid ndan nun fīngya də ənangga dīmiyirha kun fa, tənə yinun Chiina na a talara chahang dīmiyid nun kun də.

26 Amma a chakhkun dīmiyirha wa, mbə yinun Chiina na a talara a chahang dīmiyid nun kun də wa.” *

Mamngya Yahudaya tsahang nda mee Yeeso (Matta21:23-27; Luka20:1-8)

27 Nggərna Yeeso baarha Urshalima ba, ndəghən a wiirha hai a pəpəl Kən Faara, Mamnda firistaya, famaləmgnya ngyakhrha tə shingya baa nda thləmadghən ba.

28 Tsahang mee nda, “Tə tur yanggi ngyahadyi na əna əngginiya, wun furowa kwaman əna əndiya?”

29 Nggəmanngga Yeeso kanda, “Niya tsahang mee kun ha tal. A nggəreedun sə,

* 11:17 11:17 Ishaya56:7; Irmiya7:11 ‡ 11:23 11:23 Matta 17:20; 1 Korontiyaya

13:2 * 11:26 11:26 Matta6:14-15

niya përanggën kun tē wun færeegha kwamana niya əna əngginiya.

³⁰ Wun fërangga kwamana Yahaya əna mbaptisəma nən? Faara fërangga wa, nduwa fiya wa? Përeemadghən!"

³¹ Tërgha thliigha ngaala sə a pathlang ndan, ndaa nda, "A ndaa dəm, 'a talara ni hai,' nən a tsakh mee, 'Kama fërangwa nun kəkafek?'"

³² A ndaa dəm, Fiya fërangga." Na nda a tərəm fiya, kəsər sən fiya sə Yahaya annabini.

³³ Ndang ngganda Yeeso, "Səngwan wa."

Ndangga Yeeso kanda, "Nggi kəm mbi përanggën kun tē wunni færeegha ngyakhrha niya əna əngginiya wa."

12

Karapu aten nafiya hudagha hu hed niifa

(*Matta21:33-46; Luka20:9-19*)

¹ Katërangga Yeeso labara hai tē karapuya, ndəghən, "Na niifa sə ənagha hed wan dəfya, kanggən raa mbəd 'yada wan dəfyina nən tē kəm tən mbəd kəla hedda nən dangkam. Dzəmanggənən fahudaya ha dəgha hu chehweerha də inggun." *

² Tsəna shifirha hai thlən mafadghən nən thləmad nafina də nzəmngga heddi a ənang wan dəfyina nda ha.

³ Amma nafini nzəmngga heddi dəghangganda mafadda

də wudangganda ko 'ya a harghən.

⁴ Nggərghən thlənang mafarha kanda də, dəkkən nda atənggən fërang shilee nda.

⁵ Yi mafarha nggərnən thlənda də bəlangganda. Dəgha mbeedə tē thlən mafayighən də fingya dək kanda nda, fingya bəlangganda kanda.

⁶ "Tahanggən ha tal nən a thlənda, wanggən nggəmnən kaan. Thlənanggən wanggən a thləmad ndan də, ahu numadghən, 'Dəna nda fërang mamnggirha waana.' "

⁷ "Amma ndangga fahudayini ndan, 'Kulo tē har langad heddi bayiya, tama bəlanggəm təna heddi tsaurha yinəm ya!'"

⁸ Nanən kee, kəsangganda wan də bə bəlangganda muwangganda kəshaadə ma heddi."

⁹ Tsahangga Yeeso mee kanda, "Ma kamngga a ənagha tē heddi? Nən a bərhəba bəlanggən nafina də dzəmngga heddi fërang hedda nən nafiya pak.

¹⁰ 'Wawun karatang əndiya ahu dēleewar Faara wa?'"

'Feera karna fa təngya ndən tsauka fer sar kəna.

¹¹ Əndə ənana Faara ya, Nadghən ənwulteena ni.' ">*

¹² Tërgha kada kwamana nda na a kəsangganda kəsər

səndasə a tendan ni ənanən karapudiya. Amma kanda a tərəm fiya; nanən kee malangganda wii fayindan nda.

Tii tsamnda a Kaisar
(*Matta22:15-22; Luka20:20-26*)

¹³ Kanda sə, thlən Farisaya nda tə nafiya Hirdus a thləmad Yeeso də a dəfang takhleera nda tə pathya tənə nda kəsang nda tə pathla dīmi.

¹⁴ Baa nda thləmadghən ba ndang ngganda, “Mala, səndansə ka niifa ni sa, Sa mba wurahasə wa fiya heu yiwa ni, Sa na thlək kəkafek. Kamdə ateng tsamnda nan Kaisar wa nduwa awo?”

¹⁵ A ten wa nduwa awo?”
Amma Yeeso səndə thlərbuyindan, ndanggən kanda, “Kama nda nun a dəfee takhleera? Fəree ma pene da ba kəlanggi.”

¹⁶ Bang pene da nda ba, tsahang mee nən kanda, “Shishing nda wunni tə thləm wunni atenggən?”

Ndang ngganda, “Yi Kaisar ni.”

¹⁷ Tərgha ndangga Yeeso kanda, “Fəraman 'ya Kaisar tsauka yi Kaisar, a Faara tsauka yi Faara.”

Əna ənwulteena nda təghən.

Tsakhmee aten thliirha sə ahu merra tə kakhrha
(*Matta22:23-33; Luka20:27-40*)

¹⁸ Tərgha Sadukiyaya ba nda thləmad Yeeso ba kanda

ndagha mbə thliirha sə hu mərə wa tə tsakhmee,*

¹⁹ ndang ngganda, “Mala, chireethleng Musa ndən kan hai tə ndaarha a mər wan man niifa mal nuneefa nən hai amma kula wundakhnaya, tətani a kahangga wan man nuu mərđi ka a nggəđang waya nən wan mansə.†

²⁰ Nanənya na wan mangya sə məd. Təpamənda kahanggən mərgha kula nggət wundakhnaya.

²¹ Yi səri kahanggən nu mərđi, amma mərgha kula mal wee hai. Nəghən kee kəm tə yi mahan.

²² Kanda heu məd kahang nda nudī mərə nda kula kanda mal wundakhnaya hai. A kwasamadghən nudī kəm mərgha.

²³ Nanənya, ahu thliirha sə hu mərə na nudī tsaurha yi wun, tsaunən nafini məd kahang nda?”

²⁴ Nggərangga Yeeso kanda sə, ndəghən, “Numad nun mbə məməl wa kəsər sənggun Labar Faara na chichireethlee hai tə səsəmnda Mamngitghən wa.

²⁵ A far thliirha sə hu mərə, na nda tsaurha kəla fathləngya Faara mba nda kakhrha wa.

²⁶ Nanənya aten thlid mərya sə, a deleewar Musa, karatanggun labar nji waarha na a kaheerha ndangna Faara, ‘Nggini Faara yi Ibrahim, tə Ishaku tə kəm Yakubu’ wa? *

* 12:18 12:18 Tar fathləngya23:8 † 12:19 12:19 Nggurub Ngwa Kumaarha 25:5

* 12:26 12:26 Kyarhaba3:6

27 Ndəghənggi mbə Faarani yi mərya wa, amma yi fa yibya ni, kun sahadđun kaan!"

Ngyakhrha na manggən
(*Matta22:34-40; Luka10:25-28*)

28 Niifa tal ahur famaləmgəya deleewar Musa bagha ba bagha wal kanda a ngaala. Kəlanən hai nggərang Yeeso kanda sə məməl, tsahang mee nən Yeeso, "A hu ngyakhkya heu, yanggini manggən?"

29 Ndangga Yeeso, "Yandı na manggən nəghən kiya, 'Səghamadghən, kun Isəreela! Chinəm Faarnəm ndəghənni Chinəm katənggən."

30 Nggəmu Chinəm Faarwa, tə hurwa heu, tə yibədwa heu tə hutən wa heu, tə kanglanggid wa heu.' †

31 Yi na a takkwaghən ndəna, 'Nggəmu tuladwa kəla altenwa.' Mbə ngyakhrha sə kalgha finayiniya wa." §

32 Təmaləmnnda deleewar Musa dī ndanggən Yeeso, "Mala, thləknən məməl. Thləkna kəkafek ndana Faara tətəl mbusə pak wa.*

33 Na a nggəmggə nəm, tə hurnəm heu, yibəd nəm heu, tə kanglanggid nəm heu, tə kəm nggəmu tuladwa kəla altenwa ndəna manggən na nji satakh mabiya tə fingya satakhkya." †

34 Nana Yeeso kamshiidī nggərang da sə ngga tə ndədəlyirha ndanggən, "Mbaa

inggun tə kutəryid Faara wa." A mbədi kee nggəwa niifa tsahang mee balwa.

Tsakh Yeeso mee aten Kərəsti
(*Matta22:41-46; Luka20:41-44*)

35 Nana Yeeso a tsaharhaha a pəpal Kən Faara, tsakh mee nən, ndəghən, "Mani na famaləmgəya ngyakhrha ndaarha Kərəsti wan Ndauda ni?"

36 Ndauda tafadghən, nanən lələgdə tə Səsəna tə Pedənda ndəghən, †

" 'Chinəm ndanggən Yina China,

Tsawu a yisəmanna kəl a tsawangđi fa tsanggiwa, a kamu saryiwa.' "§

37 "Ndauda tafadghən aaghən ndən, 'Chinəm.' Kəkən nən tsaurha wanggən?"

Fiya wumngga hai na nda a kang thləmarha fa tə wutsəfayirha.

Yeeso yanangdə Famaləngya ngyakhrha

(*Matta23:1-36; Luka11:37-54; 20:45-47*)

38 A hu tsahadghən ha, ndəghən, "Kwarama tə famaləngya ngyakhrha. Kanda na mindansə kal kabaya fa ana nda a wiirha hai a yid fiya tə kəm anagha fiya a ndang'ya kanda ahu kasu.

39 Na nda naarha wur mbəd tsaukya na nggəngga

† 12:30 12:30 Ngwa Kumarha 6.4 § 12:31 12:31 Livitikus 19.18 * 12:32
12:32 Nggurub Ngwa Kumaarha 4:35 † 12:33 12:33 Hodzaya 6:6 † 12:36
12:36 Dzabura 1101 § 12:36 12:36 Dzabura 110:1

a kəngya tsahad Yahudaya tə mbəd mbənafa.

⁴⁰ Na nda naarha huk nu mərya ahu wurayindan. Na nda djib hwan Faara təna fiya ndaarha ka nafiya ni kanda. Tur nafiniya na Faara səsang kanda kaan ma finginga.”

*Fal Yeeso fərfa nu mərfa
(Luka21:1-4)*

⁴¹ Tərgħa Yeeso tsauka tsau tə mbədi na panjakwadda sə nagħa a kəlang kanda a Kən Faara. Fa kənaya hangga fər nda wudəbəlyə manggən.

⁴² Tərgħa bəgha nu mərfa bə tə yamirha fər yighən nən anini səri.

⁴³ Aah fatsahayighən nən thləmadghən bə, ndanggən kanda, “Niya pərang kəkafek kun, fərrədi kii nu mərđiya kaldə yi fiya heu.

⁴⁴ Nafini na heu ya fərgħanda ahu hangnda 'ya na nanda təghən ha, amma ndəghən nggi ahu yamidghən fərdə 'ya na a hargħən heu.”

13

Əngya na a katərarha hai a mii ngwala kəshirha

(Matta24:1-2; Luka21:5-6)

¹ Na Yeeso a kyarha sə ahu Kən Faara, tal ahur fatsahayighən ndanggən, “Mala! Kəlang feryini na məmanggən sakhdang nanda tənggina sə ya! Tur təngginiya ənwulteena ni!”

² Ndangga Yeeso, “Nanna tənggini na nggəngga ya? Nanda a chaggənləng kanda

hai, mbə feera sə nanda a malang aten shadghən wa.”

*Katəra səsarha
(Matta24:3-14; 21:7-19)*

³ Nana Yeeso tsau a mbəd dəfyə Dzaitun kang hura nən Kən Faara fa, Nda Mbiturus, tə Yakubu, tə Yahaya tə Andərawus tsahang mee nda Yeeso ha bəbee, ndang ngganda,

⁴ “Akwan na ənggini a katərarha hai ya? Mani ən sakhrəghən na a kyat ləghəttəghən nən?”

⁵ Ndangga Yeeso kanda, “Kwarama nadə niifa sakhdang kun.

⁶ Fiya hangga na a bərha bə hu thləmna, na nda a ndaarha kanda ni 'nggi,' naa nda a sakhdang fiya hangga.

⁷ A səkdun yangya tə fiya a tsə labar yangya, a tərəm dūn wa. Tsaudə tətani a katəragħa hai, amma mii ngwaladghən bəldə 'wan.

⁸ Na chehweeya yanda tə ndan, kutərya kəm na nda yanda tə ndan. Na chehweerha a rəprha fa a mbəya hangga, tə miirha. Əngginiya katəra səsarha ni 'wan.”

⁹ Amma kwarama. Kəsər na nda a dərha tə kun mbed mamngya də na ahu kəngya tsahad Yahudaya tsada kun nda, tə kəm muwangganda kun ahu porsəna də. Nanda a dərha tə kun a mbed ngwamnaya də tə kutərya ka thləmna. Əndaniya na fərang kwamana kun pər kəkafek nun atenna.

10 Labardi na mbənggən ya tətani pərgəndə hu kəshirha də heu.

11 Amma a kəsang nda kun a billadun tə 'ya nun a thləkrha ka a hərgəngun fannun wa. Thləghaama əndi ndangna Faara kun kee, kəsər mbə kunni na a kaala sə wa, amma Səsəna tə Pədənda ni.*

12 "Na wan maana a fər wan man bəlangganda, chiiina kəm nən a fər wanggən. Wundakhnaya na nda a thləng chinggindan fa ka a bəlangganda kanda.

13 Na fiya heu a kar kun kəsər ka nggi, amma kala niifa kərəsgha ta mii ngwalarha də nən a hərəkrha."†

Səsaarha na pədaghən

(*Matta24:15-28; Luka21:20-24*)

14 "Na sayi bayi banun naa 'Ən tsangya na barha ba tə ndəkrha hai' kət a mbərha kamngwa wa. Tərgəha fiingya na a Yahudiya a đaarha wumngya sə.‡

15 Niifa na aten kəna mbə tərə hai kyagha kəndə ka a ngwagha fa wa."

16 Niifa na a hee a wuddə ndaagha đənən tərang kootodghən wa.

17 Kawa ma nishya na ahur tə fiingya na tə waaya kəsər a faryiniya!

18 Hwanama Faara a katərə đə hai ahu mbiirha wa.

19 Kəsər na səsaarha a naarha sə kaan 'wawanda ənaarha, ka ənana Faara kəshirha ta hu sayidda ba ya. Tə kəm mba nda nggər əna turghən wa.‡

20 A mbənana Faara thləng bəngginiya wa, mbə niifa sə na takh tə yibrha wa. Amma kəsər ka nafiyighən na wuwura, ndən tsang nən bənggini hwas.

21 "A sayiddiya a ndon niifa, 'Kulo Kərəsti ya,' nduwa 'Kulo ndəghən taarha,' a kangna thləmaarha fa wa.

22 Kəsər na fa nggabaya Kərəsti sə tə yi annabiya na a thliirha sə əna ənwuteengya nda ka a sakhdang ngganda fiya heu tə fiingya na wuwura yi Faara, a nadə a kya naarha sə.

23 Nanən kee, kwarama kəsər 'wadī teena pərangđi ndən kun."

24 "A akwasamad səsaddi, " 'Na yanfaara a tsaurha wulghən, ndəree kəm mbəgha njaara hai wa.*

25 Na wufəlgaarya a mukrha hai a fərah amshi, əngya na məmanggən a talara na nda a tsə'yafa.' †

26 "A fardi na fiya a naa Wan Niifa bayi ahu hashbe tə səsəmnda tə mamnggitghən.‡

27 Nən a thlən fathlənggighən də đə nda wumang nafighən

* **13:11 13:11** *Matta 10:17-20; Luka 12:11-12* † **13:13 13:13** *Matta 10:22*

‡ **13:14 13:14** *Ndaniyel 9:27; 11:31; 12:11* § **13:19 13:19** *Ndaniyel 12:1; Tar*

Fathləngya 7:14 * **13:24 13:24** *Ishaya 13:10; Izikiyel32:7; Djoyel 2:10; 3:4;*

3:15; Tar Fathləngya 6:12 † **13:25 13:25** *Ishaya13:10, 34:4; Djoyel2:10; Tar*

Fathləngya6:13 ‡ **13:26 13:26** *Ndaniyel 7:13; Tar fathləngya 1:7*

ba wurnən ahu kəshirha heu."

Tsaharhaha aten daf shibaarha

(*Matta24:32-35*)

²⁸ "Walama tsaharhaha aten daf shibaarha. A nadun ndən a tsətsəta, səndun sə nduwus fegrha ba.

²⁹ Ko nanən kee, a nadun a naa əngginiya a katərarha hai, səndunsə nduwus da ba tsau a mii kwatminda.

³⁰ Niya pərang kəkafek kun, nafiya kəshiid weeriya mba nda a mərə wa kəl katərana ənggina hai ya.

³¹ Nda talara tə hweede na nda ngwalarha hai, amma labarna mbə tam ngwalarha wa.

Mbə niifa sə səngga fardī nduwa sayiddi wa

(*Matta24:36-44; Luka17:26-30,34-36*)

³² "Mbə niifa sə na a sən fardī nduwa sayiddi na ənggini a katərarha hai ya wa, ko fathləngya na a talara, nduwa Wandī, kəl chindī kee ndən səngga ndən. §

³³ Kwarama! A sənunsə sənggun bad sayidda ba wa.

³⁴ Nəghən kəla niifa na a wiirha, mal wurighənən ahar mafayighən, kowunni tə yighən taara fərang nən, ndənggən tə kəla kwatkirma ha a shiifə wa.*

³⁵ Tsaunən kee, a shiifun wa kəsər sənggun fardī na tə wuridī a barha ba wa, tə a figrha, nduwa a manad fədikrha, nduwa ka tətad diyarha, nduwa a tsar.

³⁶ A bada ba huhwam ba wa wal kun a shiirha wa.

³⁷ Əndī pərang ni kun ya, pəranggi ndən kowunni kee, 'A shiifun wa!' "

14

Kənanng mamngya Yahudaya hai a bəlang ngganda Yeeso

(*Matta26:1-5; Luka22:1-2; Yahaya11:45-53*)

¹ Takhkən beena səri a əna wutsəfayidda nda yi mburodi kula mekhna, mamnda firistaya tə famaləngnya ngyakhrha kanda a kada kwaman kəsang nda Yeeso bəbee ka a bəlangganda.

² Amma ndaa nda, "Mbə a far wutsəfayiddiya wa, nadə fiya har kəm yanda."

Kəmanng nda fədeerha Yeeso teena a Mbetani

(*Matta26:6-13; Yahaya12:1-8*)

³ Nana Yeeso a Mbetani a həb ənnarhami a minda ki niifa na nda aarha Siman na tə wanhad termeerha fa, kyagha nuneefa ba tə kəthlikrha urdi na tə wudəbəla fa kaan, mbalanggən mii kəthlikrədadə irənggən fədeddi aten Yeeso hai.*

⁴ Fingya nanda a həb ənnarhami a mbərha tal tə Yeeso səbgha hur ndan də ndaa nda, "Kama səbang nən fədedda də na ngga kee ya?"

⁵ Andam heng dadə nən kal wudəbəl rapathlaarha yi hurarha tal, fərang nggənən fa yamiiya." Tərgha yanəngganda kaan.

6 Amma ndangga Yeeso kanda, “Malaman lee, kama nun a billaghən ka ənanən 'ya na ngga a nggi?”

7 Na fa yamiya sə hangga ahur nun, kala faara nggəmma hur nun fəraman kanda. Amma mbə kak-wanni nun naarha na nggi wa.†

8 Ənadə 'ya nən a mbang nda. 'Wa nən iree fədedda fa ya ka yi panna.

9 Niya pərang kəkafek kun, kalla mbərha pər nda labar Faara saadə ahu kəshiddiya, 'ya ənanən na nda a pərgən də kəm, ka a dalgənda teena.”

Nggəm Yahuda fa a fər Yeeso nən

(*Matta26:14-16; Luka22:3-6*)

10 Tərgəha Yahuda Iskaryoti tal ahur kumkap səri dī, dəgha thləmad mamnda firistaya də ka a fər Yeeso nən a kanda.

11 Təkka mamnda firistayini mbənda fa sək nən 'ya bəngga ba nggəma nda fa a fərang wudəbəla nda. Kəla sayi nən fa tə mbərha nən a fərang Yeeso kanda.

Həb Yeeso ənnadmid wutsəfayid tədaarha də heu tə fatsahayighən

(*Matta26:17-25; Luka22:7-14,21-23; Yahaya13:21-30*)

12 A katəra fər Wutsəfayiddi yi Mburodi kula Mekhna, fardani na nda əna sataka tə wan kamnda yi Tədaarha. Tsahangga fatsahayighən mee, “A yanggi na midwa dan nggorha fa dəna

həb ənnadmid wutsəfayid tədaarha sə?”

13 Tərgəha thləngga Yeeso səri ahur fatsahayighən ndanggən kanda, “Daama hur wupəri də, bəna niifa wal kun tsəb tə tsuliina ha, mbuwa ma samadghən.”

14 Ndaman tə wuridī kyanən sa hai, “Təmaləmnda ni tsakhka mee, 'Na kən rongya a yanggi, niya həb ənnadmid Tədaarha sə tə fatsahayina?”

15 Nən a kyadang kənna kun na manggən, na tə mbəd tsaukya sə hangga. Ngwaman kəm fa a mbədi.”

16 Wiigha fatsahayini a wupəri dadə, da nda walghən kəla thləghang na Yeeso kanda. Ngwa nda fa tə ənnadmid tədaddi a mbədi.

17 Tsəna figrha hai, səlgəha Yeeso ba tə kumkap səri dī.

18 Tsauna nda hai kanda a həb ənnarhami, ndangga Yeeso kanda, “Niya pərang kəkafek kun, tal ahur nun nən a fər nggi, yandī nani a həbrha təghən.”

19 Kanda heu səbgha hur ndan də na nda a ndang nda tətəl tətəl, “Mbə nggini wa, nduwa nggini wa?”

20 Ndanggən kanda, “A hur nun ni kun na kumkap səridi ya, yandī na harnan tal hu dengnda.

21 Na Wan Niifa a wiirha kəla chireethleng nanda hai atenggən. Amma ən kawa ni a niifdi fərgəha ndən! A fadghən a nggushi nggət wa na ndan.”

† 14:7 14:7 Nggər Ngwa Kumaarha 15:11

Həb ənnadmīd Chinəm
(*Matta26:26-30; Luka22:14-23; 1 Korontiyaya11:23-25*)

22 Na nanda a həb ənnarhami, tərangga Yeeso mburodi sə hwan parkad Faara nən atenggən, kyanggən hai fəranggənən fatsahayighən də, ndəghən, “Thlamadghən; thlu fanna niya.”

23 Təranggən wuhuleu aam inabi sə usa Faara nən, fəranggənən kanda də, sangganda.

24 Ndangga Yeeso kanda, “Farna niya irang nanda də ka fiya hang. Fara lədfangga dəfmi Faara.‡

25 Niya pərang kəkafek kun, mbiya nggər sa aam inabi balwa, kəl ahu kutəryid Faara ndən bəni sa weerindəghən.”

26 Ngwala nanda aah amshe, kya nda sə dənda wumnda dəfya Dzaitun sə.

Na Mbiturus a ngaal sənda Yeeso
(*Matta26:31-35; Luka22:31-34; Yahaya13:36-38*)

27 Ndangga Yeeso fatsahayighən, “Kun heu nun a kar nggi fa, kəsər nəghən chichireethlee hai tə ndaarha;

“ ‘Niya dək tə lafadđi, na chaukhrayini a weela hai.’* ”

28 Amma a kwasamadđi thliini sə hu mərri, niya ‘waarha Nggalili də ma kun.’§

29 Ndaagha Mbiturus, “Ka kar nanda sa fa heu, nggi kam mbi naarha wa.”

30 Ndangga Yeeso, “Mbiturus, niya puro kəkafek, a fədik weeriya kapa na kilngaara tətəarha səri, na ngaal səndəna katəra mahan.”

31 Amma Mbiturus dəgha mbeedə tə ndaarha, “Ko nəm a mərə kəm kyab, mbi tam ngaal sənduwa wa.”

Fingya fatsahaya heu ndaa nda kee kəm.

Hwan Yeeso Faara a Nggetsəmani
(*Matta26:36-46; Luka22:39-46*)

32 Dənda mbərha də na nda aarha Nggetsəmani, ndangga Yeeso fatsahayighən, “Tsawama a mbədiya dəni ka hwan Faara də.”

33 Təranggən Mbiturus, tə Yakubu tə Yahaya naghə tə billaarha tə səbrha hura kaan.

34 Ndanggən kanda, “Səb hurna də kəla ni mərə. Tsawama a mbədiya a shiidun wa.”

35 Nduwusgha mbeedə, bərgħa hweedə hai hwan faara a nadə a ənaarha hai a ndəkka hai tə səsadđiya.

36 Ndagħa, “Pəpa, əngya heu nəghən pəppa a fadwa. A nggəmna fa tərēe səsadđadə ya. Mbə nggəmnda hurna wa, amma ‘ya nggəmna hurwa ndəna məməl.’”

37 Tərgħa wudgha thləmad fatsahayighən bə, bəgha wal kanda a shiirha. Ndanggən Mbiturus, “Mbiturus, nun

‡ 14:24 14:24 Kyarħaba 24:8; Irmīya 31:31-34

* 14:27 14:27 Dzakarīya13:7

§ 14:28 14:28 Matta 28:16

a shiirha? Mbun mbang tsaurcha tsəbaku a kəlaarha wa?

³⁸ A shiidun wa, hwanama Faara amanun mukrha hu kəkərha hai. Minnun sə ənaarha, amma thlu fannun mərda hai."

³⁹ Tərgha Yeeso mal kanda dəgha ka hwan Faara də, nggərghən thləkrha kəla 'wanən hwanda.

⁴⁰ Nggərghən wutta thləmandan ba bəgha wal kanda a shiirha fadən, kəsər ngwalang beena fandan. Səngwanda əndi na nda thləghang nda wa.

⁴¹ Wud nən ba yi mahan, ndanggən kanda, "Bal wun a shiirha tə yibrha? Tsəkədə kee! Bad sayidda ba. Fər nda Wan Niifa ahar fa dīmiya hai.

⁴² Thleema sə! Taama wiim! Kulo tə fərrəna bayi ya!"

Kəsang nda Yeeso

(Matta26:47-56; Luka22:47-53; Yahaya18:3-12)

⁴³ Nana Yeeso aten ndikrha kee, kəlagha hai ka Yahuda, tal na ahur fatsahayighən kumkap səri di kyagha ba tə fiya hangga a samadghən ngwanda fa tə thləkh kəlaya tə səsalya. Thlənna mamnda firistaya kanda, tə famaləmnnya ngyakhrha tə shingya.

⁴⁴ 'Wad Yahuda teena saghang da ndən kanda tə ndaarha, "Yandī ndang ni 'ya tə fəbrha, niifda ni; kəsaaman win təghən kəlaghənun ha ngga."

⁴⁵ Bana Yahuda thləmad Yeeso ba aaghənən, "Mala!" Fəbanggən.

⁴⁶ Tərgha kəsangganda Yeeso, kəsghənda ha ngga.

⁴⁷ Amma niifa tal kədanggən thləukh kəlaghən sə kyathlanggən thləmad mafad mamnda firistaya də.

⁴⁸ Ndangga Yeeso kanda, "Tərwun nggi niifa ni na təmbəng, nun baarha ba tə thləukh kəlaya tə səsalya ka a kəseewun wa?

⁴⁹ Kətsar nggi a thləmad nun, nggi a tsaharhaha a pəpal Wuri Faara, kəseewun wa. Amma katəra nən hai kee ka a ləghədgha 'ya ndaana dēleewar Faara."*

⁵⁰ Tərgha fatsahayighən kowunni kəl dāarha mal Yeeso nda.

⁵¹ Na wundəlarha sə tal ahur nafiya na a mbu samad Yeeso, mbə lukrha sə a fadghən wa kəl kooto kee ndən kaunən fa. Bana nafini ka kəsang Yeeso ba,

⁵² muwanggən kootodda də na a fadghən daagha tawalth.

Dənda tə Yeeso a mbed mamngya

(Matta26:57-68; Luka22:54-55; Yahaya18:13-14; 19:24)

⁵³ Dənda tə Yeeso a minda ki mamnda firistaya də, a mbədani wumna fingya mamngya firistaya sə, tə shingya, tə famaləmnnya ngyakhrha.

⁵⁴ Mbuwa Mbiturus samad ndan də a samarha inggun ta pəpal minda ki mamnda firistayina də. Tsauka hai a

* 14:49 14:49 Luka 19:47; 21:37

thlōma fa kēlaya ha nagma a tək waarha fa.

⁵⁵ Mamnda firistayini tē fīngya wumngga hai na nda a kada kwamana na a kēsangganda Yeeso tē 'ya na dīmi, tēna nda bēlang nda, amma wal wanda wa.

⁵⁶ Nggabangga fīngya fa tē pathya hangga, amma bāwa mii ndan ba tal wa.

⁵⁷ Tērgħa thliigha fīngya sē pēr labarya nda yi nggabaarha ndaa nda,

⁵⁸ "Sək dān fadghən ndēghən, 'Niya chang Kēn Faara hai tēna fiya, tēngga pak ahu bēena mahan, mbē niifa ni a tēnggən wa.' "†

⁵⁹ Ko nanən kee tērwa path ndan kwamana wa.

⁶⁰ Tērgħa mamnda firistayini thliigha sē a mbed fiya tsahang mee nən Yeeso, "Mba mbang nggēra sē wa? Ma na ndaarha aten pathdī thlākna nafini aten wa ya?"

⁶¹ Amma nggasgha Yeeso tip, nggērwa sē wa.

Nggērgha mamnda firisyini tsahang mee, "Nduwa sani Kērēsti, Wan Faara amshi tē Parka?"

⁶² Ndangga Yeeso, "Nggini.

Nun a naa Wan Niifa tsau a yisēmad Faara Amshi na tē mamnggirha ha heu,

nēghən bayi ahu hashmbe a talara hai."‡

⁶³ Tērgħa mamnda firistayini djaranggən luwudghən dē, ndēghən,

"Palth ma nēm nggēr kadaarha fadən?"

⁶⁴ Sək dēm ndən hai a miighən labar sar Faara nda nən. Ma ndanun?"

Kanda heu ndaa nda, a bēlangganda.

⁶⁵ Tērgħa fīngya katērang ngganda chahang yakhrha Yeeso fa; kēnangganda yidghən mbighēnda, ndang ngganda, "Kulo! Wun mbiigha sa hu sayiddī ya, annabi?" Fa kēla kēn Faara ha dēnda mbeedē tē dēkkən.

Ngaal Mbiturus sēnda Yeeso

(*Matta26:69-75; Luka22:56-62; Yahaya18:15-18,25-27*)

⁶⁶ Nana Mbiturus a pēpal mindēdī a tək waarha fa, kyagħa wee nuwun ba tal ahur mafaya mamnda firistayini.

⁶⁷ Nanən Mbiturus a tək waarha fa kēlanggən dē ngga. Ndanggən, "Sa na tal ahur nafini na a mbu samad Yeeso tē Nadzarat dī."

⁶⁸ Amma ngaalghənən. Ndanggən, "Sēngwi əndī na a thlēkrha ya wa," thliigha sē dēgha kwatkirma dē. Tērgħa tētaagħa diyarha.

⁶⁹ Nggērna mafaddī naghən, ndanggən nafini na kēkət a mbēdī, "Niifdiya nēghən tal ahur ndan."

⁷⁰ Nggērghən ngaalghən fadən.

Tsēna nda tsēbaku, nafini na kēkət a mbēdī ndang ngganda Mbiturus, "Sa mbē ngaala sē wa na tal ahur ndan, kēsər tē Nggalilad ni sa."

⁷¹ Katəranggən ang shiurha tenggən fa ba ndəghən, “Aahdi Faara, səngwi niifdi nun a thləkrha ya wa.”

⁷² Tərgħa tətəağħa diyarha yi səri. Dəlgha Mbiturus teena hai tə labar Yeeso ndang nən, “Kapa na kidngaara tətəarha yi səri na ngaal səndəna katəra mahan.” Kwanggən tenggən hai nagħa a tərha.

15

Dənda tə Yeeso a mbed Mbilatus də

(Matta27:1-2,11-14;

Luka23:1-5; Yahaya18:28-38)

¹ A tsar kərət wumngga mamngya firistaya hai tə shingya tə famaləmnnya ngyakhrha, tə fingya kog-naya kənannganda path ndan hai. Kənannganda Yeeso dənda təghən a mbed Mbilatus də.

² Tsahangga Mbilatus mee, “Sani kutər Yahudaya wa?”

Nggəamangga Yeeso, “Kəla thləkna na.”

³ Tərgħa mamnda firisdi nagħa a dəhang pathya fa aten əngya hangga.

⁴ Nggərgħa Mbilatus tsa-hang mee, “Mba nggəra sə ndeye wa? Səkkwa əndi nana nda a thləworha fa wa!”

⁵ Amma Yeeso kalwa sə wa, fərang ənwulteena nən Mbilatus.

Ngwang nda kumad mərra Yeeso

(Matta27:15-26; Luka23:13-25; Yahaya18:39—19:16)

⁶ Kala wutsəfayid tədəarha yakh Mbilatus kal niifa

hai tal muwang nanda hu porsəna də yi hwanna fiya.

⁷ Na niifa sə thləmnggənni Mbarabas muwang nanda hu porsəna də ka təmbənggidghən 'wanən bəl niifa.

⁸ Wumna fiya thləmad Mbilatus ba, hwanggənda a kalang niifa nən kanda hai na hu porsəna kəla nən tə ənarha.

⁹ Nggəamanggən kanda ndəghən, “Na minnun sə a kalang kutər Yahudaya ni kun hai wa?”

¹⁰ Kəsər səndəsə ka sərəkkid mamnda firistaya ni bang nanda Yeeso ba.

¹¹ Amma Mamngya firistaya shihangganda fiya fa a kalgha Mbilatus Mbarabas hai a meghed Yeeso.

¹² Ndangga Mbilatus kanda, “Amma a kalangdi Mbarabas kun hai, niya ənarha kən tə niifdi nun aarha kutər Yahudaya?”

¹³ Tərangganda urad ndan sə, “Tawaman də!”

¹⁴ Ndangga Mbilatus kanda, “Kama nda, dīmid ma əna nən?”

Amma tərangga fiya urad ndan sə kaan, “Tawaman də!”

¹⁵ Nanən na mid Mbilatus sə a təkka fiya mbənda fa, kalang Mbarabas nən kanda hai. Tərgħa fər Yeeso nən a tsadaghən nda, a fəranggənən sodja Romaya tawangganda də.

Sodjaya wanda Yeeso

(Matta27:27-31; Yahaya19:2-3)

¹⁶ Sodja yini dənda tə Yeeso a mbəd tar ndan də, aah fingya sodjaya nda ba.

17 Kalang kabad kutəyirha nda fa na yiba, fadang ngganda ndaha na nzənzang panggən nda atənggən.

18 Tərgħa tərangganda urad ndan sə na nda a ndang'ya, "Alvari! Kutər Yahudaya!"

19 Na nda a dəkkən tə səsaala a tēnggən, tə kəm na nda a chahang yakhrha fa. Bəra nda hai tə wadəeyi ndan wai na nda a fərang mamnggirha yi waa farha.

20 Ngwalang na nda waaghən, kədangganda kabad kutəyidda hai na a fadghən kalang yighən nda. Tərgħa dənda təghən kəshaadə kəsər a daa nda tawang də.

Tawang nda Yeeso də

(*Matta27:32-44; Luka23:26-43; Yahaya19:17-27*)

21 Na nanda a wiirha tə Yeeso kəma nda tə niifa na nda aarha Siman tə Sayirarha chin nda Alizanda tə Rufus, bəghən bə a Sarin. Ngyabang tər kadid də nda fa.*

22 Ba nda tə Yeeso a mbərha bə na nda aarha Nggolggota ndəna mbəd balhwar teena.

23 Fərang aam inabi nda kukurda tə mur,† amma kardə saarha fa.

24 Tərgħa tawangganda Yeeso də ndəghangganda karidghən hai a pathlang ndan, Əna chacha nda aten lukkighən tə kurmi na niifa a waala.‡

25 Tawangganda də tə tsar fa.

26 A man tēnggən chireethleng ngganda ənda hai dahang nanda fa, "KUTƏR YAHUDAYA."

27 Tawang ngganda fathlee kwamangya də səri, tal a yikawadghən, tal kəm a yisəmadghən§. Fingya chirethya yi kaar na nda tə mbədghən 28 tə ndaagħa: "Ləghəttə palthda ni tə ndaagħa, 'Səghang nda ahur fa dimiya hai.' ".*

29 Fiya na a mbəradə na nda a thləghang pathya fa yi sar farha na nda a tsang'ya tendan fa na nda a waaghən, "Sa ndaagħa na fəlang Kən Faara hai na manggən tənangga hu beena mahan,*

30 Hərgħang fadwa lee təraa na hai aten kadidfiya!"

31 Nəghən kee kəm, mamngya firistaya tə famaləmnngya ngyakhrha na nda a waaghən, "Hərgħanggən fingya, amma mbə mbang hərgħang fadghən wa!

32 Ngwa na Kərəsti də nəm kutər Isərela, tərgħa hai a ten kadidfi naghənəm tənəm fərang kəkafek!" Ko fathlee kwamanggini tawang nanda kanda də təghən na nda a thləghang pathya fa mbuwa mbənggən.

* 15:21 15:21 Romaya 16:13 † 15:23 15:23 *Mur*: Dəf saarha ni na thlang hatta fad niifa də ‡ 15:24 15:24 Dzabura 22:19 § 15:27 15:27 Ishaya53.12

* 15:27 15:27 Ishaya 53:12 * 15:29 15:29 Dzabura22:8; 109:25; Markus14:58; Yahaya2:19

Mərta Yeeso
(*Matta27:45-56; Luka23:44-49; Yahaya19:28-30*)

³³ Na yan faara a sərəkra wula nggəlanggən chehweddi heu ta figrha də.

³⁴ Tərga a fiyiddi tərangga Yeeso Uradghən sə, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” Ndaarha ni, “Faarna, Faarna, kama nda malna nggi?” *

³⁵ Fingya na kəkət a mbədi səkkwa ndan ngga wa tamnganda ndaarha nəghən a aah annabi Ilya.

³⁶ Tal ahur ndan dāgha də tətənggən soso tə aam inabi na chichakh panggən hu səsala fəranggənən sə ka a saagha. Ndaagha niifa, “Malaman, tama kəlaghənəm ha tə dəna Ilya tərang hai.” †

³⁷ Tərga nggərga Yeeso tərang uradghən sə, a mərga.

³⁸ Shishamarđi na ahu Kən Faara na manggən djaragha hai səri a talara hai ta hweede hai. ‡

³⁹ Mamnda Sodja Romaya na kəkət a mbed Yeeso fa nadə kwamandı mənən ndəghən, “Kəkafek, Wan Faarani ya!”

⁴⁰ Na fingya nishya sə a mbədi na kəkət inggun a kəlang 'ya na a katərarha hai. A hur ndan na Mairamu Makdaliya sə, Mairamu man Yakubu tə fewunda tə Yisufu, tə Salomi.

⁴¹ Ka a Nggalili ba takkwana nishyina ndən ba na nda a dāng sə tə tarya, na fingya nishya sə hangga

a samadghən ka Urshalima ba. §

Pang nda Yeeso
(*Matta27:57-61; Luka23:50-56; Yahaya19:38-42*)

⁴² Katəragha ənda hai ya a far demnda yi far yibəd Yahudaya, nanən tsə figrha hai.

⁴³ Na ka niifasə thləmnggənni Yisufu tə Aramatiya, nəghən ahur mamngya na kəngang pathla hai, Nəghən a kəla kutəryid Faara fa. Tərəm ngwa wa, dəgha thləmad Mbilatus də hwan mərta Yeeso nən.

⁴⁴ Fərwa Mbilatus kəkafek mər Yeeso wa, aah mamnda Sodja Romaya nən ba tsa-hang mee nən.

⁴⁵ Pərangga mamnda sodja də ndən, ndangga Mbilatus Yisufu a dəgha tərang mərđi.

⁴⁶ Hiigha Yisufu kabad pa mərta ba pəpet, təranggən fad Yeeso ahu kadıddi, fadanggən Yeeso tə kabaddi dəgha də panggən ahu kwaarha raa nanda hu feera. Kwətəranggən feera ba na manggən nggəlanggən kwadda sə.

⁴⁷ Mairamu Magdaliya tə Mairamu man Yisəfu na mbəda nda pang nanda Yeeso sə.

16

Thlid Yeeso sə hu mərta
(*Matta28:1-8; Luka24:1-12; Yahaya20:1-10*)

¹ Kyana far yibəd Yahudayina də, Mairamu Magdaliya tə Mairamu man Yakubu tə

* 15:34 15:34 Dzabura22:1 † 15:36 15:36 Dzabura 69:21 ‡ 15:38 15:38

Kyarhaba 26:31-33 § 15:41 15:41 Luka 8:2-3

Salomi hii urdi nda na mindan sə da nda kəmang fad Yeeso təghən.

² A tsar far katəra thləttə beena, yanfaara a kyarha ɓa kəs kwamana nda aten kwadda də

³ tsahang mee nda ndan ha, "Wunni a kwatərang ferdi kəm də na a mii kwaddi?"

⁴ Amma tərang nanda tendan sə kəla nda hai ferdi na manggən kwatərang nda də.

⁵ Kyana nda ahur kwadda hai kəla nda hai wundəlarha tə lukrha fa pəpet tsaua man yisəma, tər ma nda.

⁶ Ndanggən kanda, "A fiddun hai wa, nun a kada Yeeso tə Nadzarat tawang nanda də. Thliida sə ɓalwa mbədiya wa. Kəlaman mbədi hunang nanda sa hai ya.

⁷ Amma ɗamadə ɗun pəranggən fatsahayighən tə Mbiturus tə ndaarha, 'Nən a 'waarha Nggalili də ma kun. Dənun naghən a mbədi kəla pərang nən kun.' "*"

⁸ Thliigha nishyini tə ɗaarha aten kwaddi naghə fad ndan a rəprha fa ka hərəenga. Kalang ngwanda niifa sə wa, kəsər kəs hərəenga kanda.

Kyad Yeeso fadghən a Mairamu

(Matta28:9-10; Yahaya20:11-18)

⁹ Thliina Yeeso sə ahu mərri a far katəra thləttə beena 'waghən kyad fadghən a Mairamu Magdaliya nudi kyang nən ənkaheeya sə məd a fadghən.

¹⁰ Dəgha də pəranggən nafini na nanda təghən kaar na nanda tə səbrha hura kanda a tərha.

¹¹ Amma səkna nda na Yeeso tə yibrha, na da ndən, fər wanda kəkafek wa.

Kyad Yeeso fadghən a fatsahayighən səri

(Luka24:13-35)

¹² Akwasamadghən kyakhrangga Yeeso fadghən hai kyad fadghənən a fatsahayighən səri na nanda a kwaman ɗərha mbərha də.

¹³ Wudə nda ɗa nda pəranggən shayindan, amma fər wanda kəkafek tə path ndan wa.

Fərang Yeeso taara fatsahayighən

(Matta28:16-20; Luka24:36-49; Yahaya20:19-23; Tar fathlängya1:6-8)

¹⁴ Tsəbaku kyadgha Yeeso fadghən a kumkap tal di a sayiddi na nanda a həb ənnarhami. Tərgha yananggən kanda kəsər ka yamid fərkəkafekkid ndan tə kakrakkin tendan fərang ngwanda kəkafek nafini naghə ndən a kwasamaddi thliinən sə.

¹⁵ Ndanggən kanda, "Daama hu kəshirha də ɗun pər labardi na mbənggən ya a fiya heu.†"

¹⁶ Kala niifa fərgəha kəkafek ənang mbaptisəma nda, nən a hərəkrha, amma niifa fərwa wa kəkafek na nda a ngwang kumarha sə.

¹⁷ Fingya fərgəha kəkafek na nda a wal səsəmnda əna

* 16:7 16:7 Matta 26:32, Markus 14:28

† 16:15 16:15 Tar Fathlängya 1:8

ənwuteengya hangga. Hu thləmna na nda a kyang ənkaheeya sə, tə kəm na nda a ndikrha tə fīngya mīiya pak.

¹⁸ Na nda a kəsang huthlingya tə haryindan, ko saa nanda warkami mbə ənang 'ya kanda wa. Na nda dəfang haara haaya teena, kəna nda."

Tərang nda Yeeso talara də
(Luka24:50-53; *Tar*
fathləngya1:9-11)

¹⁹ A kwasamaddi ngwalana Yeeso ndikrha tə kanda, tərang ngganda talara də tsauka a yisəmad Faara.‡

²⁰ Tərgħa fatsahayighən dənda mbeedə tə pər labar Faara, Chinəm nəghən tə kanda ha naghə. Nən naarha kyadang kəkafekkid labargħən kanda tə ənwuteengya nanda a ənaarha.

‡ 16:19 16:19 Tar Fathləngya 1:9-11

Luka

Luka chirethleng dā deleewar Tiyafulus dā aten Yeeso

¹ Fiya hangga chirethgha aten ənggini ənana Faara a pathlang nəm.

² Kəla malang nandan kəm hai ahar nafini 'wagha naghən tə yindan kal nanda mii labar Faara dā.

³ Tsaunən kee, paba Tiyafulus, nggi tə altenna radi mu ənggina ha ya tə sammayirha ka a katəradghən, kələdi hai nəghən məməl a fanna a chirethleu kəni hai tətəl-tətəl.

⁴ Na minna sə a sən kəkafekkid ənggina na tsaho nanda ha.

Tə Thlənda Faara kaldə mii nggəta Yahaya tə Mbaptisəma

⁵ A thlakh mbəd kutəryid Hirdus a Yahudiya, na firis sə thləmnggənni Dzakariya, nəghən ahu kiwad Firistaya a wuri ki Abidja. Nukkun kəm Alisabatu turya Haruna ni.

⁶ Kanda kyab ka nafiya ni kanda a mbed Faara, na nda a laf ngyakhrha Faara na heu.

⁷ Amma mbu wan nggin-dan sə wa, kəsər Alisabatu kwarengani, tə kəm kanda kyab suhur nda.

⁸ Fara səmən far tar Dzakariya yi firistayirha a mbed Faara,

⁹ wurna ndan kəla ndana əntin firistaya, a kyagha hu

Kən Faara dā na a Urshalima nji urdi nən na sədghən mbənggən.

¹⁰ Səlna sayid nji urdi dā ba, fiya heu wumnda ba, kanda a kəshi a hwan Faara.

¹¹ Kula səndəghən sə na tə thlənda Faara nən kət a yi səmad mbədi nanda nji urdi sə.

¹² Nana Dzakariya ndən, hargha kəfadghən, tərəmngga.

¹³ Amma ndangga tə thlənda Faara, "A tərəmna wa Dzakariya; sək Faara hwanduwa. Nuwa Alisabatu nən a nggədo wee həshin sə, dəfang thləma na Yahaya.

¹⁴ Nən a tsaurha ən wutsəfayirha kaan a fadwa, fiya hangga kəm na nda əna wutsəfayirha kəsər ka nggəttəghən hai.

¹⁵ Nən a tsaurha ni-ifa na manggən a mbed Chinəm. Mbəgha sa aam inabi ko mbaala wa. Ka far nggəttəghən hai nən a ləghəta tə Səsəna tə Pədənda.

¹⁶ Fiya hangga a Isəreela nən a wudang kanda a thləmad Chinəm farndan ba.

¹⁷ Nən a 'warha a mbed Chinəm dā, hu səsəna tə səsəmnda kəla annabi Iliya. Nən a bəng tsawud dədəmnggirha ba a pathlang chingya tə wanggi ndan. Nən a kyakhrang fiya ba fingya na tə yamid fər mamnggirha tsawa nda nafiya natə nggayirha fa, nən tansang fiya a Chinəm."

¹⁸ Tsahangga Dzakariya mee tə thlənda Faara, "Kəkən ni sənda sə əndi thləkna ya nən tsaurha

kəkafek? Kulo nggi, suhurdi nuuna kəm kee.”

19 Nggəmanngga tē thlənda Faara, “Nggini Djibirilla na kət a mbed Faara. Thləna nda nggi ba, a bi puro labardi na mbənggən ya.

20 Nanən ya na naarha tip, mba nggər kalasə wa kəl a fardi katəranən hai, kəsər sa karna fərkəkafek fa tē pathna, bəgha tsaurha kəkafek a səl bənggən ba.”

21 Nanən ya, fiya a kəla Dzakariya fa a kyagha ba, na nda a numarha tē mani tsənən tsəbaku kee ahu kən hwan Faardi.

22 Kyanən ba, mbangwa kalang kanda sə wa. Walangganda tē ndaarha kyadang Faara 'ya ahu kən hwan Faardi, kəsər nən naarha kyad haara a kanda, mbangwa kalasə wa.

23 Ngwalang nən bən targhən, wudgha wuredə.

24 Məngwaha wa nukkun Alisabatu dəfgha hur. Tsau fayighən nən a wuri mbə kyarha kəshaadə wa yi ndərə tuf.

25 Ndagha Alisabatu, “Faara əneegha əndiya! A hu bəngginiya ndən hadang ni fa, keeda sə hu shilee a mbed fiya.”

Tə Thlənda Faara kaldə mii nggəta Yeeso

26 Nana Alisabatu tē ndərə mikki, thləngga Faara tē thləndəghən Djibirilla ahu tala də a Nggalili, nanda aarha Nadzarat.

27 A dəgha thləmad wu-tararha də na thləmnggən Mairamu, ngwanna niifa na nda aarha Yisufu, turya Ndauda.

28 Dəgha tē thləndədi thləmadghən də ndanggən, “Niya ndo 'ya, sa na tē parka teena! Chinəm nəghən tē sa ha.”

29 Səkna Mairamu nda əndi, billagha kaan, nzmnggənən tē tur nda ən mani ya.

30 Amma ndangga tē thləndədi, “A tərəmna wa, Mairamu, walna nggayirha a mbed Faara.

31 Na a dəfrha hur, nggət wee həshin na, dəfang thləma na Yeeso.

*†

32 Nən a tsaurha manda niifa, nanda aaghən, Wan Faara na tē səsəmnda ha heu.

Na Chinəm Faara a fərang tsənnngam kutəryid chichidghən Ndauda.

33 Nən tsau kutəryirha aten nafiya Isəreela pa kwandə, kutəryidghən mbə mii ngwaladghən sə wa.”
1:33 2 Samaila 7:12; 13; 16; Ishaya:haya 9:7 1:33, Ndaniyel 2:44; 7:27; Mika 4:7.

34 Tsahangga Mairamu mee tē thlənda Faara, “Kəkən na əndi katərarha hai ya nggi kula sən həshnefa?”

* 1:31 1:31 Yeeso Thləmđi “Yeeso” na Helenaya aaghən “Djeshiwa” tē mii Ibraniyaya ndaarha ni “Hərəkraha Faara”. † 1:31 1:31 Matta 1:21

35 Nggəmanngga tə thlənda Faara,

“Səsəna tə Pefənda nən a tərāa tenwa hai, səsəmnda Faara Amshi nən a nggəlorha.

Tsaunən kee, Wandī tə Pefənda na a nggətta ya, nəm aaghən təpedənda Wan Faara.

36 Kwana Alisabatu hurfidwa, nda nanda kwarenga ni, tə suhuryidghən nən a nggət wee. Nanənya nəghən ahur tə ndərə mikki.

37 Kəsər mbə 'yasə na pədaghən a fad Faara wa.”‡

38 Ndagha Mairamu, “Yoo, nggi mafad Faara ni, a tsauka kəla tə thləkna na.” Tərgħa tə thlənda Faara wiigha.

Mairamu wengdə tala Alisabatu

39 A sayiddi, Mairamu ngwagħa fa thliigha kəkar dəgha hu tala də na ahu wumngya chehweed Yahu-daya.

40 Səlnən də kyagħa minda ki Dzakariya hai, ndang 'ya nən Alisabatu.

41 Səkna Alisabatu nda əndi ki Mairamu, wandi na ahurghən tsə'ya nən fa. Alisabatu kəm ləghədgha tə Səsəna tə Pefənda.

42 Tərangga Alisabatu uradghən sə kaan, ndanggən Mairamu, “Tə parkani sa ahur nishya, tə kəm tə parkani wandi bāna nggətta!

43 Mani na nggayirħa bārħa tenna bā kee, na man China bārħa thləmadna bā?

44 Hərəm ni sək nda ənwa, wandi na a hurna tsə'ya nən fa kaan ka wutsəfayirħa.

45 Tə parkani sa fərgħa kəkafek aten 'ya ndona Chinəm nən tsaurħa kəkafek.”

Amshi Mairamu

46 Ndagħa Mairamu, “Hurna nəghən a fal Faara

47 yibənnə nəghən a əna wutsəfayirħa a Faara tə Hərəkrona,

48 kəsər daldə nggi in, mafadghən mbuwa a mii 'ya.

Nanənya fiya na heu yi weeriya tə na bayi nanda ndaarħa tə parkani nggi,

49 kəsər ka əngya na məmanggən əneena Faara Amshi, thləmnggənni tə Pefənda.

50 Na fiya hadang fa na a tərəmnggən, Ka chichiya na kətəm.

51 Ənadə əngya na məmanggən tə hargħən; welengdə fingya də na a manang alten ndan hu numan ndan.

52 Tərangdə kutərya hai hu tsənggam nggindan, amma mananggən fingya mbuwa a mii 'ya.”

53 “Nggalang də fingya na a mirħa tə əngya na nggəngga, amma rəghanggən fa kənaya də kula 'ya a harndan.

54 Dangdə mafadghən sə Isəreela, tə dal teena hai hadang nda

55 Ibrahim fa tə chichiyighən pa kwandə

kæla ndang næn chingginëm na kaar.”

⁵⁶ Mairamu tsaudæ a thlëmad Alisabatu yi ndære mahan a wudgha wuredæ.

Nggætta Yahaya tæ Mbap-tisama

⁵⁷ Lëghædna ben nggætta Alisabatu, nggæt wee hæshin næn.

⁵⁸ Tulayighæn tæ nggædayighæn sæk nanda kyadàng Faara nggayirha, dængganda sæ tæ wutsæfayirha.

⁵⁹ Lëghænna wandi bëena uvada, ba nda ka thlee muwa ba, tæ këm na mindansæ a dæfang thlëm chin nda Dzakarriya.

⁶⁰ Tærga kalgha mansæ ndæghæn, “Awo! Nëm aaghæn Yahaya.”

⁶¹ Ndang ngganda, “Mbë niifa sæ ahur nggædiyinin na tæ thlëmdiya wa.”

⁶² Tærga tsahang mee nda chin wandi tæ haara a pær thlëm wanda næn nanda a dæfang nda.

⁶³ Tsakh æn chirethla næn, chirethlënggæn hai, “Thlëmnnggænni Yahaya.” Fiya na heu na ænwulteena nda.

⁶⁴ A mbædi kee ingga mighæn hai tæ këm sheneukæn kwasgha hai, katæranggæn ndikrha hai nagha a fal Faara.

⁶⁵ Tulayighæn na heu nanda ænwulteena, tæ këm tærmanda, kæsær ka ændi katæragha hai. Kala mbærha heu na a wumngya chehweed Yahudaya nagha fiya a tsæ labara atënggæn.

⁶⁶ Kala niifa sækka labardi kæl wulna teena, tæ tsakh mee

næn, “Bana wandi tsaurna kækæn ya?” Kæsær na Faara tæghæn ha.

Dzakariya faldæ Faara

⁶⁷ Chin na Dzakariya lëghædgha tæ Sæsæna tæ Pedænda katæranggæn thlæk pathla hai kyadàng na Faara tæ ndaarha,

⁶⁸ “Tama fal Chinëm nëm, Faara yi Isæreela, kæsær banæn ba ka bagha pæl nafiyighæn.

⁶⁹ Færdæ tæ ngyakhrha na a hærghang nda këm a wuri ki mafadghæn Ndauda.

⁷⁰ Kæla 'wanæn thlækra kætëm a mii annabiyighæn tæ pedænda

⁷¹ hærækrha ahar fa tsangginëm na heu.

⁷² Ængginiya ænanæn ndæn a kyadàng nggayirha næn chingginëm tæ dæl teena hai hu dæf mighæn tæ pedænda æna næn.

⁷³ Dæf mighæn æna næn a chichin nëm Ibrahim,

⁷⁴ a pæl këm nëm ahar fa tsangginëm, tænëm dæfang shilee teena kula hæreenga,

⁷⁵ anam tsætsabadæ tæ nggayirha a mbed Faara ahu tsawun nëm hu kæshiirha.”

⁷⁶ “Sa këm waana, nanda aah sa annabi yi Faara Amshi,

kæsær na 'warha mbeedæ ma Chinëm a tangsang kwamana na dæ,

77 a fərang huteena nən
nafiighən aten kwa-
man hərəkrha
ahu chakhrha dīmiyid
ndan də,

78 kəsər ka hadang nəm Faara
fa,

kukwaryid hərəkrha nən
a njaara tennəm hai a
talara hai.

79 Nən a njaara aten fīngya
hai na ahu wula,
tə fa tsaukya na a
mishim mərə,
nən a laf kəm ahu kwaman
dədəmnggirha.”

80 Yahaya mangga sə,
nagha kanglang hu farha tə
huteena, tsaukən a kaheerha
kəl fardī kyanən pəpal ba ka
a pər labarghənən a nafiya
Isəreela.

2

*Nggənda Yeeso a Mbaita-
lami*

1 A hu bəngginiya Kaisar
Anggusta kaldə mee a
thlədangganda fiya na hu
kutəryid Roma.

2 Ndəna katəra thlətta
fiya ənanda, a sayiddī
tsauna Karniwus ngwamna
a Suriya.

3 Fiya na heu wunda
hu talyi ndan də ka a
thlədangganda kanda.

4 Yisufu ndəghənggima
maldə tal Nadzarat na hur
Nggalili dəgha hu tal Mbaita-
lami də na hur Yahudiya, tala
nggənda kutəra Ndauda sə.
Yisufu dədə mbədədə, kəsər
nggədīt Ndauda ni.

5 Wiighən tə Mairamu ng-
wannən ka a thlədangganda
kanda kyab, ahu sayiddī
ndəghən ahur.

6 Na nanda a Mbaitalami dī
lēghədgha ben nggəttəghən.

7 Nggət wan 'wadghən nən
həshin, lələbanggən tə pam
kəndəghən, hunanggən ahu
nggam mabiya hai, kəsər
walwanda kənna a min
rongya wa.

*Falafya tə Fathləngya
Chinem*

8 A kəsər taldī na fa lafya
sə, na nda mənda a pəpal, na
nda a kəla mabiyindan ha a
fədigrha.

9 Kula səndəndan sə,
tə thlənda Faara bagha
thləmandan ba, tərgha mam-
nggit Faara yangga hai,
tərmanda kaan.

10 Tərgha, wan thləndədī
ndanggən kanda, “A tərəm
dun wa ba ni ba tə labara na
mbəngngən yandī na fiya heu
ana pəpetyid hura kaan.

11 A weeriya ahur tal
Ndauda nggədang nda tə
Hərəkrha kun hai, Kərəsti
Chinəm.*

12 Əndīya ndəna a kyadang
ənsənda kun, dūnun wal wu-
farwee lələbang nda tə pam
kəndəghən, hunang nda hai
ahu nggama.”

13 Kula səndəndan sə,
tərgha Fathləngya Faara
hangga na a amshi, banda
hai, ba nda wal yandī 'wagha
hai, kanda heu a fal Faara
nanda a ndaarha,

14 “Mamnggit Faara na talara,

* 2:11 2:11 *Kərəsti* Nduwa Kərəsti Ibraniyaya na nda aaghən, “Mashiha,” Helenaya kəm na nda aaghən, “Kərəsti.” Kərəsti dīya, ndaarha ni, “Niifa na wuwura,” tə kəm mbədghən 26.

tə na hu kəshiiirha ngwa tsauka dədemnggirha a thləma nafiya na Faara a tək mbəndə ndan fa.”

15 Malna Fathlənggini kanda, wuda nda talara də, ndangga fa lafyini ndan “Tama Mbaitalami də dəm na əndi katəragha hai tə pərangna Chinəm kəm.”

16 Thliinda kəkər danda wal Mairamu tə Yisufu, na wanda nda kath ahu nggam mabiya.

17 Nana fa lafyini wandi, pər labar dā nda thləghangna tə Thlənda Faara kanda.

18 Səkna fiya labar di, kowunni kəl kəs mee nanda ənwulteena ka əndi ndana fa lafyini.

19 Mairamu kəsdə ənggina haya ahurghən, nagma a numarha atənggən.

20 Fa lafyini wuda nda, na nda a aah amshe yi fal Faara ka əndi səkna, tə na nanda, nəghən kəla thləkna tə Thlənda Faara.

Dəfang nda thləma Yeeso

21 Ənana wandi beena uvada, thləng muwa nda, kəmda dəfang thləma nda Yeeso, thləmdi dəfna tə Thlənda Faara kapa na nda dəfghən hur.

Fər nda Yeeso ahu Wuri Faara

22 Ndukna farda ba, Mairamu tə Yisufu ənanda əndi thləkna ngyakhrha Musa tə ndaarha, a tsabəngganda altendan də, tərang ngganda Yeeso, dənda təghən Urshelima də kəsər a fərghənda a Chinəm.

23 Kəla nanən chichrethlee hai ahu ngyakhrha Faara, “Kala wan ‘warha nggən nanda, nanda fəranggən Faara.”

24 Na sataka nda kəla thləkna ngyakhrha Chinəm tə ndaarha, “Titiliukya səri ko wan kataprakya səri ndəna nda thleerha.”

25 A fardi, na niifa sə nəghən tə tsaurha a Urshelima, nanda aaghən Simiyon. Ka niifa ni, nən naarha dəfang shilee Faara teena. Kəmda nəghən a kəla fardi nanda a hərəghang nda Isəreela. Nəghən tə Səsəna tə Pedənda.

26 Səsəna tə Pedənda ndənggən niifdi, mba a mərə wa kəl fardi nana Kərəsti tə yidwa.

27 Nagha Səsəna tə Pedənda a shikkən, kyagha Kən Faara də, məməl tə sayiddi ba na fa nggətya Yeeso ba təghən a Kən Faara ba, kəla ndana hai ngyakhrha a əna nda.

28 Simiyon thlə wanda nən fal Faara nən, ndəghən,

29 “Na nən ya, China, kalu mafadwa hai wiigha hu dədemnggirha, kəla tə thləkna na,”

30 “Kəsər yinna nadə hərəkrəwa,

31 hərəkrha əna na a mbed fiya heu,

32 Kukwaryirha kyadna a fiya mbuwa Yahudaya, tə mamnggirha a nafiwa Isəreelaya.”

33 Chin wandi tə man kəsəngganda mii ndan kanda ana ənwulteena tə əndi thləkna Simiyon aten wandi.

³⁴ Simiyon dɛfandɛ parka kanda teena, ndanggɛn Mairamu man wandi "Wur Faara wandiya kɛsɛr a tsaukwa fɛlla finginga hai, tɛ thlid finginga sɛ hangga ahur Isɛreela, nɛn tsaurha ɛnsakrha a thlɛma Faara mbuwa na mid fiya sɛ hangga.

³⁵ Nanɛnke, ɛn ɛnandan na ahu tendan nɛn kyarha pɛpɛl ba. ɛndiya nɛn hatta fa kaan, kɛla kuthla thlaukh kɛlara."

³⁶ Na suhurra annabi sɛ nuwun, thlɛmnggɛn ni Hanatu, wan Famuwel turya Ashiru. Tsaudɛ a chimarha yi hurarha mɛd kee.

³⁷ Tɛrgha chimadghɛn mɛrgha. Nanɛn ya, huradghɛn kumnggit uvada kap fada. Mbɛ malang Kɛn Faara wa, nɛn naarha manang thlɛm Faara nda fɛdigrha tɛ yan fara ahu hwanda tɛ kar aama.

³⁸ Mɛmɛlla sayiddiya, kyagha ba nagma a usa Faara, kɛmda thlɛkdɛ pathla aten wandiya a nafiya na a kɛla fardi na Faara a fɛrang alteena Urshelima.

³⁹ Yisufu tɛ Mairamu ngwalang nanda 'ya ndana ngyakhrha Chinɛm, wuda nda tal ndan dɛ Nadzarat na a Nggalili.

⁴⁰ Man wandi, nɛghɛn tɛ kanglanggirha, lɛlɛgdɛ tɛ sɛnda, nggayid Faara kɛm nɛghɛn tɛghɛn ha.

Yeeso, wundakhne ngguchit ahur Kɛn Faara

⁴¹ Kafad hurarha fa, fa nggɛtya Yeeso nanda dɛrha Urshelima dɛ kɛsɛr ka

wutsɛfayid kyarhaba ahu sɛsaarha.

⁴² Lɛkdangna Yeeso hurarha Kum kap sɛri tɛ nggɛtta hai, dɛnda hu wutsɛfayirha dɛ kɛla tɛ sɛsɛnna nda sa hai.

⁴³ Ngwalana wutsɛfayiddi, kɛs kwaman wutta nda wure dɛ. Tɛrgha Yeeso ishgha hai a samarha a Urshelima, kula sɛnda chin sɛ tɛ man.

⁴⁴ Na nda a ndaarha asɛmha nɛghɛn ahur fiya, kɛs wiirha nda yi paara tal. Katɛrang ngganda kadaghɛn hai ahur shayindan tɛ kɛm pashiya ndan,

⁴⁵ nawa ndan wa. Nanɛnke, wuda nda Urshe-
lima dɛ, kɛsɛr a kadaghɛnda a mbɛdi.

⁴⁶ A far beena yi mah-
an, dɛnda walghɛn tsau
ahu Kɛn Faara a thlɛmad
famalɛmngya, ndɛghɛn a ka
thlɛmarha hai, nagma kɛm a
tsahang mee kanda ha.

⁴⁷ Fiya na heu a mbɛdi
nanda a kang thlɛmarha fa,
kanda a kɛs mee, wulanggɛn
kanda tɛ tur sɛndɛghɛn tɛ
nggɛmnda nɛn a nggɛmang
kanda sɛ.

⁴⁸ Chin tɛ man wulang
teena kanda na nandan
a mbɛdi. Ndangga man,
"Waana mani ɛnangna kan
kee? Nggi tɛ tsu tsɛ fannan
chichakh kaan, nawanan sa."

⁴⁹ Nggɛmanggɛn kanda tɛ
ndaarha, "Kama nun kada
nggi? Sunggunsɛ kamdɛ a
tsawi a wuri ki Pɛpa wa?"

⁵⁰ Sɛngwanda numadghɛn
tɛ pathdiya wa.

⁵¹ Thliigha mbu saman
ndan nɛn, wuda nda
Nadzarat dɛ heu. Nɛn

naarha a na fa nggətyighən hai, man kəm, kəs əngginanən haya ahurghən.

⁵² Yeeso kəl chikrha tə ndəndəlyirha tə tsərha, hu pəmnggən pəpet a mbed Faara tə fiya.

3

Yahaya tə Mbaptisəma tangsang də kwamana Yeeso də

¹ Ahu hurarha kumkap tuf yi kutəryid Kaisar Təmbaryani; Mbuntus Mbilatus ndəna ngwamna Yahudiya, Hirdus ndəna kutər Nggalili, wanman na Filibus ndəna kutər Ituriya tə Tarakunitas, Lisaniyas ndəna kutər Ambiliya.

² Nda Hanana tə Kayafa ndəna Mamngya Firistaya. A faryini ndikka Faara tə Yahaya wan Dzakariya a hee.

³ Tərgħa Yahaya wənggən chehweed yina hai na a mii kufad Djodan ndəghən a thlək labar Faara a fiya tə ndaarha, a malangganda dimiyindan ka a fanangganda kanda təna Faara chahang dimiyindan kanda də.

⁴ Kəla nanən chichirethlee hai ahu deleewar annabi Ishaya tə ndaarha,

“Urarha a aah farha a kaheerha tə ndaarha,

‘Taksaman kwamana Chinəm sə, katəraman pəpənanng nda kwamangya də.

⁵ Njighaman suhwadya heu, fəlaman mbəya də na dāngkam, dāngkam tə wumngya.

Pəpənaman kwamangya də na kəkəba, kəkəba tsawa nda ndip,

kwasamangya na kukuchang nanda ngga.

⁶ Fiya na heu nanda a na hərəkrha Faara!’ ”

⁷ Kəsərke, nəghən a ndang nda fiya na baarha ba ka a fananggən kanda, “Kun huthlingya! Wun kəsgha thləmannun kəsər ka səbrha hur Faara na bayi?”

⁸ Nama ‘ya kyadgha ndaarha malangdun dimiyinnun. A numadun ahur nun ndon Ibrahim ndəna Chinun wa. Niya ndangnda kun Faara nən mbang ənanng wundakhnaya Ibrahim sə tə feryini ya.

⁹ ‘Wanda teena pangnda wurra a kul dəfrha, kala dəfrha mbuwa nggətta nanda kyathlang nda də muwangganda ahu waarha də.”

¹⁰ Tsahangga fiya mee ha tə ndaarha, “Ma nan ənaarha mbiya?”

¹¹ Nggəmənggən tə ndaarha, “Niifa na tə lukrha səri tərənggən niifa ha mbuwana yighənsə, niifa na tə ənnarhami ha, naghə kee ndəghən nggima.”

¹² Fa thlə tsamngya kəm ba nda ba na a fananggən kanda, tsahang mee nda, “Mala, ma nan ənaarha?”

¹³ Ndanggən kanda, “A thlədun ‘ya kalgha yandamu tə thləghang nanda kun wa.”

¹⁴ Sədjaya kəm tsahang mee nda ha, “Kanggiwu ma nan ənaarha?” Ndanggən kanda, “A ngyabangdun fiya

a fərang wudəbəla nda kun wa. A nggabəfun kanda kəsər a fərang 'ya nda kun wa. Usama Faara tə 'ya na nda a teng nda kun."

¹⁵ Nana fiya a kəla bəd Kərəsti fa ba, tərgha fiya na heu kanda a numarha ahur ndan tə ndaarha, ko Yahaya ndəna Kərəsti di.

¹⁶ Ndangga Yahaya kanda, na heu, "Niya fanang nda kun tə aama. Amma niifa sə na bayi na tə səsəmnda fa kalgha nggi mu, tsəkki na a kwasanggi sahad pahamggən hai wa, ndəghənggi bənən fanang nda kun tə Səsəna tə Pədənda tə waarha.

¹⁷ Nəghən tə deng pəra ha, nən a pərang didiirha də ngwanggən wan hwalidghən ahu birukkun hai. Nən a njang nda dididghən də tə Waarha mbuwa mərə hai."

¹⁸ Tə yiyi thlamarha hangga, Yahaya thləkdə labar Faara na ngga a fiya.

¹⁹ Yahaya yanang də Hir-dus, kəsər Hirdus kahang də Hirudiya nu wanman, tə kəm ənadə əngya mbuwa ngga.

²⁰ A kwasamadghen Hirdus nggərdə səbang nda də tə ngyakhrha fərnən a kanda heu. A kəsəngganda Yahaya changganda kəndə.

Fanang Yahaya Yeeso

²¹ A kwasamadfi fanang nda fiya, Yeeso ndəghən nggima fanangganda. Tərgha nanən a hwan Faara, frakh amshi inggadə,

²² Səsəna tə Pədənda tərgha atenggen hai kəla titiliurha, sək urarha nda a talara

hai tə ndaarha, "Sani na waana tətali nggəmni, təkdi mbənduwa fa kaan."

Turya Yeeso

²³ A fardfi katərangna Yeeso tərghən hai yi tsaharhaha, nəghən a kada hurarha kumnggit mahan ahu kəshiirha. Tərgha fiya ndən tə ndaarha wan Yisufuni,

na wan Heli,
²⁴ Heli wan Mattaat,
Mattaat wan Lawi, Lawi wan Malki,
Malki wan Yanna, Yanna wan Yisufu,

²⁵ Yisufu wan Mattaatiya,
Mattaatiya wan Amos,
Amos wan Nahum, Nahum wan Asaliya,

Asaliya wan Nanjaya,
²⁶ Nanjaya wan Ma'ata,
Ma'ata wan Mattaatiya, Mattaatiya wan Shimeya,
Shimeya wan Njosek, Njosek wan Yahuda,

²⁷ Yahuda wan Yowanan,
Yowanan wan Refaya,
Refaya wan Dzarubabel,
Dzarubabel wan Sheyaltiyel,

Sheyaltiyel wan Niri,
²⁸ Niri wan Malki,
Malki wan Addi, Addi wan Kosama,

Kosama wan Almadama, Almadama wan Er,

²⁹ Er wan Djoshuwa,
Djoshuwa wan Eliyeser,

Eliyeser wan Yorim, Yorim wan Mattaat,
Mattaat wan Lawi,

³⁰ Lawi wan Simiyon,
Simiyon wan Yahuda,
Yahuda wan Yisufu,

Yisufu wan Yonana, Yonana
wan Eliyakim,
31 Eliyakim wan Malaya,
Malaya wan Mainana,
Mainana wan Mattaata, Mat-
taata wan Natan,
Natan wan Ndauda,
32 Ndauda wan Njessi,
Njessi wan Obida, Obida wan
Mbuwasa,
Mbuwasa wan Salmon,
Salmon wan Nashon,
33 Nashon wan Amminadab,
Amminadab wan
Aram,
Aram wan Hesruna, Hes-
runa wan Feresa,
Feresa wan Yahuda,
34 Yahuda wan Yakubu,
Yakubu wan Ishaku, Ishaku
wan Ibrahim,
Ibrahim wan Tera, Tera wan
Nahor,
35 Nahor wan Serug, Serug
wan Reyu,
Reyu wan Feleg, Feleg wan
Eber,
Eber wan Shela,
36 Shela wan Kenan,
Kenan wan Arfakshad, Ar-
fakshad wan Shem,
Shem wan Nuhu, Nuhu wan
Lamek,
37 Lamek wan Metusela, Me-
tusela wan Enok,
Enok wan Yared, Yared wan
Mahalalel,
Mahalalel wan Kenan,
38 Kenan wan Enosh,
Enosh wan Shitu, Shitu wan
Adamu,
Adamu kəm wan Faara.

4

Sheetan kəkərangdə Yeeso

1 Yeeso lələgda tə Səsəna tə
Pefənda wud nən ba a ku-
fad Urdun, nagma Səsəna a
shikkən a kaheerha də.

2 A mbədi kəkərangga
sheetan yi beena kumnggit
fada. Akwasamadghən
kəsgha mirha ndən, kəsər
ənawa 'ya mii wa.

3 Ndangga sheetan, "Ana
Wan Faara ni sa tsawang
ferdiya ka mburodi."

4 Nggəmanngga Yeeso,
"Nəghən chichireethlee hai
ahu deleewar Faara mbə tə
ənnarhami kee na niifa kərasə
wa."

5 Tərgħa sheetan dəgha
təghən a mbərha də na
dangkam kaan, kyadang
kutəryid kəshirra nən ahu
shibrha yirha.

6 Ndangga sheetan, "Sa
niya furo səsəmnda kutəryid
diya tə mamnggitghən, kəsər
nggi fəreena ndan, a nggəmdi
ni fəranggən niifa nggəmna
hurna.

7 Na heu niya furokən a
dəfenna shilee teena."

8 Nggəmanngga Yeeso,
"Nəghən chichireethlee hai
tə ndaarha,

" 'dəfang shilee Faarwa teena,
ndəghən katənggən.' "

9 Tərgħa sheetan dəgha
tə Yeeso a Urshelima də,
təranggən talakh ten Kən
Faara sə ndanggən, "Ana
Wan Faara ni sa, puru
hweeda hai.

10 Kəsər nəghən chichireeth-
lee hai tə ndaarha,

'Nən fərang səsəmnda
fathlənggighən a laf sa
nda,

kəla sa nda ha.

11 Tə kəmdaarha, nanda a ng-gawo sə tə haryindan, kəsər nadə dəghang sarwa feera fa.' "

12 Ndangga Yeeso, "Nəghən chichireethlee hai, 'A kəkərangna Chinəm Faarwa wa.' "

13 Akwasamaddi ng-walangna sheetan kəkərang nda Yeeso, ndekka hai təghən 'wan.

Yeeso Katərang də Tsa-harhaha a Nggalili

14 Yeeso wuddə a Nggalili də lələgda tə səsəmnda Səsəna tə Pedənda, labarghen weldə hu talya də na hu chehweddi.

15 Tsahadaha ahu Kən Faara hangga ko wuni falda ndən.

Kar nda Yeeso fa a Nadzarat

16 Dəgha Nadzarat də mbədi mannənsə, kyagha Kən Faara də a far yibəd Yahudaya kəla səsənnən sa hai. Thliigha sə nən a karatarha,

17 fərang deleewar annabi Ishaya nda. Inanggən deleewar da hai, wal mbərha nən chireethleng nanda hai tə ndaarha,

18 "Səsən Chinəm nəghən tə nggi ha, kəsər wurdə nggi, na a bəng labar Faara ni fa yamiya ba.

Na a kalmii kalla nafiya ni kənanagna dimiyirha kanda hai.

A inanggi yid kwamaya də.

A kal fiya ni hai njithlang nanda kanda hai.

19 Tə kəm, a thləghang ndaarha ni fiya na heu, bəd beena ba na Chinəm a hərgang nafiyyihən."

20 Ngwalang nən karataarha, nggəlanggən deleewardi fəranggənən niifda də na a kəla kənda ha tsaukwa hai. Fiya heu na a kəndi irang yirha nda fa,

21 katəranggən ndangnda kanda, "Aweeriya labar diya ləghəddə ahu thləman nun hai."

22 Kanda heu na a mbədi tək nda mbəndəghən fa, kanda a na ənwulteena tə labarya na mbənggən na a kyarhaba a miighən, na nda a ndaarha, "Ndeye, mbə wan Yisufuni ya wa?"

23 Ndangga Yeeso kanda, "Səndisə nun thləye tur karapu dafa ya, 'tə purha kənanang fadwa' non a ndeerha 'əno əndi tə səknan ənanna a Kafarnahum ahu taldi kyawa ya lee.' "

24 Nggərgən ndang kanda, "Niya thləghang kəkafek kun, mbə annabi sə na nda thləghən fa ahu talghən wa.

25 "Keema thləmarha fa, nəghən kəkafek na nishya sə mərna chimayi ndan hangga a Isəreela athlakh mbəd annabi lliya, ba waana 'yaara hurarha mahan tə ndəre mikki. Kyagha miirha hu chehwedda hai kaan.

26 Ko nanən kee, thlən ng-wanda lliya a thləmad ko tal də ahur ndan wa, thləngga ndan a thləmad nuneefa də

mərna chimadghən a Nzari-fat na a chehweed Sidon.

²⁷ Athlakh mbəd annabi Ilesha kəm, na fa termeeya sə hangga a Isəreela. Mbusə ko tətəl kənanng nanda wa, kəl Na'aman tə Suriyarha katenggən."

²⁸ Sək nanda labardi kee, fiya heu na a Kən Faara səbgha hur ndan də.

²⁹ Thlii nda sə kyang ngganda Yeeso sə ma hur talđi, dənda təghən ten ferđa də tənna nda talđa sə. Mindan sə a muwang ngganda hweede hai.

³⁰ Amma kyagha tə pathlang ndan wii fayighən nən.

Kənanng Yeeso niifa na tə ənkaheerha fa

³¹ Tərgha wiigha Kafar-nahum də, ahu tala də na a chehweed Nggalili, naghā a tsahang kanda ha a far yibəd Yahudaya.

³² Tsahadghən ha a ənanng ənwulteena kanda, kəsər labarghən nəghən tə (səsəmnda) ngyakhrha.

³³ Ahu kən hwan Faardi na niifa sə na tə ənkaheerha fa. Təranggən uradghən sə kaan ndaagha,

³⁴ "Iyau! Miwa tə kan Yeeso tə Nadzarat? Ba na ba ka a rək kanna wa? Səndi sa, sani (tə Pədənda) na Tsətsabadə Wan Faara."

³⁵ Yanangga Yeeso ənkaheedđi ndanggən "Nggasū hai kyosə ahur niifđiya." Tərgha tərangga ənkahedđi niifđa sə muwanggən hweede hai a mbendan, ambəra ndəkka

hai təghən malanggən niifđi kula wal wundərha fa.

³⁶ Nafini na heu kəsangga ənwulteena kanda na nda a ndangnda ndan "Tur mani kee? Tə kanglanggirha, tə səsəmnda niifđiya ndanggən ənkaheeya kyanda sə, pa kya nda sə."

³⁷ Əndi ənana Yeeso ya, kanda a tsə labarghən ko a yanggi ni ahu chehwedđi.

Yeeso kənanngdə fiya hangga

³⁸ A kwasamaddi kyana Yeeso hai a Kən Faara, kyagha wuri ki Siman hai. Thlabər Siman tə nuwunda tə beerha farha, hwan nggənda a danggən sə.

³⁹ Ishgha Yeeso atenggen, yananggən wan haddi a ndəkka hai təghən, ndəkka wanhadđa hai təghən. Thliigha sə kadang ənnarhami nən kanda sə.

⁴⁰ Tsəna figrha hai bəgha fiya ba tə pashiyi ndan na tə wanhaya dədəmən-dədəmən, dəfang haara nən kanda teena, kənanngən kanda heu.

⁴¹ Ənkaheeya kəm, kyanda sə a fad fiya hangga, kanda ahuhwaarha tə ndaarha, "Sa Wan Faara ni," njaranggən kanda də, 'yadang ndikrha nən kanda fa kəsər sənda sə ndəghən ni Kərəsti.

Yeeso thləkdə labar Faara ahu kəngya hwan Faara

⁴² Dalthna mbərha hai, dəgha Yeeso a mbərha də mbuwana fiya sə. Nagha fiya a kadaghen, walang ngganda, hwan nggənda na a tsaukwa tə kanda.

43 Amma ndangga Yeeso kanda, "Kamdə adi tə Labardi na Mbənggən ya, yi Kutəryid Faara ahu talya də pak, kəsər nden thlən nanda nggi ba kamənggən."

44 Tərgħa dəgha mbeedə tə thlək labarghən ahu kəngya hwan Faara a chehweed Yahudiya.

5

Yeeso katarəngdə aah fat-sahayighən

1 Na fardə sə Yeeso kət a mii Wuri Aam Nggalili. Nduwusgha fiya thləmadghen ba hangga kanda 'yabang mbərhafa ka a sək labar Faara nda.

2 Yeeso na kombuwalya nən səri a mii wuri aamdi. Fa kombuwalyini kyanda sə kanda a tsabang panggamng-gindan də.

3 Tərgħa ahur tal hai, yi Siman, ndanggən a puwənggən kombuwəlgħən ahu aamda hai ngguchit ma kəkəshbangnda. Tsauka ahurghən naghə a tsahang fiya ha.

4 Ngwəlanən ndikrha, ndanggən Siman, "Puwan kombuwəl di a mbəd kudimnda də, muwənggun panggam da hai, kəs tənə nun."

5 Nggəməngga Siman, "Paba, ka a fədigrha kan a mukrha, mbə 'ya sə walnan wa. Amma ndana kee, niya muwang panggam di sa hai."

6 Muwəngganda panggamdi kyandan sa hai, kəs tənə nda

hangga, naghə panggamdi a thluwussa.

7 Tərgħa aah pashiyi ndan nda ba na ahu tahad kombuwəl di a ba nda dāng kanda sə. Lədang ngganda kombuwəlyə səri tə tənə, naghə kombuwəl yini a timnda hai ka haarha.

8 Nana Siman Mbiturus əndi kətəragħa hai bərgħa hai a mbed Yeeso ndaghə, "Mala, kalu kwamanna hai, kəsər tə dimiyirha ni nggi!"

9 Kəsər ndəghən tə nafiya na nanda heu, wulang teena kanda ka təndi kəs nanda.

10 Nanən kee, nda Yakubu tə Yahaya wangya Dzabadi, pashiyə tar Siman Mbiturus. Ndangga Yeeso Siman Mbiturus, "Ma tərəmna wa; nanən ya fiya na a kəsə ba mbə tənə wa"

11 Kahəngganda kombuwəl yindan kəkəsh bangnda ba, maləngganda 'ya na heu mbu samad Yeeso nda.

Yeeso kənəngdə tə ter-meerha

12 Fara səmən na Yeeso ahu tala a chehweed Nggalili, na niifa sə na wanhad ter-meerha a səsəngnda. Nanən Yeeso, bəghə ba, bərgħa hai a mbedghən, hwənggən nən ndənggən, "China, a nggəmna fa, tsabeedə."

13 Tərgħa Yeeso fər harghənən də, tsuwərgħənən fa ndənggən, "Nggəmdi fa a tsabanadə. Tsabudə!" A mbədi kee, termeddi ndəkka hai təghən.

14 Kəsghə Yeeso thləmadghən, ndənggən, "A pərəngnan niifa wa duwadə kyadəng fadwa

firis na sa nən. A əno sataka tənə fiya səndasə tsabnadə kəla tə ndana Musa.”

¹⁵ Nənən kee, labar Yeeso kəl chik dərha mbeedə, fiya hangga aten bərha bə kəsər a kang thləmanda fa tə kəmda a wal kənda nda ahu wan-hayindan.

¹⁶ Amma, Yeeso nən naarha dərha mbərha də katenggən mbuwana fiyasə nagma a hwan Faara.

Yeeso kəngəda niifa mərna fadghən hai

¹⁷ Fardə sə Yeeso a tsaharhaha, fingya Farisaya tə fa səngya ngyakhrha tsətsau a mbədi. Bagha nda bə ahu talya Nggalili tə Yahudiya tə kəm ahu tal Urshelima. Səsəmnda Chinəm nən teghən ha kəsər a kəngəngən nafiya na tə wan haya fa.

¹⁸ Kanda sə, bagha nafiya bə tə niifa mərna fadghən hai, kath aten dənggəla. Na nda a kadə kwamana a dənda təghən wure hai a hunang ngganda hai a mbed Yeeso.

¹⁹ Walwa nda kwamana wa ka hangnda fiya. Kəla nda hai mbə kwamana sə wa, thləbangganda ten kənna də fərghən nda hai tə dəngəldi hunangganda hai a madufud fiya a mbed Yeeso.

²⁰ Nana Yeeso fərkəkəfəkkin ndan, ndanggən haddi na kath, “Pashinna chohonda dimiyidwa də.”

²¹ Fasəngya ngyakhrha tə Farisaya kanda a numarha tə ndaarha, “Wunniya na thlək labar sarfadfiya a Faara? Ai Faara katenggən ndəna chakh dimiyirha.”

²² Walangna Yeeso əndi nanda a numarha, ndanggən kanda, “Kama nda nun əna tur numadfiya?”

²³ Yanggi ni pəpa, ‘Ndarha chohonda dimiyid wa də wa,’ nduwa ‘Thliusə wiu wa?’

²⁴ Amma na minna sə a sənunsə tə ndaarha Wan Niifa nəghən tə ngyahad chakh dimiyirha ahu kəshiddiya.” Ndanggən tə mərta faddi, “Ndoyi thliusə, tərang dənggəlwə wiu wure də!”

²⁵ A mbədi kee, thliigha niifda sə a yid fiya, təranggən dənggəlgən sə nən hu-naarha sə kətəm wiigha wure də nagma a fal Faara.

²⁶ Kanda na heu dəf haara nda mii, ka ənwulteena nana nda na nda a fal Faara. Lələgdə tə tərəmnda na nda a ndaarha, “A weeriya na dan ənwulteena!”

Yeeso aah də Lawi

²⁷ A kwasamaddi kyana Yeeso sə, na niifa nən tə thlə tsamnda thlənggənni Lawi tsau a thlə tsamnda ndangga Yeeso, “Mbuwu samanna,”

²⁸ Lawi malanggən ‘ya na heu, thliigha sə mbusamadghən nən.

²⁹ Tərgha Lawi ngwagha fa əna wutsəfayirha nən manggən a wuri keeghən. Yeeso ndən na rongə na manggən. Fa thlə tsamngya hangga tə fingya nafiya kanda a həb ənnarhami tə Yeeso.

³⁰ Amma Farisaya tə Fasəngya ngyakhrha, katərang ngganda huhurumnda hai ndang ngganda

fatsahaya Yeeso, "Kama na nun a hëbrha tē sarha tē fa thlē tsamngya tē fa ðimiya?"

³¹ Nggəməngga Yeeso kanda, "Nafiya na kəkanglang mba nda kada tēpuurha wa, kəl haaya.

³² Bayi ba ka fiya na əna 'ya ngga wa, kəl fa ðimiya, a malangganda ðimiyindan."

Tsakhmee aten kar aama

³³ Fingya nafiya sē ndang ngganda Yeeso, "Fa fatsahaya Yahaya tē Mbaptisəma, nanda kar aama kətsar tē hwan Faara, na Farisaya kee. Fənayiwa kanda hëbrha tē sarha parang."

³⁴ Nggəməngga Yeeso kanda tē ndaarha, "Nun mbang ngyabang kar aama pashiya wutsamnda fa ndəghən bəldə a thləmandan wa?"

³⁵ Na farghən bayi na nda a tərang mal kanda nən. A fardī ndənanda a kar aama."

³⁶ Tərgha Yeeso fərang karapu nən kanda tē ndaarha, "Mbə niifa sē na njar kukwasharraba a fat lukrha na ngga mbuhwang nggənən kukwasharra fa wa. A əna də kee, kəl njarang nən luwudda də na ngga, kəsər mbuhuddi mbuhwang nən suhurra luwudda fa tē yandī na ngga mbə kamang wa.

³⁷ Tē kəm mbə niifa sē na irang weerənda aam inabi ahu suhurra samsami hai wa. A əna də kee, na weerənda aam inabi ði ðathlang nda samsami ða də. Nən iradə, səbgha samsami ða də.

³⁸ Kamdə weerənda aam inabi nəm irangnda ahur weerənda samsami hai.

³⁹ Mbə niifa sē na nggəm weerənda aam annab a kwasamaddi sanən yandī məngga də wa, 'Ai, nən ndaarha yandī məngga də kal ða ndən mbənda.'

6

Tsakhmee a tən laf far Yibrha

¹ Na fara səmənsə, far Yibrha Yahudaya, Yeeso tē fatsahayighən tərnda kwaman heerha; tərgha fatsahayighən kya ten ənnarhami nda na kəla wan hwaliirha fahwang ngganda hai na nda a kiighən.

² Ndagha fingya Farisaya, "Mani nun əna 'ya kee 'yadana ngyakhrha Musa yi far Yibrha?"

³ Nggəməngga Yeeso kanda tē ndaarha, "karatang ngwanun əndi na hu ðeleewar Faara ənana Ndauda tē nafighən na miirha a kəs kanda wa?"

⁴ Kyana Ndauda a Kən Faara də tərənən mburodi sē ðəfangna nda də ka firis katənggən, kiigha har ənangən pashiya wiyighən ha."

⁵ Ngwalənggən pathdi tē ndaarha, "Ai, Wan Niifa Chinani har tē far Yibrha."

Niifa mərna harghən hai

⁶ A fara səmən far Yibrha Yahudaya fadghən, Yeeso kyadə Kən Faara də a tsaharhaha. Na niifa sē a mbədi mərna harghən a yisəma.

7 Tərgħa fa maləmgya ngyakhrħa tə Farisaya kanda a kəla Yeeso ha tə nən a kənanğ nda fiya a far Yibrħa kəsər a kəsangğanda tə dimiyirħa.

8 Yeeso sən də əndi nanda a numarħa. Ndangğən niifdi wu, "Thliusə bə isħa a mbədiya." Tərgħa niifdi thliigha sə isħa a mbədi.

9 Ndangğa Yeeso kanda, "Niya tsahang mee kun ha, ma kamngğa a nam a far Yibrħa? Əna nggayirħa nəm, nduwa mbəlfēerħa wa? A hərgħangğəm yibrħa, nduwa bəlangğəm wa?"

10 Tərgħa kəlangğən kanda na heu; akwasamadğħən ndangğən niifdiwu, "Pəpənanğ harwa də." Ndəğħən nggi kəm pəpənanğğən hargħən də. Tərgħa hardi pəpəngğa də.

11 A mbədiwu hur Farisaya tə fa maləmgya səbğħa də kaan, katərang ngğanda thlək pathla hai aten 'ya na nda ənarħa tə Yeeso.

Wur Yeeso fathləngya Kum kap səri.

12 A hu bəngginiya, Yeeso tərdə ten feera sə ka a hwangğa. Məngğən ka hwan Faara.

13 Dalthna mbərħa hai aah fatsahayighən nən bə, wurğħa hasə ahur ndan Kum kap səri, aah kanda nən fathləngğighən.

14 Kanda na Siman, dəfang na Yeeso thləma Mbiturus, tə wanman Andərawus, tə Yakubu, tə Yahaya, tə Filibus, tə Mbatalomi,

15 tə Matiyu, tə Toma, tə Yakubu wan Halfa, tə Siman na nda aarħa tə sərək chehweedğħən,

16 tə Yahuda wan Yakubu, tə kəm Yahuda Iskaryoti, tə tsaukwa tə thlərəbu.

Yeeso Tsahangdə Fiya ha tə kəm kənanğ də kanda

17 Tərgħa Yeeso tərəa hai tə kanda ishğħa a pəpəl tə fiya hangğa na mbusamadğħən. A mbədi kəm fiya hangğa bəğħa bə a Yahudiya tə Urshelima, tə kəm chehweed Taya tə Sidon na tsau tə wuri aama.

18 Bəğħa nda bə ka a sək labargħən nda tə kəm awal kənda nda ahu wan hayindan. Kənanğğən fiya na ənkaheeya a səsang kanda.

19 Fiya na heu a kada kwamana na a tsuwargħən ndafa kəsər səsəmnda a kyarħaba a fadğħən na a kənanğğən kanda.

Wutsəfayirħa tə səsəarħa

20 Yeeso kəlangğən fa tsahayighən sə ndangğən kanda, "Nafiya ni kun na tə parka, kun na fa yamiya; kəsər Kutəryid Faara yinun ni!

21 Nafiya ni kun na tə parka, kun na miirħa a kəs kun nanən ya; kəsər nun a nggaala! Nafiya ni kun na tə parka, kun na a tərħa nanən ya; kəsər nuna maasa!

22 Kun fa parkayani, na fiya a karkun, kanda a wurang kun də, kanda 'yar kun tə ndaarħa kun fa mbəlfēeya ni kəsər ka Wan Niifa!"

23 “Nama wutsəfayirha a katəra ənda haya, tə kəm rəbama ka wutsəfayirha kəsər nun wal kənaghən hangga a talara. Kəsər kətəm nangga chichiyindan annabiya kee.”

Ən Kawa

24 “Kawama nafiya, kun na tə kəna ha nanən ya, kəsər 'wadun teena tək dūn mbəndafa!

25 Kawama nafiya nggal-gha nanən ya, kəsər ba na mi-irha kes kun! Kawama, kun na maasa nanən ya, kəsər na hur nun a səbrha də non a tərha!

26 Kawama, kun na fiya a faala kəsər nangga chichiyindan annabiya fa nggabaya kee.”

Kyadaman nggəmənda nafiya na tsan kun.

27 “Niya ndang nda kun na sək fanna, nggəməma fiya na tsan kun. Nama 'ya na ngga a fiya na karkun.

28 Dəfaman parka fiya teena na 'yarkun, tə kəm hwana man Faara fiya teena na səsang kun.

29 A mbi niifa sa ahu yandı kəmenga ya, kyakhrang man patu ba. Athlang niifa kapad wa, kədang yanda hai na ng-guchit.

30 Kala niifa hwanowa 'ya, fərang, niifa kəm thlangga ənwa a ndangna a nggərokənən ha wa.

31 Ənəman 'ya fiya kəla na minnun a ənang ngganda kun.”

32 “A nadun a nggəm nafiya na a nggəm kun kee, kəkən nun wal parka? Fa dīmiya

kəm na nda nggəm nafiya na nggəm ka nda kee.

33 Kəm dərha anadun a na 'ya na ngga ka fiya na nang kun kee, kəkən nun wal parka? Fa dīmiya na nda naarha kee.

34 Tə kəm ana fiya na mbang teng kun kee, ndənun fərang kumarha kanda, kəkən nun wal parka? Fa dīmiya na nda fərang kumarha fa dīmiya kəsər ateng ngganda kanda məməl.

35 Nanən kee, nggəməma nafiya na tsan kun tə kəm ənəman 'ya kanda na ngga. Fərama kumarha mbə ka atenggənda kun wa. A nadun a naarha kee nun wal kənaghən hangga, tə kəm nun tsaurha wangya Faara Amshi, kəsər nəghən nang 'ya fiya na ngga mbuwa usa Faara tə kəm fa mbəlfəeya.

36 Tsawama nafiya na fiya hadang kun fa, kəla nana Chinəm Faara, na fiya a hadang fa.”

A Fərangdun dīmiyarha Fiya wa

37 “A fərangdun dīmiyirha fiya wa, kun nggima mba nda fərang kun wa. A ng-wangdun kumarha fiya wa, kun nggima mba nda ng-wang kumarha kun wa. Chahaman dīmiyin dan fiya də, kun nggima nanda chahang dīmiyin nun kun də.

38 Fərama, kun nggima nanda fərang nda kun tasau ləgəda hərha hai, irang tahadghən nda kun ahu har luwun nun hai. Tasau nun

a kəkərang fiya sə ndəna nda kəkərang nda kun sə.”

³⁹ Yeeso fərang də karapu kanda tə ndaarha, “Na kwamarha kəs səsəl kwamarha wa? Anadə kee, kanda kyab na nda mukrha ahu kwarha hai.

⁴⁰ Mbə wan tə tsaharhaha sə, kalgha təmaləm ndəghən wa. Kəsər, wan tə tsaharhaha a ngwalang də tsahadghən ha, nən tsaurha kəla təmaləm ndəghən.”

⁴¹ “Mani na kəlang hwalirha na a yid shadwa, sa kula kədang miwaarha də na a yidwa?

⁴² Kəkən na ndang nda shadwa, ‘Wanya ni a kədo hwalirha də a yidwa,’ kula sa na miwaarha na yidwa? Sa tə thlərəbu! Katərang kədang miwad də ‘wan na yidwa kəsər ana manana hai ngga, na a mbangga kədang hwalirha də na yid shadwa.”

Nəm sən dəfrha tə tur wanggighən

⁴³ “Dəfrha na ngga mbə nggət wee mbuwa ngga wa, dəfrha kəm mbuwa ngga mbə nggət wee na ngga wə.

⁴⁴ Nəm sən dəfrha tə wanggighən. Mbə naarha hai dəkh wan shibarha nəm a fad ndaha wa, nduwa wan inabi a fad ndakh mbəfeerha wa.

⁴⁵ Ka niifa nən əna əngya na ngga, kəsər əngya na ngga ndəna ahurghən. Tə kəm, tə mbəfeerha nən əna əngya mbuwa ngga, kəsər əngya mbuwa ngga ndəna ahurghən. Kəsər ‘ya na ahur niifa ndəna kyarha ba a mi-ighən.”

Fa təngya səri

⁴⁶ “Kən nun aah nggi, ‘Pəpa, Pəpa,’ kun a kar ‘ya ndang ni kun a non?

⁴⁷ Kala niifa bagha thləmanna ba, a sək ‘ya niya thləkrha tə kəm ndəghən a əna ‘ya dani, niya pərang tur niifdi kun.

⁴⁸ Nəghən kəla niifa na a tən wurighən, ranggən sarghən sə kudimnggən, tə kəm dəfanggən sar kəndi aten feera. Ləghədna kufarha dək nən wuridfi mbangwa tsang‘ya fa wa, kəsər dəfanggən sarghən aten keela.

⁴⁹ Kəsər niifa səkka pathna nawa taarasə wa, nəghən məməl tə niifa təngga wurighən kula tansang sar kənggən ngga. Ləghədna kufarha mbən nən wuridfi chagha hai hərəm, chat wuri də hai, ‘ya ni mbuwa ngga kaan.”

7

Yeeso kənanng də mafad mamnda sodja Romaya

¹ A kwasamaddi ngwalangna Yeeso pathla a fiya aten ənggini na midghən sə a pəranggənən kanda, widghən ni Kafarnahum də.

² A mbədi, na mamnda sodja Romaya sə na mafadghən hadghən kaan tsau tə mii mərə fa. Mamnda sodja Romaya diwu nggəmdə mafaddi keeghən kaan.

³ Səknən labar Yeeso, thlən fīngya fa maləmgya Yahudaya nən də nda hwanggən baa kənanng nda mafadghən.

4 Famałəmgini dənda thləmad Yeeso də, hwanggənda kaan ndang ngganda, “Niifdiya kam də a dāngga sə!

5 Nggəmdə nafinan har tənang də Kən Faara kan sə.”

6 Wiigha Yeeso tə kanda. Dənda də, kanda tsau tə wuri di, mamnda sodja Romaya di, thlən pashiyighən nən ndang ngganda Yeeso, “Paba, a kətəlangna fadwa ka nggi wa, kəsər tsəkki na a bana wuri kyana ba wa.

7 Ndəghənni ndani tsəkki na di thləmad wa də wa, kalusə kee na mafanna a wal kənda.

8 Kəsər nggi niyi akamu ngyakhrha niifa, kəmda tə sodjaya a kamuna, ni ndaa nda yandīya, ‘duwa də’, nən dərha də; yandī kəm ndanggi ‘boba’, bağa ba, ndanggi mafanna, əno kiya, ənagha kee.”

9 Səkna Yeeso ndən kee, wulangga teena. Kyahargha hai ndanggən nafini na a mbu samadghən, “Niya ndang nda kun, ahur Isəreela ‘wawi wal niifa tə fərkəkafek fa tə kanglanggirha kəla yandīya wa.”

10 Nafini thlən nanda də wu wunna nda a wuri ki mamnda sodja Romaya də, danda wal mafaddi kəndə.

Yeeso thləng də wan nuneefa sə mərna chimadghən

11 Tsuwa tsəbaku wa Yeeso dəgha ahu tala də na nda aarha Nayin, fatsahayighən tə fiya hangga mbu samadghənda.

12 Nduwus na nda a kwakirəm talda ba, tərgha

(na) nafiya (nda) a kyarhaba tə mərna wundelarha, ndəghənni tətəl nggəna (ahar) man, chimadghən (nudi) kəm mərdə. Nafiya hangga ahu taldi kanda a dəfangdə.

13 Nana Yeeso nudi, hadanggən fa, ndanggən, “A tənna wa!”

14 Dəgha də tsuwar alkau da nən fa, nafini na təghən ha isha nda hai. Ndagha Yeeso, “Wundələd diya ndoyi thliusə!”

15 Tərgha wundələd di mərgha thliighasə tsaukwa tsau, katəranggən ndikrha hai. Yeeso kəm fəranggənən man də.

16 Tərgha tərmanda kanda na heu, manangganda thləm Faara nanda a ndaarha, “Kəkafek, bat mamnda annabi ahur nəm ba! Ba na Faara ba ka a hərghanggən nafiyighən.”

17 Labar əndi əna na Yeeso ya, dədə də inggun ahu Yahudiya tə tulayighən.

Fathləngya Yahaya tə Mbaptisəma

18 Tərgha fatsahaya Yahaya pərang ənggina nda na heu, aagha Yahaya səri ahur ndan.

19 Thlən kanda nən thləmad Chinəm də tə Tsakhmee, “Sani na a baddaba wa, nduwa kəla niifa nan pak wa?”

20 Səlna fa tsahayini a thləmad Yeeso də, “Ndang ngganda Yahaya tə Mbaptisəma ndəghən thləngga kan a thləmad wa ba, nan a tsaho mee, sani na a baddaba wa,

nduwa kəla niifa nan pak wa?"

21 A mbədi tsu kənangga Yeeso nafiya mbuwa kəkanglang, tə ənkaheeya. Kwamaya hangga kəmɔda kanda ana mana hai.

22 Tərga nggəməngga Yeeso kanda ndəghən, "Damadə dūn pəranggən Yahaya əndi səknun tə əndi na nun. Səfəngya a wiirha, fa termeyya kanda a wal kənda, tēbengya a sək pathla, kanda a thleng mərya sə kəmɔda kanda a fər labar Faara a fa yamiya.

23 Faara nən fər parka a fiya nggalgha tə fərkəkafek nanda təghən atenna."

24 Akwasamad di wiina fathlənggini ki Yahaya, tərga Yeeso katəranggən tsə labar Yahaya ahu terdi ngwagha hai, ndagha, "Kələdma dūnun ka kələddə a kaheerha? Hwəliiya na dzang na bereurha a tsang 'ya fa wa?"

25 Yoo, kələdma dūnun ka kələddə? Nduwa ngwadda fa ngwanda fa ya wa? Ai kəmdarha fa ngwaya fa na ngga, na nda tsaurha kwakirəm kutəra.

26 Yoo, kələdma dūnun ka kələddə? Annabi wa? Kəkafek niya pəranggən kun har kaldə annabi.

27 Yahaya ndəna labar Faara chichirethlee hai tə ndaarha, "Iya, thləndi tə thləndəna 'wa də mbee masa, yandi na a takso kwamana kapa na barhaba,

28 Niya, pəranggən kun ahu fənayini na heu nggət na nishya mbə yanda sə kalgha

Yahaya mamnggirha wa, nanən kee yandi na ngguchit ahu kutəryid Faara kaldə ndən mamnggirha."

29 Nafiya səkka əndiya heu tə fa thlə tsamngya səndasə kwaman Faara ndəna məməl, kəsər kanda ənnanda mbaptisəma yi Yahaya.

30 Amma Farisaya tə fa sən dəleewar ngyakhrha, kar nda dəfang shilee əndi na mid Faara nang nda kanda, kəsər kar nda fa a nangga Yahaya mbaptisəma kanda.

31 Dəgha Yeeso mbeedə tə ndaarha, "Yoo, tə manda nəm sakh nafiya kəshiid weeriya? Na nda kəkən?"

32 Na nda kəla wundakhnaya na tsaurha a kasu, nanda aah ndan, kanda a ndaarha,

" 'Pəng dən perəma kunsə kardun rəbrha fa, angdən amshi mərta kunsə, kardun tərha fa! ' "

33 "Yahaya tə Mbaptisəma ba nən ba mbə a həb ənnarhami wa, mbə a sa aam inabi wa, amma kun a ndaarha, 'Nəghən tə ənkaheerha fa!'

34 Wan Niifa ba da ba, a həbrha, a sarha, kun a ndaarha, 'Na dūn ndən tə yakh həbrha tə saarha, pashid fa thlə tsamngya tə fa dimiyirha ni!'

35 Nanən kee, nafiya nggəməngga fa tə ndəndəlyid sənda Faara, kanda kə ndaarha nəghən tə kəkafek fa."

Yeeso a minda ki Saminu tə Farisarha

36 Tə Farisarha sə aagha Yeeso ka həb ənnarhami a wuri keeghən də, tərgha kyagha ki tə Farisadda hai, tsaukwa hai a həb ənnaddami.

37 A hu talđiya na nuneefasə mbuwana ən ənadghən ngga, səknən ndaarha na Yeeso a həb ənnarhami a ki tə Farisarha bagha ba tə kəthlikrha fədeerha na tə wudəbəla fa.

38 Ishgha aman kəsərghən təman sarghən fa, nagha a tərha, tərgha aam yidghən nagha a tsətsaarha aten sarghən hai fəbanggən sardı, panggən də tə was tenggən, kəmanggən tə fədeerha na tə sədgən mbənggən.

39 Nana tə Farisaddi aagha ndən ndagha ahurghən, "Ana niifđiya annabi ni kam səndə tə wunniya, tə kəm ndaarha tur nu wunniya na a tsuwarghən fa kəsər tə dimiyirha ni."

40 Nggəmangga Yeeso ndanggən, "Saminu, na 'yasə niya puro," ndəghən kəm darha, "Mala puruwun."

41 Ndagha Yeeso, "Niifasə a takkwa nafiya səri kumarha, tal wudəbəl wurirha haru tuf, tahadghən kəm kumngit tuf.

42 Pəđangna tidghən kanda, tərgha chahanggən nən kanda də ngwad kyab. Yoo, ahur ndan yanggini nggəm nggən kaan?"

43 Nggəmangga Saminu ndanggən, "Ai yandı chahang na nda də na hangga." Ndanggən, "Nggəmangna məməl."

44 Kyahar nən thləmad nuda də, ndanggən Saminu, "Nanna nudiya? Kyadı kyawa hai fəre wa aam tsab sara wa, amma ndəghənggi irang də aam yidghən aten saryina hai, panggən də tə was tenggən.

45 Sa fufubwa nggi wa, ndəghənggi kəm ka kyani mbəda baya malangwa fəb sarghən wa.

46 Kəmang ngwa tenna tə fədeerha wa amma ndəghənggi kəmang də sarna tə fədeerha na sədgən mbənggən.

47 Nanən kee niya purokən, pat dimiyini keeghən na hangga chahang ndandə, kəsər nəghən tə nggəmnda na hangga yandı chahang nanda də ngguchit kəm nggəmnda ngguchit nən waala."

48 Tərgha ndangga Yeeso, nudi, "Dimiyid wa chahon ndan də."

49 Nafini na a həbrha təghən, na nda a ndangnda ndan, "Wunni yandı kəmya na chahang dimiyirha də."

50 Tərgha ndangga Yeeso nudi, "Fər kəkafekkid wa hərwo də duwa də hu dədemnggirha."

8

Fingya nishya takkwanda Yeeso

¹ Mənggaha wa na Yeeso a Pər labar kutəryid Faara tala-tala, fatsahayighən na Kum kap səri a thləmadghən,

² tə fingya nishya ndəghang nda kanda hai tə ənkaheeya tə fingya wan

haya. A hur ndan na Mairamu sə nanda aarha Magdaliya ndəghang nda hai tə ankaheeya məd.

³ Tə Yowana nu Kudza tə thlənda Hirdus, tə Sudzanatu tə fīngya hangga dāngga kanda sə tə rəfyindan.

Karapu aten tə həfrha

⁴ Wumna fīyaba hangga, nafiya aten chikrha ba, tala-tala kanda a barha thləmadghən ba. Thləghang karapu nən kanda sə ndəghən,

⁵ “Na niifasə dəgha ka həfrha də, ndəghən aten wash wiirha, fīngya həra nda hai aten kwamana ishangga fiya hai tərgha dārangga wudikkya.

⁶ Hərgha fīngya hai ahu həreng keela hai, kya nda sə təkna yan faara hai hwara nda də kəsər mbə ləssa suwa.

⁷ Fīngya həra nda pathlang ndakhkya hai kya nda sə kal wanda farha hai a pathlang ndakhkini wa.

⁸ Hərna fīngya hai ahu chehweerha hai na ngga kyanda sə ngga tə chikrha haru-haru.” Ndanən kee təranggən uradghən sə ndagha “Yi na tə thləmad səkrha səkkənən.”

Ten karapu dī

⁹ Fa fatsahaya Yeeso tsa-hang mee nda aten karapu dīya.

¹⁰ Ndanggən kanda, “Nggəmang nda kun fa na a sən 'ya nun na kutəryid Faara ahurghən, fīngya a mbə tə karapu wa mba nda sənggən wa, naarha nandan, kanda

mba nda kukwalang hai wa, səkrha kəm sək ndan, kanda mba nda sənggən wa.”

Yeeso pərdə ten karapu dī ki tə həfəddi

¹¹ Ndəghən “Karapu dīya nəghən kiya, Wiirha labar Faara ni.

¹² Fīngya hərgha hai ahu kwamana nəghən aten nafiya səkka labar Faara, tərgha bagha Sheetan ba təranggən labar də də ahur ndan amana nda fərkəkafek na a wal hərəkrha nda.

¹³ Yi həreng keela nəghən aten fīngya a hərəmna nda sək labar Faara nanda thləghən tə hura pəpet, mbə mbəd tsawudghən sə ahur ndan wa, kəsər nanda fərkəkafek yi beena ngguchit, a wal nda kəkərra mba nda kwas kyaharra hai wa.

¹⁴ Fīngya hərgha ahu ndakhkya hai, ndəna aten fīngya səkka labar dī, kəsər nda weeriya tə binda ka ən kəshiiirha, tə kəna tə ən mbəndayirha fa yi kəshiid dīya thluranggən kanda kəsər mbə 'yasə nanda mbang ənaarha ngga wa.

¹⁵ Fīngya həf nən ahu chehweerha na ngga ndəna aten nafiya səkka labar dī, kəsghənda ha ngga tə hura tətəl, kərsa nda na 'ya nda na ngga.”

Patilla tsətsəba tə təba

¹⁶ “Mbə niifa sə na njang patilla tsəbanggən tə təba wa, tə kəm dəfanggən kamu wusəra də wa. Nəm dəfang nda a mbəd dəfrha na a pəpal

kæsær ka nafiya na kyarha ba na kukwaryirha nda.

17 Mbæ 'yasæ na bæbee mbuwa kyarha sæ wa. 'Ya kæm na nggænggæla næn kyarha pæpal ba.

18 Kwarama tæ sæk pathla nun a naarha sækra a sænunsæ niifa na tæ 'ya ha nanda chihanggæn, yandï mbuwa tæ 'ya anadæ a numarha næghæn tæghæn ha nanda thlang nda."

*Man Yeeso tæ wanmang-
gighæn*

19 Man tæ wanmanggighæn dænda thlæmadghæn dæ, wal wanda sæla thlæmadghæn dæ wa kæsær ka hangnda fiya.

20 Ndang ngganda, "muwa tæ wanmanggiwa kanda a kæshi na mindansæ na sa."

21 Nggæmanggæn kanda ndæghæn "Nafiya na sæk labar Faara thlænangganda dæ kanda ni iiya tæ wanmang-gina."

*Yeeso yanang dæ bereu
'yaara*

22 Na fara sæ kyanæn hur kombuwal hai tæ fatsa-hayighæn, ndanggæn kanda, "Tama pæm wuri aamda dæ ya." Thlii wiirha nda.

23 Nanda aten wiirha tærangga beena dæ. Tærga bereu 'yaara thliigha ba, kombuwal ndan takh dæ a læghætta tæ aama, tærmænda.

24 Dænda dæ thlengganda sæ a beena, ndang ngganda, "Paba-paba næm a mæra!" Thliigha sæ yananggæn bereu 'yaardi tæ kudæfælla amdi nggasa nda hai tip.

25 Ndanggæn kanda, "Ai færkækafekkid nun?"

Tærga tæрма nda tæ wul-teena, na nda a ndangnda ndan, "Wunniya na bereu 'yaara tæ aama dæfang shilee in?"

*Yeeso kænang dæ niifa na tæ
ænkaheerha fa a Nggarasina*

26 Dænda mbeedæ tæ wiirha a Nggalili ta Nggarasina dæ na a pæm wuri aama.

27 Tænda hai a mii wuri aamdi, na niifasæ tæ ænkaheerha fa, kyagha ba ahur taldi hwathla kanda næn fa. Mændaha 'wawa kal kabarha fa wa. Mbæ tsaurha a wuri wa kæl a mbæd ten kwaya.

28 Nanæn Yeeso tærga huhwagha, fælgha hai a mbedghæn tæranggæn uradghæn sæ ndæghæn, "Ma njidoyiwa tæ nggi Yeeso Wan Faara Amshi? Niya hwan sa a sæsænna wa."

29 Thlæk næn ndæn kee, kæsær Yeeso 'wadæ teena yanang dæ ænkaheeddi a ndækka hai tæ niifdi. Sara hangga na ænkaheeddi naarha dæghang niifda hai, na fiya kænang hai tæ wuyi-wurra næn dahang dæ dangga ænkaheeddi a heedæ.

30 Tærga Yeeso tsahang mee næn ha, "Thlæm wani kæn?" Ndæghæn, "Hangga." Kæsær ænkaheeya hangga kyangga fa.

31 Na nda a hwanggæn a dangdæ kanda hu kwadadæ na kudimnggæn wa.

32 A mbædi wu na chibæt kælengarya sæ a lafrha a wumnda, hwanggæn nda

a kya nda ahur ndan hai, nggəmənggən kanda fa.

33 Tərgħa ən kaheeyini ndəghang nanda kanda hai tə niifdi kyanda hur kələngaryina hai. Tərgħa kələngaryini thlii nda sə tə ɗarha kya nda hu wuri aamɗa hai, mərə nda sə.

34 Fa laf kələngaryini nanda əndi katəragħa hai, ɗandan ni wure ɗə na nda a pərgħən tala-tala.

35 Tərgħa fiya kya nda ba ka na ənda nda katəragħa hai ba nda thləmad Yeeso ba, ɓanda walghən tə niifdi ndəkna ənkaheeyina hai təghən tsau a mbedghən kaldə lukrha fa, ba hutənggən ba. Tərgħa tərmanda.

36 Na nafiya sə ənana Yeeso əndi a yindan thləghənggən nda kanda kwamandi kəang nda tə ən kaheeddi.

37 Nafiya Nggarasina ka-hat hwan Yeeso nda na a ndəkka hai tə kanda, kəsər kəs hərəenga kanda kaan. Tərgħa Yeeso ahu kombuwal hai wiigha.

38 Niifdi ndəkna ənkaheeyina hai təghən hwanggənən na a wii nda kyab. Tərgħa ndənggən,

39 "Wudu wuredə ɗa thlək əndi ənona Faara." Widghən ni hur tala ɗə naghā a thlək əndi ənangna Yeeso.

Wutarad Yayirus tə nuneefa na fara bang fa

40 Wunna Yeeso ba, fiya hangga hwathlagħa ndən fa, kəsər nanda a kələghən fa.

41 Tərgħa na niifa sə thləmnggən ni Yayirus mam-nda niifa ni a Kən Faara, mbərgħa hai a mbed Yeeso hwanggənən a ɗəgha wuri keegħən ɗə.

42 Na wutaradghən sə tətəl huradghən ənadə Kum kap səri a mərə. Tərna Yeeso kwamana, fiya hangga a ngyabang mbərha fa.

43 A hur ndan na nuneefa sə səsagħa yi hurarha kumkap səri fara aten bang ndafa hai, bəlang ɗə ən hu hargħən ɗə ka kada puurha, walwa kənda wa.

44 Tərgħa kyagħa tə man kəsərgħən tsuwar pəpəshiprha parkwadghənən fa. A mbədi wu fardi na bang fa hai tərgħa.

45 Ndagħa Yeeso, "Wunni tsuwargħa nggi fa?" Ngaalangganda, tərgħa Mbiturus tə fingya na a thləmadghən ndang ng-ganda, "Paba na fiya hangga na puworħa ba kanda a ngyabo mbərha fa."

46 Ndagħa Yeeso, "Na niifa sə tsuwargħa nggi fa kəsər na səsəmnda sə kyagħa ɗə a fanna."

47 Kəlaana nuda hai mbə mbang beerħa wa, Nduwus-gha thləmadghən ɗə naghā fadghən a rəbrħa fa, bərgħa hai a mbedghən pərgħənən a mbed fiya na heu əndi naghā ndən tsuwarnən ndən fa tə wal kənda wal nən a mbədi.

48 Ndagħa Yeeso nudi, "Waana fərkəkafekkid wa kənɗə wiu fadwa ahu ɗəɗəmnggirħa."

49 Ndəghən aten fər

labara, bagha niifa ba a wuri ki Yayirus mamnda Kən Faara ndanggən, “Wutaradwa mærdæ a səsangna tæ malæmndæ dædæ wa.”

⁵⁰ Sækna Yeeseo ndən, ndanggən mamndædi, “A tærmna wa furu kækafek kee nən a kända.”

⁵¹ Nduknən hur wuridæ dæ nggəməngwa fiya fa mbusamadghə nda wa, kəl Mbiturus, tæ Yahaya, tæ Yakubu tæ kəm chin wandi tæ man.

⁵² Fiya aten tərha tæ huh-waarha ka mæra wutaraddi. Ndagha Yeeseo, “Malaman tərha, mærgħa wa nəghən a shiirha.”

⁵³ Tərgħa masangganda yi sarfarha, kəsər sændasə mærdæ.

⁵⁴ Ndəghənggi kəm kəs nən har wandi tərənggən uradghən sə ndəghən, “Waana thliu sə.”

⁵⁵ Səsənggən wudgha ba thliigha sə, ndanggən kanda fəraman ənnarhami həbgħa.

⁵⁶ Fa nggətyighən wulangga teena kanda. Yi yang thləmarha nən kanda teena a pərang ndan fiya əndi katəragħa hai wa.

9

*Thlən Yeeseo fatsahayighən
Kum kap səri di*

¹ Aah nən fatsahayighən kumkap səri dæ ba, ndanggən kanda, fərangdi səsəmnda kun na a kənanngun fiya na tæ ənkaheeya tæ wan haya dædamən,

² tæ kəm thlən kanda nən dæa nda pər labar kutəryid Faara, tæ kənanng nda haaya.

³ Ndanggən kanda, “A thliidun wiirha ma tærdun səsala, tæ yawarha, tæ ənnarhami, tæ wudəbəla, tæ kəm lukrha səri wa.

⁴ A dæfun dæ, wuridfi ‘wanun kyarha sahai, tsawama sə pa far wuttənun ba.

⁵ Kala nafiya thləwa nanda kun fa, a nadun a mal taldfi tinid taldfi na sarnun pamandæ ka a tsauka ən sakhrha ni a tendan.”

⁶ Thlii nda, wəngganda talya hai hangga, kanda a pər labar Faara tæ kənanng nda fiya ko a yanggini.

*Thləwul ten Hirdus aten
Yeeseo*

⁷ Hirdus kutər Nggaliliya, sək dæ ‘ya na a katərarha hai ahu chehweedghən, kəred dædæn fa kaan, kəsər fingya na nda a ndaarha Yahaya tæ Mbaptisəma ni thləng nanda sə ahu mærra.

⁸ Fingya kəm ndaa nda Iliya ni kyagħa ba, fingya a ndaarha tal ni ahur annabiya na kaar thliigha sə.

⁹ Ndagħa Hirdus, “Yahaya kyathlangdi tenggən dæ, wunni kəm mbiya ni a sək ənggini dædamən atənggən ya?” Nanən kee, midghənsə a na Yeeseo nən.

*Yeeseo həbang dæ fiya haru
kumnggitghən tuf*

¹⁰ Wunna fatsahayighən ba pərang ənggina nda ənana nda. Tərgħa thliigha tæ kanda katəndan dændæ ahu tala dæ nanda aarha Mbatseda.

¹¹ Sənnæ fiya mbædi nən a dərha sadæ, mbu samadghən nda. Thlə kandanən fa,

pérang labar kutéryid Faara nən kanda, kənanngən fīngya na mindan kənda.

¹² Yarna fara hai, Kum kap sərīdī baa nda thləmadghən ba ndang ngganda, “Kəmdə nanən ya kal fīya na hai kya nda hur tala də danda kəda ənnarhami tə mbəd mənda kəsər mbədī nanəm sə ya mbə fīya sə wa.”

¹³ Ndangga Yeeso kanda, “Kun tə altennun fəraman ənnarhami kanda lee.” Ndang ngganda, “ya na a har nan mburodi ni tuf tə tənə səri kee, a mbə nanan kyarha hur tala də dan heng ənnarhami fīya ba na heu wa.”

¹⁴ Həshya ənanda haru kumnggit tuf. Ndangga Yeeso fətsahayighən, “Ndaman fīya tsawanda hai, wumangganda tendan kumnggit tuf-tuf.”

¹⁵ Fətsahayighən tsawang-ganda fīya hai kəla ndanən.

¹⁶ Tərgəha haranggən mburodi dī tuf tə tən dī səri, təranggən tenggən talara də, usa Faara nən, kyanggən hai, fəranggən nən fətsahayighən ndəghanggən nda fīya.

¹⁷ Fīya na heu ənanda mii nggal nda. Tərgəha fətsahayighən wumangganda kwasamadghən kutasya kumkap səri.

Yeeso ndəna Kərəsti

¹⁸ Na fardə sə Yeeso a hwan Faara katenggən tə fətsahayighən a thləmadghən, tsahang mee nən kanda, ndəghən, “Na fīya ndaarha wunni nggi?”

¹⁹ Nggəmannganda, “Fīngya a ndaarha Yahaya tə Mbap-tisəma, fīngya İliya, fīngya kəm a ndaarha tal ni ahur annabiya na kaar thliigha sə.”

²⁰ Ndanggən kanda, “Kun tə altennun nun a ndaarha wunni nggi?” Tərgəha Mbiturus nggəmanngən ndəghən, “Sani Kərəsti yi Faara.”

Yeeso thləkdə kwaman səsadghən tə marrəghən

²¹ Yeeso yiyang thləmarha nən fətsahayighən, a pérang ndan niifa labar dī thləghang nən kanda wa.

²² Ndangga Yeeso kanda, “Kəkəfek ni, Wan Niifa nən a səsəarha ahar shīngya, tə mamnda firistaya, tə kəmdə fəsongya ngyakhrəha, nanda a kərgən fa, bəlang ng-ganda, a far beəna yi mahan nən a thliirha sə.”

²³ Ndanggən kanda na heu, “Ana mid ni-ifasə mbu samanna kəl karnən altenggən təranggən kədīdghənsə ka fad dathla mbərha fa hai ndənən mbang mbu samanna.

²⁴ Niifa na midghənsə a hərghanggən yībədghən nən a kədeng nda, kala niifa kədengga yībədghən ka nggi nən a wal yibrəha mbuwa ng-walarha.

²⁵ Kəmdə, ma chīghang nən niifa a waldə ən kəshīid weeriya heu kədenggən yībədghən?

²⁶ Kala niifa niya shīdang tə labarna, Wan Niifa kəm nən a shīdang nda tə ndaarha səngwa ndən wa abadə hu mamnggitghən ba

yi Chin tē yi fathlōngya Faara tē pefōnda.

²⁷ Kēkafek niya pērang nda kun, na fīngya sē kēkēt a mbēdiya mba nda a mēra wa, nanda a naa kutēryid Faara tē yindan a mēra nda.”

Fatsahaya Yeeso mahan nan nda mamnggitghēn

²⁸ Akwasamad beena uvada tē thlāk palthdiya, Yeeso tēranggēn Mbiturus tē Yahaya tē Yakubu tēraa nda wumnda sē kēsēr a hwan Faara nda.

²⁹ Ndēghēn aten hwan Faara, kēla nda hai pēmnggēn a chim nda fa, lūkkighēn tsaukwa pēpet nagma ahar yirha.

³⁰ Kula sēndōndan sē na nafiya nda sēri a thlēmādghēn, kanda a tsē labara tēghēn. Nafiniya nda Musa ni tē Iliya.

³¹ Banda thlēmādghēn bā tē mamnggirha, na nda a tsē labara tē Yeeso ahu lēghōtta 'ya na mid Faara aten mērrēghēn a Urshelima.

³² Mbiturus tē fīngya na a mbēdi kanda a beena. Mehen na nda bā, tērgħa na mamnggitghēn nda, tē kēmōda nafini sēri kēkēt a thlēmādghēn.

³³ Na nafini sēri a ndēkrha hai tēghēn, tērgħa Mbiturus ndanggēn Yeeso, “Paba, nēghēn ngga nanēm a mbēdiya, na chama nan mahan, tal yiwa, tal yi Musa, tal kēmōda yi Iliya.” Sēngwa ēndi nēn a thlēkrha wa.

³⁴ Ndēghēn a ndikrha kee, kēla nda hai hashmbe

nggēlanggēn kanda. Nggēlangna hashmbidi kanda tērmānda.

³⁵ Sēk urarha nda hai ahur hashmbidi tē ndaarha, “Waana niya wurni, sēgha madghēn.”

³⁶ Akwasamad sēk uraddi, na Yeeso nda kēt katēnggēn. Fatsahayighēn nggasanda hai titib, a sayiddiya pērangwāndan niifa ēndi katēragħa hai wa.

Kēnang Yeeso wee na tē ānkaheerha

³⁷ Dalthna mbērha hai, Yeeso tē fatsahayighēn tērna nda hai a wumndēdi, wumngga fiya thlēmādghēn bā hangga.

³⁸ Na niifa sē ahur nafini wumngga bā aaghēnēn ndēghēn, “Paba ni a hwan sa kēlang waana thlārghēna, kēsēr ndēghēnni tētal a harna.

³⁹ Na ānkaheerha tsang hurafa, nēn huhwarha, dēghanggēn hai, nagma fadghēn a rēprha fa, nagma miighēn kēm a hufrrha. A fara sēmēn mbē malang wa kēl sēsangnēn kaan.

⁴⁰ Hwan di fatsahayiwa a kēnang ngganda, mbang ngwānda wa.”

⁴¹ Nggēmangga Yeeso ndēghēn, “Kun nafiya kēshiid weeriya fa mbēffeeya, mani kēdiina fērkēkafekkid nun? Pa kwandē nēm tsaurha, nggi aten kērēsta tē kun? Bōtēghēn wāndi kyawa.”

⁴² Na wāndi bāyi tērgħa ānkaheeddi dēghanggēn hai nagma fadghēn a rēpfa. Tērgħa Yeeso njaranggēn ānkaheedda dē, kēnanggēn wāndi wudanggēnēn chin ha.

43 Fiya na heu a mbædi wulangga teena kanda aten mamnggit tar Faara.

Yeeso nggærdæ thlæk kwa-man mærræghæn

Na fiya heu aten na ænwulteena aten ændi æna na Yeeso, ndanggæn fatsahayighæn.

44 "A mbædandæ kun tæ pathdi niya pærang nda kun wa, nanda a fæ Wan Niifa ahar fiya hai."

45 Kanda hwathlang ngwanda numadghæn hai wa, bæbeng ndan kanda kæsær amana nda kukwalang hai. Kanda kæm a tærem tsahang mee aten path diya.

Wunni manggæn ahu kutæryid Faara?

46 Tærga thliigha ngaala sæ a pathlang fatsahayighæn aten wunni ahur ndan na manggæn.

47 Sænna Yeeso numan ndan tærga kæs har wee næn bæ ngguchit ishanggæn a thlæmadghæn.

48 Ndanggæn kanda, "Kala niifa thlægha wanda fa ya ka nggi, nggi thlænæn. Niifa thlægha nggi kæm, thlænæn niifdi thlængga nggi bæ. Nanæn kee, niifa na ngguchit ahur nun ndæna manggæn."

Niifa mbuwa tsan kun yinun ni

49 Ndangga Yahaya, "Paba, na dan niifa a kænang ænkaheerha tæ thlæm wa, 'yadang dændæn fa kæsær mbæ ahur næm wa."

50 Nggæmangga Yeeso kanda, "A 'yadang dændæn fa

wa, kæsær niifa mbuwa tsan kun yinun ni."

Samariyaya ahu tala karnda thlæ Yeeso

51 Nduwusna bæggæn bæ næn a wutta talara dæ, dæf dæ teena kaan tæ dærha Urshelima dæ.

52 Thlæn farha næn a 'wanda mbee ahu tala dæ na a chehweed Samariya, da nda ngwang ængya fa a mbædi.

53 Amma nafini na a mbædi kar thlædghænda fa, kæsær sændasæ na midghæn dærha Urshelima dæ.

54 Tærga fatsahayighæn, nda Yakubu tæ Yahaya, kælana nda hai kee, tsahang mee nda Yeeso, "Chinæm, na midwasæ aah waarha nan hai a talara njanggæn kanda dæ wa?"

55 Amma kyahargha Yeeso hai yananggæn kanda.

56 Dændæ hu taladæ tæ sæmæn.

Nafiya mahan na mindan mbusamad Yeeso

57 Kanda aten wiirha ahu kwamana, ndangga niifa Yeeso, "Niya mbu samadwa kala mbærha na a dærha sadæ."

58 Nggæmangga Yeeso ndæghæn, "Tsarwaya tæ kwandan sæ, wudikkya tæ kændan sæ, amma Wan Niifa mbæ mbæd mændæghænsæ wa."

59 Ndanggæn niifa pak, "Mbuwu samanna."

Amma nggæmangga niifdi ndanggæn, "Paba, malee 'wan di pang nda pæpa."

60 Ndangga Yeeso, "Malang mærya panggan nda mærrændan, sa kæmda duwa

də ɗa pər labar kutəryid Faara.”

⁶¹ Na niifa sə kəmɗa ndanggən Yeeso, “Paba, niya mbu samad wa, malee ‘wan ɗi ndang nafina wiidi.”

⁶² Ndangga Yeeso, “Kala niifa katərangga hudaŕha hai, anadə a kəlarha samarha də, məməl wa tə tar kutəryid Faara wa.”

10

Yeeso thləndə nafiya kumggit məd kap səri

¹ Akwasamad yandiya, chinəm wurdə nafiya kumnggit məd kap səri, thlən kanda nən səri-səri, a ‘wanda mbeedə, ɗənda hu talya də ɗəɗamən na ndəghən nggi a ɗərha sadə.

² Ndanggən kanda, “Hathla sə hangga fa taryighən kəɗin nda. Nanən kee, hwanama tə heerha puwanggən fa hathya ba, hathlangganda sə.

³ Nanən ya, weema niya thlən kun kəla wan chaukhraya ahur məmereeya də.

⁴ A tərɗun wudəbəla, tə ənnarhami, tə pakhma wa. A mbəɗɗun hai ka nda ‘ya tə niifa a kwamana wa.

⁵ Kala minda kyanunsa hai, ndama, ‘Koomaa, nafiya wuridiya!’

⁶ Ana nggəm nda sə afad nafini ahur mindəɗi, ngwa tsaukwa parkad nda ənnun ahur ndan, a mbə kewa nən a nggəra thləman nun ba.

⁷ Tsawama ahur mindəɗi, kala ‘ya ɓangnda kun ba ənamami. Tə taara kamɗə teng thləthlən ndəghən nda,

ma nadun a kya wure-wure wa.

⁸ Kala tala kyanun sahai a thlənda kun fa, kala ‘ya ɓangnda kun ba ənamami.

⁹ Kənaman haaya ahur talɗi, ndanggən nafini kutəryid Faara nduwusɗa ba tsau tə kun.

¹⁰ Kala tala kyanun sahai a thləwa nda kun fa wa, kyama tə kwamangya, ndon,

¹¹ tənid talnun tsauka a fad sarnan pang ɗan ndən kun hai. Kəl a sənunsə kutəryid Faara ndusang də kun fa.

¹² Niya pəranggən kun a far ngwala kəshiiŕha na Saduma haɗang nda Faara fa ma tal ɗiya.

Talya malangwa ɗimiyid ndan

¹³ “Kawa Koridzin! Kawa Mbatseda! Ənwulteena ɗəɗamən ənanda ahur nun ndəghən ənanda a Taya tə Saduma, kam ‘wanda teena malang nda ɗimiyid ndan, kalnda kukwasharya fa tsawa nda hai, na nda a irang fishe fandan fa.

¹⁴ A far ngwala kəshiiŕha, na Taya tə Saduma haɗang nda Faara fa ama kun.

¹⁵ Sa kəm Kafarnahum; tamngga ndaarha, nanda a mano a talara wa? Awo! Na ɗərha hu hwanga də.

¹⁶ Kala niifa səkka kun, nggini səknən, niifa kargha kun nggi karnən, kala tə karrəna, karnən niifɗi thləngga nggi ba.”

Wutta kumggit məd kap səri ɗa ba

¹⁷ Nafini kumnggit məd kap səri ɗi wunda ba tə

wutsəfayirha fa, ndang ng-ganda Yeeso, “Chinan, kahat tə ənkaheeya nanda sək kan a ndangdan kanda kyama sə ahu thləm wa!”

¹⁸ Ndangga Yeeso kanda, “Na di Sheetan mukda hai a talara kəla kyatta 'yaara.

¹⁹ Kama thləmarha hai, fərang di səsəmnda kun na a ishanggung huthlingya hai tə ngərdaya, nun a kal fa mbəlfeyya mba nda nang 'ya kun fa wa ko ngguchit.

²⁰ Ma tsədun wutsəfayirha nanən ya ka səkna ənkaheeya kun wa, ənama wutsəfayirha fa kəsər chirethleng nda thləm nun hai a talara.”

Tək Yeeso mbəndafa

²¹ A sayiddiya ləghəddə tə mbənafarha fa a fad Səsəna tə pedənda, ndəghən, “Usadi sa Pəpa, china yi talara tə hweede, kəsər bəbengna tur əngginiya a Fasəngya tə fa hutəngya, kyadang nan wundakhnaya nəghən kee Pəpa, kəsər əndiya ndə kamogha.

²² Pəpa fəredə 'ya na heu, mbə niifasə səngga wandi wa kəl chin kee, tə kəmda tə səngga wunni chin di, kəl wandi tə niifa na mid wandi kyadənggənən.”

²³ Kyahargha thləmad fətsahayighən ba, ndənggən kanda katəndan, “Kun nun tə parka katərana ənggina hai ya a yinnun!

²⁴ Niya pəranggən kun, annabiya tə kutərya hangga mindan sə na əndi nun a naarha nanən ya, nawa ndan wa, tə kəm sək ənda nda nun a səkra ya, səkkwandan wa!”

Wunni tulat na?

²⁵ Na niifa sə tə sən deleewar tə chireelth na Musa, ishgha sə kət nən a kəkərang nda Yeeso. Ndənggən, “Mala, ni naarha kən na a wal yibrha ni mbuwa ngwalarha?”

²⁶ Ndangga Yeeso, “Mani chirethleng nanda hai ahur deleewar di? Na karataghən kəkən?”

²⁷ Nggəmənggən, “Nggəmu Chinəm na Faara tə hurwa heu, tə yibəd wa heu, tə kanglanggid wa heu, tə huden wa heu. Nggəmu tulat wa kəla alten wa.”

²⁸ Ndangga Yeeso, “Nggəməngna məməl, əno kee na wal yibrha.”

²⁹ Kamshidiwu, na midghənsə na hərəhanggən fadghən tsahang mee nən Yeeso, “Wunni tulat na?”

³⁰ Nggəməngga Yeeso tə labara, “Na niifa sə thliigha a Urshelima dənən Djariko də, mukka ahar fa thlee kwaməngya fa hai, dəkkənda kədənggan nda hai tawalth, malghən nda a pathlang yibrha tə mərə.

³¹ Na firis sə tərgha kwaman di, ba walghən kalth mbərgha də tə man patu.

³² Na tə Lawirha sə kəm tərgha kwaman di. Na nən ndən kalth, ndəghən nggima mbərgha də tə man patu.

³³ Na tə Samariyarha sə tərgha kwaman di, ba a walghən kalth, hadənggən fa.

³⁴ Dəgha thləmadghən də, tsabang wundədghənən də tə aam annab, irang fədeerha nən sə, kənənggən nən.

Təranggən a kəsər kwarghən sə dəgha təghən a kən rongya də*
 35 Dalthna mbərha hai haranggən wudəbəl wurirha sə səri fəranggənən tə mindədi, ndanggən, 'Kəlee niifda ha ya 'ya bəlangna heu a kwasamad əndi furo ni ya, a wuddiba ba bani nggerokən ha.' †

36 Tərgħa Yeeso ndanggən, "A hur nafini na mahan ya, wunni tulat kamshidi mukka ahar fathlee kwaman nggina fa?"
 37 Ndangga tə səndədi, "Niifdi hadangna niifda fa, ndəna tuladghən." Ndangga Yeeso, "Duwadə a əno kee."

Yeeso weng də tala Marthla tə Mairamu

38 Yeeso tə fatsahayighən kanda aten wiirha, ba kyarha hu tala hai, na nuneefa sə thləmnggən ni Marthla. Thləghənən fa a minda keeghən.

39 Na wanman Marthla sə, thləmnggən ni Mairamu, bagha ba tsauka hai a thləmad Yeeso ndəghən a kang thləmarha fa.

40 Marthla kəm tar ənnarhami tərang də tenggən də. Tərgħa baa thləmad Yeeso ba ndanggən, "Paba, mba naghən wa yina wanmana maledə tar ənnarhami fa katenna? Ndang bagha dee sə lee."

41 Ndangga Yeeso, "Marthla! Marthla! Sa a

kətəlang fadwa fa aten fingya əngya hangga.

42 'Ya tətal ni kee nanda kadaarha, Mairamu wurdə 'ya na ngga, kəsər mbə ni-ifa sə na mbang thlang a harghən wa."

11

Tsahad Yeeso ha aten hwan Faara

1 Fardə sə, Yeeso a hwan Faara a mbərha. Ngwalanən, tərgha tal ahur fatsahayighən ndanggən, "Paba, tsahang kwaman hwan Faara kan ha, kəla tsahangna Yahaya tə Mbaptisəma fatsahayighən ha lee."

2 Ndangga Yeeso, kanda, a nadun a hwan Faara ndama, "Chinəm na a talara, *

a chilbi thləm wa nəm ha, kutəryid wa bagha ba.†

3 Fərang ənnarhami kan yi weeriya tə yi bengya na bayi.

4 Chahang dimiyin nan kandə, kəla nan chahanggən fingyadə ənangga dimiyirha kan fa. A dənna tə kan ahu kəkərra də wa."

5 Nggərgħa Yeeso ndangnda fatsahayighən, "Ndam tal ahur nun nəghən tə pashirha, dəgha thləmadghən də a manad fədiğrha ndanggən, 'Wayee əne kumad mburodi ha mahan lee.

6 Kəsər, na pashinna sə baa ba ka wiirha tərda hai a kyana nanən ya. Kəmdə mbə ənnarhami sə a har na wa.'

* 10:34 10:34 Kən rongya, Kən hunaarha nəm tiirha † 10:35 10:35 Pene:

wudəbəl tə ra pathlarha yi paara tal

tə, † 11:2 11:2 Fingya deleewarya bagha ba. 'Ya na midwa a ənaghənən hu kəshirha kəla nanda a ənaarha a talara

* 11:2 11:2 Fingya deleewarya na nda

7 Tərgħa, andam pashiddi kadagħa kumarħa a hargħən, nggəmngga ba a kən ndəghən, 'A billanna nggi wa. 'Wadī teena changdī kwatminda, kan tə wanggina hunadən hai, mbi mbang thliirħa sə furo 'ya ni wa?'

8 Niya ndangnda kun, a mbə a thliirħa sə fərang 'ya nən ka tsaunən pashidghən wa, nən thlid sə fəranggən tə kurmi na midghən. Kəsər pashidghən kəswa shilee ndən tə hwandəđi hwanang nən wa.

9 Niya ndangnda kun, hwanama nanda fərang kun. Kadama nun a waala. Nama a dək kwatminda, nanda inanggən kun hai.

10 Kəsər kala niifa hwangga, nanda a fərang, niifa kadagħa kəm nən a waala. Kəmdarħa kala niifa dəkka kwatminda nanda inanggən hai.

11 Wunni ahur nun, a hwanang wanggən tənə fərang huthne nən?

12 Tə kəm a hwanang wanggən nggal diyarħa fərang ngərdarħa nən?

13 A tsaudə, kun na fa mbəlfeyya səndun 'ya nun fərangnda wangginun əngya na ngga, sakwata chinun a talara, nən fər Səsəna tə Pedənda a nafiya na hwanda."

Yeeso tə Mba'aldzabul

14 Yeeso kəangdə niifa kəangna ənkaheerħa mi-ighən, hərəmna ənkaheeddī kyarħa sə a fadghən, katəranggən ndikrħa hai.

Tərgħa fiya ngwagħa hai na ənwulteena nda.

15 A mbəđi na fingya nafiya sə ndaa nda, "Mba'aldzabul ni kutər ənkaheeya fərangga ngyakhad diya yi kyang ənkaheeya sə?"

16 Fingya sə na mindan sə kəkərangganda Yeeso, ndang ngganda, a əna ənwulteena nən kyadgħa ndaarħa na Faara təghən ha.

17 Tərgħa Yeeso walang də numan ndan, ndanggən kanda, "Kala kutəryirħa dəkka hai səri, nanda yanda tə ndan, kutəryiddi mbə isha wa. Nəghən kee kəm a dək wure hai səri kanda a yanda, wuridī nən weela də.

18 A ndək Sheetan hai mbəđghən səri, nən yan al-tenggən, kəkən na kutəryirħa dərħa mbeedə? Nduwun tə ngyakhrħa Mba'aldzabul ni kyangnda ənkaheeya sə.

19 Anadə tə ngyakhrħa Mba'aldzabul ni kyang ənkaheeya sə, fa tsahayinun wu? Tə ngyahad wun nanda kyang nda sə? Fa tsahayinun ni ngwang kumarħa kun sə aten yandıya.

20 Anadə tə səsəmnda Faara ni kyang ənkaheeya sə, tsaudə kutəryid Faara bədə thləman nun ba.

21 Niifa na kanglang, a ngwada fa ngga, ndəghən a kəla wurighən ha, kari wurighən mbə 'ya sə wal-ghən wa.

22 Abad niifa ba kəm kalgħa ndən mu kanglang-girħa, hargħənən yanda, dəghanggən hai, thlanggən kari yandəđi mbərsənən sə,

tərgha ndəghanggən kari
dadə thlang nən.

²³ Niifa mbuwana midghən
nggi, nəghən a tsan nggi. Ni-
ifa dēwa sə wumndəghən, tə
waleng nda ni də.”

*Wutta ənkaheerha tə
imənda ba*

²⁴ “A kyad ənkaheerha sə
tə imənda a fad niifa, nən
naarha wiirha hai a mbəəya
mbuwana aama sə ka a wal
mbəd yibrha nən. A walwa
wa, nən ndaarha, ‘Ni wutta
wuri dā də kyani sa ba.’

²⁵ A bada ba waldə wuridi
ngwangnda də, tangsangnda
wuridi ngga,

²⁶ nən a wutta dəgha
ngwangnda ənkaheeya ba
məd kalgha ndən mbəlfēerha,
baanda tsaurha a mbədi.
A kwasamadghən, tsawud
niifdiya səsadghən nən kal
yi kaar.”

Parka yi kəkafek

²⁷ Na Yeeso a thlək
əngginiya, tərangga nuneefa
uradghən sə a pathlang fiya
ndanggən, “Tə parka ni nudī
nggətgha sa, har kəronən sə
ya!”

²⁸ Nggəməngga Yeeso
ndanggən, “Ha’i nəghən kee,
amma parkayirha kaldə
tsaurha afad nafiya na a sək
labar Faara, kanda na taara
sə.”

Mid fiya sə na ənwulteena

²⁹ Na fiya aten chik baarha
thləmad Yeeso ba, ndəghən,
“Nafiya kəshiid weeriya fa
mbəlfēeya ni. Na mindansə
a kyadang ənwulteena nda
kanda, mbə ənwulteena sə

nanda kyadang kanda pak
wa kəl yi Yunana.

³⁰ Kəla tsauna Yunana
ənwulteena a nafiya Nineba,
Wan Niifa kəm nən tsaurha
kee a nafiya kəshiid weeriya.

³¹ A far nggwala kəshiirha,
kwatamnda man ki
pəlasarya, nən a thliirha
ba heu tə nafiya kəshiid
weeriya, kyadang ndaarha
nən kanda ənawun məməl
wa. Baghən ba a mbərha na
inggun ka bagha sək sənda
Sulemanu. Nanən ya kulo
niifa kalgha Sulemanu a
mbədiya.

³² A far nggwala kəshiirha,
Ninebaya nanda a thliirha
sə tə nafiya kəshiid weeriya
kyadang ndaarha nən kanda
ənawa nda məməl wa,
kəsər kanda malangnda
dimiyindan, ka labar Faara
thləghangna Yunana kanda.
Nanən ya, kulo niifa kalgha
Yunana a mbədiya!”

Kukwaryit farha

³³ “Mbə niifa sə na
njangnda patilla bəbənggən
wa, nduwa tsəbənggən tə
təba. Kəl nən dəfang nda a
pəpal na a kya niifa ba, na
kukwaryirha nən.

³⁴ Yirha ndəna kukwaryit
farha, ana yidwa kanglang
hai, fadwa na heu nən
naarha tə kukwaryirha. A
mbə yidwa kanglang wa,
fadwa na heu nən naarha hu
wula.

³⁵ Kulo sa hai, kuk-
waryirha nana təghən mbə
wulani wa.

³⁶ Ana fadwa na heu tə
kukwaryirha, mbə mbərha
sə na tə wula wa, fadwa na

heu nən njaara hai, kəla na kukwaryit patilla ənaarha.”

Yeeso yanangdə Farisaya tə Fasəngya ngyakhrha

³⁷ Ngwalana Yeeso labara, tərgha tə Farisarha mbu Yeeso nən wuri keeghən də ka həb ənnarhami də. Dəgha Yeeso də tsauka hai a həb ənnadda mii.

³⁸ Kəla na tə Farisadda hai katərang Yeeso həbrha hai kula tsabang harghən də wulangga teena.

³⁹ Ndangga Chinəm, “Kun Farisaya, nun tsabang kəsər tafarha də tə dengnda naghahur nun lələgdə tə hukrha tə mbəfeerha.

⁴⁰ Nurya kee, mbə Faarani ənagha kəsərdi tə hurdi wa?

⁴¹ Amma fərama 'ya na a har nun a fa yamiya, 'ya na heu na yinun nən naarha tsətsabadə.

⁴² Kawa ma, Farisaya! Nun fərangnda Faara tal ahu kum shi chimbee tə fingya shi kyahangya na heu. Malanggun tar kəkafek tə nggəmda Faara. Tur ənggina niya kamngga ənon, kamngwa malanggun fingya wa.

⁴³ Kawa ma Farisaya! Na minnun sə a fərang mbəd tsaurha nun kun na ngga ahu Kən Faara tə kəmda naghafiya a ndang 'ya kun ahu kasu.

⁴⁴ Kawa ma! Nuwun kəla kwat mərya na fiya a wiirha atənggən ka yamid sənda.”

⁴⁵ Tərgha niifa tal ahur Fasəngya ngyakhrha, ndanggən Yeeso, “Mala, a

ndanna kee, 'yarna kan kəm!”

⁴⁶ Nggəmanngga Yeeso ndəghən, “Kawa ma kun Fasəngya ngyakhrha! Fərang rəfrrha nun fiya na haghən, kun tə alten nun 'wawun tsuwarghən fa tə wan haara tal a thlar kanda nun wa.

⁴⁷ Kawa ma, təndun ten kwaya na nggəngga ka a mananggun annabiya Faara, bəlangna chichiyinun kanda də.

⁴⁸ Kun tə alten nun nədun ndən, kəmda nggəmdun fa tə 'ya ənana chichiyinun. Bəlangganda annabiya, kun kəm tənanggun ten kwayindan.

⁴⁹ Nanən kee, ndən ndana sənda yi Faara, niya thləng annabiya kanda də tə Fatsahaya, nanda a bəlang fingya, səsangganda fingya.

⁵⁰ Tsaunən kee, na Faara a ngwang kumarha nafiya kəshiid weeriya aten bəla, bəlang na nda annabiya də na heu, ka katəra kəshirra.

⁵¹ Ka aten far Habila dəgha hu yi Dzakarriya də bəlang na nda a pathlang mbəd sataka tə mbərha na Tsətsaba də ahu Kən Faara. Niya pəranggən kun nanda a ngwang kumarha nafiya kəshiid weeriya kəsər ka nafini na heu ya.

⁵² Kawa ma, Fasəngya ngyakhrha! Kəsəndun ən cha kwatmin sənda ha. Kun tə alten nun kyawun sadə wa, malanggun fiya na mindan kyarha sa də, kya nda də wa.”

⁵³ Malangna Yeeso mbədi, Fasəngya ngyakhrha tə Farisaya katərang ngganda

tsandəghən hai, na nda a dzaramnggən tə tsakh miiya.

⁵⁴ Na mindansə dəfang takthleera nda ka a thlək 'ya nən mbuwa məməl.

12

Yiyi thləmarha aten thlərbuyid Farisaya

¹ Wumna fiya ba hangga har kanda ishang ndan hai, katərangga Yeeso tsə labara 'wan tə fatsahayighən, ndəghən, "Kwarama tə mehen Farisaya ndəna thlərbuyirha.

² Mbə 'yasə na nggənggəla mbuwa indadə wa, tə kəm mbə 'yasə na bəbee mbuwa kyarha pəpal ba wa.

³ Kala 'ya thləknun bəbee na fiya səkən a pəpal, 'ya thləknun kəkədək nanda a kalmiighən də səkəna fiya.

Faara ndən kamngga a tərəmmnggənəm

⁴ "Niya ndang kun shayina, a tərəmdun nafiya na a bəl farha wa, a kwasamaddi bəlang na nda, mbu 'yasə nanda naarha bəl wa.

⁵ Niya pərang niifa kun nun tərəmda, tərəmma Faara na tə səsəmda bəlang nda farha, a kwasamadghən muwanggən ahu hwanga də. Kəkafek niya pəranggən kun tərəmma Faara!

⁶ Mbəna nda heng wudikkyā də tuf pene səri wa? Ko tətali ahur ndan mbədangwa Faara wa.

⁷ Ko was tengginun ni ma nəghən thləthləda. A tərəmdun wa, kəsər kaldun wudikkyā kaan!"

Kyad sənda Kərəsti a mbed fiya

⁸ "Niya ndang nda kun, kala niifa ndagha səndə nggi a mbed fiya, Wan Niifa kəm nən a ndaarha sənda ndən a mbed fathləngya Faara.

⁹ Niifa kəm ndaarha səngwa nggi wa a mbed fiya, nggi kəm ni ndaarha səngwi ndən wa a mbed fa thləngya Faara wa.

¹⁰ Kala niifa na thlək pathla mbuwa ngga aten Wan Niifa na nda chahanggəndə. Amma niifa sargha Səsəna tə Pedənda mba nda chahanggən də wa.

¹¹ A dən nda tə kun a mbed mamngya Kən Faara də, tə fa ngwa kumaya, tə kutərya, a billadun tə kwamana nun a kyang altennun sə wa, ko tə pathla nun a nggərang kanda səwa.

¹² Kəsər Səsəna tə Pedənda nən a tsahang 'ya kun ha kamngga a thləwun."

Karapu aten nur təkəna

¹³ Tərgha niifasə ahur fiya ndanggən Yeeso, "Mala, ndang wan mana fəre yina langaarha nən malang na mərə chinan kan hai."

¹⁴ Tərgha Yeeso ndanggən, "Kaiya wayee, wun dəfegha tə ngwa kumarha, ni dək langaarha?"

¹⁵ Tərgha ndanggən kanda, "Kwarama fa, nama inggun tə 'ya na barha ba tə kwit hura, kəsər yibəd niifa kaldə ən kəshiirha."

¹⁶ Fərang karapu nən kanda ndəghən, "Wad tə kəna naarha sə walgha

ənnarhami ahu hedghən kaan.

¹⁷ Ndagha, 'Mbə mbəd dəf ənnaddami sə kyana wa. Mani naarha?'

¹⁸ "Ndəghən, 'Yoo! Səndi 'ya niya naarha. Niya fəlang biriukina də ya, tən fɪngya ni na məmanggən, iranggi ənnannami sa hai tə karinna heu.'"

¹⁹ Ndanggi altenna, "Kai! Na əngyasə na nggəngga tə ənnarhami dəfangna də yi huraya hangga. Yibu, həbu, saana tək mbənda na fa."

²⁰ "Amma Faara ndanggən, 'Sa nura! A fədīgdi ya na nda a kada yibədwa. Karidi dəfangna də ya nən a tsaurha yi wun?'"

²¹ Ngwalangga Yeeso pathdiya tə ndaarha, "Nən tsaurha kee tə niifa wumangga kəna hai a altənggən, amma a mbed Faara tə yaminni."

Ndangga Yeeso fatsa-hayighən ma billadun wa

²² Ndangga Yeeso fatsa-hayighən, "Niya ndang nda kun, a billadun tə yibəd nun, tə 'ya nun ənnarhami, tə kəm 'ya nun kala fa wa.

²³ Kəsər yibrha kaldə ənnarhami, farha kəm kaldə lukkyā.

²⁴ Kəla man wudikkya lee! Mba nda həfrha wa, mba nda hathla wa, mba nda tə kən ənnarhami ko biriukya wa, ko nanən kee na Faara fərang ənnarhami kanda. Səngunsə mamnggit nun kaldə yi wudikkya wa?

²⁵ Wunni ahur nun aten billadghən na mbang chik

bənggən, ko yi beena tal ahu kəshiirha?

²⁶ A mbun a mbang əna 'ya ngguchit kəla yandiya wa, kən nun billarha aten fɪngya əngya na mid nun?

²⁷ "Kəla man fid dəfya na nda tsərha. Mba nda na taara, ko pu kabarha wa. Nanən kee, niya ndang nda kun, ko kutəra Sulemanu tə mamnggitghən 'wa wa ngwarha fa kəla tal ahur ndan wa.

²⁸ Ana Faara a ngwang nda hwalirha fa na a hee kiya, hwalirha nasə aweeriya, a binda kəm njigha də, sakkwa kun nən ngwang kun fa? Kun fa yamid fərkəkafek!

²⁹ A nadun a numarha aten ənnarhami ko ən sarha wa, ma billadun aten ənggini ya wa.

³⁰ Nafiya səngwa Faara na nda kada tur ənggini ya, amma Chinun səndə 'ya na minnun.

³¹ Kun nggi kadama kutəryid Faara, ənggini na heu kəmya nən fəranggən kun.

Tsaharhaha aten dəfrha kəna də a talara

³² "Kun chibrha na ngguchit, a tərəmdun wa, kəsər Chinəm nən a tək mbəndafa a fərang kutəryidghən nən kun.

³³ Heeman 'əngginun də na heu, fərang wudəbəlghən nun fa yamiya. Dəfaman kəna altənnun də mbuwa ngwalarha, kəna mbuwa səbrha də a talara, mbərha mbuwana ngaara kyarha də dəgha tərang, tə mbərha mbuwana məmemngya səbang də.

³⁴ Kəsər mberha na kənawa sə, ndəna mbəd numad wa.”

Ngwama fa ka wutta Yeeso ba

³⁵ “Ngwama fa ka taara, patillan nun njinji.

³⁶ Tsawama kəla mafaya na kəla turi ndan fa na wutta ba ahu wutsəfayid kakhrha. A Wudda ba dək kwatminda nən, nanda inanggən hai wet.

³⁷ Nən naarha ngga a fad mafayini a wud turi ndan ba, a badə wal kanda a kəlarha ka taara. Niya ndang nda kun, nən a kalang kabadghən hai kal yi taara nən, ndanggən kanda tsawama hai, fərang ənnarhami nən kanda.

³⁸ Nən naarha ngga a fad mafayini a wud turi ndan ba a manad fədiğrha, ko ahar tsar abadə wal kanda ng-gungwa fa.”

³⁹ Nggərgħa Yeeso thləghang karapu kanda, ndəghən, “A sən ture sayiddi na ngaara a kyarha wuri keegħən hai, mbə malang nda kyagħa sa hai wa.

⁴⁰ Kun kəm tsawama ng-gungwa fa, kəsər Wan Ni-ifa nən a wutta ba a sayiddi səngwa nun sə.”

Wunni mafarha na tə kəkafek?

⁴¹ Ndagħa Mbiturus, “Paba, karapu diya aten nan ənana nan wa, nduwa aten fiya na heu wa?”

⁴² Nggəmangga Chinəm ndəghən, “Tsawama kəla mafaddi na tə kəkafek na ndəndəl kəm, dəfangna turighən aten mafayighən,

na fərang ənnarhami kanda a sayiddi kamngga.

⁴³ Nən naarha ngga a fad mafaddi bana turighən wal-ghən a əna targħən məməl.

⁴⁴ Kəkafek niya pəranggən kun, nən dəfang mafaddi aten karidghən na heu.

⁴⁵ Amma a ndang mafaddi altenggən, ‘Turina bawaba wet wa,’ tərgha katəranggən dək mafaya nishya tə həshya, kyagħa hu həbrha hai tə sarha nagħa a tərang teena.

⁴⁶ Turi mafadiya nən a wutta ba a fara səngwanən sə. Turidi wu nən dəkkən kaan wumanggən tə nafiya na dimi.”

⁴⁷ “Mafaddi səngga ‘ya na mid turighən a ənagħa, amma ngwawafa wa, tə kəm ənawa əndi ndang nanda a ənagħa wa, na nda a tsadagħən kaan.

⁴⁸ Amma niifa səngwawa sə, a nadə ‘ya kamngga a tsətsəlghən nda, na nda dəkkən ngguchit. Kala niifa fərang nda ‘ya hangga, na nda kada ‘ya hangga a hargħən. Niifa fərang nda ‘ya hangga kaan, nanda kada ‘ya hangga a hargħən kaan.”

Labar Yeeso nən tsahang fiya hai

⁴⁹ Tərgha ndagħa Yeeso, “Bani hu kəshirha ba tə ngwa kumarha na kəla waarha. Ana nggəməndəna ni kam njang nda də!

⁵⁰ Na mbaptisəma səsaarha sə na nda a əneerha, billadi kaan na a əneekən nda!

⁵¹ Tamnggun ndaarha bang ni tsawud dədemnggirha

kəshiiirha ba wa? Awo! Niya ndang nda kun, baniba tə tsakhrha hai.

⁵² Nanən ya, ahu wure tal nafiya tuf nanda tsakhrha hai pəmnggən səri, nafiya mahan a tsan nafiya səri, nafiya səri kəm a tsan nafiya mahan.

⁵³ China nən tsan wanggən. Wandī kəm nən tsan chin. Man nən tsan wutaradghən, wutaraddī kəm a tsan man. Thlabərta nən tsan nu wanggən, nu wandī kəm nən tsan thlabərghən.”

Sənda 'ya na mid Faara anana ahu bəngginiya

⁵⁴ Tərgħa ndanggən fiya, “A nadun hashmbe a man həmnnda faara ba, nun ndaarha ‘Na ‘yaara bayi,’ bagħa hai.

⁵⁵ A na bəreurha bayi manki pəlasarya ndon ‘Na kərta a naarha sə’, tərgħa nagħasə.

⁵⁶ Fa thlərfuuya! Mbangdun sənang kyaharra mbərha hai na a hweede tə fərahk-amshi, amma sənda ən bəngginiya sənggundun wa.

Taksaman Pathlang nun

⁵⁷ “Mani mbuwa nun numarha əna ‘ya nun na ngga kun tə alten nun?”

⁵⁸ Ndagħa Yeeso, “Kəla ndam, a huhwad niifa sa, kadu kwamana na a tangsanggun pathlang nun a kwamana. A karna fa, dənən təsə a mbed tə ngwa kumarha də. Tə ngwa kumarha kəm nən fərang sa wan səsalya. Wan səsalya kəm na nda muworha kəndə.

⁵⁹ Niya ndorha, mba kyarħaba wa kəl tiina əndi kyo nanda heu.”

13

Malaman dimiyin nun amanun mərə

¹ Nanən ya fingya sə a mbədi, pəranggən nda Yeeso labar Nggalilaya ndana Mbilatus a bəlang ngganda kanda. Tərgħa sodjaya bəlangganda nafini a fardi nanda a fər satakh ndan a Faara.

² Nggəmanngga Yeeso kanda, ndəghən, “Ka bəlang nanda Nggalilayini kee, tamnggun ndaarha kalnda fiya na heu dimiyirha a Nggalili wa?”

³ Awo! Niya pəranggən kun, a malanggun dimiyid nun wa, kun na heu nun a mərə kəla kanda.

⁴ Nduwa kəm, kəla nafini na kumkap uvadadi chana təndədi na dzang a tendan hai a Siluwan, bəlanggən kanda, tamnggun ndaarha kalnda fiya na heu a Urshe- lima dimiyirha wa?”

⁵ Awo! Niya pəranggən kun, a malanggun dimiyid nun wa, kun na heu nun a mərə kəla kanda.”

Karapu aten shibarha mbuwa nggəta

⁶ Tərgħa Yeeso fərang karapu nən kanda, ndəghən, “Wad niifa naarha sə na tə shibarha ahu hedghən, bagħa ba ka a dakh wanggənən hai, walwa ko tətəl wa.

⁷ Tsaunən kee, ndanggən niifdi na a kəla hedda ha,

'Kulo a weeriya hurarha ma-han nggi a baarha ka kada wan shibadda ba ya, 'wawi wal wee atenggən wa. Kyathlang də! Kama nda nəm malang sə 'wanggən mbərha hai ka?'

⁸ Tərgha tə kəla hedda ha ndanggən, 'Paba, malang sə, hasang chehweerha ni mu, irang thlii 'walya ni mu ahu huraddiya.

⁹ A nggəddə a mbee tsaukwa sə, a nggətwa wa a kyathlanggəm də.' "

Yeeso kənangdə nuneefa a far yibrha

¹⁰ Fardasə Yeeso a tsa-harhaha a Kən Faara a far yibrha.

¹¹ Na nuneefa sə ənangna ənkaheerha wan haarha fa, səfnanggən yi hurarha kumkap uvada. Nəghən kəkəba hai mbə mbang pəpənda sə wa.

¹² Nana Yeeso ndən, aaghənən ndanggən, "Sa nudiya, kənonda ahu wan hadwa."

¹³ Tərgha dəfang haara nən teena, a mbədi tsu, pəpənggasə dəfang shilee nən Faara teena.

¹⁴ Tərgha mamnda kən hwan Faardi səbgha hurghən də, kəsər ka kənangna Yeeso nudi a far yibrha. Ndanggən nafini na a mbədi, "Far taara mikki kamngga ana taara nəm, bamaba hu bəngginiya kənangganda kun mbə a far yibrha wa."

¹⁵ Ndangga Chinəm kanda, "Fa thlərbuya kee! Ashe, mbun kwasang thladnun sə

tə kwarnun dən kyadang aama a far yibrha wa?

¹⁶ Nudiya chichid Ibrahim ni, kənangna Sheetan hai, a weeriya hurarha kumkap uvada. Ashe, mbə məməl kənanggəm a far yibrha wa?"

¹⁷ A kwasamaddi thləkna Yeeso labardiya, fingya na a tsanggən a mbədi shidanggən kanda. Fingya nafiya kəm, kəl əna wutsəfayirha nda heu, kəsər ka ənwulteena əna nən.

Karapu yi wan parsəna

¹⁸ Tərgha ndagha Yeeso, "Na kutəryid Faara kəkən? Təma nda ni sakhkən sə?"

¹⁹ Kutəryid talara nəghən kəla wan parsəna na wanggən ngguchit ahur wiya na heu, tərang na niifda sə həfanggən hai ahu hedghən. Mangga tsauka dəfrha, wudikya əna kənna nda ahu wuhwaryighən."

Karapu aten mekhna

²⁰ Yeeso nggərgən tsakh mee, ndəghən, "Təma ni sakh Kutəryid Faara?"

²¹ Nəghən kəla mekhna yangna nuneefa tə hum-barha tasau mahan, tərgha mehen di wu chichadanggən."

Kwamana hu Kutəryid Faara də nəghən kəla kwat-minda na I'yaba

²² Kəsna Yeeso kwamana dənən Urshelima də, kyagha hu talya hai na manggən tə na ngguchit nagha a tsahang fiya ha.

23 Tsahangga niifa mee ha tē ndaarha, “Mala, nafiya ngguchit ni kee na wal yibrha?” Ndangga Yeeso kanda,

24 “Habbama na a kyon sa hai tē kwatminda na i yaba, kəsər na minna sə a sənunsə, nafiya hangga na a kada kyarha sa hai, mba nda mbangnda wa.

25 A thlid tuwure sə 'wadə teena nggəlangdə kwatminda, kun nggi kəm nun a isha a kəshi non a dək kwatminda di, non a ndaarha, 'Ture inang kwatminda kan hai!' Ndəghənggi kəm nən a nggəməng kun ndagha, 'Səngwi mbədi kyanun saba wa!'"

26 “Tərgħa nun a ndaarha, 'Haba! Kəm həbəm, sam təsə, har tsahannaha ahu talyi nan.'

27 Amma nən a ndangnda kun, 'Səngwi mbədi kyanun saba wa, ndəghama hai tē nggi, fa mbəlfeyini ya.'

28 “Anadun Ibrahim tē Ishaku tē Yakubu, tē annabiya na heu, ahu Kutəryid Faara, kun kəm nanda a rək kun, a mbədani nun a tərha tē kəd mee.

29 Nafiya a bərhaba a man kyad fara tē man həməndəghən, man ki pəlasarya tē man ki wufaya, tsawanda a mbəd mbənafarha fa ahu Kutəryid Faara.

30 A mbədaniya, fīngya na a samarha, nanda a tsaurha a mbee, fīngya na a mbee kəm, nanda tsaurha a samarha.”

Səb hur Yeeso də kaan aten Urshelima

31 A kwasamaddi ngwalana Yeeso labara, fīngya Farisaya baa nda ba ndang ngganda Yeeso, “Thliu a mbədiya, kəsər Hirdus na midghənsə a bəloghən.”

32 Tərgħa ndanggən kanda, “Damadə dūn pəranggən tē thlərəbu di tē ndaarha a weeriya ni a kyang ənkaheerha sə, tē kəm ni a kənanng nda fiya, abinda kəm wai kee, a shikka ndə ni a ngwalang tarna.

33 Ko nanən tsawee dafa a di mbeedə tē winna nda weeriya tē binda, dəgha shikka də. Kamngwa annabi mərgħa a mbərha pak wa, kəl a Urshelima.

34 Sa! Urshelima! Urshe-
lima! Fa bəl annabiya tē muk fiya thlənna nda thləman nun bə. Sara kurmi na minna wumanggi kun kəla na diyarha ngwamang wanggighən a kamughən də, amma kardun fa!

35 Kulo mbiya wuri nun mbə niifa sə wa! Ni a pəranggən kun, mbun nggər na nggi wa, kəl fara ndanun tē 'Parkani tē bagħa bə hu thləm Chinəm.' ”

14

Yeeso kənanngdə niifa a far yibrha

1 A far yibəd Yahudaya, dənə Yeeso ka həb ənnarhami a minda ki mamnda tē Farisarha də, djang yirha nda fa.

2 A mbədi kəlagħa hai niifa kət a mbedghən, saryighən tē haryighən həhəthla hai.

3 Tsahangga Yeeso mee Farisayini tē fasəngya

ngyakhrrha, "Ngyakhad Musa nggəmdafa a kənannggəm niifa a Far Yibrha wa?"

⁴ Amma nggasa nda titib. Kəsgħa Yeeso har niifdi, kənannggən ndanggən wiu fayi wa

⁵ Tərgħa tsahangga Yeeso mee kanda, "Ndam ahur nun na niifasə na tə wanggən* nduwa thladghən, mukdə hu kwat aama hai afar yibrha, mbun dərhədə dun kədang sə kəkər wa?"

⁶ Mbangwanda kalasə wa.

Tsahad Yeeso ha tə ndaarha a manangna al-tenwa wa

⁷ Kəla na Yeeso hai nafini mbunanda ba, wurnda mbəd tsaukya na nggəngga, thləghang karapu da nən kanda sə ya.

⁸ "A mbud niifa sa ahu wutsəfayid kakhrha də, ma tsauna a mbəd tsawud mamngya wa. Nən ba naarha mbunda niifa ba kalgha sa mu mamnggirha.

⁹ Anadə kee, niifdi mbuwa kun kyab, bağha ndorha, 'Fərang mbəd tsawud wa niifdiya.' Tərgħa a mbədiya na shilee kəsorha, na thliirha a mbəd tsaurha də na ngguchit.

¹⁰ Amma a mbunda sa, wuru mbəd tsaurha na ngguchit, a bad niifda ba mbuwa sa nən ndorha 'Pashi, kulo mbəd tsaurha na ngga ya.' Tərgħa na wal mamnggirha a mbed shayiwa na heu mbuna nda ba.

¹¹ Kəsər kala niifa manangga altenggən nanda

tsawang nda ngguchit, yandfi manangwawa altenggən kəm nanda manang nda."

¹² Tərgħa ndangga Yeeso niifdi aagħa ndən, "A anna niifa ka həb ənnarhami ba, ko ngwanna wutsəfayirha fa, a mbunna pashiyi wa ba kee wa, ko wan manggiwa, tə hurfayirha, tə tulayirha fa kənaya wa. A ənanna kee, a fara səmən nanda a aah sa kanda nggima, teu ənda nda ənangna kanda.

¹³ Amma a nanna a mbu fiya hu wutsəfayirha ba, mbuwu fa yamiya, tə nafiya mərna fandan, tə səfəngya tə kwamaya,

¹⁴ na wal parka, ko nanən mba nda mbang teukən wa, Faara ni a teukən afar thlid fiya sə hu mərə ənagħa nggayirha."

Karapu aten wutsəfayirha na mam

¹⁵ Na niifasə tal ahur nafini na a həb ənnarhami tə Yeeso səknən pathdiya, ndanggən, "Tə parkani niifa bağha həb ənnarhami yi mbənafarha fa hu kutəryid Faara."

¹⁶ Nggəmanngga Yeeso, "Na niifa sə ngwagħa fa əna wutsəfayirha nən manggən mbu fiya nən hangga.

¹⁷ A far wutsəfayiddi, thlən mafadghənən dəgha ndang nda nafini mbunən ba, 'Bama ba, kəsər ngwadfi fa nanənya.'"

¹⁸ "Amma kanda na heu na nda a 'warha hai. Yi tal ndəghən, 'Hiidfi heerha dfini

* 14:5 14:5 Fingya deleewarya ndagħa nda kwara a meyed wee

kəlang nda ba, hwanni sa a kərsana.' ”

¹⁹ “Yandasə kəm ndəghən, ‘Hiidi thlad hudaya ng-garma tuf, niyi hu kwaman kəkərang kanda, hwanni sa a kərsana.’ ”

²⁰ Tahadghən kəm ndəghən, ‘Kakhki ahu bəndiya, tsaunən kee mbiya dərha də wa.’ ”

²¹ “Wudgha mafadda ba pərang əngginanən turighən thləkna nafini. Tərga turidi səbgha hurghən də, ndanggən mafadghən, ‘Duwadə kəkər tər kwaman hudarha na tər kwaman sarya dəgha hu talya də, bana ba tər fa yamiya, tər səfəngya, tər kwamaya tər nafiya mərna fandan hai.’ ”

²² Ndagha mafaddi, ‘Paba, ngwalangdi əndi ndaana, kulo mbiya takh mbərha.’ ”

²³ “Tərga ndangga turidi mafadghən, ‘Duwadə turu kwaman hudaya dəgha hu talya də, ndangga kanda banda ba tənə wurina ləghəttə. ”

²⁴ Niya pəranggən kun, mbə niifa sə ahur nafini ‘wani mburha ba na taarang wutsəfayidda fa kyana ya wa.’ ”

Pədayid mbu samad Yeeso

²⁵ Fardasə, fiya hangga a mbu samad Yeeso, tərga kyahargha hai ndanggən kanda,

²⁶ “Kala niifa na midghən mbu samadna a nggəngwa nggi kal yi chin nən tər man, nukkun tər wanggighən, wan manggighən həshya tər nishya, tər altənggən wa,

mbə mbang tsaurha wan tər tsahanna wa.

²⁷ Kala niifa mbangwa tərang kadidghən sə mbu samanna nən, mbə mbang tsaurha wan tər tsahanna wa.”

²⁸ “Andam na niifa sə ahur nun na midghən sə tən kənna na dzang, mbənən ‘warha teena tsauka hai thlədanggən əngya hai na ngwalang təndədi ‘wan wa, kəlanggən tər na wudəbəla sə a harghən ngga na mbang ngwalang təndədi wa?’ ”

²⁹ A mbuhangda hai mbangwa mishilang wa, na fiya naarha waghən,

³⁰ nanda a ndaarha, “Kələma kamshida hai katərangdə tənda hai mbangwa mishilang wa.”

³¹ “Nduwa kəm ana kutəra sə na midghənsə yanda tər shadghən kutəra. Mbənən tsaurha hai numagha kəlanggən tənə sodjayighən haru kumnggit kum mbang pa kəfarha tər ka yandəghən na bai tər sodjaya haru kumnggit səri wa?”

³² A mbə a mbang wa, nən ‘warha teena thlən nafiya də ka yandəghən bəldə inggun da nda kadə kwaman tsawud dəfənggirha.

³³ Nəghən kee kəm, kala niifa ahur nun a malangwa əngya nanən təghən heu wa, mbə tsaurha tər tsahanna wa.”

Tərra mbənda fəsa də

³⁴ “Fəsa ‘yani na ngga, amma a tər mbəndəghən də, tər ma nəm nggərang mbəndəghən ba?”

35 Balwa targhənsə hu heerha na a məthlanggən wa, kəl iradə kee.

“Yi na tə thləmad səkrha səkkənən.”

15

Karapu aten chaukhrarha sahadgha

1 Nanən ya fa thlə tsamngya tə fīngya fa dīmiya kanda heu a wumnda thləmad Yeeso ba ka a kang thləmanda fa.

2 Amma Farisaya tə Fasəngya ngyakhrha na nda a huhurumnda, “Kəlaman niifdiya kəl thlə fa dīmiya fa tə kəm nagma a həbrha tə kanda.”

3 Tərgha Yeeso fərang karapu danən kanda ya.

4 “Ndam na niifasə ahur nun tə chauraya haru tal, sahadgha tal ahur ndan. Mbə malang kumnggit wutarihe kap wutarihe dī a mbəd lafrha, dəgha ka kada yandədə sahadgha kəl ma walangdəba wa?”

5 A walang dəba, tə wutsəfayirha nən a tərang a fad uradghən sə

6 dəgha wure də. Tərgha aah pashiyighən ba tə tulaya heu, ndanggən kanda, “Deemasə wutsəfayirha, walangdī chauraddi kyana sahadgha.”

7 Niya pəranggən kun, nanda əna wutsəfayirha fa kaan kee a talara aten tə dīmiyirha tətali malangga dīmiyidghən, ma fīngyayini na kumnggit wutarihe kap wutarihe na tə kəkafek fa.

Karapu aten wudəbela sahadgha

8 “Nduwa kəm ndam nuneefasə tə wudəbəl wurirha kum sahadgha tal. Mbənən njang patilla, ngwanggən mindədədə djib kadadghənən wa?”

9 A walang də, nən a aah wukwayighən ba tə tulaya, ndanggən kanda, ‘deemasə wutsəfayirha fa, walangdī wudəbəldi kyana sahadgha.’

10 Niya pəranggən kun, na wutsəfayirha fa sə kee, a mbed fa thləngya Faara aten tə dīmiyirha tətali malangga dīmiyidghən.”

Karapu aten nggəmnda china

11 Yeeso dəgha mbeedə tə pathla ndəghən, “Wad niifa narhasə tə wundəlayighən səri,

12 tə fewunda ndanggən chin, ‘Pəpa fəre yina langaarha ba.’ Tərgha chindi ndəghang kənaghənən kanda.”

13 Məngwa ha wa, təfewundədi ngwanggən ənggighən na heu, dəgha ahu chehweddə na inggun. A mbədi bəlanggən kənaghən də hu əngya kəlara tə pateyirha.

14 A kwasamaddi ngwalana kənada hai keeghən, kyagha mirha hu chehweddə hai kaan, kəsangga yamirha.

15 Kada taara nən ahar wan tə chehweddī, ndəghən nggi kəm fərang laf kələngarya nən.

16 Nən naarha kada nggushir kələngaryini a ənagma

mii, amma mbə niifasə fərangga ndən wa.

17 “Bana hutenggən ba, ndəghən, ‘Kai! Fa tarya pəpa heu kanda a nggaala tə ənnarhami kaan kulo nggi a mərə tə mirha!’

18 Niya thliirha nanənya, wuđi thləmad pəpa də, ndanggi; Pəpa, əngəđi đimiyirha Faara fa, ənođi fa kəm.

19 Kamngwi a aah nggina wan wa balwa, tsawe kee tal ahur fa tar yiwa.’”

20 Thlidghənni, dəgha wal chin.

Amma ndəghən baldə inggun, naghəna chin də, dəghadə hwathlaghən fa; dəghadə dəgha wal wanggən, fəbānggən.

21 “Ndangga wandi, ‘Pəpa, əngəđi đimiyirha Faara fa, ənođi fa kəm, kamngwi a aah nggi nda wanwa balwa.’”

22 “Amma chindi ndanggən mafayighən, ‘Damadə kəkər! Tərama kabərha ba na ngga kalanggunun fa. Paman wulenduwa a wan harghən tə pakhma a sarghən.

23 Kəsama wan kwel ba, thlenggun uradghən, kim, əna wutsəfayirha nəm.

24 Kəsər wandi kyana ya mərđə, nggərdə yibrha kəfa; sahaddə walang dəm.’ Tərgħa dənda mbeedə tə wutsəfayirha fa.

25 “Katərana ənggina hai ya wanggən tə pamənda nəghən a hee, ndusang nən wure fa, sək dək kangkar nən, fiya a rəbrħa.

26 Tərgħa aah mafad wuri ndan nən ba tal, tsahang mee nən ha, təma tsəgha hai.

27 Ndangga mafaddi, ‘Wan muwa bəgha ba, tsu thlengdə urad wan kwel sə, kəsər wudda ba kanglang hai.’

28 “Tə paməndəđi səbgha hurghən də kaan kar kyarħa nən fa wure hai. Kyagħa chinsə, ləmggənən fa.

29 Amma ndanggən chin, ‘Kulo hai! Huraya hangga nggi a əno taara kəla mafarħa ‘wawi karə mee fa wa. Amma ‘wawa fəre ko wan ‘wala əna wutsəfayirħa ni tə pashiyina wa.

30 Amma wunna wandəba kyawa ya, səbāngga kənawa də afad səsəwaya thleng urad wan kwel na sə!’ ”

31 Ndangga chin, “‘Waana, ka fad dathla mbərħa fa hai kəm kyab, ‘ya na yina heu yiwa ni.

32 Amma ‘yani kamngga əna wutsəfayirħa nəm, tək mbənda nəm fa, kəsər wan mandi kyawa ya mərđə, nggərdə yibrħa kəfa. Sahaddə walang dəm.’ ”

16

Tsahad Yeeso aten thlad-wayid kəla kəna ha

1 Ndangga Yeeso fatsahayighən, “‘Wad tə kəna naarħa sə na fiya a kiki mamnda tə targhən fa tə ndaarħa nəghən a səbang kənaghən də.

2 Aagħa tə kənəđi tə tardfi keeghən tsahang mee nən, ‘Path ma niya səkərħa atenwa? Fəre kirassa tarwa əna nana,

kəsər mba nggər tsaurna mamnda tē tarna balwa.'

³ Ndangga mamnda tē tardī altenggən, 'Mani ənaarha nanənya? Kulo na turina a rək nggi ahu tarna. Nggi mbiyi kanglang na a hudee wa, kee hu hwannda hai nən shideerha.

⁴ Səndi 'ya niya ənaarha, a kəden nda hai ma tarna tənə fiya thlə nggi fa ahur mindəndan.'

⁵ "Tərgha aah fa kumaya turighənən tətəl, tətəl. Tsa-hang mee nən yi tal, 'Kurmi na turina a takkwa sa kumarha?'"

⁶ Ndanggən, "Fədeerha kəthlikrha haru uvada." Ndangga mamnda tē tardī, "Thlu deleewar, tsawu hai kəkar, chirethlengga hai haru fada."

⁷ Tərgha tsa-hang mee nən yi səri, ndanggən, "Kumarha kurmi a harwa?"

Ndanggən, "Yawarha haru kum yi wan hwalirha.'" Ndanggən, "Thlu deleewar chirethlengga hai haru uvada."

⁸ "Turidi fal mamnda tē tarda nən keeghən mbuwa wa tē kəkafek fa ka thladwayidghən. Kəsər nafiya kəshiid weeriya hu tsawundan tē fiya yi kəshin ndan kalnda nafiya na tē kəkafekkirha thladwayirha."

⁹ Niya pəranggən kun, ənama taara tē kəna nun yi kəshidfiya tənun wal pashiya, kəsər a fara ng-walanən hai, nanda thlə kun fa a talara pakwandə.

¹⁰ "Niifa na fiya fərkəkafek təghən ahu 'ya na ngguchit,

tə kəkafekni kəm ahu 'ya na manggən. Niifa mbuwana kəkafek sə a fadghən ahu 'ya na ngguchit, mbə kəkafek sə kəm a fadghən ahu 'ya na manggən wa.

¹¹ A ənawun kəkafekirha hu kəssa kəna kəshirha wa, wunni fərkəkafek tē kun aten kəna yi kəkafek na a talara?

¹² A ənawun kəkafekkirha aten ən niifa wa, wunni fərang yi altənnun kun?

¹³ "Mbə mafarha sə na ənang taara turaya səri wa. Tsaudə nən nggəm tal kar tahadghənən, nduwa kəm mananggən tal sar tahadghənən. Mbə ənaarha hai ənang taara nun Faara tē wudəbəla kyab wa."

Yiyang Yeeso thləmarha Farisaya teena

¹⁴ Farisaya na ngyingyiləm tē wudəbəla, sək nanda ənggini heu, nanda a chang yirha Yeeso fa.

¹⁵ Ndanggən kanda, "Kunni manang nda fannun a yid fiya, amma Faara səndə huryinun. 'Ya nggəmna fiya kaan, ən tsandani a yid Faara.

¹⁶ "Ngyakhrha tē deleewar annabiya ndəna fiya takkwarha dəgha hu kəshiid Yahaya tē Mbaptisəma də. Ka a fardi, labardi na ngga yi kutəryid Faara pərndan, naghə kowunni a kada kwamana na kyagha sa hai.

¹⁷ Nəghən pəpa nda talara tē hweede ngwalanda hai, ma 'ya ngguchit hu deleewar ngyakhrha Faara kyagha də.

18 “Kala niifa kalgha nukkun hai nggərgħən kakh̄rha ənanən kulafayirha. Niifa kəm kakhka nuneefa kalnanda hai, ənanən kulafayirha.”

Liyadzuru tə təkəna

19 Ndangga Yeeso kanda, “Na tə kəna sə, nən naarha kal kabarha fa na nggəngga ka fad dathla mbərha fa hai nən naarha tək mbəndayidghən fa.

20 A kwatkirəmnggən, na tə hwanda sə thləmnggənni Liyadzuru fadghən na heu wundəyani.

21 Na midghənsə nagma a dan fəfəsərra ənnaddami hərgħa hai ahar tə kənadi. Wudaya nanda naarha barha ba nanda a nii wundiyyini keegħən.

22 “Tsəgha fardə hai mərgħa Liyadzuru, tərangga wangya thlənda Faara a thləmad Ibrahim də. Tə kənadi kəm mərgħa pangganda.

23 Ndəghən ahu hwanga a səsaarha, təranggən tenggən sə kəlagħa də, na Ibrahim nən də inggun tə Liyadzuru a thləmadghən.

24 Tərgħa aaghənən də, ‘Pəpa Ibrahim a hadoyi fa, thlənu Liyadzuru ba bagħa pang wan hargħən hu aama hai tsətse kənən mii hai mbidənggən sheneuna də, kəsər ni a səsaarha kaan ahu waddiya.’

25 “Amma ndangga Ibrahim, ‘Waana dalu teena hai tsawudwa hu kəshiiirha, walna ən kəshiiirha təkna mbənda fa, Liyadzuru kəm səsadə. Amma kulo nanənya

a tək mbənda fa a mbədiya, sa a səsaarha.

26 Mbə kee ma wa, pathlang nan tə sa na kwarhasə manggən kudimnggən, fingya na mindansə dərha thləmannun də amana nda mbang nda, tə kəmda, ahur nun mbə niifa mbang tədəarha thləmannan ba wa.’

27 Ndagħa tə kənadi, ‘Nanən kee, niya hwan sa pəpa, thlənu Liyadzuru a minda ki pəpa də;

28 kəsər na wanmanggina sə tuf həshya. Dəgha yiyi thləman ndan, amana nda barha hu səsadə ba ya kəm.’

29 “Ndangga Ibrahim, ‘Na ngyakhrha Musa sə, tə yi Annabiya, kang thləmanda kanda fa lee.’

30 Ndagħa tə kənadi, ‘Mbə kewa pəpa Ibrahim, amma a thlid niifa sə ahur mərya dəgha thləmandan də nanda fərkəkafek.’

31 “Ndangga Ibrahim, ‘A səkkwanda ‘ya chirethna Musa tə yi Annabiya wa, ka thliina niifa sə ahur mərya, mba nda kang thləmarha fa wa.’ ”

17

Thlək Yeeso pathla aten dimiyirha tə chakhrəghən də

1 Ndangga Yeeso fatsa-hayighən, “Əngya na kyang niifa hu dimiyirha hai nən barha ba, amma kawa a niifdi bagħa ba təghən.

2 A nggushi wagħang nda fən hərha ura mugħang-ganda ahu wuri aama də, ma kyanggən tal ahur

wangginiya hu dimiyirha hai.

³ Yoo, kwarama altennun.”

“A ənad shadwa dimiyirha, yanang, a nda də cheeda hai, chahanggən də.

⁴ A ənodə dimiyirha fa sara məd hu parra fara, sara məd a wutta thləmad wa ba, ndəghən, ‘Cheeda hai,’ chahanggən də.”

Chighang fərkəkafek kan

⁵ Fathləngya Yeeso ndang ngganda, “Chighang fərkəkafek kan.”

⁶ Ndanggən kanda, “Ana fərkəkafek sə a fannun kəla wan parsəna, nun ndangnda dəfəddi na manggən ya, ‘Kədusə da rarha hai hu wuri aama də,’ nən takkwa miwa.

Tsawud nggayid mafarha

⁷ “A ndam tal ahur nun na mafadghən sə na a hudang sə nduwa na a lafang chaukhrayighən. Nən ndangnda mafaddi a wuddaba a hee, ‘Boba nanən ya ba tsau hai həbaana?’

⁸ A meghedghən kamngwa a ndagha, ‘Fuweesə ‘wan ngwana fa kəla nggina ngwala həbrha ni tə sarha ada həb yiwa tə sarha wa?’

⁹ Nən usa mafaddi, kəsər ka ənanən taara ndangnanda ənagha wa?

¹⁰ Nuwun kee kəm, a ngwalang dūn əngya ndang nanda kun ənon, ndaama, ‘Mafaya ni kan kee, ənanan tar nan.’ ”

Yeeso kənanəgdə fa termeyya kum

¹¹ Nanən ya na Yeeso a dərha Urshelima də, tərghən

kwamana kyagha tə ten sərək chehweed Samariya tə Nggalili.

¹² Takh nən a kyarha hu tala hai, nafiya kum na tə wanhad termeerha ba nda ba isha nda də inggun

¹³ aaghən nda də tə urarha manggən, “Yeeso, Paba, a hadəwan fa!”

¹⁴ Nanən kanda, ndəghən, “Damadə dūn kyadang fannun firistaya.” Kanda aten wiirha kee, kəla nda hai kənda.

¹⁵ Tal ahur ndan, kəla nən hai kəndə, wudgha ba, təranggən uradghən sə kaan nagha a fal Faara.

¹⁶ Baa bərgha hai a mbed Yeeso, usaghənən. Ndəghənggi kəm tə Samariyarha.

¹⁷ Tsakhka Yeeso mee, “Mbə kanda kum heu kəngga wa? Ai fingya wutarihe?”

¹⁸ Mbusə ko tə tətəl wudgha ba baa usa Faara wa kəl rongdiya?”

¹⁹ Tərgha ndangga Yeeso, “Thliu sə wiu; fərkəkafekkid wa ni kənowa.”

Tsakh mee aten bad Kutəryid Faara ba

²⁰ Na fardə sə, Farisaya tsahang mee nda Yeeso, “A kwan na kutəryid Faara a bərha ba.” Nggəməngga Yeeso kanda ndəghən, “Ai bad kutəryid Faara ba, mbun naghən tə yirha wa.

²¹ Mbə fiya ndaarha, ‘Kulo ndəghən ya,’ nduwa, ‘Kulo ndəghən taarha,’ wa. Kəsər kutəryid Faara nəghən ahur nun.”

22 Tərgħa ndangga Yeese fatsahayighən, “Na fara bayi na minnun ba tərāa nang yirha Wan Niifa fa ko yi paara tal, amma mbun naghən wa.

23 Na fiya ndang nda kun, ‘Kulo ndəghən taarha!’ nduwa, ‘Kulo ndəghən ya!’ a dādun də a samandan wa.

24 Kəsər Wan Niifa a far wuttəghən ba, nən naarha kəla kyatta ‘yaara na djaara hai a fərah amshi tsuwar mbəya nən fa heu.

25 Amma nən a ‘wa taarang səsaarha fa dədamən-dədamən, tə kəm nafiya kəshiid weeriya nanda a karghən fa.

26 “Kəla ‘wanən katərarha hai a thlakh mbəd Nuhu, banən naarha kee kəm a far wutta Wan Niifa ba.

27 Fiya a həbrha tə sarha, həshya a kakhrha, kanda a fər nishya a chimaddə ta fardədə kyana Nuhu ahu kwambuwol hai. Tərgħa bagħa aam afa afa ba bəlanggən kanda də heu.”

28 Nəghən wai kee a thlakh mbəd Lutu. Fiya a həbrha tə sarha, kanda a hiirha tə hengnda də, kanda a həfrha tə tənda.

29 Amma a fardī malna Lutu Sodom, irr nda waarha hai tə tsal waarha a talara, ‘yanggən kanda də heu.

30 “Banən naarha kəla yandiya a far wutta Wan Niifa ba.

31 A fardī, mbə niifa naarha aten kənggən, tə karidghənsə a kən, mbə tərāa hai bagħa harang wa. Tə kəm, mbə niifa dərha heedə

ndagħa nən wutta wure də ka dəgha har əngya wa.

32 Dalama teena hai tə ‘ya walgha nu Lutu!

33 Kala niifa nggəmmngga yibədghən nən kədengnda, yi kədengga yibədghən, dəfang nən də.

34 Niya pəranggən kun, a fəfikdi na əndi a katərarha hai ya, nafiya səri kanda kalth ahu səra tal, na nda a tərāa tal mal tal.

35-36 Nishya səri a hə hwarma kyab, nanda tərāa tal takhka tal. Na həshya səri naarha a hee, nanda a tərāa tal mal tal nda.”

37 Tsahang mee nda, “A yanggi na əndi katərarha hai ya, Chinəm?” Ndanggən kanda, “Mbəd mərāa ‘ya, mbəd wumnda səkdīyani.”

18

Karapu aten nu mərāa tə təngwa kumarha mbuwa tərəm Faara

1 Tərgħa Yeese fərang karapu nən fatsahayighən na a tsahanggən kanda ha a dənda mbeedə tə hwanda Faara kafad dathla mbərha fa hai, ma təkədə kanda wa.

2 Ndəghən, “Na tə ngwa kumarha sə hu tala mbə tərəm Faara wa, tə kəm njidangwa ‘ya tə fiya wa.

3 A hu taldī na numərāa sə nən naarha barha thləmadghən ba tə hwanda, ‘Nggo kumad kəkafekkirha a pathlang nan tə niifdi ya.’

4 A hu katəradghən kardə fa. Amma akwasamadghən ndanggən altənggən, ‘Ko nanən mbi tərəm Faara wa tə kəm njidewa ‘ya tə fiya wa;

5 kəsər ka nudi billagha nggiya, niya ngwang kumad kəkafekkirha amanən nggər dahang minna də! ”

6 Ndagha Chinəm, “Səghama ‘ya ndana ndirwid tə ngwa kumaddi.

7 Ashe, Faara mbə mbang ngwang kumad kəkafekkirha nafiyighən wurnən, na a hwanggən nda yan fara tə fədikrha wa? Nən kukwasa hu dang nda kanda sə wa?

8 Niya pəranggən kun, nən kəlarha hai walnda ngwa kumad kəkafekkirha kəkar. Amma, a wud Wan Niifa ba, ba nən wal fərkəkafekkirha ahu kəshiddiya wa?”

Karapu aten tə Farisarha tə təthlə tsamnda

9 Aten fingya na numarha na nda tə kəkafek fa na nda a sarang fiyadə, thləghangga Yeeso karapudi kanda sə ya.

10 Ndəghən, “Nafiya səri, kyanda hu Kən Faara də na manggən ka a hwan Faara nda. Tal tə Farisarha ni tahadghən kəm tə thlə tsamnda.

11 Tə Farisaddi thliigha sə hwan Faara nən ka altenggən, ndəghən, ‘Faara usadi sə mbuwani kəla fingya nafiya tsauka ngaarya, fa mbəlfeyya, kulafaya, tə kəm mbiyi kəla tə thlə tsamdədiya wa.

12 Ni kar aama sara səri ahu beena məd tə kəm ni fər tal ahu ‘ya kum walni ha heu.’

13 “Tə thlə tsamdədi ishgha də inggun. Mbə kəlarha talara dəwa, amma nagha a dək kəfadghən ka səbrha hura ndəghən, ‘Faara

a hadoyi fa, kulo nggiya tə dəmiyirha, dəe sə!’

14 “Niya pəranggən kun, tə ndaarha niifdiya mbə kəla tə Farisaddi wa, wiidə wuredə tə nggayid Faara a fadghən. Kəsər kala niifa manangga altenggən nanda a tsawangnda ngguchit, tə kəm niifa tsawangga fadghən ngguchit nanda a manang nda.”

Dəfang Yeeso Parka Wundakhnya Teena

15 Nagha fiya a barha ba tə wanggindan a thləmad Yeeso ba ka dəfang parka nən kanda teena. Kəlana fatsa-hayighən hai kee, nanda a yanang kanda.

16 Amma Yeeso aah wanggina nən a thləmadghən ba, ndəghən, “Malaman wanggini na nggu-ngguchit banda thləmanna ba, a ‘yadang dun mana kanda wa. Kəsər kutəryid Faara yi tur ndan ni.

17 Niya pərang kəkafek kun, kala niifa thləwa wa kutəryid Faara fa kəla na wundakhnee ngguchit ənaarha wa, mbə tam kyarha sahai wa.”

Tə kəna tə kutəryid Faara

18 Na mamnda Yahudaya sə, tsahang mee nən Yeeso, ndəghən, “Ka təmaləmnda, mani ənaarha təni wal yibrha mbuwa ngwalarha?”

19 Ndangga Yeeso, “Mani na aah nggi ka niifa? Mbə ka niifa sə wa kəl Faara katenggən.

20 Sənna ‘ya ndana ngyakhrha Musa, a ənanna kulafayirha wa, a bəlna farha

wa, a ngarna wa, a pærna 'ya aten nggabaarha wa, no tsu hai tē muwa."

²¹ Ndangga niifdi, "Ka nggi ngguchit lafdi engginiya."

²² Sækna Yeeso ndøn, ndanggøn, "Taho 'yaha tətal. Heng enggiwa dē heu fərang wudəbəlghəna fa yamiya, na wal mbəd dəfrəghən a talara. A banaba ba mbu samanna."

²³ Səknən pathdiya, səbgha hurghən dē kaan, kəsər niifani na tē kəna kaan.

²⁴ Kəlangga Yeeso dē, ndəghən, "Nən naarha pədaghən na a kyagha tē kəna hu kutəryid Faara dē!"

²⁵ Nən naarha pəpa na a kyagha thləkhmu dē tē kwad libra, ma tē kəna na a kyagha hu kutəryid Faara dē."

²⁶ Nafiya səkka pathdiya tsahang mee ndaha, "Anadē kee, wunni wal hərəkrha?"

²⁷ Nggəməngga Yeeso ndəghən, "Ya mbuwana fiya mbang ənaarha, na Faara mbang ənaghən."

²⁸ Ndangga Mbiturus, "Kulo kanya, malangdan əngginan heu mbudan samadwa!"

²⁹ Ndangga Yeeso kanda, "Niya pərang kəkafek kun, mbə niifasə na malang wure, nduwa nukkun, nduwa wanmanggighən, nduwa fa nggətyighən, nduwa wanggighən kəsər ka kutəryid Faara

³⁰ na kədeng nda walla əngya hangga kal yi kətəm nən hu kəshiid weeriya wa. A talara kəm nən wal yibrha mbuwa ngwalarha."

Nggər Yeeso ndikrha aten kwaman mərrəghən

³¹ Tərgha Yeeso dəgha tē Kum kap səri di man patu dē, ndanggøn kanda, "Dənəm Urshalima dē, a mbədi 'ya chirethleng na annabiya hai aten Wan Niifa nən a ləghəta.

³² Na nda a fəranggøn nafiya mbuwa Yahudaya. Nanda a waghən, kyalanda təghən, chahang yakhrha nda fa tsadaghənda kaan tē kəm bəlangganda.

³³ A far paara yi mahan nən a thliirha sə."

³⁴ Fatsahayighən hwathlang ngwanda pathda hai ki Yeeso wa. Bəbeng nda ten labardi kanda, ndəghənni hwathlang ngwanda pathda hai nən a thləkrha.

Kənanng Yeeso kwamarha təhwanda

³⁵ Ndusangna Yeeso Djariko fa, na kwamarha sə tsau a mii kwamana a hwanda.

³⁶ Səknən fad fiya hangga a mbəradə, tsakh mee nən, mani katəragha hai?

³⁷ Ndang ngganda, "Yeeso tē Nadzarat ndəna a mbəradə."

³⁸ Təranggøn uradghən sə kaan, ndəghən, "Yeeso, Wan Ndauda a hadoyifa."

³⁹ Fingya na a mbee njarghənda a nggasgha hai. Amma nggərgħən tərang uradghən sə kaan, ndəghən, "Wan Ndauda a hadoyi fa!"

⁴⁰ Ishgha Yeeso hai ndagha a baa nda təghən thləmadghən ba. Nduwusnən ba tsahangga Yeeso mee,

41 “Mana midwa a ənoyi?” Nggəməngga kwamaddi, ndəghən, “Paba, na minna sə a namana ni hai.”

42 Ndangga Yeeso, “Yoo, no mana hai, fərkəkafekkid wa kənodə.”

43 A mbədi kee, namana nən hai mbu samad Yeeso nən, naghə a fal Faara. Fiya heu na nanda əndi katəragha hai, fal Faara nda kəm.

19

Yeeso tə Dzakka

1 Kyagha Yeeso hur Djariko hai, nən a mbəra mbeedə tə hur taldı.

2 A mbədi na niifasə thləmnggənni Dzakka, mamnda fa thlə tsamngyani tə kəm tə kəna ni.

3 Na midghənsə ana niifdanən nanda aarha Yeeso, amma ka nanən kwakhmarha mbangwa nadghən wa, kəsər ka hangnda fiya.

4 Nanən kee, dadghənni mbeedə dəgha tərəa ura dəfrha sə na manggən ka a naghənən tsaunən na Yeeso a mbəradə tə kwamandi.

5 Səlna Yeeso mbədadə, kəlagha ura dəfəddasə ndanggən, “Dzakka, turu hai kəkər. Kəsər rong wa ni nggi a weeriya.”

6 Tərgha hai kəkər thləghənən fa tə wutsəfayırha.

7 Nana fiya əndiya, katərang ngganda huhurumnda hai, tə ndaarha, “Kələma hai, tsaudə rong tə ‘dimirha.’”

8 Amma Dzakka thliigha sə ndanggən Chinəm, “Kuloəa,

Paba! A mbədiya nanənya, niya fərang mberra ‘ya nani təghən ha a fa yamiya, a ‘wadi huk niifa, niya tenggən katəra fada aten əndi thləni a harghən.”

9 Ndangga Yeeso, “A weeriya hərəkrha kyadə mindəda hai ya, kəsər niifdiya kəm chichid Ibrahim ni.

10 Kəsər Wan Niifa bənən ba ka bagha kada ‘ya sahadgha, ka a hərghanggən.”

Karapu aten kutəra tə mafayighən kum

11 Na fiya aten ka thləmarha hai, dəgha mbeedə tə thləghang karapu kanda sə, kəsər ndusangdə Urshe-lima fa. Tə kəm fiya numanda tə ndaarha kutəryid Faara nən a bərhəba a səl nda Urshelima də.

12 Ndəghən, “Wad kogna naarha sə wiigha hu chehweed nafiya də inggun a daa nda fadang kutəra, wudgha ba.

13 Kapa nən wiirha, aah mafayighən nən ba kum, fərang wudəbəla nən kanda hangga* Wudəbəl taara yi ndərə mahan. Ndanggən kanda, ‘Ənama shafili sə kapa ni wutta ba.’”

14 Amma nafiyaghən tsandan. Nanən kee, thlən fiya nda a samadghən tə ndaarha, “Mbə minnan sə kamshidiya tsauka kutər nan wa.”

15 “Ko nanən kee, fadang kutəryidda nda, wudgha wureba. Ka kyadghən wure

* 19:13 19:13 Na Nggirkaya aaghən “mina.”

hai, thlən farha nən a ang mafayighən nda ba na heu fərang nən wudəbəla kanda, kəsər a sən 'yanən tə kurmi wal nanda chikrha atenggən.

16 Yi tal bagha ba ndanggən, 'Alvari, ənədi taara tə wudəbəlwa waldı chikrha katəra kum.' "

17 Ndangga turighən, " 'Yauwa ka mafanna! Kəsər ka kəkafekkid wa ənana ahu 'ya na ngguchit, tsawu kutəra aten tala kum.' "

18 "Yi səri bagha ba ndanggən, 'Alvari, waldı chikrha katəra tuf.' "

19 Nggəməngga turighən, "Sa, tsawu kutəra aten tala tuf."

20 "Tərgha bagha tahad mafarha ba, ndəghən, 'Alvari, kulo wudəbəl wa ya; kənanđı hu kukwasharra hai bibeğđı.

21 Tərəmđı sa, kəsər na ngyangthlang. Midwa ənka kaan, tə kəm na hath 'ya həfwə nana.' "

22 "Ndangga turighən, 'Niya nggo kumarha sə aten 'ya thləkna tə miwa, ka wudı mafarha! Kyanna sənda sə, niyi ngyangthlang, minna ənka, tə kəm, ni hath 'ya həfwə ni?

23 Mani fərangwana ndən fa shafiliya a wudđı ba təni ba thləghən tə chikrha?' "

24 "Tərgha ndanggən fıngya na kəkət a mbədi, 'thlama wudəbəlđı na a harghən fəranggunun tə kum də.' "

25 "Ndang ngganda, 'Alvari, ai na kumsə a harghən!' "

26 "Nggəmənggən kanda, ndəghən, 'Niya pəranggən

kun kala niifa na tə 'yaha, nanda chighanggən. Amma yandı mbuwa tə 'yaha, ko yandı na ngguchit a harghən nanda thlang nda.

27 Amma fa tsanggina mbuwana mindansə nggi a tsawi kutər ndan, bama tə kanda mbəda ba ya, bəlanggun kanda də a mbenna.' "

Yeeso kyadə Urshalima hai

28 Ngwalana Yeeso thlək pathđıya, dəgha mbeedə tə wiirha a Urshelima də.

29 Ndusang nən talya Mbetafadji fa tə Mbetani na aten wumnda nanda aarha Wumnda dəfya Dzaitun, thlən fatsahayighən nən səri, ndagha,

30 "Dama hu talda də na ngguchit a mbennun ni, a kyadun sa hai, dūnun wal wan kwara kəkəna hai a mbədi, 'wawanda təraa. Kwasaman ba.

31 A tsahang niifa mee kun 'kama nda nun a kwasang hai?' Ndaman Chinəm ndagha na midghən sə."

32 Fatsahayini səri thlənnanda, dənda də danda walghən kəla thləghang nən kanda.

33 Na nanda a kwasang hai kee, nafiya wan kwardı, tsahang mee nda kanda, "Kama nda nun a kwasang wan kwarda hai?"

34 Ndang ngganda kanda, "Chinəm ndagha na midghən sə."

35 Bang nggənda Yeeso ba, lələbangganda lukkindan kəsər kwarda sə, tərang

ngganda Yeeso a kəsərgħən sə.

³⁶ Ndəghən aten wiirha, nagma fiya a lələbang lukkin-dan hai aten kwamandi.

³⁷ Banən ba tsau tē kwamandi na yiyirakh tē wumnda dəfya Dzaitun fa. Tərgħa fatsahayighən tē fiya na heu, tərang ngganda urandan sē na nda a fal Faara tē wutsəfayirha aten ənwulteena hangga nana nda.

³⁸ Kanda a ndaarha, “Tə parkani kutərđi bəgha ba hu thləm Chinəm!”
“Tsawud dədəmnggirha nagma a talara, tē man-ang nda thləm Faara kəm!”

³⁹ Fingya Farisaya na ahur fiya ndang ngganda Yeeso, “Mala, ndang fatsahayiwa nggasanda hai!”

⁴⁰ Nggəmənggən kanda ndəghən, “Niya pəranggən kun, ka nggasna nda hai, ferya tafandan na nda a fal nggi.”

*Yeeso tədə kəsər ka səsarha na bayi ten Urshe-
lima ba*

⁴¹ Banən kakən Urshelima ba, nanən talđi, tanggən teena.

⁴² Ndəghən, “Andam kwang a weeriya, səndun 'ya na bang tsawud dədəmnggirha kun ba! Amma kulo mbiya bəbeng nda ma yinnun.

⁴³ Na fara bayi na fa tsang-ginun a tərang hur shee kun teena muwangganda kun a mađufu hai 'yabang mbəya nda kun fa.

⁴⁴ Nanda a dəghang kun hweede hai, kun tē wanggi-nun na ahur talnun. Mbə 'yasə nanda a tahang wa, kəsər sənggun fardı bana Faara thləmannun ba wa.”

*Rəghang Yeeso fa shafiliya
də a Kən Faara na manggən*

⁴⁵ Tərgħa Yeeso kyagħa a pəpal Kən Faara də na manggən, katəranggən rəghang fiya də na a heng əngyadə a mbəđi.

⁴⁶ Ndanggən kanda, “Nəghən chichirethlee hai tē ndaarha, ‘Kənna nən tsaurha kən hwandəna,’ amma tsawanggun mbəd bəbed ngaarya.”†

⁴⁷ Ka fat paara fa, nən tsaharhaha a pəpal kən Faardi na manggən. Amma mamnda Firistaya, fasəngya ngyakhrha tē fingya mamngya na ahur fiya, nanda a kada kwaman bəlləghən.

⁴⁸ Ko nanən kee, walwanda kwamənggən wa, na nda a tərəm fiya na a kang thləmarha fa, kəsər labargħən kyadə hutən ndan hai.

20

*Mamngya Yahudaya tsa-
hang nda mee Yeeso*

¹ Fardā sē Yeeso a tsaharhaha a pəpal Kən Faara tē thlək labar Faara na mbənggən a fiya. Tərgħa mamnda firistaya tē fa səngya ngyakhrha, tē fin-gya shingya, wuma nda thləmadghən ba.

² Ndang ngganda, “Pəranggən kan tē yanggi

ngyahadyi na a əna əngginiya. Wunni furogha ngyahaddfiya?"

3 Nggəməngga Yeeseo kanda, ndəghən, "Nggima na Tsakhmee sə a miina. Pəremadghən,

4 mbaptisəma ənana Yahaya, Faara fərangga ngyakhrha wa, nduwa fiya wa?"

5 Tərgha tsə labara nda atənggən, ndaa nda, "A ndaa dəm, 'Faara fərangga,' nən a tsakh mee, 'Kama fərwa nun kəkafek təghən?"

6 Amma a ndaa dəm, 'Fiya fərangga,' fiya na heu nanda a mukəkəm tə ferya, kəsər fiya na heu nggəməndafa tə ndaarha, Yahaya annabi ni."

7 Tsaunən kee, ndang ngganda, "Səngwan mbədi banən sa ba wa."

8 Ndagga Yeeseo kanda, "Nggi kəm mbi pəranggən kun tə yanggi ngyahadyi niya əna əngginiya wa."

Karapu aten nafiya hudagha hu hed niifa

9 Dəgha Yeeseo mbeedə tə thləghang karapu di kanda sə ya, ndəghən, "Na niifa sə pagha dəfiya inabi, dzəmənggənən fahudaya ha, wiigha hu chehweddə pak məngga ha.

10 Tsəna shifirha hai thlən mafadghən nən thləmad nafina də nzməngga heddi a ənang ən hedda nda ha. Tərgha nafini nzməngga heddi dəghangganda mafadda də wudangganda ko 'ya a harghən.

11 Nggərghən thlən mafarha də, dəkkən nda kətəlangganda wudangganda kula 'ya a harghən.

12 Nggərghən thləndədə yi mahan, ənang wundərha nda fa muwangganda kəsha də.

13 "Tərgha tə heddi ndəghən, 'Mani ənaarha? Niya thlənang waana də nggəməni kaan; asəmha nanda fərang mamnggirha.'

14 "Amma nana nafini nzməngga heddi wandi, tsə labara nda atənggən. Ndaa nda, 'Yauwaa! Kulo tə har langad heddiya, nggushi bəlang nəm, təna heddi tsaurha yinəm!'

15 Tərgha kyangganda sə ma heddi, bəlangganda.

"Mana tə heddi ənang nda kanda?"

16 Nən a barha ba bəlanggən nafina də nzməngga heddi fəranggənən nafiya pak." Səkna fiya ndən kee, ndaa nda, "A kaptangga Faara də."

17 Kəlangga Yeeseo kanda hu yidsə ndəghən, "Labardi chirethleng nanda hai manən a ndaarha,

"'ferdi karna fa təngya, ndəghənni tsauka fer sar kəna'?"

18 "Kala niifa mukka ten ferda hai, nən hwasarha fa, amma yi mukna ferdi tenggən hai nən a tsarang də."

19 Fasəngya ngyakhrha tə mamnda firistaya kada kwaman kəssa Yeeseo nda a mbədi, kəsər səndasə karapudi thləknən ya a tendanni. Amma kanda kəm a tərəm fiya.

Tsakh mee aten tii tsamnda a Kaisar

²⁰ Nanda a lafghən, thlən fa harmuya nda də, a tsawanda kəla ka nafiya na təkəkafek fa. Na mindansə a kəsangganda Yeeso tē dīmiyirha tēna nda dānggən ngwamna də na tē səsəmnda ha.

²¹ Fa harmuyini thlən nanda tsahang mee nda Yeeso tē ndaarha, “Mala, səndansə pathwa tē tsahadwaha nəghən məməl, sa kəm mba wurahasə wa, amma na tsahang kwaman Faara fiya ha tē kəkafekkirha.

²² Nəghən məməl a fannan ateng tsamnda nan Kaisar wa, nduwa awo?”

²³ Kəlagha Yeeso hai na mindan dəfang takthleera, ndānggən kanda,

²⁴ “Kyadeema pene dī ki Romayini. Shishingnda wunni tē thləm wunni atēnggən?”

²⁵ Nggəmāngganda, “Yi Kaisar ni.” Ndānggən kanda, “Fəraman Kaisar ‘ya tsauka yi Kaisar, tē kəm fəraman Faara ‘ya tsauka yi Faara.”

²⁶ A mbədī kəm mbāngwanda kəsang tē ‘ya thləkənən a mbed fiya wa. Na ənwulteena nda tē tur nggəməndədī nggəmāng nən kanda pa, nggasa nda hai.

Tsakhmee aten thliirha sə ahu merra tē kakhrha

²⁷ Fingya Sadukiyaya, ndagha mbə thliirha sə hu mərə wa, bə nda thləmad Yeeso bə tē tsakh mee.

²⁸ Ndang ngganda, “Mala, Musa chireethleng dā ndən kan hai tē ndaarha, ‘A mər

wanman niifa maldə nukkun hai kula nggəttə, na wanman tərāngsə hu langaarha ka a nggədānggən mərri wanman sə.’

²⁹ Nanən ya, na nafiya sə məd a wanmānggi. Tē pamənda kakhka mərgha kula wal wee.

³⁰ Yi səri tərānggən nufasə mərgha kula wal wee.

³¹ Yi mahan wai kee. Kanda na heu məd tərāngnda nufasə mərə nda kula nudī nggədāng kanda sə.

³² Akwasamadghən, nudī kəm mərgha.

³³ Nanənya, ahu thliirha sə hu mərri na nudī tsaurha yi wun tsaunən kanda heu məd, tərāngnda nufasə?”

³⁴ Ndāngga Yeeso kanda, “A hu kəshiidī ya həshya a kakhrha, kanda a fər nishya a chimaddə.

³⁵ Amma nafiya kamngga a thlii nda sə hu mərə tē kəm tsawanda ahu kəshiirha na bayi, həshya mba nda kakhrha wa, mba nda fər nishya a chimaddə wa.

³⁶ Kanda kəm mba nda nggər mərə wa, kəsər na nda kəla fathləngya Faara. Tsau nda wangya Faara kəsər thliinda sə hu mərə.

³⁷ Amma aten labar dəfəddī na ngguchit kəsgha waarha, ko Musa ma kyadda ndən a pəpəl tē ndaarha, na thliirha sə ahu mərə, kəsər aaghən Chinəm, ‘Faara yi Ibrahim, Faara yi Ishaku tē kəm Faara yi Yakubu.’

³⁸ Mbə Faara ni yi mərya wa, amma yi fa yibya ni, ahu yighən kanda heu nanda tē yibrha.”

39 Fingya fasəngya ngyakhrha ndang ngganda, "Mala, thləkna pathla ngga!"

40 A mbədi, mbə niifasə nggərgha tsahang mee balwa.

Tsakh Yeeso mee aten Kərəsti

41 Tərgha Yeeso ndanggən kanda, "Kən nanda ndaarha Kərəsti Wan Ndauda ni?"

42 Ndauda tə atenggən ndəghən ahu Dzabura,

"'Chinəm Faara ndanggən China,

"Tsawu a yisəmanna

43 kəl ma tsawangdi fa tsang-giwa

a kamu saryiwa." ' ' *"

44 "Aagha Ndauda nden, 'Chinəm.' Kəkən kəm na nda ndaarha Wan Ndauda ni?"

45 Ndanggən fatsahayighən a mbed fiya,

46 "Kwarama tə Fasəngya ngyakhrha. Kanda na

mindansə kal kabaya fa a nanda a wiirha hai a yid

fiya. Na mindansə a ndangga fiya 'ya kanda ahu kasu.

Na mindansə kəm a fərang mbəd tsaukya nda kanda na

nggəngga ahu kəngya hwan Faara tə mbəya wutsəfayirha.

47 Kanda ni na həb langad nishya mərna chimayindan,

na nda djib hwan Faara tənə fiya ndaarha ka nafiya ni

kanda. Tur nafiniya na Faara səsang kanda kaan ma

fingya."

21

Fərna nuneefa mərna chimadghən

1 Tərangna Yeeso tenggənsə, na fa kənaya nən banda ba tə fəryindan kanda a irangnda ahu panjakwad Kən Faara hai na manggən.

2 Na nuneefa nən mərna chimadghən kəm tə yamirha fər yighən nən anini səri.

3 Ndagha Yeeso, "Kəkafek niya pəranggən kun, fərrədi ki nudi tə yamidđiya kaldə yi fingya na heu.

4 Nafini na heu ya fərghanda ahu hangnda 'ya na nanda təghən ha, amma ndəghən nggi ahu yamidghən fərdə 'ya na a harghən heu."

Tsahad Yeeso ha aten 'ya na a katərarha hai a mbee

5 Tərgha fingya fatsahayighən katərang ngganda

tsə labara hai aten tən kən hwan Faardi na manggən tə

ferya na nggəngga, sakhdang nanda sə tə ən fərya a Faara.

Amma ndagha Yeeso,

6 "Kəla nanun feryini ya, yoo! Na fərgən bayi

mbuwanda malang feera aten shadghən. Ko yang-

gini ahur ndan nanda a changgəlang kanda hai."

7 Tsakh mee nda, "Mala, akwan na ənggini a katərarha

hai ya? Tə kəm mani ən sakhrha na a sənansə

nduwus bəndaba ya?"

8 Ndəghən, "Kwarama kanda, amana nda sakhdang

kun. Kəsər fiya hangga na a bərhaba ahu thləmna na nda

a ndaarha, 'Nggini Kərəsti,' tə ndaarha kəm 'nduwus

* 20:43 20:43 Dzabura 110:1

bendaba.' Ma mbudun samandan wa.

⁹ A tərəmdun wa, a səkdun labar yangya tə kakyathlanga. Kəkafekni a katəragha ənggina hai ya 'wan, amma mii ngwaladghən bəlghən kula barha ba."

¹⁰ Tərgha ndanggən kanda, "Tur nən thleng tur fa, kutəryirha kəm nən thleng kutəryirha fa.

¹¹ Na kəshirha a rəbrha fa kaan, tə mirha, tə patal a mbəya dədamən. Na əntərəmgya a naarha sə tə kəm nun na ənsakrha yi wulteena hangga a fərahk amshi.

¹² "Amma kapa na ənggini katərarha hai ya, nanda a kəsang kun, səsangganda kun. Nanda a dərha tə kun ahu kəngya hwan Faara də, tə kəm muwangganda kun ahu porsəna də. Nanda a dərha tə kun a mbed kutərya də tə ngwamnaya ka thləmna.

¹³ Əndaniya na fərang kwamana kun pər kəkafek nun atenna.

¹⁴ Amma tsaunən kee, 'wama teena nggon fa ahur nun ma billadun tə kwaman thlang fannun sə a mbed fa ngwa kumaya wa.

¹⁵ Kəsər niya fərang pathla kun tə sənda, ko tal ahur fa tsangginun mba nda mbang kyakhrang labarnun hai, nduwa ngaalangganda kun wa.

¹⁶ Ko fa nggət yinun, tə wanmangginun, tə hurfayinun, tə pashiyi nun na nda a fər kun. Na nda a bəlang nda

fiingya kəm ahur nun.

¹⁷ Fiya na heu nanda a karkun kəsər ka nggi.

¹⁸ Amma ko tal ahu was tennun mbusə na a sahatta wa.

¹⁹ A kərəsdun, nun a hərəkrha."

Pər Yeeso kwamandi na Urshelima a fəla hai

²⁰ "Anadun sodjaya tərang nda hurshe Urshelima teena, a sənunsə takh nda a chang hai.

²¹ Tərgha fiingya na ahu Yahudiya, daa nda wumngya sə. Fiingya kəm na a wupəri kya nda sə, fiingya kəm, na hu talya a dənda wupəri də wa.

²² Kəsər sayiddiya bən səsəarha ni, tə ləghəta əngya heu chireethleng nanda hai.*

²³ Kawama nishya na ahur, tə fiingya na wanggindan a iirha! A fardiya, na səsəarha a kyarha hu chehweddə hai tə səbrha hur Faara aten nafini ya.

²⁴ Nanda a bəlang fiingya tə thlaukh kəlara, kəsangganda fiingya tsawa nda porsəngya hu chehweeya də pak. Fiingya mbuwa Yahudaya, nanda thlə Urshelima səsangganda kəl ma ləghəd bən ndan.

Wutta Wan Niifa ba

²⁵ "Nun a na ən tərəmgya a fad yanfaara, ndərə tə wufəngarya. A hu kəshirha kəm, na fiya a peela hai ka hərəenga kəsər ka hufirha tə yanda wuri aama.

²⁶ Nən a shiwid fiya teena ka tərəmda, na kəfayindan a

* 21:22 21:22 Hodzaya9:7

haara ka əngya na a barha hu kəshirha ba, kəsər əngya na məmanggən a fərakh amshi nanda a tsə 'ya fa.

²⁷ A fardī, nanda a na Wan Niifa bəyi ahu hashmbe tə səsəmnda tə mamnggirha kaan.

²⁸ Ana ənggini a katərarha hai ya, thlema sə təranggun tennun talara sə, kəsər far hərəkrənun nduwusda ba.”

Tsaharhaha aten dəf shibarha

²⁹ Thləghang karapu da nən kanda sə ya, “Kəlaman shibarha tə dəfya na heu.

³⁰ A hərəmna nda katərang tsətsəta hai, kun tə altennun səndunsə nduwus feqrha ba.

³¹ Nəghən kee kəm, anadun ənggini a katərarha hai ya, səndunsə Kutəryid Faara nduwus da ba.

³² “Niya pərang kəkafek kun, nafiya kəshiid weeriya mba nda a mərə wa, kəl katərana ənggina hai ya 'wan.

³³ Nda talara tə hweede nanda a ngwalarha, amma labarna mbə tam ngwalarha wa.

Yiyi thləmarha aten tsaurha nggu-ngwa fa

³⁴ “Kwarama, amana hur nun mərə tə mbəna farha fa, tə sa əngya na tərang kun in, tə billad tsawud kəshirha. A mbə kewa, bəna fardī wal kun kula səndənun sə kəla takthleera.

³⁵ Kəsər nən barha ten fiya ba heu na a tsaurhahu kəshirha.

³⁶ Tsawama nggu-ngwa fa, kətsar. Hwan Faara nun tə nun wal hərəkrha aten ənggini na ba katərarha hai,

amana shilee ba kəsang kun isha a mbed Wan Niifa.”

³⁷ Ka fad par fara fa, na Yeeso tsaharhaha hu Wuri Faara. Ka fad figrha fa kəm nən kyarha sə, dəgha mənda a wumnda nanda aarha Wumnda dəfya Dzaitun.

³⁸ A tsar kərət, na fiya dərha hu Kən Faara də na manggən ka a sək labarghən nda.

22

Yahuda nggəmdafa a fər Yeeso nən

¹ Nanənya, far Wutsəfayirha yi Mburodi kula Mekhna, nanda aarha Tədaarha a nduwussa ba.

² Mamnda Firistaya tə famaləmgya ngyakhrha nanda a kada kwaman bəlang nda Yeeso bəbēe, kəsər nanda a tərəm fiya.

³ Tərgha sheetan kyagha ahur Yahuda hai, nanda aarha Iskaryoti, tal ahur kumkap səri dī.

⁴ Yahuda dəgha thləmad mamnda firistaya də tə mamngya na a kəla Kən Faara ha na manggən, ndiya nda aten kwamana nən a fər Yeeso a kanda.

⁵ Tək mbənda nda fa kaan, nggəma nda fa a fərang wudəbəla nda.

⁶ Yahuda kəm nggəmdafa kee, kəla sayidda nən fa mbuwana fiyasə a fər Yeeso nən a kanda.

Həb Yeeso ənnarhami yi Tədaarha tə fatsahayighən

⁷ Tərgha nduwusna far Wutsəfayidda ba yi Mburodi kula Mekhna. Far da na nda

na sataka tē wan kamnda yi Tēdaarha.

⁸ Thlängga Yeeso Mbiturus tē Yahaya ndanggən kanda, “Damadē dun ngwang nda kəmfa dēm hēb ənnadmid ter wutsəfayid Tēdaarha.”

⁹ Tsahang mee nda ha, “A yanggi na midwa sē dan ngwadda fa?”

¹⁰ Ndanggən kanda, “A kyadun hur talda hai, bana niifa wal kun tē tsulina ha. Mbuwama samadghən ta mindəda dē nən a kyarha sa hai.”

¹¹ Ndanggun tē wuridi, “Təmaləmnnda ni tsakhka mee, ‘Na kən rongya a yanggi, niya hēb ənnadmid Tēdaarha sē, tē fatsahayina?’

¹² Nən a kyadang kənna kun na manggən, na tē mbəd tsaukya sē hangga. Ngwama fa a mbədi.”

¹³ Wii nda danda walghən məməl kəla pərangna Yeeso kanda. Ngwandafa a mbədi tē ənnarhami yi wutsəfayid Tēdaarha.

¹⁴ Tsəna sayidda hai, Yeeso tē wan thlänggighən tsawa nda hai ka a hēb ənnarhami nda.

¹⁵ Ndanggən kanda, “Nəghən a kukwase fa na a hēb ənnadmid Tēdaarha ni tē kun kapa ni səsarha.

¹⁶ Niya pəranggən kun, mbiya nggər hēbghən balwa, kəl ma bad ləghəttəghən ba ahu kutəryid Faara.”

¹⁷ Akwasamadghən təranggən wuhuleu aam inabi sē, usa Faara nən, ndanggən kanda, “Thlama, ndəghaman hai.

¹⁸ Niya pəranggən kun, mbiya nggər sa aam inabi balwa, kəl ma bad kutəryid Faara ba.”

¹⁹ Təranggən mburodi sē, usa Faara nən, kyanggən hai, fəranggənən kanda, ndagha, “Thlu fanna niya fər nda ka kun. Nama kee non a dal nggi in.”

²⁰ Nəghən kee kəm, akwasamad ənnaddami, təranggən wuhuleuda sē, ndagha, “Wuhuleudiya, yi weerənda kən pathnani ahu farna, irgha dē ka kun.

²¹ Amma niifdi na a fər nggi kan nan a mbərha tal a hēbrha.

²² Wan Niifa nən a mərə kəla tē ndana nda, amma ən kawa ni a niifdi tē fərgha ndən.”

²³ Katərang ngganda tsahang mee ndan ha tē wunni ahur ndan na mbang əna tur əndiya.

Fatsahaya Yeeso ngalnda aten wunni manggən

²⁴ Thliigha ngaala sē kəm a pathlang ndan tē wunni ahur ndan na a tsaurha manggən.

²⁵ Ndangga Yeeso kanda, “Kutərya fingya səngwa Faara tē mamngya, nanda kyadang ngyakhrha fiya, tē kəm nanda tər fandan fa dāngya fiyasə.

²⁶ Amma a tsaudun kee wa. Ameyedghən, yandī na manggən ahur nun tsauka kəla ndəghən ni ngguchit, tē kal mbeerha kəm tsauka kəla mafarha.

²⁷ Yanggini manggən, yandī tsauka hai na a hēbrha

wa, nduwa yandi fərgha ənnarhami də wa? Mbə yanda ni tsauka hai na a həbrha wa? Amma niyi a pathlang nun kəla mafarha.

²⁸ Kunni ishgha tə nggi ahu kəkərra sanifa.

²⁹ Fərang di kutəyirha kun, kəla yandi fərena Pəpa.

³⁰ Tsaunən kee, nun a həbrha tə sarha a thləmanna hu kutəyidna tə kəm nun a tsaurha aten tsənggamngya, ngwang kumarha nun turya kumkap səri yi Isəreela."

Mbiturus nən a ngaal sənda Yeeso

³¹ "Mbiturus, Mbiturus! Hwan sheetan kwamana na a kəkəranggən kun na heu kəla na tə hudarha pər wan hwalirha.

³² Amma hwanodi Faara teena Mbiturus, amana fərkəkafekkid wa kədiiirha. A kyaharna ba, kalang wanman nggiwa sə kəm."

³³ Amma nggəməngga Mbiturus ndəghən, "Paba, niyi nggungwa fa a dəm hu porsəna də kyab, ana ən mərri ni, mərəm kyab!"

³⁴ Ndangga Yeeso, "Niya Purokən Mbiturus, kapa na diyarha tətəarha a fədikdiya na ngal səndəna katəra ma-han."

Ngwaman fannun fa ka səsəarha na bayi

³⁵ Tərgħa Yeeso tsahang mee nən fatsahayighən, "Thlənni kun kula wudəbəla, kula ənnarhami, kula pakhma, kədeng dūn 'ya wa?"

Ndanda, "Awo!"

³⁶ Ndanggən kanda, "Amma nanənya ana wudəbəla sə a har nun kəsamadghən ha, tə kəm ənnarhami. A mbə thləukh kəlara sə a harwa wa, heng luwudwa də hiina.

³⁷ Nəghən chichireeth-lee hai tə ndaarha, 'Wu-mangnda tə fa dīmiya,' niya pəranggən kun tətani a ləghədgha atenna. Kəsər əndi chireethleng nanda hai atenna takhdə a ləghətta."*

³⁸ Ndangga fatsahayighən, "Paba kuloba! Thləukh kəlarya səri ya."

Ndangga Yeeso kanda, "Tsəkədə kee."

Hwan Yeeso Faara a Wumnda dəfya Dzaitun

³⁹ Kyagħa Yeeso sə kəla nən tə ənaarha, tərgħa hu Wumnda dəfya Dzaitun sə tə fatsahayighən a samadghən.

⁴⁰ Sələnən mbədədə, ndanggən kanda, "Hwanama Faara amanun də mukrha hu kəkərra hai."

⁴¹ Nduwusgha mbeedə ma kanda, bərgħa hai hwan Faara nən.

⁴² Ndagħa, "Pəpa a nggəmnafa tərēe səsəddadiya, mbə nggəmnada hurna wa, amma 'ya nggəmnə hurwa ndəna məməl."

⁴³ Bagħa tə thlənda Faara thləmadghən ba a talara hai fərang kanglanggirha nən.

⁴⁴ Ndəghən hu səsəarha kaan, dəgha mbeedə tə hwan Faara tə kəkəfekkirha naghə thləthləndəghən a tsətsəarha hweede hai kəla fara.

⁴⁵ Thliinən sə ka hwan Faara, wudgha thləmad

* 22:37 22:37 Ishaya53:12

fatsahayighen dē dēgha wal kanda a shiirha ka sēbrha hura.

⁴⁶ Tsahang mee nēn kanda, “Kama nun a shiirha? Thlemasē hwan Faara nun amawanun mukrha hu kākerra hai,”

Kæssang nda Yeeseo

⁴⁷ Ndēghen aten thlāk pathla bagha fiya ba hangga, tē niifdi na nda aarha Yahuda. Nēghen tal ahur kumkap sēri di, ndēghēnni a kal mbeerha. Dēgha thlēmād Yeeseo dē ka a fēbanggēn.

⁴⁸ Tērgħa Yeeseo tsahang mee nēn, “Yahuda ashe tē fēbrha na a fēr Wan Niifa?”

⁴⁹ Fatsahaya Yeeseo kēla na nda hai na ‘ya sē na a katērarha hai tsahang mee nda Yeeseo, “Paba, kyath kanda nan tē thlaukh kēlaryi nan wa?”

⁵⁰ Tērgħa tal ahur ndan kyathlanggēn thlēmād mafad firis dē na manggēn a yi sēma.

⁵¹ Ndangga Yeeseo fatsahayighēn, “Malaman kanda!” Tsuwar thlēmadda nēn fa ki niifdi kyathlang nanda dē kēnanggēn.

⁵² Tērgħa ndangga Yeeseo mamnda Firistaya, tē mamngya fa kēla Kēn Faara ha na manggēn, tē fingya shingya bagha ba ka ndēghēn, “Tērwun nggi niyi tēmbēng nun bārha ba tē thlaukh kēlarya, tē sēsalya ka a kēsewun wa?”

⁵³ Kētsar nggi a thlēmān nun a pēpal Wuri Faara kēsewun wa, amma nanēn ya sayid nun ni na Sheetan a ēna taara tē kun.”

Mbiturus ngaldē sēnda Yeeseo

⁵⁴ Tērgħa kēsangganda Yeeseo dēnda tēghēn minda ki Firis dē na manggēn. Mbiturus kēm mbu samandan nēn dē inggun ma kanda.

⁵⁵ Amma dzāk na nda waarha a pēpal wuridi, tsawa nda hai kanda na heu a thlēmā waddi, bagħa Mbiturus ba tsauka hai ahur ndan.

⁵⁶ Tal ahur wangya nishya na ēna taara ahur wuridi na Mbiturus nēn tsau a thlēmā waddi. Irang yirha nēn fa, ndēghēn, “Niifdiya, kanda ni tē Yeeseo.”

⁵⁷ Amma Mbiturus ngalghēnēn ndagħa, “Sa nudiya, nggi fa sēngwi ndēn wa.”

⁵⁸ Tsēbaku na niifasē nagħa Mbiturus, ndagħa, “Sa kēm na tal ahur ndan.”

Ndangga Mbiturus, “Sa pashi! Mbē nggi ni wa.”

⁵⁹ Tsēnēn tsēbaku fādēn, nggērgħa niifa ndaarha, “Mbē ngaala sē wa, niifdiya kanda ni tēghēn, kēsēr tē Nggalilarha ni.”

⁶⁰ Ndagħa Mbiturus, “Sa pashi! Sēngwi ēndi na a thlēkrha ya wa!” Ndēghēn kula nggēlang mighēn tētaagħa diyarha.

⁶¹ Chinēm kyahargħa hai kēlanggēn Mbiturus dē. Tērgħa Mbiturus dāl teena nēn hai tē ēndi thlēghang na Chinēm, “Kapa na diyarha tētaarha a fēdik weeriya na a ngal sēndēna katēra mahan”.

⁶² Tērgħa Mbiturus dēgha kēshaadē tēgha kaan.

Fa kēlaya ha wanda Yeeseo

63 Fa kəlaya Yeeso ha katərang ngganda waghən hai na nda a dəkkən kəm.

64 Kənannganda yidghən ana nda a tsahang mee ha, "Kulo, wunni dəkka sa."

65 Nanda a 'yarghən tə labar sarfaya a ndəghən.

Yeeso a mbed mamngya Yahudaya

66 Dathna mbərha hai wumngga mamngya Yahudaya ba. Kandani na mamngya firistaya, tə fasəngya ngyakhrha. Ba nda tə Yeeso a mbed ndan ba.

67 Ndang ngganda, "Ana sani Kərəsti, pəranggən kan."

Nggəməngga Yeeso kanda, "A pərangdi ndən kun, mbun a fərkəkafek wa,

68 tə kəm a tsahangdi mee kun ha mbun a nggəresə wa.

69 Amma ka a weeriya, na Wan Niifa a tsaurha a yisəmad Faara na tə ngyakhrha ha heu."

70 Kanda na heu tsahang mee nda ha, "Wan Faara ni sa wa?"

Nggəmənggən kanda, "Pərdundən, nggini."

71 Tərgħa ndaa nda, "Kama nəm nggər kada pathya atənggən? Səkdəm ndən hai a mighən."

23

Dənda tə Yeeso a mbed Mbilatus də

1 Tərgħa mamngya Yahudayini heu thliinda tə Yeeso a mbed Mbilatus də.

2 Katərang ngganda dəhang nda fa, "Dəghan wal niifdiya a tsang teena nafiənəm. Nagħa a ndang nda

kanda a teng nda tsamnda Kaisar wa, tə kəm wai ndəghənni Kərəsti, kutəra."

3 Tsahangga Mbilatus mee Yeeso, "Sani na kutər Yahudaya wa?"

Nggəməngga Yeeso ndəghən, "Nəghən kee, kəla thləkna."

4 Tərgħa ndangga Mbilatus mamnda firistaya, tə fiya na heu a mbədi, "Nggi nawi niifdiya tə dimiyirha fa wa."

5 Dənda mbeedə tə dəhang fa tə ndaarha, "Tsahadghən ha nəghən a tsang teena fiya a chehweed Yahudiya na heu. Katəranggen hai a Nggalili har ta mbəda ba ya."

Mbilatus thlənanng də Yeeso a mbed Hirdus də

6 Səkna Mbilatus ndən kee, Tsakhmee nən tə ndaarha, "Tə Nggalilarha ni wa?"

7 Səknən ndaarha kyagħa Yeeso ba a mandī na Hirdus a əna kutəyirha sə, thlənannggən Yeeso a thləmad Hirdus də, kəsər a fardi nəghən a Urshelima.

8 Nana Hirdus Yeeso, tək mbənda nən fa kaan, kəsər ka kətəm na midghən sə a nang yirha nən fa. Aten əngya 'waa nən səkrha atənggən, na midghən sə a əna ənwulteena nən.

9 Hirdus tsahang miya nən ha hangga, amma Yeeso kalwa sə wa.

10 Mamnda firistaya tə famaləməngya ngyakhrha kanda a mbee kəkət a dəhang pathya fa.

11 Tərgħa Hirdus tə sodjayighən sarəngganda də tə kəm waghənda. A mbədi

kalang kabarha nda fa yi kuteryirha, wudangganda thlomad Mbilatus dā.

¹² Hirdus tē Mbilatus afar dani tsaunanda pashiyi, kəsər ka kətəm mba nda kalang ndan sē wa.

Ngwang nda kumarha Yeeso yi mēra

¹³ Mbilatus aah mamnda fristaya nən bā, tē mamngya tē fiya na hēu.

¹⁴ Ndanggən kanda, "Beenun niifda bā ya tē ndaarha nēghən a tsang teena fiya. Nanənya, radi mu pathda haya tē tsakh miiya tsahang ni a mbennun, walanggi tē 'ya na dimi tē ndanun wa.

¹⁵ Hirdus kəm nawa ndən tē dimiyirha fa wa, ndəghən dani wudang nən thlomad nəm bā. Mbə 'yasə ənana kamshidiya tsəkka a bəlanggəm wa.

¹⁶ Nanən kee, niya tsadaghən kee kalghəni hai."*

¹⁸ Kanda heu tərang ngganda urandan sē tē ndaarha, "Bəlamam kamshidiya! Kalaman Mbarabas kan hai!"

¹⁹ Muwangganda Mbarabas kəndə ka təbənggidghən əna nən ahu taladə na manggən, tē bəlang nən niifa.

²⁰ Mbilatus na midghənsə a kal Yeeso nən hai, nggərgħən kalang kanda sē.

²¹ Amma karnda fa na nda a huhwarha tē ndaarha, "Tawaman dē! Tawaman dē!"

²² Katəra mahan Mbilatus a kalang kanda sē, "Kama nda? Dimiyid ma əna na kamshidiya? Nggi nawi ndən tē dimiyirha tsəkka a bəlang nggəm wa. Niya fərgħən tsadaghən nda kalghən nda hai."

²³ Amma isha nda aten path ndan, na mindan sē tawangganda dē. A kwasamadghən huhwan ndan kaldə mbərha mu.

²⁴ Mbilatus kəm ənagha kəla na mindan.

²⁵ Kal niifda nən hai tē muwang nanda hu porsəna dē ka təbənggidghən əna nən, tē bəlang nən niifa kəla tsakhna nda. Fərang Yeeso nən kanda, kəla na mindan.

Tawang nda Yeeso dē

²⁶ Na nanda a wiirha tē Yeeso, kəma nda tē niifa nanda aarha Siman tē Sayirarha. Ndəghən bəyi ahu tala na ngguchit, ngyabang tər kadidda nda fa, təranggən mbu samad Yeeso nən.

²⁷ Fiya hangga mbuwa samadghən, ahur ndan kəm nishya sē na a tərha tē huhwarha ka ndəghən.

²⁸ Kyahargha Yeeso hai, ndanggən kanda, "Nishya Urshelima, a tədun ka nggi wa, tama ka alten nun, tē wangginun.

²⁹ Kəsər na fara bəyi, bā nun ndaarha, 'Fa parkayani kwarengya, tē hurya 'wawa wa nggətta tē bēe iwana wee iirha!'

³⁰ Tərgħa

* **23:16 23:16** Fingya chirethya na kaar na nda tē mbədghən 17 kiya, "A far wutsəfayid tēdaarha bā, ka fad hurarha fa nən naarha kal niifa hai ahu porsəna hwanang nanda."

“Na fiya a ndang nda wumngya, “Muwa ma tenan hai!”

Ndang ngganda mbøya na dangkam, dangkam, “Nggølamana kan!” *

31 A øna fiya øngginiya ndøghøn døfrha baldø nduwun, mani katørarha hai a hwardø?”

32 Nafiya søri, fa mbølfeyya, wii nda tø kanda ka a bølangganda kanda tø Yeeso.

33 Ba nanda mbøda øa na nda aarha Mbød Balhwar Teena, a mbøda ni tawang nanda dø tø fa ðimiya søri, tal a yisømadghøn tal køm a yi kawadghøn.

34 Ndagha Yeeso, “Pøpa, चाहंगगøn kanda dø, køsør søngwanda øndi nanda a ønaarha wa.” Øna wura nda aten lukkighøn.

35 Ishgha fiya hai kanda a kølarha. Mamngini køm kanda a waghøn, nanda a ndaarha, “Hørghanggøn fingya, a hørghanggøn altønggøn køm lee, øna ndøghønni Kørestì, Wurra Faara!”

36 Sodjaya køm øa nda øa nanda a waghøn. Førang aam inabi nda sø na chichakh.

37 Ndang ngganda, “Ana kutør Yahudayani sa hørghang altenwa lee!”

38 Aman tenggøn køm chirethlengganda hai, “KUTØR YAHUDAYA NI YA.”

39 Tal ahur fa mbølfeyini tawangnda kanda dø tøghøn thløghang pathya nøn sø na i'ikh nagha a ndang nda, “Mbø sani na Kørestì wa?

Hørghang altenwa tø kan køm lee!”

40 Amma tahad tø mbølfeddi djaranggøn dø ndagha, “Mba tøøm Faara wa, sa walgha wadghønfa mømøl tøghøn?”

41 Ønangganda køm mømøl, køsør køna 'ya øna nøm ndø walnøm. Amma niifdiya mbø 'yasø ønanøn na ðimi wa.”

42 Tørgħa ndagha, “Yeeso, ðalu nggi teena a banna hu kutøryid wa øa”

43 Nggømangga Yeeso, “Niya puro køkafek, a weeriya døna naarha a thlømanna a talara.”

Mørra Yeeso

44 Fara a søærkha, tørgħa wula nggølanggøn chehweerha heu, har yargha yanfaara hai.

45 Køsør yanfaara malang dø djaara hai. Shishamardi na a mbødi na tsøtsaba dø kaan hu Køn Faara djargħa hai øri.

46 Tørangga Yeeso uradghøn sø kaan ndagha, “Pøpa, øhu harwa hai niya fø yibønna.” Thløknøn ndøn kee, mørgħa.

47 Mamnda sodja ði na kæt a mbødi nanøn øndi katøragħa hai, fal Faara nøn ndagħa, “Køkafek niifdiya ka niifa ni.”

48 Nafini ngwagħa hai ka kølarha, na nanda øndi katøragħa hai, kanda na heu wuda nda wuredø kanda a døk køfayindan hu søbrha hura.

49 Amma nafini na heu søngga Yeeso tø nishyini

* 23:30 23:30 Hodzaya10:8; Søsønìd Yahaya6:16

mbuwa samadghen ba, ka ahu chehweed Nggalili ba, isha nda de inggun, nanda a kelang endi na a katarrarha hai.

Pangnda Yeeso

⁵⁰ Na niifase thlemnggenni Yisefu, neghen ahur mamngya na kenang pathla hai, ka niifa ni.

⁵¹ Nggamngwa fa te endi kenang na nda hai wa. Baghen ba ahu tal Aramatiya na a chehweed Yahudaya te kem neghen a kela kuteryid Faara fa.

⁵² Dagma thlomad Mbilatus de hwan merra Yeeso nen a panggen.

⁵³ Terga teranggən hweede hai, fadanggən hu kabad pa merra hai, defanggən hu kwadda hai rana nda ahu feera, yandi 'wa wanda pa merra se.

⁵⁴ Far ngwarha ni fa yi yibrha Yahudaya, takh nda a kyarha hu far yibadda hai.

⁵⁵ Nishyini baa ba a samad Yeeso ka a Nggalili ba, mbu samad Yisefu nda, na ten kwadda nda, te mbedi huanang nanda sa hai.

⁵⁶ Terga wuda nda wureda ngwa nda fa te urdi te fodeerha na sadghen mbenggən. Amma yiba nda a far Yibaddi ka ferang mamnggirha nda 'ya ndana ngyakhrha.

24

Thlid Yeeso se ahu merra

¹ A hu katrad par fara yi beena mad, a tsar

keret, nishyini terang ngganda kariyi ni na sadghen mbenggən, ngwana nda fa danda tighen a ten kwadda de.

² Da nda wal ferdi nggelang na nda mii kwadda se kwatardə man patu de.

³ Amma kyana nda sa hai, nawa nda merra Yeeso wa.

⁴ Nana nda a numarha aten endi katarragha hai kee, kula kanda sendase na nafiya nda seri te lukki ndan a chimnda fa nagma ahar yirha kekət a thleman ndan.

⁵ Ka terem nda, nishyini kwangganda ten ndan a hweede hai, amma ndangga nafini kanda, "Kama nun a kada te yibrha, a pathlang merya?"

⁶ Balwa a mbediya wa, thliida se! Dalama teena hai te 'ya thleghang nen kun, ndaghen baldə te kun a Nggalili.

⁷ 'Wan Niifa nen a mukrha ahar fa dimiya hai, tawangganda de, a far paara yi mahan nen a ngger thliirha se.'

⁸ Terga dal teena nda hai aten pathghen.

⁹ Wud nanda ba aten kwaddi, perang enggina nda heu a Kum Kap Taldi te fingya fiya.

¹⁰ Nda Mairamu te Magdaliya, te Yowana te Mairamu man Yakubu, te fingya nishya nananda a mbedi, kanda ni perangga nden fa thlangya Yeeso.

¹¹ Amma ferwanda kekafek te path nishyini wa, keser tergha nda path ndan kela basharha ni.

12 Mbiturus thliighasə tawad dāgha ten kwadda də. Bərgħa a mii kwaddi kəlagħa sa də, na kabadda nən pang nandasə a man patu. Wudgha, ənwulteena nən tə əndi katəragħa hai.

A kwaman Imawus

13 Nanənya tsu a fardi səri ahur nafiya na a mbu samad Yeeso kanda a kwaman dərħa ahu tala də nanda aarħa Imawus, na iundəghən mel məd tə Urshelima.

14 Kanda a tsə labara aten ənggini katəragħa hai.

15 Na nanda a tsə labara aten ənggini kee, Yeeso tə al-tənggən dəgha thləman ndan də wii nda də.

16 Amma nggəlang nda yin-dan, amana nda kukwalang hai.

17 Tsahang mee nən kanda, "Labar ma nun a tsərħa kee kun aten wiirħa?"

Isha nda hai kəkət, kəlagħa Yeeso hai na hur ndan səsəba də.

18 Tal ahur ndan, na thləmnggən Kilobas, tsahang mee nən, "Sa ndəna rongā kee a Urshelima səngwa əndi katəragħa hai a mbədi ahu bəngginiya wa!"

19 Tsakh mee nən, "Mani ənggini?"

Ndang ngganda, "Ənggini tsəgha hai aten Yeeso tə Nadzarat. Annabini, ən ənadghən tə labargħən nəghən tə səsəmnda a mbed Faara tə fiya na heu.

20 Mamnda firistaya tə mamngginəm fər ndan a ngwang kumad mərħa nda, tawangganda də.

21 Amma nan a numarħa ndəghənni bagħa hərgħang nda Isəreela. Ma takħka bal, kulo, a weeriya bənggən maħan tə katərana ənda hai ya.

22 Mbə kee mawa, fingya nishya fərangnda ənwulteena kan. War nda aten kwadda də a tsar weeriya,

23 amma nawa nda mərregħən sə wa. 'Ba nda ba ndang ngganda kan, nanda fathləngya Faara, ndaa nda nəghən tə yibrħa.

24 Tərgħa fingya ahur nan dənda aten kwadda də ndaa nda nəghən kəla thləkna nishyini, amma ndəghən nggi nawa ndan wa."

25 Ndangga Yeeso kanda, "Hai, kama tsaunun nurya kee, mani kədiina fərkəkafekkid nun aten 'ya thləkna annabiya!

26 Ashe, kamngwa a səsagħa Kərəsti aten inggini ya a kyagħa ahu mamnggit-ghən də wa?"

27 Katəradghən tə Musa tə annabiya na heu, pərang də ndən kanda 'ya thləkna deleewar Faara aten Kərəsti.

28 Ndusang nanda talda fa nanda a dərħa sadə, tsəgha Yeeso kəla nən a mbəra mbeedə.

29 Amma hwanggənda kaan tə ndaarħa, "Tsawu a thləman nan, tsət figrħa hai, kulo yanfaara həmda hai." Dəgha də tsauka tə kanda.

30 Tsau nən hai nən a həb ənnarħami tə kanda, tərənggən mburodi sə, usa Faara nən, kyanggən hai fəranggənən kanda də.

31 Tərgha ingga yindan də kukwalangganda hai, a mbədi kee sahadgha ma yindan.

32 Tsahang mee nda ndan, "Mbə tək dəm mbənda fa ahur nəm na nən a kalang kəmsə a kwamana, inang nən labar Faara kəm hai wa?"

33 Thliinda sə kəkar wuda nda Urshelima də. A mbədi danda wal Kum Kap Tal di tə fingya nafiya wumngga hai.

34 Nanda a ndaarha, "Kəkafek ni! Chinəm thliida sə har kyadang də fadghən Siman!"

35 Tərgha nafini na səri pər ənda nda katəragha hai a kwamana, tə kukwalang nanda hai kyang nən mburodi hai.

Yeeso kyadang də fadghən fatsahayighən

36 Kanda bal nda a tsə labara aten əndi kee, Yeeso tə altenggən ishgha a mađufun ndan ndanggən kanda, "A fiddun hai wa!"

37 Tər ma nda nagha fandan a rəbrha fa, kanda a numarha mənda-mənda na nanda.

38 Ndanggən kanda, "Kama tərəm nun? Kama kəm nun a kwana nggi ahur nun?"

39 Kəla man haryina tə saryina. Nggi ni tə altenna! Tsuwarama nggi fa nawun, kəsər mənda-mənda mbə thluwa sə a fadghən tə ala kəla nanun nggi təghən fa wa."

40 Thləkna Yeeso əndiya, kyad haryighən nən tə saryighən a kanda.

41 Ko na nanda tə wutsəfayirha fa tə ənwulteena,

ngwalangwanda fərkəkafek thliida sə wa. Tərgha tsahang mee nən kanda, "Na ənnarhami sə a har nun a mbədiya wa?"

42 Fərang təna nda fifi.

43 Thləghənən kiigha, kanda a kəlang nda.

44 Ndanggən kanda, "Ənda pərang ni kun ya nggi bal də tə kun. 'Ya na heu kəl ma ləghəddə chirethleng nda hai a tenna ahu ngyakhrha Musa tə yi annabiya tə kəm Dz-abura."

45 "Tərgha dathlanggən hutən ndan də, təna nda sən 'ya na chichirethlee hai ahu dəleewar Faara."

46 Ndanggən kanda, "Kulo, əndi chirethleng na nda hai ya, Kərəsti nən a səsəarha, nən a thliirha sə hu mərə a far paara yi mahan.

47 Mal dimiyirha tə chakhrəghən də nanda a pərgən də ahu thləmnggən a kəshiiirha na heu, nən a katərarha hai a Urshelima.

48 Kunni nagha əngginiya tə yinnun, pəramadghən.

49 Dəni thlənang Səsəna tə Pədənda kun ba ndana Pəpa. Amma tsawama a Urshe-
lima, kəl nggəlang səsəmnda Faara kun a talara hai."

Tərang nda Yeeso a talara də

50 Kya nən sə tə kanda ma Urshalima dənda mbərha də tsau tə Mbetani fa, a mbədi haranggən haryighən sə dəfang parka nən kanda teena.

51 Nanən a dəfang parka kanda teena, dəkka hai tə kanda tərang ngganda a talara də.

⁵² Targha dɔfang shilee nda teena, wuda nda a Urshelima dɔ lɔlɔgda tɔ wutsɔfayirha kaan.

⁵³ Ka fat paara fa na nda naarha fal Faara ahu Wuri Faara.

Yahaya

Kərəsti ni labardi mbuwa ngwalarha

¹ Ka a katəradghən na Labar da sə, na Labardi tə Faara, Labar di Faara ni.

² Ka a katəradghən nəghən tə Faara.

³ Tə Labar da ni ənana Faara əngya heu; mbə 'yasə əna nanda kula ndəghən wa.

⁴ Na Labar di fər yibrha a əngya heu ənana nda, yibəddi ya kəm kukwaryid fiya ni.

⁵ Na kukwaryiddi djaara hai hu wula, wuldi kəm mbə səsəmnda sə a fadghən wa.

⁶ Na niifa sə thlənnə Faara ba, thləmnggən ni Yahaya.

⁷ Tə kalmee ni, bənən ba ka a kalmii kukwaryidda nən, tənə fiya heu sək labar kukwaryiddi fərkəkafek nda tə kalmii di keeghən.

⁸ Mbə Yahaya tafadghən ndəna kukwaryiddi wa, amma bənən ba ka a kalmii kukwaryidda nən.

⁹ Ka kukwaryirha na a fərang kukwaryirha nən kowunni, nəghən bayi hu kəshirha ba.

¹⁰ Na kukwaryiddi hu kəshirha, ko nanən ənagha nda kəshirha təghən, amma səngwa kəshirha ndən wa.

¹¹ Ba kukwaryiddi ahu chehweedghən ba, amma nafiyighən thləwa ndan fa wa.

¹² Amma kala nafiya thləgha kukwaryidda fa, fərkəkafek nda təghən, fərang

də kwamana kanda a tsawa nda wangya Faara.

¹³ Tsau nda wundakhnaya mbə ka nggət na niifa kanda wa, mbə tə nggəmnda niifa wa, amma tə nggəmnda Faara.

¹⁴ Labardi tsaudə niifa, tsaukən ahur nəm. Nəcəm mamnggitghən, mamnggit wee na katənggən a thləmad chin, nəghən lələgda tə nggayirha tə kəkafek.

¹⁵ (Kal Yahaya mighən, tərənggən uradghən sə tə ndaarha, "Niifda ni pərang ni kun ya, ndaa ni, 'Na niifa sə bayi a samad na kalgha nggi mu, kəsər nəghən sə kapa na nda nggət nggi.' ")

¹⁶ Ka nggayidghən mulgha hai, nən naarha fərang parka kəm kətsar.

¹⁷ Fər Faara ngyakhrha a manki Musa, amma nggayirha tə fərkəkafek bəghən ba a manki Yeeso Kərəsti.

¹⁸ Mbə niifa sə 'wagha na Faara wa, amma yandı ndəghən tafadghən Faara ni, tə kəm nəghən a tsau dədəmnggirha tə Chin, ndən kyadgha Faara.

Thlək Yahaya Təmbaptisəma labara aten Yeeso

¹⁹ Kulo kalmidi ki Yahaya ya a sayiddi thlənnə Yahudaya Firistaya tə Lawiya a Urshalima ba, ka da nda tsa-hang mee ha, "Wunni sa?"

²⁰ Ngalwa Yahaya wa, amma kyagha pəpal ba ndənggən kanda, "Mbə nggini Kərəsti wa."

²¹ Tsahang mee nda, "Nənən kee, wunni sa? Sani

Ilya wa?" Ndanggən kanda, "Mbə nggini wa." Nggəra nda tsahang mee, "Sani annabi dī nan a kəlarha fa wa?" Ndanggən kanda, "Awo."

²² Tərgħa ndang ngganda, "Wunni sa? Nggərang kan sə ka dan pəranggən nafini thləngga kan ba. Mana mbang thləkrha a ten wa?"

²³ Nggərangga Yahaya kanda sə tə labar annabi Ishaya, "Nggini urarha na a aah farha a kaheerha, 'Pəpənaman kwamangya də a Chinəm.'" "

²⁴ Tərgħa Farisayini thlənna nda ba,

²⁵ tsahang mee nda ha, "Kama nda na a əna mbaptisəma a mbə sani Kərəsti, nduwa Ilya, nduwa Annabidfi wa?"

²⁶ Nggərangga Yahaya kanda sə ndəghən, "Nggi tə aama ni əna mbaptisəma, amma na niifa sə kət a pathlang nun səngwa nun.

²⁷ Ndəghənni na bayi a samad na dī, nggi tafanna tsəkki na a kwasanggi sahad pahamnggən hai wa."

²⁸ Katəragħa ənda hai heu ya a Mbetani a pəm kufad Urdun, na Yahaya a əna mbaptisəma sə.

Yeeso ni Wan kamnda Faara

²⁹ A bindayidghən nagħa Yahaya Yeeso bayi thləmadghən ba, ndagħa, "Kəlaman wan Kamnda Faara ya, na a tərang dīmiyid kəshīrha də!

³⁰ Niifda ni pərang ni kun tə ndaarha, 'Na niifa sə bayi a samad na kalgha nggi mu,

kəsər nəghən sə kapa na nda nggət nggi.'

³¹ Nggi tafanna səngwi ndən wa, amma niyi a əna mbaptisəma tə aama tənə nafiya Isəreelaya sənggən."

³² Tərgħa ndagħa Yahaya, "Nadi Səsəna bayi hai a talarə kəla tətīlurha tsauka hai a fadghən.

³³ Səngwi ndən wa, amma Faardī thləngga nggi ba ka bi əna mbaptisəma tə aama, ndəghən ndeegħa, 'Niifdī nana Səsəna tərdə tenggən hai tsauka sə, ndəghən ni na a əna mbaptisəma tə Səsəna tə Pedənda.'

³⁴ Nadi əndī katəragħa hai tə Yeeso, nəghən kee, kaldī mee tə ndaarha, niif dīya Wan Faara ni."

Fatsahaya Yeeso 'wanən wura

³⁵ A bindayidghən nggərgħa Yahaya isha a mbədī tə fatsahayighən səri a thləmadghən.

³⁶ Nanən Yeeso a mbəradə, ndagħa, "Kəlama Wan Kamnda Faara ya!"

³⁷ Səkna fatsahayina ndən keegħən səri 'ya ndaanən, mbu samad Yeeso nda.

³⁸ Kyaharna Yeeso hai, nanən kanda a mbu samadghən, tsahang mee nən kanda, "Mana minnun?" Ndangganda, "Rabbi, (ndarha ni Mala) na tə tsaurha a yanggi?"

³⁹ Nggərangga Yeeso kanda sə, "Bama ba bun nəghən." A figrha ni mbu nanda samadghən ta mbədəfə nanən sə tə tsaurha ngwalangga nda paara təghən.

40 Andərawus, wan man Siman Mbiturus nəghən tal ahur nafini səri səkka 'ya ndana Yahaya tə kəm mbuwa samad Yeeso.

41 Tsu kee tərgha Andərawus kada wanman nən Siman pəranggənən tə ndaarha, "Walang dan Kərəstidi."

42 Bagha tə Siman thləmad Yeeso ba, Kəlang na Yeeso ngga ndəghən, "Sani Siman wan Yahaya. Amma nanənya na nda a aah sa Kefas," (ndəna Mbiturus).

Aah Yeeso Filibus tə Nataniyel

43 A bindayidghən na mid Yeeso sə a dəgha Nggalili də. Na Filibus nən, ndanggən, "Mbuwu samadna."

44 Filibus niif tə Mbatsaida tal nda Andərawus tə Mbiturus.

45 Walang na Filibus Nataniyel ndanggən, "Nadan niifdi chirethna Musa a tenggən ahu ngyakhrha, tə kəm chirethna annabiya a tenggən thləmnggən ni Yeeso tə Nadzarat, wan Yisufu."

46 Tsakhka Nataniyel mee ndəghən, "Nadzarat! Na 'ya sə ngga na kyarha ba a Nadzarat wa?" Nggərangga Filibus sə, "Boba ba naghən."

47 Nana Yeeso Nataniyel bayi thləmadghən ba, ndanggən, "Kulo ka wan Isəreela ya na tə kəkafek fa."

48 Tsahangga Nataniyel mee Yeeso, "Kəkən sənna nggi?" Nggərangga Yeeso sə, "Nadi sa a kamu dəf shibaarha kapa na Filibus aah sa."

49 Tərgha ndagha Nataniyel, "Mala, sani Wan Faara; Kutər Isəreela."

50 Ndangga Yeeso, "Fərna kəkafek kəsər ka ndoni nadi sa a kamu dəf shibaarha wa? Na nggər na əngya kalgha fin-gya yina mu ya."

51 Nggərgənən ndaarha, "Niya puro kəkafek, na a naa talara indadə, tə fathləngya Faara a təra sə tə təra aten Wan Niifa hai."

2

Kən kakhrha a Kaana na a Nggalili

1 A far beena yi mahan, əna wutsəfayid kakhrha nda ahu tala na nda aarha Kaana a chehweed Nggalili, tə kəm man Yeeso a mbədi.

2 Tərgha mbu Yeeso nda tə fatsahayighən ahu wutsəfayid kahadda də.

3 Ngwalana aam inabi da hai, ndangga man Yeeso, "Mba nda tə aam inabi bal wa."

4 Nggərangga Yeeso sə, "Nudiya ma njidangga kəm? Sayid na ba wa ba 'wan wa."

5 Amma ndangga man Yeeso nafini na a ndək ənnarhami, "Kala 'ya thləghang nən kun ənama."

6 A mbədi na tsulingya sə mikki tən nanda tə feera. Na Yahudaya naarha əna taara tə tsulinggini ka a tsabang fandan saadə. Kala tsulina nən tər kəthlikrha kumnggit səri dəgha hu kumnggit man də.

7 Ndangga Yeeso nafini na a ndək ənnarhami, "Ləgdaman tsulinggini tə

aama.” Ləđang ngganda kanda ta miighən sə.

⁸ Tərgħa ndanggən kanda, “Tsaama ha sə đang nggənun mamnda ter đa də ya.” Əna nda kee kəla thləghang nən kanda.

⁹ Mamnda terđi taarang nən aamđi kyakhrang nanda ahu aam inabi də, sənangwa mbəđa hai kyanən sa ba wa, (ko nanən nafini na a ndək ənnaddami sən ndan). Tərgħa aah wutsam ndə đanən a man patu də ndanggən,

¹⁰ “Na fiya ‘wa fər aam inabi na mbənggən, akwasamaddi saana fiya, a kyanggən yandə ba mbuwa wa mbənggən. Amma sa bəbengga yandı na mbənggən kəl nanənya!”

¹¹ Yandıya ndəna katəra ənwulteena ənana Yeeso, ənaghən ndən a Kaana na hu chehweed Nggalili. Kyaddə mamnggidghən a mbəđi, tə kəm fatsahayighən fərəkəfek nda təghən.

¹² A kwasamaddi dəgha Kafarnahum də heu nda man, tə wan manggighən, tə fatsahayighən, mənə nda ha ngguchit a mbəđi.

Chilbang Yeeso Kən Faara də (Matta 21:12-13; Mar 11:15-17; Luka 19:45-46)

¹³ Nduwusna far wutsəfayid Təđaarha hai, dəgha Yeeso a Urshalima də.

¹⁴ A pəpal Kən Faara, dəgha wal fiya a heng thlaaya də, tə chauraya, tə kataprakkyə yi sataka, tə fingya tsətsau a fər mbeded wudəbəla.

¹⁵ Yamngga Yeeso wutəterha tə sakhrha

rəghanggən kanda də ma Kən Faara, heu tə chauraya tə thlaaya, changgəlanggən mbəd mbeded wudəbəł đa də welgha wudəbəłđi hweede hai.

¹⁶ Tərgħa ndanggən nafini na a heng kataprakkyə də, “Kyaman ənggina hai ma mbəđiya, a tsawang đun wuri Pəpa kasu wa.”

¹⁷ Tərgħa fatsahayighən đal teena nda hai tə ‘ya ndaana đeleewar Faara, “Nggəməndəna a wuri wa nəghən a kəsa sə a hurna kəla waarha.”

¹⁸ Tərgħa mamngya Yahudayini ndangganda Yeeso, “Ənwulthen ma na kyadang nda kan tənən sənda sə na tə səsəmnda əna əndiya?”

¹⁹ Nggərangga Yeeso kanda sə ndəghən, “Chaman Kən Faar đa hai ya, ahu beəna mahan niya nggər tənang sə.”

²⁰ Tsahangga Yahudayini mee, “Tənang nggan Kən Faar đa sə ‘yahu hurarha kumnggit fada kap mikki, ndaana wai na nggər tənang sə hu beəna mahan?”

²¹ Amma kən Faar đi nən a thləkrha pofadghən ni.

²² A kwasamaddi thliinən sə ahu mərə, fatsahayighən đal teena nda hai thləkdə ‘ya kiya. Fər nda kəkəfek tə labar Faara, tə labarđi thləkna Yeeso.

Sən Yeeso hur kowunni

²³ Nanən a Urshalima ahu wutsəfayid Təđaddi, fiya hangga nagħa ənwuteengya kyad nən fərəkəfek nda təghən.

²⁴ Amma nggəmgwa Yeeso fa tə kanda wa, kəsər səndə fiya heu.

²⁵ Mbə 'ya sə na nda thləghang nda a ten niifa wa, kəsər səndə hur niifa.

3

Yeeso tə Nikodimus

¹ Na niifa sə thləmggən ni Nikodimus, tə Farisarha ni, mamnda ni ahu Yahudaya.

² Bagha thləmad Yeeso ba a fidikrha ndanggən, "Mala, səndənsə sa təmaləmnda ni thlənna Faara ba. Mbə niifa sə na mbang əna ənwulteena kəla yandı na a ənaarha ya wa a mbə nana Faara təghən ha wa."

³ Nggərangga Yeeso sə, "Niya puro kəkafek, mbə niifa sə na kyarha hu kutəryid Faara də wa kəl nggər nanda nggədang hai."

⁴ Tsahangga Nikodimus mee, "Kəkən na nda nggər nggədang nda niifa hai ndəghən suhur də? Kəkafek mbə nggər kyarha ahu shiwad man hai nggərghən nggədang hai yi səri wa!"

⁵ Nggərangga Yeeso sə tə ndaarha, "Niya puro kəkafek, mbə niifa sə na kyarha ahu kutəryid Faara də kanda kula nggədang hai hu aama tə Səsəna wa."

⁶ Thlufarha nən nggət thlufarha, amma Səsəna, nən nggət Səsəna.

⁷ A wulo teena ka ndoni, 'A nggərgha nda nggədo hai wa.'

⁸ Na bəreurha piirha a mbəda də na midghən. Kəla na sək pidghən də, amma mba mbang pər mbədi ba nən

sa ba tə mbədi nən a dərha sadə wa. Nəghən kee kəm mba mbang pər kwamandı na nda nggədang niifa hai hu Səsəna wa."

⁹ Tsahangga Nikodimus mee, "Na əndi ənaarha hai kəkən ya?"

¹⁰ Ndangga Yeeso, "Sa təmaləmnda Isərelaya ni, amma sənangwa ənggina hai ya wa?"

¹¹ Niya puro kəkafek, nan a thlək 'ya sən nan, nan sakh 'ya kəm na nan, amma pa ya kardun thlə ənda fa pərang nan kun.

¹² A puro di əngya na ahu kəshirha, amma fər wa kəkafek wa. Kəkən na fərkəkafek a puro di labar əngya na talara?"

¹³ Mbə niifa sə 'wagha dərha talara də wa, amma kəl niifdi bagha hai a talara, ndəna Wan Niifa.

¹⁴ Kəla 'wana Musa tərang nda dəbəl hulthne sə a kaheerha, na nda a tərang nda Wan niifa sə kee kəm.

¹⁵ Nanən kee, kala niifa fərgha kəkafek a Wan Niifdi nən a wal yibrha mbuwa wa ngwalarha.

¹⁶ Kəsər Faara nggəmdə kəshirha kaan fər nən Wanggən katənggən, kala niifa fərgha kəkafek a ndəghən mbə tam mərə wa, amma nən a wal yibrha mbuwa ngwalarha.

¹⁷ Thləngga Faara Wanggən hu kəshirha ba mbə a ngwang kumarha nən wa, amma a walgha kəshirha hərəkrha a fadghən.

¹⁸ Kala niifa fərgha kəkafek a Wan Faara mba nda

ngwang kumarha sə wa, amma kala niifa fərwa wa kəkafek 'wa də teena ngwang də kumarha sə, kəsər fər wa kəkafek a Wan Faara katenggən wa.

¹⁹ Na Faara a ngwan kumarha fiya sə kəsər kukwaryirha kyadə hu kəshirha ba, amma fiya nggəmnda wula kaan ma kukwaryirha, kəsər ən ənad ndan yi mbəlfēerha ni.

²⁰ Kala niifa na a əna tar mbəlfēerha karnən kukwaryiddi, mbə baarha ahu kukwaryidda ba wa ka hərəenga nadə tar mbəlfedghən kyaarha pəpal ba.

²¹ Amma kala niifa na tə kəkafek fa, ba nən ahu kukwaryidda ba, təna fiya naghən a pəpal tə ndaarha 'ya nən a ənaarha naghən a əna 'ya na mid Faara."

Fərang Yahaya Təbaptisəma mamnggirha Yeeso

²² A kwasamad palthdiya, thliigha Yeeso tə fatsahayighən dənda chehweed Yahudiya də tsənda tsəbaku a mbədi nagma a ənang mbaptisəma fiya.

²³ Yahaya kəm a əna mbaptisəma a aam Ainon tsau tə Salim fa kəsər na aama sə kaan a mbədi, na fiya naarha barha ba ka ənang mbaptisəma nda kanda.

²⁴ (Katəragha ənda hai ya kapa na nda mughang nda Yahaya ahu porsəna də.)

²⁵ Thliigha ngaala sə a pathlang fatsahaya Yahaya tə niif Yahudiya a ten chilbi farha.

²⁶ Nanən kee bagha fatsahaya Yahaya thləmadghən ba ndangganda, "Mala, dālna niifdi teena 'wana tsaurha təghən a pəm kufad Urdun, thləkna pathla a tenggən, nəghən a əna mbaptisəma fiya hangga a dərha thləmadghən də."

²⁷ Nggərangga Yahaya kanda sə, "Mbə niifa sə na wal 'ya wa kəl fərang na Faara ndən hai na a talara.

²⁸ Kun tafad nun səkədun əndi thləghang ni kun a pəpal, 'Mbə nggini Kərəsti wa, 'wa ni mbee ba ka a kalang mee ni fiya kapa nən barha ba.'

²⁹ A far wutsəfayid kakhrha, wuronga yi wutsamnda ni. Pashirha dəgha hu kahad wutsamnda də, nən kəlaghən ha, kang thləmaarha nən fa, nən tək mbənda fa a səkədə urad wutsamnda. Wutsəfayiddi a weeriya yina ni, nanənya ləghəddə.

³⁰ Təta ni nagma aten chikrha kaan, nggi kəm ne a tsərha ngguchit."

³¹ Yandi bagha hai a talara kaldə kowunni mu, yandi kyagha ba ahu kəshirha kəm yi kəshirha ni, tə kəm nən thlək əngya na hu kəshirha kee. Amma yandi bagha hai a talara kaldə kowunni.

³² Nən naarha thlək 'ya nanən tə səkən kəm, amma mbə niifa sə thləgha labarghən fa wa.

³³ Kala niifa thləgha labarghən fa, səndasə na Faara tə kəkafek fa.

³⁴ Kəsər yandi thlənna Faara ba labar Faara ndən

nən a thlækrha, kəsər fərang Faara Səsəna mbuwa ngwalarha.

³⁵ Na Chindi nggəm Wanggən tə kəm fərang də əngya heu ahū haarghən hai.

³⁶ Kala niifa fərgha kəkafek a Wandī nən wal yibrha mbuwa wa ngwalaarha, amma kala niifa fərwa wa kəkafek a Wandī mbə tam wal yibrha wa, kəl səbrha hur Faara ndəna naarha a tenggən.

4

Yeeso tə nuneefa na a Samariya

¹ Nanənya sən Yeeso sə Farisaya sək nda labara atenggən nəghən a əna mbaptisma a wal fatsahaya ma Yahaya,

² (ko nanən, mbə Yeeso ni na a əna mbaptisəma wa, amma fatsahayighən ni.)

³ Walang na Yeeso 'ya na Farisaya a thlækrha atenggən, thliigha mal Yahudiya nən wudgha a Nggalili də.

⁴ Tsawang da fa tətə a kyagha tə Samariya.

⁵ Bagha ahū tala ba na nda aarha Sikar na a chehweed Samariya, tsau tə pəpal da fa fərang na Yakubu wanggən Yisufu kətəm.

⁶ A hu talđi na Kwat aam Yakubu sə, təkna widdi Yeeso tsauka hai a thləmad kwat aamđi. Yanfaara a sərækrha.

⁷ Bagha nu tə Samariyarha ka tsə aama ba, ndangga Yeeso, "Ənee aama ha see."

⁸ (Ahu sayiddi Yeeso nəghən katenggən kəsər fat-sahayighən kyanda hur tala hai ka danda hii ənnarhami.)

⁹ Kəsgha ənwulteena nudī ndanggən, "Sa tə Yahudarha ni, nggi nu tə Samariyarha. Kama nda na tsahe aam saarha?" (Kəsər Yahudaya na nda tsan Samariyaya.)

¹⁰ Nggərangga Yeeso sə, "A ndam kwang sənna fərfa Faara a sa, tə kəm tə wunni tsahowa aam saarha, kam ndangna a ənoghən ha, kam nən a fəro aam fər yibrha."

¹¹ Ndangga nudī, "Paba, mbə ən tsə aama sə a harwa wa kwat aamđi kəm ya nəghən kudimnggən. Na wal aam fər yibəddi a yanggi?"

¹² Kalna chinan Yakubu rangga kwat aamđi kansə ya, saagha, ndəghən tə wanggighən, heu tə chibəd mabiyighən wa?"

¹³ Nggərangga Yeeso sə, "Kala niifa saagha aamđiya na hushimnda nggər kəsghən,

¹⁴ amma yi saagha aamđi niya fərang nda mbə hushimnda nggər kəsghən wa. Aamđi niya fərang nda nən a tsawang fa mbəd ngəttə aama na fərang yibrha pa kwandə."

¹⁵ Ndangga nudī Yeeso, "Paba, fəree tur aamđi ya lee amawana hushimnda nggər kəs nggi təni malang barha ka tsə aama mbəda ba ya."

¹⁶ Ndangga Yeeso, "Duwa də, da aah chimad wa bon ba."

¹⁷ Nggərangga nuda sə, "Mbə chimad na sə wa." Ndangga Yeeso, "Thləkna

kəkafek ndana mbə chimadwa sə wa.

¹⁸ Pərna kəkafek, chimaya tuf 'wagha kahorha, niifdi nana təghən nanənya mbə chimadwa ni wa."

¹⁹ Ndagha nudī, "Paba, mbə ngaala sə wa Annabi ni sa.

²⁰ Nanən kee pəreekən, chichiya nan tərang nda shilee Faara teena a wumndədi ya, amma kun Yahudaya nduwun mbərha kamngga a tərang shilee nəm Faara teena a Urshalima ni."

²¹ Nggərangga Yeeso sə, "Sa nudīya, furu kəkafek tə palthdi niya thləworha ya, na sayi bayi mbuwa na fiya tərang shilee Pəpa in a wumndədi ya nduwa a Urshalima.

²² Kun Samariyaya nuwun a tərang shilee 'ya teena səngwa wa nun, kan nan tərang shilee 'ya teena sən nan, kəsər na hərəkrha a kyarha ba a fad Yahudaya.

²³ Amma na sayi bayi, 'wadə teena bada ba, fiya na tərang shilee Pəpa teena hu kəkafek na nda a tərang shilee teena hu Səsəna tə kəkafek, kəsər tur nafina ni na Pəpa a kadaarha ya.

²⁴ Faara səsəna ni, nafiya na a tərang shilee teena kəl a ənaghənda hu səsəna tə kəkafek."

²⁵ Ndangga nudī, "Səndisə Kərəsti na nda aarha Kərəsti nəghən bayi. A bada ba, banən pərang əngya kan heu."

²⁶ Tərgha ndangga Yeeso, "Nggini Ndəghən."

²⁷ A sayidfi na nanda a ngwalang pathla kee,

tərgha bagha fatsahayighən ba kəsgha ənwulteena kanda na nandan a ndikrha tə nuneefa. Amma mbə niifa sə tsakhka mee, "Mana midwa wa?" Nduwa "Kama na a ndikrha tə nudīya wa?"

²⁸ Tərgha malangga nudī bəd tsə aamnggən a mii kwat aamdi dəgha hur tala də ndanggən fiya,

²⁹ "Bamaba bun na niifa pəreegha əngya heu 'wani ənaarha! Tə ndəghən dani na Kərəsti?"

³⁰ Nanən kee, kyagha fiya ba ahur taldi ba nda thləmad Yeeso ba.

³¹ Na inggini a katərarha hai ya, hwan nggəna fatsahayighən, "Mala, əno 'ya mii."

³² Amma ndanggən kanda, "Na ənnarhami sə a haar na səngwa nun."

³³ Tərgha ndangga fatsahayighən ndan, "Na niifa sə bangga ənnarhami ba wa?"

³⁴ Ndagha Yeeso, "Ən nanna mii, a əna ənda ni ndeena niifdi thləngga nggi ba tə kəm ngwalanggi targhən.

³⁵ Mbə nduwun, 'Takh ndəree fada a katərang ngganda haathla hai wa'? Niya ndang nda kun, inaman yid nun də kələnggun heeya də ngga! Tsək nda haathla.

³⁶ Ko nanənya tə haathla nən a wal kənaghən, nanənya ma hathlang də ənnarhami hai yi yibrha mbuwa ngwalaarha, təna tə həfrha tə təhaathla əna wutsəfayirha kyab.

³⁷ Karapu di ya kəkafek ni, 'Niifa a həfrha, niifa pak a hathla.'

³⁸ Thlənni kun ka halth heerha də həfwa wa nun. Nafiya pak ənagha tardı, amma kun kəm tək dın mbənda tarda fa əna nanda."

³⁹ Samariyaya hangga kyagha ba hu taldı fərgha kəkafek tə Yeeso kəsər ka palthdı kii nudi ndanən, "Pəree də əngya 'wani ənaarha heu."

⁴⁰ Bana Samariya yini thləmadghən ba, hwanggənda a tsauka tə kanda, əna beena nən səri.

⁴¹ Kəsər ka labarghən səkna fiya, nggərgha fıngya hangga fərkəkafek tə Yeeso.

⁴² Ndangga Samariya yini nudi, "Fər nan kəkafek mbə ka palthwa kee wa, amma kəsər kan ma sək dan ndən tapan nan, kəkafek səndansə niifdiya ndəghən ni təhərghang nda kəshirha."

Kənanng Yeeso wan mamnda

⁴³ A kwasamaddı əna nən beena səri dəgha mbeedə tə wiirha a Nggalili də.

⁴⁴ Yeeso tafadghən 'wadə ndaarha mbə annabi wal mamnggirha ahu chehweedghən wa.

⁴⁵ Ko nanən kee, səl nən Nggalili də, thləgha Nggalila yini ndən fa, kəsər nanda əngya heu ənənən a Urshalima hu wutsəfayid Tədaarha dəna nda sadə.

⁴⁶ Nggərghən dərha tal Kaana də na a chehweed Nggalili, a mbədi kyakhrang nən aama tsauka aam inabi. A mbədi na mamnda sə

na fad wanggən bee a Kafarnahum.

⁴⁷ Səkna niifdi mal Yeeso Yahudiya səl də Nggalili ba, dəgha thləmadghən də hwanggənən bagha kənang wanggən na tsau tə mii mərta fa a Kafarnahum.

⁴⁸ Ndangga Yeeso, "Kun nafiya a nawun ənwuteengya tə ənsakhkya wa, mbun tam fərkəkafek wa."

⁴⁹ Ndagha mamndədi, "Paba, ta wim kapa na waana mərə."

⁵⁰ Nggərangga Yeeso sə, "Na mbang wiirha. Na wan wa a kənda." Niifdi fərkəkafek nən tə palth Yeeso wiigha wureedə.

⁵¹ Ndəghən baldə hu kwamana, ba mafayighən walghən ndangganda, "Wan wa kəndə."

⁵² Tsahang mee nun kanda sayiddı kən nən. Ndangganda, "Kalgha wanhadđa ndən hai a bərarha yanfaara a sərəkra."

⁵³ Tərgha chin wandı kəlagha hai na sayiddı məməl ndangna Yeeso, "Na wan wa a kənda." Tərgha ndəghən heu tə fa wurayighən fərkəkafek nda.

⁵⁴ Ndən na ənwulteena yi səri kyadna Yeeso mal nən Yahudiya dənən Nggalili də.

5

Kənanng Yeeso səfənda

¹ A kwasamadghən, dəgha Yeeso Urshalima də kəsər ka far wutsəfayid əntin Yahudaya.

² A Urshalima tsau tə kwatkirəm chaukhraya fa na wutambarra aama sə na

Ibraniyaya aarha Mbetasda kang nanda tē mēthlēmngya tuf.

³ A ka mēthlēm nggini ya fingya mbuwa kəkanglang, kwamaya, tē sēfəngya tē fingya mērna fandan hai ndəna nda hunaarha sē.

⁴ (Na nafini naarha kēla far da fa na nda a rēbang nda aamdi. Kəsər sayi sayi na tēthlēnda Faara bārha bā rēbanggən aamdi. Kala niifa 'wagha ahu aamda hai nən wal kənda ahu kala tur yanggi wanharha.)

⁵ A mbēdi na niifa sē na tē wanhaarha fa hurarha kumnggit mahan kap wuvada.

⁶ Nana Yeeso ndən kalth sənang da hai mēndaha tē wanhadđi tsahang mee nən, "Na midwa sē a kēna na wa?"

⁷ Ndangga hadđi, "Paba, mbē niifa sē na a dēsē kee hu aamda hai a sayiddi tsənən 'ya fa wa. A nadi a kyarha sa hai, 'wagha niifa ma nggi."

⁸ Tərgħa ndangga Yeeso, "Thliusē, tərang dənggəl wa wiina!"

⁹ Tsu a mbēdi kee kəngga niifdi; təranggən dənggəlghən wiigha. Katəragħa ənda hai ya a far yibəd Yahudaya.

¹⁰ Ndangga Yahudayini niifdi kəngga, "Far yibrha ni a weeriya, 'Yada ngyahad nəm taara a far yibrha tē kəm mēməlwa a tərangga dənggəl hunad wa sē wa!"

¹¹ Amma nggərangga niifdi kanda sē ndəghən, "Niifdi kəneegħa ndən ndeegħa, a təranggi dənggəl na wii."

¹² Tsahang mee nda, "Wunni niifdi ndowa a

tərangga dənggəlwa wiina?"

¹³ Niifdi kənanng nanda səngwa niifdi kənanng wa, kəsər Yeeso timdē ahur fiyadē na a mbēdi.

¹⁴ A kwasamadghən da Yeeso naghən ahu Kən Faara ndanggən, "Kənna nanənya, a nggərna əna dīmiyirha wa a mbē kee wa na 'ya a wal sa kalgha yanda mu ya."

¹⁵ Wiigha niifdi kada Yahu-dayina nən ndanggən kanda Yeeso ni kənanng.

¹⁶ Nanən kee, kəsər ka ənggini na Yeeso a ənaarha a far Yibrha, katərangga Yahudayini mbəlfēegħən hai.

¹⁷ Ndangga Yeeso kanda, "Kətsər na Pəpa narha əna taara, nggima niyi kee."

¹⁸ Nanən kee, kəsər ka tur palth yini thlək nən, tərgha Yahudayini dənda mbeedē tē kada kwamana na a bəlanganda. Mbē ka tədang nən ngyakhrha far yibəd Yahudaya teena wa, amma ka nda nən chin ni Faara, tē kəm tsawanggən fadghən mēməl tē Faara.

Fərang Faara səsəmnda Wanggən

¹⁹ Tərgħa pərang nggəna Yeeso kanda ndəghən, "Kəkafek niya ndang nda kun, mbē 'yasə na wandi ənaarha tē altənggən wa; nən əna 'ya nanən na Chin ənaarha, kəsər kala 'ya na Chindi ənaarha wandi kəm nən ənaarha kee.

²⁰ Kəsər Chindi nəghən a nggəm Wandī, nən kyadang əngya heu ənanən. Na chindi kəm nggər kyadang əngya na

məmənggən kalgha yandıya, tənun na ənwulteena.

²¹ Kəsər kəla na Chindi thleng nda mərya sə fərang yibrha nən kanda, na wandi kəm fər yibrha a niifa nggəmna hurghən.

²² Kəmɗaarha, mbə Chindi ngwang kumarha niifa wa, amma fərang də səsəmnda ngwa kumarha Wanggən.

²³ Təna kowunni fərang mamnggirha wandi, kəla na nda fərang mamnggirha Chindi. Amma kala niifa kargha fərang mamnggirha wanda fa, kar nən fərang mamnggirha chindi thlengga ndən ba.

²⁴ "Niya pərang kəkafek kun, kala niifa səkka palth na fərkəkafek nən a Faara thlengga nggi ba nən wal yibrha mbuwa ngwalaarha. Mbə ngwa kumarha sə a tendan wa, kəsər 'wanda teena təɗang nda mərri in ahu yibrha də.

²⁵ Niya pərang kəkafek kun, na fərgən bəghai, nanənya ma 'wadə teena bəɗa ba. Na mərri a sək urad Wan Faara. Fingya səkka ndən na nda a wal yibrha.

²⁶ Kəla nana Chindi tafadghən ndəghənni tə kwaman yibrha ha, nanən kee kəm fərang də səsəmnda Wanggən naghə tə kwaman yibrha ha.

²⁷ Tə kəm fərang də səsəmnda na a ngwa kumarha nən kəsər ndəghənni Wan Niifa.

²⁸ "A kəs ənwulteena kun a ten əndiya wa, kəsər na sayi bəghai mərya na ahu ten

kwaya na nda a sək urad Wan Niifa.

²⁹ Kya nda sə, fingya ənaghə ngga na nda a thliirha sə ahu yibrha də mbuwa ngwalarha, fa mbəfəeya kəm na nda a thliirha sə ngwang kumarha nda kanda sə.

³⁰ Mbi mbang əna 'ya katenna wa; niya ngwa kumarha kəla thləye Faara. Ngwa kumanna yi kəkafek ni, kəsər nəghən a ten nggəmnda hur Faara thləngga nggi ba, amma mbə yi altenna ni wa.

Fingya fərgəha kəkafek aten Yeeso

³¹ "A nadi a fer shedawa a tenna, 'ya niya thləkrha mbə tsaurha yi kəkafek wa.

³² Amma ana niifa sə kəm fərgəha shedawa a tenna, sənɗisə palth di nən a thləkrha a tenna kəkafek ni.

³³ "Thlən ɗun fiya a thləmad Yahaya də, ndəghənggi kəm pərangdə kəkafek kun.

³⁴ Ko nanən kee mbərsa wii tə shedawa niifa a tenna wa, thləkni ndən kee tənun wal hərəkrha.

³⁵ Yahaya nəghən kəla patilla na a kəsə fər kukwaryirha nən, tə kəm tək ɗun mbənda labərgən fa ahu sayi ngguchit.

³⁶ "Amma shedawa a tenna kaldə yi Yahaya. Kəsər tardı fərena Pəpa a ngwalanggi, ndəghənni nani a ənaarha ya, ndən kyadghə ndaarha Pəpa ndən thləngga nggi ba.

³⁷ Tə kəm Pəpa thləngga nggi ba, ndəghənni tafadghən na a fər shedawa atenna. 'Wawun sək uradghən wa

nduwa nawunun tē yirha wa,

³⁸ tē kēm labarghən tsaukwa ahur nun wa, kēsər fər wun kəkafek a niifdi thlən nən ba wa.

³⁹ Nun naarha karata Deleewar Faara, kēsər nuwun a numad ndaarha ahurghən nən a fərang yibrha kun mbuwa ngwarha. Deleewar yina ni na a fər shedawa a tenna a kun.

⁴⁰ Ko nanən kee, kardun fa a bon thləmanna ba tənun wal yibrha.

⁴¹ “Mbi thlə faala a fad nafiya wa,

⁴² kēsər səndi kun. Səndi sə mbə nggəmnda Faara sə ahur nun wa.

⁴³ Bayi ba ahu thləm Pəpa, kar nya nun fa; amma a bad niifa ba pak ahu thləm altenggən, nun a thləghən fa.

⁴⁴ Kəkən nun fərkəkafek a nadun a thlə faala a ten kun ndan, amma mbuwun a kafa thlə faala na a kyaarha ba a thləmad Faara katenggən wa?

⁴⁵ “A numadun niya huhwa kun a mbed Pəpa wa. Niifa na a huhwa kun ndəna Musa, kyanun kya shang teena fa.

⁴⁶ Andam fərdun kəkafek a Musa, kam fərdun kəkafek a nggi, kēsər chireelth dē ‘ya a tenna.

⁴⁷ Amma fər wun kəkafek aten ‘ya chireelth nən wa, kəkən nun fərkəkafek a ten ‘ya thləkni?”

6

Həbang Yeeso fiya haru kumnggit tuf

¹ A kwasamadghən, tədangga Yeeso wuri aam

Nggalili teena na nda aarha wuri aam Tibariyas.

² Fiya hangga mbuwa samadghən kēsər nanda ənwulteengya kənanng nən fin-gya mbuwa wa kəkanglang.

³ Tərgha Yeeso wumnda sə tsauka hai tē fatsahayighən a thləmadghən.

⁴ Wutsəfayid Yahudaya yi tēdaarha nduwusda ba.

⁵ Kəlana Yeeso dē na fiya nən hangga a barha thləmadghən ba, tsahang mee nən Filibus, “A yanggi nəm hii mburodi ba nəm fərang nda nafiniya kii nda?”

⁶ Tsahangna Yeeso mee Filibus kee ka a kəkəranggən, kēsər ‘wadə teena səndə ‘ya nən a ənaarha.

⁷ Nggərangga Filibus sə, “Ai ko wudəbəl rapathlaarha yi beena haru səri mbə heng mburodi ba na a walgha kowunni ngguchit ənagha mii wa!”

⁸ Tərgha tal ahur fatsahayighən na thləmnggən Andrawus, wanman Siman Mbiturus ndəghən,

⁹ “Kulo wundakhnee ya tē mburodi tuf ənana nda tē humbad wan hwaliirha na nda aarha mbale, tē tənə nggun-ngguchit səri, amma ma nən ənanng nda fiya hangga kiya?”

¹⁰ Ndangga Yeeso fatsahayighən, “Ndaman fiya tsawa nda hai.” Na hwaliiya sə a mbədi tsawa nda sa hai, həshya ənanda haru kumnggit tuf.

¹¹ Tərgha harangga Yeeso mburodi yina sə usa Faara nən, ndəghang nggənda fiya

də tsauka hai. Ənagha kee kəm tə təndi. Kowunni ənagha mii kəla na midghən.

¹² A kwasamaddi ənana fiya mii nggal nda, ndangga Yeeso fatsahayighən, "Wuma man katəbghən ba a səb 'ya də wa."

¹³ Nanən kee wumangga fatsahayighən katəbdə ba lədfanggən kutasya kumkap səri, wato kukutethla mburodi di tuf ənana nda tə humbarha kiina fiya.

¹⁴ A kwasamaddi nana fiya ənwulən di ənana Yeeso, katərang ngganda ndarha hai, "Kəkafek Annabi dani ya na a baarha hu kəshirha ba."

¹⁵ Kəlana Yeeso hai na mindan sə tətə a fadang ngganda kutəra, ngərgha hai nggərghən təra wumnda sə katənggən.

Wii Yeeso a ten aama

¹⁶ Tsəna figrha hai, dəgha fatsahayighən a mii wuri aamda də.

¹⁷ Kya nda ahu kombuwol hai katərang ngganda təđang aamdi teena ka a dənda Kafarnahum də. Wula a tsərha hai Yeeso kula wutta ba.

¹⁸ Tərgha thliigha bəreurha ba nagha tsang 'ya aamda fa.

¹⁹ Hur nanda kombuwol dədə mel mahan nduwa fada, kəla nda hai Yeeso a wiirha a ten aama, bayi thləmad kombuwol da ba, tərma nda.

²⁰ Amma ndanggən kanda, "Nggini; a tərəmdun wa."

²¹ Tərgha Fatsahayini na mindan sə a kyangganda ahu kombuwol da hai, amma kəla nda hai tsu kee səl nda a

mbədadə na mindan dərha saadə.

Kada fiya Yeeso

²² Dalthna mbərha, hai fingya fiya wumngga hai a pəm wuri aamdi kəla nda hai kwambuwal tal bəgha mbəda ba kee, Yeeso kəm kyawa ahur kombuwol da hai tə fatsahayighən wa, amma wiigha fatsahayighən katen ndan.

²³ Kombuwolya hangga bəgha ba a Timbariyas, isha nda hai tsau tə mbədi kiina fiya mburodi da sə a kwasamaddi usana Chinəm Faara.

²⁴ Kəlana fiya də wumngga hai nawa nda Yeeso wa, nduwa fatsahayighən a mbədi wa, kya nda hu kombuwolyina hai, dənda Kafarnahum də ka a kada Yeeso nda.

Yeeso ni mburodi yi fər yibrha

²⁵ Dəna fiya walghən a pəm wuri aamdi, tsahang mee nda, "Mala, a kwan bana mbəda ba ya?"

²⁶ Nggərangga Yeeso kanda sə, "Niya pərang kəkafek kun, nuwun a kada nggi, mbə ka sənang nun ənwulteengya hai wa, amma ka kii nun mburodi di nggal dən.

²⁷ A ənadun taara ka ənnarhami na a səbrha də wa, amma ənama taara yi ənnarhami na fər yibrha mbuwa ngwalaarha, na Wan Niifa a fərang kun. Kəsər Faara, na Chindi ndən fərangga kwaman fər yibrha."

28 Tərgħa tsahang mee nda, "Ma nan ənaarha na a təranggan hur Faara sə?"

29 Nggərangga Yeeso kanda sə, "Ya tətəl ni kee na mid Faara a ənon, fərama kəkafek a niifdi thlən nən ba."

30 Ndangganda, "Kyadang ənwulteena kan ana midwa sə fəro kəkafek nan. Mana a ənaarha?"

31 Chichiya ni kin nda manna a kaheerha, kəla nanən chichirethlee hai: 'Fərang də mburodi kanda a talara hai a əna nda mii.' "

32 Ndangga Yeeso kanda, "Niya pərang kəkafek kun, mbə Musa ni fərangga mburodi di kun na a talara hai wa, amma na Pəpa naarha fərang ka mburodi kun hai a talara."

33 Ka mburodi yi Faara ndəghən ni bağha hai a talara, na fər yibrha a kəshirha."

34 Ndangganda, "Paba, no naarha fərang tur mburodi di kan ya kətsar!"

35 Tərgħa Yeeso nggəranggən kanda sə, "Nggini mburodi yi fər yibrha. Kala niifa bağha thləmanna ba mbə miirha nggər kəsgħən wa, kala niifa fərgħa kəkafek tə nggi balwa hushimnda kəsgħən wa."

36 Amma kəla pərang ni kun, nadun nggi, ta weeri dāba ya balwun kula fərkəkafek.

37 Kala nafiya fəree na Pəpa na nda baarha thləmanna ba, nggi kəm mbi tam kar kanda wa.

38 Kəsər bayi hai a talara mbə ka əna tar altenna ni wa, amma ka əna tar da ni na mid Faara thləngga nggi ba.

39 Əndani na mid niifdi thləngga nggi ba ya, a sahad tal ahur nafini fəree nən ba wa, amma a thlənggi kanda sə tə yibrha a far ngwala kəshirha.

40 Kəsər 'ya na mid Pəpa ndəna kala niifa kəlangga Wanda də fərkəkafek nən təghən, nən a wal yibrha mbuwa ngwalaarha, tə kəm ni a thləng sə a far ngwala kəshirha."

41 Tərgħa Yahudayini katərangganda huhurumnda hai a tenggən kəsər ndanən, "Nggini mburodi yi fər yibrha bağha hai a talara."

42 Ndaa nda "Kamshidi ya mbə Yeeso dani na wan Yisufu, sən nəm nda man tə chin ya wa? Kəkən nən ndaarha, "Bağhən hai a talara?"

43 Nggərangga Yeeso kanda sə, "Malaman huhurumnda a pathlang nun."

44 Mbə niifa sə na baarha thləmanna ba wa kəl Pəpa thləngga nggi puwangga thləmanna ba, nggi kəm niya thləng sə a far ngwala kəshirha.

45 Nəghən chichirethlee hai ahu deleewarya Annabiya: 'Kanda heu Faara ni a tsahang kanda ha.' Kala niifa kangga thləmaarha Chinda fa, tə kəm tsahagħa a haargħən, nən barha thləmanna ba.

46 Mbə niifa sə naghā Chindi wa, kəl niifdi bağha hai a thləmad Faara, ndən naghā Chindi.

47 Niya pərang kəkafek kun, kala niifa fərgħa kəkafek

nəghən tə yibrha mbuwa ngwalaarha.

48 Nggini mburodi yi fər yibrha.

49 Chichiyinun kin nda manna a kaheerha, amma mər nda heu.

50 Amma kulo mburodi yi fər yibrha ya bagha hai a talara, kala niifa kiigha mbə mərə wa.

51 Nggini mburodi bagha hai a talara yi fər yibrha. A kii niifa mburodi diya, nən a tsaurha pa kwandə. Mburodi diya thlu fadna ni, niya fəra təna kəshirha wal yibrha."

52 Tərgha Yahudayini katərangganda ngaala hai a pathlang ndan aten əndi ndanən tsakh mee nda, "Kəkən na niifdi fərang thlu fadghən kəmya kim?"

53 Ndangga Yeeso kanda, "Niya pərang kəkafek kun, a kiiwun thlu fad Wan niifa tə kəm sa fərgə nun wa, mbun wal yibrha mbuwa ngwalarha wa.

54 Kala niifa kiigha thlu fadna tə sa farna, nən tsaurha tə yibrha fa mbuwa ngwalaarha, niya thleng kanda sə a far ngwala kəshirha.

55 Kəsər thlu fanna ka ənnarhami ni, farna kəm ka ən saarha ni.

56 Kala niifa kiigha thlu fanna tə sa farna, nən naarha a hurna nggi kəm ahurghən.

57 Kəla na Chindī tə yibrha thləngga nggi ba, kəsər ka ndəghənni nani tə yibrha, nəghən kee kəm, kala yandī

na a həbrha a fanna, kəsər ka nggi, nən wal yibrha.

58 Yandīya ndəna mburodi di bagha hai a talara, kala niifa kiigha mburodi di ya nən wal yibrha pakwandə. Mbə tur mburodi dani kiina chichiyi nun wa, ko nanən kee mər nda də."

59 Thləkka Yeeso ənggini ya heu ya ahū sayiddi nanən a tsaharhaha ahū kən tsahad Yahudaya na a Kafarnahum.

Fatsahaya hangga mal nda Yeeso

60 Səkna fa tsahayighən ndən kee, ndanda, "Tsahadda ha ya nəghən pədagghən kaan. Wunni mbang kang thləmaarha fa?"

61 Sən Yeeso sə na fatsahayighən a huhurumnda, ndangghən kanda, "Tsahadda ha ya səbang nən hur nun də wa?"

62 Ma nun a numarha a nadun Wan Niifa a təra a mbəfadə banən sa ba?"

63 Səsəna katəngghən ni kee na fər yibrha; mbə 'yasə na thlu farha mbang ənaarha wa. Palthdi thləghang ni kun Səsəna ni tə kəm yibrha.

64 Amma ahur nun na fīngya sə fərwa wa kəkafek tə nggi." (Kəsər Yeeso səndə fīngya fərwa kəkafek təghən, tə kəm səndə niifa na a fərgən ka a bəlang ngganda.)

65 Dəgha mbeedə tə ndaarha, "Ndəghən dani ndang ni kun mbə niifa sə na baarha thləmanna ba wa, kəl a fəre Pəpa kanda."

66 Kəsər ka palthdi thləkna Yeeso ya, fa takkwayighən

hangga malang ngganda mbu samadghən.

⁶⁷ Tərgha tsahangga Yeeso mee kumkap sərıdı, “Kun kəm na minnun sə wiirha wa?”

⁶⁸ Nggərangga Siman Mbiturus sə, “Chinəm, a dən thləma wun də? Sa ni na tə labar yibrha ha mbuwa ngwalaarha.

⁶⁹ Fər dən kəkafek tə kəm səndansə sa ni tə Pefənda yi Faara.”

⁷⁰ Tərgha Yeeso nggəranggən sə, “Nggi ndən wurgha kun kumkap səri. Amma tal ahur nun Sheetan ni.”

⁷¹ Nəghən a thlək labar Yahuda, wan Siman Iskaryoti, tal ahur kumkap səri di, na a fərghən a bəlang ngganda.

7

Yeeso tə wan manggighən

¹ A kwasamadghən, wiigha Yeeso hai ahur Nggalili, amma mbə midghən sə a dəgha Yahudiya də wa, kəsər na mid Yahudaya sə a bəlangganda.

² Nanənya far wutsəfayid Chamngya yi Yahudaya nduwusda ba.

³ Tərgha wan mangya Yeeso ndang ngganda, “Malang mbədiya dəna Yahudiya də təna fatsahayiwa na ənwuteengya na a ənaarha.

⁴ Mbə niifa bəbeng 'ya hai nən a ənaarha wa, ana midghən sə səngga fiya ndən wa. Nanən naghə a əna əngginiya, kyadang fadwa kəshiirha.”

⁵ Kəsər ko wan manggighən ni fər wanda kəkafek a ndəghən wa.

⁶ Tsaunən kee ndangga Yeeso kanda, “Bawa yina sayi ba 'wan wa. Kun kam kala sayi məməl ni a fad nun.

⁷ Mbə nafiya kəshiirha kar kun wa, amma na nda a kar nggi fa, kəsər ka ni naarha ndaarha na nda a əna tar mbəlfeyə.

⁸ Kun dāama hu wutsəfayidda də. Mbiya dərha hu wutsəfayidda də wa, kəsər ba wa sayid na ba 'wan wa.”

⁹ Akwasamaddi thlək nən palth diya, tsauka a Nggalili.

Tsahad Yeeso ha hu Kən Faara

¹⁰ Amma a kwasamaddi wiina wan manggighən hu wutsəfayidda də, dəgha Yeeso də kəm, mbə a pəpal wa, amma bəbee.

¹¹ A hu wutsəfayiddi naghə Yahudayini a kadaghən, na nda a tsakhmee, “Na niifdi a yanggi?”

¹² A hu terdi naghə fiya a kikighən fa. Fingya a ndaarha, “Ka niifa ni.”

Fingya kəm a ndaarha, “Awo, nəghən a nggaba fiya ni kee.”

¹³ Amma mbə niifa sə na mbang ndikrha a tenggən a pəpal wa, kəsər na nda a tərəm Yahudayani.

¹⁴ Kanda a madufud wutsəfayiddi, tərgha Yeeso dəgha ahu pəpal Kən Faara də katəranggən tsaharha ha.

¹⁵ Yahudayini kəsgha ənwulteena kanda tsakhmee nda, “Kamshidiya 'wawa nda

tsahang ha wa, kəkən walnən sənda kiya?"

16 Nggərangga Yeeso kanda sə, "Ənggini niya tsaharha ha ya mbə yina ni wa, amma yi Faara ni thləngga nggi ba.

17 Kala niifa wurgha əna 'ya na mid Faara, nən a səndasə tsahad na ha yi Faara ni, mbə yina ni wa.

18 Kala nafiya na a ndikrha yi altendan, na mindan sə a falgha fiya kanda kee. Amma kala niifa na a əna taara ka a falgha fiya niifdi thləngga ndən ba, nən pər kəkafek, mbə nggabaarha wa.

19 Fərangwa na Musa ngyakhrha kun wa? Amma mbə niifa sə ahur nun ənagha taara tə ngyahaddi wa. Kama na minnun sə a bəleewun?"

20 Ndangga fiya, "Na ənkaheerha sə a fad wa, wunni na midghən sə a bəloghən?"

21 Nggərangga Yeeso kanda sə, "Ənadi ənwulteena tətal a far yibrha, kəsgha ənwulteena kun.

22 Malang Musa ngyakhrha kun yi thlee muwa (ko nanən kyawa ba a mii Musa wa, amma yi chichiya nun ni), kulo hai mbiya nun thlee muwa a far yibrha.

23 Anadun a thlee muwa a far yibrha, kəsər amanun tədang ngyakhrha Musa in, kama na hur nun səbrha də tə nggi kəsər ka kənanang ni niifa a far yibrha?

24 A ngwa dən kumarha yi yirha wa, amma ngwama kumarha yi kəkafek."

Yeeso ni Kərəsti?

25 Fingya na tə tsaurha a Urshalima katərangganda tsahang mee ndan ha, "Mbə niif dani na mindan bəlang nda ya wa?"

26 Kulo ndəghən ya! A ndikrha a pəpal, mbangwanda kalang sə tə 'ya dimi wa. Nduwa mamnggini fər nda kəkafek ndəghənni Kərəsti wa?

27 Amma səndəm mbədi bəna niifdi saba ya. A bad Kərəsti ba, mbə niifa sə na a sən mbədi kyanən saba wa."

28 Nana Yeeso a tsaharhaha ahu pəpal Kən Faara, təranggən uradghən sə, "Nəghən kee, səndun nggi, tə kəm səndun mbədi kyani saba. Mbə nggi bəngga altenna ba wa, yandı thləngga nggi ba tə kəkafek ni tə kəm sənggun ndən wa.

29 Amma səndi ndən kəsər bayi ba a thləmadghən, ndəghən thləngga nggi a thləmad nun ba."

30 Tərgha mamnggini na mindansə a kəsəngganda; amma mbə niifa sə mbəngga dəfang haara fa wa, kəsər bəwa sayidghən ba 'wan wa.

31 Amma fingya hangga ahur fiya wumngga hai fərəkəfək nda təghən ndanda, "A ba Kərəsti ba, bənən əna ənwuteengya tə ənsakhkya hangga ma kamshidiya wa?"

Mamngya Yahudaya kadan nda kwamana a kəsəngganda Yeeso

32 Sək na Farisaya fad fiya a shishiwarha tə ndan aten

Yeeso, tərgha mamnda firistaya tē Farisaya thlən fa kəla Kən Faara nda a daa nda kəsang nda.

³³ Ndangga Yeeso kanda, "Niya tsərha tsəbaku tē kun, a nggəryi wutta thləmad yanda dē thləngga nggi ba.

³⁴ Nun a kadā nggi, amma mbun waleerha wa; mbədi nani sē mbun mbang dərha sadə wa."

³⁵ Ndangga Yahudayini ndan, "Na mid niifdi dərha yaadə ya, ndanən mbəm mbang walang wa? Nduwa nən a dərha mbəfadə welna nafinəm saadə tē tsaurha ahur Helenaya, ka dərgha tsahang nda Helenaya ha wa?"

³⁶ Mana midghən ndaarha, 'Nun a kadā nggi, amma mbun waleerha wa,' tē kəm, 'Mbədi nani sē, mbun mbang dərha sadə wa?'"

Suhwadya yi fər aam yi-brha

³⁷ A far ngwala wutsəfayidfi, ndəna manda far terdi, thliigha Yeeso sē təranggən uradghən sē ndəghən, "Ana niifa sē na tē hushimnda fa, bəgha thləmadna bə bəgha saarha.

³⁸ Kala niifa fərgha kəkafek a nggi, kəla ndana Deleewar Faara, suhwadya na fər aam yibrha nən a ngətta bə ahurghən."

³⁹ A mbədiya na Yeeso a ndaarha Səsən Faara ni, na fingya a thlərha fərgha kəkafek a ndəghən. Amma fər wanda Səsəna 'wan wa, kəsər fərangwa Faara mamnggirha Yeeso wa.

Ngal fiya aten Yeeso

⁴⁰ Səkna fiya palthdi ndanən, ndaagha fingya, "Kəkafek, niifdiya annabi dani."

⁴¹ Ndaagha fingya, "Ndəghənni Kərəsti." Nggərgha fingya tsakh mee, "Amma mbə ənaarha hai kee wa! Kəkən na Kərəsti kyarha bə a Nggalili bə?"

⁴² Mbə ndaagha Deleewar Faara, na Kərəsti a bəarha bə ahu turya Ndauda, nggətghən nda a Mbaitalami, tala tsauna Ndauda sē wa?"

⁴³ Tsaunən kee, tsakhka mii fiya hai wumngga hai kəsər ka Yeeso.

⁴⁴ Fingya na mindan sē a kəsangganda, amma mbə niifa sē dəfangga haara fa wa.

Mamngya Yahudaya kar nda fər kəkafek fa

⁴⁵ Wudna fa kəla Kən Faara a thləmad mamnda firisya dē tē Farisaya, tsahang mee nda kanda, "Kama kəsang ngwa nun bə?"

⁴⁶ Nggərang ngganda mamngya firistaya sē tē Farisaya, "Mbə niifa sē 'wagha ndikrha kəla niifdiya wa."

⁴⁷ Ndangga Farisayini fa kəla kənda ha, "Kun kəm nggabə dē kun wa?"

⁴⁸ Na niifa sē tal ahur mamngya Yahudaya nduwa Farisaya fərgha kəkafek a ndəghən? Awo!"

⁴⁹ Amma nafini wumngga hai shiwang nda kanda kəsər səngwanda 'ya aten ngyakhrha Musa wa.

⁵⁰ Nikodimus 'wagha dərha thləmad Yeeso də, nəghən tal ahur ndan, tsakh mee nən,

⁵¹ "A hu ngyahad nəm məməl ni ngwang kumarha nəm niifa kəm kula ramu 'ya ha əna nən wa?"

⁵² Nggərang ngganda sə, "Bagha ba a Nggalili kəm wa? A karatang na Deleewar Faara ngga na səndasə tə ndaarha 'wawa Annabi kyarha ba a Nggalili wa."

⁵³ Tərgha kowunni wudgha wure də. *

8

Kəsang nda nuneefa a əna kulafayirha

¹ Tərgha Yeeso dəgha wumnda dəfya Dzaitun də.

² A tsar kərət nggərgən wutta a pəpal Kən Faara də, wumngga fiya thləmadghən ba, tsauka hai nagma a tsahang kanda ha.

³ Tərgha fa maləmngya ngyakhrha tə Farisaya bang nuneefa nda ba kəsang nanda a əna kulafayirha. Ishang ngganda a mađufun fiya wumngga hai.

⁴ Ndangganda Yeeso, "Mala, kəsang đan nudiya a əna kulafayirha.

⁵ A hu Deleewar ngyakhrha Musa ndəghən tətani a muk tur nishyina nan ya tə ferya mərgha. Nanənya, ma ndaana?"

⁶ Tsahang nanda tur miidi ya ka a đəfang takthleera nda, təna nda wal kwamana a kəsang ngganda tə

dimiyirha. Amma bərgħa Yeeso hai chirelthgha a hweede tə wan haargħən.

⁷ Dəna nda mbeedə tə tsahang mee ha, nggərgən thliirha sə ndanggən kanda, "Ana niifa sə ahur nun ənawa dimiyirha, katəranggən mukkən hai tə feera."

⁸ Nggərgən bəra hai nagma a chireethla a hweede.

⁹ Səkna nda kee ngəra nda hai tətal, tətal ka a ten shing ndən ndan dəgha hu yanda də na ngguchit. Mal Yeeso nda tə nudi kət a mbədi.

¹⁰ Tərgħa Yeeso nggərgən thliirha sə ndanggən nudi, "Nudiya ai kanda? Asə tal ahur ndan mbangga nggo kumarha wa?"

¹¹ Ndangga nudi, "Paba, mbə niifa sə wa."

Tərgħa ndangga Yeeso, "Ko nggini ma nggo yi kumarha sə wa, wiu fayiwa a nggərna əna dimiyirha wa."

Yeeso ni kukwaryid kəshirha

¹² Nggərgħa Yeeso ndang nda fiya, "Nggini kukwaryid kəshirha. Kala niifa mbuwa samadna mbə tam wiirha hai hu wula wa, amma nən wal kukwaryid yibrha."

¹³ Ndangga Farisayini, "Na thlək pathla yi alten wa kee, mbə kəkafek sə hu 'ya na a thləkrha wa."

¹⁴ Nggərangga Yeeso kanda sə, "Ko nanən nggini a thləkkən tə altenna, palthđi niya thləkrha atenna kəkafek ni. Kəsər səndi mbədi kyani saba tə mbədi niya dərha saadə. Amma kun sənggun

* 7:53 7:53—8:11 Mbusə ahur fingya deleewarya kaar wa

mbædi kyani saba tē mbædi niya dərha saadē wa.

¹⁵ Nuwun a ngwe kumarha sē yi thlu farha, amma nggi mbē niifa sē ngwang ni kumarha sē wa.

¹⁶ Amma a ngwadi kumarha ma, 'ya niya thlækrha mēmæl ni, kəsər mbē nggi katenna na a ənaghən wa. Amma nggi tē Pəpa thlængga nggi ba na a ənaghən.

¹⁷ A hu deleewar ngyahad nun nəghən chichirethlee hai tē ndaarha, nafiya səri a fər nda sheeda kəkafek ni.

¹⁸ Nggi fərđi sheeda a tenna, Pəpa thlængga nggi ba kəm fərđē sheeda atenna."

¹⁹ Tərgha tsahang mee nda, "Ai tsu?" Nggərangga Yeeso kanda sē, "Tsaunən sənggun nggi wa, Pəpa ma mbun sənggən wa. Andam səndun nggi, nun sən Pəpa kəm."

²⁰ Thlækka Yeeso palthyini ya nanən a tsaharhaha a pəpal Kən Faara, tsau tē mbædi na nda dəf wudəbəl fəra sē a Faara. Amma kəsang ngwanda wa, kəsər bawa sayidghən ba wa.

²¹ Tərgha nggərgha Yeeso ndang nda kanda, "Niya wiirha, banun kada nggi, nun a mərə kee hu dimiyid nun. Mbædi niya dərha saadē mbun mbang dərha dē wa."

²² Tərgha tsakhka mamngya Yahudayini mee, "Na midghən sē a bəlanggən fadghən wa? Mani nən a ndaarha, 'Mbædi niya dərha saadē mbun mbang dərha dē wa?'"

²³ Nggərangga Yeeso kanda sē, "Kun nuwun a hweede ba,

amma nggi niyi a talara hai. Kun yi kəshirra ni, nggi mbē yi kəshidda ni ya wa.

²⁴ Ndəghən dani ndang ni kun wu nun a mərə hu dimiyid nun; kəl a fərđun kəkafek tē ndaarha nggini ndani nggini, a mbē kee wa nun a mərə ahu dimiyid nun."

²⁵ Tsahang mee nda, "Wunni sa?" Nggərangga Yeeso kanda sē, "Nggini kəla ni naarha pərang nda kun ka kətəm.

²⁶ Na fingya əngya sē hangga na minna thlækrha a tennun, tē kəm ngwang kumarha ni kun sē a tenggən. Amma mbiya ənaghən wa, kəsər thlækki 'ya kee sək ni hai a mii niifdi thlængga nggi ba, tē kəm tē kəkafek ni."

²⁷ Amma səngwanda sē nəghən a thləghang 'ya kanda a ten Chin wa.

²⁸ Ndaagha Yeeso, "A sayiddi tərang nun Wan Niifa a ten kadirra sē, a mbəda ni nun a sənda sē nggini. Mbē 'yasə ni mbang ənaarha tafanna wa, amma ni thlæk 'ya tsahe na Pəpa ha kee.

²⁹ Amma niifdi thlængga nggi ba nəghən a thləmannə; malwa nggi katenna wa, kəsər ni naarha əna əngya mbənangga hur."

³⁰ A hu sayiddi nən naarha thlæk ənggini ya, fingya hangga fərgha kəkafek təghən.

Kəkafekkirra ndana a hərworha

³¹ Ndangga Yeeso nafini fərgha kəkafek təghən, "A

kæsdun tsahad na ha kunni na fatsahayina yi kækafek.

³² Nun a sən kækafek, na kækafek di kəm a hærghang kun.”

³³ Nggərangganda sə, “Kan chichiya Ibrahim ni, ‘wa wan tsau mafayirha aki niifa hu kəshiddiya wa. Kəkən na ndaarha na hærghang kan?”

³⁴ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Niya pərang kækafek kun, kala niifa na əna dimiyirha mafad dimiyirha ni.

³⁵ Mafarha mbə mbəd tsawudghən ni ahu wure pakwandə wa, amma wan wure wurighən ni pakwandə.

³⁶ Ana Wanda ni hærghangga kun, kækafek wal dun hærkrha.

³⁷ Səndisə kun chichiya Ibrahim ni. Amma na minnun sə a bəleewun, kəsər labar na kyawa hur nun hai wa.

³⁸ Niyi a pərang ‘ya kun kedee na Pəpa, amma kun nuwun a əna ‘ya ndang na chinun kun.”

³⁹ Ndangganda, “Ibrahim ni chinan.” Nggərangga Yeeso kanda sə, “Ana wangya Ibrahim ni kun, kam ənadun ənggini ənana Ibrahim.

⁴⁰ A megheedghən na mid nun sə a bəleewun ka pərang ni kækafek kun pəree na Faara. Ənawa Ibrahim kee wa.

⁴¹ Nuwun a əna ənggini ənana china.” Nggərangga nafini Yeeso sə, “Kan mbə wangya mətərya ni wa, Chinan tal ni ndəna Faara tafadghən.”

Wangya Sheetan

⁴² Ndangga Yeeso kanda, “Andam Faara ndəna chinun, kam nggəmdun nggi fa, kəsər bayi ba a thləmad Faara nanənya, kulo nggiya. Bayi ba tə səsəmnda altenna wa; amma ndəghən thləngga nggi ba.

⁴³ Mani mbuwa nun a sənang ənda hai niya thləkrha? Kəsər mbun a mbang kərəs sək tsahad na ha wa.

⁴⁴ Kun yi chinun, sheetan ni, na minnun sə a əna əndanun na midghən. Ka a katəradghən tə bəl farha ni, djidangwa ‘ya tə kækafekkirha wa, kəsər mbə kækafek sə a fadghən wa. Anadə a nggabaarha, pər nən ən ənadghən, kəsər tə nggabaarha ni, chin fa nggabaya kəm.

⁴⁵ Ka pərang ni kækafek kun, ndən kar nun fərkækafek tə nggi!

⁴⁶ Wunni ahur nun na mbang kyad ‘ya ‘wani əna dəmiyirha a tenggən? A nadi a pər kækafek, kama nda mbuwa nun fərkækafek tə nggi?

⁴⁷ Niifa na yi Faara nən sək ya na Faara a thləkrha. ‘Ya ənagha ndən mbuwa nun a səkən kəsər mbə yi Faara ni kun wa.”

Kal Yeeso Ibrahim

⁴⁸ Ndangga Yahudayini, “Nanən kee, kækafek ni nda nan tə Samariyarha ni sa naa tə ənkaheerha fa.”

⁴⁹ Nggərangga Yeeso kanda sə, “Mbə ənkaheerha sə a

fadna wa, ni fərang mamnggirha Pəpa, amma kun sardun nggi.

⁵⁰ Mbiyi a kadan mamnggirha altenna sə wa; amma na yanda sə na midghən sə a maneegha nda, ndəghənni tə ngwa kumarha.

⁵¹ Niya pərang kəkafek kun, kala niifa kəsgha labarna ha, mbə tam mərə wa."

⁵² Ndangga Yahudayini, "Nanənya səndansə na tə ənkaheerha fa! Mər Ibrahim tə kəm mər annabiya, amma nana a ndaarha, kala niifa kəsgha labar wa ha mbə tam mərə wa.

⁵³ Na a ndaarha kalna chinan Ibrahim wa? Mərdə, annabiya kəm mər nda. Naa a ndaarha wunni sa?"

⁵⁴ Nggərangga Yeeso kanda sə, "A manang di altenna, mamnggid diya mbə a mii 'ya wa. Amma pəpa ndanun ndəghənni Faar nun, ndəghənni na a maneerha.

⁵⁵ Ko nanən sənggun ndən wa, amma səndi ndən. A nda di səngwi ndən wa, niya tsaurha tə nggabaarha kəla kun, amma səndi ndən tə kəm kəs di labarghən ha.

⁵⁶ Chinun Ibrahim kukwasang da fa ka a naa bad na nən ba. Na da ndən, tə kəm təkədə mbənda fa."

⁵⁷ Ndangga Yahudayini "Səlwa hurad wa kumnggit tuf wa, kəkən na ndaarha nanna Ibrahim?"

⁵⁸ Nggərangga Yeeso kanda sə "Niya pərang kəkafek kun, kapa na nda nggət Ibrahim, niyi sə!"

⁵⁹ Thləkna Yeeso palthdi ya kee, haar ferya nda ka a mukkən nda. Amma bəbeegha Yeeso kyagha sə ma Kən Faara.

9

Kənanng Yeeso niifa nggət nanda kwamarən

¹ Nana Yeeso a wiirha hai, na niifa nən nggət nanda kwamarən.

² Tsahangga fatsahayighən mee, "Mala, yanggini ənagha dimiyirha nggət nanda niifdiya kwamarən, ndəghən wa nduwa fa nggətyighən?"

³ Ndangga Yeeso kanda, "Mbə niifdiya nduwa fa nggətyighən ənagha dimiyirha wa, amma nggət na ndan kwamarən tənə nda kyad tar Faara a tenggən.

⁴ Nanən balgha yanfaara sə, tətə ni a fad nəm a əna tar niifda nəm thləngga nggi ba. Fədikrha a tsərha hai, mbuwana niifa mbang əna taara a fədikrha.

⁵ Nani hu kəshiiirha, nggini kukwaryid kəshiiirha."

⁶ Tərgha chakh yakhrha nən hweede hai, tətənannggən tabrha tə yahadghən, kəmanggən a yid niifdi.

⁷ Ndanggən niifdi, "Duwa də da tsabang yidwa də ahu wutambar Siliyom" (Siliyom ndaarha ni thlənda) tərgha dəgha niifda də tsabanggən yidghən də, wudgha ba nagha a na mana hai.*

⁸ Tulayighən tə fingya nafiya na naarha naghən a hwanda tsakh mee nda,

* 9:7 9:7 Kufad Silom na fiya barha sa ba ka a wal kənda nda

"Mbə niifda ni ya na tsaurha hai nagma a hwanda wa?"

⁹ Ndagha fingya ndəghənni.

Fingya kəm ndanda, "Awo, mbə ndəghən ni wa thlənən ndən kee."

Amma ndəghənggi nagma a ndaarha, "Nggini niifdi."

¹⁰ Tsahang mee nda, "Mani nanənya na a naa mana hai?"

¹¹ Ndanggən kanda, "Niifdi na nda aarha Yeeso tətənanngga tabrha kəmee kənən a yidna ndeeghən, 'Duwa hu kufad Siliyom də tsabangga yidwa də.' Diyadə tsabanggi yidna də, hərəm ni tsabang yidna də, kəlee hai kee nggi a na mana hai!"

¹² Tsahang mee nda, "Nəghən a yanggi nanənya?" Nggəranggən kanda sə, "Səngwi mbədi nanənsə wa."

Tsahang Farisaya mee niifdi kwamandi kənnən

¹³ Tərga dənda tə niifdi tamngga kwamarən a thləmad Farisaya də.

¹⁴ A far yibəd Yahudaya ni tətənanng na Yeeso tabaddi inang nən yid niifda də.

¹⁵ Tsaunən kee, Farisayini kəm tsahang mee nda kwamaddi walgha kənda. Ndagga niifdi kanda, "Tətənannggən tabrha kəmee kənən a yidna, dəni tsabang nda də kəlee hai kee nggi a na mana hai!"

¹⁶ Ndagha fingya Farisaya, "Niifdiya bəwa bə a thləmad Faara wa, kəsər nəghən a əna taara a far Yibrha."

Ndagha fingya, "Amma kəkən na tə dimirha əna ənwulteena kəla yandiya?" A

mbədiya tsakhka mii ndan hai.

¹⁷ Tərga nggərga Farisayini tsahang mee niifdi, "Tsau nən inang də yidwa də, sa a naa mana hai, mana mbang ndaarha aten niifdi kənowa ya?"

Nggəranggən kanda sə, "Annabi ni."

¹⁸ Yahudayini fərwanda kəkafek kwamarha ni niifdiya kaar na a naa maana hai nanənya wa, thlən farha nda a aah fa nggətyighən nda bə.

¹⁹ Tsahang mee nda kanda, "Wanun niya wa? Ndawun nggət wun ndən kwamarən, kəkən nən a naa maana hai nanənya?"

²⁰ Nggərangga fa nggətyighən kanda sə, "Səndansə wanan ni ya tə kəm nggətghan ndən kwamarən.

²¹ Amma kan kam səngwan kwamandi wal nən, nən a na maana hai nanənya wa, nduwa niifdi inangga yidghən də wa. Tsahaman mee lee, mbə wundakhne ni wa, nən mbang thləkkən tə miighən."

²² (Thləkna fa nggətyighən ndən kee kəsər na nda a tərəm Yahudaya, kəsər nggəmnda fa tə ndaarha kala niifa ndagha Yeeso Kərəsti ni na nda a rəghang də ma kən tsahad Yahudaya.)

²³ Ndən ndaana fa nggətyighən, "Mbə wundakhne ni wa; tsahaman mee."

²⁴ Nggərga nda aah niifda bə nggət na nda kwamarən kaar, ndangganda, "Fərang mamnggirha Faara pər

kəkafek na, kəsər səndansə niifdi kənogha ya tə dīmirha ni.”

²⁵ Nggəranggən kanda sə, “Tədīmirha ni nduwa mbə tədīmirha ni wa mbi sənda wa. Amma ‘ya sənni sə, kaar niyi kwamarən, nanənya nggi a na mana hai!”

²⁶ Tərgħa tsahang mee nda, “Mani əno nən? Kəkən inang nən yidwa də?”

²⁷ Nggəranggən kanda sə, “Wadi teena pərangdi ndən kun, nggəmmnggun fa wa. Mani na mid nun a nggər wun səkkən fadən? Nduwa kun kəm na mid nun sə a tsawun fatsahayighən wa?”

²⁸ Tərgħa ‘yargħən nda, ndanda, “Sa ndəna tə tsahadghən, amma kan fatsahaya Musa ni.

²⁹ Səndansə ndik Faara tə Musa, amma niifdiya səngwan mbədi kyanən saba wa.”

³⁰ Nggərangga niifdi kanda sə, “Kulo ənwulteena a weeriya! Ine yidna nən də amma ndon sənggun mbədi kya nən saba wa?”

³¹ Səndəm sə Faara mbə kang thləmaarha fədimiya fa wa, amma nən kang thləmaarha nafiya fa na a fərang mamnggirha tə kəm əna ‘ya nda na midghən.

³² Ka ənana nda kəshirha ‘wa wum sək ndaarha na niifasə ‘wagħa inang yid kwamarha də wa.

³³ A mbə bəna niifda bə a thləmad Faara ya wa, mbə mbang əna ‘ya kiya wa.”

³⁴ Nggərang ngganda sə, “Sa nggət nanda tədīmirha, na midwa sə a tsahangga

kan ha wa?” A mbədi kee rəkkən nda kəshaadə ma kən tsahadda ha.

Kwamayid Səsəna

³⁵ Səkna Yeeso ndaarha rək ndan, dəgha wal niifdi ndanggən, “Fərna kəkafek tə Wan Niifa wa?”

³⁶ Nggərangga niifda sə, “Paba, wunni niifdi? Pərekən tənī fərkəkafek a ndəghən.”

³⁷ Ndangga Yeeso, “Nanənya nannan, ndəghənni na a kalo sə nanənya.”

³⁸ Tərgħa ndagħa niifdi, “Chinəm, fərđi kəkafek.” A mbədi kee tərang shilee nən Yeeso in.

³⁹ Ndangga Yeeso, “Bani ka ngwa kumarha hu kəshirha bə, təna kwamaya na maana hai fingya na a naa maana hai tsawa nda kwamaya.”

⁴⁰ Fingya Farisaya na tsau tə thləmadghən sək nanda kee tsahang mee nda, “Yo! Naa a ndaarha kan ma kwamaya ni wa?”

⁴¹ Nggərangga Yeeso kanda sə ndəghən, “Ana kwamaya ni kun, kam mbuwun tə dīmiyirha fa wa. Amma nanənya nuwun a ndaarha nuwun a naa maana hai, dīmiyid nun tsaudə.”

10

Karapu a ten təlafra

¹ Dəgha Yeeso mbeedə tə ndaarha “Niya pərang kəkafek kun, kala niifa kyagħa hu chibəd chauraya hai mbə tə kwatkirma wa, amma kyagħa sa hai tə mbərha pak, ngaara ni tə kəm təfasa farha.

2 Amma niifdi kyagha sahai tē kwatkirma ndāna tē laf chaukhrayini.

3 Tākēla kwatkirēm dā ha nēn a inanggēn hai, chaukhrayini sēnda uradghēn. Nēn aah chaurayighēn tē thlēm ndan kyanggēn kanda kēshaadē.

4 A kyang dē yighēn chaukhraya kēshaadē heu, nēn a naarha a mbee mbu samadghēn nda, kēsēr sēnda uradghēn.

5 Amma mba nda mbu samad rongā wa, kēkafek na nda dāarha ma thlēm adghēn kēsēr sēnang ngwanda urad rongā hai wa.”

6 Tē karapu thlēghang na Yeeso labardi kanda sē ya, amma sēnangwanda ten karapu dā hai ndanēn wa.

Yeeso ni ka tālafra

7 Nanēn kee, nggērgha Yeeso ndaarha, “Niya pērang kēkafek kun, nggini kwatkirēm chaukhrayini.

8 Nafiya heu ‘wagha bā ma nggi ngaarya ni tē fa fasa faya, amma chaukhrayini kangwanda thlēmāarha kanda fa wa.

9 Nggini kwatkirēm dī; niifa kyagha bā tē thlēmanna nēn a wal hērēkrrha. Na nda a kyarha sahai kya nda sē, na nda a lafrha.

10 Na ngaara kyarha dē ka dēgha ngaara, bēl farha nēn tē kēm sēbanggēn ēngya dē. ‘Ya bēegha bā ka a fēr yibrha ni, yibrha na lēlōgda.

11 “Ka niifa ni nggi mbangga lafrha. Niifa

mbangga lafrha nēn fēr yibēdghēn ka chaurayighēn.

12 Tē laf wudēbēla, mbē tālafra ni wa, tē kēm mbē yighēnni chaukhrayini wa. A nadē mēmēere bāyi, nēn dāarha mal chaurayina nēn. Tērgħa mēmēere dī nēn kēsang kanda hēhathlanggēn kanda dē.

13 Tē laf wudēbēldi dāa nēn kēsēr bānēn ka laf wudēbēla bā kee, mbē ‘yasē djidangga tē chaukhrayini wa.

14 “Nggini tālafra na ngga, sēndi chaurayina, chaurayina kēm sēnda nggi,

15 kēla sēnna Chindi nggi; nggi kēm sēndi Chindi tē kēm fērdi yibēdna ka chaukhrayini.

16 Na fīngya chaurayina sē mbuwa ahur chibēd dīya. Tētani kēm a bēeba tē kanda. Na nda kang thlēmāarha uradna fa, na nda a tsaurha chibrha tal, tālafra kēm tal.

17 Kēsēr ka ēngginiya ndēn nggēmna Chindi nggi, kēsēr nggēmdī fa a fēr yibēdna ni, tēni nggēr thlēghēn bā.

18 Mbē niifa sē na thlang sē a harna wa, kēsēr nggi tē altēna ni na a fērghēn. Na sēsēmnda sē a harna na a fērghēn ni, tē kēm nggēryi thlēghēn bā. Sēsēmnda dīya thlēyi ndēn ahar Pēpa.”

19 Thlēkna Yeeso labardi kee, nggērgha mii Yahudayini tsakrrha hai sēri.

20 Fīngya hangga ahur ndan ndanda, “Na ēnkaheerha sē a fadghēn, tē kēm tēpabirha ni. Kama nda nun kang thlēmāarha fa?”

21 Amma nagha finginga a ndaarha, “Niifa na tē ənkaheerha fa mbə thlək pathla kiya wa! Kəkən na ənkaheerha inang yid kwamarha də?”

Karnda Yeeso fa

22 Nanənya ndəri mbiirha ni, a Urshalima na nda a əna wutsəfayid fər Kən Faara.

23 Yeeso a wiirha hai hu kən Faardi a mbərha na nda aarha Məthləm Sulemanu.

24 Tərga Yahudayini wuma nda a thləmadghən heu, ndang ngganda, “Pakwandə na mal kan ahu wula? Ana sa ni Kərəsti pəranggən kan a pəpal lee.”

25 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Pərangdi ndən kun, amma fər wun kəkafek wa. Əngya ənani ahu thləm Pəpa ndən kyadgha ndaarha tē wunni nggi.

26 Amma fər wun kəkafek wa, kəsər mbə chaurayina ni kun wa.

27 Chaurayina na nda sək 'ya niya thləkrha, səndi kanda, tē kəm na nda mbu samadna.

28 Fərang di yibrha kanda mbuwa ngwalaarha, mba nda tam mərə wa, mbə niifa sə na thlang kanda sə a harna wa.

29 Pəpa fəreegha kanda kaldə kowunni heu, mbə niifa sə na mbang thlang kanda sə a haar Chindi wa.

30 Nggi tē Chindi nan tal.”

31 Nggərga Yahudayini har ferya ba ka a mukkən nda.

32 Amma ndangga Yeeso kanda, “Kyadang di tarya kun hangga na nggəngga a

thləmad Pəpa ba. Aten yanggini na minnun muk nggi kamanggən?”

33 Nggərang ngganda sə, “Mban a muk sa ka əngya na nggəngga ənana wa, amma ka labar sar farha ənana a Faara, kəsər sa niifa ni kee, nana a məməlang fadwa tē Faara.”

34 Nggərangga Yeeso kanda sə, “Mbə nəghən chichireethlee hai ahu deleewar Ngyahad nun ndaana Faara, 'Ndayi, faarya ni kun!'

35 Mba tam ngal Deleewar Faara wa, a ndik Faara tē nafini, aah kanda nən faarya,

36 nggi kam, Pəpa wurgha nggi thləm nən nggi hu kəshiiirha ba. Kəkən nun ndeerha sardi Faara kəsər ka ndaani, 'Nggini Wan Faara' wa?

37 A fərdun kəkafek a nggi wa, a mbi a takkwa 'ya ndeena Pəpa a ənee wa.

38 Amma a ənadi kanda, ko nanən fəreehun kəkafek wa, kamdə a fərkəkafek nun tē ənwultənggini ənani, tərga nun a səndasə tē kəm kukwalang nggun hai tē ndaarha Pəpa nəghən a hurna, nggi kəm ahur Pəpa.”

39 Na mindansə a nggərga nda kəsang nda, amma thlə farha nən a haar ndan.

40 Tərga Yeeso wudgha samaarha də a pəm kufad Urdun də a mbədədə 'wana Yahaya əna mbaptisəma sə. Tsauka a mbədi 'wan.

41 Bagha fiya thləmadghən ba hangga. Ndanda, “Ko nanən 'wawa Yahaya əna ənwulteena wa, amma əngya a

heu 'wana Yahaya thlækrha a ten niifdiya kækafek ni."

⁴² A mbædi fiya hangga færga kækafek a Yeeso. Yeeso.

11

Mæra Liyadzuru

¹ Na niifa sæ thlæmnggænni Liyadzuru mbæ kanglangwa. Næghæn tæ tsaurha a Mbetani tal nda Mairamu tæ Marthla.

² Mairamu diya ndæna wanman na Liyadzuru na kalth hadghæn, ndæghænni irangga urdi Chinæm fa a sarghæn panggæn dæ tæ was tenggæn.

³ Wutarayini kyab na a wanmanggi ya thlænaŋ labara nda Yeeso dæ tæ ndaarha, "Chinæm, niifdi tæ nggæm nana mbæ kanglang wa."

⁴ Sækna Yeeso labardi ndæghæn, "Wanhad diya mbæ a bælang wa. Katæra næn hai kee ka a manang-ganda Faara, tæ kæm walgha Wanggæn mamnggirha a fadghæn."

⁵ Nggæm Yeeso Marthla tæ wanman, tæ kæm Liyadzuru.

⁶ Ko nanæn sækdæ ndaarha mbæ Liyadzuru kanglang wa, nggærgæn tsaurha yi beena særi a mbædi nanæn sæ.

⁷ Tærga ndanggæn fatsahayighæn, "Taama wudæm Yahudiya dæ."

⁸ Ndangga fatsahayighæn, "Amma Mala, ahu bæggini mbærga dæ na mid Yahudaya sæ muk sa tæ ferya, na midwa sæ a nggærga wutta mbædadæ?"

⁹ Ndangga Yeeso kanda, "Mbæna sayi kumkap særi ahu paara wa? Niifa na wiirha hai a yanfaara mbæ kisaara wa, kæsær næghæn a na maana hai tæ kukwaryid kæshiddiya.

¹⁰ Amma ana niifa a wiirha hai a fædikrha, næn kisaara, kæsær mbæ tæ kukwaryirha wa."

¹¹ A kwasamaddi thlæknæn palthdiya, dægha mbeedæ tæ ndang nda kanda, "Pashid næm Liyadzuru a shii beena; amma niya dærga mbæda dæ di mekhæng sæ."

¹² Ndangga fatsahayighæn, "Chinæm, ana næn a shii beena, næn a kænda."

¹³ Yeeso næghæn a ndaarha ni mæna Liyadzuru, amma fatsahayighæn na nda a numad ndagha Yeeso næghæn a shii beena ni.

¹⁴ Tærga pæranggænæn kanda a pæpal, "Mær Liyadzuru.

¹⁵ Kæsær ka kun mbuwa ni a mbædi tækdi mbænda fa, kæsær nun a færkækafek, nanæn katærana ænda hai ya mbi a mbædi wa. Amma tama thlæmadghæn dæ."

¹⁶ Tærga Toma (na nda aarha Mudaarha), ndanggæn shayighæn fatsahaya, "Taama dæm dæ kæm, dæm mæra heu tæ Yeeso."

Yeeso ni yibrha tæ thliirha sæ hu mæra

¹⁷ Sælna Yeeso dæ, 'wanda teena pang nda Liyadzuru tæ beena fada.

¹⁸ Mbetani næghæn tsau tæ Urshalima, sældæ kilomita mahan.

¹⁹ Yahudaya hangga bægha ka nggab nda Marthla bæ tæ

Mairamu ka mər̄ra wanma ndan Liyadzuru.

²⁰ Səkna Marthla ndaarha Yeeso bəghai, kyagha kəshaadə dəgha hwath-laghən fa, amma Mairamu tsauka a wuri.

²¹ Ndangga Marthla Yeeso, “Chinəm, andam kwang naa a mbədiya, kam mər̄wa wanmana wa.

²² Amma sən̄di sə ko nanənya na Faara furo kala 'ya tsahang nana.”

²³ Ndangga Yeeso Marthla, “Na wanmuwa a nggər thliirha sə.”

²⁴ Nggərangga Marthla sə, “Ha'i, sən̄disə nən a nggər thliirha sə a mii ngwala kəshiirha na mər̄ya a thliirha sə.”

²⁵ Ndangga Yeeso, “Nggini na thleng mər̄ya sə, nggini yibrha. Kala fingya fərgha kəkafek a nggi ko mər̄na nda na nda a thliirha sə.

²⁶ Yand̄i bəlgħa tə yibrha fərgha kəkafek a nggi mbə tam mər̄a wa. Fərna kəkafek tə palth̄di ya wa?”

²⁷ Ndangga Marthla, “Ha'i, Chinəm, fər̄di kəkafek sani Kər̄esti, Wan Faara, na a bər̄ha hu kəshiirha bə.”

Təd Yeeso

²⁸ Akwasamaddi ndaana Marthla kee, wudgha aah wanman nən Mairamu a man patu də ndanggən, “Ba mala bə, na midghən sə a naa sanən.”

²⁹ Səkna Mairamu kee, thliigha kəkər dəgha walghən.

³⁰ Səl wa Yeeso hur tal də hai wa, amma tsaukwa a mbədi kəma nən tə Marthla.

³¹ Yahudaya na tsətsau a thləmadghən ahur minda

kanda a nggabghən, kəlana nda hai thliida sə kəkər kyagha kəshaadə, mbu samadghən nda tamngganda ndaarha dənən ka tər̄ha aten kwaarha də.

³² Səl̄na Mairamu a mbədādə na Yeeso sə nanən ndən, fəlgha hai a mbedghən ndanggən, “Chinəm, a ndam naghā a mbədiya, kam mər̄wa wanmana wa.”

³³ Nana Yeeso ndən a tər̄ha, tə fingya Yahudaya mbuwa samadghən bə kanda kəm a tər̄ha hadanggən fa, səbgha hurghən də billagħa kaan.

³⁴ Tsakhka Yeeso mee, “Panggun a yanggi?” Ndang ngganda, “Boba bə naghən.”

³⁵ Təd Yeeso.

³⁶ Ndagħa Yahudayini na kəkət mbəda, “Kəlama hai nggəm̄da ndən kaan!”

³⁷ Amma fingya ndang ngganda ndan, “Niif diya inang də yid kwamarha də a mbədi taarha. Mbuwa nən mbang 'yadang mər̄ra Liyadzuru fa wa?”

Thleng nda Liyadzuru sə ahu mər̄ra

³⁸ Nggərghən hur Yeeso sər̄bha də kaan dəgha tenkwadda də. Kabeerha ni nggəlang nanda miighən tə feera.

³⁹ Ndangga Yeeso kanda, “Kwatəra man ferda də.” Amma Marthla wanman niifdi mərgha ndanggən Yeeso, “Chinəm, nanənya nən sər̄ha, kəsər mərghən tə beena fada.”

⁴⁰ Nggərangga Yeeso sə, “Mbə ndoyi a fər̄na kəkafek na a naa mamnggit Faara wa?”

41 Nanən kee kwatərang ngganda ferdā dā. Tərgħa kəlagħa Yeeso talara dā ndəghən, “Pəpa, usadī sa səkna hwardəna.

42 Səndisə kətsar na sək hwardəna, amma thlək ni yandīya ka nafini na kəkət a mbədiya, təna nda fərkəkafek, səna nda sə sa thləngga nggi ba.”

43 Ngwalang na Yeeso thlək palth diya, təranggən uradghən sə kaan ndəghən, “Liyadzuru kyo ba!”

44 Niifdi mərgħa kyagħa ba, nda hargħən tə sargħən kəkəna tə djarra kabad paarha, rabang nda yidghən tə kabad paarha. Ndangga Yeeso kanda, “Kwasaman hai wiigha!”

Wumang nda mee a bəlang ngganda Yeeso

45 Tsaunən kee, Yahudaya hangga na a thləmad Mairamu naa nanda əndi katəragħa hai fərkəkafek nda təghən.

46 Amma fīngya ahur ndan dənda thləmad Farisaya dā dā nda pərang 'ya kanda ənana Yeeso.

47 Tərgħa mamnda firistaya tə Farisaya aah farha nda wumang ngganda kognaya hai. Tsaħang mee nda ndan, “Ma nəm a ənaarha? Kəkafek niifdiya ənadə ənwulteengya hangga.

48 A malang dəm nagħa a dərħa mbeedə, tsəbaku kowunni nən a fərkəkafek təghən. Tərgħa na Romaya a bərħa ba, na nda a thlang Kən Faarnəm na chahal heu tə nafinəm.”

49 Amma tal ahur ndan na nda aarħa Kayafa mamnda firis ni ahu huraddi ndəghən, “Sənggun 'ya nun a thləkrħa wa!

50 Sənggun sə wa a nggushi mərna niifa tal ka fiya, ma bəlang ngganda fiya dā kahad.”

51 Labardi thləkna Kayafa ya mbə yi altənggən ni wa. Tsaunən ndəghən ni firis na manggən a sayiddi, thlək nən ndaarħa bəna Yeeso mərə ka Yahudaya.

52 Mbə ka Yahudaya kee wa, amma ka a wumanggən ten wangya Faara ba heu welgha hu kəshīrħa dā.

53 Nanən kee ka a fardi, ndən katərang na mamngya Yahudaya kada kwamana a bəllang ngganda Yeeso.

54 Tsaunən kee, nggərwa Yeeso wiirħa hai a pathlang Yahudaya a pəpal wa. Mal Urshalima nən dəgha a mbərħa dā tsau tə kaheerħa fa, ahu tala na nda aarħa Ifraimu, tsauka a mbədi tə fatsahayighən.

55 Nanənya nduwus far wutsəfayid Tədaarħa ba yi Yahudaya, fiya hangga ahu chehweddi kahad 'wanda teena dənda Urshalima dā beena hangga kapa na far wutsəfayiddi baarħa ba ka a tsabang ngganda alten ndan dā.

56 Na nda a kada Yeeso, kanda kəkət ahu Kən Faara na nda a tsahang mee ndan, “Kəla wun hai kən? Mbə a baarħa hu wutsəfayidda ba wa?”

57 Nanənya mamnda firistaya tə Farisaya pərang ndan

fiya tē ndaarha, kala niifa naghā Yeeso, pərgħənən, tēna nda kəsang nda.

12

Irang Mairamu urdi Yeeso fa a Mbetani

¹ Takħkən beena mikki a əna Wutsəfayid Tədaarha nda, dəgha Yeeso Mbetani də tsauka a minda ki Liyadzuru, niifdi thleng na Yeeso sə ahu mərə.

² Fughang ngganda Yeeso sə. Marthla ndəna a fər ənnarhami də, Liyadzuru kəm nəghən ahur nafini həbgha ənnarhami tē Yeeso.

³ Tərgħa Mairamu təranggən kwalaba urdi sə na sədghən mbənggən na tē wudəbəla fa əna nanda tē 'ya na nda aarha nardi, iranggən a kəsər sar Yeeso hai panggən də tē was tenggən. Tərgħa ləghədgha hur mindədi tē mbənda səd urdi di.

⁴ Amma tal ahur fatshayighən na nda aarha Yahuda Iskaryoti, (na a fər Yeeso),

⁵ ndəghən, "Na urdi di tē wudəbəla fa kaan ya, səldə wudəbəl rapathlaarha yi paara haru mahan. Kamdə a hiigha də, fərang wudəbəlghənda fa yamiya."

⁶ Thlək nən palthdi ya mbənana fa yamiya a hadang fa wa, amma ngaara ni, nanən ndəghən ni na a kəs wudəbəl ndan ha, nən naarha ngaara hasə dānggən altenggən sə.

⁷ Nggərangga Yeeso sə, ndanggən, "Malang, tənən dəfang də ka far panna.

⁸ Kəsər na fa yamiya naarha ahur nun, amma mbun naarha tē nggi kəsər wa."

Wumang nda mee a bəlang ngganda Liyadzuru

⁹ Wumna Yahudaya hai hangga sək nanda ndaarha də Yeeso mbəda də, thlii nda heu ka da nda naghən, mbə ndəghən katenggən wa amma Liyadzuru thleng nən sə ahu mərə.

¹⁰ Tərgħa mamngya firis-taya kada kwaman bəlla Liyadzuru nda kəm,

¹¹ kəsər ka ndəghən ni Yahudaya hangga malgha kanda fərkəkafek nda tē Yeeso.

Kyad Yeeso a Urshalima hai

¹² Dalthna mbərha hai, fiya hangga wumngga Urshalima ba ka wutsəfayid tədaarha, sək ndaarha nda na Yeeso a kwamana bayi Urshalima ba.

¹³ Nanən kee, kya shii temburu nda kya nda sə da nda hwathlāghən fa tərang ngganda urad ndan sə na nda a ndaarha, "Falama Faara! Tē parka ni niifdi bəgha ba ahu thləm Chinəm. Tē parka ni Kutər Isəreela!"

¹⁴ Walgha Yeeso wan kwaara tərgħa kəsərghən sə, kəla chireethleng nanda hai,

¹⁵ "A tərəm dūn wa nafiya Isəreela. Kələma də Kutər nun bayi taarha, a kəsər wan kwaara."

¹⁶ A katərādghən fatsahayighən sənangwa nda ənda hai ya wa. Amma akwasamaddi manang nanda Yeeso, a dal teena nda hai

ændi katërägha hai ya 'wan nda chireethla atenggän. Tə kəm ənang ənda nda fa ya.

17 Fiya wumngga hai na nda tə Yeeso a sayiddi aah nən Liyadzuru a ten kwaarha, thleng nən sə ahu mərä, kanda ni na a pəranggən fingya də əndi ənana Yeeso.

18 Ndəghənni ənagha ndən kyana fiya ba hangga ka hwathlaghən nda fa kəsər ka ənwulteenä ənanən.

19 Tərgha ndangga Farisayini ndan, "Mbə 'ya sə nəm mbang ənaarha wa. Kəlama hai, kəshiirha heu dən nda də a samadghən!"

Fingya Nggirkaya kadan nda Yeeso

20 Na nafiya Nggirkaya sə ahur nafini bagha ka tərang shilee Faara teena a far wutsəfayid Təfaarha ba.

21 Dənda thləmad Filibus də, bagha ba a Mbatsaida na a chehweed Nggalili. Ndang ngganda, "Mbarkama, na minnan sə a nang yirha nan Yeeso fa."

22 Dəgha Filibus ka pəranggən Andrawus də. Tərgha kanda kyab dənda thləmad Yeeso də pəranggən nda.

23 Nggərangga Yeeso kanda sə ndəghən, "Bad sayi ba nanənya na a manang ngganda Wan Niifa.

24 Niya pərang kəkafek kun, a həfang ngwanda wan hwaliirha hai mərgha wa, nən tsaurha katenggən. Amma a mərdə nən fər wiiya hangga.

25 Niifa na a nggəm yibədghən nən a kədeng nda, niifa kəm kargha yibədghən hu kəshiddiya nən wal yibrha mbuwa ngwalarha.

26 Kala niifa na a əne taara, tətə ni a mbu samadna nən, kala mbərha nani sə ndəna mafadna naarha sə. Kala niifa na a əne taara, na Pəpa a manang nda.

Thlək Yeeso kwaman mərəghən

27 "Nanənya na yibədna tə billaarha, mani mbang ndaarha? Ndo a ndee 'Pəpa, hərye ahu sayi səsaddiya?' Amma ənda ni bəni ba kamanggən ya!"

28 Pəpa, manang thləm wal!" Tərgha sək urarha nda hai a talara, tə ndaarha, "Wadi teena manang dī, niya nggər manang nda."

29 Fiya wumngga hai səkna nanda uraddi, tamngga fingya ndaarha tər 'yaana ni, fingya kəm a ndaarha təthlənda Faara ni a kalang sə.

30 Tərgha ndagha Yeeso, "Uraddi ya bənən ba ka kun ni, mbə ka nggi wa.

31 Nanənya sayi ni na a ngwang kumarha nda kəshiirha, nanənya kəm na nda a rək kutər kəshiddiya.

32 Nggi kəm, a tərən nda talara də ma kəshiddiya, niya ndusang fiya thləmadna ba."

33 Thlək nən ndən kee ka a kyad kwaman mərəghən nən.

34 Ndangga fiya wumngga hai, "Ndangga Deleewar Ngyahad nəm kəm na Kərəsti a tsaurha pakwandə. Kama

na ndaarha na Wan Niifa a mæra? Wunni 'Wan Niifdi' 'wan?"

³⁵ Tærga nggærangga Yeeseo kanda sæ, "Na kukwaryirha narha tæ kun yi sayi ngguchit kee. Weema hai ahu kukwaryiddi ndæghæn baldæ tæ kun, amawana wula tsærha hai. Niifa na a wiirha hai ahu wula mbæ sæn mbædi næn a dærha sadæ wa.

³⁶ Færama kækafek tæ kukwaryiddi ndæghæn baldæ tæ kun, tænun tsaurha wangya kukwaryiddi."

Yamid færkækafekkid Yahudaya

Akwamaddi thlæk næn ænggini ya, wiigha Yeeseo fayighæn bæbænggæn fadghæn ma kanda.

³⁷ Ko nanæn næn yakh æna ænwulteengya a yid ndan, balgha nda kula færkækafek tæghæn.

³⁸ Katærana ænda hai ya ka a lædfang ngganda 'ya ndaana annabi Ishaya tæ ndaarha, "Chinæm, wun færga kækafek tæ labar næm? Wunni pærang na Chinæm sæsæmnggitghæn?"

³⁹ Ndæghæn dani mbangwa nanda færkækafek kæsær annabi Ishaya 'wadæ teena pær da ndæn tæ ndaarha,

⁴⁰ "Kwamang Chinæm yid ndan, tæ kæm tsang dæ hur ndan kakrak, amawa nanda naa maana hai, tæ kæm sænanngganda hai, bæ nda thlæmanna bæ kænang nggi kanda."

⁴¹ Thlækna Ishaya palthdi ya kæsær nadæ mamnggitghæn, ndæn thlæk næn 'ya a tenggæn.

⁴² Fingya hangga ahur mamnggini fær nda kækafek tæghæn. Amma kanda a tæøm thlækkæn a pæpal, kæsær amana Færisaya ræk kanda ma kæn tsahad Yahudaya.

⁴³ Kanda mindan sæ a falgha fiya kanda ma yi Faara.

Ngwa kumarha aten labar Yeeseo

⁴⁴ Tærga tærangga Yeeseo uradghæn sæ ndæghæn, "Kala niifa færga kækafek tæ nggi mbæ nggi kateenna færee næn kækafek wa, amma fær næn kækafek tæ niifdi thlængga nggi bæ.

⁴⁵ Kala niifa nagma nggi, nadæ niifdi thlængga nggi bæ.

⁴⁶ Bani bæ kæla kukwaryirha hu kæshiirha, nanæn kee kala niifa færga kækafek tæ nggi mbæ tam naarha hu wula wa.

⁴⁷ Kala niifa sækka labarna ænawa taara sæ wa, mbi ngwang kumarha wa. Kæsær bayi bæ ka bi ngwang kumarha kæshiirha wa, amma a hærghang nggi.

⁴⁸ Amma kala niifa kargha nggi fa tæ kæm thlæwa labar na fa wa, na niifa sæ na a ngwang kumarha sæ. Labar di thlækni, ndæna nda a ngwang kumarha sæ, a far ngwala kæshiirha.

⁴⁹ Mbiyi a thlæk 'ya tæ sæsæmnda altenna wa, amma Chindi thlængga nggi bæ ndæn ndeegha thlæk ænda ni niya thlækrha.

⁵⁰ Sændisæ a nadi a æna taara tæ 'ya ndanæn næn bæng yibrha bæ mbuwa ngwalarha. Nanæn kee, niyi

a thlök kala 'ya ndeena Chindi."

13

Tsabang Yeeso sar fatsahayighän dä

¹ Kapa na wutsəfayid Tədaddi baarha ba, sən Yeeso sə sayid bənggən yi mal kəshiddiya wudgha thləmad Chin də nduwus dāba. Nggəm də fatsahayighän ahu kəshiddiya, kyadāng də nggəmnda kanda pakwandə.

² A sayiddi na Yeeso tə fatsahayighän a həb ənnarhami a figrha, 'wad Sheetan teena kyadə hur Yahuda Iskaryoti hai wan Siman ka a fər Yeeso nən.

³ Sən Yeeso sə Chindi fərang də əngya heu ahu harghən hai, tə kəm səndəsə bəghən ba a thləmad Faara, nən a nggər wutta thləmad Faara də.

⁴ A sayiddi na nanda a həb ənnarhami, thliigha Yeeso sə kədānggən luwudghən hai na manggən kən ən pafarha nən mu.

⁵ Irr aama nən ahu ndaro hai, katəranggən tsabang nda sar fatsahayighän də naghā pang nda saryi ndan də tə ən pafaddi kən nən a mughən.

⁶ Bana Yeeso thləmad Mbiturus ba, ndangga Mbiturus, "Chinəm, Sa ni tsabang sarna də wa?"

⁷ Nggərangga Yeeso sə, "Nanənya mba sənang ənda hai niya ənaarha ya wa, amma a mbee ba na sənggən."

⁸ Ndagga Mbiturus, "Sa, mba tam tsabang sarna də

wa." Nggərangga Yeeso sə, "A tsabanggi sarwa də wa, mba nggər tsaurha tətshad na wa."

⁹ Ndagga Siman Mbiturus, "Chinəm, mbə sarna katənggən na tsabang də wa, amma tsabee haryina də tə tenna kəm."

¹⁰ Nggərangga Yeeso sə, "A 'wad niifa teena fandə, chilbi fadghən də. 'Balwa midghən sə fanda wa, kəl a tsabanggən saryighən də kee. Kun nuwun chahal, amma mbə kun heu wa."

¹¹ Kəsər səndə niifdi na a fərghən, ndən ndanən, "Mbə kun heu ni na chahal wa."

¹² Akwasamaddi ngwalang na Yeeso tsabang saryi ndan də, kalang nggən luwuddi na manggən tsauka hai. Tsahang mee nən kanda, "Səndun əndi ənani ya wa?"

¹³ Nun aah nggi 'Mala' tə kəm 'Chinəm,' məməl ni, kəsər ndəghən dā nani.

¹⁴ Nanən kee, Nggini Chinəm tə Təmaləm ndənun tsabang di saryi nun də, kun kəm kamdə na a tsabang nggun sar ndan də.

¹⁵ Əna ni kee kəsər kun ma a ənən kəla ənang ni kun.

¹⁶ Niya pərang kəkafek kun, mafarha mbə kal turighən wa, təthlənda kəm mbə kal niifdi thləngga ndən ba wa.

¹⁷ Nanənya hərəm nun sən ənggini ya, a əna dūn taara sə nun wal parka.

Thlök Yeeso kwaman mərəghən

¹⁸ "Mbə aten nun heu niya thlök labardi ya wa, səndi fin-gya yini wurni hasə. Amma

tətani a ləghədgha labar Faara ndaagha; 'Yandı na a həb yadna kyakhree da fa ba.'

19 Niya pəranggən kun nanənya kapa nən katərarha hai, a katəra da hai nun a fərkəkafek tə ndaarha nggini Kərəsti.

20 Niya pərang kəkafek kun, kala niifa thləgha yanda fa thlənni də thlənən nggi fa; tə kəm kala niifa thləgha nggi fa thlənən niifda fa thləngga nggi ba."

21 Akwasamaddi thlək nən palthdiya, billadə Yeeso fa kaan ahurghən ndəghən, "Niya pərang kəkafek kun, niifa tal ahur nun nən a fər nggi."

22 Tərgha naghə fatsahayini a kəlang ndan, wulgha tendan tə wunni nən a thləkrha.

23 Tal ahur fatsahayini nggəmna Yeeso tsau a thləmadghən.

24 Tərgha ndangga Siman Mbiturus yandı nggəmna Yeeso kaan, "Tsahang mee wunni nən a thlək pathla a tenggən."

25 Nanən kee ndusangga tətahaddi Yeeso fa ndanggən, "Chinəm, wunni niifdi?"

26 Nggərangga Yeeso sə, "Yandı niya fərang kyad mburodi tawang ni hu aam kyakhna hai ndəghənni." Tawanggən kyad mburodi ahu aam kyakhna hai fəranggənən Yahuda wan Siman Iskaryoti də.

27 Hərəm na Yahuda thlə kyad mburodi di kee, kyagha Sheetan ahurghən

hai. Tərgha ndangga Yeeso Yahuda, "Əndi na midwa ənaarha, ənoğhən wed."

28 Amma ahur ndan mbə yanda sə səngga təmani ndang na Yeeso kee wa.

29 Tsaunən Yahuda ni tə panjakwa wudəbəla ha, fingya ahur fatsahayini tamngganda ndaarha na Yeeso a ndang nda a dəgha heng ənnarhami kanda ba ka wut səfayiddi, nduwa a dəgha fərang wudəbəla fa yamiya.

30 Hərəmna Yahuda thlə mburodi di kee kyagha hai kəkər a fədikdi.

Thlək Yeeso kwaman ngaalla Mbiturus

31 Akwasamaddi wiina Yahuda ndagha Yeeso, "Bad sayi ba na Wan Niifa a dərha hu mamnggidghən də, kəsər a fadghən ni na nda a manang nda Faara.

32 A wal Faara mamnggirha a fadghən, Faara tə al-tenggən nən a fərang mamnggirha Wandı, tsu kee na Wandı a wal mamnggirha.

33 Kun wanggina, takhkən sayi ngguchit kee niya tsaurha tə kun. Nun a kada nggi, amma kəla ndang ni mamngya Yahudaya, niya pəranggən kun kee kəm nanənya. Mbədi niya dərha sadə, mbun mbang dərha sadə wa.

34 Niya fərang weerənda ngyakhrha kun, nggəmama ndan. Kəla nggəmni kun, tsaudə tətə a nggəm ndan nun.

35 A nadun a nggəm ndan, na fiya heu səndasə fatsahayina ni kun."

³⁶ Tsahangga Siman Mbiturus mee, "Chinəm, dəna yaadə?" Nggərangga Yeeso sə, "Mbədi niya dərha sadə, mbun a mbu samadna nanənya wa, amma tsəbaku ndən nun a mbu samadna."

³⁷ Tsahangga Siman Mbiturus mee, "Chinəm, mani mbuwa ni mbang mbu samad wa nanənya? Ngwadi fa a məri ka sa."

³⁸ Nggərangga Yeeso sə, "Na a mərə ka nggi? Niya pəro kəkafek, kapa na kilngaara tətārha na a ngaal səndəna katəra mahan."

14

Yeeso ni kwamana a thləmad Chinda də

¹ Ndangga Yeeso fatsahayighən, "A billadun wa. Fərama kəkafek a Faara, tə kəm fərama kəkafek a nggi."

² A wuri ki Pəpa na kəngya sə hangga. A mbə nanən kee wa, kam pərang di ndən kun. Niya dərha mbəda də ka di tansang mbərha kun sə.

³ A didi tansang mbərha kun sə, niya wutta ba bi dərha tə kun thləmanna də. Tənun tsaurha a mbədi nani sə.

⁴ Mbədi niya dərha sadə səndun kwamana."

⁵ Ndangga Toma, "Chinəm səngwan mbədi na a dərha sadə wa, kəkən nan sən kwamana?"

⁶ Ndangga Yeeso, "Nggini kwamandi, nggini kəkafek di, tə kəm nggini yibəddi. Mbə niifa sə na dərha thləmad Chin dadə wa kəl tə thləmad na.

⁷ A səndun nggi, nun sən Pəpa. Nanənya səndun ndən, tə kəm nadun ndən."

⁸ Tərgħa Filibus ndanggən, "Chinəm kyadang Chindi kan, təna ten nan dathla."

⁹ Nggərangga Yeeso sə, "Məndi ha tə kun, amma Filibus balgha kula sən nggi? Kala niifa naghə nggi nadə Chindi. Kama nda na tsahe mee, kyadang Chindi kan?"

¹⁰ Fərwa kəkafek niyi hu Chindi, tə kəm Chindi ahur na wa? Labardi niya pərang nda kun mbə labar altenna ni wa. Amma Chinda ni na a hurna, na a əna targħən.

¹¹ Fəreema kəkafek a nda di niyi hu Chindi, Chindi kəm ahur na. Nduwa kəm fərama kəkafek tə nggi a ten ənwulteengya nanun ənani.

¹² Niya pərang kəkafek kun, kala niifa fərgħa kəkafek tə nggi nən a əna tur tardi ənani. Nun a əna əngya na məmanggən kalgha fingya yina mu ya, kəsər niya dərha thləmad Chinda də.

¹³ Kala 'ya hwan nun hu thləmna niya ənaghən, təna Chindi wal mamnggirha a fad Wandi.

¹⁴ Kala 'ya hwan nun ahu thləmna, niya ənanggən kun.

Dəfmee yi bad Səsəna tə Pedənda ba

¹⁵ "Ana dun a nggəm nggi, nun a əna taara tə 'ya pərang ni kun.

¹⁶ Niya hwan Pəpa, ndəghən kəm nən a nggər fərang Təthlaara kun na a tsaurha tə kun pakwandə.

¹⁷ Ndəna Səsəna yi kəkafek. Mbə kəshiirha a thləghən fa

wa, kəsər 'wawa nda naghən wa nduwa sənggənda wa. Amma kun səndun ndən, kəsər naghən tə kun tə kəm nən narha tə kun.

¹⁸ Mbiya mal kun kəla wumirya wa, niya barha thləmad nun ba.

¹⁹ A mbee shedda balwa kəshirha nggər na nggi wa, amma kun nun a na nggi. Nanən niyi tə yibrha kun kəm nun a tsaurha tə yibrha.

²⁰ A fardi nun a səndasə niyi ahur Pəpa, kun kəm ahur na, nggi ahur nun.

²¹ Nafiya səkka 'ya ndani əna taara nda sə, kanda ni nggəmngga nggi. Nafiya nggəmngga nggi, na Pəpa a nggəm kanda, nggi kəm niya nggəm kanda, kyadang fanna ni kanda."

²² Tərgha Yahuda (Mbə Yahuda Iskaryoti wa) ndəghən, "Chinəm, kama na kyad fadwa a kan kee mbə a kəshirha kahad wa?"

²³ Nggərangga Yeeso sə, "Nafiya nggəmngga nggi, əna taara nda tə 'ya ndani. Na Pəpa a nggəm kanda, niya baarha thləmad ndan ba tsawi tə kanda.

²⁴ Yi nggəm ngwa nggi mbə a əna taara tə 'ya ndani wa. Labardi sək nun ya mbə nggi thləkka ndən wa, amma yi Pəpa ni thləngga nggi ba.

²⁵ Pərang ni ənggini kun ya nggi baldə tə kun.

²⁶ Amma təthlaara, na Səsəna tə Pedənda, na Pəpa a thlərang ba ahu thləm na, nən a tsahang əngya kun ha heu, dalang ənggina nən kun in pərang ni kun.

²⁷ Mal di kun tə dədəmnggirha. Dədəmnggid na ni fərang ni kun. Fərang ni ndən kun mbə kəla na kəshirha fəra wa. A billadun wa tə kəm a tərəm dun wa.

²⁸ Sək dun 'ya ndani, 'Niya wiirha tə kəm niya nggər wutta thləmad nun ba.' A nggəm dun nggi, nun a əna wutsəfayirha kəsər niya dərha thləmad Chin dādə, kəsər Chin di kaldə nggi mu.

²⁹ Pərang ni ndən kun nanənya kapa nən katərarha hai, kəsər a katəra da hai nun a fərkəkafek.

³⁰ Mbiya nggər kalang kun sə hangga wa, kəsər kutər kəshiddiya naghən baghai, mbə 'ya sə nən mbang ənarha a tenna wa.

³¹ Amma niyi a əna 'ya ndeena pəpa, təna kəshirha səndasə nggəm di Chindi. Thlema sə tama wiim ma mbədiya."

15

Yeeso ni ka daf inabi

¹ Dəgha Yeeso mbeedə tə ndang nda fatshayighən, "Nggini ka daf inabidi, Pəpa ndəna təheddi.

² Kala wuhwaara mbuwa nggəta, na Pəpa a kyathlang də. Amma kala wuhwaara na a nggəta, na Pəpa a tansang, tənən nggər chik nggəta kaan.

³ 'Wanda teena tangsang nda kun tsaudun chahal kəsər ka labardi pərang ni kun.

⁴ Tsawama ahur na, nggi kəm niya tsaurha ahur nun. Kəla mbuwa na wuhwara mbang nggəta katənggən,

kəl a nadə a fad kulghən. Kun kəm nuwun kee, mbun mbang əna 'ya ngga wa kəl a nadun ahur na.

⁵ “Nggini dəf inabi, kun ni wuhwarya. Ana niifa ahur na, niya naarha ahurghən, nən a nggət wan dəfya hangga. Amma a mbə tə nggi wa, mbə mbang əna 'ya wa.

⁶ A mbə niifa ahur na wa, nəghən kəla wuhwar dəfrha kudmang na nda də hwargha, bağha fiya ba wu-mang ngganda hwaridghən, muwangga nda hu waddə, djang ngganda də.

⁷ Amma anadun ahur na, labar na kəm ahur nun, nun hwan kala 'ya na minnun, na nda a fəranggən kun.

⁸ Ana dən a fər wan dəfya hangga, na Pəpa wal mam-nggirha, nən a kyad ndarha kun fatsahayina ni.

⁹ Nggəmdi kun kəla nggəmna Pəpa nggi. Nanən kee tsawama a ten nggəmdə di kyadang ni kun.

¹⁰ A kəsəndun labarna ha, nun a tsaurhahu nggəm ndəna, kəla kəs ni labar da ha pəree na Pəpa, tsaudi kəm ahu nggəm ndəghən.

¹¹ Pərang ni ənggina kun ya tə nun wal tur wutsəfayid na, wutsəfayid nun kəm tsauka lələgda.

¹² Kulo 'ya ndang ni kun ya, nggəmama ndan kəla nggəmni kun.

¹³ Mbə nggəmda sə kalgha yandiya wa, na a fərgha niifa yibədghən ka pashiyighən.

¹⁴ Pashiyina ni kun, ana dən a əna əndi pərang ni kun.

¹⁵ Balwi nggər aah kun mafayina wa, kəsər mafarha səngwa 'ya na turighən a ənaarha wa. Ameyedghən, niya aah kun pashiyina kəsər pərang di əngya kun heu pəree na Pəpa.

¹⁶ Mbə kun wurgha nggi wa, nggi ndən wurgha kun, ndanggi kun daamadə dən fər wan dəfya hangga na tsaurha pakwandə. Tərgha kala 'ya hwanang nun Pəpa hu thləmna nən a fəranggən kun.

¹⁷ Kulo 'ya ndang ni kun ya, nggəmama ndan.

Na kəshirha a tsan kun

¹⁸ “A tsan kəshirha kun, a sənunsə tsandə nggi kapa nən tsan kun.

¹⁹ Andam kun yi kəshiid da ni ya, kam nggəm kəshirha ənggən. Amma tsəunən mbə yi kəshidda ni kun ya wa, wur yi kun sə hu kəshirha, ndəghənni tsanna kəshirha kun.

²⁰ Dalama teena hai tə pathla ndang ni kun, mbə mafarha kal turighən wa. A səsənda, kun kəm na nda a səsang kun. Andam ənanda taara tə 'ya ndang ni kanda, kam ənanda taara tə 'ya pərang nun kanda kəm.

²¹ Na nda a ənang tur ənggina kun fa heu ya kəsər ka thləmna, kəsər səngwanda niifdi thləngga nggi ba wa.

²² Andam bəwi ba bi kalang kanda sə wa, kam mbə dimiyirha sə a fad ndan wa. Amma nanənya, mba nda fəlmee aten dimiyindan wa.

23 Kala niifa tsangga nggi, tsan nən Pəpa kəm.

24 Ənadi əngya hangga ahur ndan 'wawana niifa ənaarha. Andam ənawi ənggini ya wa, kam mbə dimiyirha sə a fad ndan wa. Amma nanənya nanda ənggini ənani, ko nanən kee tsan nda nggi tə Pəpa kəm.

25 Ləghəd labardi na chichireethlee hai ahu nya-had ndan, ndanən, 'Tsan nda nggi fa, kula nggi əna 'ya dimi.'

26 Amma a ba tətlaara ba, Səsəna na a tsahang kəkafekkid labar Faara kun ha, niya thləngəndə kun ba aki Pəpa, nən a pər 'ya heu a tenna.

27 Kun kəm nun a pəranggən fīngya ənggini ənani kəsər ka a katəradghən nuwun tə nggi.

16

1 'Pərang ni ənggini kun ya amawa nun kyathla hai ma kəkafek.

2 Na nda a rək kun ahu kəngya tsahad Yahudaya. Mbə ngaala sə wa, na sayi bayi kala niifa bələngga kun nən a numad ndaarha tar Faara nən a ənaarha.

3 Na nda a əna əngginiya, kəsər səngwanda Chin di nduwa nggi wa.

4 Pərang ni ənggini kun ya, a tsə sayi hai, nun a dal teena hai tə ndaarha 'wadi pəranggən kun. Pərang ngwi ənggini kun ya ka a katəradghən wa kəsər bal yi tə kun.

5 'Amma nanənya niya wiirha a thləma niifda də thləngga nggi ba, mbə niifa sə ahur nun tsahegha mee dini yaadə wa.

6 Kəsər ka pərang ni ənggini kun ya ndən ləghədna hur nun tə səbrha hura.

7 Amma niya pərang kəkafek kun, nən a tsaurha ngga a fad nun a wiidi. Kəsər a wii yi wa mbə tətlaara a baarha ba wa, kəl a wii di. Amma a wiidi, niya thlənggən kun ba.

8 A bəda ba, nən a kyadang kəkafekkirha nafiya kəshididiya aten dimiyirha, nggayirha tə ngwa kumarha.

9 Aten dimiyirha, kəsər kar nda fərkəkafek tə nggi.

10 Aten nggayirha, kəsər niya wiirha thləmad Chinda də, mbun a nggər na nggi balwa.

11 Aten ngwa kumarha, kəsər 'wad Faara teena ngwang də kumarha kutər kəshididiya.

12 Na əngya sə hangga na minna pərang nda kun, amma mbun mbang kəsghən ha nanənya wa.

13 A bəd Səsən kəkafek ba, nən a kyadang kwaman kəkafek kun heu. Kəsər mbə labar altənggən nən a pərang kun wa, amma nən a pər 'ya sək nən, tə kəm nən a pərang 'ya kun balgha bayi.

14 Nən a fəree mamng-girha, kəsər nən tərang 'ya thlək ni Pəranggənən kun.

15 Kala 'ya tsauka yi Pəpa yina ni. Ndəghən da ndani, na Səsəna a pərang 'ya ndani kun ndani.

16 “Akwasamad sayi ngguchit mbun a nggær na nggi wa, akwasamad sayi ngguchit kãm nun a nggær na nggi.”

Sæbrha hura tæ wutsæfayirha

17 Fingya fatsahayighæn ndang ngganda ndan, “Mana midghæn ndaarha ndang næn kãm, ‘Akwasamad sayi ngguchit mbun a na nggi wa, akwasamad sayi ngguchit kãm nun a nggær na nggi’? Tæ kãm ndæghæn, ‘Niya dærha thlæmad Chinda dæ?’”

18 Dænda mbeedæ tæ tsakh mee, “Ma næn a ndaarha ‘Akwasamad sayi ngguchit’? Sænanggæm ænda hai næn a thlækrha ya wa.”

19 Sænangga Yeeso hai na mindan sæ tsahang mee aten labardi thlæk næn, ndanggæn kanda, “Nuwun a tsahang mee ndan ha aten labardi ndaani, ‘Akwasamad sayi ngguchit mbun a na nggi wa, tæ kãm Akwasamad sayi ngguchit nun a nggær na nggi’?”

20 Niya pærang kækafek kun, nun a tærha tæ sæbrha hura, kæshirha kãm næn a æna wutsæfayirha. Na hur nun a sæbrha dæ, amma na sæbrha hur nun a tsaurha æn wutsæfayirha.

21 Ana nuneefa a nggætta hai næn tæk hatta fa kaan, kæsær bad sayid nggættæghæn bæ. Amma a nggædang dæ wufar wee hai, na hatta nggættædi mbædang nda, kæsær ka wutsæfayirha nggæddæ wufar wee hu kæshirha hai.

22 Næn a tsaurha kee tæ kun. Nanænya sayid sæbrha

hur nun ni, amma niya nggær na kun, nun a tsaurha tæ wutsæfayirha fa, mbæ niifa sæ na thlang wutsæfayid nun hai wa.

23 A fardi mbun a nggær tsahe ‘ya wa. Niya pærang kækafek kun, na Pæpa a færang kala ‘ya kun hwanang nun hu thlæmna.

24 Pa ka weeriya ‘wawun tsakh ‘ya tæ thlæmna wa. Hwanama nun a waala, tæna wutsæfayid nun læghætta.

Kaldi kæshirha mu

25 “Thlækki ængginiya tæ karapuya. Amma na sayi bayi niya nggær kalang kun sæ a pæpal a ten Pæpa, mbiya nggær thlæk karapu wa.

26 A fardi nun a hwan ængya ahu thlæmna. Mbæ nggi ni a nggær hwan Pæpa a meyed nun wa.

27 Chindi tafadghæn næghæn a nggæm kun, kæsær nggæmdun nggi tæ kãm fær dun kækafek tæ ndaarha bayi bæ a thlæmad Faara.

28 Bayi bæ a thlæmad Chindi ahu kæshiid dæba ya, nanænya niya mal kæshiddiya wudi thlæmad Chinda dæ.”

29 Tærgha ndagha fatsahayighæn, “Yauwa! Nanænya na a tsæ labaara a pæpal mbæ tæ karapu wa.

30 Nanænya sændansæ sænna ængya heu. Kamngwa a nggærgha niifa tsaho mee ha wa. Ndæghæn dani fær nan kækafek tæ ndaarha bægha bæ a thlæmad Faara.”

31 Nggærangga Yeeso kanda sæ, “Fær dun kækafek nanænya wa?”

32 Amma na farghən bayi, nanənya ma bada ba, nun a weela hai, kowunni nən a daarha wuri keeghən də. Nun a mal nggi katenna. Amma mbiyi katenna wa, kəsər naghā Pəpa a thləmanna.

33 Pərang ni ənggini kun heu ya tənun wal dədemnggirha ahur nun. Nun a səsaaaha kaan ahu kəshiid diya. Amma 'wadi teena kal di kəshiirha mu."

17

Hwanda Yeeso

1 Akwasamaddi ngwalang na Yeeso thlək əndiya, kəlagha talara sə hwan Faara nən ndəghən, "Pəpa bad sayi ba na a manang nda Wandī, wandī kəm manoghən.

2 Kəsər fərang na səsəmnda aten kowunni, tənən fər yibrha mbuwa ngwalarha a nafini fərang na.

3 Kwaman da na yi wal yibrha sə mbuwa ngwalarha ya, a sən sa nan, Faara yi kəkafek, tə Yeeso Kərəsti thlərang na hu kəshiirha ba.

4 Manang di thləmwa hu kəshiirha, tə ngwalang nda tarđi fəree na a əne.

5 Nanənya, Pəpa, mane a mbed wa tə tur mamnggidđi nani təghən kapa na nda əna kəshiirha.

6 'Wadi teena kaldi mee atenwa a nafini fəree na ahu kəshiddiya. Nafiwa ni, fərenna kanda ənanda taara tə palth wa.

7 Nanənya səndasə kala 'ya nani təghən ha kyaghən ba a haar wa,

8 kəsər labarđi pəree nana pərang di ndən kanda. Thlən ndan, tə kəm səndasə bayi ba a thləmad wa, fər nda kəkafek sa thləngga nggi ba.

9 Niyi a hwanda ka kanda, mbiyi a hwanda a kəshiddiya wa, amma a nafini fəree nana kəsər nafiwa ni.

10 Kala 'ya nani təghən yiwa ni, tə kəm kala 'ya nana təghən ha yina ni, ni wal mamnggirha a fad ndan kəm.

11 Nanənya balwa tsawud na sə hu kəshiirha wa, amma na nda ahu kəshiddiya, nggi kəm niya dərha thləmad wa də. Pəpa tə Pəfənda, lafu kanda tə səsəmnda thləmwa, thləmđi fəree nana, tənə nda tsaurha tal kəla nanəm tal.

12 A sayiddi nani tə kanda, lafđi kanda tə səsəmnda thləmwa, thləm di fəree nana. Kələdi kanda ha, tə kəm mbusə sahadgha wa kəl tal ahur ndan kee, kəl yandī wurgha fadghən a sahadgha. Sahad nən ka a ləghədgha labar Faara na chichirethlee hai.

13 Nanənya niya dərha thləmad wa də. Amma thlək ni əngginiya nggi balđə ahu kəshiirha tənə nda wal wutəfayirha lələgđə ahur ndan kəla nani təghən ha.

14 Fərangđi labar wa kanda kəshiirha kəm kardə kanda fa, kəsər mbə yi kəshiirha ni kanda wa, kəla nani mbə yi kəshiirha ni nggi wa.

15 Mbi a hwan sa a tərangga kanda ma kəshiirha wa, amma ndəghang kanda hai tə təmbəfəddi.

16 Kanda mbə yi kəshidda

ni ya wa, kəla nani mbə yi kəshidda ni ya wa.

¹⁷ Tsawang kanda chahal tə kəkafekkid wa, kəsər labar wa kəkafek ni.

¹⁸ Kəla thlənna nggi hu kəshirha ba, thləndi kanda kəm ahu kəshirha də.

¹⁹ Kəsər fər di fanna kəla ən sataka kəsər ka kanda, tənə nda naarha chahal hu kəkafekkid wa.

²⁰ Mbiyi a hwanda ka kanda kee wa, amma a fɪngya heu fərgha kəkafek tə nggi hu labar ndan.

²¹ Pəpa niya hwanda a tendan heu a tsawa nda tal, kəla nana ahur na nggi kəm ahur wa. Ngwa tsawa nda tal ahur nəm tənə kəshirha fərəkafek sa ni thləngga nggi ba.

²² Fərangdi mamnggiddi kanda fəree nana, tənə nda tsaurha tal kəla nanəm tal.

²³ Niya naarha ahur ndan, sa kəm ahur na, tənə nda tsaurha tal kula ən 'yaara fa, tənə kəshirha səndasə sa ni thləngga nggi ba tə kəm nggəmna kanda kəla nggəmna nggi.

²⁴ Pəpa, na minnasə nafini fəree na ya, a na nda a thləmanna a mbədi nanisə, tənə nda naa mamnggiddi fəree nana, kəsər nggəmna nggi kapa na nda əna kəshirha.

²⁵ Pəpa na tə nggayirha, ko nanən səngwa kəshirha sa wa, amma səndi sa; nafini ya kəm səndasə sa ni thləngga nggi ba.

²⁶ Kyadang di sa kanda kəla nana, niya naarha pəranggən kanda. Tənə nggəməndədi nggəmna nggi naarha tə

kanda tə kəm nee ahur ndan."

18

Kəsang nda Yeeso

(Matta26:47-56; Markus14:43-50; Luka22:47-53)

¹ A kwasamaddi ngwalang na Yeeso hwan Faardi, mal Urshalima nən tədanggən suhwad Kidron teena heu tə fatsahayighən. A pəm suhwaddi na hed dəfya dzaitun sə, kyagha sahai tə fatsahayighən.

² Yahuda fərgha ndən kəm səndə mbədi, kəsər na Yeeso yakh naarha wumnda hai tə fatsahayighən a mbədi.

³ Nanən kee, dəgha Yahuda ahu hedda də tə sodjaya a samadghən, tə fa kəla Kən Faara, thlənang na mamngya Firis ba tə Farisaya. Kəs nda patilla ha, tə tochi, tə kari yanda.

⁴ 'Wad Yeeso teena səndə əndi dəgha katərarha hai təghən, kyagha pəpal ba tsahang mee nən kanda, "Wun nun a kadaarha?"

⁵ Nggərang ngganda sə, "Yeeso Tə Nadzarat." Ndangga Yeeso kanda, "Nggini ndəghən." Yahuda təthlərbu di kət a pathlang ndan.

⁶ A sayiddi ndana Yeeso, "Nggini ndəghən," wuda nda samarən, samarən fəla nda hweede hai.

⁷ Nggərgən tsahang mee kanda, "Wun nun a kadaarha?" Ndang ngganda, "Yeeso Tənadzarat."

⁸ Ndangga Yeeso kanda, "Ndanggi kun nggini ndəghən. Ana nggi nun a

kadaarha, malaman nafiniya wii nda.”

⁹ Katæra næn hai kee ka a læðanggæn labar di ndanæn, “A hur nafini færee na mbusæ kæðeng ni wa.”

¹⁰ Tærgħa Siman Mbiturus kæðanggæn thlaukh kælarhæn sæ kyathlanggæn thlæmad mafad Firis dæ na manggæn a yi sæma. (Thlæm mafaddiya Malkus).

¹¹ Amma ndangga Yeeso Mbiturus, “Wuðang thlaukh kælar di hu kænggæn hai. Mbuwani mbang saarha tæ wuhuleu sæsaarha færee na Pæpa wa?”

Dænda tæ Yeeso a mbed Mamnda firis dæ

(Matta26:57-58; Markus14:53-54; Luka22:54)

¹² Tærgħa Sodja yini, tæ mamndæ ndan tæ fa kæla Kæn Faara kæsang ngganda Yeeso kænang ngganda.

¹³ ‘Wa dærho nda tæghæn thlæmad Hanana dæ, kæsar thlabæ Kayafa ni na manda firis a sayiddi.

¹⁴ Kayafa ndæn ndangga fingya mamngya Yahudaya, mæmæl ni a mærgħa niifa tal ka fingya fiya.

Katæra ngaalla Mbiturus

(Matta26:69-70; Markus14:66-68; Luka22:55-57)

¹⁵ Tærgħa Siman Mbiturus mbu samad Yeeso næn, niifa tal ahur fatsahayighæn kæm mbu samad Yeeso næn. Tætsahad di ki Yeeso ya sæn firis ndæn na manggæn, ndæghænggi kæm kyagħa hu chelleeru firis dæ na manggæn tæ Yeeso.

¹⁶ Amma Mbiturus ishgha hai a kwakirma. Tahad tætsahad di sænna firis ndæn na manggæn, wudgha, kalanggæn nuða sæ na a kæla kwakirma ha, a kyagħa hai tæ Mbiturus.

¹⁷ Nuði na a mii kwakirma ndanggæn Mbiturus, “Sa mbæna tal ahur fatsahayighæn wa?” Ndangga Mbiturus, “Awo, mbæ nggini wa.”

¹⁸ Kæsær na mbiirha sæ, mafaya hur minda tæ fakælaya ha kanda a tæk waarha fa. Mbiturus kæm a thlæman ndan a tæk waarha fa.

Mamnda firstaya tsahang

mæe Yeeso
(Matta26:59-66; Markus14:55-64; Luka22:66-71)

¹⁹ Tærgħa firis na manggæn tsahang mæe næn Yeeso aten fatsahayighæn tæ tsahadghæn ha.

²⁰ Nggærangga Yeeso sæ, “Thlækki labæara a kæshiirha a pæpal. Ni naarha tsaharha ha hu kæn tsahad Yahudaya, tæ Kæn Faara næn yakh wumnda sahai. Mbæ ‘yasæ thlæk ni bæbee wa.

²¹ Kama nda na a tsahe mæe ha? Tsahang mæe fingya sækka fanna. Sænda ‘ya ndani.”

²² Ndana Yeeso kee, tal ahur mamnggini na tsau tæghæn fa mbi Yeeso nen, ndanggæn, “Na nggærang nda firis sæ na manggæn kiya wa?”

²³ Ndangga Yeeso, “Ana ‘yasæ thlæk ni na dimi puruwun. Amma ana kækafek thlæk ni, kama mbina nggi?”

24 Tərgħa Hanana thlənanggən Yeeso a thləmad Kayafa də na mamnda firis kəkəna.

Ngaalla Mbiturus yi səri tə yi mahan

(*Matta26:71-75; Markus14:67-72; Luka22:58-62*)

25 Nana Mbiturus kət a tək waarha fa, tsahang mee nda, "Sa mbəna tal ahur fatsahayighən wa?" Ngalgha Mbiturus ndəghən, "Awo mbiyi ahur ndan wa."

26 Tal ahur mafaya manda firis na hurfidghən ni niifdi kyathlang na Mbiturus thləmadghən də, tsahang mee nən Mbiturus, "Mbə nadi kun təghən ahu hed dzaitun wa?"

27 Nggərgha Mbiturus ngaalghən. Tsu kee tətəagħa diyarha.

Yeeso a mbed Mbilatus

(*Matta27:1-2; 11:14; Markus15:1-5; Luka23:1-5*)

28 A tsar kyang na nda Yeeso sə a minda ki Kayafa dənda təghən minda ki Mbilatus də ngwamnad Romaya. Kyawa nda təghən a minda ki ngwamna da hai wa. Na mindan sə a tangsang ngganda fad ndan chahal təna nda həb ənnadmid tədaarha.

29 Nanən kee kyagħa Mbilatus thləmad ndan ba tsakh mee nən, "Ma ənana kamshi diya huhwa nun ndən?"

30 Nggərang ngganda sə, "A əna wa kamshidi 'ya mbuwa ngga ya wa, kam bowan ndən ba wa!"

31 Ndangga Mbilatus kanda, "Daama də təghən

dun ngwang kumarha tafad nun tə yinun ngyakhrha." Nggərangga Yahudaya sə, "Ai, fərang ngwanda səsəmnda kan na a bəlanggan niifa wa."

32 Katərana ənda hai ya ka a ləđang ngganda labardi ki Yeeso sakh nən tə kwaman mərəghən.

33 Tərgħa Mbilatus nggərgha hur minda hai, aah Yeeso nən də tsahang mee nən, "Sani kutər Yahudaya wa?"

34 Nggərangga Yeeso sə, "Tsakh mii huden wa niya wa, nduwa na fingya sə purowa labara aten na wa?"

35 Nggərangga Mbilatus sə, "Mbə tə Yahudarha ni nggi wa, nafiwa ni, tə mamngya firistaya bəgha tə sa thləmad na ba. Mani ənana?"

36 Ndangga Yeeso, "Kutər yidna mbə yi kəshiid da ni ya wa. Andam kutəryid na yi kəshidda ni ya, kam na fatsahayina a yanda amawana Yahudaya kəseerha. Amma kutər yidna mbə yi kəshidda ni ya wa."

37 Ndangga Mbilatus, "Ashe kutəra ni sa wa!" Nggərangga Yeeso sə, "Sa ndagħa, kutəra ni nggi. Nggət na nda nggi hu kəshiddiya ka tardi ya, a thlək kəkafek ni. Kala niifa na midghən kəkafek, nən kee thləmaarha fa."

38 Tsahangga Mbilatus mee, "Mani kəkafek?"

Ngwang nda kumad mərəra Yeeso

(*Matta27:15-31; Markus15:6-20; Luka23:13-25*)

Tərgha kyagha Mbilatus kəsha də ndanggən Yahudayini wumngga hai, “Mbə 'ya sə dimi wal ni a fad kamshidiya wa.

³⁹ Amma na əntin nun sə kala far wutsəfayid Tədaarha, ni kalang niifa kun hai tal kənanng nanda ahu porsəna. Na mid nun sə a kalang kutər Yahudaya ni kun hai wa?”

⁴⁰ Amma tərang ngganda urad ndan sə, “Mbə niifdiya wa, Mbarabas na mid nan!” Mbarabas kəm tə fasa farha ni.

19

¹ Tərgha Mbilatus fər Yeeso nən a sodjaya tsadaghən nda.

² Taksaagha sodjaya ənfatta teena tə ndaaha pang nggənda teena. Tərgha ba nda ba tə kabaarha tur yi kutəryirha kalang nggənda fa.

³ Ba nda thləmadghən ba na nda a ndang'ya yi waa farha, “Alvari, kutər Yahudaya!” Mbiighən nda.

⁴ Nggərgha Mbilatus kyaarha ba ndanggən Yahudayini, “Nanənya niya kyang Yeeso kun ba, na minna sə a sənunsə kəsang nggi tə dimiyirha fa wa.”

⁵ Kyagha Yeeso sə tenggən fəfada tə ndaaha, tə tur kabad kutəryirha a fadghən, ndangga Mbilatus kanda, “Kələma niifdiya.”

⁶ Nana mamngya firistaya ndən tə fa kəla Kən Faara tərang ngganda urad ndan sə, “Tawaman də! Tawaman də!” Ndangga Mbilatus kanda, “Damadə dun tawang

də tafan nun, nggi kam nawi ndən tə 'ya na dimi fa wa.”

⁷ Tərgha Yahudayini nggərang ngganda sə, “Na ngyahad nəm sə, 'ya ndaana ngyahaddi kamdə a mərgha, kəsər aaghən fadghən Wan Faara.”

⁸ Səkna Mbilatus kee nggərghən chik tərəmnda.

⁹ Nggərghən kyaarha tə Yeeso ahu chelleru də tsa-hang mee nən ha, “Bagha ba a yanggi?” Amma nggərangwa Yeeso sə wa.

¹⁰ Ndangga Mbilatus, “Karna fa a kaleegha sə? Səngwa sə niyi tə səsəmnda ha na a kal sani hai nduwa tawo wanda də wa?”

¹¹ Nggərangga Yeeso sə, “A mbə Faara fərowa səsəmnda wa mbə 'ya sə na mbang əneerha wa. Yandi fərgha nggi ahu harwa hai kal də sa dimiyirha.”

¹² Hərəm na Mbilatus sək labardi ya na midghən sə a kal Yeeso nən hai, amma Yahudayini na nda a tərang urad ndan sə, “A kal na niifda hai ya, mbə pashid Kaisar ni sa wa. Kala niifa ndaagha kutəra ni təsər Kaisar ni.”

¹³ Səkna Mbilatus labaryini kee, kyagha ba tə Yeeso. Tərgha Mbilatus tsauka aten tsənggam ngwa kumarha sə, a mbərha na nda aarha “feera na ngga”, Ibraniyaya na nda aaghən “Nggabbata.”

¹⁴ A far demnda wutsəfayid Tədaarha ni yanfaara a sərəkra. Ndangga Mbilatus Yahudayini, “Kələma kutər nun ya!”

¹⁵ Amma Yahuda yini

tərang ngganda urad ndan sə, “Bəlamən, bəlamən, tawaman də!” Tsaħangga mbilatus mee kanda, “Na mid nun sə tawang nggi kutər nun də wa?” Nggərangga mamnda firistaya sə, “Mbə kutər nan sə pak wa kəl Kaiser.”

16 Tərgha Mbilatus fərang Yeeso nən kanda ka a tawang ngganda də. Nanən kee wii nda tə Yeeso.

17 Təranggən kađidghən tafadghən a mbərha də na nda aarha mbəd bəlhwad teena. Ibraniyaya na nda aaghən, “Nggolggota.”

18 A mbəda ni tawang na nda Yeeso saadə tə nafiya səri, tal a yisəmadghən, tal kəm a yikawadghən.

19 Chirelthgha Mbilatus tə ndaarha, “YEESO TƏNADZARAT, KUTƏR YAHUDAYA.” Tawang ngganda chireethđi a man ten kađiddi.

20 Yahudaya hangga karatangga chireelth đi kəsər mbəđi tawang na nda Yeeso saadə nəghən tsau tə Urshalima fa. Chireelth điya ənagha ndan tə mii Yahudaya, tə mii Romaya, tə kəm mii Helenaya.

21 Tərgha mamngya firistaya ndang ngganda Mbilatus, “A chireethleng na hai ‘Kutər Yahudaya wa,’ amma chireethleng hai, ‘Niifđiya ndanggən fadghən kutər Yahudaya ni.’”

22 Nggərangga Mbilatus kanda sə, “Ya chireethleng ni hai, chireethleng đi hai.”

23 Akwasamaddi tawang na sodja yini Yeeso də,

harang ngganda karidghən ndəghang ngganda hai mbədghən fada kowunni tə yighən. Ənagha nda kee kəm tə kabadghən tsəna nda a uradghən hai ta sarghən də.

24 Ndangga sodja yini ndan, “A njarang dəm kabad đadə ya wa, amma tama əna chacha nəm a tenggən tə wunni a həbang.” Katərana ənda hai ya ka a ləđang ngganda ‘ya ndaana Deleewar Faara, “Ndəghang ngganda karidna hai a pathlang ndan, əna chacha nda aten kabad na.” Ənda ni ənana sodjaya.

25 Nafiya ishgha tsau tə kađidda fa nda man Yeeso, tə wanman, Mairamu nu Kilobas, tə Mairamu magdaliya.

26 Nana Yeeso man tə tətəhaddi keeghən nggəm nən kət tsau təghən fa, ndanggən man, “Kulo wanwa ya.”

27 Tərgha ndanggən tətəhaddi, “Kulo muwa ya.” Ka fardi dəgha tətəhaddi tə man Yeeso wuri keeghən də.

Merra Yeeso

28 Sən Yeeso sə nanənya ngwalang də targhən. Ka a ləghəđgha ‘ya ndaana Deleewar Faara, ndəghən, “Na hushimnda fanna.”

29 Na kəthlikrha sə a mbəđi lələđda tə aam inabi chichakh. Nanən kee tətərang ngganda soso tə aam inabi na chichakh, pang ngganda hu səsaala nzang pang nggənda Yeeso mii sə.

30 Taarang na Yeeso ndəghən, “Ngwala də!”

Tərgha kwanggən tenggən hai kal yibədgħənən hai.

Kulth nda Yeeso tə peela

³¹ Nanənya demnda far wutsəfayid Tədaarha ni, a dalth mbərha hai ndəna far yibəddi, Kəsər mamnda Yahudayini mbə mindan sə naghə mərya nafini aten kadiirha a far yibəddi wa, kəsər far yibəddi fara ni na manggən. Tərgha Yahudayini hwan Mbilatus nda a hwasang ngganda ndələngya nafini, tə kəm tərəng ngganda məryina hai.

³² Dəgha sodjaya də də nda hwasang ndələngya nafini səri tawang na nda kanda də tə Yeeso.

³³ Amma ba na nda thləmad Yeeso ba kəla nda hai 'wadə teena mərdə hwasang ngwa nda ndələnggighən wa.

³⁴ Tal ahur sodja yini kulth Yeeso nən tə peela a kəlarghən tsu kee kyagha aama ba tə faara.

³⁵ Niifdi naghə ən di katəra hai ndən pərgha ndən. Əndi pər nən kəkafek ni, pər nən ndən kee tənun fərkəkafek.

³⁶ Katəra na ənda hai kee ya ka a ləghədgha labar Faara ndaa nən, "Mbə alghən sə tal hwasagha wa."

³⁷ Na labar Faara sə kəm ndaagha, "Na nda a kəlang yandi kuthlang na nda."

Pang nda mərri Yeeso

(*Matta27:57-61; Markus15:42-47; Luka23:50-56*)

³⁸ Akwasamad əngginiya, Yisufu niif Aramatiya tətəhad Yeeso ni bəbee kəsər nəghən a tərəm Yahudaya,

bagha thləmad Mbilatus ba na a fərang kwamana nən a dəgha tərəng mərri Yeeso hai. Fərang na Mbilatus kwamana, dəgha də tərənggən mərri Yeeso hai aten kadiidfi.

³⁹ Niifdi na nda aarha Nikodimus 'waghə dərha thləmad Yeeso də a fədikrha, takkwa də Yisufu kəsdə urdi ha na nda aarha mur tə alos səlna hadghən kilo kumnggit mahan (30).

⁴⁰ Tərgha nafini kyab ya fadəng ngganda mərri Yeeso hu kabəarha na pəpet irang urdi nda fa kəla na Yahudaya ənaarha.

⁴¹ A mbədi tawang na nda Yeeso sə na heerha sə, ahu heddi na kwad mərri sə rana nda, 'wawa na nda pa mərri sə.

⁴² Tsaunən far demnda far yibəd Yahudaya ni, nanən na kwarha sə tsau a mbədi, Pang ngganda Yeeso a mbədi.

20

Thlid Yeeso sə ahu mərri
(*Matta28:1-10; Markus16:1-8; Luka24:1-12*)

¹ A tsar kərət a far ladi, mbərha liwid-liwid, Mairamu Magdaliya dəgha ten kwad Yeeso də, kəlagha hai kwatərang nda fer dādə na a mii kwaddi.

² Tərgha thliigha tə daarha thləmad Siman Mbiturus də tə tətəhadfi nggəmna Yeeso ndənggən kanda, "Tərang nda Chinəm sə ahu kwarha, sənggum mbədi dəfang na nda sadə wa."

³ Tərgha nda Mbiturus tə tahad tətəhadfi

katərangganda dərha a ten kwadda də.

⁴ Kanda kyab kəs dərha nda, amma yandı tətəsarha kaldə Mbiturus dərha 'wagha a ten kwadda də.

⁵ Bərgha hai kəlagha hu kwadda də na kabad pa mərda nən, amma kya wa hur kwadda də wa.

⁶ Tərgha Mbiturus bağha a ba a kwasamarha, kyagha hur kwadda hai. Na kabad pa mərda nən a mbədi.

⁷ Tə kəm na kabadda nən fadang na nda ten Yeeso sə ta a man patu.

⁸ Tərgha yandı tətəsarha 'wagha ten kwadda də ma Mbiturus kyagha hur kwadda hai kəm, nanən ənggini heu ya fərkəkafek nən.

⁹ Pa ka weriya sənang ngwanda 'ya hai ndana Deleewar Faara, na Yeeso a thliirha sə hu mərə wa.

¹⁰ Tərgha fatsahayini wudə nda wure də.

Kyad Yeeso fadghən a Mairamu magdaliya

¹¹ Amma Mairamu Magdaliya ishgha a ten kwaddi nagha a tərha. Ndəghən aten tərha bərgha hai kəlagha hur kwadda də.

¹² Na fa thləngya Faara nən səri tə lukkya fa pəpet-pəpet kanda tsətsau a mbədi pang nanda Yeeso sə, tal a man tenggən tal a man sarghən.

¹³ Tərgha tsahangga fa thləngya Faara mee nudī, "Sa nudīya mani na a tərha?" Ndanggən kanda, "Tərang nda yina Chinəm sə, səngwi mbədi dəfang na nda saadə wa."

¹⁴ Ndəghən a nggəlang mi-ighən kee, kyahar nən hai kəlagha hai Yeeso kət. Amma sənangwa hai Yeeso ni wa.

¹⁵ Tərgha tsahangga Yeeso mee, "Sa nudīya, mani na a tərha? Wun na a kadaarha?" Tamnggən ndaarha tətəara ni na ahur heddi. Ndanggən, "Ana sa ni tərangga, pəre mbədi dəfang na saadə dī tərang ba."

¹⁶ Tərgha ndangga Yeeso, "Mairamu!" Kyahargha Mairamu man thləmad Yeeso də ndəghən tə miī Aramaya, "Rabboni!" Ndaarha ni "Mala".

¹⁷ Ndangga Yeeso, "A tsuwar na nggi fa wa, kəsər dəwi thləmad Pəpa də 'wan wa. Amma duwa thləmad wan manggina də ndangga kanda, niya dərha thləmad Chinda də tə yinun China, Faar na tə kəm yinun Faara."

¹⁸ Tərgha Mairamu dəgha thləmad fatsahayina də ndanggən kanda, "Nadi Chinəm!" Pərang labar da nən kanda ndang na Yeeso.

Kyad Yeeso fadghən a fa tsahayighən

(*Matta28:16-20; Markus16:14-18; Luka24:36-49*)

¹⁹ Tsu a fardi a figrha a far ladi, fatsahaya Yeeso wumnda hai a mbərha tal, chang ngganda kwaminda a tendan də, kəsər na nda a tərəm Yahudaya. Kula səndəndan sə kəla nda hai Yeeso kət a madufun ndan ndəghən, "A tsauka dədemnggirha tə kun."

²⁰ Akwasamadghən thlək nən labardi ya kyadang

haaryighən nən kanda tə kəlarghən. Tərgħa fatsahayini ləgda nda tə wutsəfayirha, kəsər nanda Chinəm.

²¹ Nggərgħa Yeeso ndang nda kanda, “A tsauka dədemnggirha tə kun. Kəla thləna Pəpa nggi ba, niya thlən kun kee kəm.”

²² Tərgħa peng bəreurha nən kanda fa ndəghən, “Thlaama Səsəna tə Pədənda.

²³ Kala niifa chahang nun dimiyidghən də, chahang ndan də, kala niifa kəm chahang ngwa nun dimiyidghən də, mba nda chahanggən də wa.”

Nda Yeeso tə Toma

²⁴ Ahu sayiddiya, Toma tal ahur fatsahayini na thləm bashadghən Mudarha, mbə ahur ndan wa a sayiddi ba na Yeeso ba.

²⁵ Nanən kee, ndang ngganda, “Nadan Chinəm.” Amma ndangga Toma kanda, “Mbi fərkəkafek wa kəl a nadi kwat kusa di a haarghən, pang nggi haar na sadə tə kəlarghən wa mbi tam fərkəkafek wa.”

²⁶ Akwasamad beena uvada fa tsahayini kanda a mbərha tal, Toma kəm nəghən ahur ndan kwaminda chicha. Amma kula səndəndan sə kəla nda hai Yeeso kət a madufun ndan ndəghən, “A tsauka dədemnggirha tə kun.”

²⁷ Tərgħa Yeeso ndanggən Toma, “Pang wan haar wa mbəda hai ya, kəlang harna. Tsəwaru kəlar na fa, tənə malang ngaala, fərkəkafek na.”

²⁸ Ndangga Toma, “Yina Chinəm, tə yina Faara!”

²⁹ Ndangga Yeeso, “Ka nana nggi ndən fər na kəkafek? Fa parkaya ni nafiya nawa nggi, amma fər nda kəkafek.”

Kama nda chireelth nanda deleewar diya

³⁰ Əna Yeeso ənwulteengya hangga a yid fatsahayighən chireethleng ngwana nda hai ahu deleewar diya.

³¹ Amma chireethleng na nda ənda hai ya tənun fərkəkafek tə ndaarha Yeeso ni Kərəsti, Wan Faara. A hu fərkəkafekkid nun a ndəghən, nun a wal yibrha ahu thləmnggən.

21

Kyad Yeeso fadghən a fatsahayighən məd

¹ Tsəbaku kyadna Yeeso fadghən a fatsahayighən a mii wutambar Tibariya. Katəraghən hai kiya.

² Nda Siman Mbiturus, tə Toma na nda aarha Mudarha, tə Nataniyel bagha ba a Kaana yi Nggalili, tə wangya Dzabadi, tə fingya fatsahaya səri, kanda heu a mbərha tal.

³ Tərgħa ndagħa Siman Mbiturus, “Dəni ka təmnda də.” Ndangga fingya fatsahaya, “Kan ma nan a dərha də a samadwa.” Wii nda, tərə nda hu kombuwol hai. Amma a fədikdi mbə ‘yasə kəs na nda wa.

⁴ A tsar kərət, ishgha Yeeso a mii kəkəshbangnda, amma

fatsahayighən kukwalang ngwa nda hai təwunni wa.

⁵ Tərgha ndangga Yeeso kanda, “Wundəlaya, təna sə a haar nun wa?” Nggərang ngganda sə, “Awo.”

⁶ Ndangga Yeeso kanda, “Muwa man panggam nun hai tə man yisəmad kombuwol di nun a waala.” Nanən kee muwang ngganda hai kəla ndang na Yeeso kanda, kəs təna nda mbang ngwa nda kahang nda ahur kombuwol də ba wa kəsər ka hang nda təna.

⁷ Tərgha tətshahaddi nggəmna Yeeso kaan ndanggən Mbiturus, “Chinəm ni!” Hərəmna Siman Mbiturus səkrha, “Chinəm ni,” kalanggən luwudghən kəsər kalang də hai. Tərgha pərgha ahu aamda hai a mii kəkəshbangnda də.

⁸ Fingya fatsahaya dənda man patu də tsau tə kəkəshbangnda ahu kombuwol. Na nda a kahang panggam də sə na lələgda tə təna. Kəsər mba nda inggun tə chehweerha wa, kəla thlətta saara haru kumnggitghən mahan.

⁹ Səl na nda kəkəshbangnda də, na tsal waarha nda a mbədi tə təna a tenggən tə kəm mburodi.

¹⁰ Ndangga Yeeso kanda, “Bama ba tə fingya təngya kəs nun kukuling ya.”

¹¹ Tərgha Siman Mbiturus kyagha hu kombuwol hai kahanggən panggam di a mii kəkəshbangnda də. Nəghən lələgda tə təngya na məmanggən haru tal tə

kumnggit tuf kap mahan, heu tə hang nda tenggini thluwus wa panggam di wa.

¹² Ndangga Yeeso kanda, “Bama ba bun həb ənnarhami.” A hur fatsahayini mbusə ndengga yidghən tsahang mee nən, “Wunni sa wa?” Kəsər səndasə Chinəm ni.

¹³ Tərangga Yeeso mburodi sə fəranggənən kanda, ənagha kee tə təndi kəm.

¹⁴ Nanənya sar Yeeso yi mahan ni nən naarha kyad fadghən a fatsahayighən a kwasamaddi thleng nanda sə ahu mərta.

¹⁵ A kwasamaddi ngwalang nanda həb ənnarhami tsahangga Yeeso mee Mbiturus, “Siman wan Yahaya, nggəmna nggi ma fingsayini ya wa?” Nggərangga Mbiturus sə, “Ha'i, Chinəm, sənnasə tafadwa nggəmdi sa.” Ndangga Yeeso, “Fərang ənnarhami wan chaurayina.”

¹⁶ Nggərgħa Yeeso tsahang mee yi səri, “Siman wan Yahaya, nggəmna nggi wa?” Nggərangga Mbiturus sə, “Ha'i, Chinəm, sənnasə tafadwa nggəmdi sa.” Ndangga Yeeso, “Lafu chaurayina.”

¹⁷ Nggərgħa Yeeso tsahang mee yi mahan, “Siman wan Yahaya, nggəmna nggi wa?” Səbgha hur Mbiturus də ka tsahang na Yeeso mee yi mahan aten ndaarha, “Nggəmna nggi wa?” Ndanggən, “Chinəm sənna əngya heu, sənnasə kəm nggəmdi sa.” Ndangga Yeeso, “Fərang ənnarhami

chaurayina.

¹⁸ Niya puro kəkafek, a sayiddi nana wundəlarha, na ngwarha fa dəna a mbərha də na midwa, amma a suhur na, na harang haar yiwa sə nggowa niifa fa dəgha tə sa a mbərha də mbuwa na midwa dərha saadə.

¹⁹ (Thləkna Yeeso ndən kee ka a kyad tur kwaman da nən na Mbiturus a mərə sə ka mananggən thləm Faara.) Tərgha ndanggən, “Mbuwu samanna.”

²⁰ Kyahargha Mbiturus hai na tətshadda nən nggəmna Yeeso kaan a mbu samad ndan. Yanda ni təngsangga Yeeso fa a sayiddi na nanda a həb ənnarhami yi Wutsəfayid Tədarha tsahang nən mee Yeeso, “Chinəm wunni na a fər sa?”

²¹ Nana Mbiturus ndən, tsahang mee nən Yeeso, “Chinəm, niifdiya wu?”

²² Nggərangga Yeeso sə, “Ana minna sə malang nggi tə yibrha ta far wuttəna ba, ma njidowa? Sa mbuwu samanna.”

²³ Tərgha labardi ya welgha də a mii fa takkwaya Yeeso tə ndaarha tətshaddi ya mbə a mərə wa. Amma ndawa Yeeso mbə a mərə wa, ‘ya ndanən, “Ana minna sə malang nggi tə yibrha ta far wuttəna ba, ma njidowa?”

²⁴ Tətshadda ni ya, nagma ənggini heu, chirethleng nən hai tə kəm ‘ya ndanən kəkafek ni.

²⁵ Na fingya əngya sə hangga ənana Yeeso. A ndam chirethleng nda kanda hai heu, kam mbə kəshirha

mbang kəs dēleewar yina ha chirelth nanda wa.

Tar fathlängya Yeeseo

*Ndaagha Yeeseo nän a thlän
Säsäna ba tē Pädända*

¹ Tiyafulus ahu deleewar na 'wani chirethleu dē chirethleu dī änggina hai katēra na Yeeseo änaarha heu tē tsahadghän ha,

² ta fardadē tērang nanda talara dē kapa na nda tērang nda talara dē kalang dē fathlänggighän sē tē thlarra Säsäna tē Pädända.

³ A hu bēndi kumnggit fada a kwasamaddi tawang nanda dē kyaddē fadghän a fathlänggighän sayi-sayi tē kēm ahu kwamangya hangga kyadāng nän ndaarha kanda nēghän tē yibrha fa. A hu bēnggini ya pērang dē labara kanda aten kutēryid Faara.

⁴ Ndēghän baldē tē kanda ahu sayiddi na nanda a hēb ännarhami ndanggän kanda, "A mal dūn Urshalima wa käl a thlänang Pēpa ändi kun ba ndänän. Dalama teena hai 'wadi pērang ändi kun ya.

⁵ Änagha Yahaya mbaptisäma tē aama, amma ahu bēngya na bayi tē Säsäna tē Pädända na nda a ängang mbaptisäma kun."

Tērang nda Yeeseo a talara dē

⁶ Tērgaha wumngga fathlänggighän hai a thlämadghän na nda a tsahang mee ha "Chinäm na a kal Isärela hai nanänya

nggērgaha wudāng kutēryirha kan ha wa?"

⁷ Ndanggän kanda, "Faara katēnggän ndäna tē säsämnda äna bēngya, amma fērang ngwanda kwaman sändēghän kun wa.

⁸ Amma a bad Säsäna tē Pädända aten nun ba kun nagha ndän tē yid nun, nun a wal säsämnda na a pēr labar na nun a fiya ko a yanggi ni a Urshalima, tē chehweed Yahudiya, tē Samariya dēgha ta mii ngwala kēshiiirha dē."

⁹ A kwasamaddi thlākñän ängginiya, tērang ngganda talara sē, kanda a käläng nda, timngga hu hashmbe dē.

¹⁰ Nana nda a tutuk yirha talara dē ka a naghän nda. Kula sändä ndan sē kälä nda hai nafiya sēri tē lukkyä fa pēpet kēkēt nagha a pathlang ndän.

¹¹ Ndangganda kanda, "Nafiya Nggalili, kama na nun kēkēt a kälärha talara dē? Yeeseo tērang nda ma kun dända tēghän talara dē. A fara sämän kēm kälä nanun ndän a wiirha, nän a nggēr wutta ba kee!"

Mattes ndän nggērgaha a mbäd Yahuda

¹² Fa thlängya Yeeseo na nda a wumnda dēfyä Dza-itun katērana ända hai ya, wuda nda Urshalima dē na iundēghän takh dē a säl mel tal.

¹³ Tērgaha kya nda hu kända dē tēnna nda aten shadghän nana nda sē tē tsaurha. Kulo thläm nafini ya na a mbädi: Mbiturus, tē Yahaya, tē Yakubu, tē Andrawus, tē Filibus, tē Toma, tē

Mbatalomi, tē Mattiyu, tē Yakubu wan Halfa, tē Siman (təsərək chehweedghən) tē Yahuda wan Yakubu.

¹⁴ Wuma nda hai heu na nda naarha hwan Faara, tē fingingya nishya hangga, heu tē Mairamu man Yeeso, tē wan mangya Yeeso həshya.

¹⁵ Na farda sə wumna faktakwaya Yeeso hai takh nda a səl haru tē kumnggit səri, tərgha Mbiturus thliigha sə ndaagha:

¹⁶ "Wan manggina, kamdē a ləghədgha 'ya ndana deleewar Faara aten Yahuda, dēgha dē tē fa kəla Kən Faara ha na manggən ka a kəsang ngganda Yeeso. 'Wad Səsəna tē Pəfənda thləkkən kətəm a mii Kutəra Ndauda.

¹⁷ Yahuda nəghən tal ahur nəm, yi wurna nda ka əna tar da nəm ya təghən."

¹⁸ (Yahuda hiidə heerha tē wudəbəl di thlənən ka thlərbuyidghən, mukka hai tē man tenggən, dalthgha hurghən kyagha hadighən kəshi.

¹⁹ Labar mərrəghən welda dē kəkər a fiya heu na a Urshalima, dəfang thləma nda mbədi tē mii Aramaya "Akel-dama," ndaarha ni "Pəpəl Fara.")

²⁰ Dəgha Mbiturus mbeedə tē ndaarha, kəsər nəghən chichireethlee hai hu deleewar Dzabura tē ndaarha,

"Ngwa tsauka wurighən kwadwure; ko niifa ahurghən tē tsaurha tē kəm,

Ngwa tərangga niifa pak mamnggitghən."

²¹ "Tsaunən kee, tətani a wur niifa nəm na a tsaurha a mbəd Yahuda. Tətani kəm niifa ni na narha tē kəm ka a sayiddi heu nanəm tē Chinəm Yeeso.

²² Ka a fardi ənang na Yahaya mbaptisəma ta bagha farda ba tərangna nda ma thləman nəm dənda təghən talara dē. Kala niifa wur nəm nən a wum teena tē kəm hu pər labar thlid Yeeso sə ahu mərta."

²³ Aah thləm nafiya nda səri: Yisufu na thləmnggən Mbarsaba na nda aarha kəm Yustus tē Mattes.

²⁴ Tərgha hwan Faara nda aten niifa kamngga a wura nda, ndaa nda, "Chinəm sa səngga hur nafiya heu, ahur nafini səri ya kyadang yandī kan wur nana,

²⁵ a tsauka tē thləndəwa a meghed Yahuda tē thlərbu ahu tar wa, kəsər kardə kan fa dēgha mbədədə kamangga fa."

²⁶ Tərgha əna wura nda aten ndan, wur Mattes nda tsauka tē thlənda Yeeso tē fingingya na kumkap tal.

2

Bad Səsəna ba tē Pəfənda

¹ A far wutsəfayirha na nda aarha pentikos, wumngga faktakwaya Yeeso hai a mbərha tal.

² Kula səndəndan sə sək fad 'ya nda a riirha kəla bəreu 'yaara a fərakh amshi hai lədagngən wuridī nana nda sə tsətsau.

³ Tərgha na 'ya nda kəla sheneu waarha kyagha sə a pathlang ndan a ndəkrhədə

tə kəm tərgha ten nngindan hai.

⁴ Ləđangga Səsəna tə Pəđənda kanda heu tə kəm katərang nnganda ndikrha hai tə fīngya mīiya dədamən-dədamən, kala yandī fərangna Səsəna tə Pəđənda kanda.

⁵ Yahudaya na a tərəm Faara, baġha ba ahu chehweeya dədamən na nda ahu Urshalima a sayiddi.

⁶ Sək na fiya wumngga hai riirha əndī kee, tərgha dfaa nda ba ka ba nda na əndī katəragha hai. Kəsangga ənwulteena kanda kəsər ko wunni səkđə kanda a ndikrha tə mīiyi ndan a mii fatakkwaya hangga wumngga hai.

⁷ Əna ənwulteena nda, tsakhmee nda, “Nafini heu naa a ndikrha ya, mbə Nggalilaya ni wa?”

⁸ Kəkən kəm kowunni ahur nəm a sək 'ya nanda ndikrha tə miighən?

⁹ Kulo kan kəm ya Far-tiyaya, tə Mediyaya, tə Elamayaya, tə nafiya chehweed Mesofotamiya, tə Yahudaya, tə yi Kafadokiya, tə yi Fantus, tə yi Asiya,

¹⁰ tə yi Firijiya, tə yi Fam-filiya, tə yi Masar, tə kəm yi na tsau tə chehweed Libiya dəgha Sayirin də. Rongya baġha ba a Roma,

¹¹ Yahudaya tə kəm fīngya kyahargha hai na takkwa Yahudaya Kərəstaya, tə Larabaya. Kəm heu səkđəm nafiniya a ndikrha tə mii nəm aten əngya na məmanggən ənana Faara!

¹² Kanda heu na ənwulteena nda tsangga teena kanda, tsahang mee nda fandan, Tur mani ya?”

¹³ Amma fīngya na ahur fiya wumngga hai na nda a waa farha ndaa nda, “Kanda heu tərangna mbaala kanda in!”

Mbiturus pərdə labar Faara a fiya wumngga hai

¹⁴ Tərgha Mbiturus thli-ighasə tə fathlängya kum kab talđi, təranggən uradghən sə ndanggən fiya wumngga hai, “Kun heu kaama thləmaarha hai ngga, wanmanggina Yahudaya tə fīngya na tə tsaurha a Urshalima! A sahad dūn aten əndīya wa.

¹⁵ Fīngya ahur nun a ndaarha nafiniya tərang mbaala kanda teena. Mbə kəkafek ni wa! Tsar ni 'wan ya. Mbə mbaala tərang fiya teena a tsar kiya wa.

¹⁶ Awo, 'ya nanun a tsar diya 'wad annabi Djoyel thləkkən kətəm.”

¹⁷ “Ndagha Faara, a mii ngwala kəshirha, niya fərang Səsəna fiya heu.

Wangginun nda həshya tə nishya na nda a thlək 'ya ndana Faara, Wundəlayi nun na nda a na əngya kyadang ni kanda,

Tə kəm shinggi nun na nda a səsəniirha.

¹⁸ Ko aten mafayina ni nda nishya tə həshya heu, Niya fərang səsəna kanda ahu bəngginiya,

Tə kəm nanda a pər 'ya
ndani.

19 Niya kyad ənwulteena hai a
frakh amshi,

Tə ənsakhrha hangga a
hweede,

Fara tə waarha, tə kəm
hashmbe tə ine na
tikdik.

20 Na nda a tsawang yan-
faara wula,

Ndərə kəm tsauka yiba
kəla fara,

Kapa na mamnggit far
Chinəm bərha ba.

21 Kala niifa aagha thləm
Chinəm,

Nən wal hərəkrha.' *"

22 Nafiya Isərela, kaama
thləmarha hai! Yeeso tə
Nadzarat niifdi kyadang na
Faara kun tə ndaarha ka
niifani, ənadə ənwuteengya
məmanggən tə ənsakhkya
ahur nun kun tə altennun
səndunsə.

23 Faara fərgha niifdiya
a kun tə səndəghən, kun
kəm tə thlarra fa mbəlfeyya
bəlanguun tə taurha də aten
kadfirha.

24 Amma Faara thləng də
sə ahu mərta tə kəm thliida
sə tə yibrha, kəsər mbə mərta
mbang kəsghən ha a kwarha
wa.

25 Ndauda kəm thləkdə
pathla atənggən ndəghən,
"Nadi Chinəm kətsar a
thləmanna. Kəsər nəghən a
yisəmanna, mbi tərəm nda
wa."

26 "Nənən kee, na hurna
a ləghətta tə wutse-
fayirha,

Tə kəm na miina a fal-
ghən!

Na fanna a yibrha tə
mbərtaarha.

27 Kəsər mba mal nggi ahu
kwad mərta wa,

Tə kəmda mba nggəmfa
tə Pədənduwa məthgha
wa.

28 Kyadenna kwaman yibrha,
Na ləgdeerha tə mbənafa
a thləmad wa."

29 Kun wanmanggina
numama aten əndiya, mbə
Ndauda a ndikrha a al-
tənggən ahu palthdi ndani
ya wa, kəsər mərde pang-
ganda, tə kəm ten kwadghən
bəlghən a thləmannəm.

30 Amma nənən ndəghənggi
annabini tə kəm sənda sə
ndangga Faara har tə dəf
mee, tə ndaarha nən a
tərang niifa ahu chichiyighən
tsawanggən ahu tsənggam
nggən.

31 Nana Ndauda əndi bəgha
katərarha hai a mbee thlək
pathla nən aten thlid Kərəsti
sə ahu mərta tə ndaarha
mal wa ndan hu kwarha wa
tə kəm mbə thlu fadghən a
məthla wa.

32 Faara thləng də Yeeso sə
ahu mərta kəm heu na dəm
ndən kəkafek ni.

33 Nanənya fərang nda
mbəd tsaurha yi tsənggam
mamnggirha a talara a
yisəmad Faara. Kəla ndana
Chindi nən a fərang Səsəna
tə Pədənda, fəranggənən kan
kəm ndəghən bəngga ənda
ba nun a naarha tə səkrha
a weeriya.

34 Kəsər Ndauda tafadghən
'wawa tərta talara də wa,
amma ndəghən,

* 2:21 2:21 Djoyel 2:28-32.

Chinäm ndanggän China,

“Tsawu a yisämanna.

35 Käl a tsawang di fa
tsanggiwa,

A kamu saryi wa.”

36 “Nanän kee, ngwa tsauka tē sända ko wunni a Isærela tē ndaarha Faara ænagha Yeeseo diya tawang nun dē a tsauka ndæghænni Chinäm tē kēm Kæræsti.”

37 Sækna nafini labardi ki Mbiturus tsuwar hur ndan nän fa, ndangganda Mbiturus tē fingsya fa thlänggini, “Wan manggina ma nan a ænaarha?”

38 Nggærangga Mbiturus kanda sē, “Kowunni ahur nun tētani a malanggän ðimiyidghän kyahargha thlæmad Faara ba, ænang mbaptisæma nda ahu thlæm Yeeseo Kæræsti yi chakh ðimiyirha, tē nun wal færra Sæsæna tē Pæðanda.

39 Thlækna nda pathdiya ka kun tē wangginun tē fingsya mbuwa wa Yahudaya tē nafiya na Faara a aarha ba kēm.”

40 Yiyang thlæmaarha nän kanda teena; tē fingsya pathya hangga tē kēm hwan kanda nän, “Hærga man fan-nun ahu kæshiid weeriya yi mbælfæerha.”

41 Fingsya thlægha palth Mbiturus kēm ænang mbaptisæma nda kanda, a fardiya chik nda tē fiya færga kækafek takh nda a sæl haru kumnggitghän mahan.

*Wum ten fatakkwaya
Yeeseo*

42 Wum teena nda tē fingsya fatakkwaya Yeeseo, dæf teena nda tē tsahad fa thlängya Yeeseo ha tē tsau dædemnggirha tē ndan hu kyang nda mburodi hai tē hwan Faara.

43 Ko wunni tæræm Faara nän, kæsær fathlänggini a æna ænwuteengya hangga.

44 Fa takkwaya Yeeseo tsawa nda a mbærha tal ndæghang ngganda ænggindan hai na nanda tæghän ha heu.

45 Heng ngganda ænggindan dē ndæghang wudæbælghænda a fiya na tē billarha.

46 Ka fad dæthla mbærha fa hai na nda dæfang shilee Faara teena ahu Kæn Faara na a Urshalima. Na nda narha wumnda hai ahur wurayindan na nda a kyang mburodi hai hæb ænnarhami nda tē wutsæfayirha tē hura tal.

47 Na nda narha fal Faara nagha shili ndan sē a fad fiya heu. Ka parra fara fa na Chinäm narha chighang fingsya kanda walgha hæærkha. Na nda narha fal Faara nagha shili ndan sē a fad fiya heu. Ka parra fara fa na Chinäm narha chighang fingsya kanda walgha hæærkha.

3

*Mbiturus kænang dæ
sæfænda tæhwanda*

¹ Na farda sē nda Mbiturus tē Yahaya kanda diye a Kæn Faara dē na manggän a sayid hwanda na fiya ænaarha yi yarra yanfaara hai.

2 Ndusang nanda Kæn Faara fa na a Urshalima, na niifa sê sêfênda ka nggêttêghên hai na nda narha dêfang nda a kwatkirêm Kæn Faara na manggên na nda aarha "Kwatkirma na ngga," ka nagma a hwanang nda fiya na kyarha a pèpal Kæn Faara ba na manggên.

3 Nanên nda Mbiturus tê Yahaya takh nda a kyarha Kæn Faara dê hwanang wudêbêla nên kanda.

4 Nda Mbiturus tê Yahaya irang yirha nda fa, ndangga Mbiturus, "Kêlang kan!"

5 Sêfêndêdi kêlanggên kanda ngga na midghên sê a fêrang wudêbêla nda.

6 Amma ndagma Mbiturus, "Mbê wudêbêla sê a haar na a furoyi wa. Amma 'ya nani têghên ha ndên niya furorha. A hu thlêm Yeeso Kêrêsti tê Nadzarat, thliu sê wiina!"

7 Têrga Mbiturus kês harghên nên yisêma, thlenggên sê. A mbêdi tsu saryighên tê kukwathladghên nagma kanglang.

8 Thliigha sê harat ishgha kêt tê saryighên. Katêranggên wiirha hai, kyagha kêk Faara dê tê kanda nagma a wiirha hai tê pêra sê, nagma a fal Faara.

9 Fiya heu naghên nda a wiirha hai ndêghên a fal Faara.

10 Kanda kêk kukwalang ngganda hai ndêghênni na tsaurha a mii kwakirêm Kæn Faara na manggên, na hwanda wa, têrga

ênwulteena kêssanggên kanda, ka êndi naa nanda.

Labar Mbiturus ahu Kæn Faara na a Urshalima

11 Na sêfêndêdi tsêb tê Mbiturus tê Yahaya ha, fiya heu kêsangga ênwulteena kanda mbêna nda thlêmandan ba a mbêrha dê na nda aarha Mêthlêm Sulemanu.

12 Nana Mbiturus ndên kee, ndanggên kanda, "Nafiya Isêrela, kama na teena wulang kun kee? Kama kêk nun a kêlang kan kêla tê sêsêmnda alten nan ni nduwa ka takkwa nan Faara ngga ndên ênagma ndên na kamshidi a wiirha ya wa?"

13 Faara yi Ibrahim tê Ishaku tê Yakubu, Faara yi chichiyinêm ndêghênni manangga mafadghên Yeeso ndên kênanngga niifdiya. Yeeso dêni fêr nun ka a bêlang ngganda, kar nun a mbed Mbilatus, na midghên sê kwang a kalghênên hai.

14 Kardun tê Pêdênda tê, tê nggayirha fa, a megghedghên kada kalla niifdi nun hai na bêl farha.

15 Bêlanggun tê fêr yibrha, amma thlengga Faara sê hu mêrra. Kan ni kêk nagma ndên!"

16 "A hu fêrkêkafekirha hu thlêm Yeeso, ndên walna niifdi kênda ya, kun kêk 'wadun teena sêndun sêfênggidghên sê. Fêr kêkafek hu thlêm Yeeso ndên kênanngga a yid nun."

17 "Nanênya shayina, sêndisê 'ya êna nun kun tê mamnggid nun a Yeeso ka yamid sênda ni.

18 Amma Faara nəghən a ləđang nda əngya ndana annabiya aten Kərəsti tə ndaarha nən tətə ni na səsarha aten əngginiya.

19 Nanən ya malaman dimiyid nun, kyakhrun a thləmad Faara bə, tənə nda tsabang dimiyid nun də.

20 Na farghən bəyi bəna Chinəm hunang hur nun hai. Nən a nggər thlənang Yeeso kun hai, Kərəsti wur nən.

21 Tətəni a tsauka a talara, pa bəgha sayid dəbə nanda a wudang ənggina bə heu ndana Faara a mii annabiya tə pedənda kətəm.”

22 Ndagha Musa, “Chinəm, Faara nun nən a thləng annabi kun sə kəla nggi ahur nafi nun. Kaaman thləmarha fa ahu əngya nən a pərang kun heu.

23 Kala niifa kargha kang thləmarha annabi də fa ya na nda a ndəghang hai tə nafiya Faara.”

24 Ka aten Samaila bə, annabiya heu thlək nda ənggini na a katərarha hai a weeriya.

25 Kun chichiya annabi yina ni, nuwun sə kəm ahu dəf mii dī ndangna Faara chichiyi nun. Kəsər ndangga Faara Ibrahim, “A fad chichiyiwa na nafiya kəshirha a wal parka.”

26 “Thləng na Faara mafadghən sə, 'waghən thlənənggən kun də Isərelaya, ka a fərang parka nən kun, kyakhrang nən kun bə ahu tar dimiyid nun.”

4

Mbiturus tə Yahaya a mbed kognaya

1 Nana Mbiturus tə Yahaya a kalang fiya sə, fingya firistaya yi Yahudaya, tə mamnda fa kəla Kən Faara ha na manggən, tə fingya sadukiyaya bə nda wal kanda.

2 Mamnggini ya billad nda kaan ka nana Mbiturus tə Yahaya a tsahang fiya ha tə ndaarha ahu thləm Yeeso na thliirha sə tə yibrha ahu mərə.

3 Kəsang ngganda kanda, nanən tsə figrha hai muwang ngganda kanda a kəndə kəl a tsar.

4 Amma fiya hangga səkka laḅar ndan fər nda kəkafək, chikka hang nda həshya takh nda a səl haru kumnggitghən tuf.

5 Dalthna mbərha hai mamngya Yahudaya heu tə shingya tə fa maləmgnya ngyakhrha wuma nda hai a Urshalima.

6 Hanana mamnda firis na manggən a mbədi, tə Kayafa, tə Yahaya, tə Aledzanda, tə fingya hurfaya firis na manggən.

7 Kyang ngganda nda Mbiturus bə tə Yahaya tsahang mee nda kanda, “Tə tur yanggi səsəmnda, nduwa kəm tə thləm wun ənanun əndiya?”

8 Tərgha Mbiturus lələgda tə Səsəna tə Pedənda ndənggən kanda, “Kun mamngya tə shingya chehweed nəm,

9 nun a tsahang mee kan ka əna nan 'ya ngga aten

səfəndədi ya wa? Na min nun sə a sən kwaman da nun walnən kənda wa?

¹⁰ Ngwa pərang nggəni kun a pəpal tə nafiya Isərela heu, tə ndaarha wal nən kənda tə səsəmnda thləm Yeeseo Kərəsti tə Nadzarat. Niifda ni tawang nun də, thleng na Faara sə ahu mərta.

¹¹ Labar Yeeseo ni thlək na nda ahu deleewar Faara, nda nən, Ferdi kar na fa təngya, ndən tsauka fer sar kəna.

¹² Mbə wal hərəkrha sə a ki niifa pak wa! Mbə thləma sə ahu kəshirha fər na nda a fiya, nəm wal hərəkrha sə wa.”

¹³ Wulangga teena mamnggini ka nana nda həhasyid nda Mbiturus tə Yahaya. Sənda sə kəm fathlənggini səri ya pakhtəduya ni, karatawa nda wa. Dal teena nda hai kaar na nda tə Yeeseo.

¹⁴ Amma na nanda a na niifdi kənanng nanda kət a thləman ndan, mbə 'yasə na nda mbang thləkrha wa.

¹⁵ A mbədi kee ndang ngganda nda Mbiturus tə Yahaya a mal kənda nda. Tərgha kokhnayini ndang ngganda ndan,

¹⁶ “Ma nəm a ənaarha tə nafiniya? Mbəm ngaala tə ndaarha ənawa nda ənwulteena wa, fiya heu a Urshalima sənda sə kee.

¹⁷ Amma a nggər nda pər labardiya wa, tama kəs thləman ndan nəm a nggər nda pər labara ahu thləm Yeeseo wa.”

¹⁸ Tərgha aah fathlənggina nda ba ndang ngganda kanda a nggər nda kala sə tə

kəm tsaha nda ha ahu thləm Yeeseo wa.

¹⁹ Amma Mbiturus tə Yahaya nggərang ngganda kanda sə ndanda, “Tamnggun ndaarha na mid Faara sə a fərang mamnggirha nan kun ama ndəghən wa?

²⁰ Mban tam malang pər 'ya na nan tə sək nan wa.”

²¹ Nggər nanda yiyang thləmaarha kanda teena, kal kanda nda hai. Wulangga kwamana kanda na a tsətsəl kanda nda, kəsər fiya heu kanda a fal Faara aten əndi katərgha hai.

²² Niifdi kənanng nanda tsauka ənwulteena huradghən kaldə kumnggit fada.

Hwan Faara yi fatakkwaya Yeeseo

²³ Kal na nda kanda hai, Mbiturus tə Yahaya dənda thləma fingya fatakkwaya də pərang ənggina nda kanda ndana mamnda firistaya tə shingya.

²⁴ Sək nanda palthdi, tərangga fatakkwayini urad ndan sə ka a hwan Faara nda, ndaa nda, Chinəm sani na tə ngyakhrha ha ənagha talara tə hweede, wuri aama tə kəm əngya heu na ahur ndan.

²⁵ Ka kətəm thləkna pathla Səsəna tə Pefənda tə mii mafadwa Ndauda na chichid nan, tə ndaarha,

“Kama na nafiya mbuwa Yahudaya tə səbrha hura?

Kama na nda a mbətta hai aten numad əngya ka?

26 Kutørya kəshiirha ngwanda
fa ka yanda,

Wum kutørya hai na
nda a tsan Chinəm tə
Kərəstidghən.' ”

27 Hirdus tə Mbuntus Mbi-
latus tə fiya mbuwa Yahu-
daya tə nafiya Isərela ahu
wupəri diya wumang nda
tendan kar nda mafadwa
Yeeso tə pədənda, wurna na.

28 Kəkafek, kala 'ya əna
nanda nəghən tə sənduwa
kəla ndana ka kətəm nən a
katərarha hai tə səsəmnggit
wa tə nggəmənduwa kəmda.

29 “Nanənya, Chinəm suwu
mbəlfed ndan, fərang kan-
langgirha kan mafayiwa na a
pər labar wa nən.

30 Pəpəng harwa də yi
səsəmənda kənda, tə kəm yi
əna ənwuteengya ahu thləm
mafadwa Yeeso tə Pədənda.”

31 A kwasamaddi hwan na
nda Faara, mbədi na nanda
sə rəbgha fa, na nda heu
lələgdə tə Səsəna tə Pədənda.
Tərgħa pər labar Faara nda tə
kanglang nggirha.

*Kala 'ya yi fatakkwaya
Yeeso yindan ni heu*

32 Fatakkwayini heu hur
ndan tə numad nda tal
ni. Tə kəm 'ya nana nda
təghən ha mbə niifa ndaarha
yighənni katənggən wa, na
nda ndəghang nda ənggindan
hai a pathlang ndan.

33 Fa thlənggini tə səsəmənda
pər nanda labar thlid Chinəm
Yeeso sə ahu mərta, mamng-
git nggayid Faara nagħa aten
kowunni ahur ndan.

34 Mbə yamirha sə a fan-
dan wa, kəsər nafiya na tə

pəpalya tə wuraya ha heng
nda kanda də

³⁵ ba nda ba tə, tə
wudəbəlđi fəranggənda
fathlängya ndəghang
nggənda nafiya mbuwa
təghən ha.

36 Kəla, Yisufu, na fa
thləngya aarha Mbarnaba,
ndəna wan tə shik farha.
Tə Lawirha ni bəghən ba a
Sayifurus.

37 Na pəpal ghən sə
henggən də bagħa ba tə
wudəbəlghən fəranggənən
fathlənggini ndəghang
nggənda nafiya mbuwa na
'ya sə a har ndan.

5

Hananiya tə Shafratu

1 Na niifasə thləmnggən
ni Hananiya, thləm nukkun
kəm Shafratu, henggən pəpal
də.

2 Tə sənda nukkun sə,
bəbee nda ha ahur wudəbəlđi
a altənggən. Amma bagħa ba
tə tahadghən dəfanggən hai a
mbed fa thlənggini.

3 Tərgħa ndagħa Mbiturus,
“Sa Hananiya, kama nda na
malang nda Sheetan kyagħa
hurwa hai, na nggabang nda
Səsəna tə Pədənda fa na
bəbeng nda tahad wudəbəl
hedđi a alten wa.

4 Kapa na hengdə mbə
yiwa ni wa? A kwasamaddi
heng nadə kəm, wudəbəlghən
mbə yiwa ni əna taara na sə
kəla na midwa wa? Kama na
əna əndiya kee? Mbə kanni
nggabangna fa wa, amma a
Faara ni.”

5 Səkna Hananiya
pathđiya, fəlgha hai mərgha,

nafiya heu säkka ndän kəm kəsangga härenga kanda.

6 Thliigha wundälaya ba fadang ngganda tē kabad pa mērra tērangganda dā nda pang nda.

7 Tsəbaku kyagha nukkun ba, kula ndəghən sən əndasə katəragha hai.

8 Tsahangga Mbiturus mee, "Pərekən, sa tē Hananiya ənda wal nun ahu pəpaldi heng nun də?" Ndəghən, "Nəghən kee."

9 Tərgħa ndangga Mbiturus, "Kama nun numa 'ya kiya wumanggun mee ka a kəkəranggun Səsən Chinəm? Kulo! Sar nafini pangga chimadwa a kwatminda, nanda a tərərħa kəshaadə kəm."

10 A mbədi tsu kee fəlgha hai a mbəndan mərgha. Bana wundəlayina ba, ba nda walghən məmərə tērang ngganda kəshaadə dā nda pang nda tsau tē chimadghən fa.

11 Kəsgha häreenga faktakwaya Yeeseo heu tē fīngya säkka labardi.

Fa thlängya kənanng nda haaya hangga

12 Fa thlänggini ənanda ənsakhkya tē ənwuteengya hangga kyadgha səsəmnda Faara. Fa fərkəkafekkyā kətsar na nda naarħa wumnda hai ahu Kən Faara na manggən a mbərħa na nda aarħa, Məthləm Sulemanu.

13 Mbə niifa sə a kəshi na midghən wum teena tē kanda wa, ko nanən fiya a fərang mamnggirħa kanda.

14 Həshya tē nishya hangga katərang ngganda fərkəkafek hai a Chinəm.

15 Kəsər ka ənwultenggini ənana fa thlänggini, nagħa fiya a kyang haaya ba hunang ngganda kanda hai a mii kwamana fīngya ahu sərya tē dənggəlyā tēna shishingnda Mbiturus bərħa ten fīngya ba a na də a mbərādə.

16 Fiya hangga wumngga hai bəgha nda ba ahu talya na tsətsau tē Urshalima fa, kanda a bərħa ba tē haya, tē fīngya na tē ənkaheeya fa, kanda heu wal nda kənda.

Səsad fa thlänggini kəsər ka Yeeseo

17 Tərgħa firis na manggən tē nafiyighən heu na nanda tē kanda, nafiniya Sadukiyaya ni na nda a sərghang fathlänggini fa.

18 Kəsang ngganda kanda, muwang ngganda kanda ahu porsəna də.

19 Amma a fidikrħa bəgha təthlənda Chinəm ba inanggən kwatmingya porsən dā də, kyanggən kanda hai. Tərgħa ndanggən kanda,

20 "Daama ahu Kən Faara də na manggən dun pər labar weerənda yibəddiya a fiya!"

21 Dalthna mbərħa hai, fathlänggini kya nda ahu pəpal Kən Faara də na manggən kəla thləghang na tē thlənda Faara kanda. Katərang ngganda tsaharħa ha.

Firis na manggən tē fīngya nanən tē kanda aah kognaya nda ba heu tē shingya Isərela.

Tərgha thlən farha nda ahu porsəna də ɗa nda ɓarha ɓa tə fathlänggini.

²² Amma səlna nafina ɗə thlən nanda ɗuwa nda wal kanda a kən porsəndi wa, wuda nda thləmad mamngina ɗə ndaa nda

²³ “Də ɗan ɗə ɗan wal kwatmin porsəndi chicha, fa kəlaya ha kəkət a mii kwatkirəm ɗi. Amma inang nan hai kyanan sadə, walwan niifa sə wa!”

²⁴ Səkna mamnda fa Kən Faara ha tə mamngya firistaya kee, tərgha wulangga teena kanda təna mii ngwala əndi a ənaarha kən ya.

²⁵ Tərgha ɓagha niifa ɓa ndanggən kanda kulo nafini muwang nun kanda ahu porsəna ɗə kəkət a pəpal Kən Faara na manggən kanda a tsahang fiya ha.

²⁶ Tərgha mamnda fa kəla Kən Faara ha tə nafiyighən ɗənda ɗə ka a ɗanda ɓarha ɓa tə fa thlänggini. Amma mbə tə kanglanggirha wa, kanda a tərəmnda na ɗə fiya muk kanda tə ferya.

²⁷ Tərgha ɓa nda ɓa tə fathlänggini isha nda a mbed kognaya ka a tsahangga mamnda firistaya mee kanda ha.

²⁸ Ndangganda kanda, “Yanang ɗan kun a pəpal tə ndaarha a nggərdun tsaharha ha tə thləmɗiya wa, amma kulo hai tsahang ɗun fiya ha hangga a Urshalima, har kun a puwang hakked mərri niifdi kan fa ɓa ya.”

²⁹ Amma Mbiturus tə fingya fathlängya nggərang ng-

ganda kanda sə ndaa nda, “Tətani a fərang mamnggirha nan Faara ama ngyakhrha niifa.

³⁰ Faara yi chichi yinan thlengga Yeeso sə ahu mərə, a kwasamaddi ɓəlang nun ahu taurha ɗə aten kaɗiirha.

³¹ Tərangga Faara a yisəmadghən ɗə, tsawanggən mamnda tə kəm tə hərəkrha, ka a inanggən kwaman chakh ɗimiyirha ɗə tə chakh ɗimiyirha a nafiya Isərela.

³² Kan kəm nadan əngginiya kəkafek ni, na Səsəna tə Pəɗənda kee kəm, fərang na Faara nafiya na sək mighən.”

³³ Səkna ndan kee, səbgha hur ndan ɗə kaan na mindan sə a ɓəlang ngganda kanda.

³⁴ Amma tə farisarha sə ahur ndan na thləmnggən Ngamaliya, təmaləmnda ɗəlewar ngyakhrha Musa, na fiya heu a fərang mamnggirha thliigha sə ahur kogna yini ndagha a kyagha nafini kəshaadə 'wan.

³⁵ Tərgha ndanggən kanda, “Kun nafiya Isəreela, kwarama tə əndi na minnun ənaarha a nafini ya!”

³⁶ Huraya mbərgħa ɗə na niifa sə kyagha ɓa na nda aarha Tudas, tsawanggən al-tənggən kəla manda niifa. Nafiya takkwagħa ndən takh nda a səl haru kumnggit faɗa. Amma ɓəlang ngganda, weleng ngganda fa takkwayighən ɗə, tsauka mii ngwalan ndan ni.

³⁷ A kwasamadghən kəm a sayyid thlətta fiya, Yahuda tə Nggalilarha kyagha ɓa ləm fiya nən fa mbusamadghən

nda, ndəghənggima bəlang ngganda, nafiya heu mbuwa samadghən weleng ngganda kanda hai.”

³⁸ “Nanənya, niya pəranggən kun kalama nafina hai ya, malaman kanda wii nda, ana numandan tə tar ndan yi farha ni mbə təra hai wa.

³⁹ Amma ana numandan tə tar ndan yi Faara ni mbə kwamana sə a yadanggünun nafina fa ya wa, nun a wal altennun kee a yanda tə Faara.”

⁴⁰ Palthdi keeghən tsuwardə kanda tərgha aah fa thlənggina nən ba, tsada kanda nən. Tərgha ndangganda kanda ma nggər nda ndikrha tə thləm Yeeseo wa, a mbəra kal kanda nda hai.

⁴¹ Tərgha thliigha nda sə a mbed mamnggini na nda a na wutsəfayirha tə ndaarha tsək nda a səsanda ka thləm Yeeseo.

⁴² Ka fad dathla mbərha fa hai na nda narha dərha a Kən Faara tə kəm kya nda wurewure na nda a tsaharhaha tə pər labar Faara tə ndaarha Yeeseo ndəna Kərəsti wa.

6

Wur nda nafiya məd

¹ A far yini na fatakkwaya Yeeseo aten chikrha, tərgha fingya Yahudaya na a ndik mii Helenaya na a huhurumnda aten Yahudaya na a ndik mii Aramaya tə ndaarha mba nda dang nu mər yindan sə hu ndək ənnarhami wa.

² Tərgha fathlənggini kumkap sərıdı wumang

ngganda fa takkwayina ba heu ndaa nda, “Məməlwə wa na a mal pər labar Faara nəm, kyam hu tar ndək ənnarhami də wa.

³ Nanən ya wanmanggina, wurama həshya məd ahur nun na lələgdə tə Səsəna tə kəm na tə huteena fa. Nəm a fərang tardı kanda ya

⁴ kəm dəm mbeedə tə hwan Faara tə tsahad labar Faara ha.”

⁵ Palthdi thlək nanda mbenanggən fiya heu wumngga hai, wur nafina nda ya: Istifanus, niifa ni na tə fərkəkafek fa lələgdə tə Səsəna tə Pədənda, tə Filibus, tə Mburokoras, tə Nikano, tə Teman, tə Mbarminas, tə Nikalas niif Antakiya mbə tə Yahudarha ni wa amma kyagha hu takkwa Yahudaya hai, nanən ya tsaudə kərəsta.

⁶ Nafini məd ya kyadang nggənda fa thlənggini hwan Faara nda dəfang haara nda kanda teena.

⁷ Welgha labar Faara a mbəya də hangga. Nagha fatakkwaya a chikrha kaan a Urshalima, tə kəm firisya hangga yi Yahudaya fərgha kəkafek tə Yeeseo.

Kəsang nda Istifanus

⁸ Istifanus nəghən lələgdə tə nggayid Faara tə səsəmnda kəm, ənadə ənwultengya tə ənsakhkya hangga ahur fiya.

⁹ Amma farda sə fingya nafiya ahu Kən Faara ba na ngguchit na nda aarha yi fiya hərghang nanda kanda hu mafayirha, katərang ngganda ngaala hai təghən. Na Yahudaya sə bəgha ba a

Sayirin tē Aledzandəriya tē kēm chehweed Kilikiya tē Asiya.

¹⁰ Mbusə ahur ndan na mbang tsan hutēn Istifanus tē Səsən Faara na atenggən wa.

¹¹ Tərgha shighang ngganda fingya fa bəbee a nggabang ngganda Istifanus fa tē ndaarha, “Səkđan ndən a ndik labar sar farha a Musa tē Faara.”

¹² Thlenggən hur fiya, tē shingya tē fa maləmgya đeleewar ngyakhrha Musa. Kəsang ngganda Istifanus đənda teghən a mbed kog-naya dē.

¹³ Nggabang ngganda fa tē ndaarha, “Niifđiya kətsar nən narha thlək ‘ya đimi aten kən hwan Faara na manggən tē kēm ngyakh Musa.

¹⁴ Kəsər sək đan ndən a ndaarha Yeeso tē Nadzarat nən chang Kən Faara hai na manggən tē kēm mbedenggən əntin Musa hai malang nanda kēm hai.”

¹⁵ Kogna yini heu irang yirha nda Istifanus fa, kəsər pəmnggən nəghən a chimnda fa kəla yi təthlənda Faara.

7

Labar Istifanus

¹ Tərgha Firis na manggən yi Yahudaya tsahang mee nən Istifanus, “Palth yiniya kəkafek ni wa?”

² Nggəamangga Istifanus ndəghən, “Wan mang-gina tē chinggina, keema thləmaarha fa! Faara

tē mamnggitghən dədə thləmad chichid nəm Ibrahim dē ndəghən baldə a Mesopotamiya kapa nən dərha Haran dē tē tsaurha.”

³ Ndangga Faara, “Malang chehweed nggəttəwa tē hur-fayiwa, dənna ahu chehweed dədə niya saworha.”

⁴ Nanən kee malangga Ibrahim chehweed Kaldiyayini tsauka a Haran. A kwasamaddi mərna chin, thlənangga Faara ahu chehweddə ba mbədi nanun sə tē tsaurha ya.

⁵ Amma Faara fərangwa langaarha a mbədiya wa, ko dəf saara tal yi chehweerha. Dəf Faara miighən a ndəghən tē chichiyighən na bayi a samadghən nən a fərang chehweddə kanda ko nanən mbə wanggighən sə wa.

⁶ Ndangga Faara Ibrahim, “Na chichiyiwa a tsaurha ahu chehweerha pak, əna tar mafayirha nda səsangganda kanda yi hurarha haru fada.

⁷ Amma niya səsang chehweddə kyangga kanda ahu tar mafayirha hai, a kwasamadghən na nda a kyarha sə fəree mamnggirha nda a mbədiya.”*

⁸ “Faara kəm fərang dəf mee nən Ibrahim yi thlee muwa a fardi. Nanən tsauna Ibrahim chin Ishaku, thləng muwa nən a far beena wuvađa. Tsauka Ishaku chin Yakubu, tē kəm tsauka Yakubu chin chichiiya Isərela kumkap səri.”

* 7:7 7:7 Katərarha 12:7; 15:13-14; Kyarhaba 3:12

9 “Kəsər chichiiyini na nda a sərghang Yisufu fa, heng-ganda a Masar də kəla ma-farha. Amma Faara nəghən təghən ha

10 kyanggən sə ahu billadghən heu. Fərang sənda nən Yisufu tə kəm naghā fadghən pet a mbed Fir'auna kutər Masar; nanən kee fadangga Fir'auna tsauka ngwamna hu chehweed Masar tə kəm mamnda ahu wuri kutəryidghən.”

11 Tərgħa miirha kyagħa hu chehweed Masar hai tə yi Kan'ana. Nagħa səsaaħa sə kaan, tərgħa chichiyinəm ngwalagħa ənnaħmi hai a haar ndan.

12 Səkna Yakubu ndaaħa bəlgha hwarma sə a Masar, thlən wanggighən nən də da nda hiirħa ba, kanda tsauka chichiyinəm.

13 Wuttə ndan də yi səri, Yisufu chalmang fadghənən wan manggighən, kyadang wanmanggighən nən Fir'auna.

14 Tərgħa Yisufu thlängga də a chin, Yakubu, tə hur-fayighən a ba nda a Masar ba, kanda heu kumggit məd kap tuf.

15 Tərgħa Yakubu dəgha Masar də. Mərgħa a mbədi ndəghən tə chichiyinəm.

16 Mər yindan tərangganda kanda a Shekem də pang-ganda kanda ahu kwaddi hi-ina Ibrahim a haar wangya Hamor.

17 Nduwusna sayidda ba na Faara a ləđang nda 'ya ndanən a Ibrahim, hang

nda nafinəm a Masar chikka kaan.

18 Tərgħa nggərgħa nda əna kutəra a pak a Masar səngwaa Yisufu.

19 Kutər diya huk də nafinəm naghā a ngyabang nda fa nggətya a muwang-ganda wufar waya də nggət nanda ka a mərə nda.

20 A hu sayiddi nggət nda Musa, wundakhne ngga a yid Faara. Kərgħəna fa nggətyighən ahur minda yi ndəree mahan.

21 Dəfang nanda a kəshaadə, malghənda wu-tarad Fir'auna təranggən kərgħənən tsauka yighən.

22 Tsahang thladwayid Masarya nda Musa ha heu, ndəghən nggi kəm nəghən tə səsəmnda fa hu labara tə ən ənadghən.

23 Tsəna Musa hurarħa kumggit fada, na midghən sə a weng tala nən nafiyighən, nafiya Isərela.

24 Na wan tə Masar nən a dəghang nda tə Isərela də. Dəgha də dənggən tə Isərela da sə, bəlanggən tə Masar di.

25 Tamngga Musa ndaaħa na nafiyighən a sənda sə tə ndaaħa na Faara a əna taara təghən ka a hərgħanggən kanda, amma səngwa nda sə wa.

26 Dalthna mbərħa hai nggərgħən weng tala kanda faddən dəgha wal Isərelaya səri a kanda ndan a yanda. Midghən sə a ndəghanggən kanda hai, ndanggən kanda, “Kun nafiniya, nuwun a wanmanggi. Kama nda nun a yanda tə ndan?”

27 “Amma yandi na a dæghang nda shadghæn dæ puwanggæn Musa man patu dæ ndanggæn, wunni tsawowa kutæra nan, tæ ngwa kumarha aten nan?”

28 Na a bæleerha kæla bælang na tæ Masar di bærarha wa?”

29 Sækna Musa ndæn kee, dæagha mal chehweed dæ næn dægha tsau ronggirha a chehweed Mediyen nggæt wangya hæshya næn særi a mbædi.

30 “A kwasamad hurarha kumnggit fada, tæthlænda Faara bægha thlæmad Musa dæ ahu kæssa waarha ahu dæfrha ngguchit a kaheerha na tsau tæ wumnda Sænai fa.

31 Nanæn ndæn kee, kæsgha ænwulteena ndæn a mbædi. Nduwus næn dæ ka dægha kælång nda, sæk urad Chinæn næn, ndanggæn,

32 Nggini Faara yi chichiyiwa, Faara yi Ibrahim, tæ Ishaku tæ Yakubu.” Tæræmngga Musa nagha fadghæn a ræprha fa, nggærwa fadghæn ndang nda a dægha kælång nda bæal wa.

33 “Tærgha Chinæn ndanggæn, Kædang paham wa hai, kæsær ishgha a mbæd tæ Pedænda.

34 Nadi sæsaddi na nafina a saarha fa a Masar. Sækdi tendan ndæn bæni bæ a bi hærgang nda kanda. Nanæn ya duwa dæ, kæsær niya thlæn sa a wufana Masar dæ.”†

35 “Musa dæni kar nanda tæ ndaarha, ‘Wunni tsawowa kutær nan, tæ tæ ngwa kumad nan?’ Musa dæni thlænang na Faara dæ dægha tsaurha

kutær ndan tæ kæm tæ hæærkræ ndan a mi thlænda Faara kyadang næn fadghæn ahu dæfæddi kæsgha waarha a kaheerha.

36 Kyanggæn kanda sæ ahur Masar tæ ænsakhkya tæ ænwulteengya hangga ænanæn. Kyagha tæ kanda tæ hur wuri aama na yiæba, tæ kæm tæ hur kaheerha yi huraya kumnggit fada.”

37 “Musa tafadghæn ndanggæn nafiya Isærela, ‘Na Faara a thlænang annabi kun bæ kæla nggi ahur nafi nun.’‡

38 Na Musa ahur fiya wumngga hai a kaheeddi, tæ tæthlænda Faara ndik dæ tæghæn tæ chingginæn a Wumnda Sænai. Thlædæ labara bæ yi yibrha færang næn kæm.”

39 Amma chingginæn kar nda sæk miighæn fa. A megheedghæn karghænda fa ndaa nda ahur ndan a nggushi wudnanda a Masar dæ.

40 Ndangganda Haruna, Tangsang faarya kæm sæ na a naarha a mben næn, kæsær sænggum ændi walgha Musa diya wa kyangga kæm bæ a Masar.

41 41 Æna dæharha nda kæla wan thlaarha, ænang sataka nda na nda a æna wutsæfayirha a ændi ænana nda.

42 Tærgha Faara kyahargha ma kanda malanggæn kanda na nda a færang mamnggirha wufælngaarya na a færahk amshi tsawa nda faar yindan. A hu deleewar

† 7:34 7:34 Kætararha 7:31-34 Kyarhaba 3:5-10. ‡ 7:37 7:37 Deleewar Ngwa Kumaarha 18:15

annabiya nēghən chichireth-
lee hai,

Nafiya Isærela, a nggini nun a
bee satakhkya ba tē ən
færya,

Ahu hurayini kumnggit
fada a kaheeddi wa?

43 Awo, nggæmnda hur nun
nēghən hu takkwa
dahaa yinun

Mbæd paa dahad Molek
Tæ wufælngaar dahad Ri-
fan,

Tæ ængya tak sanun tæ
har nun non a færang
mamnggirha kanda.

Nanən kee niya dærho tæ kun
hu tar mafayirha dæ

A mbærho dæ inggun ma
Mbabila. §

44 “Chichiyinəm tærang
nda cham hwan Faara a
kaheeddi. Ənagha ndan
mæmæl kæla kyadæng na Faara
Musa.

45 Thlæna nda cham dæba,
chichiyinəm na a kamu
Djeshiwa tahang nda ha ba
thlæ nanda chehweddi a haar
nafini mbuwa Yahudaya
ræghang na Faara kanda dæ.
Tsauka cham di a mbædi ta
thlakh mbæd Kutæra Ndauda
dæ.”

46 Walgha Ndauda ng-
gayirha a mbed Faara,
hwanggænən na a tæng
mbæd tsaurha nən Faara sæ
yi Yakubu.

47 Amma Sulemanu ni
tængga ndən.

48 Ko nanən kee, Faara
Amshi mbæ tsaurha ahur
minda tænna niifa tæ
haarghən wa. Kæla ndana
annabi,

49 Ndagha Faara, “ ‘Na
tsænggam nggina a
færah amshi,

Chehweerha ndæna
mbæd dæf sarna.

Tsakhka Chinəm mee,
Nun mbang tæne Kæn

Faara sæ ngga kee wa?

Nun mbang tæne mbæd
yibrha sæ kee wa?

50 Mbæ tæ haryi na ni
ænani nda talara tæ
hweede wa?’ ”

51 “Kun nafiya mbuwa wa
sæk 'ya! Na huryinun kakrak
mbun sæk path kækafek
wa. Pa kwandæ nun narha
kar Sæsæna fa tæ Pedænda?
Chichiyinun ænanda kee, kun
kæm nuwun kee!

52 Aah ma thlæm annabi
tal sæsangwana chichiyi-
nun! Bælang nda finglyayini
thlækka labar bæd ka niifda ba
Kærestæ fæf nun tæ kæm bælang
nun.

53 Thlæmæn kee kar nun
ngyakhærho Faara fa, ko
nanən thlæwun ndən ba a
haar fa thlängya Faara.”

54 Ndengga mamngya
Yahudayini pæmnggindan hai
ka sæbrha hura sæk nanda
palth Istifanus.

55 Amma Istifanus lælægdæ
tæ Sæsæna tæ Pedænda, kælagha
talara sæ na kukwaryid Faara
nən a yanda hai, tæ kæm
na Yeeso kærestæ nən kæt a
yisæmad Faara.

56 Ndagha, “Kulodæ, nafi
talara indadæ haang Wan ni-
ifa kæt a yisæmad Faara!”

57 Tærgħa nggælang ng-
ganda thlæmayi ndan tæ haryi

ndan na nda ahuhwaarha. Da nda thlëmadghän dä

⁵⁸ rëghang ngganda së ma taldi katërangganda mukkän hai të ferya. Fingya mamngya Yahudaya tsangga ndän këfangganda kabayindan hai däfang ngganda a mbed wundëlarha na nda aarha Shawulu.

⁵⁹ Muk na ndan, hwangga Istifanus Faara, "Chinëm Yeeso, thlu yibäd na."

⁶⁰ Bërgha hai të wadedghän, tëranggän uradghän së, "Chinëm, a kësna ðimiyid ndan ha wa!" Ndanën kee mërga.

8

¹ Shawulu nggëmdäfa a bëllang ngganda Istifanus.

Sësaarha welengdä fa-takkwaya Yeeso hai

A fardä ni katërana sësarha bërha ten fatakkwaya Yeeso bë na ahur Urshalima, wel nda hai kanda heu a chehweed Yahudiya dä të Samariya. Kël fa thlënggini kee ndän takhka.

² Tërgha fingya nafiya na a tërëm Faara pang ngganda Istifanus tënda kaan atënggän.

³ Amma Shawulu katëranggän sësang fa-takkwaya Yeeso hai. Na midghänsë a kwanggän kanda hai. Nän kyarha wure-wure naghä a kësang häshya të nishya ka a muwanggän kanda ahu porsëna dä.

Filibus përdä labar Faara a Samariya

⁴ Fingya weleng na nda kanda hai na nda narha për labar Faara kala mbërha ndän nda sadä.

⁵ Filibus dädä hu wupëri Samariya dä, përdä labar Kërësti a mbädä.

⁶ Fiya wumngga hai hangga kang nda thlëmarha fa ngga, kësär na mindan së a sæk labarghän nda të këm na änwuteengya nda änänän.

⁷ Ənkaheeya hangga kyagha së të huhwaarha a fad fingya fiya. Fiya hangga mërna fandan hai të säfengya wal nda kënda.

⁸ Ko wunni ahu wupëridi kël äna wutsäfayirha kësär ka ändi katërgha hai.

⁹ Na niifa së a wupëri di të kulaarha thlëmnggän Siman nän äna ängya na fërang änwulteena Samariyayini. Nän narha ndaarha mbë të kallëghän së wa.

¹⁰ Nafiya Samariya heu, yi na manggän të na ngguchit, na nda narha ndaarha, "Niifdiya sësämnda Faara të pamända ni atënggän."

¹¹ Na nda kan thlëmarha fa kësär ka änwuteengya nän narha änaarha ka kätëm.

¹² Amma fër nanda kəkafek a Filibus për nän Labara na mbënggän a kanda yi kutëryid Faara të këm aten thlëm Yeeso Kërësti, ängang mbaptisëma nda kanda, häshya të nishya.

¹³ Siman të tafadghän fërdä kəkafek të palth Filibus, ängang mbaptisëma nda. Katëranggän mbusamad Filibus hai kala mbërha ndänän sadä, nanän änwulteengya

tə ənsakhkya na Filibus a ənaarha wulangga teena.

14 Fa thlänggini na a Urshalima səkna nda ndaarha nafiya Samariya thlənda labar Faara fa, tərgha thlənanng ngganda nda Mbiturus tə Yahaya a mbəda də.

15 Səlna nda də, hwanang Faara nda kanda teena na wal Səsəna nda tə Pəfənda,

16 kəsər Səsəna tə Pəfənda terwa tendan hai 'wan wa, ko nanən ənanng nda mbaptisma kanda hu thləm Chinəm Yeeso.

17 Tərgha Mbiturus tə Yahaya dəfang haara nda kanda teena, wal Səsəna nda tə Pəfənda.

18 Nana Siman fathlänggini fər nda Səsəndi hu dəf haara teena, fərang wudəlbəla nən kanda,

19 ndagha "Nggima fəreema tur səsəməndədi ya, tənən narha kala niifa dəfang ni haara teena wal Səsəna nən tə Pəfənda."

20 Amma ndagha Mbiturus, "Sa tə wudəbəl wa mərama, tamngga ndaarha na mbang heng fərra Faara sə tə wudəlbəla wa, wa!

21 Ma njidowa hu tarđiya, kəsər hurwa mbə məməl a mbed Faara wa.

22 Malang tar mbəlfed wa hwan Chinəm na. Asəmha nən choho ən mbəlfedda də na ahurwa,

23 kəsər nadi sa hur wa səsəbadə tə kəm thluro dimiyirha."

24 Tərgha nggəmanngga Siman ndagha, "Hwaneema Chinəm teena nadə tal ahur

ənggini thlək nun ya wal nggi."

25 A kwasamaddi taarang nanda Mbiturus tə Yahaya mbənda labar Faara fa tə pər labar Chinəm, wuda nda Urshalima də. A hu kwamana pər labar da nda na mbənggən ahu talya Samariya.

Filibus tə Niif Habasha

26 Nanənya, tə thləngnda Chinəm ndanggən Filibus, "Thliu sə turu kwamana dəgha a man ki pəlasarya də hu kaheerha, kyagha ba a Urshalima dəgha Nggaza də."

27 A mbədi kee thlii wiigha, dəgha kəmarha tə mamnda niifa tə Habasha tə dəf wudəbəl kwatamnda Habasha na aarha Kandis. Niifdiya dənən Urshalima də ka dəgha dəfang shilee Faara teena.

28 Nanən a wutta wuredə tsau ahu keke pərshe nəghən a karata deleewar annabi Ishaya a tərang uradghən sə.

29 Ndagga Səsəna tə Pəfənda Filibus, "Wiudə da kəsang muwa niifdi na tə keke pərshidi."

30 Tərgha Filibus dāgha thləmadghən də sək fadghənən a karata deleewar annabi Ishaya, ndagga Filibus, "Sənanng na ənda hai na a karatarha ya wa?"

31 Nggəmanngən, "Awo, kəkən ni sənanng hai? Kəl ma fəle niifa ndən hai." Tərgha aah Filibus nən a dəgha tsaurha təghən.

32 Niifdi nəghən a karata mbərha ahu deleewar Faara tə ndagha:

“Dəgha nda təghən a mbəd
thlee urarha də kəla
chaukhrarha.

Kəla na kamnda narha tib
a nādə tsəb ahu haara
kanda a tsadang was-
ghən də,

Mbangwa inang mighən
hai wa.

³³ Kyala nda təghən,

Ngwang ngwanda ku-
mad kəkafek fa wa.

Mbə niifa sə mbang kala sə
aten chichiyighən wa,

Kəsər tərəng nda
yibədgən ma kəshirha.”

³⁴ Mamnda tə Habashadi
ndanggən Filibus, “Annabi
diya path wun nən a
thləkrha? Yighən wa nduwa
yi niifa pak?”

³⁵ Tərgha Filibus katəranggən
pərang labara na mbənggən
aten Yeeso, katəranggən hai
a mbədi karatana niifda sə.

³⁶ (Kanda ahur wiirha
nduwang ngganda aama fa,
ndagha niifdi, “Kulo, aama
ya. Mani a ‘yadə mbaptisəma
fa?”

³⁷ Ndagha Filibus, “A fər
na kəkafek tə hurwa heu,
niya ənorha.” Nggəmanngga
niifdi ndəghən, “Fərđi kəkafek
Yeeso Kərəsti Wan Faara ni.”)

³⁸ Fər ngyakhrha nən a isha
nda hai. Tərgha kanda kyab
təra nda hai kya nda ahu
aam da hai, ənangga Filibus
mbaptisəma.

³⁹ Kyana nda sə ahur
aamdi Səsən Chinəm
təranggən Filibus wiigha
təghən, niifdi kəm nggərwa
naghən wa, amma wii
fadghən nən tə mbənafa.

⁴⁰ Ba Filibus kyagha ba ahu
wupəri Adzotus. Fər labara

nən na mbənggən a mbədi tə
fingya talya hangga a kwa-
mana ta səlgħa Kaisariya də.

9

Kyaharra Shawulu hai

¹ Shawulu tə hufrrha hura
aten dərha mbeedə tə səsang
nda fatakkwaya Chinəm kəl
bələng nən kanda, dəgha
thləma mamnda firis də.

² Kada deleewar nən, ka
a dəgha təghən kən tsahad
Yahudaya də na a Ndimaska,
a dədə wal fatakkwaya
Chinəm nən a kəsang kanda
nda həshya tə nishya, bəgha
kənanng kanda a wupəri
Urshalima.

³ Takh nən a ndusang
Ndimaska fa, djargha kuk-
waryirha tenggən hai a
fərakh amshi hai.

⁴ Fəlgħa hweedə hai sək
urarha nən a ndang nda,
“Shawulu! Shawulu! Kama
nda na a səsəerha?”

⁵ Ndagha Shawulu,
“Wunni sa, Chinəm?”
Nggəmanngga uraddi, “Nggini
Yeeso, na a səsang nda!”

⁶ “Nənən ya thliusə dəna hu
wupəri də, na nda a puro ‘ya
na a ənaarha.”

⁷ Nafini na wiirha tə
Shawulu ka ənwulteenə na
nanda mbangwa nda kala sə
wa, kanda a sək urad niifa,
amma mba nda a naghən wa.

⁸ Thliina Shawulu sə a
hweede, amma inang nən
yidghən hai mbangwa na
mana hai wa. Kəs haargħən
nda kya nda təghən hur
wupəri hai.

⁹ Əna beena nən mahan
mbə namana hai wa. A hu

benggini ya ənawa 'ya mii wa, sawa aama wa.

¹⁰ A Ndimaska na tə takkwa Yeeseo sə thləmnggən ni Hananiya. Aaghəna Faara ahu səsəniirha, "Hananiya!" Nggəmənggən, "Kulo nggi ya Chinəm!"

¹¹ Ndangga Chinəm, "Thliusə dənə minda ki Yahuda də na a mii kwamandı na nda aarha kwamana na ndip, tsakh mee na tənə niif Tarsus sə a mbədi na thləmnggən Shawulu. Nanən ya nəghən a hwan Faara.

¹² A hu səsəniirha kyadang di niifa na nda aarha Hananiya dənən dəfang haara teena tənən nggər na mana hai."

¹³ Nggəməngga Hananiya ndəghən, "Chinəm, səkdi labar kamshidiya aten səsəarha nən a fərang nda nafiya na chahal a Urshalima!

¹⁴ Banən Ndimaska ba tə deleewar fərang na firis na manggən ka bağha kəsang nda fatakkwaya Yeeseo na a Ndimaska."

¹⁵ Amma ndangga Chinəm Hananiya, "Duwadə dā əna 'ya ndani. Kəsər Shawulu wurra kari tarna ni ka dəgha tə labarna a fingya də mbuwa Yahudaya, tə kutərya tə nafiya Isərela kahad.

¹⁶ Nggi tafanna niya kyadang əngya heu nən a saarha fa ka nggi."

¹⁷ Nanən kee dəgha Hananiya də dəgha wal Shawulu. Dəfang haara nən teena ndanggən, "Wan mana Shawulu, Chinəm Yeeseo walgha sa a kwamana

nana a barha mbəda ba ya. Ndəghən thləngga nggi ba tənə nggər na mana hai tə kəm ləgdowa Səsəna tə Pedənda."

¹⁸ Tsu a mbədi kee, 'ya kəla bar dəfirha mukka hai a yid Shawulu, nggəghən na mana hai. Tərgħa thliigha sə ənang mbaptisəma nda.

¹⁹ A kwasamadghən əna 'ya nən mii wal kanglanggirha nən.

Shawulu a Ndimaska tə Urshalima

Shawulu məngga ha a Ndimaska tə fatakkwaya Yeeseo.

²⁰ Tsu kee katəranggən pər labar Faara ahu kəngya tsahad Yahudaya naghə a ndaarha Yeeseo Wan Faara ni.

²¹ Kala fiya səkka ndən kəsgha ənwulteena kanda, tsakh mee nda, "Mbə niifdani na a səsang tə bəlang nda fa takkwa Yeeseo a Urshalima wa? Mbə banən ba ka a kəsənggən kanda tsawa nda porsəngya mamngya firis wa?"

²² Pər labar Faara na Shawulu a ənaarha aten dərha mbeedə tə kanglanggirha. Yahudaya na a Ndimaska mbangwanda ngaal əngya kyad nən tə ndaarha Yeeseo ndənə Kərəsti wa.

²³ A kwasamad bəngya hangga, kənangga mamngya Yahudaya hai a bəlang ngganda Shawulu.

²⁴ Amma səkka Shawulu palthdi kənang nanda hai atənggən. Nda yan fara tə fədikrha na nda narha

kəlaghən fa a kwatkirəm wupəridi ka a bəlangganda.

²⁵ Amma a fədikrha fatakkwaya Yeeso kyang ngganda kəshaadə fərghənda hai hu kutasa tə kwaarha na a fad kad taldi.

²⁶ Səna Shawulu a Urshalima də midghən sə na wumngga hai tə fatakkwaya Yeeso, amma kanda a tərəmmnggən. Nggəm ngwanda fa tə takkwa Yeeso ni wa.

²⁷ Tərgha Mbarnaba bağa təghən thləmad fa thlängya Yeeso ba, pəranggənən kanda kwamandi nana Shawulu Chinəm ahu kwamana nən a dərha Ndimaska də. Pərangga Mbarnaba ndən kanda kəm əndi ndangna Chinəm Shawulu tə pər labar Faara ənənən tə kanglanggirha ahu thləm Yeeso a Ndimaska.

²⁸ Tərgha fa thlənggini thlə Shawulu nda fa. A kwasamadghən nən narha kətsar a thləman nda a Urshalima, nagna a pər labar Faara tə kanglanggirha ahu thləm Chinəm.

²⁹ Nən narha ngaala tə Yahudaya na a ndikrha tə mii Helenaya, kanda kəm a kada kwamana na a bəlang ngganda.

³⁰ Səkna fatakkwaya Yeeso ndən, tərang ngganda dənda təghən Kaisariya də puwang ngganda hu talghən də, na Tarsus.

³¹ A fardani fatakkwaya Yeeso wumngga teena na a Yahudiya, tə Nggalili tə Samariya wal nanda tsawud dədəmmnggirha, na nda a tsərha tə chikrha hu

kanglanggirha. Tsaukwa fatakkwaya Yeeso tə tərəm Faara tə tək mbənda Səsəna fa tə Pedənda.

Ənwultengya ənana Mbiturus

³² Na Mbiturus a weng mbəya hai hangga, bağa ahu tala ba na nafiya Chinəm sə na nda aarha Lidda.

³³ A mbədi bağa wal niifa na nda aarha Iniyas mərna fadghən hai kalth hu sərə hurarha wuvađa.

³⁴ Ndangga Mbiturus, "Iniyas, Yeeso Kərəsti kənədə thliusə tərang dənggəlwa!" Tsu a mbədi kee thliigha sə.

³⁵ Tərgha hang nda fiya na a Lidda tə Sharon kyakhra nda thləmad Chinəm ba na nanda Iniyas a wiirha hai.

³⁶ Na tə takkwa Yeeso sə a Ndjoppa thləmmnggənni Tabita, tə mii Helenaya na nda aaghən Ndokas. Nən əna nggayirha a fiya tə dāng nda fa yamiya sə kəm.

³⁷ A hu sayiddi hadgha mərgha. Ngwang nanda fa ka dā nda pang nda hunang ngganda hai ahur kənnə tən nanda aten shadghən.

³⁸ Nanən na Lidda tsau tə Ndjoppa fa sək ndaarha nda na Mbiturus a Lidda, thlən nafiya nda də səri ka dā nda hwanggən, ndang ngganda, "Usaai boba kəkar!"

³⁹ Mbuwa Mbiturus samad ndən də, hərəm nən ndukrha də, dənda təghən ahur kən dādə na aten shadghən. Lədang nu mərya kəndi kanda a tərha na nda kyad lukkya tə shishamarya hu

imangna Tabita kanda sə nanən tə yibrha.

⁴⁰ Ndangga Mbiturus kanda a kya nda hai ma kəndi. Tərgħa mbərgħa hai hwan Faara nən. Kyahargħa man thləmad mərda də ndəghən, "Thliu sə Tabita." A mbədi kee inanggən yidghən hai! Nanən Mbiturus thliigha səl!

⁴¹ Kəsgħa Mbiturus hargħənən thlenggən səl. Tərgħa aah nu mərȳina nən ba tə fīngya fatakkwaya Yeeseo, kyadanggənən kanda nəghən tə yibrha.

⁴² Səkka fiya labardi ahur taldi heu, tə kəm fiya hangga fərgħa kəkafek a Chinəm.

⁴³ Məngga Mbiturus ha a Ndjoppa di, tsauka a ki Siman tə huna paama.

10

Tə thlənda Faara kalang də Koneliwus səl

¹ A Kaisariya na mamnda sodja Romaya səl thləmnggən ni Koneliwus, ndəghən ni mamnda aten sodjaya haru na nda aarha, Wum ten sodja Italiyaya.

² Tə tərəm Faara ni, kəla fīngya na ahur mindəghən. Nən yakh fəra a fa yamiya tə kəm nən yakh hwan Faara.

³ Na fardasə yarna faara hai, səsəniigha tə ndaarha nadə tə thlənda Faara bayi thləmadghən ba. Aaghəna tə thlənda Faara, "Koneliwus!"

⁴ Kəlangga Koneliwus də tə hərəenga, ndanggən, "Paba mani?"

Ndangga tə thlənda Faara, "Hwanduwa tə fərrəwa a fa yamiya thlə Faara ndən tsaudə ən daalani in a fadghən!"

⁵ Nanənya thlənu fiya a Ndjoppa də da nda oh niifa ba na thləmnggən Siman Mbiturus.

⁶ Tsaukən a ki Siman, tə huna paama na tə tsaurha a mii wuri aama."

⁷ Wiina tə thlənda Faara, aagħa Koneliwus mafaya wurighən ba səri tə kəm sodja tal tə takkwa Faara, ahur fīngya na a əngang taara.

⁸ Pərang ənda nən kanda katəragħa hai thlənanggən kanda a Ndjoppa də.

Mbiturus wengdə tala Koneliwus

⁹ A bīndayidghən nana fathlängya Koneliwus a ndusang nda wupəri da fa, tərgħa Mbiturus a mbərħa səl na dangkam ka dəgha hwan Faara. Məməl yanfaara a sərəkħa,

¹⁰ kəsgħa miirħa ndən na midghən səl a əna 'ya nən mii. Amma na nanda a furħa, tərangga beena də kyadangga Faara ənwulteena.

¹¹ Na fərahk amshi nən indadə, 'ya kəpakh manggən bayi hweede hai tə kudma fada.

¹² A hu əndi na kəpakh wu na mabi ya səl dədamən-dədamən, tə əngya na wiirħa tə hura tə wudikkya kəm.

¹³ Tərgħa ndangga urarħa hai, "Thliusə, Mbiturus, bulu kanda kiina."

¹⁴ Ndagħa Mbiturus, "Mbə tam narħa hai wa, Chinəm. Ka nani 'wawi kii 'ya

'yadana ngyakhrha Yahuda yinan wa."

15 Nggærgha uraddi kala sæ, "A anna 'ya tsabang na Faara dæ æn tsanda wa."

16 Ændi kyadang na Faara katæra mahan nanæn ndæn. Tærgha ændi na kæpakh nngærghæn wutta talara dæ.

17 Tsauka Mbiturus hu billarha, ndæghæn tæ mana ændi a ndaarha kyadna Faara ya. Tærgha a mbædi nafini thlænna Koneliwus walang nda mindædi isha nda a kæshi a mii kwatkirma.

18 Tsakh mee nda tæ mbædani na Siman Mbiturus sæ.

19 Nana Mbiturus a numarha aten ændi na næn, ndangga Sæsæna tæ Pefænda, "Bad nafiya bæ mahan kanda a kada sa.

20 Thliu sæ turu hai, dæna dæ tæ kanda a karna fa wa. A billadna wa kæsær nggi thlængga kanda."

21 A mbædi kee tærgha Mbiturus hai ndæghæn, "Nggini niifdi nun a kadaarha. Kama nda banun bæ?"

22 Ndanggan nda, "Koneliwus mamnda sodja Romaya thlængga kan bæ. Ka niifa ni næn tæræm Faara yi Isærela Yahudaya heu na nda færang mamnggirha. Tæ thlænnda Faara tæ Pefænda ndangga a dæna minda keeghæn dæ tænæn sæk labar wa."

23 Tærgha Mbiturus aah na-fina næn bæ tsawa nda rong-gighæn a fidikdi.

Mbiturus a minda ki Koneliwus

Dalthna mbærha hai dægha dæ saman ndan, mbuwa fin-gya fatakkwaya Yeeseo kanda bagha bæ a Ndjoppa.

24 Dalthna mbærha hai sæla nda Kaisariya dæ. Koneliwus a kæla kanda fa kæsær aahdæ hurfayighæn bæ tæ fin-gya pashiyighæn.

25 Kyana Mbiturus mindæ dahai kee, æna Koneliwus thlæmadghæn dæ ra kurma næn hai a mbedghæn færang mamnggirha næn.

26 Amma Mbiturus kæs harghænæn sæ ndanggæn, "Thliu sæ! Niifa ni nggi kee kæla sa!"

27 A mbædi kee thliigha Koneliwus sæ, tsæ labara nda kanda kyab kya nda hu kænda dæ wumna fiya sa hai hangga.

28 Ndangga Mbiturus kanda, "Sændun sæ ngyakhrha Yahudaya nggæm ngwa fa kæla nggi bæe minda ki niifa bæ mbuwa tæ Yahudarha kæla yandiya wa. Amma Faara keædee dæ ndæn a numadi aten niifa tæ ndaarha æn tsandani wa.

29 Nanæn kee thlæn nanda farha dæ a bæe bæ karyi fa wa. Nanænya pæremadghæn ændi aah nun nggi bæ."

30 Ndagha Koneliwus, "Beena fada mbærgha dæ nggi a hwan Faara ahur kænna mæmæl yar yan fara hai. Kula sændæna sæ, na niifa ni kæt tæ luwudghæn a chimnda fa a mbænna.

31 Ndeeghæn, 'Koneliwus, sæk Faara hwanuwa, tæ kæm nadæ færræwa a fa yamiya!

32 Nanæn kee, thlunu nafiya a Ndjoppa dæ dænda

aah Siman Mbiturus ba. Nəghən tə tsaurha a minda ki Siman, tə huna paama na tə tsaurha a mii wuri aama.'

³³ Nanən kee ndən thlənni farha də kəkar, nəghən ngga a bana ba. Nanənya kulo kəm ya heu, a mbed Faara ka a sək əngya nan heu purona Faara."

Thlək Mbiturus pathla a minda kii Koneliwus

³⁴ Tərgħa ndagħa Mbiturus, "Nadī ndən ngga Faara mbə wura ha sə wa.

³⁵ Amma nən thlə fiya fa ahu chehweeya heu na a tərəmnggən kanda kəm a əna 'ya na məməl.

³⁶ Səndisə səkđun labara na mbənggən thlənaŋ nanda nafiya Isərela də tə ndaarha na tsawud dədəmnggirha sə a thləmad Faara ahu thləm Yeeso Kərəsti, na Chinəm heu.

³⁷ Səndun 'ya katəragħa hai a chehweed Yahudiya, əndiya 'waghən katəragħa hai a Nggalili a kwasamaddi katərang na Yahaya tə Mbaptisəma pər labar Faara aten mbaptisəma.

³⁸ Mbə ngaala sə wa səndun sə Faara ndən fadangga Yeeso tə Nadzarat tə Səsəna tə Pedənda tə səsəmnda kəm. Tərgħa Yeeso nagħa a wiirha hai tə əna nggayirha tə kənaŋ nda fiya heu djithlang na Sheetan kanda hai, kəsər na Faara təghən ha.

³⁹ "Kəm fa thləngya Yeeso nadəm ənggini ənanən heu tə yid nəm a chehweed

Yahudiya tə wupəri Urshalima. Bəlangganda tə taurha də aten kadfiirha.

⁴⁰ Amma a kwasamad beena mahan thləngga Faara sə ahu mərri. Tərgħa Faara malanggən kyad fadghənən,

⁴¹ mbə a fiya heu wa, amma a kəm 'wana Faara wura a tsauka kəmni nagħa ndən. Kəmni həbgha tə saarha tə ndəghən a kwasamaddi thliinən sə ahu mərə.

⁴² Ndanggən kəm a pər labar Faara nəm ko a yanggi ni kyad ndaarha nəm ndəghən ni wurna Faara a tsauka tə ngwa kumarha heu tə fa yibya tə mərya.

⁴³ Ndəghənni thləkna annabiya pathla a tenggən kətəm, tə ndaarha kala niifa fərgħa kəkafek a ndəghən na Faara a chahang dimiyid ndan kanda də ahu thləmnggən."

Nafiya mbuwa Yahudaya thlənda Səsəna tə Pedənda

⁴⁴ Nana Mbiturus aten thlək ənggini ya, tərgħa Səsəna tə Pedənda aten nafina hai səkka labardi.

⁴⁵ Yahudaya mbuwa samad Mbiturus fərgħa kəkafek na ənwulteena nda tə ndaarha fərri Səsəna tə Pedənda irdə aten fiŋya hai mbuwa Yahudaya, kəm.

⁴⁶ Kəsər sək nda fandan a ndikrha tə miyya dədəmən-dədəmən na nda a fal Faara.

Tərgħa Mbiturus tsakh mee nən,

⁴⁷ "Mani 'yadəng mbaptisəma nafina fa tə aama ya, nanən thlənda Səsəna tə Pedənda kəla kəm?"

48 Nanən kee ndagha Mbiturus a ənang Mbaptisəma nda kanda ahu thləm Yeeso Kərəsti. A kwasamadghən hwangga Koneliwus ndən a məngga ha tə kanda.

11

Pər Mbiturus kwamandı tsauna fingya mbuwa Yahudaya fatakkwaya Yeeso

1 Tsəbaku fa thlənggini tə fingya fatakkwaya Yeeso na tə tsaurha a Yahudiya sək ndaarha nda fingya mbuwa Yahudaya thlənda labar Faara.

2 Bana Mbiturus Urshalima ba, nafiya thləng nanda muwa kanda na nda a kikhən fa ndaa nda,

3 “Kyanna a minda ki nafiya hai thlewa muwa tə kəm həb ənnarhami tə kanda!”

4 Tərgəha Mbiturus pərang nggənən kanda a pəpal ‘ya katəragha hai heu.

5 Ndəghən, Farda sə a Ndjoppa, nani a hwan Faara, tereegha beena də na ‘ya ni kəpakh tə kudma fada a fərahk amshi bəgha thləmadna hai.

6 Kəlang ni əndi na kəpakh, na mabiya ni dədamən-dədamən na a wuri tə yi kaheerha, tə fingya a kakhrha tə hura, tə wudikkya.

7 Sək urarha ni tə ndaarha, “Thliusə Mbiturus, bulu kanda kiina.”

8 Nggəmanggi ndee, “Mbə tam narha hai wa, Chinəm. Ka nani ‘wawi kii ‘ya ‘yadana ngyakhrha Yahudayi nan wa.”

9 Nggərgəha uraddi kala sə yi səri, “A anna ‘ya tsabang na Faara də ən tsanda wa.”

10 Katəragha ənda hai ya sara mahan kapa na əndi na kəpakh na tə mabiyini wutta talara də.

11 A sayiddi kee nafiya mahan thlən nanda kanda ba a Kaisariya nduk nda mindəda ba nani sə.

12 Ndeegha Səsəna a kardfi wiirha fa tə kanda wa. Wan mamnggini mikki dəfeegha də, dan kyarha minda ki niifda hai tsakhka kan.

13 Pərang labar tə thlənda Faara nən kan bəgha walghən a minda keeghən, ndang nən, “Thlunu farha a Ndjoppa dun ndang nda Siman Mbiturus a bəgha ba.

14 Nən a puro kwamandı na Faara a hərworha heu tə nafiya wuri wa!”

15 Tərgəha dəgha Mbiturus mbeedə tə ndaarha, A mbədi di mbeedə tə pərang Labardi kanda na Mbənggən. Katərang ni hai kee, tərgəha Səsəna tə Pedənda atendan hai, kəla ‘wanən təra tennan hai.

16 Tərgəha dal teena ni hai tə palth Chinəm ndanən, “Ənagha Yahaya mbaptisma tə aama, amma na nda a ənang mbaptisma kun tə Səsəna tə Pedənda.”

17 Nanən kee, nanən fərang Faara fingyayini mbuwa Yahudaya tur fərrədi fərang nən kan sayiddi fər nan kəkafek a Chinəm Yeeso Kərəsti, wunni nggi na ngaalang nda Faara?

18 Hərəm nanda səkəkən kee, wulangga ‘ya kanda na a

thlögħa nda. Katərang ng-ganda fal Faara hai ndaa nda, "Faara kəm fərang də fin-gya mbuwa Yahudaya kwa-mana na malang ngganda đimiyid ndan wal yibrha nda mbuwa ngwalarha."

Fa takkwaya Yeeso a Antakiya

¹⁹ Nanən ya, fatakkwaya Yeeso wel nda hai ka səsaarha a kwasamaddi bəlang nanda Istifanus. Dənda də inggun ta Finikiya də tə Sayifurus tə Antakiya na a chehweed Suriya. Pər labar Faara nda a Yahudaya katen ndan kee.

²⁰ Fingya fatakkwaya Yeeso thliigha a Sayifurus tə Sayirin dənda Antakiya də, katərang nda pər labara hai na mbənggən aten Chinəm Yeeso a fingya mbuwa Yahudaya.

²¹ Səsəmənda Chinəm nəghən tə kanda ha, fiya hangga fərgħa kəkafek kyahar nda thləmad Chinəm ba.

²² Səkna fatakkwaya Yeeso na a Urshalima labardfi, thlənang ngganda Mbarnaba a Antakiya də.

²³ Səl nən ba nanən nggayid Faara tə kanda, tək mbənda nən fa, ndanggən kanda a tsawa nda kətsar tə kəkafek fa a Chinəm.

²⁴ Mbarnaba ka niifa ni, nəghən lələgdə tə Səsəna tə Pedənda tə fərkəkafek fa kəm. Bad nda ba tə fiya hangga a thləmad Chinəm ba.

²⁵ Tərgħa Mbarnaba dəgha Tarsus də ka dəgha kada Shawulu.

²⁶ Dənən walang nda bəgha təghən Antakiya ba. Kanda kyab tsawa nda a mbədfi hurarha tal kanda tə fatakkwaya Yeeso na nda a tsahang fiya ha hangga. A hu tal Antakiya ni 'wana nda aah fatakkwaya Yeeso Kərəstaya.

²⁷ A hu sayiddfi, thliigha fingya annabiya a Urshalima dənda Antakiya də.

²⁸ Tal ahur ndan na thləmnggən Anggabus thliigha sə a fara tal ahū tsawundan hai thlək ndaarha nən na miirha na kyarha hu chehweed Romaya hai kahat. Ləghədgha palth dfi ya a thləkh mbəd kutəryid Kalaudiyus.

²⁹ Fa takkwayini kii Yeeso na a Antakiya kənang ng-ganda hai na nda a dāng nda shayindan sə na a Yahudiya. Ko wunni fər 'ya nən nggəmna hurghən.

³⁰ Ənda əna nanda ya, thlənang ngganda Mbarnaba də tə Shawulu a dāng ən fəryi ndan nda shingya fatakkwaya Yeeso də na a Urshalima.

12

Kutəra Hirdus kyang də fatakkwaya Yeeso hu səsaarha hai

¹ Məməl ahū sayidda niya katərang na Kutəra Hirdus kyang fingya fatakkwaya Yeeso hu səsaarha hai.

² Fər Yakubu nən wan man Yahaya a bəlang ngganda tə thləukh kəlaara.

³ Nanən əndfi ənanən mbənang də mamngya

Yahudayini, dægħa mbeedə kəsanggən Mbiturus kəm. Katəragħa ənda hai ya ahu sayid Wutsəfayid Mburodi kula Mekhna.

⁴ Muwanggən hu porsəna də naghā sodjaya kumkap mikki a kəlagħən ha, na nda a mbedefghən ha sodjaya fada-fada. Na mid Hirdus sə a ngwang kumarha nən sə a mbed fiya a kwasamaddi ngwalana wutsəfayiddi.

⁵ Amma nana Mbiturus ahu porsəndi, naghā fatakwaya Yeeseo a hwan Faara kaan atenggən.

Təthlənda Faara hərgħang də Mbiturus ahu porsəna

⁶ A fədikdi kapa na mbərha dathla hai na Hirdus a ngwang kumarha Mbiturus sə, Mbiturus kalth a shiirha kəngang nda hai tə wuyiwurya səri, a pathlang sodjaya səri kəkət atenggən tə fīngya sodjaya kəm kəkət a kəla kwatkirəm porsən da ha.

⁷ Kula səndəndan sə kyaghā tə thlənda Chinəm ba djargħa kukwaryirha hai ahu kən porsəndi. Tsang 'ya nən fa a kakh pəniighən mekhneγγen sə ndanggən, "Thliusə kəkər!" Wuyiwur yini na a tsabad haaryighən tsama nda hai.

⁸ Tərgħa ndangga tə thlənda Faara, "Kalang luwudwa tə paham wa." Ənaghā kee. Ndangga tə thlənda Faara, "Nanənya kawang kootod wa fa mbu samadna na."

⁹ Tərgħa Mbiturus mal porsən da nən mbu

samadghənən. Amma ahu sayiddi wu tamnggən ndaarħa nəghən a səsəniirħa ni. Səngwa sə kəkafekni əndi na a katərarħa hai wa.

¹⁰ Mbərang ngganda mbəd fa kəlaya hai səri, ba nda kwatkirəm da ba əna nanda tə dəbəlyā na a kyarħa kəshaadə. Ingga də heu tafadghən. Kya nda kəshaadə. Katərang ngganda wiirħa hai ahur kwaman talđi, tərgħa tə thlənda Faara kula səndəndan sə sahadgha ma yidghən.

¹¹ Tərgħa wudna hutən Mbiturus ba ndəghən, "Nanənya səndi sə mbə ngaala sə wa Chinəm thlənangga təthləndəghən ba ka a həryegħən a haar Hirdus tə əngya heu na mid Yahudaya a əneegħa nda fa."

¹² Səngang nən hai kee, dægħa minda ki Mairamu də man Yahaya na nda aarħa Markus, a mbəđi wumna fiya sa hai kanda a hwan Faara.

¹³ Ishgha a mii kwatkirəm di dəkəkənən. Kyaghā mafad wutararħa ba na nda aarħa Ruda ka bağħa nggəməng nda addi na a kwatkirəm di.

¹⁴ Səngang nən urad Mbiturus hai, tək mbənda nən fa kaan. A meghedghən na a inanggən kwatkirma hai, wudgha hur minda də ka dægħa pəranggən fiya heu tə ndaarħa, "Mbiturus kət a kwatkirma!"

¹⁵ Ndangganda, "Kyahar na hutən wa?" Djib pərrəghən nən. A mbəđi ndaa nda, "Təthlənda Faargħən ni!"

16 Amma dægħa Mbiturus mbeedə tə dək kwatkirma. Inang nanda kwatkirma hai nana ndan kəsgha ənwulteena kanda.

17 Sahangga Mbiturus haara kanda a nggasa nda hai. Pərang kwaman da nən kanda hərgħang na Chinəm na nən ahu porsəndi. Ndanggən kanda, "Pəraman ndəghən Yakubu tə fīngya wan mangginəm əndi katəragħa hai." Tərgħa dægħa mbərħa də pak.

18 Dalth na mbərħa hai, wulangga teena sodja yini aten əndi katəragħa hai tə Mbiturus.

19 A kwasamaddi ndaana Hirdus a kadaghən nda walang ngwa nanda, ra mu sodja yina nən ngga. Fər kanda nən a bəlang ngganda kanda mbədi. A kwasamadghən thliigha Hirdus a Yahudiya dægħa Kaisariya də tsəgha tsəbaku a mbədi.

Mərra Hirdus

20 Nanənya səb hur Hirdus də tə nafiya Taya tə Sidən. Thlən farħa nda də ka da nda kada kwaman tsawud dədəmnggirħa təghən, kəsər mbərsagħa nda tə ənnarħami na hu chehweedghən. Nafini thlənna nda də kada thlaara nda a har Mbilatus, tə dāng nda Hirdus sə.

21 Səlna fardə bə nanda wuma nda hai təghən, kalangga Hirdus kabad kutəryidghən fa tsauka ahu tsənggamnggən sə thləghang pathla nən kanda sə.

22 Səkna fiya ndən tərang ngganda urandan sə ndaa

nda, "Urad faarani mbə yi niifa ni wa."

23 Tsu a mbədi kee, ka fal waana Hirdus Faara dəkka təthlənda Chinəm ndən tə wan haarħa, nagħa waaya a kiighən pa mərgħa.

24 Amma Labar Faara na Mbənggən kəl dərħa mbee də nagħa fatakkwaya Yeeso a chikrħa kaan.

25 Ngwalang nanda Mbarnaba tə Shawulu 'ya bəngga kanda Urshalima bə, wuda nda Antakiya də, tahangganda Yahaya ha də na nda aarħa Markus.

13

Wur nda Mbarnaba tə Shawulu

1 A hur fatakkwaya Yeeso na a Antakiya na annabiya sə tə famaləmggya: Nda Mbarnaba ni tə Siman na nda aarħa "Təimnda," Lusiyos təsarirarħa, tə Maana tsəgha sə tal tə kutəra Hirdus Antipas tə Shawulu.

2 Fardasə na nafiniya a tərang shilee Chinəm teena, tə kar aama, ndagħa Səsəna tə Pefənda, "wureema nda Mbarnaba tə Shawulu kəsər ka taara na manggən na minna a əneegħa nda."

3 Nanən kee a kwasamaddi ngwalang nanda kar aama tə hwan Faara, sang haara nda kanda teena yi parka thlən kanda nda.

Nda Mbarnaba tə Shawulu a Sayifurus

4 A kwasamaddi thlənna Səsəna tə Pefənda nda Mbarnaba tə Shawulu, dənda wupəri Salukiya də, təra nda

hu kombuwol hai dända a wutambar Sayifurus dë.

⁵ Səl nanda Salamis dë kya nda hu kən tsahad Yahudaya dë pər labar Faara nda a mbədi. Na Yahaya Markus a samad ndan nagma a dngang kanda sə.

⁶ Weng ngganda talyina hai kahat na ahu wutambar chehweddi ta Pafos dë. A mbədani wal nanda təmutu Yahudarha sə, annabi tə nggabaarha na thləmnggən Mba Djeshiwa*.

⁷ Nəghən a ənang taara ngwamna, Sardiyus Mbulus sə, niifa ni na tə sənda kaan. Thlən farha nən dë da nda aang nda Mbarnaba ba tə Shawulu, kəsər na midghən sə a sək labar Faara nən.

⁸ Amma Alimas, təmutu di (thləmnggən ni tə mii Helenaya), ndanggən ngwamna di a kang dë thləmaarha nda Mbarnaba fa tə Shawulu aten 'ya nanda a thləghang nda wa. Na midghən sə kyakhranggən hutən ngwamna da hai a fərdə kəkafek wa.

⁹ Tərgħa Shawulu na nda aarha Mbulus, nəghən lələgdə tə Səsəna tə Pedənda, kələnggən təmutu di hu yidsə ndanggən,

¹⁰ "Sa wan Sheetan ni, tə tsan əngya heu na nggəngga! Naa lələgdə tə ən hukkyə tə mbəlfērha kəm. A kwan na a malang ishang nda fiya ma takkwa kəkafekkid kwaman Chinəm?"

¹¹ Nanənya, na Chinəm a bəng səsəarha a tenwa ba, Na a tsaurha kwamarha. Na

a məndaha mba a na yan-fara wa." Tsu a mbədi kee wufirha tə wula tərgha atənggən hai, nagma a wiirha hai tədək-tədək nagma a kada niifa na a kəs harghənən tənən kyadang kwamana.

¹² Nana ngwamna əndi katəragħa hai, fərkəkafek nən, kəsər kəs ənwulteena ndən ahu tsahaddə ha sək nən aten Chinəm.

Nda Mbulus tə Mbarnaba a Antakiya na a chehweed Pishiidiya

¹³ Tərgħa Mbulus tə ka wiyighən mal Pafos nda, tərə nda ahu kombuwol hai dända Pərngga dë na hu chehweed Pamfiliya. A mbədani malna Yahaya Markus kanda wudgha Urshalima dë.

¹⁴ Amma nda Mbarnaba tə Mbulus wii nda tə saara a Antakiya dë na a chehweed Pishiidiya. A far yibrha Yahudaya kya nda hu kən tsahad Yahudaya dë tsawa nda hai.

¹⁵ A kwasamaddi karatang nanda deleewar ngyakhrha Musa tə yi annabiya, mamnggini na tə kən tsahaddə ha thlənang farha nda kanda dë tə ndaarha, "Wan manggina, ana labara sə a mii nun a kan, thləgha madghən!"

¹⁶ Thliigha Mbulus sə, tərənggən harghən sə ka a nggasa nda hai ndəghən, "Nafiya Isəreela, tə kun fīngya mbuwa Yahudaya na a tərəm Faara, keema thləmaarha fa.

* 13:6 13:6 Thləmfiya tə mii Aramayarha ni, ndaarha ni "Wan Djeshiwa"

17 Faara yi nafiya Isæreela ndæn wurgha chichiya næn, malang dæ kanda a dænda mbeedæ ahu sayiddi na nanda a chehweed Masar. Tærgħa tæ sæsæmndæghæn na kanglang kyanggæn kanda sæ ahu chehweddi.

18 Kæræsgħa tæ kanda ahu hurarha kumnggit fadæ a ka-heerha.

19 Ndæghæn ænagħa ndæn bælång nanda chehweeya dæ mæd na a Kan'ana færang chehwedda næn Isæreela tsauka langaad ndan."

20 Ænggini heu ya ænadæ huraya 450. "Akwasamadghæn, færangga Faara fa ngwa kumaya kanda æna kutæryirha nda aten ndan ta hu sayid annabi Samaila dæ.

21 Tærgħa nafini hwan kutæra nda, færangga Faara Shawulu wan Kish kanda, turya Mbenjemen. Æna kutæryirha næn yi huraya kumnggit fadæ.

22 Amma kædangga Faara Shawulu hai fadænggæn Ndauda a meyedghæn, niifda ndana Faara, 'Ndauda wan Djeeshi tur niifda ni na mid hurna; næn æna ængya heu na minna a æneegħæn.'"

23 "Ahu turya niifda ni ya, bang na Faara tæhærækrha bæ, Yeeseo dæ ni ndana Faara næn a thlønang bæ!

24 Kapa na Yeeseo barha bæ, Yahaya pærdæ labar mal dæmiyirha tæ kæn mbaptisma a nafiya Isæreela heu.

25 Takhna Yahaya a ngwalang nda targħæn tsakh mee næn, 'Nuwun a numad ndaarha nggini Kæræsti wa?

Awo, amma næghæn bayi a samanna, tsikki na a kwasanggi sakh pahamnggæn hai wa.'

26 Wan manggina, kun wangya Ibrahim, tæ kæn kun fingya mbuwa Yahudaya na a tæram Faara, labar hærækræ di ya thlønang nandan kæn bæ!

27 Nafiya Urshalima tæ mamnggi ndan kukwalang ngwanda Yeeseo hai wa, tæ kæn sænang ngwanda labar annabiya hai na nda karatang nda kala far yibæd Yahudaya wa. A meyedghæn bælång ngganda Yeeseo ka a lædang ngganda ængya ndaana annabiya.

28 Ko nanæn kæsang ngwanda tæ 'ya dimi wa, ndang ngganda Mbilatus a bælång ngganda.

29 Ngwalang nanda lædang nda ængya heu ndaana deleewar aten mærræghæn, tærang ngganda hai aten kadiddi pang ngganda ahu kwadda hai ra nanda ahu feera.

30 Amma Faara thlenggæn sæ ahu mærra!

31 Ahu bængya hangga kyad fadghænæn a nafini mbuwa samadghæn ka a Nggalili bæ ta Urshalima dæ. Kanda ni nanænaya na a pæranggæn nafiæn.

32 Nanænaya banan bæ ka a ban pærang labardi kun na Mbænggæn ya: 'ya ndaana Faara a chichiya næn tsaudæ kækafek a thlakh mbæd nan,

33 tsaunæn thleng Faara Yeeseo sæ. Kæla nanæn chichirethlee hai ahu

deleewar Dzabura yi səri tə
ndaarha,

'Waana ni sa,

A weeriya tsaudi tsu.'†

³⁴ Kəsər ndagha Faara nən a
thleng sə ahu mərta, balwa
nggər mərə wa. Nəghən
chichirethlee hai kee ahu
deleewar Faara ndaanən,
'Niya furo parkaddi tə
Pefənda ndang ni Ndauda.'‡

³⁵ A mbərha hu deleewar Dz-
abura pərda ndən a pəpal tə
ndaarha, 'Mba malang nda tə
Pefənduwa məthgha hai ahu
kwaarha wa.' "§

³⁶ "Kəsər a kwasamaddi
ngwalang na Ndauda tardfi
na mid Faara a thlakh
mbədghən, mərgha pang
ngganda ahu kwat mərta
chichiyighən, məthgha thlu
fadghən hai.

³⁷ Amma niifdi thleng na
Faara sə ahu mərə məthwa
thlu fadghən hai wa.

³⁸ Tsaunən kee wan mang-
gina, na minna sə a sənunsə
ahu Yeeso diya ndən nanan
a pərang ndaarha kun, nun a
wal chakh dīmiyid nun sə.

³⁹ Kala niifa fərgha kəkafek
təghən nən a wal hərəkrha a
mbed Faara, 'ya mbuwana
ngyakhrrha Musa mbang
ənaarha.

⁴⁰ Kwarama! A nggəmdun
fa 'ya ndaana annabiya
katəragha hai tə kun wa.
Kəsər ndagha nda,

⁴¹ 'Kaama thləmaarha hai,
kun na a waa farha,
nama ənwulteena murun də!

Kəsər niya əna 'ya a
thlakh mbəd nun,
'ya mbuwa nun
fərəkafek təghən ko
pərang na niifa 'ya kun
atenggən.' " *

⁴² Na nanda Mbulus tə
Mbarnaba a kyarha hai a kən
tsahad Yahudaya, hwangga
nafini kanda a nggəra nda
wutta ba banda pərang
labara kanda aten əngginiya
a far yibrha na bayi.

⁴³ Welna fiya hai, Yahu-
daya hangga tə fīngya
mbuwa Yahudaya kyagha
hu takkwa əntin Yahudaya
hai mbu samad nda Mbulus
nda tə Mbarnaba. Nafini səri
ya ndang ngganda kanda a
dənda mbeedə tə mbərsaarha
tə nggayid Faara.

⁴⁴ Kyahar na far yibəd
Yahudaya ba faddən, fiya
hangga kaan a wupəri dī
wuma nda thləman ndan ba
ka a sək labar Chinəm nda

⁴⁵ Nana mamngya Yahu-
daya wumngga hai, na nda
a sərəkra, na nda a ngaal
əngya ndaana Mbulus.

⁴⁶ Tərgha nda Mbulus tə
Mbarnaba kula hərəenga
ndang ngganda kanda,
"Kamdə kwang a pərang
labar Faara nan kun, nanən
kardun ndən fa tə kəm kəlang
dun fad nun kamngwa
a wal yibrha nu mbuwa
ngwalaarha wa, nanənya
nan a kyaharra thləma
fīngya də mbuwa Yahudaya.

⁴⁷ Kəsər kulo əndi ndang na

† 13:33 13:33 Dzabura 2:7 ‡ 13:34 13:34 Ishaya 55:3 § 13:35 13:35 Dzabura

16:10 * 13:41 13:41 Habakuk 1:5

Chinəm kan ya:

'Dəfang di kun a tsawun kukwaryirha a fingya mbuwa Yahudaya, a bang hərəkrha nun fiya ba ta mii ngwala kəshirha də.' †

⁴⁸ Səkna fingya yina ndən mbuwa Yahudaya, tək mbənda nda fa usa Chinəm nda ka labarghən. Fingya wurna nda ka yibrha mbuwa ngwalaarha fərkəkafek nda.

⁴⁹ Nanən kee labar Chinəm welda də ahu chehweddi kahat.

⁵⁰ Tərgha mamngya Yahudayini shik nishya nda na a tərəm Faara na fiya a fərang mamnggirha kanda, tə mamngya na ahur wupəri di. Shighang ngganda fiya fa, thleng ngganda nda Mbulus fa tə Mbarnaba rəghang ngganda kanda sə ma taldi.

⁵¹ Amma nda Mbulus tə Mbarnaba dəghang ngganda tənidda də na a saryi ndan a tsauka yiyi thləmaarha ni aten ndan, dənda Ikoniya də.

⁵² Fa takkwaya Yeeso na a Antakiya tək mbənda nda fa tə kəm ləgda nda tə Səsəna tə Pedənda.

14

Nda Mbulus tə Mbarnaba a Ikoniya

¹ A Ikoniya, nda Mbulus tə Mbarnaba kanda kyab kya nda hu kən tsahad Yahudaya də kəla səsən nanda sahai. Pər labar Faara nda tə səsəmnda har fiya hangga

Yahudaya tə fingya mbuwa Yahudaya fərkəkafek nda.

² Amma fingya Yahudayini kargha fərkəkafek fa, shik fingya yina nda mbuwa Yahudaya kyakhrang ngganda hutən nggindan hai ma fa takkwaya Yeeso.

³ Tsawa nda Mbulus tə Mbarnaba a mbədi beena hangga, dənda mbeedə tə pər labar Chinəm kula hərəenga. Chinəm Yeeso fərang də səsəmnda kanda a əna ənwulteengya nda hangga, ahu əna 'ya kiya kyadang də ndaarha fiya labardi kəkafek ni.

⁴ Fiya na a wupəri di tsaha nda hai pəmnggən səri, fingya a samad Yahudayini, fingya kəm fərkəkafek nda tə labar nda Mbulus tə Mbarnaba.

⁵ Tərgha Yahudaya tə fingya mbuwa Yahudaya heu tə mamnggi ndan kəhang ngganda 'ya hai na nda a əhang ndaa nda Mbulus tə Mbarnaba, na mindan sə a kəsang ngganda kanda muk kanda nda tə ferya.

⁶ Səkna fathlängya Yeeso labardi kee daa nda tə yibəd ndan. Dənda hu chehweed Likoniya də, ahu wupəri Lистра də tə Ndarbe tə fingya talya.

⁷ Pər labar da nda na Mbənggən a mbədi.

Nda Mbulus tə Mbarnaba a Listra tə Ndarbe

⁸ Na nanda Mbulus tə Mbarnaba a Listra ba nda wal niifa səfəna sarghən. Ka nggəttəghən hai nəghən kee, 'wawa mbang wiirha wa.

† 13:47 13:47 Ishaya 42:6, 49:6

9 Nəghən a kang thləmaarha Mbulus fa nanən a pər labar Faara. Kəlang na Mbulus hu yidsə naghənən na fərkəkafek sə a fadghən na a wal kənda nən.

10 Tərgħa Mbulus təranggən uradghən sə aaghən ndanggən, "Thliu sə!" Tərgħa niifdi thliigha sə harat katəranggən wiirha hai.

11 Fiya na kang thləmaarha Mbulus fa na nanda əndi ənanən tərang ngganda urad ndan sə ndaa nda tə mii nda yi Likoniyaya, "Faarya ni nafini ya, bənda thləmad nəm ba ahu thlu farha!"

12 Ahu numad ndan Mbarnaba Ndzeyus ni thləm faara yi Nggirkaya, Mbulus kəm tsaunən ndəghən ni na a fər labara, aaghən nda Hemes.

13 Firis yi kən Ndzeyustən nanda a kəsər wupəri di, bəgha ba tə thlaarha tə shiyya na tə firra fa a kwatkirəm wupəri da ba, kəsər ndəghən tə fiya heu na mindan sə a ənang sataka nda kanda.

14 Amma səkna nda Mbarnaba tə Mbulus əndi na a katərarha hai, njarang ngganda lukki ndan də kəsər mbənanng ngwa əndi kanda na mindan ənagħa wa, daa nda hur fiya də na nda ahuhwaarha tə ndaarha,

15 "Kun nafiniya, kama nun a əna əndiya? Nafiya ni kan kəla kun! Bəng nan labara kun ba na Mbənggən na a kyakhrun hai malanggun.

16 Kətəm malang də fiya heu tərang shilee nda faarya teena na mindan,

17 amma 'wawa mal kanda kula ndəghən kyad fadghən tə əna nggayirha a fiya tə ndaarha ndəghən ənagħa kəshiiirha kahat wa. Na əngya sə nən naarha dal kəm in, kəla yaara nən narha bəng kəm hai tə parkad ənnarhami tə kəm lədanggən hur nun tə wutsəfayirha."

18 Amma ko nanən kee, nda Mbulus tə Mbarnaba pərpər 'yadang na ndan nafina fa a ənanda sataka kanda wa.

19 Amma fingya Yahudaya bəgha nda ba a Antakiya tə Ikoniya fiya wumngga hai sək mii ndan nda, muk Mbulus nda, kahang ngganda kəsər tala də, tamngganda ndaarha mərdə.

20 Hərəmma fatakkwaya muwang madufu, tərgħa thliigha sə wudgha hur wupəri də.

Wutta Antakiya də tə Suriya

21 Akwasamaddi pər nanda Mbulus tə Mbarnaba labar Faara a Ndərbe, wal nda fiya hangga malangga dimiyid ndan, wuda nda Listəra də, tə Ikoniya, tə Antakiya na hu chehweed Mbisidiya.

22 Kanda a fərang kaali fatakkwaya, na nda yiyang thləmaarha kanda in na a isha nda hu fərkəkafekkid ndan tə shembe. Ndangganda kanda, "Kəl tə səsaarha kaan ndənəm kyarha hu kutəryid talara də."

23 Akwasamaddi wurang na nda Mbulus shingya sə hu kəngya hwan Faara, hwan Faara nda tə kar aama aten

ndan na a tsauka Faara tē kanda fēr nanda kēkafek tēghēn.

²⁴ Tērgħa kya nda tē chehweed Mbisidiya dēnda Famfiliya dē.

²⁵ Pēr nanda labar Faara a Pērngga, dēnda Ataliya dē.

²⁶ A mbēdani ya kya nanda hu nggirggi aama hai wuda nda Antakiya dē, a mbēdani kaar hwanang nanda Faara kanda in tē ndaarha a lafgha nggayid Faara kanda ahu tardī ngwalang nanda ya.

²⁷ Sēl nanda bā wumang-ganda fatakkwaya hai pēr ēnda nda heu ēnana Faara aten ndan, tēkēm inang kwamana fīngya mbuwa Yahudaya kwaminda fērēkafek hai.

²⁸ Mēna ndaha a mbēdī kanda heu tē fatakkwaya.

15

Wum ten mamngya a Urshalima

¹ Na nanda Mbulus tē Mbarnaba a Antakiya na a Suriya, bāgha fīngya nafiya bā a Yahudiya, katērang ngganda tsahang Kērēstaya ha tē ndaarha, “Tēta ni a thlēng muwa nda kun, kēla tsahang na ēntin Musa kēm ha, a mbē kee wa, mbun wal hērēkrha wa.”

² Nda Mbulus tē Mbarnaba ngaal nda pēdāghēn tē kanda. A kwasamadghēn, thlēn nda Mbulus nda tē Mbarnaba tē fīngya fa fērēkafekkya a Urshalima dē, a thlēma fathlängya Yeeso dē tē shīngya aten palthdī.

³ Thlēnna fa fērēkafekkya a Urshalima dē, isha nda hai a kwamana ahu talya Finikiya tē Samariya, pērang nggēnda kanda tē ndaarha fīngya mubuwawa Yahudaya fēr nda kēkafek a Faara. A ten palthdīya fa fērēkafekkya kēl ēna wutsēfayirha.

⁴ Sēl nanda Urshalima dē, nda Mbulus tē Mbarnaba thlēgha fa fērēkafekkya kanda fa heu tē fathlängya tē shīngya. Pēr ēnda nda ēnana Faara tē kanda.

⁵ Amma fīngya nafiya na a takkwa Farisaya thlii nda sē ndaa nda, “Tēta ni a thlēng muwa nda nafini mbuwa Yahudaya tē kēm takkwa ngyakhrha dēleewar Musa nda.”

⁶ Fathlēnggini tē shīngya tsawa nda hai ka tsē labara nda aten palthdīya.

⁷ A kwasamadđī ndik nanda atēnggēn kaan, thliigha Mbiturus sē ndāghēn, “Wan manggina, sēndūnsē kaar yi wurgha Faara nggi ahur nun sē, ka a pērang labar Faara ni fīngya mbuwa wa Yahudaya tēna nda sēk Labardī na Mbēnggēn fērēkafek nda.

⁸ Faara, ndāghēnni sēngga hur kowunni, kyaddē ndaarha thlēdē kanda fa fērang nēn Sēsēna kanda tē Pēdēnda kēla fērang nēn kēm.

⁹ Wurwa ha sē a pathlēng nēm tē kanda wa, kēsēr tsuthlēng dē hur ndan dē kēsēr ka fērēkafekkid ndan.

¹⁰ Nanēn kee, kama na minnūn sē kēkērang nda Faara nun dēfang rēfrha na haaghēn a urad nafiya

mbuwa wa Yahudaya fərgha kəkafek, mbuwana kəm nduwa chichiyinəm mbang ngwanda tərang wa?

¹¹ Awo! Fər dəm kəkafek tər ndaarha ahu nggayid Chinəm Yeeso ni wal nəm hərəkrha, kəla wal nanda."

¹² Fiya wumngga hai nggasa nda hai tətıp, na nda a kang thləmaarha nda Mbarnaba fa tər Mbulus na nanda a pərang pathla kanda aten ənsakhkya tər ənwultengya, ənana Faara tər kanda ahur nafini mbuwa wa Yahudaya.

¹³ Ngwalana nda, tərgha thliigha Yakubu sə ndəghən, "Wan manggina, Keema thləmaarha fa.

¹⁴ Siman Mbiturus saghang da ndən kəm kwaman dī na mid Faara a wurgha hasə ahur nafini mbuwa Yahudaya tsawa nda yighən.

¹⁵ Kyaharrə da hai ki nafini mbuwa wa Yahudaya məməldə tər labar annabiya na chichirethlee hai ahu deleewar Faara tər ndaarha."

¹⁶ " 'Akwasamad əndi'ya niya wutta ba,
Nggəryi tənang wuri Ndauda.

Chada hai niya nggər tənang,
Nggəryi thleng nda sə.

¹⁷ Fiya takhka na nda kada Chinəm,
Fingya mbuwa wa Yahudaya heu aah ni a tsawa nda yina,
Ndagha Chinəm kee, ənagha əngginiya,"*

¹⁸ Kyad nən ka kətəm."

¹⁹ "Niyi a ndang nda kun, tama malanggəm billa nafini mbuwa Yahudaya na a kya-harra thləmad Faara ba.

²⁰ A meghedghən, nəm a chireethleng kanda də a malang ngganda kii kala ənnarhami paa nanda dahaya sə, tər kulafayirha tər kəm kii thlu mabiya tefreng nanda urad ndan tər saa fara†.

²¹ Kəsər na nda karatang nda ahu deleewar ngyakhrha Musa ahu kəngya tsahad Yahudaya tər kala wupəri tər kala far yibəd Yahudaya ka chichiiya hangga."

Chireelth nda deleewar a Nafiya mbuwa wa Yahudaya fərgha kəkafek

²² Tərgha fathlənggini tər shingya, tər fatakkwaya Yeeso heu kəla nda hai kamdə a wur nafi ndan nda thlənang ngganda kanda a Antakiya də heu nda Mbulus tər Mbarnaba. Wur Yahuda nda na nda aarha Mbarnaba tər Sila, mamngya ni kanda ahur fatakkwaya Yeeso.

²³ Kulo deleewar dī chireelth nanda haadə ya:

Deleewar diya baghən ba a har fathlängya Yeeso tər shingya, wan mamngginun na a Urshalima.

A nafiya mbuwa wa Yahudaya fərgha kəkafek tər Yeeso na a Antakiya, Suriya, tər Kəlikiya, nan a ndang'ya kun fa.

* 15:17 15:17 Amos 9:11-12 † 15:20 15:20 Deleewar Kyarha ba 34:15-17; Deleewar Firistaya 17:10-16, 18:6-23

24 Sækdan ndaarha dæd fin-gya dæ a mbæda dæ ya, billad nda kun tæ tsang teena kun tæ tsahan ndan ha, amma thlængwan kanda a ndang ng-ganda kun kee wa.

25 Nanæn kee, kan heu tsaudan hai nggøman fa a wur nafiya nan thlønanggan kanda a thlømännun dæ tæ pashiyi nan nda Mbarnaba tæ Mbulus,

26 nafini hengga yibæd ndan dæ ka thløm Chinøm Yeeso Kæræsti.

27 Tsaunæn kee, nan a thlønang Yahuda tæ Sila kun dæ ka da nda pærang ænggini kun chireethleng nan kun dæ atenggæn tæ mii ndan.

28 "Næghæn ngga a Sæsæna tæ Pædænda tæ kan køm mbæ ka a færang rærfha nan kun pak ma fingyayini na chichireethlee hai ya wa.

29 Malaman hæb ænnarhami pang nanda dæharha, tæ saa fara tæ kii thlu mæbiya tefreng nanda urayindan tæ køm kulafayirha. A laf dæn ængginiya, na tsawud nun a narha ngga. Mal dæn kun hu dædemnggirha."

30 Nafini wii nda a Antakiya dæ, da nda wumang nda fatakkwaya Yeeso hai færang dæleewar da nda kanda.

31 Karatangga nafini tæk mbænda nda fa ka labardæ sæk nda.

32 Nda Yahuda tæ Sila annabiya ni kanda, thlæk palthya nda hangga a Kæræsta

yini tæ færang kanglanggirha kanda.

33 A kwasamaddi mæn nanda beena ha a mbædi, dæfangganda kanda dæ hu dædemnggirha wuda nda a thlømæd nafina dæ thlængga kanda ba.

34 †

35 Amma nda Mbulus tæ Mbarnaba tsawa nda a Antakiya, a mbædi kanda tæ fin-gya hangga na nda a tsahang fiya ha tæ pær labar Chinøm a kanda.

Tsakh nda Mbarnaba hai tæ Mbulus

36 A kwasamad bængya ndangga Mbulus Mbarnaba, "Tam wudum dæm weng tala fatakkwaya Yeeso na ahu tal yini 'wanøm pær labar Chinøm sæ, dæm na kanda tænaa nda kæn."

37 Na mid Mbarnaba sæ a tahang ngganda Yahaya Markus ha dæ.

38 Amma Mbulus mbæ midghæn sæ a tahang ng-ganda Yahaya Markus haadæ wa, kæsær maldæ kanda a Pamfiliya tæ køm kardæ fa na a dænda mbeedæ tæ tardæ.

39 A mbædi kya nda hu ngaala hai kaan pa dægha nda hai. Tærangga Mbarnaba Yahaya Markus kya nda hu kombuwol hai dænda Sayifurus dæ.

40 Amma Mbulus wur Sila næn wii nda, fa færkækæfækky hwan nggayid Chinøm nda a tæranggæn kanda dæ dædem.

41 Kya nda tæ Suriya tæ Kilikiya ka da nda færang

† 15:34 15:34 Fingya chirethya na nda tæ mbædghæn 34 ndaanæn: Amma kælana Sila hai næghæn mæmæl tsauka hai a mbædi

kanglanggirha fatakkwaya Yeeso.

16

Tahang nda Mbulus tã Sila Timoti haadã

¹ Nda Mbulus tã Sila 'wa dërha nda Ndarbe dã a dõnda Listëra dã. A mbëdi na tã tsaharha ha sã, thlëmnggõnni Timoti man tã Yahudarha ni fërgha kækafek, amma chin tã Helenarha ni.

² Fa takkwaya Yeeso na a Listëra tã Ikoniya kanda a falghøn.

³ Nanøn kee, na mid Mbulus sã a tahang ngganda Timoti haadã, thleng muwanøn kësär ka Yahudaya na a mbëdi, kowunni sãndasë chin tã Helenarha ni.

⁴ A sayiddi nanda a wiirha, na nda a takkwa tala-tala kanda a thlëghanggøn fiya 'ya kånang na fathlängya hai tã shingya na a Urshalima na a laf kanda nda.

⁵ Fa takkwaya Yeeso na nda aten chikrha hu fërkkækafek tã hang nda fiya kafad ðalthla mbërha fa hai.

Aagha Faara Mbulus a Makidoniya dã

⁶ Mbulus tã ka wiyyighøn weng ngganda chehweed Firijiya hai tã Nggalatiya, kësär Säsëna tã Pedõnda 'yadàng dã thlëk labar Faara kanda fa a chehweed Asiya.

⁷ Sälhanda mii chehweed Misiya, tär mindan sã dërha a Mbitiniya dã, amma Säsën Yeeso nggëmangwa kanda fa wa.

⁸ A meghedghøn, kya nda tã Misiya sëla nda a Turuwas dã.

⁹ A fëdikrha, säsëniigha Mbulus tã niif Makidoniya kët nagha a hwanggøn tã ndaarha, "Bo Makidoniya ba, ba däng nda kan sã."

¹⁰ Nanøn kee, ngwan fa ka a dän Makidoniya dã, tã numad ndaarha Faara aagha këm a dëm thlëghang Labara na Mbënggøn a kanda.

Fär kækafekkid Lidiya

¹¹ Kyan ahu kombuwol hai a Turuwas, dän Samutarki dã, ðalthna mbërha hai tärän hai a Niyapolis.

¹² Thlen a mbëdi dän Filibi dã manda wupëri na ahu chehweed Makidoniya. Wupëri ni tønna kutëryid Roma; tsawan yi bëena hangga a mbëdi.

¹³ A fär yibëd Yahudaya dän kësär wupëri ða dã a mii kufaarha, a mbëdi nan a numad ndaarha nan a wal mbëd hwan Faara. Tsawan hai, katëranggan kalang nishya sã wumngga hai a mbëdi.

¹⁴ Tal ahur nishyini na a kang thlëmaarha kan fa thlëmnggøn Lidiya na heng kabaya na tã wudëbëla fa, baghøn ba a wupëri Tayatira, nän täräng shilee Faara teena. Chinëm inanggøn hurghøn dã thlë labar Mbulus nän fa.

¹⁵ Ænang mbaptisëma nda heu tã nafiya wurighøn, hwan kan nän a dän wuri keeghøn dã ndëghøn, "A nggëmdun fa tã fërkkækafek ni nggi a Chinëm, bama ba bun tsaurha a wuri kyana." Djib hwan kan nän pa dän dã.

Mbulus tē Sila ahu porsēna

16 Na farda sē kan diye a mbəd hwan Faara dē, kēman tē mafad wee nuwun nēghēn tē ānkaheerha fa yi kularha. Walang dē kēna turighēn sē kaan ahu tar kuladdi.

17 Nēn takkwa samad nan nagma ahuhwaarha tē ndaarha, "Nafiniya mafaya Faara Amshi ni, bā nanda bā ka a pērang kwaman wal hērēkrha nda kun!"

18 Bengya hangga nēn naarha ndaarha kee. Tērga Mbulus sēbgha hurghēn dē, kyahargha hai ndanggēn ānkaheddi, "A hu thlēm Yeeso Kērēsti nduwu hai tēghēn!" Tsu kee ndēkka hai tēghēn.

19 Kēlaana turid mafad wee nuwun dā hai kwaman wallēndan nggēldē, kēsang ngganda Mbulus tē Sila dēnda tē kanda ahu kasudē a mbed fa ngwa kumaya dē.

20 Dēnda tē kanda a mbed mamngya fa ngwa kumaaya dē, ndaa nda, "Nafiniya Yahudaya ni, na nda tsang teena nafinan kaan.

21 Na nda tsahang āntingya kanha mbuwa mēmēl tē kēm Romaya."

22 Fiya wumngga hai a mbēdi katērang ngganda har nda Mbulus tē Sila tē yanda, mamngya fa ngwa kumaaya ndanggēn fīngya fiya a kēdang ngganda kanda hai tawalth, dēk kanda nda.

23 A kwasamaddi dēk nanda kanda muwang ngganda kanda hu porsēna dē ndang ngganda fa kēla mbēda ha a kēla kanda nda ha ngga.

24 Tē kēla kēn porsēn dāha kēm hērēm nēn sēkkēn kee muwanggēn kanda a kambērhadē kaan pang ngganda saryindan ahu dēfrha hai.

25 A manad fēdikrha nda Mbulus tē Sila na nanda a hwan Faara tē aagha amshe yi fal Faara, nagma fīngya porsēngya a kang thlēmaarha kanda fa.

26 Kula sēndēndan sē, rēbgha chehweerha fa heu tē sar kēn porsēn dī. Tsu kee kwat mīngya porsēn dī heu ina nda dē, wuyiwurya kēnang nanda porsēngya sē heu kwasa nda hai

27 Mehenna tē kēla mbēda ha a bēena, kēla hai kwatmīngya heu inda dē. Kēdanggēn thlau kēlārgēn sē na midghēn sē a bēlanggēn fadghēn, ahu numadghēn tamnggēn ndaarha porsēnggini heu kyanda sē.

28 Amma tērangga Mbulus uradghēn sē kaan ndanggēn, "A ēnang na wundērha fadwa fa wa, kan heu nan a mbēdiya!"

29 Tē kēla porsēn dā ha ndaagha a bāng patilla nda bā, mbēngga a kēnda dē bērga hweeda hai tē kurumnggēn a mbəd nda Mbulus tē Sila, nagma fadghēn heu a rēbrha fa.

30 Kyagha tē kanda kēshaaba tsahang mee nēn kanda, "Kun mamngya, mani ēnaarha tēni hērēkrha?"

31 Ndang ngganda, "Furu kēkafek a Chinēm Yeeso, na wal hērēkrha heu tē wuriwa."

32 Tərgħa pərang labar Chinəm nda tə fīngya heu na a minda keegħən.

33 A fədikdi wu tə kəla porsən dāha haranggən kanda, tsabang wundəyi ndan nən kanda də. A mbədi kəm ənang mbatisəma nda heu tə wurighən.

34 Tərgħa bağha tə kanda minda keegħən ba fərang ənnarhami nən kanda. Ndəghən tə fa wurayighən heu na nda a əna wutsəfayirha kəsər kanda heu fər nda kəkafek a Faara.

35 Dalthna mbərha hai, thləngga fa ngwa kuma yini farha a thləmad tə kəla porsən dādə tə ndaarha: "Kalu həshyina hai ya."

36 Tə kəla porsən dāha ndanggən Mbulus, "Fa ngwa kumaaya thləngga ba a kal sa ni hai tə Sila. Nanənya weema ahu dədəmnggirha."

37 Amma nggərangga Mbulus nafina sə thlən nanda kanda ba, "Dək nda kan a pəpal kula kanda ngwang kumarha kan sə, muwang ngganda kan ahu porsəna də kan kəm wangya Romaya ni kan. Nanənya na mindan sə kee ween bəbee? Kəkafek mbə ənaarha hai kee wa! Ndaaman kanda a ba nda ba tafandan ba nda kal kan hai."

38 Nafini thlən nanda ba dənda də da nda pəranggən fa ngwa kumaaya, sək nanda ndaarha nda Mbulus tə Sila wangya Romaya ni tərma nda.

39 Banda hu kən porsən də ba hwan kanda nda a chahanggən nda kanda də, kyang ngganda kanda sə ma

porsən di mal wupəri də nda.

40 A kwasamaddi kya nanda Mbulus sə tə Sila ahu porsən di, dənda wuri ki Lidiya də. A mbədani wumna nda sa hai tə fatakkwaya Yeeseo fərang kanglanggirha nda kanda a wii nda.

17

Nda Mbulus tə Sila a Tasalonika

1 Kya nanda Mbulus tə Sila tə Amfipolis tə Apoloniya, ba nda Tasalonika ba na kən tsahad Yahudaya sə.

2 Kəla səsəna Mbulus sa hai kyagha hu kən tsahad Yahudayina də, a far yibəd Yahudaya katəra mahan a miighən a miighən tsə labara nən tə fiya ahu dəleewar Faara.

3 Pərang nggənən kanda a pəpal 'ya ndana dəleewar Faara tə ndaarha Kərəsti səsəadə tə kəm thliida sə hu mərə. Ndanggən kanda, "Yeeseo di niya pərang nda kun ya Kərəsti da ni."

4 Fīngya Yahudaya nggəmnanda fa wum teena nda tə nda Mbulus tə Sila, kəla ənana Helenaya hangga na a tərəm Faara tə man nishya na tə thləma in.

5 Amma nagha Yahudayini a sərəkra, də nda wumang fa thləməngya ba ahu kasu, thliigha kakyathlanga sə a wupəri di. Da nda minda ki Djason də na nda a kada nda Mbulus tə Sila ka a kyang ngganda kanda ahur fiya ba wumngga hai.

6 Amma nawa nanda kanda, kahang ngganda Djason ba të fingingya fatakkwaya Yeeseo ba nda të kanda a mbed mamngya wupëri da ba na nda ahuhwaarha, "Nafini ya kanda ni na a tsang teena fiya hu këshiiirha kahat nanönya kulo kanda ya.

7 Djason thlödö kanda fa a minda keeghän. Kanda heu kar nda äna taara të ngyakhrha Kaisar, na nda a ndaarha wai na kutëra së pak, yandï na nda aarha Yeeseo."

8 Säk nanda kee, fiya wumngga hai të mamngya wupëri di sëbgha hur ndan dö tsangga teena kanda.

9 Tërgha ndang ngganda Djason të fingingya a fër wudäbëla nda a malang ngganda kanda wii nda.

Nda Mbulus të Sila a Mberiya

10 Tsëna fidikrha hai, Fa takkwaya Yeeseo thlönang ngganda nda Mbulus të Sila a Mberiya dö. Säl nanda a mbödä dö, kya nda ahu kën tsahad Yahudaya dö.

11 Nafiya Mberiya kal nda Tasalonikaya hakkilo, kësär thlëndä labar da fa të haara kikyab na nda naarha huleu labar Faara kät sar tëna nda sän kəkafekkid palthdi përang na Mbulus kanda.

12 Yahudaya hangga fërgha kəkafek, kəla änana Helenaya, man nishya na të thläma in të hëshya hangga.

13 Säkna Yahudaya na a Tasalonika ndaarha na Mbulus a për labar Faara a Mberiya, dönda mbödädö

kəm, da nda shighang fiya fa wumngga hai tëna nda thleng yanda.

14 Fa takkwaya Yeeseo na a mbödï thlönang ngganda Mbulus a mii wuri aama dö, amma nda Sila të Timoti tsawa nda a Mberiya.

15 Nafini döfangga Mbulus a Atina dö ndanggän kanda da nda përang ndaarha Sila të Timoti ba nda walghän wed.

Mbulus a Atina

16 Nana Mbulus a kəla kanda fa a Atina, thleegha hurghän nanän taldi lëghäddö të dahaya.

17 Nanän kee, dögha hu kën tsahad Yahudaya dö ka dögha tsä labara të kanda të Helenaya na a təräm Faara. Ka fad döthla mbërha fa hai nän naarha dögha hu kasu dö nagma a kalang fingingya së wal nän a mbödï.

18 Fingingya fa malömngya Abikuriyaya të Sätokiyaya katërang ngganda ngaala hai tëghän ka përang nän labar Yeeseo kanda të thliidghän së ahu mërra.

Nanän kee tsakhka fingingya mee, "Mana të pëpethdi a ndaarha ya?" Të këm ndagha fingingya, "Na midghän së për labar weerända faarya nän."

19 Tërgha dönda tëghän ahu wum ten fa sängya dö a mbërha na nda aarha Aropaggus ndang ngganda, "Përang labara kan ngga aten weerända tsahadda ha kyawa bana ba tëghän ya.

20 Nana a læðang thlëman nan tē palthya pak, na minnan sē a sən ənggina nan ya ngga.”

21 (Atinaya heu tē rongya na tē tsaurha a mbædi na nda naarha tsaurha hai kee kæl tsə labara aten weerənda palthdi kyagha ba.)

22 Thliigha Mbulus sē ahu wum tendi na a Aropaggus ndəghən, “Nafiya Atina! Nadi kun nafiya ni na mindan tərang shilee faarya teena hangga.

23 Kəsər a nadi a wiirha hai ahur taldi ya ni naarha kəlang nda ənggini nun naarha tərang shilee kanda teena, tē kəm nadi mbəd nji sataka tē chireethla a man tenggən tē ndaarha, ‘A Faara səngwa wa nəm’. Tur faardi nun a tərang shilee teena səngwa wa nun, ndəghənni ni a pərang nda kun.”

24 “Faardi ənagha kəshiiirha tē əngya heu na ahurghən ndəghənni Chinəm yi talara tē hweede, mbə tsaurha ahu kəna tənna fiya wa.

25 Mbəm fərang ‘ya tē haara wa, mbə kadā thlaara a haar niifa wa, kəsər ndəghən tafadghən nən fərang yibrha fiya tē fīngya əngya heu.

26 A fad niifa tətal ndən ənanən turya fiya dədamən-dədaməm ahu kəshiiirha kahat. Kapa nən əna kanda səndə sayi kamngga tē kanda tē kəm mbərha kamngga a tsawa nda sē.”

27 “Ənana Faara ndən kee tēna fiya kadaghən asəmha na nda walang ngganda, ko

nanən mbə inggun ma kəm wa.”

28 “Kəsər nəghəm tē tsaurha ahurghən, tē wiirha hai, ndən nanəm sē a weeriya.”

Kəla ndaana fa amshiyi nun, “Kəm wang-ghən ni.”

29 “Tsaunən kəm wangya Faara ni, məməlwa numam tē ndaarha Faara nəghən kəla dəharha taksa fa mbər əngya tē dəbəla, nduwa feera nduwa dəfrha wa.

30 Kətəm djidangwa Faara tē yamid sənda fiya wa, amma nanənya ndanggən fiya heu ko a yanggini a malang ngganda dəhayi ndan kyakhra nda thləmadghən ba.

31 Kəsər dəfang də fara hai nən a ngwang kumarha kəshiiirha yi kəkafek tē haar niifdi wur nən. Kyadang də niifdi kowunni a pəpal tē thləng nən sē ahu mərta.”

32 Hərəm nanda sək labara aten thliirha sē ahu mərta, fīngya waghən nda, fīngya ndanda, “Na minnan sē a nggərgha pərang palthdi kan ya.”

33 Tərgha malgha Mbulus kogna yini.

34 Amma fīngya mbu samadghən nda tsawanda fa fərkəkafekkyā. A hur ndan na Ndiyoniisuyus sē nəghən tal ahur kogna yini, tē nuneefa kəm na thləmnggən Ndamaris tē fīngya hangga.

18

Mbulus a Koronti

¹ A kwasamadghən, malgha Mbulus Atina dēgha a Koronti dē.

² A mbēdi wal tē Yahudarha nən sē na thlēmnggən Akila, wan chehweed Pontus. Baghən bā a Italiya kanda tē nukkun Pērisila, kēsər kutēra Kēlaudyus ndanggən Yahudaya heu a mal Roma nda. Dēgha Mbulus dē ka a na kanda nən,

³ kēsər nanən targhēnni taksa chaama kēla na nanda, tsauka a thlēmən ndan əna taara nən tē kanda.

⁴ Kala Far Yibrha nən tsē labara tē Yahudaya tē Helenaya ahu kən tsahad Yahudaya, na midghən sē a lēm kanda nən fa.

⁵ Bana nda Sila bā tē Timoti a Makidoniya, dēgha Mbulus teena hu pər labar Faara hai, nagha a kyadanggən Yahudaya tē ndaarha Yeeso ndəna Kərēsti.

⁶ Amma ngaalang ngganda Mbulus na nda a 'yarghən, dēghanggən tinid dā dē na a fad luwudghən ndanggən kanda, "A tsauka hakked nun atennun! Mbē dimiyirha sē a fanna wa. Nanənya niya dərha a ki nafiya dē mbuwa wa Yahudaya."

⁷ Tərgha Mbulus mal kən tsahad Yahudayina nən dēgha minda ki Titiyus Djustus dē, tē tərang shilee Faara teena. Na kwatkirəm nggən tal tē kən tsahadda fa.

⁸ Tərgha Kəripus mamnda kən tsahad Yahudaya, heu tē wurighən fər nda kəkafek a Chinəm. Fingya Korontiyaya hangga səkka ndən

fərəkafek nda ənang mbaptisəma nda kanda.

⁹ Fardā sē a fidikrha kyadangga Faara 'ya Mbulus ahu səsəniirha, ndanggən, "A tərəmna wa; dūwa mbeedə tē labar wa, a nggasna hai wa.

¹⁰ Niyi tē sa ha, mbē niifa sē dək sa nduwa əno 'ya nən fa wa, kēsər na nafina sē hangga ahu wupərifi ya."

¹¹ Nanən kee, tsauka Mbulus yi hurarha tal tē mbeera, nagha a tsahang labar Faara kanda ha.

¹² Amma a thlakh mbēdfi na Nggaliyo ngwamna a chehweed Akaya, wumangga Yahudaya tendan ka a thlengganda Mbulus fa bā nda tēghən mbed ngwamna bā ka a ngwang kumarha nən sē.

¹³ Ndanda, "Niifdiya nēghən a lēm fiya fa a tərang shilee nda Faara teena ahu kwamana 'yadana ngyahad nəm."

¹⁴ Nana Mbulus a kalgha sē kee, ndangga Nggaliyo Yahudaya, "Kun Yahudaya, a ndam kəsanggun kamshidiya tē dimiyirha fa nduwa ənadə 'ya na manggən mbuwa wa ngga, kam niya kang thləmaarha kun fa.

¹⁵ Amma nanən nēghən aten tsakh mee ni ahu labara tē aten thlēmngya tē kəm ngyahad nun, ngwalaman palthdi tafad nun, mbi ngwa kumarha aten əngya kiya wa."

¹⁶ Nanən kee, rēghanggən kanda dē ma kən ngwa kumaddi.

¹⁷ Tərgha kyakhrang ngganda Sostanus teena mam-

nda kæn tsahad Yahudaya dækkænda a kwatkiræm kæn ngwa kumaddi. Amma djidangwa 'ya Nggaliyo wa.

Wud Mbulus a Antakiya dæ na a Suriya

¹⁸ A kwasamad ændiya mængga Mbulus ha a Koronti. Tærgha mal fatakkwaya Yeeseo næn kyagha hu kom-buwol hai, mbugha nda Pæriskila tæ Akila samadghæn, dæna nda Suriya dæ. (Kapa næn wiirha thlærdang dæ tenggæn dæ a Kankiriya kæsær ka dæfmee ænanæn.)

¹⁹ Sæla nda a Afisa dæ, a mbædi malgha Mbulus Pæriskila hai tæ Akila. Tærgha ndæghænggi tafadghæn kyagha ahu kæn tsahad Yahudaya dæ ka a tsæ labara tæ Yahudayini.

²⁰ Hwanggænda a mængga ha, amma kargha fa.

²¹ Amma kapa næn wiirha ndanggæn kanda, "A nggæm Faara fa, niya nggær wutta bæ." Tærgha kyagha ahu kom-buwol hai mal Afisa næn.

²² Tærnæn hai a Kaisariya, dægha ka ndang'ya fatakkwaya Yeeseo dæ na a mbædi a mbærgha a Antakiya dæ.

²³ A kwasamaddi mænæn ha a Antakiya, thliigha dægha mbøya dæ hangga a Nggalasiya tæ Pilisiya, nagha a dang nda fatakkwaya Yeeseo sæ na a tsawa nda tæ kanglanggirha hu chinæm.

Pær Apolos labar Faara a Afisa

²⁴ Na tæ Yahudarha sæ thlæmnggænni Apolos, bægha

Afisa bæ. Nggætgha ndan a wupæri Aledzandariya, tæ mbærmee ni sændæ labar Faara kaan.

²⁵ Tsahang nda kwaman Chinæm ha, tæ kæn næghæn a tsahang fiya ha tæ mbænafarha fa. Tsahadghæn ha aten Yeeseo næghæn mæmæl. Ko nanæn, mbaptisæma yi Yahaya ndæn sænnæn kee.

²⁶ Katæranggæn ndikrha hai tæ kanglanggirha hu kæn tsahad Yahudaya. Sækna nda Pæriskila tæ Akila ndæn aaghæn nda a minda kyandan dæ pærang kwaman Faara nda mæmæl.

²⁷ Nana mid Apolos dærha a Akaya dæ, fatakkwaya Yeeseo chihang kanglanggirha nda tæ kæn chireethleng ngganda fatakkwaya Yeeseo dæ na a mbædi tæna nda thlæghæn fa. Sælæn mbædadæ, thlar fingya næn kaan færgha kækafek tæ nggayid Faara.

²⁸ Kæsær kaldæ Yahudayina mu ngaal næn tæ kanda hu yid fiya hangga, kyadænggænæn kanda tæ ndaarha hu dæleewar Faara Yeeseo ni Kæræsti.

19

Mbulus a Afisa

¹ Nana Apolos a Koronti, tær Mbulus kwamana ahu chehweddi dægha Afisa dæ. A mbædani dænæn wal fatakkwaya Yeeseo sæ.

² Tsahang mee næn kanda, "Fær nun kækafek thlædun Sæsæna tæ Pedænda fa wa?" Nggærang ngganda sæ, "Awo, kyawan sæn ndaarha na Sæsænasæ tæ Pedænda wa."

3 Tsakhka Mbulus mee, "Tur yanggi mbaptisëma ðanang nanda kun?" Ndang ngganda, "Mbaptisëma yi Yahaya."

4 Ndagha Mbulus, "Mbaptisëmad Yahaya yi mal ðimiyirha ni. Ndanggæn fiya a fërkëkafek nda tã niifa na bayi a samadghæn, ndëna Yeeseo."

5 Sæk nanda kee, ðanang mbaptisëma nda kanda ahu thlëm Chinëm Yeeseo.

6 Dëfang na Mbulus haara kanda teena, bægha Sësëna tã Pëdënda tendan hai, na nda a ndikrha tã miya pak tã këm na nda thlæk labara bægha hai a thlëmad Faara këla annabiya.

7 Kanda hëshya kumkap sari ni.

8 Tërgha Mbulus kyagha hu kën tsahad Yahudaya dë nagma a pë labar Faara tã kanglanggirha yi ndëree mahana, nagma a lëm kanda fa tã thlëghang labar Kutëryid Faara kanda.

9 Amma fingya kar nda labarghæn fa. Na nda a ndikrha mbuwa ngga a pëpal aten kwaman Chinëm. Malangga Mbulus kanda, wiigha tã fatakkwaya Yeeseo dë nda naarha tsë labara këtsar a mbäd tsaharha ha na a Tëranus.

10 Huraya sari kanda a ðenaarha kee, tëna Yahudaya tã Helenaya na tã tsaurhahu chehweed Asiya sæk labar Chinëm.

11 Fërang Faara sësëmnda Mbulus a ðna ðnwulteengya næn na mëmanggæn.

12 Ko ðn pa farha nduwa shishimar tsuwargha ndæn fa, a dang ndan haaya dë, na nda kënda tã këm ðnkaheeya na a fad ndan a kyarha së.

13 Fingya wumten Yahudaya na a wiirha hai tala-tala kanda a kyang ðnkaheeya së katërang ngganda ðna taara hai tã thlëm Chinëm Yeeseo. Na nda a ndaarha, "Niyi a ndorha hu thlëm Yeeseo, na Mbulus a pë labarghæn, kyosë!"

14 Wangya hëshya mäd yi Skiva mamnda firis Yahudaya kanda na a ðna ëndiya.

15 Fardasë nggërangga ðnkaheddi kanda së, "Sëndi Yeeseo, tã këm sëndi Mbulus, amma wunni kun?"

16 Tërgha niifdi na tã ðnkahedda fa përga tendan dë har kanda næn yanda kal kanda næn mu heu. Dæk kanda næn kya nda së tã ðaarha ahur mindëdi tawalth tã wundiya fa a fad ndan.

17 Sækna Yahudaya ndæn tã Helenaya na tã tsaurha a Afisa, tërma nda heu, fërang mamnggirha nda thlëm Chinëm Yeeseo kaan.

18 Fingya hangga fërga këkafek kya nda pëpal bæ na nda a thlæk ðn mbäfeeya ndan.

19 Fa kulaya hangga kyagha bæ tã ðeleewar kulayid ndan njang ngganda dë a yid fiya. Kirasang nanda ðeleewar kula yini næn sël wudëbël rapathlaarha yi

beena haru kumnggidghән тuf (50,000).

²⁰ Nanән kee, labar Chinәм aten dәрha mbeedә fiya hangga kaan a fәrkәkafek.

Kakyathlaanga a Afisa

²¹ A kwasamad әndi katәragha hai ya, mid Mbulus dәрha Urshalima dә, nән a kyagha tә Makidoniya tә Akaya. Ndәghән, "A kwasamaddi dini mbәdә dә, tsaudә tәta a di Roma dә."

²² Thlән nafiya nән dә sәri na a dang sә nda Timoti tә Irastus a 'wa nda mbee, a Makidoniya dә, ndәghәnggi tsәgha tsәbaku hu chehweed Asiya.

²³ Mәмәlla sayiddi thliigha kakyathlaanga aten takkwa kwaman Chinәм.

²⁴ Tә bәla na nda aarha Ndemetiriyus, na bәl kән dahad Artemis nggu-ngguchit tә wurirha, walang dә tar wudәbәla fa bәlya sә hangga.

²⁵ Wumanggән kanda thlәмadghән bә tә fingya na a әna tur tardi, ndanggән kanda, "Waya, sәndunсә nәghәм a wal wudәbәla ahu tar di kyanәм ya."

²⁶ Kәla nanun ndән tә kәм sәknun na niifdiya Mbulus a lәм fiya fa hangga a Afisa di ya tә chehweed Asiya heu. Ndәghән, faarya әnana niifa mbә faarya ni wa sam.

²⁷ "Na wad sә mbә ka tar nәм na thlәмnggән a weela dә katәnggән wa, amma kән dahad Artemis nән a sәbrha dә, tә kәм Artemis tafadghән na nda a dәfang shilee teena ahu chehweed Asiya heu tә

kәshiirha, nән a kәdeng mamnggidghән."

²⁸ Sәk na ndan kee, sәbgha hur ndan dә katәrang ngganda ahuhwaarha hai, "Atemis yi Afisaya nән tә mamnggirha!"

²⁹ Tsәbaku hur wupәri heu tsә teena nda. Kәsangga fiya nda Nggayus tә Aris-takus kawiya Mbulus a Makidoniya bә, kowunni kәl dәрha mbәd wumteena dә.

³⁰ Na mid Mbulus sә a kyagha hur fiya dә wumngga hai, amma karang fatak-kwaya Yeeso fa.

³¹ Ko fingya mamngya na hu chehweddі, pashiya Mbulus, thlәnang labara nda dә a kyadә a mbәd wumten da dә wa.

³² Fiya wumngga hai na nda ahu tsә teena. Fingya na nda ahuhwaarha aten 'ya tәtal, fingya aten 'ya pak. Fiya hangga sәngwanda әndi bәngga kanda mbәdә bә wa.

³³ Yahudayini puwang ngganda Aledzanda a mbeedә, na a thlәk 'ya nән a fiya. Tәranggән harghән sә na a nggasgha fiya hai ka kalanggән kanda sә aten 'ya wumangga kanda hai.

³⁴ Amma sәnang nanda hai tә Yahudarha ni, kanda heu tәrang ngganda urad ndan sә na nda a mbeela fa yi sayi sәri tә ndaarha, "Atemis yi Afisaya nән tә mamnggirha!"

³⁵ Tә chirethla wupәri di nggasanggән fiya hai wumngga hai ndәghән, "Nafiya Afisa, kәshiirha heu sәnda sә wupәri Afisa ndәghәnni tә

Mamnda Atemis ha, tē shishing ndəghən mukka hai a talaria a kəm.

³⁶ Tsaunən kee, mbə ngaala sə ahu palthdi ya wa, nggasama hai a ənadun 'ya kula numaarha wa.

³⁷ Ba dūn tē nafini mbəda ba ya, mbə ngaar nanda a kən dāhad nəm wa tē kəm sar wa nda dāhadnəm wa.

³⁸ A nadə Ndemetirus tē fa taryighən na nda tē billaarha aten kowunni, na kən ngwa kumarha sə, dənda dē dā nda huhwaarha.

³⁹ Ana 'ya sə pak na minnun a thluwun dāama tēghən a mbed shingya wupəri dē.

⁴⁰ Kəla nanənya, nəghəm ahu waarha a nadəm a mbeela fa kiya wa kəsər ka əngya na a wiirha hai a weeriya. Nanən mbə ten palth kakyathlang dā sə ya wa, mbə 'yasə nəm thləkrha aten əndi nun a ənaarha nanənya wa."

⁴¹ A kwasamaddi ngwalang nən palthghən kal fiya nən hai.

20

Kyad Mbulus Makidoniya hai tē Helas

¹ Ngwalana kakyathlaanga, tərgha Mbulus aah fatakkwaya Yeeso nən, a kwasamaddi fərang nən kanglanggirha kanda, dəgha Makidoniya dē.

² Dəgha mbəya dē hangga nagma fərang kanglanggirha fatakkwaya Yeeso tē palthya hangga ta səlgha a Helas dē.

³ Tsauka a Helas yi ndəree mahan. Nanən a ngwarha

fa nən a tēra ahu kombuwol hai ka a dəgha Suriya dē, ashe Yahudayini kəang nda hai na a ənang 'ya nda fa, tərgha wudgha kyagha tē Makidoniya.

⁴ Nda Sufata wan Farus a Mbiriya, tē Aristakus, tē Sakundus, nafiya Tasalonika, tē Nggayus niif Ndarbe, tē Timoti, kanda nda Tikikus tē Tarofimus, nafiya Asiya, na mindan sə a dənda Suriya dē tēghən.

⁵ Nafiniya 'wa nda mbeedə kəla kan nda fa a Torawus.

⁶ Ngwalana wutsəfayid mburodi kula mekhna thlen a Filibi tē nggirggi, akwasamad beena tuf dān wal fingingayini a Torawus tsawan a mbədi yi beena məd.

Ngwala mii wii tal Mbulus a Torawus

⁷ A katəra thlətta beena wuman hai ka a ndəhanggan mburodi hai. Tərgha Mbulus pərang labar Faara nən kanda. Na midghən sə mal kanda a dalth mbərha hai dəgha mbeedə tē pər labar Faara ta manad fidikrha dē.

⁸ A hu kəndi tənna nda aten shadghən wumnan sa hai na patillaya sə hangga.

⁹ Na niifa sə tsauka hai a kwat kənna thləmnggən Yutikus, na beena a səsang nda a sayiddi na Mbulus a pər labar Faara. Tərgha tərangga beena Yutikus dē, mukka hai a kwat kəndi tənna nda aten shadghən yi mahan, tərang ngganda sə məmərə.

¹⁰ Nanən kee, tərgha Mbulus hweedə hai, bərgha ten wandə hai fəbanggən,

ndagha, "A billadun wa, balghän tē yibrha."

¹¹ Tərgħa nggərgħən wutta talara sə kyanggən mburodi dā hai kyan heu. Dəgha mbeedə tē pərang labar Faara kanda har dalthgha mbərha hai a wiigha.

¹² Tərgħa nafini tərang ngganda wundəladdi wure dē tē yibrha na nda a əna wutsəfayirha.

Thliigha Mbulus a Torawus dəgha Militus dē

¹³ Wiigha Mbulus tē saara a Asus dē. Kan kəm dən mbədādē tē nggirggi ka a təranggan.

¹⁴ Dənən wal kan a Asus, təranggan tē nggirggi a Mitilin dē.

¹⁵ Dalthna mbərha hai thlen tē nggirggi sələn Kiyos dē. Nggərna mbərha dathla hai tēdan a Samos dē. A kwasamad beena tal sələn a Militus dē.

¹⁶ Mbə mid Mbulus sə a ishgha hai a Afisa wa, kəsər mbə midghən sə a mbədgha hai a Asiya wa, nəghən a yawiirha na a səlgha a Urshalima dē wed, a nadē a ənaarha hai a far Wutsəfayid Pentikos.

Ndik Mbulus tē shingya Kən Faara a Afisa.

¹⁷ A Miletus ni thlənna Mbulus farha dē a ang shingya Kən Faara nda bə na a Afisa bə nda walghən.

¹⁸ Bə nanda walghən, ndanggən kanda, "Kun tafad nun səndun tur tsawud na a sayiddi nani tē kun ka a fardī dəfang ni sarna a chehweed Asiya hai.

¹⁹ Ənangđi taara Chinəm kula manang alteena tē thlee hura kəm, ko nanən saadi kəkərfa fa tē tar mbəlfeerha əneena Yahudaya fa.

²⁰ Səndun sə karwi pərang 'ya kun na thlar kun wa, tē kəm tsahangđi kun ha a pəpal tē wure-wure.

²¹ Pərangđi ndən Yahudaya tē fingya mbuwa Yahudaya na a malangganda dimiyid ndan kyakhra nda thləmad Faara bə fərkəkafek nda a Chinəm Yeeseo."

²² "Nanənya, Səsəna tē Pədənda a shik nggi, ka a dī Urshalima dē, səngwi əndi dəgha katərarha hai tē nggi a mbədi wa.

²³ 'Ya sənni sə kee kala wupəri dēni saadē na Səsəna tē Pədənda naarha kəs thləmanna tē ndaarha nda dərha hu porsəna dē tē səsəarha na nda a kəla nggi fa.

²⁴ Amma nggi mbiyi a kəlang yibəna kəla 'ya ni wa, na minna sə kee a ngwalanggi tardī fəree na Chinəm Yeeseo a ənee, tar pər Labara na Mbənggən yi nggayid Faara."

²⁵ "Nanənya, səndisə mbusə ahur nun pərang ni labar Kutəryid Faara na nggər na nggi wa.

²⁶ Tsaunən kee, niya pərang ndaarha kun a weeriya mbə hakked niifa sə atenna wa.

²⁷ Pərangđi 'ya kun heu na mid Faara a sənggunən."

²⁸ Kələma altənnun ha tē nafiya fərangna Səsəna tē Pədənda kun a laf kanda nun. Tsawama kəla falafya nafiya

Faara. Chibədghən ni hiinən tē far Wanggən.

²⁹ “Səndi sə a kwasamaddi malni kun, na məmereeya a kyarha hur nun hai mba nda a mal chibəddi wa.

³⁰ A hur nun kəm na fīngya sə na a thliirha sə thlək palth nggabaarha nda ka a kyang ngganda fīngya sə ahu fərkəkafekkidī, tēna nda mbu samandan.

³¹ Nanən kee kwarama! Dalama teena hai hurarha mahan ‘wawi malang kəs thləman nun nda fidīkrha tē yanfaara tē aam yirha wa.”

³² Nanənya wumangdi kun tē Faara tē labar nggayidghən, na mbang tēnang kunsə fərang langaarha nən kun heu tē fīngya dəfang nən haara teena.

³³ “Wawi suna wudəbəl nīfa nduwa karidghən wa.

³⁴ Səndunsə ənayi taara tē harna kəni fadna sə tē fīngya nani tē kanda.

³⁵ A hu əngya ənani heu, kyadang di ndən kun tē ndaarha, tēta nī a əna taara nun kiya tənun thlar fīngya mbuwa tēghən ha. Nam a dāl teena hai tē palth Chinəm Yeeso ndaanən, ‘Nagha parka sə kaan hu fəra ma thlərha.’ ”

³⁶ A kwasamaddi ngwalang nən labara, bərgħa hai tē kanda heu hwan Faara nda.

³⁷ Kanda heu muk tərha nda fəbghən nda.

³⁸ ‘Ya səbangga hur ndandə kaan kəsər ka labarghən ndanən mba nda a nggər nang yirha fa wa. Tərgħa dəfang ngganda ahu nggirgi də.

21

Wii tal Mbulus a Urshalima də

¹ A kwasamaddi mal nan kanda, kyan hu nggirgi hai dən Kos də. Dathna mbərha hai sələn Rodes də thlen a mbədi kəm dən Pataara də.

² Dan wal nggirgi na a dərha Finikiya də, kyan sa hai wen.

³ Akwasamad di na nan Sayifurus mbəran də tsanggan a man kodnan də, dən Suriya də. Təran hai a Taya, mal nggirgi da nan ka haarang ngganda rəfrha hai ahurghən.

⁴ A mbədi wal fatakkwaya nan tsawan tē kanda yi beena məd. Nagha Səsən Faara a shik kanda ndang ngganda Mbulus a dəbə Urshalima də wa.

⁵ Amma ləghədna bən tsawud nan tē kanda, wudan bən wal nggirgidi dən mbeedə tē winnan. Fa takkwayini heu kanda tē nishyindan tē wanggindan dəfang ngganda kandə ma wupəridi. A mii wuri aamdī bəran hai hwan Faara nan.

⁶ A kwasamad di ndək nan hai tē ndan, kyan hu nggirgi hai kanda kəm wuda nda wure də.

⁷ Dan mbeedə tē winnan a Taya sələn Tolemays də, a mbədi ndang'ya nan fa fərkəkafekkyā. Tsawan tē kanda yi beena tal.

⁸ Dalthna mbərha hai, nduwan Kaisariya də, tsawan a minda ki Filibus tē pər labar Faara. Nəghən tal ahur nafini məd wur nanda na a ndək ənnarhami də.

9 Na wutarayighän sä fada na nda thlök 'ya na a katärarha hai a mbee.

10 A kwasamaddi tsau nan a mbædi yi beena hangga bagha annabi ba a Ndjudiya thlömnggän ni Anggabus.

11 Bana Anggabus thlëman nan ba, täranggän än kända mu Mbulus, känanggän saryighän tæ haryighän tæghän. Tärgha ndæghän, "Ndagha Säsän Faara, 'Na mamngya Yahudaya a känang nda tæ än kän muwa kæla yandïya a Urshalima färanggända nafiya mbuwa wa Yahudaya.' "

12 Säknan ndän kee, kan tæ fïngya fatakkwaya na a mbædi, hwan Mbulus nan a dædæ Urshalima dæ wa.

13 Amma ndagha Mbulus, "Kama nun a tærha? Kun a thleng hurna! Nggi ngwadi fa mbæ ka muweeghanda hu porsæna dæ a Urshalima kee wa, amma a mæri ka Chinäm Yeeso."

14 Mbang ngwanan kyakhrang hurghän hai, ndan kee, "Kæl 'ya ænana Faara."

Sæl Mbulus a Urshalima dæ

15 Akwasamad ændïya ngwanggan ræf yinan dan Urshalima dæ.

16 Fïngya fatakkwaya na a Kaisariya mbunda saman-nan. Dænda tæ kan minda ki Manason dæ, tæ Sayifurus tal ahur fatakkwaya kætäm.

17 Sæl nan Urshalima dæ thlægha fatakkwaya kan fa ngga.

18 Dalthna mbærha hai, kan nda Mbulus dan thlëmad

Yakubu dæ, shingya Kän Faara heu na nda a mbædi.

19 Ndangga Mbulus 'ya kanda pærang 'ya nän kanda heu ænana Faara ahur nafiya mbuwa wa Yahudaya ahu targhän.

20 Sæk nanda ændi kee fal Faara nda. Tærgha ndang ngganda Mbulus, "Nannan, wan man, Yahudaya hangga färgha kækafek, kanda heu tær mindan sä a takkwa ngyakhrha Musa.

21 Amma pærang ndan kanda tæ ndaarha, na tsa-hang Yahudaya ha na tæ tsaurha ahur fïngya mbuwa wa Yahudaya a malang-ganda tsahad deleewar Musa. Nana a ndang nda kanda a thleng nda muwa wanggindan wa nduwa käm takkwa æntin näm nda wa.

22 Nanænïya ma näm ænaarha? Kæsær na nda a sæk ndaarha kækafek banna ba."

23 Nanän kee æno 'ya nan a thlëworha. Na nafiya sä fada a thlëman näm a mbædiya dæfgha mee.

24 Duwadæ tæ kanda ahu Kän Faara dæ yi Yahudaya dæ wumteena tæ kanda ahu tsuthlang kanda dæ tæ käm tii wudæbæl thlærættæ ndan. A ænanna kee na fiya sända sä palthdi na nda a særha atenwa nggabaarha ni, sa käm æna taara na tæ 'ya ndaana ngyakhrha Yahudaya.

25 "Amma fatakkwaya mbuwa Yahudaya, chireeth-leng dan kanda dæ tæ ndaarha: A malang ngganda æna 'ya mii thleng nanda

daharha, tē saa faara, tē kii mabi tefreng nanda uradghən tē kulafayirha.”

²⁶ Dalthna mbərha hai harangga Mbulus nafini tsabanggən fadghən dē heu tē kanda. Tərgha dēgha hu Kən Hwan Faara dē yi Yahudaya ka a pərang ndaarha nən kanda bəd far ləghəttā bən tsabrha fandan bā, fardā ni na nanda a əna sataka a kowunni ahur ndan.

Kəsang nda Mbulus

²⁷ Takhna bēndi məd a ləghəttā, fīngya Yahudaya bağa bā a chehweed Asiya na Mbulus nda ahu Kən hwan Faara yi Yahudaya. Shik fīya nda a kəsang ngganda,

²⁸ tərang ngganda urad ndan sē, “Nafīya Isəreela, daaman kan sē! Niifdani ya na tsahang fīya ha heu ko a yanggi ni aten tsan nafinəm tē ngyakhrē nəm tē mbədiya kəm. Mbə kee ma wa bā dā bā tē Helenaya a kən dā bā ya nagha a səbang nda mbədə dē na tsətsabadē ya.

²⁹ Nanda Trofimus tē Afisarha ahu wupəri tē Mbulus tamngga nda ndaarha bā Mbulus tēghən kən hwan Yahudaya bā.”

³⁰ Thliigha wupəriđi kahad na nda a kyarha bā a mbəya bā dēdamən. Kəsang ngganda Mbulus kahang ngganda kəsha bā ma kən hwan Faardi nggəlang ngganda kwatkirma kəkar.

³¹ Nana mindan a bəlang ngganda, səlgha labara thləmad mamnda sodjaya

Roma dē tē ndaarha wupəri ahu tsəteena.

³² Tsu kee har fīngya sodjaya nən tē mamnggindan dāa nda mbədə dē wumna fīya sa hai. Nana fīya mamnda sodjadi tē sodjayighən, malang ngganda dək Mbulus.

³³ Ndagha Mamnda sodja yini a kəsang ngganda kərang ngganda tē wuyiwurya səri. Tərgha tsakh mee nən tē wunni ndəghən mani ənanən.

³⁴ Fīngya ahur fīya wumngga hai thlək 'ya nda kiya, fīngya kəm pak. Nanən mamnda sodja dī walwa kəkafekkid palthđi wa kəsər ka mbeela, ndəghən a dənda tē Mbulus a mbəd tsawud sodjaya dē.

³⁵ Dəna Mbulus a mbəd tēra sē, kakyathlaanga mulda hai kaan, tərgha tərangga sodja yini ura ka hang nda fīya.

³⁶ Fīya wumngga hai na a mbu samad ndan tərang ngganda urad ndan sē na nda a ndaarha, “Bəla man, bəla man!”

Kalang Mbulus fīya sē wumngga hai

³⁷ Na sodja yini a dərha tē Mbulus a mbəd ndan dē, tsahang mee nən mamnda sodja yini, “na nggəm fa a kaloyi sē wa?” Nggərangga mamnda sodja dā sē, “Mbang na mii Helenarha wa?”

³⁸ Mbə sa ni tē Masar dī thlengga yanda tē kəm bangga fa bəl faaya haru kumnggidghən fada a kaheerha bā ahu bənggini mbərgha dē wa?”

39 Nggërangga Mbulus sê, "Nggi tê Yahudarha ni, bayi ba a Tarsus na a chehweed Silisiya, wupëri na manggën. Niya hwan sa, male kalanggi nafina sê ya."

40 Wal nën kwamana a haar mamnda sodja di, ishgha a mbêd têra têng haara nën fiya sê a nggasa nda hai. Nggasa nanda hai, ndanggën kanda tê mii Aramayarha:

22

1 "Kun na wanmanggina tê chinggina keema thlëmaarha fa përang ëndani kun katëragha hai, ka kyadàng ndaarha ni kun ëna wii 'ya na ðimi wa."

2 Sêk nandan kalang dë kanda sê tê mii Aramayarha, nggërganda nggasa titib.

3 Tërgha Mbulus ndanggën kanda, "Tê Yahudarha ni nggi, nggëtgha nda nggi a Tarsus, a wupëri Silisiya. Manggi sê a Urshalima, a kamu Nggamaliyel ni tsaha ni ëngya heu aten ngyakhrha tê ëntin chingginëm. Sërkdi fërang mamnggirha Faara, këla nanun a ënaarha a weeriya.

4 Sësang di nafiya na a takkwa kwaman Yeeso. Nggi a fër kanda a bëlang ngganda kanda, nggi a kënang nda fiya hëshya tê nishya, muwanggi kanda ahu porsëna dë.

5 Mamnda Firistayini tê kwagnaya hëu na nda për 'ya atenna. Kësër a haar ndan ni thlëni deleewar di a banggëni wanmangginëm

ba Yahudaya na a Ndimaska. Dëni mbëfadë ka kësanggi fatakwaya, a bëe tê kanda a Urshalima ba, ka a sësang ngganda kanda."

6 "Nani aten kwamana, takhdi a sëla Ndimaska dë yanfaara a sërëkrha, tërgha djargha kukwaryirha a mbëfa hai nani sê.

7 Fëli hweeda hai sêk urarha ni a ndeerha, 'Shawulu, Shawulu, kama nda na a sëseerha?'"

8 "Nggini na Yeeso tê Nadzarat na a sësang nda."

9 Nafini na a thlëmadna nanda kukwaryiddi, amma sënangwanda uradda hai na kalee sê wa.

10 "Tërgha tsakh mee ni ndee, 'Chinëm, ma ni ënaarha?' Ndagha, 'Thliusë, kyo ahur Ndimaska hai, a mbëdani nanda përo 'ya na a ënaarha.'"

11 "Kwamadi ka djarra kukwaryidda hai, nafini nani tê kanda ndën kësgha harna ahur Ndimaska dë.

12 Na niifasë tê tsaurha a mbëdi thlëmnggën Hananiya, bagha thlëmanna ba. Niifani na a têng shilee Faara teena tê kəkafekkirha tê këm a laf ngyahad nëm, Yahudaya hëu a falghën.

13 Bagha thlëmanna ba ndeeghën, 'Wanmana Shawulu, no mana hai!' Tsu a mbëdi kee nee a naghën."

14 Tërgha ndagha Hananiya, "Faara yi chichiyinëm wurdë sa ka a sën 'yana na midghën tê këm na Nggayid Yanda na sêk uradghëna.

15 Na a tsaurcha tē pār labarghən dē a fiya heu aten 'ya naa nana tē sək nana.

16 Nanənya mana a kəlaarha? Thliusə əno mbaptisəma nda tsabo dīmiyid wa nda dē tənə naarha aah thləm Chinəm."

17 "Wud ni a Urshalima dē, nggi a hwan Faara ahu kən Yahudaya kyadeegha Faara 'ya ahu səsəniirha.

18 Na Yeeso ni a ndeerha, 'Thliu sē kəkər! Malu Urshalima wed, kəsər nafini a mbədiya mba nda fərkəkafek tē labardi na a thləkrha atenna ya wa.' "

19 Nggi kəm ndee, " 'Chinəm, nafini ya səndasə ni naarha dərha hu kən tsaharha dē tətəl, tətəl nggi a kənaŋ tē dək fiŋya fərgha kəkafek a sa.

20 Bəlaŋ nanda tē pār labar wa Istifanus, nggi tē altenna kət a mbədi, kənaŋ pama ni kanda mu, nggi kəm kəlaŋha karid nafina ha bəlaŋga.'

21 "Tərgha Chinəm ndeeghən, "Duwadə, niya thlən sa a mbərha dē iunggən a thləmad nafiya dē mbuwa wa Yahudaya.' "

22 Nafini wumngga hai kang thləmaarha nda Mbulus fa ta mii ngwala palthghən bə. Tərgha tərang ngganda urad ndan sē, "Weema tē niif diya dūn bəlaŋ nda! Kamngwa a mal kamshi dā nəm tē yibrha hu kəshirha ya wa!"

23 Na nda a huhwarha kanda a muwang parkoyin-

dan dē, nanda a thləng tənirha sē.

Kyad Mbulus fadghən tē Romarha ni

24 Nanən kee, mamnda Sodja Romadi ndagha a dənda tē Mbulus a mbəd tsawud sodjaya dē a tsahang mee nda ha tsadaghən nda tē wutəterha, ka a sən 'ya nda katəragha hai na fiya a huhwarha kee.

25 Amma a kwasamaddi kənaŋ nanda ka tsadaghən nda, tərgha ndangga Mbulus mamnda sodja na kət a mbədi, "Ashe nən məməl ndana ngyakrha a tsada niifa nda tē Romarha, sa kula ngwang kumarha sē wa?"

26 Səkna sodja Roma yi ndən kee, tərgha dəgha thləmad mamndəda dē ndanggən, "Mana ənaarha miya? Niifdiya fa tē Romarha ni,"

27 Tərgha mamndədi ndanggən Mbulus, "pəre kəkafek, tē Romarha ni sa wa?" Nggəmaŋga Mbulus, "Ghəng."

28 Tərgha ndagha mamndədi, "Nggi fa tiidi wudəbəla hangga ka a tsawi tē Romarha." Ndagha Mbulus, "Nggi nggətta tē Romarha ni."

29 Nafini na mindan sē a tsahang mee nda ha nggəranda samarha dē tsu. Mamndədi tē altenggən sənnənsə Mbulus tē Romarha ni tərəmgga, kəsər 'wadə teena ndadə a kənaŋ ngganda tē kəm tsadaghənda.

Mbulus a mbed kogŋaya

30 Dalthana mbərha hai mamndədi na midghən a

sən kəkafekkid huhwad Yahudaya aten Mbulus, tərgha kwasanggən hai, aah mamngya firistaya nən tə kognaya heu a wuma nda ba. Tərgha bağhaba tə Mbulus ishanggən a mbendan.

23

¹ Tərgha Mbulus irang yirha nən kognayina fa ndagha, “Kun wanmanggina, ngwalangdi tarna a Faara ahu kwamana na məməl heu ta weeri da ba ya.”

² Səkna Hananiya palthdi keeghən kee ndanggən nafini na tsau tə Mbulus fa a mbighənda.

³ Tərgha Mbulus ndanggən, “Na Faara a mbi sa, sa fad kəna ni kəmonda tə penti pəpet, tsaua a mbədi nana a ngwe kumarha sə aten ngyakhrha, amma sa tə al-tenwa hwasang na ngyahaddi ndana a ndək nggi nda!”

⁴ Fingya na kəkət tsau tə Mbulus fa ndang ngganda, “Firis na manggən yi Faara ndəna ‘yaara?”

⁵ Ndangga Mbulus kanda, “Wanmanggina səngwi sə ndəghənni firis na manggən wa, kəsər ndagha deleewar Faara, ‘A thləkna ‘ya na dīmi aten mamnda nafiwa wa.’ ”

⁶ Kəlaana Mbulus hai, fingya kognaya Sadukiyaya ni, fingya kəm Farisaya, təranggən uradghən sə ndagha, “Wanmanggina, tə Farisarha ni nggi, chichiyina wai kee. Niyi ahu kəkərra

kəsər ka nana mbərsad na aten thliirha sə ahu mərra.”

⁷ Ndana Mbulus kee, thliigha kakyathlaanga sə a pathlang Farisaya tə Sadukiyaya, ndəkka kognayina hai mbədghən səri.

⁸ Kəsər ndagha Sadukiyaya mbə thliirha sə hu mərra wa, mbə fathlängya sə wa, nduwa səsəngya, amma Farisaya fər nda kəkafek tə ənggini həu.

⁹ Tərgha thliigha kakyathlaanga sə kaan, fingya fa maləmgya ngyakhrha Musa na Farisaya thlii nda sə kət ngaala nda tə kanglanggirha. Ndanda, “Nawan ‘ya na dīmi a fad niifdiya wa. Ana səsəna ni nduwa, təthlənda Faara ndikka təghən wu?”

¹⁰ Kakyathlang di mul da hai kaan har mamnda sodja di tərəmgga na da nda thlusanngənda Mbulus hai kushirkushir. Ndanggən sodja yini a da nda tərang Mbulus tə kanglanggirha ma thləmad ndan, ba nda təghən mbəd tsawud sodjaya ba.

¹¹ Tsəna fidikrha hai ishgha Chinəm kət a thləmad Mbulus ndanggən, “Ishiu tə kanglanggirha, kəla pərna labarna a Urshalima, tsawo da fa tətə a pərghəna a Roma.”

Kənanngənda hai a bəlang ngganda Mbulus

¹² Dalthna mbərha hai, kənanngə Yahudayina hai tə dəf mee mba nda a həbrha nduwa saarha wa kəl ma bəlang nda Mbulus.

13 Nafini ənagha tar mbəlfeddi kal nda kumnggit fada.

14 Dənda thləmad mamngya firistaya də tə shingya ndanda, “Kənanng dan hai tə dəf mee tə ndaarha mban a həbrha tə sarha wa kəl ma bəlang dan Mbulus.

15 Nanənya, kun tə kog-naya ndaman mamnda sodjaya a bəgha təghən a mbed nun ba, kəla na minnun sə a nggərwun tsahang mee ha ngga, kanggi kəm nan nggungwa fa a bəlanggan kapa nən barha ba.”

16 Amma səkna yangan Mbulus pathla di kənanng nanda hai, dəgha mbəd tsawud sodja yina də pərang nggənən Mbulus.

17 Tərgha Mbulus aah tal nən ahur sodja Romayini ndanggən, “Duwa tə wundələddi a thləmad mamnda də na pathla sə na midghən pərang nda.”

18 Nənən kee, sodjadi təranggən wundələddi dəgha təghən thləmad mamndəfa də. “Mbulus wan tə porsəndiya, ndən aagha nggi, hwan nggi nən a bəe tə wundələddi a thləmad wa ba ya, kəsər na 'ya sə miighən nən a pərorha.”

19 Tərgha mamndədi kəsanggən har wundələddi dəgha təghən man patu də, tsahang mee nən ha, “Mani a mii wa?”

20 Ndagha, “Mamngya Yahudaya kənanng nda hai nanda hwan sa dəna tə Mbulus a mbed kog-naya də

a binda, kəla na mindan sə a nggərgħa nda tsahang mee ha ngga.

21 Amma a nggəmang kanda fa wa, kəsər fiya kal nda kumnggit fada tsəb nda hai ka a bəlang ngganda. Nanənya dəf nda mee mba nda a həbrha tə sarha wa kəl ma bəlang nda. Na nda a kəla sa fa kee a nggəmana fa,”

22 Tərgħa mamndədi kəs thləmadghənən ndanggən, “Ma pərang nan niifa tə ndaarha thləyed nan wa.”

Thlənanng nda Mbulus a thləmad Ngwamna Felis də

23 Tərgħa aagha mamnda sodja yini səri ahur sodjayighən ndanggən kanda, “Ngwama fa kəsər nun a dərha Kaisariya də a fidikrha, tə sodjaya haru kumnggit səri, tə sodjaya a kəsər pərsaya kumnggit məd, tə sodjaya na yanda tə peela haru kumnggit səri.

24 Kadaman pərsaya Mbulus sə nən a tərha dun təghən thləmad Ngwamna Felis də kula 'ya tsəwargħən.”

25 Tərgħa chireelth deleewar da nən ya a ngwamna:

26 A har Kalaudiyus Lisiyas, a Alvari, Ngwamna Felis. Nda 'ya fa hangga.

27 “Kamshidiya, kəsang Yahudaya, takh nda a bəlang, diya də tə sodjaya kəkar thlanggi sə, kəsər səkdi ndaarha tə Romarha ni.

28 Na minna sə a sən 'ya ni ənanən ndən dəni təghən a mbed kogna yindan də.

29 Walanggi əndi ndana nda ənadə nəghən aten ngyahad ndan ni, amma əndi nda nanda ənadə tsəkkwa a kənanng ngganda nduwa bəlang ngganda wa.

30 Ndee nanda kənanng nda mee na nda a bəlang nda, ndən thlənanng ni a thləmad wa bə kəkar. Tə kəm ndang nggi nafini huhwaagha ndən a pəro ənda nda ənanən."

31 Nanən kee, sodja yini tərangganda Mbulus a Antifatiris də a fidikrha kəla ndang nanda kanda.

32 Dalthna mbərha hai mal sodjaya na a tər pərsaya dənda mbee də təghən, kanda nggi kəm wuda nda mbəd tsawud sodjaya də.

33 Səlna sodja yini na tər pərsaya a Kaisariya də, fərang deleewar da nda ngwamna, mal Mbulus nda a harghən.

34 Karatang na ngwamna deleewardi, tsahang mee nən Mbulus tənən tə tsaurha a manggi. Səknən ndaarha nən a Kilikiya,

35 ndagha, "Niya ko thləmaarha fa a bəd nafina bə huhwagha sa." Tərgha ngwamna ndagha a kəsghən nda ha ahu porsəna na a wuri ki Hirdus tən nən.

24

Ngwang nda kumarha Mbulus a mbed Felis

1 Akwasamad beena tuf tərgha mamnda Firis Hananiya bəgha bə tə fingya mamngya Yahudaya, tə kəm tə təngwa kumarha nanda aarha Tartulus, a huhwa Mbulus nda a mbed ngwamna.

2 Aah nanda Mbulus a kəndə, katərang ngga Tartulus huhwa Mbulus hai a mbed ngwamna ndagha, "Alfari, tsaudan dədəmnggirha kaan a kamuwa, kəsər sa na kəlarha mbeedə, mbedəng na əngya hai ahu chehweddiya."

3 "Kəsər ka ənggini na heu ya, Alfari, nan tə usaarha kaan a thləmadwa də.

4 Amma mbə midna sə a dahanggi midwa də wa, hwanni sə a kee thləmaarha na fa tə 'ya niya pərorha aten niifdiya.

5 Walang dən kamshidiya na pəpeethla sə miighən, nən bərha tə kakyathlaanga a pathlang Yahudaya bə ko a yanggini ahu kəshiddiya. Ndəghənni mamnda aten Nadzaraya ndəna nafiya na mbu samad Yeeseo.

6 Har ma na midghən sə a kyalgha tə Kən Faara na a Urshalima, ndəghənni kəsang nan.

7 *

8 A ranna mu palthda ha ya na walang kəkafekkidghən tafadwa."

9 Yahudaya kəm kənanng nda pama kanda mu,

* 24:7 24:7 Fingya chirethya na nda tə mbədghən 6b ndaanən: Ndaan kwang a ngwang kumarha nan sə kəla ndaana ngyahad nan. Tə kəm mbədghən 7 ndaanən: Amma mamnda Lisiya bəgha bə thlanggən sə a har nan tə kanglanggirha.

nggöma nda fa tō ndaarha nēghēn kee.

¹⁰ Fərang na ngwamna kwamana Mbulus a kalgha sē, ndagha, “Alvari, sēndi sē sani tō ngwa kumarha yi chehweddiya yi huraya hangga; tō wutsəfayirha niya kyang altenna sē.

¹¹ A rad na mughēn ha ngga na sēnda sē kalwa beena kumkap səri dēni Urshalima ka hwan Faara dē wa.

¹² Nafiya huhwagha nggi nawa nda nggi a ngaala tō niifa ahu Kēn Faara na a Urshalima wa nduwa kēm thlenggi kakyathlanga ahu kēn tsahad Yahudaya wa, nduwa kēm ahu wupəri wa.

¹³ Mba nda mbang kyado 'ya huhwana nda nggi atenggən wa.”

¹⁴ 'Ya tal nggəmni fa atenggən, niya takkwa Faara yi chichiyinēm tō kwamandi nda nanda mbē kəkafek ni wa, tō kēm niya fərkəkafek ahu 'ya chireethläng nanda ha a dēleewar ngyakhrha Musa tō dēleewar Annabiya.

¹⁵ Fərđi kəkafek a Faara, kēla ənana nafini ya, tō ndaarha na thliirha sē ahu mərri, nda nafiya ənagha nggayirha tō fa mbəlfēeya.

¹⁶ Nanən kee, djitiirha na a tsawi tō nggayirha a mbed Faara tō fiya.

¹⁷ “A kwasamad huraya hangga, bēe Urshalima bā tō ən fərri nafina a fa yamiiya tō kēm əna sataka ni a Faara.

¹⁸ Nafini huhwaagha nggi nanda nggi ahu Kēn hwan Faara na a Urshalima nani

a ngwalang tsabang altenna dē. Mbē fiya sē wumngga hai a thləmanna wa tō kēm mbē kakyathlaanga sē wa.

¹⁹ Amma na fingya Yahu-daya sē bagha bā a chehweed Asiya a mbēdi, ana 'yasə a mii ndan na nda a thləkrha atenna, kamdē nanənya a na nda a mbēdiya.

²⁰ Tsahang mee nafini na a na a mbēdiya dīmiyid ma walna kognaya Yahudaya atenna,

²¹ ana palth dani thləkni na tətəl keeya, tərang ni uradna sē a mbed ndan tō ndaarha, 'A ten palth thliirha sē hu mərri na nanda a ngwee kumarha sē a mbed nun a weeriya.' ”

Kəs nda Mbulus ha a Kaisariya

²² Felis kēm sēndə əngya hangga aten kwaman Yeeseo, ishanggən ngwa kumaddi ndagha, “Kəl ma bəd mamnda Lisiyaya bā 'wan ndən ni a ngwalang ngwa kumad nun.”

²³ “Ndangga Felis mamnda sodja Romaya a kēla Mbulus nən ha, amma malanggən kal farha nən hai tō kēm a 'yadang dē kwamana pashiyighən a fərang 'ya nda na midghən wa.”

²⁴ Akwasamad bəngya ngguchit, bagha Felis bā tō nukkun Durusila tō Yahu-darha. Thlən farha nən a bā nda bā tō Mbulus, kang thləmarha nda fa thlək nən pathla aten fərkəkafek a Kərəsti Yeeseo.

25 Nana Mbulus a tsə labara tə kanda aten nggayirha, tə kəs alteena, tə kəm ngwa kumarha na bayi. Kəsgha hərəenga Felis ndagha, “Tsəkdə kee nanənya wiu. A waldi kwamana niya nggər aagha sa ba.

26 Na midghən sə a fərangga Mbulus wudəbəla, nanən kee nagha a thlən farha a thləmadghən də atenggən, atenggən nagha a tsə labara təghən.”

27 A kwasamad hurarha səri, Pokiyus Festus tsaukwa ngwamna a meghed Felis. Felis kəm na midghən sə a wal nggayirha nən a mbed Yahudaya malanggən Mbulus ahu porsəna.

25

Mbulus a mbed Festus

1 Akwasamad mbeena mahən səlna Festus a Kaisariya ba ka a kəs targhənnən yi ngwamna, thliigha a Kaisariya dəgha Urshalima də.

2 A mbədani huhwaana mamngya firistaya tə fingya mamngya Yahudaya Mbulus a mbedghən.

3 Hwan Festus nda kəkər a wudang ngganda Mbulus Urshalima də kəsər ngwanda fa a tsəbghən nda fa a kwamana ka bəlang ngganda.

4 Amma Festus nggəranggən kanda sə ndagha, “Kəs nda Mbulus ha a Kaisariya, nggi tafanna tsəbaku niya dərha mbəda də.

5 Fingya mamngginun mbu samadna nda da nda thlək ‘ya atenggən, a ənadə ‘ya na dimi huhwa ghənun.”

6 A kwasamaddi tsaunən mbeena uvada nduwa kum tə kanda, wudgha a Kaisariya də. Dalthana mbərha hai kyagha kən ngwa kumadghən də ndagha a bang Mbulus ba.

7 Səlna Mbulus ba, Yahudayini bagha ba a Urshalima thlii nda sə muwang ngganda madufu, na nda a dəhang palthya fa, mbuwa kəkafek.

8 Amma Mbulus ngaal ənggina nən thlək nanda atenggən ndagha, “Ənayı ‘ya na dimi aten ngyakhrha Yahudaya, nduwa a Kən hwan Faara na a Urshalima, nduwa a Kaiser wa.”

9 Tərgha Festus, na midghən sə a əna ‘yanən na a mbənanggən Yahudayini, ndanggən Mbulus, “Na midwa sə a dənə Urshalima də di nggo kumarha sə aten əngginiya wa?”

10 Nggəmanngga Mbulus, “Nanənya niyi a kən ngwa kumad Kaiser, mbəda niya kamngga a ngwee kumarha nda sə. Mbə ‘yasə na dimi ənang ni Yahudaya fa wa, sa tə altenwa ma sənnasə.

11 Ana ‘yasə na dimi ənani kamngga a bəleewun, karwi fa wa. Amma ana palthyini deheena Yahudayina fa ya mbə kəkafek sə wa, mbə nifa sə tsəkka a fərang nggi nən kanda wa. Niyi a hwan Kaiser!”

12 A kwasamaddi kənanng na Festus pathla hai tə kogna yini, ndanggən Mbulus, “Hwanna a nggərgha

huhwad wa a mbed Kaisar dē, na dērha mbed Kaisar dē.”

¹³ A kwasamad bängya ngguchit, Kutëra Anggiripa tē wan man Mbanis banda Kaisar ba ka ba nda ndang Festus aalee.

¹⁴ Nanən na nda a mēndaha a mbēdi, tsəgha Festus labara aten ngwa kumad Mbulus tē kutëra. Ndagha, “Na niifa sē a mbēdiya malena Felis ahu porsəna.

¹⁵ Nani a Urshalima, mamngya firistaya tē fngya shingya Yahudaya huhwanda niifdiya na a ngwang kumad mërra ni sē.

¹⁶ Ndanggi kanda, mbə əntin Romaya ni kənannggəm niifa kapa nəm ngwang kumarha wa, kəl ma fərang dəm kwamana kalgha sē aten əndi huhwa na ndan kamanggən ka a thlanggən fadghən sē.”

¹⁷ “Ba nanda tē nggi mbəda ba ya, mbəd wii hai tē palthdi wa, amma dalthna mbərha hai thlən farha ni bēe niifda nda ba.

¹⁸ Thliina nafina sē huhwaagha ndən, mbə pathla sē na dīmi thlək nanda atenggən niya kya numaarha wa.

¹⁹ Ameyedghən, na palthya sē yi ngaala thlək nanda aten takkwad ndan tē kəm niifa mərgha na nda aarha Yeeso na Mbulus a ndaarha nəghən tē yibrha.

²⁰ Wuleegha 'ya na a ənee na a ramu palthda ni ha ya, tsakh mee ni tənən nggəm fa dəgha Urshalima dē dā nda ngwang kumarha sē a mbēdi aten palth yini ya.

²¹ Amma ndagha Mbulus a malghən nda ahu porsəna, kəl sayiddi ngwalang na Kaisar ngwang kumarha. Nanən kee fərgħəni a kəsghən nda ha ta sayiddi niya thlənanggən Kaisar dē.”

²² Tərgħa Anggiripa ndanggən Festus, “Na minnasə a sək fad niifda ni ya tafadna.” Nggərangga Festus sē, “A binda na sək fadghən.”

Mbulus a mbed Anggiripa

²³ Dalthna mbərha hai səla nda Anggiripa ba tē Mbanis tē karid kutəryid ndan fa nagha fiya a fərang mamnggirha kanda, mamngya sodjaya tē mamngya wupəri di a samad ndan. Thləngga Festus farha a kya nda ba tē Mbulus.

²⁴ Ndagha Festus, “Kutëra Anggiripa, tē fngya na a mbēdiya, nadun niifdiya! Yahudaya heu huhwan ndan a mbenna a Urshalima tē mbēdiya kəm na mindansə a bəlang ngganda.

²⁵ Amma kəlang ni nawi 'ya ənanən tsəkka a bəlang ngganda wa. Nanən kee, ndəghən a dā Kaisar ngwang kumarha sē, ndən ndani niya thlənang a Roma dē.

²⁶ Amma mani a chireethleng nda Kaisar dē? Kəsər mbə pathla sē tefen kəsang ni təghən wa. Nanən kee, ndən bəni təghən mbennun ba heu, mbə kəla sa mawa kutëra Anggiripa, a radəm mughən ha ngga, niya wal 'ya niya chireethleng nda hai.

²⁷ Kəsər ahu numadna mbə məməl thlənang nda niifa na ahu porsəna a Kaisar də kula 'ya dīmi atenggən wa."

26

¹ Tərgħa ndangga Anggiripa Mbulus, "Fəronda kwamana na a kalana sə." Tərangga Mbulus haargħən sə katəranggən ndikrħa hai ndəghən,

² "Kutəra Anggiripa, pet fanna a weeriya mbang ni isha a mbedwa ka a kyanggi altenna sə aten palthya thləkna Yahudaya atenna.

³ Nanən sənang əntin Yahudaya hai tə fīngya əngya na nanda a ngaalang nda teena. Nanənya niya hwan sa kərsu kee thləmaarħa na fa.

⁴ "Yahudaya heu sənda tur tsawud na ka nggi ngguchit, ka a katəradghən a kyanan, tə kəm a Urshalima.

⁵ Ka kətəm sənda nggi na nda mbang thlək 'ya atenna, ana mindan sə, ahu takkwa kəkafekkid nan, tə Farisarħa ni nggi.

⁶ Nanənya niyi a mbedwa ka a ngwee kumarħa na kəsər fərdi kəkafek tə 'ya ndangna Faara a chichiyinəm ka kətəm.

⁷ Nda fədikrħa tə yanfaara tur yinəm kumkap səri dəfang nda shilee Faara teena kaan, kanda a kəla parka fa ndanən. Kutəra Anggiripa, kəsər ka numaddiya, fīngya mamngginəm ndən huhwaanda nggi.

⁸ Mani nən naarħa sə ahur nun na ndaarħa mbə ənaarħa

hai thlengga Faara mərya sə wa?

⁹ "Wadī numad ndaarħa a əna 'yani heu ni mbang ka a 'yadā thləm Yeeso ni tə Nadzarat.

¹⁰ Əndani ənani a Urshalima. Tə səsəmnda mamnda firistaya muwangdī fatakwaya Yeeso ahu porsəna də. Har ma nggəmdī fa a bəlang nda kanda.

¹¹ Saara hangga ni naarħa kyarħa hu kən tsahaya Yahudaya də ka a səsang ngganda kanda, tə kəm ni naarħa thləghang palthya kanda fa na dīmi. A hu təbənggid na a tendan, ni dərħa hu chehweed kəshi də nee a səsang kanda."

¹² "Fərdasə nggi ahu kwan dərħa Ndimaska də, nggungwa fa tə səsəmnda mamnda firistaya.

¹³ Yanfara a sərəkħa, Alvari, nani hu kwamana, na kukwaryirħa ni a talara hai, kukwaryidghən kaldə yanfaara, djargħa tenna hai tə kawiyina.

¹⁴ Kan heu fəlan hweeda hai, sək urarħa ni tə mii Aramiya, 'Shawulu, Shawulu, kama nda na a səsəerħa? Nəghən pədaghən a fadwa a yana aten 'ya na minna.'

¹⁵ "Tərgħa tsakh mee ni, 'Wunni sa Chinəm?' Ndagħa Chinəm, 'Nggini Yeeso na a səsang nda.

¹⁶ Nanənya thliusə! Kedo ni fanna ka a furo taara ni (mafayirħa ni) tə kəm pər ənda na nana tə 'ya niya kyadorħa.

17 Niya hørworha a haar nafiwa tē fīngya mbuwa Yahudaya. Niya thlən sa a thləmad ndan dē,

18 dā inang yiyi ndan dē tē kəm kyakhrangga kanda ahu kukwaryirha bā. Thlangga kanda sē a haar Sheetan bāna tē kanda a thləmad Faara bā tēna nda wal chakh dīmiyirha a thlədang ngganda kanda ahur nafiya Faara hai fərgha kəkafek a nggi.’”

19 “Nanən kee, Kutəra Anggiripa, nggəm dī fa tē səsəniddī bāgha hai a talara.

20 ‘Wayi katərang pər labar Faara hai a Ndimaska, tē a fīngya na a Urshalima tē chehweed Yahudiya heu tē kəm nafiya mbuwa Yahudaya, tē ndaarha a malang ngganda dīmiyid ndan kyakhra nda thləmad Faara bā a əna əngya nda kyadgha ndaarha malang nda dīmiyid ndan.

21 Ndəghənni kəseena Yahudaya a pəpəl Kən Faara na a Urshalima na mindan sē a bəleegha nda.

22 Amma dēd Faara sē ta weeri bā ya, ndən nani kət a mbədiya ka a pəranggəni wundakhnaya tē shingya. Pərangdī ndən kanda ‘ya ndaana annabiya tē Musa nən a katərarha hai.

23 Kəkafekni Kərəsti nən a səsəarha, nən a ‘wa thliirha sē ahu mərə, nən a bāng kukwaryirha nafiyighən bā tē fīngya mbuwa Yahudaya.”

24 Mbulus kula ngwalang palthghən kee tərgha Festus təranggən uradghən sē

ndəghən, “Sa Mbulus kyahar hutən wa! Karatadwa mulda hai kyakhrang dē hutən wa hai.”

25 Nggərangga Mbulus sē ndəghən, “Kyaharwa hutenna hai wa, Alvəri, ‘ya niya thləkrha kəkafek ni.

26 Sən kutəra ənggina sē ya, ndən niya kal farha hai tē thləkrəghən. Səndisə kutəra Anggiripa səndə ənggini niya thləkrha heu ya kəsər əna wa ndan bəbee wa.

27 Kutəra Anggiripa fərna kəkafek tē annabiya wa? Səndisə fərna kəkafek.”

28 Tərgha ndangga Anggiripa Mbulus, “Tamngga ndaarha a sayi ngguchit kiya na mbang ləm nggi fa tsawi Kərəsta wa?”

29 Ndangga Mbulus, “Ko sayi ngguchit nduwa beena hangga, niyi a hwan Faara tē ndaarha mbə sa katenwa wa, heu tē fīngya na a kee thləmaarha fa a weeriya tsawa nda kəla nggi, amma mbə tē wuyiwurdi ya wa.”

30 Tərgha kutəra, tē ngwamna tē Mbanis tē fīngya tsau nanda a mbərha tal wii nda.

31 Mal kəndā nda, na nanda a ndikrha tē ndan, ndanda, “Niifdiya mbə ‘yasə ənanən tsəkka a bəlanggəm wa, nduwa muwang nggəm ahu porsəna dē wa.”

32 Kutəra Anggiripa ndanggən Festus, “A mbə nggərna kamshidi huhwaarha a mbed Kaisar wa, kam nəm a kalghən hai.”

27

Danda tē Mbulus a Roma
dā

¹ Səlna fardā ba ngwan fa dan Italiya dē ahu kombuwol, Mbulus tē fingya porsənaya fər kanda nda a haar mamnda sodja Romaya hai na nda aarha Djuliyos nəghən tal ahu sodjaya na a haar Kaisar.

² Kya nan ahu kombuwol hai a Adəramitiyom, na a dərha ahu fingya talya dē na chehweed Asiya, thlii wiirha nan a ten wuri aamdi. Aristakus niif Tasalonika na a chehweed Makidoniya nəghən ahur nan.

³ Dalthna mbərha hai sələn a Sidon dē, Djuliyos ənang nggayirha nən Mbulus malanggən dēgha wal pashiyighən tēna nda fərang 'ya na midghən.

⁴ Mal nan Sidon, nagma bəreurha a tsang hura kan fa, dan dē tsau tē wutambar Sayifurus fa tənən hərəkrha ma bəreudi.

⁵ Mbərang nan wuri aamda hai na a Silisiya tē Pamfilija, sələn a Mira dē na a chehweed Lisiya.

⁶ A mbədani walna mamnda Sodja Romaya di kombuwol yi Aledzandəriya na dərha Italiya dē, kyanggən kan sa hai.

⁷ Əna bəngya nan hangga a kwamana kəsər naghan a wiirha samma-samma pərpər səl nan a Kənidus dē. Malang ngwana bəreudi kan dərha mbeedə, kyan tē man fad wutambar Kəriti na tsau tē Salmoni fa.

⁸ Pərpər mbərang nan mbəda hai ban mbərha ba na nda aarha, mbəd hərgəhang nda kombuwol, tsau tē tal Lasiya fa.

⁹ Mbəd dan hai kaan a mbədi, tsauka wiin nan pədaghən kəsər nanənya mbər kar aama dē. Nanən kee, kəsgha Mbulus thləman ndan ndəghən,

¹⁰ "Waya, ahu widdi kyanəm ya na ən tərəmnda sə a mbee nanənya, kombuwol nəm tē rəfənnəm na nda a sərha dē kaan, heu tē yibya hangga na nda a sahatta."

¹¹ Amma mamnda sodja Romaya di kardə kang thləmaarha Mbulus fa kəl yi tē hur kombuwoldi tē niif Kombuwoldi.

¹² Nanən mbəd hərəkrha nggirggi Likiya mbə ngga na a ənagma nggirggiya fəgrha sə wa, kəsər ka ən diya, hang ndəndan ndana a nggushi dənda mbeedə tē wiirha tēna nda səla Finikiya dē anadə a ənaarha hai əna fəgrha nda a mbədi. Finikiya mbəd isha nggirggiya ni na a Kəriti na a man kii pələsarya tē həmnda yanfaara fa tē kəm man kii wufaya tē həmnda yanfaara fa.

Bereu 'yaara hu wuri aama

¹³ Katərang na bəreurha bərha ba a man kii pələsarya ba, tamngganda ndaarha wal nda əndi na mindan; tərgha kwasang ngganda nggirggi ndan hai wii nda tē mii wuri aam Kəriti.

¹⁴ Tsəbaku, bəreurha bəgha ba kaan a wutambar

da ba a man kii wufaya tē man kyad fara.

15 Kəsangga bereu 'yaardi nggirggi da hai mbangwa nji teena ahu bereu dadə wa, malanggan kee nagma bereudi a pughang kandə.

16 Mbərang nan wutambar da hai ngguchit na nda aarha Kauda, pərpər mbang nan kənanng nda nggirggi da hai na ngguchit na a saman nan.

17 A kwasamaddi kahang nanda Nggirggi da ba na ngguchit kənanng ngganda sakhkya a fad kombuwol di na manggən amanən də fəla də. Na nda a tərəmnda na da nda dərha hu chehweed Sərtis də.

18 Nana aamdi a əna kudufulla, nagma a tətənanng kan, dalthna mbərha hai katərang ngganda thlahang fingya rəf yinan haadə na ahur nggirggi di ahu aama də.

19 Afar beena yi mahan muwang ngganda fingya kari taara də yi nggirggi di.

20 Bengya hangga kyawa yanfaara ba wa, nduwa wufəlnagaarya, nagma bereurha a piirha kaan, numan tē ndaarha mban a hərəkra wa.

21 A kwasamaddi mənna nafina ha na ahur nggirggi di kanda kula wal ənnarhami, tərgha Mbulus thliigha sə a mbed ndan ndəghən, "Waya, a ndam kwang kee dūn thləmaarha fa kəla ndangni kun a mal dūn wutambar Kəriti wa, kam kya wum hu səsadda hai ya wa.

22 Amma nanənya, niya ndang nda kun kərsaama, kəsər mbə niifa sə na a kədeng yibədghən wa, kəl nggirggi di kee ndən nəm a kədeng nda.

23 Fədik di mbərgha də tē thlənda Faara nani yighənni tē kəm niya tərang shilee teena ishdə a thləmadna,

24 ndeeghən, 'A tərəmna wa, Mbulus. Na isha a mbed Kaisar nggo kumarha nən sə. Faara hu nggayidghən fərdə hərəkra a fiya heu ka sa.' "

25 Nanən kee kərsaama kəsər fərdi kəkafek a Faara nən a katərarha hai kəla pəree nən.

26 Amma tətani a puwangga bereurha kəm a wutambarra də.

Tim Nggirggi hai

27 A fidik kumkap fada nagma bereudi aten puwang kandə a ten wuri aam Adəriyatik, a manad fidikra fa hur nggirggi yini sənang ngganda hai takhdan a ndusang chehweerha fa.

28 Kəkərang ngganda kudim ndəghən səldə saara haru tē kumnggit səri. Tsəbaku nggərgha nda kəkərang nda kudim ndəghən kəla nda hai saara kumnggit wutarihe.

29 Ka tərəmnda nadə nggirggidi dək ferya fa, kal dəbəlya nda hai fada na həhaaghən a kamu wuri aamda hai tē man samadghən ka a 'yadang wiirha nən fa, hwan Faara nda a dalthgha mbərha hai wed.

30 Tærgħa fa hur nggirggi dī na mindansə a dā nda, tæra nda hu kombuwol dā hai na ngguchit kəla nanda a kal dəbəla hai na haaghən a man mbee.

31 Amma ndangga Mbulus mamnda sodjadī tə fīngya sodjaya, "A ishwa nafini a thləmad nggirggidī ya wa, mbun a hærəkra wa."

32 Nanən kee sodja yini thleng nggand sahad kombuwoldī kəsgha ndən ha malghənda hwagħa də.

33 Takhna mbərħa a dathla hai ndangga Mbulus kanda heu a həb ənnarħami nda. Ndəghən, "Bengya kumkap fada mbərgha də nuwun ahu billarħa kaan ənawun ənnarħami wa.

34 Niya ndang nda kun nanənya, ənama 'ya mii tənun wal kanglanggirħa. Mbə nīfa sə na a kədeng ko was tenggənni wa."

35 Tærgħa təranggən mburodi sə usa Faara nən a mbendan heu. Kyanggən hai nagħa a kiighən.

36 Wal kanglanggirħa nda əna ənnarħami nda mii.

37 Kan heu haru səri tə kumnggit məd kap mikki na ahur nggirggidī.

38 Ngwalang nanda həb ənnarħami, thlahang ngganda haad nggirggidā ha də na nda a irang wan hwalirħa də ahur wuri aama hai.

39 Dalthna mbərħa hai, səngwandā chehweddā hai na nanda sə wa. Amma na mbəd tsəchelhomnda, ndanda a nggushi dəna nda tə nggirggidī a mbədādə ananda a mbang nda.

40 Tærgħa thleng ngganda sakhkini na tə dəbəl yini həhaaghən mal kanda nda ahu wuri aamdī, tə kəm kwasangganda sakhkina hai na kyakhrang nda nggirggidī. Tærgħa thlengganda shishamarda sə na a mbed nggirggidī a bəreurħa tənən puwang kanda a mii kəkəshbangnda də.

41 Amma nggirggidī tsuwar chehweerħa nən kyagħa kamughən də mbangwa tsə 'ya fa wa. Tærgħa nggirggidī nagħa a fələdə ka kudufulla aamdī.

42 Sodja yini na mindan sə a bəlang ngganda porsən nggini ama nanda pəpeethla hərgħa nda.

43 Amma mamnda sodja Romadī na midghən sə a hərgħanggən Mbulus karanggən kanda fa. Ndanggən kanda yī mbangga aama 'wa pəra nən pəpelthgħa a mii kəkəshbangnda də.

44 Tærgħa ndanggən fīngya kəs katako ndan nduwa kukutathla nggirggidī. Kanda heu hərgħa nda səla nda mii kəkəshbang nda də.

28

Mbulus a wutambar Malta

¹ A kwasamaddī hærək nan kan a kəkəshbangnda, ndən sək nan tə ndaarħa nan a wutambar Malta.

² Nafīya wutambar dī ənang nggayirħa nda kan kaan. Thlən nda kan fa, dzəghang waarħa nda kan

sə, kəsər na 'yaara a baarha heu tē mbiirha.

³ Damna Mbulus hwarirha ba, nanən a sang nda hu waarha hai kyagha kwadwasaarha sə ka thlerra waddi billagha ndən, kəthghənən a haarghən.

⁴ Nafiya wutambar di na huthlin da nda nggawal-nggawal a haar Mbulus ndangganda ndan, "Niifdiya tē bəl farha ni, ko nanən hərək də ahu wuri aama, faar ngwa kumarha mbə a malang tē yibrha wa."

⁵ Amma Mbulus yiranggən huthlin da də mukka ahu waarha hai ko 'ya walghən.

⁶ Fiya a numad ndaarha nən a həthla hai nduwa fəlgha hai mərgha. Amma tsəna nda tsəbaku mbə 'yasə walgha ndən wa, nggərang ngganda numad ndan hai ndanda kamshidfiya faara ni.

⁷ Tsau tē mbədi katərana ənda hai tē Mbulus na wure sə manggən yi Pubiliyus, mamnda wutambar di. Thlə kan nən fa a minda keeghən tē wutsəfayirha, beena mahan ndəghən a fərang ənnarhami kan.

⁸ Chin Pubiliyus ahu sərə, fadghən bēe tē kəm fau a billaghən. Kyagha Mbulus thləmadghən də, hwan Faara nən, sang haara nən fa kəngga.

⁹ Katərana ənda hai kee, tərgha haaya na ahu wutambar di ba nda ba wal kənda nda.

¹⁰ Nagha nafini a fərang mamnggirha kan ahu kwamangya hangga. Takh nan a

wiirha, fərang əngya nda kan hangga na minnan.

Mbulus a Roma

¹¹ A kwasamad ndəree mahan kyan hu nggirgi Alidzandariya tsauka hai a wutambar di a ndəri mbiirha. Na nggirgidi tē tənda mudad faarya Kasto tē Polus.

¹² Kya nan Sirakus hai əna beena nan mahan a mbədi.

¹³ Thlen dan Rigiyum də. Dalthna mbərha hai piigha bəreurha ba a man ki pəlasarya. Akwasamad beena səri sələn Putiyoli də.

¹⁴ A mbədi dan wal fingya fatakkwaya, hwan kan nda əna beena nan məd tē kanda a dan Roma də.

¹⁵ Səkna fatakkwaya ndaarha naghan bayi, thlii nda hwathla kanda fa hu Kasu Apiyus, fingya kəm ba nda wal kan a mbərha na nda aarha Kən rongya mahan. Nana Mbulus nafini kee usa Faara nən wal kanglanggirha nən.

¹⁶ Səl nan a Roma də, malangganda Mbulus tsauka hu kən rongya katənggən tē sodjadi na a kəlaghən ha.

Pər Mbulus labar Faara a Roma

¹⁷ Akwasamad beena mahan, aagha Mbulus shingya Yahudaya ba. Wumna nda ba, ndangga Mbulus kanda, "Wanmanggina, ko nanən mbə 'ya sə ənang ni nafinəm fa nduwa əntin chichiya nəm wa, kəseegha nda a Urshalima fər nggi nda a Romaya.

¹⁸ Tsahe mee nda ha ngga, na mindan sə a kal nggi nda

hai, kəsər mbə 'ya sə ənani tsəkka a bəleegha nda wa.

¹⁹ Amma mamngya Yahudaya kara nda fa, tsaweeghən fa təta a di a mbed kutəra Kaisar dəgha ngwee kumarha sə, ko nanən bawi mbəda ba ya ka huhwa nafinani wa.

²⁰ Nanən kee, ndən kaḍa ni kwamana a na kunni ka a kalanggi kunsə kiya, kəsər kəneegha nda tə wuyiwurdi ya aten niifdi na Isərelaya a kəlarha fa, Kərəsti. Fərđi kəkafek 'wadə teena bəda ba."

²¹ Nđang ngganda, "Wal wan deleewar a Yahudiya ba atenwa wa, mbə nafinəm Yahudaya bağha ba a mbədi thləkka 'ya atenwa nduwa tsəgha labara mbuwa ngga atenwa wa.

²² Amma na minnan sək 'ya nan fərna kəkafek atenggən, kəsər sən đan sə fiya ko a yanggini a thlək 'ya đimi aten takkwad Yeeso."

²³ Fardəsə ngwa nda fa kanda hangga ka đa nda wal Mbulus, ba nda mbəda ba nanən sə tə tsaurha. Ka a tsar ta figrha də, ndəghən a thləghang labar kutəryid Faara kanda. Na midghən sə a ləm kanda nən fa ka a thlə Yeeso nda na fa. Ənaghən taara tə deleewarya Musa tə yi annabiya.

²⁴ Fingya nggəm nda fa tə labarghən, amma fingya fər wa nda kəkafek wa.

²⁵ Nggəmngwa nda fa tə ndan wa katərang ngganda wiirha hai a kwasamaddi ngwalana Mbulus palthghən

tə ndaarha, "Pər Səsəna tə Pedənda kəkafek a chichi yinun ndanən ahu deleewar Ishaya,

²⁶ 'Duwa thləmad nafina də ndangga kanda, Nun sək 'ya amma mbun a sənang hai wa;

Nun a na 'ya amma mbun kukwalang hai wa.

²⁷ Kəsər hur nafiniya nəghən kakrak;

Mba nda sək 'ya tə thləma yi ndan wa,

Tə kəm nggəlang nda yiyi ndan.

Kam nandan tə yiyi ndan, Səgha nda kəm tə thləma yi ndan,

Sənang ngganda hai tə hur ndan,

Kyakhra nda hai,

Kənanggi kanda.*

²⁸ Tsaunən kee, na minna sə a sənunsə 'wanda teena thlənang nda labar hərəkrha Faara a fingya də mbuwa wa Yahudaya, na nda a kang thləmaarha fa!"

²⁹ Hərəm nən ndaarha kee, tərgha thliigha Yahudaya sə na nda a ngaala kaan a pathlang ndan.†

³⁰ Hurarha səri Mbulus tsau ahu mindədi nanən a tiirha, naghə a thlə fiya fa heu bağha thləmadghən ba.

³¹ Kula tərəm nda ndəghən a pər labar kutəryid Faara tə tsaharhaha aten Chinəm Yeeso Kərəsti, mbə niifa sə mbangga 'yadanggən fa wa.

* 28:27 28:27 Ishaya 6:9,10 † 28:29 28:29 Fingya chireelthya kaar mba nda tə mbədiya wa

Romaya

Nda'ya

¹ Nggi na Mbulus, mafad Yeeso Kərəsti, aah na nda nggi ka a tsawi tæthlenda Yeeso, wuwura ka a pər labar Faara ni.

² Labardi na mbənggən ya ndən dəfna Faara miighən ka kətəm a mii annabi yighən, kəla nanən chichireethlee hai hu deleewar labar Faara tæpedənda.

³ Labardi na Mbənggən ya aten Wanggən ni, Chinəm Yeeso Kərəsti, ahu thlu farha turya Ndauda ni.

⁴ Kyad ndan a pəpal tæ ndaarha Labardi na Mbənggən ya aten Wan Faara ni thliigha sə ahu mərə tæ səsəmnda Səsəna tæ Pedənda. Ndəghən ni na Yeeso Kərəsti na Chinəm.

⁵ A fadghən ni ndən wal nəm nggayirha tæ aarha na a tsawi tæ thləndəghən təni aah fiya ba a fərkəkafek nda təghən na a fərang mamng-girha nda thləmnggən.

⁶ Tsuwar yandi kun fa ya, kun aah na nda a tsawun yi Yeeso Kərəsti.

⁷ A kun heu na a Roma, nggəmna Faara, aagha kun a tsawun nafiyighən tæpedənda. Ngwa tsauka nggayirha tæ tsawud dədemnggirha yi Faara na yinəm china tæ kəm Chinəm Yeeso Kərəsti a tsauka tæ kun.

Hwanda Faara yi usarha

⁸ A katəradghən niya 'wa usa Faara ahu Yeeso Kərəsti ka kun heu, kəsər na nda a thlək labar fərkəkafekkid nun ko a yanggi ni hu kəshirha.

⁹ Kəsər Faara niya ənang taara tæ hurna tətali ahu pər Labarghən na Mbənggən yi Wanggən, ndən shedagha nggi tæ ndaarha ni naarha dal kun in kətsar ahu hwanda Faara niya ənaarha,

¹⁰ kala sayi a nadi a hwan Faara. Niya hwan Faara tæ ndaarha, ana nggəmnda hurghən ni, a wal kwamana ni di thləmad nun də.

¹¹ Kəsər nəghən a kukwashe fa a na kun ni a danggi kun sə tæ fərra səsəna na a fərang kaali nən kun.

¹² 'Ya na minna, nda nggi tæ kun a fərang kaali nəm ndan hu fərkəkafek.

¹³ Shayina na minna sə a sənunsə, saara hangga nggi a ngwarha fa na a di thləmad nun də, amma walwi kwamana wa. 'Ya tərna minna thləmad nun də ka di haathla ahur nun kəla əna ni ahu fingya mbuwa Yahudaya.

¹⁴ Na hakked fiya sə a tenna, fiya na a wupəri tæ fingya mbuwa a wupəri, fingya na tæ sənda tæ fingya mbuwa tæ sənda, tətə ni a pərang labarghən ni kanda heu.

¹⁵ Nəghən a kukwashe fa na a pərang Labaara ni kun na Mbənggən a kun na tæ tsaurha a Roma.

¹⁶ Kəsər shidee wa pər labar Faara ni wa, kəsər səsəmnda Faara ni na a əna taara ka a hərghanggən kowunni fərgħa kəkafek. 'Waghən aten Yahudaya

tækəm dægħa ten fingya də mbuwa Yahudaya.

¹⁷ Kəsər ahu Labar da ni na Mbənggən ya kyadna Faara nggayiddi, nəm wal nggayiddi 'yahu fərkəkafek, ka a katəradghən ta mii ngwaladghən də. Kəla nanən chichireethlee hai ahu labar Faara tə ndaarha, "Niifa na tə nggayirha fa nun tsaurha tə fərkəkafek fa."

Səb hur Faara aten dimiyirha.

¹⁸ Kəsər kyad Faara səbrha hurghən hai a talara, aten yamid takkwa Faara, tə tar mbəlfēerha na fiya a ənaarha na nanda a kar kəkafek fa ka tar mbəlfed ndan.

¹⁹ Kəsər 'ya nəm mbang sənda aten Faara nəghən a pəpal a fad ndan, kəsər Faara ndən kyadangga ndən kanda a pəpal.

²⁰ Ka əna nanda kəshirha ən ənad Faara mbuwa nəm naarha, kəla səsəməndəghən yi pakwandə, tə targhən, nad yirha ndən a pəpal, səng dūn əngya hai əna nanda. Nanən kee mbə 'ya sə na fiya mbang ndaarha wa.

²¹ Kə nanən sənda Faara, mbangwa nda tərang shilee in tə ndaarha ndəghən ni Faara wa, nduwa usaghən nda wa, amma numad ndan tsaudə mere kee, hur ndan yi nuryirha kəm tsaudə wulghən.

²² Tamngganda ndaarha na nda ndəndəl ashe nurya ni kanda.

²³ Kyakhrang ngganda mamnggit Faara hai mbuwa mərə tə daharha na kəla niifa

na mərə, tə kəm dahaya na kəla wudikkya, mabiya, tə fingya na kakhrrha tə hura kəla nda hulthne tə tusalya.

²⁴ Tsaunən kee malangga Faara kanda dənda mbeedə tə əna tar dimiyirha tərna mindan. Nanən kee, na ndaa əna ən tsanda a pathlang ndan.

²⁵ Kyakhrang ngganda kəkafekkid Faara hu nggabaarha də. Na nda a tərang shilee əngya teena əna nanda ma Faara tafadghən, tsauka ndəghən ni tsəkka a fal ghənda pakwandə. Atsaukake.

²⁶ Nanən kee, ndəghən dani malang na Faara kanda dənda mbeedə tə suna əna tar ən shilee tə ən tsanda. Nishyi ndan kəm mbedəng ngganda hunarha hai nuneefa tə həshneefa tsauka məməl ka kya nanda əna kəshirha, ahu hunarha hai tə shayi ndan nishya, kamngwa wa.

²⁷ Tsaunən sunan ndan kyadə hur ndan hai, tərgha həshya kəm malang ngganda hunarha hai tə nishya kamngga ka kya nanda əna kəshirha. Nagha həshya a əna ən shilee tə ndan. Ahu əna 'ya kiya aang nda tsətsəlla alten ndan fa ba.

²⁸ Tsaunən numawa nda tə ndaarha kamdə a kəs sənda Faara nda ha na nanda təghən ha wa, malangga Faara kanda dənda mbeedə tə numad əngya kamngwa wa a ənaghən nda.

²⁹ Na nda lələgdə tə kala tur yanggi mbəlfēerha, tə dimiyirha tə suna, tə tsan ndan, tə sərəkkirha, tə bəl

farha, tē yanda, tē hukrha, tē kēs ndan hur tē kiki farha.

³⁰ Na nda sēb thlōma, na nda a kar Faara fa, tē 'yar farha, tē taala, na nda kada kwaman tar mbəlfērha, tē yamid fərang mamnggirha fa nggətyindan.

³¹ Mbə hakkilo sē a fad ndan wa, mba nda tē kəkafek fa wa, mba nda nggəm ndan wa, tē kəm mba nda hadang ndan fa wa.

³² Səndasə tē ndaarha, ndagha ngyakhrha Faara, fīngya na a əna ənggini ya kamdē a mēra nda. Amma mbə ka a na nda a dərha mbeedē tē ənaghən kee wa, amma kənanang paama nda fīngya yina mu na a əna kanda.

2

Məməl ni ngwa kumad Faara

¹ Nanən kee, mbə 'yasə na mbang ndaarha wa, ko wunni sa, sa na a ngwang kumarha niifa sē pak. Kəsər a sayiddi na a ngwa kumarha aten niifa, na a ngwang kumarha fad wa ni sē. Kəsər sa tafadwa na a ngwa kumaddi na a əna tur ənggini kəm.

² Nanənya səndəm sē ngwa kumad Faara aten nafiya na a əna tur əngginiya məməl ni.

³ Sa na niifa mere. Sa na a ngwang kumarha fīngya sē na a əna tur əngginiya. Amma sa tafadwa a ənarha kee. Tamngga ndaarha na hərəkrha ma ngwa kumad Faara wa?

⁴ Nduwa dəm na hang nda nggayid Faara, tē

munyadghən, tē yamid huf hurghən nən a ənaarha atenwa wa? Ashe səngwa sē tē ndaarha nggayid Faara atenwa ndən nən a kyorha hu kwaman kwa pəma bə wa?

⁵ Amma ka kakrakkid tenwa tē kakrakkid hurwa, na a wumang səbrha hura altenwa fa hai a far səbrha hur Faara, a far ngwa kumad nggayid Faara nən a kyarha pəpal bə.

⁶ Na Faara a teng kowunni aten 'ya ənanən.*

⁷ A fīngya na a nji teena tē əna nggayirha, kada mamnggirha nda tē manang alteena tē yamid mēra, kanda ni na Faara fərang yibrha kanda mbuwa ngwalarha.

⁸ Amma fīngya na a nggəm alten ndan, kar nda fərkəkafek fa kəl takkwa mbəlfērha na səbrha tē hufirha hura sē aten ndan.

⁹ Na billarha tē səsəarha a kəla fīngya fa na a əna mbəlfērha, nən a 'waarha tē Yahudaya ta ten fīngya dē mbuwa Yahudaya.

¹⁰ Amma fīngya na a əna nggayirha na Faara a fərang mamnggirha tē tsawud dədemnggirha, nən a 'waarha tē Yahudaya a dəgha ten fīngya dē mbuwa Yahudaya.

¹¹ Kəsər Faara mbə wura hasə wa.

¹² Fīngya ənagha dimiyirha səngwanda Deleewar Musa wa, na nda a ngwang kumarha kanda sē aten dimiyirha əna nanda mbə tē

* 2:6 2:6 Dzabura 62:12; Karapu 24:12

ngyakhrha Musa wa. Amma fngya ənagha dimiyirha sənda Deleewar Musa, na nda a ngwang kumarha kanda sə tə 'ya ndaana Deleewar di.

¹³ Mbə sək 'ya ndaana Deleewar ndəna tsang fiya tə nggayirha fa a mbed Faara wa, amma əna taara tə 'ya ndaana Deleewar.

¹⁴ Fngya mbuwa Yahudaya mba nda tə Deleewar nyakhrha Musa wa, kanda tafad ndan kyad ndan a pəpal 'ya kamngga a əna nda tə 'ya kamngwa a əna nda, ko nanən fərang ngwanda deleewar nyahad Musa kanda wa.

¹⁵ Ən ənən ndan kyaddə ndaarha əndi ndaana Deleewar di nəghən chichireethlee hai ahur ndan. A hu numad ndan a fara səmən nən ndang kanda ənawa nda ngga wa, a fara səmən kəm ndanggən kanda ənanda ngga.

¹⁶ Labar dani na Mbənggən ya niya pəra, na fara bayi na Faara, ahu Kərəsti Yeeso, a ngwang kumarha kowunni ahu 'ya na bəbee na ahur ndan.

Yahudaya tə tsahad Musa

¹⁷ Kun na a aah fad nun Yahudaya kun a mbərsaarha tə Nyahad Faara, non a taala tə Faara.

¹⁸ Səndun 'ya na midghən, səndun 'ya na məməl kəsər tsahang nda kun ha aten nyahaddi.

¹⁹ Sənnasə sani təkəs kəkəlad kwamaya ha, tə kəm sani kukwaryid fngya na hu wula,

²⁰ tə tsətsəl nurya, tə tsahang nda wundakhnaya ha, kəsər ahu nyahaddi ya na lələgdə tə sənda tə kəm kəkəfek.

²¹ Sa na a tsahang niifa ha, mba a tsahang alten wa ha wa? Sa na a pər labar Faara tə ndaarha a ngaarna wa, amma sa mba a ngaara wa?

²² Sa na a ndang nda fiya a ənanda kulafayirha wa, mba a əna kulafayirha wa? Sa na a tsan dāharha, amma mba a ngaara hu kən dāharha wa?

²³ Sa na a taala tə nyakhrha, mba a səbang thləm Faara də tə hwasang nda 'ya ndaana nyahaddi wa?

²⁴ Kəla nanən chichireethlee hai hu deleewar Faara, "Ka pusususuyid nun ni, na fngya mbuwa Yahudaya a səbang thləm Faara də."

²⁵ Thlee muwa nəghən ngga, a nanna a takkwa 'ya ndaana nyakhrha. Amma a hwasang na 'ya ndaana nyakhrha tsauna kəla thleewa muwa wa sam.

²⁶ Ana fngya thlee wa muwa a əna taara tə 'ya ndaana Faara, mbəna Faara tsawang kanda kəla nafiya thleegha muwa wa?

²⁷ Ai, Yi mbuwa tə Yahudarha thlee wa muwa kəsgha nyakhrha Faara ha ngga nən a nggo kumarha sə sa na tə Yahudarha thleegha muwa na tə nyakhrha Faara ha amma ənawa taara sə wa.

²⁸ Mbə 'ya na a kəshi ndəna tsaworha tə Yahudarha wa, mbə thlee muwa yi pam

farha nəm a naarha wa.

²⁹ Awo, ka tē Yahudarha ndəna niifa na tsawudghən məməl tē Faara. Thlee muwa yi kəkafek ndəna thlee muwa yi hura hu Səsəna, mbə tē əna taara tē 'ya na chichireethlee hai hu ngyakhrha wa. Niifa na kəla kiya nən kadā faala a har Faara, mbə falla fiya wa.

3

Na Faara tē Kəkafek fa

¹ Nanən kee, mani chighəd tsaurha tē Yahudarha? Mani ngga hu thlee muwa?

² Ai nəghən sə kaan hu kwamangya hangga. Yi tal, Yahudaya ndən fərang nanda labar Faara kanda.

³ Amma ana fingya sə mbuwa tē fərkəkafek wu? Yamid fərkəkafekkid ndan tsaudə mbə Faara naarha tē kəkafek fa kəsər ka fingya nafiya mbuwa tē kəkafek fa wa?

⁴ Sam mbə kee wa, Faara nəghən tē kəkafek fa, ko nanən kowunni nən nggabaarha. Kəla nanən chichireethlee hai, "A səngga fiya sə na kəkafek sə a fadwa, a kalna sə, tē kəm na a thlang fadwa sə hu ngwa kumarha."

⁵ Amma ana yamid nggayid nəm ndən na a kyad nggayid Faara a pəpal, ma nəm ndaarha? Nəm a ndaarha na yamid nggayirha sə a fad Faara ka kyad nən səbrha hurghən aten nəm wa? Niyi a kala sə kəla na niifa ndikrha fa.

⁶ Ko ngguchit! A nadə kee, kəkən na Faara tsaurha tē ngwang kumarha kəshirha?

⁷ Na niifa ngaala tē ndaarha, "A tsau nggabab na nən kyad kəkafekkid Faara a pəpal chik mamnggit ghənən, Kama nda na nda nggər ngwe kumarha sə tē ndaarha tē dimirha ni nggi?"

⁸ Kama mbuwa nəm ndaarha, "Taama əna mbəfeerha nəm təna əngya na ngga kyarha ba ahurghən?" Kəla na fingya thlək əngya yi səb thləma na nda a ndaarha, məməl ni a ngwang kumarha nda kanda sə.

Mbə niifa sə na tē nggayirha fa wa

⁹ Yo, ma nəm ndaarha mbiya? Kəm na Yahudaya kal dəm fingya fiya wa? A yanggi! Ko ngguchit! 'Wa dəm teena thlək dəm ndən tē ndaarha, Yahudaya tē fingya mbuwa Yahudaya heu na tē aibe fa, tē kəm kanda heu na nda a kamu səsəmnda dimiyirha.

¹⁰ Kəla nanən chichireethlee hai ahu Deleewar Faara tē ndaarha, "Mbə niifa sə na tē nggayirha fa wa, ko tətəl.

¹¹ Mbə niifa sə na a sənang hai wa, mbə niifa sə kəm na a kadā Faara wa.

¹² Kanda heu kang nda kəsəra Faara, kanda heu tsau nda nafiya kee mere. Mbə ka niifa sə wa ko tətəl.

¹³ Ka urad ndan nəghən kəla kwat mərta tsahai, tsau sheneu ndan yi hukrha. Labar ndan nəghən kəla yarhafəd hulthne.

¹⁴ Yakh nda 'yar farha, tē ndikrha i'ikh.

¹⁵ Yakh nda bəl farha ka ka,

16 Kala mbərha ndəna nda sadə kəl səbrha hura tə səb əngya.

17 Səngwa nda kwaman dədəmnggirha wa.

18 Mba nda tərəm Faara wa sam."

19 Nanənya səndəm sə tə ndaarha kala 'ya ndaana ngyakhrha, nəghən aten fīngya na a kamu ngyakhrha, ənana ndan kee ka amawana fiya kala sə, tə kəm bənggən kəshirha bə heu a kamu ngwa kumad Faara bə.

20 Tsaunən kee, mbə niifa sə na tsaurha kula dīmiyirha a yid Faara ka nanən a əna 'ya ndaana ngyakhrha wa, 'ya na ngyakhrha a ənaarha a sənəmsə tə ndaarha ənadəm dīmiyirha.

Nggayirha hu fərkəkafek

21 Amma nanənya, a malang dəm ngyakhrha səndəm nggayid Faara, ngyakhrha tə annabiya fər nda shedawa atənggən,

22 Nggayid dī ki Faara ya, nəm walghən hu fərkəkafek a Yeeso Kərəsti tə fīngya heu fərgha kəkafek, mbə kyad dədəmənggirha sə pathlang nda Yahudaya tə nafiya mbuwa Yahudaya wa.

23 Kəsər fiya heu ənanda dīmiyirha, kədənda ma kutəryid Faara.

24 Amma fərfa nggayid Faara a fiya ka ni, kowunni waldə tsaurha kula dīmiyirha a mbed Faara hu pəla ənana Kərəsti Yeeso.

25 Fər Faara Yeeso a tsauka sataka hu tər hakked dīmiyid

nəm, kəsər hu irra far satak kən də na nda a चाहंग dīmiyid ndan fiya də hu fərkəkafekkid ndan. Ənana Faara kee ka a kyad nggayid ghənən, ka a lədgəngən kərəssəghən na a malənggən dīmiyiddi 'wana nda ənaarha kaar.

26 Ənanən kee ka a kyad nggayidghən nən hu kəshiid weeriya, a kyad ndaarha nən nəghən tə nggayirha fa təkəm hərghənggən fīngya yini fərgha kəkafek tə Yeeso.

27 Ma nəm a taala atənggən? Mbə 'ya sə wa. Kama ni nanəm a taala? Ka kwaman laf ngyakhrha Musa wa? Awo, kəl tə fərkəkafek.

28 Kəsər fər dəm kəkafek tə ndaarha hu fərkəkafek ni ndəna niifa tsaurha kula dīmiyirha fa a mbed Faara, mbə tə takkwa ngyakhrha wa.

29 Ndo Faara yi Yahudaya ni katen ndan kee wa? Mbə Faarani yi fīngya kəm mbuwa Yahudaya wa? Ha'i yi ndan Faara ni kəm,

30 Tsaunən na Faara tal kee. Nən a tsawang nafiya kəm thleewa muwa tsawa nda chahal a fadghən hu fərkəkafek.

31 Tsaunən kee, kar nəm ngyakhrha fa tə fərkəkafek wa? Mbu ənaarha hai kee wa, amma nəm a kəs ngyahadda ha.

4

Fərkəkafekkid Ibrahim

1 Yo, manəm ndaarha aten, ndəghən na Chichid nəm hu thlu farha? Ma wal nən sə atənggən?

² Ana kəkafek ni Ibrahim waldə hərəkrha hu əna taara, na 'yasə wal nən na a əna taala nən sə, amma mbə a mbed Faara wa.

³ Ma ndaana deleewar Faara? "Fər Ibrahim kəkafek a Faara, kəsər ka kee nəghən tə nggayirha fa a mbed Faara *

⁴ Nanənya a əna niifa taara, wudəbəla na nda a teng nda mbə fəra ni wa, amma yi kəna targhən ni.

⁵ Amma na nafiya a naarha tə nggayirha fa, mbə ka taryinda wa, amma kəsər ka fərkəkafekkid ndan tə Faara na चाहंग dimiyid ndan fiya də.

⁶ Kəla ndaana Ndauda parkayid di fərang nanda niifa ndangna Faara nəghən tə nggayirha fa, mbə ka taara ənanən wa.

⁷ Fa parkaya ni nafini चाहंग nanda dimiyid ndan kanda də, təkəm tsəbang nanda dimiyid ndan.

⁸ Tsau parka aten niifa mbuwana Chinəm tam dal dimiyidghən in."

⁹ Nanənya, na parkaddi ya aten nafiya thleegha muwa kee nuwa? Nduwa heu tə fingsayini thleewa muwa wa? Kəla nəm a ndaarha ahu labar Faara na chichireethlee hai, "Thlə Faara Ibrahim fa kəsər ka fərkəkafekkidghən."

¹⁰ Aten mani ndang nanda kee? Ndang nanda kee akwasamaddi thleng nanda muwa wa, nduwa kapa na nda thleng muwa wa? Mbə a kwasamaddi thleng nanda

muwa wa, amma kapa na nda thleng muwa.

¹¹ Thlee mudfi ənanən ənsakhrha ni, tsauka nggayidghən ndəghən kula thlee muwa. Nanən kee, tsaudə china yi səsəna a fingsya heu fərgħa kəkafek ko thlee wanda muwa wa, na nda a tsaurha tə nggayirha fa kəsər ka fərkəkafekkid ndan.

¹² Tə Ibrahim kəm chin fa thlee muya ni, mbə fa thlee muya kee wa, amma fingsya takkwagħa tur fərkəkafekkidghən kapa nən thlee muwa.

Dəfmi Faara nəm walghən hu fərkəkafek

¹³ Mbə hu ngyakhrha dəfna Faara miighən nən a fərang langad kəshirha Ibrahim tə wanggighən wa, amma kəsər ka nggayirha kyagħa ba hu fərkəkafek.

¹⁴ Andam dəfmi Faara nəghən aten nafiya na a takkwa ngyakhrha, kam fərkəkafek mbə hu 'ya wa na dəfmidfi kəm a tsaurha mere.

¹⁵ Kəsər ngyakhrha nən bang səbrha hura ba, amma a mbərha mbuwana ngyakhrha sə mbə aibe naarha sə wa.

¹⁶ Tsaunən kee, dəfmee mbərsaghən aten fərkəkafek. Tsaudə hu nggayirha ni fərang nanda chichiya Ibrahim heu, mbə a fingsya na a takkwa ngyakhrha wa amma a fingsya na tə fərkəkafek tur yi Ibrahim. Ndəghənni tsauka yinəm chiina heu.

* 4:3 4:3 Katərarha 15:6

17 Kəla nanən chichireeth-lee hai, "Tsawo di chin chehweeya hangga," Ndəghənni na yinəm chiina a a mbed Faara fər nəm kəkafek təghən, Faara na fər yibrha a mərya, na aah əngya ba mbuwa sə na nda sə.

18 Fər Ibrahim kəkafek aten shiteena, ko nanən mbə 'yasə kamngga na a shiteena nən wa, na a tsauka chin chehweeya hangga, kəla ndaana deleewar Faara, "Na chichiya wa a tsaurha hangga kəla wufəngarya."

19 A hu sayiddi səl hurad Ibrahim haru, amma mbid wa fərkəkafekkidghən dəwa nanən fadghən suhur də takhdə a mərə, Saratu kəmda mbərang də hurad nggəttəghən hai.

20 Malwa fərkəkafekkidghən ndən wa, Wulang ngwa teena tə dəfmi Faara wa, Fərkəkafekkidghən ləđang də tə səsəmda, nagma a fal Faara.

21 Fərdə kəkafek tə ndaarha na Faara tə səsəmda na a əna əndanən dəf nən miighən kamanggən.

22 Ndəghən da ənagma ndən, "Kirasang nanda, Nəghən tə nggayirha fa."

23 Ndaddi "Kirasang nda nəghən tə nggayirha fa" chireethleng ngwanda hai ka ndəghən katənggən wa,

24 amma ka kəm ni, na Faara a kirasang nggayirha, kəm fərga kəkafek a ndəghən thlengga Yeeso Chinəm sə hu mərə.

25 Fər na ndan a mərgha ka dimiyid nəm. Thleng nda sə tə yibrha kəsər ka

a tsawum kula dimiyirha a mbed Faara.

5

Shaulirha tə Faara

1 Tsaunən kee, tsau nəm kula dimiyirha fa a mbed Faara hu fərkəkafek, nəm a tsau dədemnggirha tə Faara hu chinəm Yeeso Kərəsti,

2 A hurghən ni wal nəm kwaman fərkəkafek ahu nggayid dədə ish nəm sə nanənya. Nanən kee, nəghəm a taala hu shiteena yi mamnggit Faara.

3 Mbə kee mawa, nəghəm a əna wutsəfayirha hu səsəd nəm, kəsər səndəmsə na səsəarha bang kərəsta ba,

4 kərəsta nən bang hakkilo ba na ngga, hakkilo na ngga kəm nən bang shiteena ba.

5 Mbə shiteena kyang kəm hu shilee hai wa, kəsər nggəmda Faara irang da ndən kəm hur nəm hai hu Səsəna tə Pəđənda, fərang nanda kəm.

6 A hu məməlla sayi, kəm bəldə kula naarha tə səsəmda fa, mərgha Kərəsti ka fa dimiya.

7 'Yani na pəđaghən na a mərgha niifa kəsər ka niifa natə nggayirha fa. Ko nanən asəməha na niifa sə na mbang ndəng yidghən a mərgha ka məsələmda niifa.

8 Amma kyadang Faara nggəmdəghən kəm tə ndaarha, kəm bəldə fa dimiya, mərgha Kərəsti ka kəm.

9 Tsaunən wal dəm tsawud nafiya mbuwa tə dimiyirha fa a mbed Faara ka irra far Kərəsti də, sakwata nanənya,

na nda a hærghang këm ka ndøghøn hu sæbrha hur Faara dæ.

¹⁰ A nadæ, a sayidda ni nanøm a æna tæsaryirha tæ Faara ndøn tangsang nanda pathlang nøm tæ Faara hu mærra Wanggøn, sakwata nanønya 'wanda teena tangsang nda pathlang nøm tæ Faara, nøm a wal hærækrha ka tsawud Wanggøn.

¹¹ Mbæ ka yandi kee ya wa, amma këm nøm æna wutsæfayirha tæ Faara, hu Chinøm Yeeso Kæræsti, kæsær ndøghøn ni taksangga pathlang nøm tæ Faara.

Mærra hu Adamu yibrha hu Kæræsti

¹² Tsaunøn kee, kæla kyana dimiyirha hu kæshiiirha bæ tæ fad niifa tal, dimiyiddi ya ndøn bangga mærra bæ. Nanøn kee, tsau mærra aten kowunni hu kæshiiirha, kæsær kowunni ænadæ dimiyirha.

¹³ Kæsær kapa na nda fær ngyakhrha, na dimirha sæ hu kæshiiirha, amma mbæ kirasang nda dimiyirha sæ aten kowunni a mbæ ngyakhrha sæ wa.

¹⁴ Heu tækee ka a sayid Adamu dægha hu sayid Musa dæ, æna mærra kutæryirha aten fiya heu, ko aten fingya ænawa dimiyirha kæla ænana Adamu kar nøn mii Faara fa. Na Adamu kæla Kæræsti bælgaha kula bærhaba.

¹⁵ Amma mbæ færrædi tal ya wa, aten dimiyid Adamu tæ nggayid færra Faara. Kæsær kækafek ni mær fiya dæ hangga ka dimiyid niifdi tal taarha. Amma mul nggayid Faara

hai, nanøn kee færræghøn ni ka a fiya hangga hu nggayid niifdi tal ya, Yeeso Kæræsti.

¹⁶ Færra nggayid Faara mbøm kækærang nda tæ 'ya na dimiyid niifa tal bang nda bæ wa. Ngwa kumad Faara takkwaghøn dimiyirha tal bangga mæra bæ, amma færrædi takkwaghøn aibeya hangga tsangga fiya kula dimiyirha fa.

¹⁷ Kæsær ænadæ ka aibed niifa tal, ænana mærra kutæryirha aten kowun ka niifdi talya, tsaudæ fingya walgha nggayid Faara hangga tæ færræghøn ka yi nggayirha na nda a æna kutæryirha tæghøn hu tsawud ndan tæ niifdi tal na Yeeso Kæræsti.

¹⁸ Tsaunøn kee, ka aibed niifa tal bang dæ mærra ten fiya bæ heu, næghøn kee këm kæsær ka tar nggayid niifa tal ndøn tsawangga këm nafiya mbuwa tæ dimiyirha fa a mbed Faara, bangga kal farha bæ hu tsawud fiya heu.

¹⁹ Kæsær kæla nanøn ka yamid fær mamnggid niifa tal ndøn tsangga fiya hangga tæ dimiyirha, næghøn kee këm kæsær ka fær mamnggid niifa ta nafiya hangga na nda a tsaurha tæ nggayirha fa.

²⁰ Fær nanda ngyakhrha tæna aibe chikrha. Amma a chik dimiyirha, na nggayirha a chikrha kaan,

²¹ Nanøn kee kæla ænana dimiyirha kutæryirha tæ mærra, næghøn kee këm na nggayirha a æna kutæryirha hu nggayidghøn na a banggøn yibrha bæ mbuwa ngwalarha hu Yeeso Kæræsti na Chinøm.

6

Mærra hu dimiyirha, yibrha hu Kæræsti

¹ Manəm ndarha mbiya? A dëm mbeedə tə əna dimiyirha təna nggayirha mula hai wa?

² Sam, mbə tam ənarha hai wa, kəm mərgha ka dimiyirha, kəkən nəm nggər tsaurha ahurghən?

³ Nduwa sənggun sə wa, kəm heu ənang nanda mbaptisəma kəm tə Kæræsti Yeeso, ənang nanda mbaptisəma kəm hu mærrəghən də.

⁴ Pangganda kəm təghən hu mbaptisəma pang ngganda kəm təghən, tsaudəm tal təghən, nəghəm tal kəm hu mærrəghən, kəsər kəla thleng nanda Kæræsti sə hu mærra tə mamnggit Chindī, nəghəm kee kəm na tsawum hu weerinda tsaurha.

⁵ Tsaunən nəghəm tal təghən ahu mærrəghən, nəm a thliirha sə kəm hu yibrha də kəla ənanən.

⁶ Səndəmsə suhurra fad nəm tawang nda də təghən aten kadīirha, amawana dimiyirha wal səsəmnda aten nəm, amawa nəm tsaurha mafad dimiyirha.

⁷ Kəsər kala niifa mərgha hərək də ma dīmirha.

⁸ Nanənya a mər dëm tə Kæræsti, fər dëm kəkafek tə ndaarha nəm a tsaurha təghən

⁹ Səndəmsə hərəmna Kæræsti thliirha sə hu mærra, mbə a nggər mərə bəlwa, bəlwa səsəmnda mærra sə a tenggən wa.

¹⁰ Mərđi mər nən, mərghən katəra tal, hwasənggən səsəmnda mærra, amma

nanənya nanən tə yibrha fa, tsaukən tə mamnggit Faara.

¹¹ Nanən kee, kun kəm tsawaman fad nun nuwun məmərə hu səsəmnda dimiyirha, amma nuwun tə yibrha fa hu tsawud dədemnggirha tə Faara hu Yeeso Kæræsti.

¹² Tsaunən kee, a maləngdun dimiyirha əna kutəryirha nən tə thlu faddī kyanun na mərə ya wa, non a takkwa ən mbəlfeddi na midghən wa.

¹³ A fərdun kala mbəd njid fannun ka ən tar mbəlfeerha nun yi dimiyirha wa. A meyedghən, fəraman fad nun Faara heu, kəsər mər dun, amma nanənya nuwun tə weerinda yibrha. Nanən kee, ənama taara kamngga tə fad nun heu ka mamnggit Faara.

¹⁴ Kəsər mbə dimiyirha nggər tsaurha turi nun wa, kəsər mbun a kamu ngyakhrha wa, amma a kamu nggayid Faara.

Tsaurha mafarha hu nggayirha

¹⁵ Manəm ndaarha? Nəm a əna dimiyirha kəsər mbəm a kamu ngyakhrha wa amma a kamu nggayirha? Sam, mbə tam ənaarha hai wa.

¹⁶ Sənggun sə tə ndaarha a fər dun fad nun a kala niifa non a fərang mamnggirha kəla mafarha wa? Tsau dun mafad niifdi nun a fərang mamnggirha, ko mafad dimiyirha ni kun, na a dərha tə kun hu mærra də, nduwa fər mamnggirha a Faara na a dāng kun hu nggayirha də.

17 Usa dɛm Faara. Kaar tsau dɛn mafaya a dɛmiyirha, amma nanɛnya tɛ hura tal thlɛdɛn ɛndi tsahang nanda kun ha.

18 Nanɛnya hɛrghang nda kun sɛ hu tsawud mafayid nuna hu dɛmiyirha, tsau dɛn mafaya yi nggayirha.

19 Niyi a kalang kun sɛ kɛla na niifa kaala sɛ, kɛsɛr sɛndisɛ kɛdi dɛn hu thlufarha. Kɛsɛr kɛla 'wanun fɛr fad nun kɛla mafaya a ɛn tsanda nɛm a naarha, tɛ kɛm non a chik dɛrha mbeedɛ tɛ ɛna tar mbɛlfeerha, nɛghɛn kee kɛm nanɛnya kɛl a fɛr fad nun nɛn tsawun mafaya a nggayirha, ka a tsawun nafiya na wuwura chahal yi Faara.

20 A sayiddi tsau nun mafaya a dɛmiyirha, mbɛ 'yasɛ njidangga kun tɛ nggayirha wa.

21 Ma wal nun sɛ tɛ ɛnggini ɛna nun fardɛ kɛsna shilee kun nanɛnya? Mii ngwala ɛnggini heu ya mɛrra ni.

22 Amma nanɛn hɛrghang nda kun hu tar dɛmiyirha tsau dɛn mafaya Faara, nun a tsaurha chahal tɛ yibrha mbuwa ngwalarha.

23 Kɛsɛr kɛna dɛmiyirha mɛrra ni, amma fɛrra Faara ndɛna yibrha mbuwa ngwalarha hu Kɛrɛsti Yeeso Chinɛm.

7

Bal wum a kamu sɛsɛmnda ngyakhrha wa

1 Shayina, sɛndɛnsɛ ngga, kɛsɛr niyi a ndikrha tɛ nafiya sɛngga ngyakhrha

tɛ ndaarha ngyakhrha nɛn naarha tɛ sɛsɛmnda fa aten niifa balgha hai tɛ yibrha.

2 Hu sakrha ndagha ngyakhrha, nuneefa kakhka nɛghɛn a kamu ngyakhrha chimadghɛn a bal dɛ hai tɛ yibrha, amma a mɛr chimadghɛn balwa ngyakhrha kakhrha sɛ atengghɛn wa.

3 Nanɛn kee, a bal chimadghɛn hai, a kakh dɛ niifa pak ɛnadɛ kulafayirha. Amma a mɛr chimadghɛn balwa a kamu ngyakhrha kakhrha wa, tɛ kɛm ɛnawa kulafayirha a kakh dɛ niifa pak wa.

4 Nanɛn kee, shayina, kun kɛm mɛr dɛn hu ngyakhrha ahu fad Kɛrɛsti. Tsau dɛn yi yandi thleng nanda sɛ hu mɛrra, tɛnun tsaurhahu kwamana na ngga na a mbɛnangghɛn Faara.

5 Kɛsɛr a sayiddi nanɛm ahu thlufarha, na ngyahaddi naarha shik sunad dɛmiyid nɛm, nɛn ɛna taara hu thlu fad nɛm, tar nɛm heu nɛn bang mɛrra ba.

6 Amma nanɛnya hɛrghang nda kɛmsɛ hu ngyahaddi, kɛsɛr mɛr dɛm ka ndɛghɛn balwa sɛsɛmndɛghɛn a ɛna taara aten nɛm wa. Nanɛnya nɛm a ɛnang taara Faara hu weerinda kwamana hu Sɛsɛna tɛ pedɛnda, mbɛ ahu hurad chirethla ngyakhrha wa.

Ngyakhrha tɛ Dimiyirha

7 Manɛm ndaarha mbiya? Ngyakhrha tafadghɛn dɛmiyirha ni wa? Awo, ko ngguchit. Kɛsɛr ngyakhrha ni ɛnagha ndɛn sɛnni dɛmiyirha.

A ndawa ngyakhrha, "A sunad na ən niifa wa," kam sängwi əndi na nda ndaarha suna wa.

⁸ Amma tə ngyahadda ni, ndən wal na dīmiyirha kwamana shik nən kala tur yanggi suna alteena na ahur na. Kəsər a mbə tə ngyahaddi wa, kam na dīmiyirha məmərə.

⁹ Tamnggi tə yibrha fa a sayiddi sängwani ngyakhrha, amma bana ngyakhrha ba, thliigha dīmiyirha sə tə yibrha, tərgha nggi məri.

¹⁰ Walang di tə ndaarha ngyahaddi kwang ndən kamngga bagha ba tə yibrha, a meyedghən bagha ba tə mərə.

¹¹ Wal dīmiyirha kwamana hu ngyahaddi, hukdə nggi kəse mərə nən fa.

¹² Nanən kee, na ngyahaddi chahal, əngya ndənən nəghən chahal, tə nggayirha fa təkəm nəghən ngga.

¹³ Amma 'ya na ngga ndəna kəse mərə fa wa? Awo ko ngguchit. Əna dīmiyirha taara tə 'ya na ngga kəse mərə nən fa, ka a kyad ndirwid ghənən yi dīmiyirha a pəpal. Ənagha dīmiyirha taara tə ngyakhrha Faara na ngga ka lədfanggən ən mbəlfedghən.

¹⁴ Səndəmsə ngyakhrha yi səsəna ni, amma nggi mbiyi chahal wa. Hənda də kəla mafarha a dīmiyirha.

¹⁵ Səngwi ənda hai əna ni wa. Kəsər əndi na minna a əne ənawi ndən wa, amma əndi kar ni ndən niya ənarha.

¹⁶ Amma a ənadi əndi mbuwana minna a əne,

nggəmdi fa tə ndaarha na ngyahaddi ngga.

¹⁷ Kəla nanən, mbə nggini tafanna a nggər ənaghən wa, amma dīmiyid dani na ahur na a ənaghən.

¹⁸ Kəsər səndisə tə ndaarha mbə 'yasə ngga tsauka ahur na wa, hu dīmiyid na yi thlu-farha. Kəsər tər minna sə na a əna 'yani na ngga kwang, amma mbi mbang ənaghən wa.

¹⁹ Kəsər mbiyi a əna ənggini na ngga na minnasə wa, amma mbəlfəerha ndən ni ənaarha kətsar.

²⁰ Nanənya a ənadi əndi mbuwana minna a əne, mbə nggini tafadna a ənaghən wa, amma dīmiyirha ni natə tsaurha ahur na, na a ənaghən.

²¹ Nanən kee walang di tə ndaarha na ngyahaddi a əna taara. Ana minna sə əna 'ya ni na ngga, na mbəlfeddi narha tsau tə nggi fa.

²² Nggi ahur na sə na minnasə ngyahad Faara kaan

²³ Amma nadi ngyakhrha pak a əna taara ahur na. Ngyakhrha a yanda tə ngyahaddi na a hutenna. Tsawedə hu porsəna yi ngyahad dīmiyirha na a əna taara ahur na.

²⁴ Tsaudi ən kawa. Wunni hərye ahu faddi na a mərə ya?

²⁵ Kəl usaarha a Faara, həryegha hu Yeeso Kərəsti Chinəm. Nanən kee, nggi tafadna hu hutenna mafad ngyakhrha Faara ni nggi, amma ahu thlu fadna yi dīmiyirha mafad ngyakhrha dīmiyirha ni nggi.

8

Yibrha hu Səsəna

¹ Nanən kee, mbə ngwa kumarha sə aten fingya na yi Kərəsti Yeeso wa.

² Kəsər hu Kərəsti Yeeso ngyahad Səsəndi na fər yibrha hərwo də hu ngyahad dimiyirha tə mərə.

³ Kəsər 'ya mbuwana ngyakhrha mbang ənaarha kəsər ka kədiina thlu farha, Faara əna da ndən. Thlən Faara Wanggən ba katenggən na kəla thlu fad nəm yi dimiyirha ka a tsauka satakh dimiyirha, tə kəm walenggən səsəmda dimiyirha də na hu thlu farha.

⁴ Əna na Faara kee kəsər kala 'ya ndana ngyakhrha a ənam tənən ləghəttə a tennəm, kəm mbuwana tsawud nəm yi thlu farha, amma yi Səsəna.

⁵ Fingya na a tsaurha hu yi thlu farha na hakkilon ndan naarha aten 'ya na mid thlufarha, amma fingya tsauka yi Səsəna na hakkilon ndan naarha aten 'ya na mid Səsəna kee.

⁶ Ana hakkilo aten thlu farha nən bang mərə ba, amma ana hakkilo aten Səsəna nən bang yibrha ba tə tsawud dədemnggirha.

⁷ Hakkilo na thlufarha a əna taara təghən tsaudə nəghən a yanda tə Faara, fərwa altenggən tə tsahad ngyakhrha Faara wa, təkəm mbə mbang wa.

⁸ Ndən ənagha ndən fingya balgha a kamu dimiyid thlufarha mba nda tam əna 'ya na a mbənannggən Faara wa.

⁹ Kun kam mbə tsawud thlufarha nanun sə wa, amma yi Səsəna, ana kəkafek ni na Səsən Faara tsau ahur nun. Ana niifasə mbuwa tə Səsən Kərəsti, mbə yi Kərəsti ni kanda wa.

¹⁰ Amma ana Kərəsti ahur nun, ko nanən na fannun a mərə kəsər ka dimiyirha, na Səsəndi fər yibrha kəsər ka nggayirha.

¹¹ Ana Səsən Faara thlengga Kərəsti sə hu mərə ahur nun, ndəghənggi thlengga Kərəsti sə hu mərə nən a fərang yibrha fannun na məmərə kəsər ka Səsənggən na ahur nun.

¹² Nanənke, shayina na taara sə a har nəm, amma mbə ka a tsawum kəla na mid thlu fannun wa.

¹³ Kəsər ana tsawud thlu farha nanun sə, nun a mərə, amma a nadun hu tsawud səsən di təkəm bəlanggun tar dimiyid nun, nun a wal yibrha.

¹⁴ Kəsər fingya na Səsən Faara a naarha tə kanda, wangya Faara ni.

¹⁵ Səsən di thlənun mbə tsang kun mafaya wa, tənun tsaurha tə hərənga fa faddən wa, amma Səsən di thlənun tsang də kun wanggighən. Nanənya nəm aaghən "Abba, Pəppa."

¹⁶ Səsən di tafadghən nəghən a fər shedawa heu tə yinəm səsəna tə ndaarha wangya Faara ni kəm.

¹⁷ Tsaunən kəm wanggighən ni, tsau dəm fa har langaayighən. Kəkafek, kəm heu tə Kərəsti tsau dəm fa har langaaya mamnggit Faara. A nadəm a wum

teena hu mamnggidghən, nəm a wumteena kəm hu səsadghən.

Mamnggirha na bayi

18 Niyi a naghən, səsaaarha nəm a saarha fa nanənya, mbəm kəkərang tə mamnggiddi na nda a kyadang kəm a mbee wa.

19 Kəkafek, əngya heu ənana Faara kukwasang kanda fa na a bağha farda ba na Faara a kyad tə mingya ni ka wangya.

20 Kəsər əngya ənana Faara wulang teena kanda na a sən ənda nda na mindan, mbə tə nggəmnda hurghən wa. Faara ndən tərna midghən a nagma sə kee hu shiteena

21 tə ndaarha, əngya ənanən a wal hərəkra nda hu tar mafayirha yi məthla hai, na a wal mamnggid wal alteena nda yi wangya Faara.

22 Kəsər səndəmsə ta weeri da ba ya əngya ənana Faara heu na nda chichim hatta farha fa, kəla hatta nggəta.

23 Mbə əngya ənana Faara kee ndəna chichimnda wa, amma heu tə kəm na tə Səsəna fa tsauka katəra fərra Faara, nəm chichimnda kəm, nanəm a kəla Faara fa tsawanggən kəm wanggighən, təkəm hərhanggən pofad nəm.

24 Kəsər hu shiiten dani ya walnəm hərəkra. Amma a nadəm əndi nəm a shiteena kamanggən, balwa shiteena ni wa. Wunni nggər shang teena əndi 'wanən waala?

25 Amma a nadəm a shang teena əndi nawa nəm, nəm kərəsta kəlaghənəm fa.

26 Na Səsəna kee kəm, nən dang kəmsə ahu kədin nəm. Kəsər sənggum 'ya nəm hwanang Faara atənggən wa, amma səsən di tafadghən a meyed nəm nən hwanang kəmsə tə huhurumngya tə labarya mbuwa nəm mbang pəra.

27 Faara səngga 'ya na ahur nəm səndə numad Səsəna, kəsər na Səsəna a hwan Faara a meyed nafiya na chahal aten 'ya na mid Faara.

28 Səndəmsə tə ndaarha hu əngya heu na Faara əna taara ngga ka fingsyayini nggəmngga ndən, aah nanda kan a əna 'ya nda na midghən.

29 Kəsər fingsyayini 'wana Faara sənda ka kətəm, tsawang də kanda a na nda kəla wanggən, təna Wandfi tsaurha wan 'warha ahur wan manggighən.

30 Fingsyayini wurna Faara, kanda ni kəm aah nən, fingsyayini aah nən, ndən tsawang nən kanda kəm nafiya na chahal a mbedghən, fingsyayini tsawang nən kanda nafiya na chahal a mbedghən, kanda ni kəm manang nən.

Nggəmnda Faara hu Kərəsti Yeeso

31 Ma nəm ndaarha aten ənggini ya? Ana Faara tə kəm wunni mbang əna təsaryirha tə kəm?

32 'Yadawa Faara Wanggən wa, amma fərda ndən ka kəm heu, mbə fərang əngya kəm heu tə haara tsahai wa?

33 Wunni mbang huhwa nafini wurna Faara? Faara

tafadghən ndagha mba nda tē aibe fa wa.

³⁴ Wunni tsəkka na a ndagha na niifasē tē aibe fa? Mbə Kərəsti Yeeso ni, mərgha, thleng nanda sē hu mēra tē yibrha, na tē tsaurha a yisəmad Faara, ndəghən ni na a hwan Faara ka kəm.

³⁵ Wunni tsaghang kəmhai tē nggəmnda Kərəsti? Səsaarha, nduwa billarha, nduwa miirha, nduwa yamirha, nduwa kakyath-laanga, nduwa mērra?

³⁶ Kəla nanən chichireethlee hai, tē “Kəsər ka sa ni kyanəm hu mērra hai kətsar, tərgha nda kəm kəla chaukhrarha na nda thleng uradghən,”

³⁷ Awo, ahu ənggini heu ya kal dəm ndaarha nafiya ni walgha hēbrha kee, yandīya nēghən ahu niifdi nggəmngga kəm.

³⁸ Səndisə mbə 'yasə na ndəghang kəmhai tē nggəmdəghən wa, ko mērra ni ko yibrha, ko fa thləngya Faara, ko ənkaheeya, ko nanənya, ko a far binda, ko səsəmngya dəfamən dəfamən na a talara,

³⁹ ko nzang, ko kudimnggən, ko ngguchit hu 'ya ənana nda, tsəkka na mbang tsahang kəmhai tē nggəmnda Faara hu Kərəsti Yeeso Chinəm wa.

9

Wur Faara Isəreela

¹ Kəkafek niya thləkrha mbə niya nggabaarha wa, hutenna, hu Səsəna tē Pedənda, nən fər shedawa,

² tē ndaarha thlee hurna kaan, təkəm niyi tē səbrha hura kətsar.

³ A ndam kwang shiwed nda, ndəyenda hai tē Kərəsti kəsər nafina, kanda na turyina,

⁴ nafiya Isəreela. Kanda ni tsawang nən kanda wang-gighən, kyadang mamnggit-ghən nən kanda, dəfmee nən tē tē kanda fərang ngyakhrha nən kanda, fərang də kwaman tərang shilee teena yi kəkafek, tē kəm thlə dəfmi ghən nda.

⁵ Kanda na chichi yindan, Ibrahim, tē Ishaku tē Yakubu. Yeeso tafadghən nanən hu thlu farha turya Isəreela ni. Niya hwan Faara, na a əna kutəryirha heu, a fal thləm nggənəm pakwandə. A tsaukwa kee.

⁶ Mbə kədiina labar Faara wa. Mbə fiya heu na turya Isəreela na Isəreelaya wa.

⁷ Mbə turya Ibrahim ni heu wangya Ibrahim wa. Amma a meyedghən kəla ndaana dēleewar Faara, “Tē Ishaku ndəna nda a kirasang nda tur yiwa.”

⁸ Nəm mbang ndaarha, mbə tsaurha turya Ibrahim, ndəna bəng tsaurha bə wangya Faara wa, amma kəl wangya dəfmee ndəna nda kirasang kanda hu turya Ibrahim.

⁹ Kulo əndi ndaana dəfmi Faara ya, “A məməlla sayi niya wutta bə, na Saratu a nggət wee həshin.”

¹⁰ Wandīya chichid nəm ni na Ishaku. A sayiddi kahang nən Rəfkatu nggəddə mudaya.

11 Kapa na nda nggət mudayini nduwa kapa na nda əna 'ya ngga nduwa mbuwa ngga təna wurra Faara tsaurha kəla tərna midghən.

12 Mbə tə taara wa amma təghən aah nən fiya, pərang ndan tə ndarha, "Na təpamənda a ənang taara təfəewunda."

13 Kəla nanən chichirethlee hai, "Nggəmədi Yakubu, kardī Isuwa fa."

14 Yo, manəm ndaarha? Əna Faara yamid nggayirha wa? Awo ko ngguchit!

15 Kəsər ndangga Faara Musa, "Kala niifa wurni na a hadang nggi fa, ndəna a hadəe fa, təkəm kala niifa wurni na a hadəeghən fa ndənən a hadəe fa."

16 Nanən kee mbə aten əndi na mid niifa nduwa shembedghən wa, amma ka hadang na Faara fa.

17 Kəsər ndangga deleewar Faara Fir'auna, "Tsawo ni kutəra tənī kyad səsəməndəna ni a fadwa, təkəm a pər thləmna nda a Kəshiiirha kahad."

18 Tsaunən kee, na Faara hadang niifa fa nggəməna hurghən, təkəm tsanggən hur niifa kakrak tərna midghən.

19 Na mbang ndeerha, "Mani bəlna Faara a naa kəm tə aibe fa? Wunni kar ənda fa na mid Faara?"

20 Amma wunni sa niifa tə wasa in, na mbang ngaala tə Faara? 'Ya tən nanda nən ndang nda niifdi təngga ndən, "Kama nda tənna nggi kiya?"

21 Akwasamadghən heu, mbə tə tənda bərha tə tabrha

mbang kyakhrang tabrha hai kəla tərna midghən, təkəm nən mbang əna taara tə ta'alla tabrha tal tən bəya nən səri, tal bəd sakhdaarha, tahadghən yi əna taara kee wa.

22 Andam na Faara, ana midghənsə nən kyad səbrha hurghən tə səsəməndəghən a pəpal, amma tə kərəsta kaan aten fīngyayini na səbrha hurghən a narha tendan tsəka a mərə nda.

23 Təkəm na midghən sə a kyad mamnggidghən, a fīngya nən a hadang fa, tə fīngya dəf nən ka kətəm ka mamnggidghən.

24 Nəghəm kəm ahur nafini wur nən, ahu Yahudaya tə fīngya mbuwa Yahudaya.

25 Kəla pər nən hu deleewar Hodzaya, "Nafini mbuwa nafina, niya aah kanda nafina. Təkəm fīngya nggəm ngwa ni, niya aah kanda nafiya nggəməni."

26 Tə kəm, "Məməl a mbəddi ndangna nda kanda, 'Mbə nafina ni kun wa,' a mbəda ni kəm na nanda aah kanda, 'Wangya Faara na tə yibrha fa.'"

27 A ten Isəreela tərang annabi Ishaya uradghən sə ndəghən, "Ko na hang nda nafiya Isəreela kəla wuchehweed wuri aama, kəl tahad ndan ni kee na wal hərəkrha."

28 Kəsər na Chinəm a ngwang kumarha kəshiiirha kəkər mbə kukwasa wa.

29 Kəla 'wana annabi Ishaya thləkrha, "A mbə malang na Chinəm na manggən chichiya kəm hai

wa, kam tsawang nda kəm kəla Sodom, nam kəla Nggomara.”

Yamid fərkəkafekkid Isəreela

³⁰ Manəm ndaarha, mbiya? Nafiya mbuwa Yahudaya kada wanda nggayirha wa, amma wal ndan, ndəna nggayirha hu fərkəkafek.

³¹ Amma Isəreela kaɗan nda nggayirha tsauka hu takkwa ngyakhrha, walwa nda kwamana na a ləɗang ngganda 'ya ndana ngyakhrha wa.

³² Ma ənagha ndən kee? Kəsər ish wanda aten fərkəkafek wa amma aten taara əna nanda. Tsaunən kee, kii saara nda tə, “fer kii sardi.”

³³ Kəla nanən chichireethlee hai, “Dəfang di feera hai a Sihiyona na kyang fiya hu kii saara hai tə feera na a fəlanggən kanda hai, kala niifa fərgħa kəkafek təghən, mbə kyarha hu shilee hai wa.”

10

¹ Shayina, əndi na minna tə hwan Faara na a walgha nafina Isəreelaya hərəkrha.

² Ni fər shedawa tə ndarha na mindan ənang taara Faara, amma sənangwa nda hai wa.

³ Hərəm nən naarha sənangwa nda nggayid Faara hai wa, na mindan sə kada yi alten ndan, fər wanda alten ndan hu nggayid Faara wa.

⁴ Kərəsti ndəna nggəl mii ngyakhrha, kala niifa fərgħa kəkafek nən naarha tə nggayirha fa.

Hərəkrha yi kowunni ni

⁵ Chirelthgha Musa aten nggayirha tsauka yi ngyakhrha: “Kala niifa ənagħa əngginiya a əna taara nən sə.”

⁶ Amma nggayirha tsauka hu fərkəkafek ndəghən, “A ndanna ahurwa, ‘Wunni a təra talara də?’ ” Ka dəgha barha hai tə Kərəsti.

⁷ “Nduwa, ‘Wunni a dərha mbəd tsawud mərya də?’ ” Ka dəgha thleng Kərəsti sə hu mərɾa.

⁸ Amma ma nən a ndaarha? “Na labardi tsau tə sa fa; nəghən hu miwa tə hurwa,” ndəna labar fərkəkafek nəm a pəra.

⁹ A pər nan tə miwa tə ndaarha, Yeeso ndəna Chinəm, tə kəm fərna kəkafek ahurwa tə ndaarha thleng Faara sə ahu mərɾa, na wal hərəkrha.

¹⁰ Kəsər tə hura ni na niifa fərkəkafek ndəna tsaurha məməl a mbed Faara, tə mee kəm nəm pərgħən ndənəm wal hərəkrha.

¹¹ Kəsər ndagħa deleewar Faara, a “Kala niifa fərgħa kəkafek təghən mbə kyarha hu shilee hai wa.”

¹² Kəsər mbə tsawud dəɗamən nggirha sə a pathlang Təyahudarha tə fingya mbuwa Yahudaya wa, kəsər Chinəm dani tal, ndəna chinəm heu, ndəghən ni na fər parka a kala niifa aagħa ndən.

¹³ Kəla ndaana labar Faara, “Kala niifa aagħa thləm Chinəm nən wal hərəkrha.”

¹⁴ Amma kəkən nanda aagħən kanda kula fərkəkafek? Kəkən nanda fərkəkafek aten niifdi 'wawa

nanda sæk labarghæn? Kækæn nanda sækken a përang ngwa niifa ndæn kanda wa?

¹⁵ Kækæn na niifa përlabar Faara a thlæn ngwa nda kanda wa? Këla nanæn chichirethlee hai, "Ya ni na ngga a nafini bagha ba tē Labara na Mbënggæn."

¹⁶ Amma mbë Isærelaya heu fërgha kækafek tē Labardi na Mbënggæn wa. Kësër ndagha Ishaya, "Chinëm, wun fërgha kækafek tē labardi sæk næn a mii nan?"

¹⁷ Nanæn kee, kyagha fërkækafek ba hu sæk labara, sækra këm labar Kërësti ni.

¹⁸ Amma tsakh mee ni, "Sëkkwa nda Labardi wa?" Kækafek sæk ndan. Kësër "Sæk nda urad ndan hu këshiiirha heu, sæk fiya labar ndan ta mii ngwala këshiiirha dë."

¹⁹ Amma nggëryi tsakh mee, "Sënanngwa na Isærelaya hai wa? 'Wagha Musa ndaarha, 'Ni kyang kun hu sækra hai tē nafini mbuwana chehweed nun tal, tē këm niya sëbang hur nun dë tē nurya nafiya.'"

²⁰ Tërga tërangga Ishaya uradghæn së ndëghæn, "Waled nafiya kadä wa nggi, kyadang di fadna nafiya tsakhkwa nggi".

²¹ Amma aten Isærela ndëghæn, "Hu parra fara heu tërang di harna së a nafiya mbuwa fër mamnggirha tē fyinga na tendan kakrak".

11

Karwa Faara Isærela wa

¹ Niya tsakh mee, karna Faara nafiyinghæn wa? Awo,

ko ngguchit! Nggi tafad na tē Isærelarha ni, chichit Ibrahim, turya Mbenjemen.

² Karwa Faara nafiyinghæn wur næn ka këtëm wa. Sënggun ëndi ndana labar Faara aten hwan nda Faara ënana annabi Iliya aten Isærelaya ndanæn,

³ "Chinëm, bëlang nda annabi yiwa heu, fëlang nda mbäd fër satakh kiiwa dë, takhkæn nggi katenna kee, nggi ma min ndan së bëleerha."

⁴ Ma nggërang na Faara së? Nggëranggæn së tē ndaarha, "Dëfang di fyinga dë kumnggitghæn mäd 'wa wagha tërang shilee dahad Mba'al teena".

⁵ Nëghæn kee këm hu këshiid weeriya na fyinga së takhka, wurna nda kanda ka nggayirha.

⁶ Wurrë di ki Faara ya kësër ka nggayidghæn ni, mbë aten taara ënana nda ngga wa. Kësër ana wurra Faara nëghæn aten 'ya ënana fiya, bëlwa nggayidghæn tsaurha ka nggayirha wa.

⁷ Kæn mbiya? Kädeng Isærela ëndi næn a kadaarha. Kël nafiya ngguchit ni kee ahur ndan wur nanda walgha, amma fyinga takhka tsë tendan kakrak,

⁸ Këla nanæn chichirethlee hai tē ndaarha, "Fërang Faara sësæn yamid sënda kanda, mbë yindan namana hai wa, thlëmad ndan këm mba nda sæk 'ya wa, ta weeri daba ya."

⁹ Ndagha Ndauda, "Ngwa tsauka wutsëfayid ënnad ndan mii ka takhthleera tē lashi, fër kii saara, tē 'ya na

mid ndan a wudgha tendan dæ.

¹⁰ Ngwa wulgha yindan ama nanda namana hai, kæbgha kæsær ndan pakwandæ.”

Hærækrha fingya mbuwa Yahudaya

¹¹ Niya nggær tsakhmee, kiina Isæreelaya saara, mbangwa nda thliirha sæ wa? A yanggi, ko ngguchit. Kæsær ka ðimiyid ndan, sæl hærækrha ten fingya dæ mbuwa Yahudaya ka a kyang ngganda Yahudaya hu særækkirha hai.

¹² Amma ana ðimiyiddi ænana Isæreelaya bang dæ parka kæshiirha bæ, tækæm, ka kæðiina nda, bang dæ parka fingya bæ mbuwa Yahudaya, nanæn kee, na hang nda parkaddi ya a tsaurha kækæn a kyahar nda thlæmad Faara bæ.

¹³ Nanænaya niyi a ndikrha tæ kun mbuwa Yahudaya. Tsaunæn nggini tæ thlænda Yeeso yi fingya mbuwa Yahudaya, niyi a taala tæ tarna,

¹⁴ hu shiteena kiya ni kyang shayina Isæreelaya hu særækkirha hai, tæni hærghang fingya ahur ndan.

¹⁵ Kæsær a tsau karræ ndan næn bang kwaman shaulirha bæ a pathlang Faara tæ kæshiirha, na thlæn ndan fa tsaurha kækæn? Næn a tsaurha wal yibrha ni a fingya mærga.

¹⁶ A fær nda katæra mburodi ngguchit a Faara na chahal, na mburodi heu tsaurha chahal. Ana thlar dæfrha chahal,

na wuhwar yini naarha chahal kæm.

¹⁷ A kyathlang nda wuhwarya dæ panæm, tærang ngganda wuhwar dæfæd dzaitun na a kaheerha, wumang ngganda kanda kakhrha. Kun mbuwa Yahudaya, nuwun kæla dæfæd dzaitun yi kaheerha, kun ni wumang nanda tæ kul di ya, ndæna Yahudaya, a fad ndan ni nun a wal parkaya Faara.

¹⁸ A tær dæn fad nun kaldun fingya wuhwar yini kyathlang nanda kanda dæ wa. A ænadun kee, a sænunsæ, dænggun thlar dæ sæ wa, amma thlar dani dængga kun sæ.

¹⁹ Na ndaarha, “Ai kyathlang nda wuhwar dæ dæ tæna nda wumang nda kan.”

²⁰ Næghæn kee, kyathlang nanda kanda dæ kæsær fær wanda kækæfek wa, amma kun ish dæn ngga hu færkækæfek. Nanæn kee, ma tal dæn wa, amma tærmama Faara.

²¹ Kæsær a malangwa Faara ka wuhwar di wa, kun kæm mbæ malang kun wa.

²² Tsaunæn kee, kæla nana Faara tæ hadang nda farha ni fa tækæm næghæn ngyangthlang. Næghæn ngyangthlang a fingya mbuwa færkækæfek tæghæn, amma næn naarha tæ hakkilo fa a kun a nadun naarha a dærha mbeedæ tæ færkækæfek tæghæn. Amma a malang dæn færkækæfek tæghæn na nda kyathlang kun dæ ma kul di.

²³ A dæwa nafiya Isæreela mbeedæ tæ yamid færkækæfek wa, na nda a wumang kanda,

kəsər na Faara tē səsəmnda fa na a nggərghən wumang kanda.

²⁴ Kun mbuwa Yahudaya nun kəla dəfəd dzaitun yi kaheerha kyathlang nanda də, nggəra nda wumang kakhrha kanda tē yi wure pa nanda. Əndi ənanda ya mbu hu əntin kakhrha dəfya dzaitun wa. Nanən kee, na Yahuda yini kəla dəf dzaitun yi wure, nən kukwasang Faara fa nggərghən wumang wuhwar yini kyalthgha də hu kul dəf yi ndan sə.

Na Faara hadang kowunni fa

²⁵ Nanən kee shayina, a nzəm đun ndaarha nuwun tē thladwayirha fa wa, mbə miina sə a tsawun tē yamid sənda aten kəkafekkiddi na bəbee ya wa. Fingya Isəreelaya na ten ndan kakrak, amma kəl a kyad nafiya bə hangga mbuwa Yahudaya hu kutəryid Faara də.

²⁶ Ahu kwamana kiya na Isəreelaya heu a wal hərəkrha. Kəla nanən chichireethlee hai, “Təhərəkrha nən a kyarhaba a Sihiyona, nən a kyakhrang yamid takkwa Faara bə na ahu Yakubu.

²⁷ Dəfmiina ni tē əna ni tē kanda tē ndaarha niya chahang đimiyid ndan kanda də.”

²⁸ Nafiya Isəreelaya hangga nanənya a tsaurha təsarya Labara na Mbənggən, tənən đang kun sə. Amma kanda ni nggəmna Faara, parkayid chichi yindan.

²⁹ Kəsər fərra Faara tē aadghən mbə tam kyakhrang hai wa.

³⁰ ‘Wanun tsaurha nafiya mbuwa manang Faara, amma nanənya hadang nda kun fa ka yamid fər mamnggit ndan.

³¹ Nanən kee, kanda kəm kar nda mii Faara fa na nda hadang Faara fa kəla hadang na Faara kun fa.

³² Kəsər kənanang Faara kowunni ka kar mii ndan fa tənə nda hadang Faara fa heu.

Falla Faara

³³ Ai kudimnda thladwayirha tē sənda Faara! Mbəm mbang kəkərang nda ngwa kumadghən wa, təkəm kwamənggən kal də sənda niifa mu.

³⁴ Kəla ndaana deleewar Faara, “Wun ‘wagha sən hur Chinəm? Wun ‘wagha tsaurha pashid shawaradghən?”

³⁵ “Ma ‘wana niifa fərang Faara tsauka tətə a tenggənən?”

³⁶ Kəsər a fadghən ni bə, tē ahurghən təkəm a ndəghən ni na əngya heu. Ngwa tsauka mamnggirha yighən ni pakwandə. Atsaukake.

12

Sataka yi wal yibrha

¹ Nanən kee, shayina, kəsər ka nanəm a hadang Faara fa, niya hwan kun, fərama fad nun sataka yi wal yibrha na chahal tē ən thlərha a Faara. Kwaman đani ya nun a tərang shilee Faara in yi kəkafek.

2 A nggəm dūn fa dūn mbeedə tə əna ən kəshiddiya wa, amma malaman Faara kyakhranggən hutən nun hai tsawun weerinda nafiya. Hu kiya ndən nun a sən 'ya na mid Faara a fad nun, ndəna 'ya na ngga, na lələgdə mbənanngga Faara.

3 Kəsər ka nggayiddi fəree na Faara niya ndang nda kowunni ahur nun, a numadun tə alten nun kal yanda nən mu kamngga a non wa, amma kowunni numagha ngga, məməl tə kəkərra fərkəkafek fərang na Faara kun.

4 Kəla nana mbəd njiya sə hangga ahu farha, kala mbəd njirha kəm mbə tar ndan heu tal wa.

5 Nəghən kee kəm, ko nanən nəghəm hangga, nəghəm tal hu Kərəsti. Kala niifa kəmni ndan.

6 Nəghəm tə fərra Faara dədamən aten nggayirha fərang nanda kowunni ahur nəm. Ana fərrə nəm yi thlək 'yani ndana Faara na bəbee, tətani a ənaghən nəm tə fərkəkafekkiddi nanəm təghən ha.

7 Ana yi əna tar Faara ni, kəl a ənaghən nəm, ana tar tsaharha ni ha, kəl a tsəham ha ngga.

8 Ana fərrə nun yi fərang kaali ni ndan ni, kəl a dəm mbeedə tə fər kaali. Ana yi fəra ni, kəl a fərəm tə haara tsahai a kowunni. Ana yi mamnggirha ni, ənoğhən tə thladwayirha. Ana yi hadang nda ndan ni fa, ənoğhən tə wutsəfayirha.

Kyad nggəmnda hu əna taara

9 Ngwa tsaukwa nggəm ndə nun yi kəkafek. Tsanama ən mbəlfēerha, dāma mbeedə tə əna 'ya na ngga.

10 Nggəmama ndan kəla nuwun a wan manggi, fəraman mamnggirha ndan ma yandi nun a ənang nda alten nun.

11 A tsauna səsahwa wa, a meyedghən ənang taara Chinəm tə hurwa heu.

12 Ənama wutsəfayirha hu shiteena, kərsaama hu səsarha, non naarha hwan Faara kətsar.

13 Ndəgha man 'ya hai nanun təghən ha tə nafiya Faara na chahal ana 'yasə na mindan. Nama a thlə rongya fa tə hura tal.

14 Fəraman parka nafiya na a kar kun fa, fəraman parka kanda a shiwang dūn kanda wa.

15 Ənama wutsəfayirha tə fingya na a əna wutsəfayirha; naama a tərha tə fingya na a tərha.

16 Tsawama dədəm tə ndan. A tal dūn kaan wa, amma fərama fannun wumteena nun tə pakhtaduya. A tərna fadwa na ndədəl wa.

17 A nggərang dūn ndan sə mbəlfēerha tə mbəlfēerha wa. Ənama 'ya kamngga a yid fiya.

18 Ənama 'ya nun mbang ənaarha, na a tsawun dədəm tə kowunni.

19 Shayina a nggərang dūn haara ndan sə wa, amma malaman səbrha hura Faara. Kəsər nəghən chichireethlee hai, "Nggərra haara mu yina

ni, nggini a ənaghən," Chinəm ndagha kee.

²⁰ A meyedghən, "Ana təsar wa a miirha; fərang ənnarhami, a nadə a hushimnda fərang 'ya saagha. Ahu kiya na a wumang tsal waarha teena."

²¹ A malang dūn mbəlfēerha kal kun nən mu wa, amma kalama mbəlfēerha mu tə əna ng-gayirha.

13

Fəraman mamnggirha mamngya

¹ Kowunni tətə ni na a fərang mamnggirha nən mamngya, kəsər bəgha kutəryirha bə a haar Faara, mbədi na fingya a əna mamnggirha sə Faara ndən dəfgha kanda sə.

² Nanən kee, kala niifa na a əna kakyathlanga tə mamngya nəghən a əna kakyathlanga tə 'ya dəfna Faara hai, təkəm fingya na a ənaarha kee na nda a kyang fandan hu ngwa kumarha hai.

³ Kəsər mamngya mba nda tərmanğ nda fingya na a əna 'ya məməl wa, amma kəl fingya na a əna aibe. Na midwa sə a tsawana kula tərəm kutərya wa? Əno 'ya na məməl, kanda kəm na nda a manorha.

⁴ Kəsər mamngya fa tarya Faara ni ka a dāngganda kun sə. Amma a nanna a əna aibe, kəkafek na a tsaurha tə hərəenga, kəsər mbə ka ni na manda kəs thlaukh kəlara ha wa. Mafaya Faara

ni kanda, na nda tsətsəl fingya səbangga hur Faara də ənagha mbəlfēerha.

⁵ Nanən kee tsaudə tətə a fərang mamnggirha nun mamngya, mbə ka tsətsəlla Faara wa, amma ka nagha ten nun tonsong.

⁶ Ndəghən dani nun naarha tii tsamnda, kəsər mamngya fa tarya Faara ni, na nda fər sayin ndan hu əna tar kutəryirha.

⁷ Teeman kumarha kowunni na a takkwa kun, Ana tsamnda alten nun ni teeman də, ana tsamnda rəfyinun ni fəramadghən. Fərang mamnggirha niifa kamngga, təkəm tərman shilee niifa in kamngga.

Nggəm ndan ndən lədagga ngyakhrha

⁸ Ma takkwa niifa kun kumarha wa, kəl kumad nggəm ndan kətsar, kala niifa nggəmngga kowunni lədag də 'ya ndana ngyakhrha.

⁹ Kəsər ndagha ngyakhrha, "A ənanna kulafayirha wa, a bəlna farha wa, a ngaarna wa, a sunanna 'ya wa," tə fingya ngyakhkya wum ngganda heu ahu ndaarha, "Nggəmu tuladwa kəla nggəmna altenwa."

¹⁰ Nggəmnda mbə ənang 'ya tularha fa mbuwa ngga wa. Tsaunən kee, nggəmnda ləghəttə 'yani ndaana ngyakhrha.

Nduwus ben wutta Kərəsti bə

¹¹ Ənama əndiya, kəsər səndun sayiddi nanəm sə nanənya. Bad sayi bə na

mekh nun sə a beena, kəsər sayiddi na nanda a hærghang kəm nduwus dāba ma sayiddi 'wa nəm færkəkafek sə.

¹² Tsə fədīkrha inggun, takh mbərha a dathla hai. Taama malang nggəm əngya nəm ənaarha hu wula, kalang nggəm karid yandənəm yi kukwaryirha.

¹³ Tama tsawum nafiya kamngga na ahu kukwaryirha, mbə tə yakh kadā tək mbənda fa tə nggaala tə mbaala wa, mbə tə əna 'ya nggəmna hura tə kulafayirha wa, mbə tə yanda tə sərəkkihwa wa.

¹⁴ A meyedghən, tsawama kəla Chinəm Yeeso Kərəsti. A nggəmdun fa numon aten ən mbəlfērha na mid thlu farha wa.

14

A fərang na aibe shadwa wa

¹ Thlama fīngya fa kədiina færkəkafekkid ndan, təkəm a ngaal dūn tə kanda aten 'ya na nanda a numarha nəghən məməl nduwa mbə ngga wa.

² Færkəkafekkid niifa nggəmang dafa a həb komani nən, amma niifa kədiina færkəkafekkidghən kəl ən hudhaarha nən ənaarha mii.

³ Niifa na həb kala tur ənarhami a sarang də niifa də mbuwa həb kala tur ənarhami wa. Kəmda niifa kəl shii kyakhna nən həbrha a ngwang na kumarha niifa na a həb kala tur ənarhami wa, kəsər 'wad Faara teena thləda ndən fa.

⁴ Wunni sa na ngwang kumarha mafad niifa? Turi

ndan ni ndəna kəlang nda tə ish nda nduwa fəl nda hai. Na nda a mbang isha, kəsər Chinəm ndəna mbang ishang kanda sə.

⁵ Nəghən kee kəm, na fīngya saghang paara fara sə kaldə fara səmən. Fīngya a numarha kəm kala paara fara nəghən tal. Kowunni ahu numad ndan na nda səndasə.

⁶ Kala niifa tərangga fara sə kaldə fīngya fara, ənənən kee a mananggən Chinəm. Fīngya na əna kala tur ənarhami, əna nanda kee ka a mananggən Chinəm, tsəunən na nda usa Faara kapa na nda həb ənarhami. Fīngya kəm na kar həb fīngya ənarhami kəm, nana mindansə a əna 'ya nda na mbənanng nda Chinəm kəsər na nda naarha usa Faara.

⁷ Kəsər mbəm a tsaurha ka alten nəm wa, təkəm mbəm a mərə ka alten nəm wa.

⁸ A tsau dəm, tsau kəm ka Chinəm, a mər dəm, mərghəm ka Chinəm. Nanən kee, ko tsau nəm tə yibrha fa, ko mər nəm, kəm yi Chinəm ni.

⁹ Kəsər kakee, ndən mərna Kərəsti nggərghən thliirha sə tə yibrha ka tsauka Chinəm yi fa yibya tə mərnya kyab.

¹⁰ Kama nda na fərang aibe shadwa? Kama nda na sarang shadwa də? A sənəm sə kəm heu nəm a isha a mbed tsənggam ngwa kumad Faara.

¹¹ Nəghən chichireethlee hai tə ndaarha, "A tsaudə niyi tə yibrha fa, ndagha Chinəm, kala wadeerha nən a bəra hai a mbed na, kala shəneurha kəm nən a pərghən tə miighən

fal Faara nən.”

¹² Nanən kee kowunni ahur nəm nən a pər əndi ənanən tə miighən a Faara.

A kyang na fingya hu kii saara hai wa

¹³ Tsaunən kee, tama malang nggəm ngwang kumarha ndan sə. A meyedghən, numo tə ndaarha a dɛf na fer kii saara nduwa 'yahu kwamana na a fəlanggən shadwa hai wa.

¹⁴ Səndisə tə ndaarha Chinəm Yeeso, mbə 'yasə mbuwa tə paarha fa wa. Amma ana niifa sə ndagha na 'yasə mbuwa chahal, a fadghən ni ndən mbuwa nən chahal.

¹⁵ A billa shadwa kəsər ka ənnarhami na həbrha, mbə tsawud nggəm ndan nana sə wa. A tsau ənnarhami na həbrha səbanggən shadwa də mərna Kərəsti kamanggən wa.

¹⁶ Tsaunən kee a malang na 'ya na a həbrha tsauka ən shilee a Kərəsti wa.

¹⁷ Kəsər kutəryid Faara mbə labar həbrha ni tə saarha wa, amma yi nggayirha ni, tə tsau dədemnggirha tə wutsəfayirha hu Səsəna tə Pədənda.

¹⁸ A nanna a ənang taara Kərəsti kiya nən mbənang Faara təkəm na fiya thləghən fa.

¹⁹ Nanən kee taama ndenggəm yid nəm əna 'ya nəm na bang tsawud dədemnggirha ba tə fər kaali a ndan.

²⁰ A weleng na tar Faara də ka ənnarhami wa. Ənnarhami heu na nda chahal, amma mbə ngga wa a tsau

ənnarhami na niifa həbrha kyang niifa hu kii saara hai wa.

²¹ A nggushi malangna kii thluwa nduwa sa aam inabi na nduwa əna 'yana pak na kyang shadwa hu kii saara hai.

²² Nanən kee kala fərkəkafekkid wa aten əngginiya kəsuwun ha pathlang wa tə Faara. Tə parka ni niifdi fərangwa aibe fadghən tə ndaarha nəghən ngga.

²³ Amma a nanda tə ngaala aten 'ya na nda həbrha, na Faara a ngwang kumarha kanda sə a həb ndan, kəsər ənawa ndan hu fərkəkafek wa. Kala 'ya mbuwa hu fərkəkafek dīmiyirha ni.

15

Əno 'ya na a mbənanggən fiya mbə a sa wa

¹ Kəm natə tə shembe fa hu fərkəkafek tama thlar fingya nəm mbuwa tə shembe fa, a nggəm dəm alten nəm wa.

² Kowunni ahur nəm əna əngya nən na a mbənanggən tuladghən, təna nda wal kaali hu fərkəkafek.

³ Kəsər Kərəsti nggəm ngwa alten nggən wa, amma kəla nanən chichireethlee hai tə ndaarha, “Tur 'yarrə dī əno nanda fa wuddə tenna ba.”

⁴ Kəsər kaar ənggini chireethleng nanda hai heu, ka a tsahang ngganda kəm ha ni, kəsər a tsawum tə shiteena hu kərəsta tə fər kaali fərang na Labar Faara kəm.

⁵ Faara na fər kərəsta tə kaali fərang tur huden də nən

kun na a tsawun tē ndan kēla
 ʔnana Kēreṣti Yeeso,

⁶ tēna numad nun tē
 urarha tal tēnun tērang shilee
 Faara in na Chindi yi Chinəm
 Yeeso kēreṣti.

⁷ Thlama ndan fa, kēla
 yandi thlēna Yeeso kun fa
 ka a manang ngganda thlēm
 Faara.

⁸ Kēsər niya ndang kun
 tē ndaarha tsau Kēreṣti
 mafarha yi Yahudaya a
 meyed kəkafekkid Faara, ka
 a ləghədgha dēfmi dī fərang
 nən chichi yi nəm,

⁹ təkəm tēna fīngya ni
 mbuwa Yahudaya tērang
 shilee Faara in kēsər ka
 hadang nanda fa. Kēla
 nanən chichireethlee hai tē
 ndarha, "Tsaunən kee, niya
 fal sa ahur fīngya mbuwa
 Yahudaya, niya aah amshe
 yi fal thlēm wa."

¹⁰ Nggərhən ndaarha,
 "ʔnama wutsəfayirha kun
 mbuwa Yahudaya, tē
 nafiyighən."

¹¹ Nggərhən ndaarha,
 "Falama Chinəm, kun
 mbuwa Yahudaya heu, ngwa
 manangga fiya heu."

¹² Ndagha kəm, ndagha
 Ishaya, "Niifa ahu turya
 Djeeshi a thlidsə, na a bərha
 ba bəgha ʔna kutəryirha
 a ten fīngya yini mbuwa
 Yahudaya, na shiiten ndan
 a naarha a tenggən."

¹³ Ngwa tsauka Faara yi
 shiteena, lədanggən kun
 heu tē wutsəfayirha tē
 tsawud dēdemnggirha hu
 fəkəkafekkid nun tēghən,
 tēna shiiten nun tsərha tē
 səsəmnda Səsəna tē Pedənda.

Tar Mbulus a fīngya mbuwa Yahudaya

¹⁴ Shayina nggi tafadna
 səndi sə nanənya nuwun
 lələgdə tē nggayirha təkəm
 sənda tē tsahang ndan ha.

¹⁵ Ko nanən chireethleng dī
 kun də a pəpal kaan aten fīn-
 gya əngya ka a nggəryi dālang
 nggən kun in, kēsər ka ng-
 gayiddi fəre na Faara,

¹⁶ tsawee nən tē tar Kēreṣti
 Yeeso a fīngya mbuwa
 Yahudaya. Fəree də tar
 firistayirha a pər labar Faara
 ni, tēna fīngya mbuwa
 Yahudaya tsaurha sataka
 ʔn thlərha a Faara, tsawang
 na Səsəna tē Pedənda kanda
 chahal.

¹⁷ Tsaunən kee walđi ʔn
 taala hu Yeeso Kēreṣti hu
 tardī niya ʔnang nda Faara.

¹⁸ Mbi ʔna yamid
 thləmaarha ndiyi aten 'ya
 pak wa kəl 'ya ʔnana Kēreṣti a
 fadna hu kyadang kwamana
 fīngya mbuwa Yahudaya
 a fəkəkafek nda tē Faara
 hu labarna tē taara niya
 ʔnaarha,

¹⁹ tē səsəmnda ʔn sakhkya
 tē ʔnwultengya, heu kəm
 tē səsəmnda səsən Faara.
 Nanəm kee ka a Urshalima
 ba dēgha Ilirikum də, pər
 dī Labara na Mbənggən yi
 Kēreṣti.

²⁰ Kətsar nən naarha kuk-
 wase fa na a pər labar Faara
 ni a mbərha səngwa nanda
 Kēreṣti sə, ama wani chik
 tēnda a mbədī mbukh na ni-
 ifa sahai.

²¹ A meyedghən kēla
 nanən chichireethlee hai,
 "Fīngya pərang ngwa nanda
 labarghən kanda tēna nda

naghən, təkəm fingingya 'wa wa səkkən tēna nda sənang hai."

²² Ənda kəseegha hai ya səl wani kyanun də.

Ngwad Mbulus fa a wii tala nən a Roma də

²³ Amma nanənya ngwalang di tarna hu chehweeyini ya, tsaunən huraya hangga tər minna na a na kun ni.

²⁴ Ngwadı fa a əne kee a sayiddi dəni Səpen də. Niyi a shiteena a na kun ni ana di a mbəradə na a thlar nggi nun hu winna a mbəda də, a kwasamaddi tək ni mbənda tsaurha fa təkun yi sayi ngguchit.

²⁵ Nanənya, niyi hu kwaman dərha Urshalima də kəsər a di thlar nafiya Faara na chahal a mbədi.

²⁶ Kəsər kən hwan faarya na a Makidoniya tək Akaya tər hur ndan a fərang ngganda fa yamiya na ahur nafiya Faara na chahal a Urshalima.

²⁷ Na nda tək wutsəfayirha fa a ənaghən nda, tsawang də kanda fa kəla kumarha ni a fad ndan. Kəsər a tsaudə Fingingya mbuwa Yahudaya wal nda yi ndan səsən parka yi Yahudaya, fərang na Yahudaya kumarha kanda na a ndəgha nda təkanda əngya yi parkaya.

²⁸ Nanən kee, akwasamaddi ngwalang ni tardı ya səndisə kowunni waldə yighən, niya weng tala kun a nadi a mbəra Səpen də.

²⁹ Səndisə a dədi thləmad nun də, niya bərha ba lələgda tək parkad Kərəsti fa.

³⁰ Niya hwan kun, shayina, hu Chinəm Yeeso Kərəsti təkəm tək nggəmnda fər na Səsəna, deemasə tək hwan Faara kaan kəsər a nggi.

³¹ Hwaneema Faara sətəni wal hərəkrha a haar nafiya mbuwa takkwa Faara na chahal a Yahudiya, kəsər thlaara niya fəra tsauka ən thlərha ni a fad ndan.

³² Nanən kee, a nggəm Faara fa niya səla thləmad nun də tək wutsəfayirha fa, yibi a thləmad nun.

³³ A tsauka dədəmnggid Faara təkun heu. Atsaukake.

16

Nda 'ən Mbulus

¹ Niya ndang nda kun kulo wan manəm Fibi ya ka nuneefa ni. Nəghən a əna taara hu kun hwan Faara na a Kangkiriya.

² Thlamadghən fa hu thləm Chinəm hu kwamana kamngga a thlə niifa nəm fa na chahal. Ana thlaara sətəna midghən dəmansə, kəsər ndəghən tafadghən nən yakh dəng nda fiya sətəkəm heu tək nggi.

³ Ndaman 'ya Pərisila fa tək Akwila, pashiya tarna ni hu Kərəsti Yeeso,

⁴ heng nda yibəd ndan də kəsər ka nggi. Mbə nggini katenna na a usa kanda wa, amma heu tək fa takkwaya mbuwa Yahudaya.

⁵ Ndaman 'ya fatakkwaya fa na yakh wunda hai a wuri kya ndan. Ndaman 'ya pashid na fa Ipenetus, ndəghən ni 'wagha thlə Kərəsti a chehweed Asiya.

⁶ Ndaman 'ya Mairamu fa, ndəghən ishgha kaan hu ənang taara kun.

⁷ Ndaman 'ya Anduronikus tə Djuniya hurfid na tə Yahudarha muwang nanda kan kyab hu porsəna. Sən fiya kanda kaan ahur fathləngya Yeeso, kanda 'wagha fərkəkafek a Kərəsti ma nggi.

⁸ Ndaman 'ya Amfiliyatus fa, pashid na hu Chinəm.

⁹ Ndaman 'ya Urbanus fa pashid tar nan hu Kərəsti təkəm ka pashid na Sitakis.

¹⁰ Ndaman 'ya Apeles fa, sənna fiya nggayidghən hu Kərəsti. Ndaman 'ya fa wuraya Aristobulus fa.

¹¹ Ndaman 'ya wanmana fa kan ndan Yahudaya, Hiradiyon. Ndaman 'ya fa wuraya Narkisus fa na hu Chinəm.

¹² Ndaman 'ya Tarafina fa tə Tirayifusa, Nishyini ya na nda a əna taara kaan hu Chinəm, tə Farsis, tahad nuneefa kəm ənagha taara kaan hu Chinəm.

¹³ Ndaman 'ya Rufus fa na wuwura hu Chinəm, tə man, tsauka iya kəm.

¹⁴ Ndaman 'ya Asinkiritus fa, tə Fileggon, tə Hermes, tə Paturobas, tə Hermas, tə fingya shayinəm heu na a wumteena tə kanda.

¹⁵ Ndaman 'ya Filologgus fa, tə Djuliya, tə Niriyyus, tə wanman na nuwun, tə Olimfas, tə kəm fa fərkəkafekkya heu na a wumteena tə kanda.

¹⁶ Ndaman 'ya ndan fa tə fəbrha yi na chahal. Fa-

takkwaya Kərəsti heu kanda a ndang 'ya kun fa.

Mii ngwala labar Mbulus

¹⁷ Niya hwan kun shayina, kwarama tə nafiya na barha ba tə tsakh teena hai ahur nun, na kyang kun hu kii saara hai, mbuwa məməl tə tsahaddi wal nun. Nama inggun ma kanda.

¹⁸ Kəsər tur nafini ya mbanda a ənang taara Chinəm Kərəsti wa, amma kəl 'ya na mid ndan kee. Na nda naarha huk fiya tə mii mbənda.

¹⁹ Kowunni səkdə labar fər mamnggid nun a Chinəm. Nanən kee niyi lələgda tə wutsəfayirha kəsər ka kun. Amma na minnasə a tsawun tə ndəndəlyirha aten 'ya na ngga, a kyang dūn tennun hu tar mbəlfəerha hai wa.

²⁰ Faara na tə tsawud dədəmnggirha fa nən a ishang Sheetan hai a tsauka a kamu saryi nun. Ngwa tsauka nggayid Chinəm Yeeso tə kun ha.

²¹ Timoti pashid tarna, a ndang 'ya kun fa, Nda Lusiyus, tə Djason, tə Sositata hurfayina Yahudaya kəm a ndang 'ya kun fa.

²² Nggi, Tertiyus, tə chirelthgha dēleewar diya a ndang 'ya kun fa hu Chinəm.

²³ Turina Nggayus nan wumnda hai a minda keeghən, a ndang 'ya kun fa. Irastus, tə kəs wudəbəl tala ha, tə wan manəm Kwartus kanda a ndang 'ya kun fa.

²⁴ Ngwa tsauka dədəmnggid Chinəm Yeeso Kərəsti tə kun ha heu. Atsaukake.

*Mii ngwala hwanda Faara
yi Mbulus*

²⁵ Nanənya mamnggirha yi Faara ni, ndəghən tsəkka na a fərang kaali nən kun hu fərkəkafək, aten Labara na Mbənggən thlək ni aten Yeeso Kərəsti, tə kəm kyatta kəkafekkid əndi na bəbee ka kətəm.

²⁶ Amma nanənya pər ndan, kəla chireelth na annabiya sək fiya ndən heu, kəla ndana Faara yi pakwandə, təna fingya mbuwa Yahudaya səkkən fərkəkafək nda fərang mamnggirha nda.

²⁷ Ngwa tsauka fər mamnggirha yi Faara na tə thladwayirha fa pakwandə, hu Yeeso Kərəsti. Atsaukake.

Wanggən, Chinəm Yeeso Kərəsti.

1 Korontiyaya

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar dāba ya ahar Mbulus aah na Faara ka a tsauka təthlənda Kərəsti Yeeso təkəm wan manəm Kastanisu,

² a fatakkwaya Faara na a Koronti, a kun aah na Faara a tsawun nafiighən na chahal hu Kərəsti Yeeso. Kəla ənanən a fiya heu ko a yanggini na a aah thləm Chinəm Yeeso Kərəsti, yindan Chinəm tə yinəm.

³ Ngwa tsauka nggayirha tə tsawud dədəmnggirha yi Faara na Chindī tə Chinəm Yeeso Kərəsti tə kun.

Usa Mbulus Faara

⁴ Kətsar ni naarha usa Faar ka kun, kəsər nggayidghən fərrəghən a kun, tsau nun nanənya yi Kərəsti Yeeso.

⁵ Kəsər ka nanun hu Kərəsti wal dun əngya na nggəngga hangga, hu labara tə səndə nun heu,

⁶ ndən kyadgha ndaarha 'ya pərang ni kun aten Kərəsti kəkafek ni.

⁷ Nanən kee kədəng nggun fərra səsəna nanun a kəla wutta Chinəm Yeeso Kərəsti fa ba a kukwasang kun fa wa.

⁸ Nən a kəs kun ha ngga non kanglang kula ən 'yaara a fad nun ta fərda də na Chinəm Yeeso Kərəsti a wutta ba.

⁹ Faara ndən na a əna əndiya, kəsər nəghən tə kəkafek fa a əna ənda nən ndanən, kəmda aah də kun a mbən ndan nun fa tə

Tsakhrha hai ahu kən hwan Faara

¹⁰ Hwanni kun, hu thləm Chinəm Yeeso Kərəsti, a tsawun dədəm tə ndan. Ana tsakhrha sə a pathlang nun wa. A meyedghən a nagha mii nun tal. Wuma ma teena ngga, nagha numad nun tal tə 'ya na mid nun ənaarha tal.

¹¹ Kəsər fingya nafiya bağha ba a wuri ki Kuluwi pərənda ndaarha a pəpal, shayina, nuwun a yanda tə ndan.

¹² 'Ya niya ndaarha, fingya a ndaarha, "Nggi yi Mbulus ni," fingya a ndaarha, "Nggi yi Apolos ni," fingya a ndaarha kəm, "Nggi yi Mbiturus ni," nduwa, "Nggi yi Kərəsti ni."

¹³ Ndee tsakh Kərəsti hai wa? Mbulus ni tawang nanda də ka kun wa? Nduwa ənangganda Mbaptisəma kun hu thləm Mbulus wa?

¹⁴ Usadi Faara ənang ngwa ni mbaptisəma niifa tal ahur nun, kəl Kəribus tə Nggayus,

¹⁵ nanənya mbə niifa sə na ndaarha ənangganda mbaptisəma kanda hu thləmna wa.

¹⁶ (Ha'i, ənangdi mbaptisəma nafiya wuri Istifanus ma, amma a mbə fingya yini ya wa mbi sənda tə ənangdi mbaptisəma niifa pak wa.)

¹⁷ Ai, thlən ngwa Kərəsti nggi ba ka bi əna mbaptisəma wa. Thlən nən nggi ba ka bi pər Labara na Mbənggən, mbə tə thladwayid sənda niifa wa, ka tərəmnda nadə

fiya tsə teena aten səsəmnda mərri Kərəsti aten kadiirha.

Kərəsti Səsəmnda tə thladwayid Faara ni

¹⁸ Labar mərri Kərəsti aten kadiirha, labar nuryirha ni a fyinga na hu kwaman sahatta, amma kəm walgha hərəkrha səndəmsə səsəmnda Faara ni.

¹⁹ Nəghən chichireethlee hai tə ndaarha “Niya tsawang thladwayid niifa na ndəndəl mere, tə kəmda niya dəfang sənda fyinga na tə sənda fa kaan man patu də.”

²⁰ Ai nafini na ndəndəl? Ai famaləmggya ngyakhrha? Ai fyinga na a ndaarha sənda 'ya? Kyad wa Faara ndaarha thladwayid kəshidfiya nuryirha ni wa?

²¹ Nanən kee, ahu thladwayid Faara, ahu thladwayid kəshirha səngwa ndan wa. Mbənanng də Faara ahu nuryid pər labardi ka a hərəghəngən fyinga fərgha kəkafek.

²² Yahudaya kanda a kada ənsakhkya, Helenaya kəmda kanda a kada thladwayirha,

²³ Kəm a pər labar Kərəsti mərgha aten kadiirha, mbənanng ngwa Yahudaya wa, Helenaya a ndaarha kəmda mbə ka 'ya ni wa.

²⁴ Amma fyinga aah na Faara kanda hu hərəkrha ba, Yahudaya tə Helenaya kyab, Kərəsti ndəna səsəmnda Faara təkəm thladwayid Faara.

²⁵ Ahu 'ya nəm a kəlang nda tar nuryirha ni ənana Faara ya kaldə ndəndəlyid thladwayid niifa mu,

mərri fad Faara hai kaldə kanglanggid niifa mu.

²⁶ Shayina, dalama teena hai a sayiddi aah nanda kun. Mbuwun hangga na ndəndəl hu yid fiya hu kəshidfiya, mbuwun hangga na mamngya wa, mbuwun hangga na wangya mamngya wa.

²⁷ A meyedghən Faara nən wur əngya kəlang na kəshirha ən nuryirha ni kəsər ka fərang shilee nən fyinga ndagha na nda ndəndəl, təkəm nən wur əngya mbuwa tə səsəmnda fa ka fərang shilee nən fyinga ndagha na nda tə səsəmnda ha.

²⁸ Faara wurdə əngya karna kəshirha, tə əngya ndəfang ngwa kəshirha, ka a kyadənggənən kəshirha əndi kəlang nanda ka 'yani mbə 'yani a yidghən wa.

²⁹ Nanən kee, mbə niifasə na taala a mbed Faara wa.

³⁰ Wumang Faara kun tə Kərəsti Yeeso. Tsang Faara Kərəsti a tsauka thladwayid nəm, A fadghən ni na wal nəm nggayid Faara fa, tə tsaurha chahal tə wal pəla.

³¹ Nanən kee kəla ndana deleewar Faara, “Kala niifa na midghən taala tətə ni a talgha tə 'ya ənana Chinəm.”

2

Labara aten Kərəsti tawang nanda də

¹ A sayiddi bəni thləmad nun bə shayina, pəranggi labar Faara kun na bəbēe tə mbang mee tə thladwayirha wa.

² A sayiddi tsauni tə kun, mbə 'ya sə na minna wa,

kəl labar Yeese Kərəsti tə mərrəghən aten kadīirha.

³ Bani thləmad nun ba, mər fadna hai, fadna a rəprha fa kaan tə tərəmnda,

⁴ tsahad na ha tə pər labar Faara ənani nəghən a pəpal. Mbə tə thladwayid thlufarha tə mbang nda mee wa, mbərsayi tə səsəmnda Səsəna tə Pədənda.

⁵ Tsaha ni ha tə pər Labar Faara kee kəsər amana fərkəkafekkid nun naarha aten thladwayid niifa amma hu səsəmnda Faara.

Pər Səsəna Thladwayid Faara

⁶ A nadi ahur nafiya shingga hu fərkəkafek, ni tsə labara tə thladwayirha, amma mbə tur thladwayid kəshīirha wa, nduwa a kutərya yi kəshīirha mbuwa kwas mbətta wa.

⁷ Amma thladwayid dī ni a thləkrha ya thladwayid Faara ni na bəbee. Thladwayidghən yi wulteena ni na bəbee. Ənagha Faara ndən kapa na nda əna kəshīirha ka mamnggid nəm.

⁸ Amma kutərya kəshīid weeriya kukwalang ngwa nda hai wa; andam kukwalang nda hai kam tawang ngwanda Chinəm də tə mamnggid wa.

⁹ Kəla nanən chichireethlee hai, "Mbə yirha sə nagha ndən wa, mbə thləmarha sə səkka ndən wa, təkəm mbə huteena sə numagha ndən wa, əngginiya ndən ənana Faara a fingya nggəmngga ndən."

¹⁰ Amma a kəmni pər na Faara ənggini 'yahu Səsənggən. Kəsər Səsənggən ndən kadagha əngya heu na bəbee kudimnggən yi Faara.

¹¹ Mbə niifa sə na sən numad niifa wa, kəl səsən niifdi tafadghən, nəghən kee kəm mbə niifa sə na sən numad Faara wa kəl Səsən Faara.

¹² Thlədəm Səsən Faara, mbə səsən kəshīirha wa, tənəm sən əngya fərangna Faara kəm.

¹³ Nanan a pərang ənggini kun ya, mbəm a ndikrha tə thladwayid thlu farha wa. A meyedghən, nan a ndikrha tə labara fərang na Səsəna kan, nan a əna taara tə labar Səsəna ndən nan a pər kəkafekkid Səsəna.

¹⁴ Niifa mbuwana səsəndi təghən fa, mbə thlə əngya yi Səsən Faara wa. Kəsər ən nuryirha ni a fadghən təkəm mbə sənang kanda hai wa, kəsər tə Səsəna ni nəm sənggən.

¹⁵ Niifa na tə səsən dī nən mbang kəkərang əngya heu, amma niifa mbuwa tə səsən dī mbə niifa sə na mbang kəkərang wa.

¹⁶ Kəsər, "Wunni sən numad Chinəm? Wun səngga 'ya ngga na mbang tsahang ha?" Amma kəm numad nəm yi Kərəsti ni.

3

Tsakhrha hai hu kən hwan Faara

¹ Shayina, a sayiddi nani tə kun mbiyi a kalang kunsə kəla nafiya na tə səsəna wa. Niyi a kalang kunsə kəla nafiya na yi kəshiddiya

nduwa nuwun kɛla wufar waya hu Kɛrɛsti.

² Kɛrdi kun tɛ mbee, mbɛ tɛ jaarha wa, kɛsɛr ngwa wun fa tɛ 'ya na kakrak wa. Pa nanɔnya bal wun kula ngwarha fa.

³ Balwun tɛ tar thlu farha ha. A nadun a sɛrɛkrha, kun a yanda tɛ ndan, ndɔn kyadgha ndaarha mbun tɛ sɛsɛn di wa, nuwun kɛla nafiya kɛshiddiya.

⁴ A nda niifa ahur nun "Nggi niyi takkwa Mbulus," yandi kɛm a ndaarha, "Nggi niyi takkwa Apolos," mbɛ nuwun a ɛnaarha kɛla nafiya kɛshiddiya wa?

⁵ Akwasamadghɛn, wunni Apolos? Wunni Mbulus? Kɛm mafaya Faara ni kee ahurghɛn ni thlɛ nun Labaara na Mbɛnggɛn. Kowunni ahur nɛm ɛnadɛ tardɛ fɛrang na Chinɛm kɛm.

⁶ Nggi ndɔn hɛfangga wiidda hai. Apolos ndɔn irangga aama mu. Amma Faara ndɔn na tsang sɛ.

⁷ Nanɔn kee, mbɛ niifdi hɛfgha ndɔn tɛ yandi irangga aama ndɔn ɛnagha 'ya wa, amma Faara na a tsang ɛngya sɛ heu.

⁸ Nda tɛ hɛfrha, tɛ yandi irgha aama mu na numad ndan tal, nanda a wal kɛna tar ndan mɛmɛl hu tar ndan.

⁹ Kɛsɛr kan kyab fa tarya Faara ni, kun ndɔna hed Faara, tɛnda Faara.

¹⁰ Kɛsɛr ka nggayid Faara na a tenna, nggini mbuhangga tɛndɛda hai kɛla tɛ mbang tɛnda. Nanɔnya fɛngya ni a njirha sɛ. Amma

kala niifa na a njirha sɛ tɛta ni a kwargha.

¹¹ Mbɛ niifasɛ pak na nggɛr mbukh tɛndɛda hai ma yandi 'wa nanda mbuhwang hai wa, ndɔna Yeeso Kɛrɛsti.

¹² Kala niifa njigha aten mbukh tɛndɛdiya tɛ tɛfasa, nduwa tɛ wurirha, nduwa tɛ ferya na nggɛngga, nduwa tɛ dɛfrha nduwa tɛ hwaliirha nduwa tɛ kofa,

¹³ amma a far ngwa kumarha, na nda kuchibang kala tur taara ɛnana tɛtɛndɛdi pɛpal sɛ. Tɛ waarha na nda kɛkɛrang tur nggayid tar niifa.

¹⁴ A bal tɛndɛdi sɛ, na tɛtɛndɛdi a wal kɛnaghɛn.

¹⁵ A i tardadɛ, mbɛ 'yasɛ na tɛtɛndɛdi a waala wa. Amma na tɛ tɛtɛndɛdi a wal hɛrɛkrha, amma kɛla niifa hɛrɛkka tɛ hur sheneu waarha.

¹⁶ Sɛnggunsɛ kun tafad nun wuri Faarani, tɛkɛm Sɛsɛn Faara nɛghɛn ahur nun wa?

¹⁷ A sɛbang niifa Kɛn Faara dɛ, na Faara a bɛlang nda niifdi. Kɛsɛr Kɛn Faara nɛghɛn chahal, kun tafad nun Kɛn Faara ni.

¹⁸ A nggaba niifa fadghɛn hai wa. A nanna a numad ndaarha na ndɛndɛl kɛla nana kɛshiiirha, tsang fadwa nurghɛn tɛna ba tsaurha ndɛndɛl,

¹⁹ kɛsɛr thladwayid kɛshiddiya nuryirha ni hu yid Faara. Kɛla nanɔn chichireethlee hai, "Nɔn kɛsang thladwayid niifa hu ndɛndɛlyid ndan."

²⁰ Tɛ kɛm, "Chinɛm sɛndasɛ numad nafiya na ndɛndɛl ka

ni kee.”

²¹ Nanən kee a taldun aten niifa wa. Kəsər əngya heu yinun ni,

²² ko Mbulus, nduwa Apolos, nduwa Mbiturus, nduwa kəshiirha, nduwa yibrha, nduwa merra, nduwa əngya nanənya, nduwa əngya na bayi. Ənggini heu ya yinun ni,

²³ kun yi Kərəsti ni, Kərəsti kəm yi Faara ni.

4

Tar fathləngya

¹ Numama aten nan tə ndaarha fatarya Kərəsti ni kan, dəfang nanda kan aten kəkafekkid Faara na bəbee.

² Niifa dəfang nanda aten 'ya kamdə a tsauka tə kəkafek fa.

³ 'Yani ngguchit a fanna a ngwe dūn kumarha sə nduwa ngwa kumad niifa. Nggi ma ngwang nggi kumarha altenna wa.

⁴ Ndawi ko ənadi 'ya mbuwa ngga wa, mbi ndaarha kəm ənadi 'ya na ngga wa. Chinəm ndən na a ngwe kumarha sə.

⁵ Nanən kee a 'wadun teena ngwang kumarha nun niifa farghən kula bərhəba wa, kəlama wutta Chinəm fa bə. Ndəghən ni na a kyang əngya kəshaaba na bəbee hu wula, chaləm numad kowunni nən. A mbədaniya na kowunni a wal faala kamngga a har Faara.

⁶ Shayina, kəsər ka kun ni ənani taara tə Apolos tə nggi a tsauka ənsakhrha, ka tsahənggən kun ha təma na

labardı na chichireethlee hai a ndaarha, “A mbərang dūn ənda hai chireethleng nanda hai wa.” Na minnasə a malənggun ndaarha tal ahur nan kaldə shadghən mu.

⁷ Wunni ndowa kalna fin-gya? Mbə Faara ni furowa əngya nana təghən ha wa? Anadə kee kama na a taala aten əngya nana təghən ha kəla mbə Faara fərowa ndən wa?

⁸ Nuwun a numad ndaarha 'wadun teena wal dūn əngya na mid nun. Nuwun a numad ndaarha nanənya 'wadun teena tsaudun fakənaya. Katərang dūn tsau kutəryirha hai hu kutəryid Faara kula kan. A ndam kwang katərang dūn tsau kutəryirha hai, kəl tsau kutəryirha nəm heu tə kun.

⁹ Niyi a numarha naghən kəla kyad na Faara ndən a pəpal tə ndaarha kan fathləngya Yeeso dənggəl mee ni ahu əngya heu, kəla porsənaya kəsang nanda kanda hu yanda dəna nda bəlang kanda, tsau dən kəshiirha heu njang nda yirha kan fa, fathləngya Faara tə fiya.

¹⁰ Nurya ni kəm ka nanəm hu Kərəsti, amma kun nuwun ndəndəl tə Kərəsti. Mbə kanglanggirha sə a fad nan wa, amma kun nuwun tə kanglanggirha fa. Sarang nda kan də, amma kun manang nda kun.

¹¹ Nanənya ma miirha a kəs kan tə hushimnda, kukwasharya ni a fad nan, kanda a dək kan təkəm mbə wuri nan sə wa.

¹² Kan a əna taara ngga

tə har nan. A shiwang nda kan nan dəfang parka kanda teena, a səsang nda kan nan kərəsta.

¹³ A thlək nafiya 'ya mbuwa ngga aten nan, kan nan thlək 'ya na ngga aten ndan, nan kəla ten kirəfɾha hu yid kəshiirha tə kəm nan kəla dəng ngwa mbərha hu yid fiya heu pa weeri dāba ya.

¹⁴ Mbə ka a fərang shilee ni kun chireethleng ni kun də wa, amma a kəs thləmad nun ni kun kəla wanggina nggəmni.

¹⁵ Ko nuwun narha tə fat-sahaya ha kumnggit kum hu Kərəsti amma mbuwun tə chingya hangga wa, kəsər nggini chinun hu Kərəsti Yeeso pər ni Labaara na Mbənggən a kun.

¹⁶ Kəsər kee, niya hwan kun, tsahama tə nggi.

¹⁷ Kəsər ndəghən dani, thlənang ni Timoti kun də waana na tə kəkafek fa nggəmni hu Kərəsti, nən a dālang kwaman takkwa Kərəsti kun teena, kəla tsaha ni ha hu kən hwan Faara ko a yanggi ni.

¹⁸ Fingya ahur nun kanda a taala, kəla mbiya nggər wutta thləmad nun də wa.

¹⁹ Amma tsəbaku a nggəm Faara fa niya nggər wutta thləmad nun də, di na nafini na a tərang tendan sə, tə səsəmnda mani sə a fad ndan.

²⁰ Kəsər kutəryid Faara mbə labaara ahu mee kee wa, amma yi səsəmnda ni.

²¹ Yanggi na minnun? A bee ba tə wutəterha ka a

tsətsəl kun ni wa, nduwa bee ba tə hur nggəmnda tə səsən sammayirha wa?

5

Kar Mbulus kulafayirha fa

¹ Pərendan nəghən kee tə ndaarha ahur nun na fin-gya sə na a əna kulafayirha, kamngwa a nagma sə ko ahur nafiya səngwa Faara wa. Nagma niifa a hunaarha hai tə nu chin.

² Non a taala təghən, amma kamdə nagma ən səbrha hura ni tə ən shilee, Rəghaman niifda də ya ma hur nun.

³ Ko nanən mbi a thləmad nun nanənya wa, niyi a thləmad nun hu səsəna. Ahu thləm Chinəm Yeeso 'wadi teena ngwang di kumarha niifdi ənagma əndiya, kəla niyi a thləmad nun.

⁴ Sayiddi wum nun hai hu thləm Chinəm Yeeso, niyi a thləmad nun hu səsəna tə səsəmnda yi Chinəm Yeeso,

⁵ Fərama niifdiya a Sheetan tənə faddi keeghən na dimi mərə na a walgha yibədgən hərəkrha a fara na Chinəm a wutta ba.

⁶ Mbə tallə nun ngga wa. Ashe, sənggun sə mekhna ngguchit a kurdang dəm tə humbarha nən safang heu wa?

⁷ Iraman hur mehen dimiyid dādə, tənun tsaurha chahal. Tərgha nun a tsaurha kəla weerinda mburodi ənana nda kula mekhna, kəla sənni nuwun kee. Kəsər Kərəsti tsauka wan kamnda Wutsəfayid Tədaarha, ənanda sataka sə.

⁸ Tsaunən kee, tama əna wutsəfayidda nəm mbə tə mburodi yi hura mekhna yi kar ndan fa tə mbəfeerha wa, amma tə weerinda mburodi na kula mekhna na ngga yi kəkafek,

⁹ 'wa ni chireethleng kun də kaar yi, ndanggi kun a wum dūn teena tə nafiya na a əna kulafayirha wa.

¹⁰ Mbiyi a ndaarha fingya fərwa kəkafek na a əna dīmiyid kulafayirha, tə suna, tə ngaara, tə takkwa dəharha wa. Ana də kee kəl tətani a mal kəshidda nun ya.

¹¹ Amma nanənya niya chireethleng kun də tə ndaarha a tam dūn wum teena tə niifa ndagha kərəsta ni mbə nagha əna kulafayirha, tə suna, tə takkwa dəharha, tə 'yar farha, tə tənggal mbaala, tə ngaara, a kyadun həb ənnarhami tə tur nafini ya wa.

¹² Ma djidegha tə ngwang kumarha fingya mbuwa yinəm? Mbə fingya na ahur nəm ndə nun ngwang kumarha kanda sə wa?

¹³ Faara ndən na ngwang kumarha fingya mbuwa yinəm. Ndagha Deleewar Faara, rəghama təmbəfeddi ya ahur nun.

6

A huhwa dūn ndan wa

¹ Ana 'yasə a pathlang nun tə shadwa kərəsta, kama nun dərha thləmad fa yamid kəkafekkya də ngwang kumarha nda kun sə? A meyedghən mani mbuwa

nun dərha mbed nafiya Faara də na chahal?

² Nduwa sənggun sə na nafiya Faara na chahal ni a ngwang kumarha kəshirha wa? Ana kunni a ngwang kumarha kəshirha, tsək kun na a ngwa kumarha nun aten 'ya ngguchit wa?

³ Sənggun sə tə ndaarha nəm ngwang kumarha fathlengya Faara sə wa? Sakwata əngya tsauka yi tsawud kəshiddi ya wa!

⁴ Ana ən huhwarha sə, kama nun dərha təghən mbed fangwa kumaya də mbuwa nafiya Faara?

⁵ Pər ni ndən kee ka a kyon hu shilee hai. Mbə niif nun narha sə na tə thladwayirha ahur nun na mbang ngwang kumarha kun sə a pathlang nun tə ndan Kərəstaya wa?

⁶ Amma a meyedghən na niifa huhwa shadghən a mbed nafiya fərwa kəkafek!

⁷ A huhwa dūn ndan a mbədiya kyaddə ndaarha 'wadun teena fəldun hai kaan. Mbə nggushi nggəməng na əndi huhwa nanda sa atənggən wa? Mbə nggushi kərəs na huk sa nda wa?

⁸ A meyedghən kun tafad nun ni na a əna 'ya mbuwa ngga tə kəm non a huk shayi nun fa fərkəkafekkya!

⁹ Sənggunsə tə ndaarha nafiya fa mbəfeeya mba nda wal kutəryid talara wa? A huk dūn alten nun wa. Fingya na a əna dīmiyid kulafayirha, nduwa fingya na a takkwa dəharha, nduwa susuwaya, nduwa həshya

na a hunarha hai tē ndan hæshya,

¹⁰ nduwa ngaarya, nduwa nafiya na tē suna, nduwa fa sa mbalya, nduwa nafiya na 'yar farha, nduwa fa fasa farha, ko tētal ahur ndan mbusē na kyarha hu kutēryid Faara dē wa.

¹¹ Fingya ahur nun 'wanda ənaarha kee. Amma nanənya tsabāng nda kun dē, nuwun chahal, tsaudun mēməl a mbed Faara ahu thlēm Chinəm Yeeso Kərəsti təkəm Səsən Faar nəm.

Falama Faara tē fannun

¹² Fingya ahur nun ndagha nda, "Waldī kwamana na a əna əngya ni heu", amma mbə əngya heu na ngga a fadwa wa. Ko nanən kəm, "Waldī kwaman əna əngya ni heu", mbi tam tsaurha mafad komani wa.

¹³ Nduwun, "Ənagha anda ənnarhami ka hura, hura kəm ka ənnarhami na Faara a bəlang kanda kyab." Əna wanda farha ka kulafayirha wa, amma a Chinəm, Chinəm kəm ka farha.

¹⁴ Na faara a thleng kəm sē hu mərə tē səsəməndəghən, kəla thleng nən Chinəm sē hu mərə.

¹⁵ Sənggunsə fannun mbəd njiya Kərəsti ni wa? Kəkən na niifa tərang mbəd njiya Kərəsti tsawanggən mbəd njiya susuwarha? Mbə tam ənaarha hai wa.

¹⁶ Sənggunsə wa, kala niifa wumangga fadghən tē susuwarha, tsau nda farha tal wa? Kəsər chirethleng nda hai, "Kanda kyab tsau nda farha tal."

¹⁷ Amma kala niifa wumngga teena tē Chinəm, tsau nda tətəl hu səsəna.

¹⁸ Malaman kulafayirha, kala fingya dīmiyirha na fiya a ənaarha tsuwar wa fad ndan fa wa. Amma fingya na a əna dīmiyid kulafayirha, ənang nanda dīmiyirha fandan fa.

¹⁹ Sənggunsə fad nun kən Səsəna tē Pədənda ni na ahur nun fərang na Faara kun wa? Mbə yi altennun ni kun wa, amma a Faara,

²⁰ tiigha kaan aten nun. Tsaunən kee mana man thlēm Faara tē pofad nun.

7

Tsaharhaha aten kakhrha

¹ Nanənya aten billad nun chireethlee nun bə. Nəghən ngga a tsuwar niifa nuneefa fa wa.

² Amma kəsər amana niifa kyarha hu kəkərra kulafayirha hai, kala hæshneefa tsauka tē nukkun, tē kəm kala nuneefa tsauka tē chimadghən.

³ Chimarha ləđanggən yighən 'ya kamngga yi kakhrha a nukkun, nudī kəm waikē a chimadghən.

⁴ Kəsər mbə nudī naarha tē səsəmənda fadghən wa, kəl chimadghən, nəghən kee kəm chimadghən mbə naarha tē səsəmənda fadghən wa kəl nukkun.

⁵ A 'yadāng dūn fannun ndan wa. Ənamadghən tē nggəmənda hur nun fa dəgha hu sayi dē ngguchit, tənun kəsang altennun ngga hu hwan Faara. Akwasamadghən a nggər wun

parha hai kəsər amawana Sheetan huk kun ka yamid kərəssə nun.

⁶ Pərang ni ənggini kun 'yahu shawara, mbə ngyahang ni kun sahαι wa.

⁷ Andam na fiya heu kəla nggi kwan. Amma kowunni ahur nun tə yighən fəra fərang na Faara, niifa tal tə tur yandī fəra ha ya, tahadghən kəm tə tur yandī fəra ha taarha.

⁸ Aten fingya balgha kula kakhrha tə fingya mərna chimayi ndan, niya ndang nda kanda a nggushi tsau nanda kula kakhrha kəla nani.

⁹ Amma a mba nda a mbang kəs alten ndan wa, kamdə a kahaa nda amawa nanda kyarha hu susuwayirha hai.

¹⁰ Nafiya kakhka niya ndang nda kanda mbə labar altenna wa amma yi Chinəm, ma ndək nuneefa hai tə chimadghən wa.

¹¹ Amma a ndəkda hai təghən, kəl tətə tsauka kee kula kakhrha, nduwa nggərgha nda tangsang mii ndan tə chimadghən. Chimarha kəm a tamdə kal nukkun hai wa.

¹² A fingya niya ndang nda kanda, mbə Chinəm ndagha kee wa, ana yandī sə na tə nukkun fərwa wa kəkafek tə Chinəm a nggəmda fa a tsauka təghən, a tamdə kalghən hai wa.

¹³ Nuneefa kəm natə chimarha fərwa wa kəkafek tə Chinəm nggəmda fa a tsauka təghən, a tamdə kalghən hai wa.

¹⁴ Chimarha fərwa kəkafek

tə Chinəm nən a narha chahal kəsər ka nudī keeghən, nuneefa kəm fərwa kəkafek tə Chinəm nən a narha chahal a fad chimadghən. A mbə kewa mbə wanggiwa narha chahal wa, amma nanənya tsau nda chahal.

¹⁵ Amma ana mid chimaddī nduwa nudī fərwa wa kəkafek tə Chinəm na midghən sə ndəkrha hai tə ndan, malaman kanda ndəgha nda hai. Tsaunən chimarha nduwa nuneefa na kərəsta mbə tətə ni a tsawa nda wa, kəsər aana Faara kəm a tsawun dədem.

¹⁶ Sa nuneefa kəkən sənnasə na mbang hərghang chimadwa wa? Sa chimarha kəkən sənnasə na mbang hərghang nda nuwa wa?

Tsawu kəla aah na Faara sa

¹⁷ Kowunni ahur nun dəgha mbeedə tə tsaurha a mbədi dəfona Chinəm sahαι, tə kəm tsawana kəla kyana Faara 'wa aah sa ba. Ənda pərang ni kən hwan Faarya heu.

¹⁸ Na niifasə 'wagha teena thlee də muwa a sayiddī aah na ndan wa? A nggərdə tsaurha kula thlee muwa wa. Na niifasə thleewa muwa a sayiddī aah na ndan wa? A thlee də muwa bal wa.

¹⁹ Mbə 'yani thlee muwa wa, yamid thlee muwa kəm mbə 'yani wa. Takkwa 'ya ndana Faara ndən kamngga.

²⁰ Kowunni ahur nun tsauka kəla nanən a sayiddī aah na Faara kun.

²¹ Mafarha ni sa a sayiddī aah na nda sa wa? A billad na wa. A nanna mbang wal kwaman altenwa, kadu.

22 Ana mafarha ni sa a sayiddi aah na Chinəm sa ba, walna alten wa nanənya hu Chinəm. A naa tē altenwa a sayiddi aah na Chinəm sa ba, nanənya mafad Kərəsti ni sa.

23 Hiigha nda kun ba pədaghən, nanən kee a tsaudun mafaya fiya wa.

24 Shayina, koma nana ni- ifasə a tsauka tē Faara kəla nanən a sayiddi aah nən ndən ba.

Wutaraya tē nishya marna chimayi ndan

25 Nanənya aten tsakh mi- iwa aten wutaraya balgha kula kakhrha. Mbə 'yasə pəree na Chinəm a thləghang nggi kanda wa. Amma Chinəm ka hadang ni fa fəree dē sənda na fiya fərkəkafek təghən, ndən niya thləworha ya.

26 Kəsər ka səsəarha nasə a weeriya, niyi a numarha a nggushi tsauna niifa kəla nanən.

27 Ana kakhrha sə a atenwa, a ndək dūn hai wa, A mbə kakhrha sūn atenwa wa, a kadanna kakhrha wa.

28 Amma a kakh na ənawa dīmiyirha wa, ko wutararha ni kakhka ənawa dīmiyirha wa. Amma fīngya kakhka na a kyarha hu billarha hai hu tsawud ndan, nana minnasə a hərəghang nggi kun hu billad dīya.

29 'Ya niya thləkrha shay- ina, takhka bəngya ngguchit. Nanənya ta mbeedə fīngya kakhka na nda a tsaurha kəla 'wa wanda kakhrha wa;

30 fīngya na a tərha na nda tsaurha kəla mba a tərha wa,

fīngya natə wutsəfayirha fa na nda a tsaurha kəla mba nda tē wutsəfayirha fa wa, fīngya hiigha əngya na nda a tsaurha kəla mbə 'yasə a har ndan na a kəsə nda ha wa;

31 fīngya na mindan ən kəshiirha, ba nanda naarha kəla mbə 'yasə na a kəsə nda ha wa. Kəsər kəshiddīya kəla sən nəm ndən nən a ng- walarha.

32 Na minnasə nduwun hai tē billarha. Niifa mbuwa tē kakhrha nən billarha kee tē əngya na mid Chinəm, təkəm kəkən nən ənarha na a təkka Chinəm mbənda fa.

33 Amma niifa natə kakhrha nən billarha tē ən kəshiirha, kəsər midghənsə na a təkka nukkun mbəndafa,

34 tsakh hutənggən hai səri. Nunefa mbuwa tē kakhrha, nduwa wu- tararha nən billarha tē tar Chinəm, kəsər na midghənsə naghə chahal hu farha tē səsənggən. Amma nuneefa natə kakhrha nən billarha tē ən kəshiirha, kəsər nən əna 'ya na a mbənənggən chimadghən.

35 Thlək ni ndən kee ka a dānggən kun sə, mbə a ndelth kunni wa, amma ka a naghə tsawud nun məməl kula tsakh huteena hai hu ənang taara Chinəm.

36 Ana niifa sə kadagha wee nuwun ka kakhrha, naghə ənang 'ya wutaradda fa mbuwa ngga har mbərgha sayid kahadghən dē, a balgha midghən sə a kahənggən, nən mbang kahang nda, mbə 'yasə dīmi a hurghən wa.

37 Amma ana niifasə kəm ishgha hu numadghən

ngyahang ngwanda sahai wa, nən mbang kəsang nda altenggən, mbə kakhrha wa, ənadə ngga.

³⁸ Nanən kee niifa ka-hangga kyamadghən ənadə 'ya na ngga, yandī kəm kahang ngwa wa ndən na məməl kaan.

³⁹ A bəl chimad nuneefa hai tsaudə nukkun. A mər chimadghən nən kal farha hai kakh niifa nən tərna midghən, amma a nggəmdə Chinəm.

⁴⁰ Amma hu numad na nən narha tə wutsəfayirha a tsaudə kəla nanən, hu numad kəm niyi tə Səsən Faara fa.

8

Həb ənnarhami pang nanda daharha

¹ Nanənya aten ənnarhami pang nanda daharha. Səndəmsə "Kəm heu nəghəm tə huteena fa." Amma huteena nən bəng taala bə, nggəmdə nən bəng taksaarha bə.

² A tər niifa fadghən səndə 'ya, balghən kula sən 'yasə kamngga a sənggənən.

³ Amma kala niifa nggəmnngga Faara, sən Faara ndən.

⁴ Aten həb ənnarhami pang nanda daharha, səndəm sə hu kəshiddiya daharha mbə a mii 'ya wa, tə kəm mbə Faara sə pak wa, amma kəl tətəl kee.

⁵ Kəsər ko nanən na fīngya sə na nda aarha faarya a talara tə hweede, kəla nanən na faarya sə hangga tə chinəm kəm hangga,

⁶ amma a fad nəm Faara tətəli ni, ndəghənni na Chīndī ənagha əngya heu, ahurghən ni nanəm sə. Kəmdə Chinəm tətəl ni kee, ndəna Yeeso Kərəsti, ahurghən ni əna nanda əngya heu, ahurghən ni kəm nanəm sə.

⁷ Amma mbə kala niifa na tə sənda əndiya wa. Fīngya səsəngga hai tə tar daharha a həb nda ənnarhami na nda numad ndaarha ənnarhami ni pang nanda daharha. Tsauna numad ndan mbə kudimnggən wa, na nda a naghən tsənda paarha fa həb nanda ənnadđami, a mbədiya na fad ndan mərə hai.

⁸ Ənnarhami mbə dāng kəm tsau thləmad Faara də wa. A həb wum ndən wa mbə 'yasə nəm kədəng wa, A həb dəm ndən mbə 'yasə nən chighang kəm wa.

⁹ Amma kwarama nadə tsawud alten di kyanun ya kyathlang fīngya hai mbuwa tə shembe tsawun ən kii saara a kanda.

¹⁰ Kəsər anad niifa sa, sa səngga 'ya a həb ənnarhami pang nanda daharha, mbənən wal kaali a kədi hutənggən həb ənnarhami kəm Pang nanda daharha wa?

¹¹ Nanən kee kəsər ka sənduwa shadwa mbuwa tə shembe a mərə, kyana Kərəsti mərə ka ndəghən.

¹² Ahu ənang dīmīyirha shad nun fa kiya, ndə nun ənang dīmīyirha Kərəsti fa kəsər ənang dūn wundərha hutənggən fa kədiigha.

¹³ Tsau nən kee, ana 'ya niya həbrha a kyang shadna hu dīmīyirha hai, mbi tam

nggər kii thluwa wa, ka amawa ni kyang shadna hu dimiyirha hai.

9

'Ya kamngga tə tar Təthlənda Yeeso

¹ Mbiyi tsahai wa? Mbə təthlənda Yeeso ni nggi wa? Nawi Yeeso na Chinəm wa? Mbə kəsər ka tarna ni tsaunun yi Chinəm wa?

² A mbə təthlənda Yeeso ni nggi a fingya wa, təthlənda Yeeso ni nggi a kun. Kəsər kun ndən tsauka shedawa a tenna tə ndaarha nggi təthlənda Chinəm ni.

³ Ənda ni nggərang fingya sə ya a tsahenda mee aten mamnggit na.

⁴ Kamngwa na a wal ənnarhami nan tə saarha a harnun wa?

⁵ Kamngwa na a wen hai tə nishyi nan kərəsta kakh nan, kəla fingya fathləngya Yeeso, tə wanmangya Chinəm tə Mbiturus ənaarha wa?

⁶ Nduwa nggi tə Mbarnaba ni kee na əna taara həbanggan fad nan wa?

⁷ Wunni əna tar sodja nagma a həbang fadghən? Wunni həf hed inabi mbə kii wan dəfyighən wa? Wunni tə chibrha, kədənggən sa bithlaarha?

⁸ Nani a pərghən kee ka nggəmnda hur niifa wa? Mbə kee ndaana deleewar ngyakhrha Musa wa?

⁹ Kəsər nəghən chichireethlee hai ahu deleewar ngyakhrha Musa, "A pang na pupusa mabi mii a sayiddi na nanda a pər hwarma wa."

Billagha Faara aten kwel kee wa?

¹⁰ Mbə nən a ndikrha aten nan wa? Kəkafek kəsər ka kəmni chirethleng nanda hai. Kəsər kamdə yandi hudagha tə yandi pərangga də na nda a shiiten wal ənnarhami.

¹¹ A həf dan wid səsəna ahur nun, mul nən hai a halth dan ənnarhami kəla yi kəshiddiya a fad nun wa?

¹² A dang dun fingya sə pərangga labar Faara kun, kamngwa na a wal thlaara nan kal kanda nan wa? Amma 'wa wan wal kwamana kee wa. A nggushi kərəs nan tə kala 'ya nanan təghən ha heu ma tsawan fer kii saara a Labaara na mbənggən yi Kərəsti.

¹³ Sənggənsə, fingya na a əna taara hu Kən Faara na nda wal ənnarhami hu Kən Faara wa, kəmda fingya na a əna taara a mbəd nji sataka a mbədani na nda wal yi ndan hu ən sataka wa?

¹⁴ Nəghən kee kəm, ndagha Chinəm nafiya na a pər Labaara na Mbənggən a mbədə ni na nda wal thlaara.

¹⁵ Amma nggi kam mbusə ko tətəl ahur kwamənggini ya ənani taara sə wa, mbə ka nani a chirethleng hai a əneegha nda kee wa, kəsər a nggushi mər ni ma 'yadee taala nda fa tə tarna.

¹⁶ Ko nanən pər Labaara na Mbənggən mbə 'yani kamngwa a əna taala ni təghən wa. Tsaunən ndən kyana Faara fəreerha a ənee. Ən kawa ni a fanna a pər wii Labardi na Mbənggən ya wa!

¹⁷ Andam niyi a ənaghən tə

altenna kam niya wal tiirha. Amma mbi wura hasə wa, kəsər Faara ndən dəfeegha ndən hu haar na hai.

¹⁸ Mani kəna tarna? Pər Labaara na mbənggən təkə ni ənaghən. Mbə tə al-tenna niya pər Labardi na Mbənggən ya wa.

Fər Mbulus fadghən ka a pər Labaara nən na mbənggən

¹⁹ Ko nanən niyi tə al-tenna mbiyi a har niifa wa, tsaudi mafarha a fiya heu ka a bənggi fiya ba hangga a thləma Kərəsti ba.

²⁰ Anadi tə Yahudaya, tsawanggi fanna kəla Təyahudarha ka a ləmanggi Yahudaya thləma Kərəsti ba. Anadi tə fingya na a takkwa ngyakhrha Yahudaya, tsawi kəmda niifa na a takkwa ngyakhrha. Ko nanən mbiyi a takkwa ngyakhrha wa, ənani kee təni bəng nafini na a takkwa ngyakhrha thləmad Kərəsti ba

²¹ A sayiddi nani tə fingya mbuwa Yahudaya kanda mbuwa takkwa ngyakhrha, tsawi kəmda kəla yi mbuwa takkwa ngyakhrha təni bəng kanda thləmad Kərəsti ba. Amma karwi ngyahad Faara fa wa, niyi a əna taara tə ngyakhrha Kərəsti.

²² A sayiddi nani tə fingya kədiina fərkəkafekkid ndan, tsaudi kəla kanda, kəsər na minnasə a ləmanggi fa yamid fərkəkafekkyə thləmad Kərəsti ba. Tsaudi kəla kala əngya turya fiya heu, kəsər ko tə kəkən ni a hərəghang nggi fingya.

²³ Ənani əngya heu ka a pər Labaara ni na Mbənggən təni wal yina parka.

Mbulus məməlang də fərkəkafekkid fatakkwaya tə yanda tə daarha

²⁴ Sənggünsə tə ndaarha ahu pəpəla daarha kowunni nən kyarha hu daarha hai wa, amma niifa tal ni kee na a həbang nda wa? Nanən kee nama a daarha kee tənun wal kənaghən.

²⁵ Kala nafiya na a bəshad pəpəla daarha na nda tsaharha ngga. Na nda ənaarha kee təna nda wal kənaghən mbuwa mənda ha, amma kəm nəm ənaarha kee tənəm wal kənaghən yi na tsaurha pakwandə.

²⁶ Tsaunən kee, mbiyi a daarha kula mbərha niya dərha sadə wa, mbiyi a yanda kəla tə yanda tə dəwumnda na dək bəreurha wa.

²⁷ Tsətsəl ni fanna ne kəla tə pəpələd daarha, na a tsaharha na a tsauka ka 'ya. A mbə kee wa, niyi a tərəmnda akwasamaddi pər ni labar Faara a fingya, nggi tə al-tenna ba nda rək nggi.

10

Kəs thləmarha aten takkwa daharha

¹ Shayina, mbə minnasə a tsauka kula səndənun wa, chichiya nəm kar wiigha nda heu akamu hashmbe, kya nda tə wuri aama.

² Ənang nda mbaptisəma kanda heu ka takkwa Musa ahu hashmbidi tə wuri aamdi.

³ Kanda heu hɔb nda ɔnnadda mii na yi sɛsɛna,

⁴ kanda heu kɛm san nda aamdi na yi sɛsɛna. Kɛsɛr saagha nda aama ahu feera na yi sɛsɛna yandi wiigha tɛ kanda, ferdi kɛm ya Kɛrɛsti ni.

⁵ Amma tɛkkwa Faara mbɛnda fa tɛ fingya wa, nanɛn kee bɛlangganda kanda pangganda kanda a mbɔya dɛdamɛn a kaheerha.

⁶ Nanɔnya katɛrana ɛnggina hai ya ka tsauka ɛnsakhrha aten nɛm, amawa nɛm ɛna tar mbɛlfeerha kɛla ɛna nanda.

⁷ Nanɛn kee a tɛrang shilee dahaya teena kɛla ɛnana fingya ahur ndan. Nɛghɛn chichireethlee hai, "Nafini tsau nda hai hɔba nda, saa nda, thlii nda sɛ basha nda."*

⁸ A ɛnadɛm kulafayirha kɛla ɛnana fingya ahur ndan wa, kyangga fiya 23,000 hu mɛra hai paara tal.

⁹ Kamngwa a kɛkɛrang nggɛm Kɛrɛsti†, kɛla ɛnana fingya mɛr nanda dɛ ka kɛtta huthlingya wa.

¹⁰ A huhurum dɛn kɛla ɛnana fingya wa, bɛlangna tɛthlɛnda Faara yi mɛra kanda.

¹¹ Katɛrana ɛnggina hai tɛ kanda ya ka tsauka ɛnsakhrha a kɛm. Chireethleng nanda hai ka a kɛs thlɛmad nɛm nɛn kɛm bɛlgha hai hu kɛshiid weeriya.

¹² A numad na ish na ngga, kwaru nadɛ fɛla hai.

¹³ Mbɛ kɛkɛrra sɛ hu tsawud nun nanɔnya pak ma

yandi 'wana fingya saarha fa wa. Na Faara tɛ kɛkɛfek fa. Mbɛ fɛrang kɛkɛrra kun kalgha kun mu wa. A wal dɛn kɛkɛrra, nɛn kyado kwaman kyarha sɛ tɛna kɛrɛsta.

Malaman wutsɛfayid daharha

¹⁴ Nanɛn kee shayina kun nggɛmni, naama inggun ma takkwa dahaya.

¹⁵ Niyi a ndikrha tɛ nafiya na ndɛndɛl. Kɛlaman tafad nun ana ɛndi niya thlɛkrha kɛkɛfek ni.

¹⁶ Wuhuleu di hwan nɛm Faara a dɛf parka nɛn sahai, mbɛ wum teena ni hur saa far Kɛrɛsti wa? Kii nɛm mburodi di kyang nɛm hai, mbɛ nanɛm a tsau dɛdemnggirha tɛ fad Kɛrɛsti wa?

¹⁷ Kɛsɛr mburodi tal ni, kɛm na hangga farha tal ni, kɛsɛr kɛm heu nɛm a kii mburodi di tal.

¹⁸ Numama aten nafiya Isɛreela. Mbɛ na nanda tal wumngga hai kiigha thlu sataka fɛr nanda a mbɛd nji sataka wa?

¹⁹ Ma niya ndaarha? ɛnnarhami fɛrang nanda daharha ndɛna 'ya wa, nduwa daharha ndɛna ka 'ya wa?

²⁰ Awo, niyi a ndaarha satakh kini ya, fɛrang nggan-dan ɛnkaheeya, mbɛ a Faara wa. Mbɛ minna sɛ kɛm non a wum teena tɛ ɛnkaheeya wa.

²¹ Mbun saarha tɛ wuhuleu Chinɛm nggɛr wun saarha tɛ wuhuleu ɛnkaheeya kɛm wa. Mbun

* 10:7 10:7 Kyarhaba 32:6 † 10:9 10:9 Ndagha fingya deleewaryaChinam

həb ənnarhami a mbəd həb ənnadmid Chinəm, nggər wun həb yi ənkaheeya kəm wa.

²² Nana mid nəm nzəwar mii Chinəm tənən sərəkra wa? Kal nəm ndən shembe wa?

Nama a manang thləm Faara kətsar

²³ Na fingya sə na nda ndaarha, "Malenda kwamana a əna komani" amma mbə əngya heu na ngga a fadwa wa. Ndagha na, "Malenda kwamana a əna komani" amma mbə komani na mbang dəsə wa.

²⁴ A billad na tə 'ya na ngga a fadwa kee wa, amma numo aten 'ya na ngga a fingya fiya.

²⁵ Nanən kee, kyama thluwa heu na nanda a heng də hu kasu, kula kun tsakh mee tə 'ya karna mid nun.

²⁶ Kəsər ndagha Deleewar Faara, "Kəshirha tə əngya na hurghən heu yi Chinəm ni."

²⁷ Ana niifasə fərwa wa kəkafek tə Faara aagha kun ka həb ənnarhami də a minda keeghən na midwa sə a dəna də, həbama kala ənnarhami na a mbed nun kula kun tsakhmee tə 'ya karna mid nun.

²⁸ Amma a ndang niifa kun, "Ənnaddami ya, yi pa dəharha ni," a həb dən wa, kəsər ka niifdi pərangga ndən kun, kəsər ka 'ya karna mid nun.

²⁹ Niyi a ndaarha ka numad niifdi aten 'ya na ngga tə mbuwa ngga, mbə yiwa wa. Kama na numad niifa 'yade wal altenna fa?

³⁰ A usadi Faara aten ənnad na mii, kama nda na

nda thlək 'ya mbuwa ngga atenna ka həb ənnarhami usa ni Faara atenggən?

³¹ Nanən kee kala 'ya nun a saarha, nduwa həbrha, nduwa 'ya nun a ənaarha, ənamadghən heu kəsər ka mamnggit Faara.

³² A tsaudun fer kisaara a Yahudaya nduwa fingya mbuwa Yahudaya, nduwa fatakkwaya wa.

³³ Ənama kəla niya ənaarha. Mbi əna 'ya na mbəneeghən wa, amma ni əna əngya kamngga a mbənanggən fiya təna nda wal hərəkra.

11

1 Tsahama nggi kəla tsaha ni Kərəsti.

Tsaharhaha aten nggəlanda teena

² Niyi a fal kun kəsər nun naarha dəl nggi teena, kəsər kəsəndun tsahaddaha tə kəkafek 'wani tsahang kun ha kəla malang ni ndən kun ha.

³ Amma na minnasə a sənunsə turi həshneefa ndəna Kərəsti. Turi nuneefa kəm ndəna chimarha, turi Kərəsti kəm ndəna Faara.

⁴ Kala həshneefa hwangga Faara nduwa thləkka 'ya kyadna Faara tenggən nggənggəla sarang də turighən də.

⁵ Kala nuneefa hwangga Faara nduwa thləkka 'ya ndaana Faara tenggən tsahai, sarang nən turighən də nəghən tal a thlərdang də tenggən də.

⁶ A mbə mid nuneefa sə kənanggən tenggən wa, nən mbang tsadang was tenggən

də. Amma tsaunən ən shilee a fad nuneefa a tsadang də was tenggən də, nduwa thlərdanggən də, kamdə a kəranggən tenggən.

⁷ Kamngwa həshneefa lələbanggən wasghən wa, kəsər nəghən kəla tə kəm mamnggit Faara ni. Amma nuneefa nəghən a kyad mamnggit həshneefa.

⁸ Kyawa həshneefa ba a fad nuneefa wa, amma nuneefa ndən kyaghən ba a fad həshneefa.

⁹ Əna wanda həshneefa ka nuneefa wa, amma ənagha nda nuneefa ka həshneefa.

¹⁰ Kəsər ka fathləngya Faara, a lələbangga nuneefa tenggən a kyad ndaarha nən nəghən a kamu səsəmnda chimadghən.

¹¹ Amma hu Chinəm mbə nuneefa naarha katənggən kula həshneefa wa, həshneefa kəm mbə naarha katənggən kula nuneefa wa.

¹² Kəsər ənagha nda nuneefa a fad həshneefa, həshneefa kəm nuneefa nggətgha ndən, ənggini heu ya Faara ndən ənagha ndən.

¹³ Kələman tafad nun. Məməlni ana nuneefa a hwan Faara mal tenggənən tsahai?

¹⁴ Ən tiina tsahang da ndən kəm ha tə ndaarha ən shilee ni ana was ten həshneefa həling.

¹⁵ Nəghən ngga a fad nuneefa ana was tenggən dzang, kəsər fərang nanda wasa dzang ka a kəranggən tenggən.

¹⁶ Ana niifasə na tə ngaala mii atənggən, mbə əna 'ya sə

dədamən hu kən hwan Faara wa.

Səbang nda ənnadmid Chinəm də

¹⁷ Aten əngginiya, fal yi kun wa. Mbə ka 'yasə ngga hu wum ndənun hai wa, nəghən ka kee.

¹⁸ A katəradghən səkdī ndaarha a wum dən hai hu kən hwan Faara nun kyad dədamən nggirha, niyi a ndaarha nəghən kəkafek.

¹⁹ Kəsər tətani a nagha kyad dədamən nggirha sə a pathlang nun, tənə niifa sənang fingya hai na ahur nun na tə kəkafek fa kaan.

²⁰ A sayiddi wum nun hai heu a mbərha tal mbə nana mid nun ənnad mid Chinəm wa,

²¹ kəsər a nadun a həbrha fingya kəl yi ndan kee ndən na nda ənaarha mii mba nda həbrha tə fiya wa. Nanən kee niifa tal tə miirha fa, niifa tal kəm tərangga mbaala in.

²² Mbə wurayinun sə mbuwa nun həbrha tə saarha sə wa? Nduwa nun a fərang shilee fingya mbuwana 'yasə a har ndan na ahur kən hwan Faara? Mani ndang nda kun? A fal kunni wa? Kəkafek mbə ahu yandıya wa.

Həb ənnadmid Chinəm

²³ Əndi fərang ni kun ya, thləyi ndən ba a har Chinəm, tə ndaarha, Chinəm Yeeso a fədikdi fər na ndan təranggən mburodi sə,

²⁴ akwasamaddi usa nən Faara, kyənggən hai, ndəghən, "Fadna ni ya, fər nanda kəsər ka kun. Nama

naarha ɛnaarha kee tɛnun ɔal nggi teena.”

²⁵ Nɛghɛn kee kɛm akwasamad ɛnnadda mii, tɛranggɛn wuhuleurha sɛ ndɛghɛn, “Wuhuleu ɔiya yi weerinda ɔɛfmiina ni tɛ kun ɛnana nda tɛ farna, nama naarha ɛnaarha kee kɛtsar tɛnun ɔal nggi teena.”

²⁶ Kala fara kii nun mburodi ɔiya tɛ saarha tɛ wuhuleu ɔi ya, nanun a pɛr mɛrra Chinɛm ni ɔɛ, kɛl a nggɛr ɔɛ wutta ba.

²⁷ Nanɛn kee, kala niifa kiigha mburodi ɔi ya, saagha tɛ wuhuleu ɔiya na yi Chinɛm kamngwa wa ɛnadɛ ɔimiyyid sarang nda far Chinɛm ɔɛ.

²⁸ Kɛl kɛlang na niifa fadghɛn ngga kapa nɛn kii mburodi ɔi tɛ saarha tɛ wuhuleu ɔi.

²⁹ Kala niifa kiigha mburodi ɔi tɛ saarha tɛ wuhuleu ɔi fɛrangwa mamnggirha Chinɛm, aang nɛn ngwa kumad Faara tenggɛn fa ba.

³⁰ Ndɛn ɛnagha ndɛn fingya ahur nun mba nda tɛ shembe wa, tɛ kɛm mba nda kanglang wa, fingya ma mɛr nda ɔɛ.

³¹ Amma a kɛlang ɔɛm fad nɛm ngga 'wan, mba nda ngwang kumarha kɛmsɛ wa.

³² Ana Chinɛm ni a ngwang kumarha kɛmsɛ, tsɛtsɛl nanda kɛm amawa nɛm mɛra heu tɛ kɛshiiirha.

³³ Shayina, a wum ɔun hai heu kun a hɛb ɛnnarhami, kɛlama ndan hɛbun heu.

³⁴ Ana niifa sɛ na miirha a kɛsa, ɛna 'ya nɛn mii a wuri, amawa nun aang ngwa kumarha fad nun fa ba. Aten

fingya ɛngya kɛm a ɔadiba bani kyadɛng kwamanggɛn kun.

12

Farra Sɛsɛna tɛ Pedɛnda

¹ Nanɛnya shayina aten ferra Sɛsɛna mbɛ minna sɛ a tsawun kutunggɛn wa.

² Sɛndunsɛ sayiddi nanun kun kula kyarha hu kɛrɛstayirha hai, sakh ɔang nda kun hu kwamangya hangga non a takkwa ɔahaya mbuwa kalasɛ.

³ Nanɛn kee na minnasɛ a sɛnunsɛ tɛ ndaarha mbɛ niifasɛ na Sɛsɛn Faara a shikkɛn na mbang ndaarha, “Shiwang nda Yeeso wa.” Mbɛ niifasɛ kɛm na mbang ndaarha, “Yeeso Chinɛm ni,” kɛl nanɛn tɛ Sɛsɛna tɛ Pedɛnda.

⁴ Na tur ferra sɛsɛna sɛ ɔɔdamɛn, amma Sɛsɛn ɔa ni tal fɛrgha ndɛn.

⁵ Na kwaman tɛr tarya sɛ hangga, amma Chinɛm tal ni.

⁶ Na tarya sɛ hangga, amma Faara tɛtal ni na shik kanda heu hu ko yanggi ni.

⁷ Kowunni ahur nɛm waldɛ ferra Sɛsɛna ka a ɔanggɛn kɛmsɛ heu.

⁸ Na Sɛsɛndi fɛr labar thladwayirha niifa, a niifa pak kɛm fɛrang labar sɛnda nɛn.

⁹ Sɛsɛn ɔani na fɛrang fɛrkɛkafek niifa, Sɛsɛn ɔani kɛm na fɛrang sɛsɛmnda niifa yi kɛnang nda haarha.

¹⁰ Na Sɛsɛndi fɛrang nda niifa sɛsɛmnda yi ɛna ɛnwultengya, a niifa pak kɛm fɛrang pɛr ɛngya kyad nɛn, a niifa kɛm sɛsɛmnda yi hwathlang nda Sɛsɛn Faara hai tɛ

səsəngya pak. Niifa pak kəm fərang mbang ndikrha tə tur miya dədamən tə pər 'ya nda nanda tə tur miya pak.

11 Ənggini heu ya Səsən dani tal na a ənaghən tə kəm fərang nggənən kowunni kəla tərna midghən.

Kəm heu farha tal ni tə mbəd njiya hangga

12 Kəla nana thlu farha tal, faddi kəm tə mbəd njiya hangga, ko nanən na mbəd njiyini hangga, farha tal ni, nəghən kee kəm tə Kərəsti.

13 Kəsər ənangganda mbap-tisəma kəm heu tə Səsəna tal a tsawum farha tal, Yahudaya nduwa nafiya mbuwa Yahudaya, mafaya nduwa nafiya mbuwa mafaya, fərang nda Səsəndi kəm tal a sam.

14 Nanən kee mbə mbəd njirha tal ni hu faddi wa, amma mbəd njiya hangga.

15 Andam na saara a ndaarha, "Mbə haara ni nggi wa, mbiyi hu farha wa," mbə nzang tsaurha fa mbəd njirha hu faddi wa.

16 A ndaa thləmaarha kəm, "Tsaunən mbə yirha ni nggi wa, mbə mbəd njirha ni nggi hu faddi wa," mbə 'yadəng tsaurha fa a nagma mbəd njirha hu faddi wa.

17 Andam farha heu yirha ni, kəkən na naa 'ya? A tsau faddi heu thləmaarha, kəkən na sək 'ya?

18 Amma fad nəm heu nəghən tə mbəd njiya hangga, dəfang Faara kala mbəd njirha a mbərha na midghən tsauka sə.

19 Ana faddi heu tə mbəd njirha tal, na tahad faddi tsaurha kən?

20 Kəla nanən mbəd njiya hangga ni, amma farha tal.

21 Mbə yirha ndang nda haara, "Njidewa 'ya tə sa wa." Nduwa teena ndanggən sarya, "Njidewa 'ya tə kun wa!"

22 Mbə kee mawa, mbəd njirha nəm a naarha mbə tə shembe wa ndən tsauka kadghən.

23 Mbəd njiya nəm a naa kanda kəla kədi shili ndan ma fingya, kanda dani nəm fərang mamnggirha. Mbəd njiya kəm mbuwa nəm a naarha nəm laf kanda ngga.

24 Mbəd njiya na ngga hu yirha mbə 'yasə nəm ənang kanda wa. Taksa Faara farha tsanggən fingya məd njiya mbuwa tə shilee fa na nda tə mamnggirha,

25 tənə wum teena naarha sə, na nda a laf ndan ha ngga.

26 A wal mbəd njirha tal wundərha fa, kanda heu na nda tək hattəghən fa, a fal nda mbəd njirha tal, kanda heu na nda əna wutsəfayirha.

27 Kun heu fad Kərəsti ni, kowunni kəm mbəd njidghən ni.

28 Kulo mbəd njiya ya dəfang na Faara kanda ahur kən hwan Faara, yi tal fathləngya Yeeso, yi səri ndəna annabiya, yi mahan ndəna fatsahaya ha, tə fingya na əna ənwultengya, tə fingya na tə fəra yi kənang nda haya, tə fathlarya, tə fingya na a laf fiya hu kən hwan Faara, tə fingya na ndikrha tə miya

pak.

²⁹ Fiya heu ni na fathlängya Yeeso wa? Fiya heu ni na annabiya wa? Fiya heu ni famalämngya wa? Fiya heu ni na əna ənwultengya wa?

³⁰ Fiya heu ni natə fəra yi kənanğ nda haya wa? Fiya heu ni natə fəra yi ndikrha tə miiya dədamən wa? Fiya heu ni na mbang kyakhrang ndikrha hai wa?

³¹ Amma a nggushi kukwasang na fəra kun fa na mam, niya kyadang kwamana kun na ngga kalgha yanda mu ya.

13

Kwaman nggəmnda

¹ Ko mbang ni ndikrha tə miiya yi fiya, nduwa tə yi fathlängya Faara, amma a mbə nggəmnda sə ahur na wa, tsaudi kəla ndəndoləng nduwa huho'yok na riirha kee.

² Ko niyi tə fərra thlək əngya kyadna Faara, nggi a sənang kulish əngya hai heu, ne tə huteena fa, tə fərkəkafek fa ngga, ni mbang kyakhrang mbəd tsawud wumnda hai, amma a mbə nggəmnda sə ahur na wa, niyi mere kee.

³ A fərdi əngya nani təghən ha heu a fa yamiya, ko fəрни fadna njegha nda də tə yibrha, a mbə nggəmnda sə ahur na wa, mbə 'yasə chiye nən wa.

⁴ Na nggəmnda tə kərəsta fa tə nggayirha, mbə nggəmnda sərəkra wa, mbə taala wa, təkəm mbə tərang altenggən sə wa,

⁵ mbə naarha ngyangthlang wa. Mbə wurahasə wa, mbə hufrrha hur wed wa, mbə kəs ndan ha wa.

⁶ Mbə nggəmnda əna wutsəfayirha tə tar mbəlfeerha wa, amma kəl nən əna wutsəfayirha tə kəkafekkirha.

⁷ Nggəmnda nən kərəsta ko hu mani, tə fərkəkafek ko hu mani, tə shiteena ko hu mani, tə ndiyirha ko hu mani.

⁸ Mbə nggəmnda tam ngwalaarha wa. Amma thlək əngya kyadna Faara, tə ndikrha tə miiya, tə huteena yi sənda heu bənən ngwalarha.

⁹ Kəkafek ləghədwa səndə nəm wa, təkəm thlək əngya kyadna Faara mbə lələğda wa.

¹⁰ Amma a fara bəna yanda bə na lələğda, yi mbuwa lələğda nən a mbəradə.

¹¹ A sayiddi nani wundakhne, ni ndikrha kəla wundakhne. Ni numarha kəla wundakhne, səndəna kəm yi wundekhneyirha ni. Amma a sayiddi shing ni, malang di ən wundekhneyirha.

¹² Nanənya nəghəm a naa əngya kəla nəm kəlang kanda hu tolokar, amma na fara bayi bə nəm naa kanda yirha tə yirha. Nanənya mbə səndə nəm lələğda wa, amma na fara bayi bə nəm sən əngya heu, kəla sənna Faara kəm ngga.

¹³ Nanənya tsau ənggini na mahan ya, ndəna fərkəkafek, shiteena tə nggəmnda. Amma yandi na manggən

ahur ndan ndæna nggæmnda.

14

Thlæk 'ya ndana Faara

¹ Ngwa tsauka nggæmndæ nun a mbee, tækæm kukwasangga færra Sæsæna tæ Pedænda kun fa, mbæma kæla yi thlæk 'ya ndaana Faara wa.

² Kala niifa na a ndikrha tæ miiya pak mbæ a ndikrha tæ fiya wa, amma tæ Faara, mbæ niifasæ na sæn ændi næn a ndikrha wa kæsær næghæn a thlæk 'ya na bæbee tæ sæsæmnda Sæsæna.

³ Amma yandi na a thlæk 'ya ndaana Faara næghæn a færang shembe fingya, færang kaali næn kanda, nggab kanda næn.

⁴ A ndik niifa tæ miiya pak, dang næn fadghæn sæ. Amma a thlæk niifa 'ya ndaana Faara næn a dang kæn hwan Faara sæ tænæn dærha mbeedæ.

⁵ Na minnasæ kun heu a ndiyun tæ miiya pak, amma ndik 'ya ndaana Faara ndæn tærna miina. Niifa na a ndik 'ya ndaana Faara kaldæ niifa na a ndikrha tæ miya pak, kæl ana niifasæ na a kyakhrang 'ya hai na a thlækrha tæna fiya heu na ahur kæn hwan Faara wal kaali.

⁶ Nanænaya shayina a bæadi thlæman nun bæ ne a ndikrha tæ miiya pak, ma næn chighang kun? Amma a bang di 'ya kun bæ kedee na Faara, nduwa sændæ nduwa 'ya ndee næn a thlækkæn ni nduwa tsahad labar Faara ha ndæna dang kunsæ.

⁷ Næghæn kæla ængya mbuwa tæ yibrha fa kæla

nda mbæmbeerha nduwa perima, kækæn na niifa kukwalang ænda hai na perima a ndaarha nduwa mbæmbeerha mbæ kæl kyana urad ndan sæ dædamæn wa?

⁸ A kyawa pii kodwomnda sæ kaan yi aah farha wa, wunni ngwarha fa a ka yanda dæ?

⁹ Næn naarha kee tæ kun kæm. A ndik dæn tæ mee sængwa næm, kækæn na niifa sæn ændi na a thlækrha? Na a ndikrha kee hu bæreurha dæ.

¹⁰ Na tur miiya sæ hangga hu kæshiiirha, kanda heu na nda ngga.

¹¹ A mbi a sæk tur miidi wa, tsaudi ronga a niifdi na a ndikrha, niifdi na a ndikrha kæm ronga ni a fadna.

¹² Næghæn kee kæm tæ kun. Tsaunæn na færra Sæsæna a kukwasang kun fa kæl ndeng nun yid nun fær shembed nun næn tænun dang kæn hwan Faara sæ dærha mbeedæ.

¹³ Nanæn kee, kala niifa na a ndikrha tæ tur miiya, kæl a hwan Faara næn na a færang sændæ næn yi kyakhrang nda 'ya hai thlæk nanda.

¹⁴ Kæsær a hwan di Faara tæ tur miiya pak, sæsænna ni na a hswana, amma sængwi ændi niya thlækrha wa.

¹⁵ Nanæn kee mani ænaarha? Niya hwan Faara tæ sæsæna, niya hwan Faara kæm tæ sændæna. Niya aah amshe tæ sæsæna, niya aah amshe kæm tæ mee sænni.

¹⁶ Kæsær a nanna a fal Faara ni kee tæ sæsæna, kækæn na fingya sængang hai na a fal Faara heu tæ kanda? Kækæn na nda wum teena tæ sa hu usaarha tsaunæn sængawanda

ənda hai na a thləkrha wa?

¹⁷ Usadna ngga, amma dangwa fiyasə na a sək sa wa.

¹⁸ Usadı Faara mbang ni ndikrha tə tur miiya pak ma kun heu.

¹⁹ Amma hu wumten faktakwaya hai a nggushi thlək ni mee tuf səkkəna fiya ma thlək palthya ni haru kum tə miiya mbuwana fiya səkrha.

²⁰ Shayina, a numadun kəla wundakhnaya wa. A meyedghən tsawama kəla wufar waya hu tar əna mbəlfəerha, amma tsawama tə numad shingya.

²¹ Nəghən chichireethlee hai ahu Deleewar Faara, "Niya kalang nafina sə tə tur miiya pak, tə barmi rongya. Amma ko nanən mba nda kee thləmarha fa wa." Chinəm ndagha kee*

²² Ndikrha tə tur miiya pak ənsakrha ni, mbə yi fa fərkəkafekkyə ni wa, amma a nafiya fərwa kəkafek. Thlək 'ya ndana Faara yi fa fərkəkafekkyə ni, mbə yi nafiya ni fərwa kəkafek wa.

²³ A tsaudə, wum faktakwaya hai na nda heu a ndikrha tə tur miiya pak, ana rongya sə nduwa fingya sə fərwa kəkafek kyagha ahur nun ba, mbəna nda ndaarha kyaharna huden nun wa?

²⁴ Amma anadun heu a thlək 'ya kyadang na Faara kun, tərgha fingya sə fərwa kəkafek nduwa fingya səngwa 'ya na a katərarha hai kyanda hur nun ba, na nda a naa dimiyid ndan a

pəpal ngwang kumarha nda fandan sə tə 'ya thlək nun.

²⁵ Na nanda a kathləmaarha hai 'ya na bəbee ahur ndan kyadə kəshaaba, na nda bəra hai tə wadəd ndan fərang mamnggirha nda Faara, ndanda "Kəkafek Faara nəghən ahur nun."

*Kwaman tərang shilee
Faara in*

²⁶ Nəghən kee shayina, a wumdun hai heu ka a fal Faara nun, niifa tal a aah amshe yi fal Faara, tal kəm a tsaharhaha, tal a pər 'ya kyadangna Faara, tal a ndikrha tə miiya pak, tal a kyakhrang ənda hai thlək nanda. Amma ənggini heu ənanun ya tətani a chik kun heu nən.

²⁷ Ana fingya sə na ndikrha tə miiya pak, a tsauka nafiya səri, a padida hai nafiya mahan. A nanda a ənaghən, ənaghənda tətəl tətəl, niifa tal kəm a pər əndi thlək nanda.

²⁸ Amma a mbə niifa sə a mbədi na a pər əndi thlək nən wa, tsaudə təta a nggasa nda tip ahu kən hwan Faara na midghən ndikrha tə miiya, a ndikka kee a fad ndan tə Faara.

²⁹ A nagha annabiya səri nduwa mahan na a thlək 'ya kyadna Faara, fingya kəm a kəkərang əndi thlək nanda.

³⁰ Ana niifasə kyadangna Faara 'ya tsau hai, yandı 'wagha katərang ndikrha hai nggasgha hai.

³¹ Hu kwamana kiya, kun heu na Faara kyadang 'ya

* 14:21 14:21 Ishaya 28:11,12

kun tətəl tətəl, kowunni kəm nən wal tsaharhaha tə fər kaali.

³² Dalama teena hai, annabiya na a thlək 'ya kyadangna Faara kanda na nda laf səsən ndan malang kwamana nda shayindan.

³³ Kəsər Faara mbə yi tsə teena ni wa, amma yi tsawud dədəmnggirha ni, kəla nanən hu wumnda nafiya Faara hai na chahal.

³⁴ A tsauka nishya tətıp a wum fa takkwaya hai, məməlwa na a kala nda sə wa. Kəl a fər altendan nda, kəla ndaana ngyakhrha.

³⁵ Ana 'yasə na mindan a sənggənda, tsahang mee nda chimayi ndan a wuri. Kəsər ən shilee ni kalgha nuneefa sə hu kən hwan Faara.

³⁶ Katəragha labar Faara hai tə kun wa? Nduwa kun katen nun ni kee səl nən thləmad nun də?

³⁷ Ana niifasə tərgha fadghən annabi ni, nduwa nəghən tə fərra Səsən Faara, a sənggasə əndi niya chireethleng hai Faara ndən ndeegha kee.

³⁸ A kukwalangwa niifa ənda hai ya wa, ndəghənggi ma mba nda a kukwalang hai kəm wa.

³⁹ Nanən kee shayina, a kukwasangga thlək əngya kun fa kyadna Faara, təkəm a 'yadang dən ndikrha niifa fa tə miya pak wa.

⁴⁰ Amma tətə ni a əna əngya nun heu ngga, tə kəm məməl.

¹ Nanənya shayina, niya dalang Labardi kun in na Mbənggən 'wani pərang nda kun, thlənun ish nun təghən ngga.

² Hu Labar dani na Mbənggən ya nun wal hərəkrha, a kəsən labar dāha ngga pərang ni kun. A mbə kee wa, fərəkəkafekkid nun mere ni.

³ 'Ya thləni bə ndən pərang ni kun tə ndaarha, mərgha Kərəsti ka dīmiyid nəm, kəla ndaana Deleewar Faara,

⁴ pang nda, thləngganda sə hu mərri akwasamad beena mahan kəla ndaana Deleewar Faara.

⁵ Kyaddə fadghən a Mbulus. Tərgha a dəgha kyad fadghən a kumkap səri dī.

⁶ Akwasamadghən, kyaddə fadghən a shayinəm kalgha haru tuf hu sayi tal, hangga ahur ndan bəlgha nda hai, fīngya kəm shinda beena.

⁷ Tərgha dəgha kyadang fadghən Yakubu, təkəm a fathləngya Yeeso heu,

⁸ a mii ngwaladghən heu, bagha thləmad na bə kəm, ko nanən niyi kəla niifa nggət nanda hu sayi kamngwa wa.

⁹ Kəsər nggini ngguchit ahur fathləngya Yeeso heu, tsəkki na a aah nggi nda təthlənda wa, kəsər səsang dī fiya na a takkwa Faara.

¹⁰ Amma kəsər ka nggayid Faara ni tsauni kəla nani ya, nggayiddi əne nən tsauka mere wa. Ənadi taara kaan kaldi kowunni ahur ndan, ko nanən mbə nggini a ənaghən wa, amma nggayid Faara ni na tə nggi ha.

15

Thlid Yeeso sə hu mərri

11 Yo, ko nggini nduwa kanda, naghan a pər labar Faara ni, ndəghən dani fər nun kəkafek.

Thlid mərya sə

12 Amma a pər nda labar Faara tə ndaarha thlid Kərəsti sə hu mərta, kəkən na fingya ndaarha ahur nun mbə mərta thliirha sə wa?

13 A mbə mərta thliirha sə wa, thliiwa Kərəsti sə wa.

14 A thliiwa Kərəsti sə wa, pər labar Faara nan a ənaarha mere ni, fərəkəfekkid nun kəm mere ni.

15 Tərgha fər dəm shedawa nggabang nda Faara fa, kəsər ndaghəm thleng Faara Kərəsti sə hu mərta. Amma mbə kəkafek sə ahu 'ya thlək nan wa a mbə mərta a thliirha sə wa.

16 Kəsər a mbə mərya a thliirha sə wa, ko Kərəsti ni thliiwa sə wa.

17 A thliiwa Kərəsti sə wa, fərəkəfekkid nun mere ni, ta weeri da ba ya bal wun hu dimiyid nun.

18 Tərgha fingya kəm mərgha hu Kərəsti, mər nda də.

19 Ana shiiten nəm hu Kərəsti nəghən kəla tsawud nəm katəngən kee, nəm kal fiya heu na a hadangganda kəm fa.

20 Amma kəkafek thleng nda Kərəsti sə hu mərta, ndəghən ni katəra nakhda wan dəfrha aten nafiya shigha beena.

21 Tsaunən kyagha mərta ba a fad niifa, thliirha sə hu mərə kəm kyaghən ba a fad niifa.

22 Kəla kyana mərta ba a fad Adamu, nəghən kee kəm kala niifa tsauka yi Kərəsti na nda a fərang yibrha.

23 Amma na nda a thleng kowunni sə tətakkwa, Kərəsti ndəna katəra nakhda wan dəfrha, a tərgha fingya na yighən a fara nən a wutta ba.

24 Tərgha akwasamadghən a bagha mii ngwaladghən ba, a nadə a wudang kutəryiddi Faara ha na Chindi, akwasamaddi weleng nən kutəryirha də, tə mamnggirha tə səsəmnda.

25 Tsaudə tətə a ənagha Kərəsti kutəryirha ishanggən fatsangghən hai tə sarghən.

26 Təsaara yi mii ngwalarha na nda a bəlang ndəna mərta.

27 Kəsər ndagha Deleewar Faara, "Dəfang Faara əngya heu a kamu mamnggitghən ba." Ndanən "əngya heu na nda a kamu mamnggitghən," Faara tafadghən mbə a hura wa, ndəghən ni dəfangga əngya heu a kamu səsəmnda Kərəsti.

28 Tərgha, nana əngya heu a kamu mamnggitghən, Wandi kəm nən a tsaurha a kamu mamnggit Faara, Faara fərangga mamnggirha Wanggən tsauka aten əngya heu, ndəghən ni a tsaurha aten əngya heu ko a yanggini.

29 Nanənya a mbə mərya a thliirha sə wa, mana fingya yini ənaarha ənang nanda mbaptisəma kanda a meyed mərya. A mbə mərya a thliirha sə sam wa, kama na nda ənang mbaptisəma fiya ka kanda?

30 Kama nən kyang fad nəm hu səsaaŋha hai kətsar?

31 Kətsar ni naarha ka kəfarha tə mərə, shayina, kəla nanən kəkafek ni naarha taala aten nun hu Kərəsti Yeeso tsauka Chinəm.

32 A yandī tə mabi heeya a Afisa, ahu shiiten niifa, ma chiye nən? A mbə mərya a thliirha sə wa, "Taama kim sam, kəsər a binda nəm a mərə!"

33 A huk nda kun wa: "Tsaurha tə fa mbəlfēeya na nda səbaŋ ka niifa də."

34 Wudaama hu numad nun ba na ngga, malaman əna dimiyirha. Kəsər fīngya ahur nun səngwanda Faara wa. Thlək ni ndən kee tənə shilee kəsang kun.

Weerinda fad nəm a kwasamad thliirha sə hu mərə

35 Amma na fīngya a tsakhmee ndanda, "Kəkən na nda thleng mərya sə? Na nda thliirha sə tə tur yanggi farha?"

36 Sa nura! 'Ya həf na mbə kyarha sə tə yibrha wa kəl a mərđə.

37 'Ya həf na kəm, mbə ndəna kad əndī na a kyarha sə wa, wiirha ni kee, ko yi wan hwaliirha, nduwa tur wiirha pak.

38 Amma Faara ni na fərang farha wiirha kəla tərna midghən, kala wiirha tə tur yighən farha.

39 Mbə thluwa tur tal wa. Fiya tə tur yi ndan, mabiya tə tur yi ndan, wudikkyə tə tur yi ndan, təngya kən tə tur yi ndan.

40 Na farha sə yi talara, na farha sə kəm yi hweede.

Amma mamnggit yi talara pak, mamnggit yi hweede kəm pak.

41 Yanfara tə mamnggitghən, ndəree tə yighən, wufəlngarya tə yindan. Na mamnggit wufəlngaara sə kəm pak ma shadghən wufəlngaara.

42 Na thlid mərya naarha kee. 'Ya həfang nanda hai nən məthla, 'ya thleng nanda sə kəm mbə tam məthla wa.

43 Na nda həfang hai kula mamnggirha, na nda thleng sə kəm tə mamnggirha. Na həfang hai kula shembe, na nda thleng sə tə shembe.

44 Na nda həfang hai hu thlufarha, na nda thleng farha sə hu səsəna. Ana thlu farha sə, na farha sə kəm yi səsəna.

45 Nəghən chichireethlee hai, "Adamu katəra nanda ənaarha, tsaudə niifa tə yibrha." Amma Adamu nggəlgha mee kəm ndəna fər yibrha yi səsəna.

46 Amma mbə yi səsəna ni 'wagha wa, yi thlufarha 'wagha kapa yi səsəna.

47 Katəragha nda əna niifa hu kəshiiirha, tə pəpər chehweerha; amma niifa yi səri bəghən bə a talara hai.

48 Fīngya na yi chehweerha na nda kəla niifđi əna nanda tə chehweerha, fīngya na yi talara na nda kəla niifđi na a talara.

49 Tsaunən nəghəm kəla niifđi əna nanda tə chehweerha, a fara səmən bə nəm tsaurha kəla niifđi na a talara.

50 'Ya niya pərang kun shayina, mbə ənaarha hai

thlufarha tə fara wal kutəryid
Faara nən wa, nəghən kee
kəm məthla mbə har langaad
'ya mbuwa məthla wa.

⁵¹ Kama thləmaarha hai,
niya pərang 'ya kun na bəbee.
Mbəm a shiirha heu wa,
amma kəm heu na nda a
kyakhrang kəm hai,

⁵² hu shibrha yirha, hu
ngwala sək pii kodwomnda.
A pinda kodwomnda, fin-
gya mərgha na nda a thleng
kanda sə tə farha mbuwa
məthla, kəm natə yibrha fa na
nda a kyakhrang kəm hai.

⁵³ Faddi kyanəm na məthla
ya tətə ni na a kyakhrang
ngganda hai hu farha də
mbuwa məthla hai, farha
na mərə kəm tətə ni na a
kyakhrang ngganda hai hu
farha də mbuwa mərə.

⁵⁴ A kyakhrang nda fadda
hai kyanəm na məthla 'yahu
yandadə mbuwa məthla
hai, təkəm faddi kyanəm
na mərə ya kyakhrang
ngganda hu yandadə mbuwa
mərə, a fardə ni labardi na
chichireethlee hai a ləghəttə,
"Kal ndan mərə mu, bəlang
nda.

⁵⁵ Sa mərə kalwanda sa mu
wa? Sa mərə ai yar hafəd
wa?"

⁵⁶ Dimiyirha ndəna yar
hafəd mərə, səsəmnggit
dimiyirha ndəna Deleewar
ngyakhrha.

⁵⁷ Amma malaman us-
aarha tsauka yi Faara,
fərangga kwaman kal farha
kəm mu hu Chinəm Yeeso
Kərəsti.

⁵⁸ Tsaunən kee, shayina
nggəmni, ishama ngga. A
tsang 'ya kun fa wa. Kətsar

nama yakh əna tar Chinəm,
kəsər səndunsə taara nun
a ənaarha hu Chinəm mbə
tsaurha mere wa.

16

Dang nda nafiya Faara sə

¹ Nanənya aten tsakh mii
nun aten wudəbəla wumang
nun hai a nafiya Faara na
chahal a Urshalima. Na min-
nasə a ənaghənun məməl kəla
ndang ni nafiya Faara na a
Nggalatiya.

² A katəra paara yi beena
məd kowunni ahur nun kada
'ya nən, nagma a dəfang də
kala 'ya wal nən ha, mbə kəl
a bəniəba a wum 'ya nun wa.

³ A bədibə niya thlən nafini
nggəmna hur nun wur nun,
chireethleng deleewar ni
kanda sə a dənda tə yinun
fəra a Urshalima də.

⁴ A nadə məməl ni a
diyadə, na nda mbang mbu
samadna.

Ngwad Mbulus fa yi wii tala

⁵ Niya weng tala kun
bə, akwasamaddi weng
ni chehweed Makidoniya
hai, kəsər niya kyarha tə
Makidoniya.

⁶ Asəmha niya tsərha
tsəbaku a kyanun, a nadə a
ənarha hai ngwalagha feqrha
nggi a mbədi, tənun deerha
sə kala mbərha niya dərha
saadə.

⁷ Mbə nggəmnda hurna ni a
nadi a mbəridə nanənya naa
kunni kee wa, na minnasə a
nggəm Chinəm fa mənaha a
thləmad nun.

⁸ Amma niya naarha a Afisa ta far wutsəfayid Pentikos də,

⁹ kəsər inenda kwamana hai manggən yi taara na ngga, ko nanən na fa sarya sə hangga.

¹⁰ A bad Timoti ba, ngwa kal farha nən hai a thləmad nun, kəsər ndəghənggi ma nəghən a əna tar Chinəm kəla niya ənaarha.

¹¹ A sar niifa ndən wa. Anadə a wutta thləmanna ba fəraman 'ya nən a kəsə ha ba, kəsər niyi a kəlaghən fa tə fīngya shayinəm.

¹² Aten shadnəm Apolos, fərang dī kaali na a dəgha wal kun tə fīngya shayinəm, amma mbə midghənsə dəgha wal kun nanənya wa. Nən a baarha ba a waldə kwamana.

Mii ngwalad labar Mbulus

¹³ Tsawama nggungwa fa, ishun ngga hu fərkəkafek, non tə kaali fa tə shembe.

¹⁴ Kala 'ya nun a ənaarha ənamadghən tə nggəmnda.

¹⁵ Səndunsə tə ndaarha wuri Istifanus kanda ni 'wagha thlə labar Faara a Akaya, fər nda fad ndan ka a ənang taara nda nafiya Faara na chahal. Hwanni kun shayina,

¹⁶ fəraman mamnggirha tur nafini ya, təkəm a kowun wumngga teena hu tardī ya tə səsəarha ka ndəghən.

¹⁷ Ənadī wutsəfayirha bana Istifanus ba tə Fartunatus, tə Akaikus, tsawee dafa kəla kun bəgha ba.

¹⁸ Kəsər ən kaali ni a fadna kaan, kəla nananda a kun.

Tur nafiniya kamdə a wal faala nda.

Mii ngwala nda ən Mbulus

¹⁹ Kən hwangya Faara na a Asiya kanda a ndang'ya kun fa, nda Akila tə Mbərəskila, heu tə fatakkwaya na wumnda hai a minda kya ndan kanda a ndang'ya kun fa kaan hu thləm Chinəm.

²⁰ Shayinəm heu na a mbədiya kanda a ndang'ya kun fa. Ndaman 'ya ndan fa tə fəbrha yi nggəmnda na chahal.

²¹ NGGI MBULUS NDƏNA A CHIREETHLENG NDA ƏNDA HAI YA TƏ HARNA.

²² Ana niifasə mbuwa a nggəm Chinəm tsaudə shiwang nda. Boba, Chinəm.

²³ A tsauka nggayid Chinəm Yeeso tə kun.

²⁴ A tsauka nggəmndəna tə kun heu hu thləm Kərəsti Yeeso.

2 Korontiyaya

Nda'ya

1 Kyagha deleewar daba ya a har Mbulus, tæthlænda Yeeso Kæræsti wurna Faara, tæ wan manæm Timoti, a nafiya Faara na a Koronti, heu tæ nafiya Faara na chahal a Akaya.

2 A tsauka nggayirha tæ dædemnggid Faara Chinæm tæ yi Chinæm Yeeso Kæræsti a nagha tæ kun.

Usa Mbulus Faara na a nggab fiya heu

3 Parka yi Faara ni, Chin Chinæm Yeeso Kæræsti, Chindfi na fiya hadang fa, tæ nggab farha.

4 Nggab kæm hu sæsad næm heu, tæ næm mbang nggab fngya ahu sæsaarha na nanda sæ, tæ tur nggabrha kæm wal næm a fad Faara.

5 Kæsær kæla mul na sæsad Kæræsti hai a kæm, næghæn kee kæm mul nggabræ næm hai ka Kæræsti.

6 A nadan a sæsaarha, nan a saghæn fa ka nggabræ nun, tæ hærækræ nun, a wal dan nggabrha, wal nan ndæn ka nggabræ nun, na a færang kæræsta kun hu tur sæsaddi næm a saarha fa ya.

7 Na shiiten nan tæ kun kanglang, sændansæ kæla nanun a wum teena tæ kan hu sæsad nan, nuwun kee kæm a wum teena tæ kan hu nggabræ nan.

8 Shayina, mbæ minna sæ a tsawun tæ yamid sænda

wa, aten sæsaarha saanan fa a Asiya. Sæsaadan kaan, kalgha kan mu, har takh dan a mæra.

9 Kan ndaghan kee nan a mæra. Amma katæra næn hai kee kæsær a malanggan mbæsarha tæ alten nan mbæsan tæ Faara, na a thleng mærya sæ.

10 Ndæghæn hærghangga kan sæ hu tur sæsad mærræ diya, ndæghænfi kæm na a nggær hærghang kan. Ndæghæn ndæn shang nan teena fa næn a nggær hærghang kan,

11 a sayiddfi nun a dang kansæ tæ hwan Faara aten nan. Nanæn kee, fiya hangga na nda a usa Faara a meyed nan, kæsær ka parkaddfi ænang nanda kan, thlæna Faara hwanda fiya hangga æna nanda a tennan.

*Kyakhrang Mbulus
hutenggæn hai*

12 'Ya ænagha ndæn nanan a taala, fær huden nan shedawa tæ ndaarha tsawud nan hu kæshiddiya næghæn chahal tæ hura tal mbæ kæla tsawud nan tæ kun mawa, ænaghan ndæn tæ mbæsarha tæ nggayid Faara, mbæ tæ thladwayid kæshiiirha wa.

13 Chireethleng ngwan 'ya kun dæ mbuwa nun mbang karatang sænanggun hai wa. Niyi a shiteena tæ ndaarha, a fara sæmæn banun a sænang hai ngga,

14 kæla katærang nun sænang ænggina hai ya. A fara na Yeeso a wutta ba banun sænang ænggina hai ngga, non a taala tæ kan, kæla nanan kæm a taala tæ kun.

15 Kəsər nggəmdi fa kee, ndəghən ni na katəra barha thləmad nun ba, na a wal parka nun katəra səri.

16 Na minnasə a weng tala ni kun a nadi a dərha Maki-doniya də, nggəryi kyarha tə thləmad nun a nadi a wutta ba a makidoniya, na minnasə kəm a deewun sə a nadi a dərha Yahudiya də.

17 Nun a numad ndaarha hu ngwad di kyana ya səngwi 'ya niya ənaarha wa? Nduwa nuwun a naghən ngwa ni fa yi thlu farha, a ndee, "Yo" nggəryi wutta ba ndee, "Awo" wa?

18 Kəla nana Faara tə kəkafek fa, 'ya nanan a thləghang nda kun mbə naarha a pathlang "Yo" tə "Awo" wa.

19 Kəsər Wan Faara, Yeeso Kərəsti, nggi, tə Sila tə Timoti pərang nan labərhən kun, mbə "Yo" sə tə "Awo" wa, 'ya tsauka yi Faara "Yo" ni kətsar.

20 Kəsər dəfmi Faara heu nəghən lələgda hu Kərəsti, tə ndarha "Yo", tə kəm hu Kərəsti nəm ndaarha, "At-saukake", a mamnggit Faara.

21 Faara ndən wumangga kan tə kun ishim tə shembe hu Kərəsti. Ndəghənni wurgha kan,

22 ndəghən dəfangga njaara kəm fa hu ndaarha kəm yighən ni. Tə kəm ndəghən ni fərangga Səsənggən kəm ahur nəm hai hu ndaarha kala 'ya ndaanən ba nəm walghən a mbee.

23 Faara ndəna shedawanna ndani kəsər a nggər di chighang səsaarha kun wa ndəghən wudwa ni Korinti

də.

24 Mbə nanan a ngyabang kun hu 'ya hai nun a fərkəkafek təghən wa, amma nanan a əna taara heu tə kun, kəsər ka wutsəfayid nun, aten kəkafekkid nun ni kəm, ish nun tə shembe.

2

1 Nanən kee, niyi a numad ndaarha mbi nggər weng tala kun na a dang səbgha hura ni kun də wa.

2 Kəsər a səbang di hur nun də, wunni takhka na a fəre wutsəfayirha nən, a mbə kun səbang ni hur nun də wa?

3 Ndən da Chireethleng ni kun də kəla ni tə ənaarha, nən də tsaurha a ba di ba, a səb hurna də tə fingsayini na fəree wutsəfayirha wa. Kəkafek səndun sə heu wutsəfayid na nən kyarha ba ahu wutsəfayid nun.

4 Kəsər chireethleng nggi kun də nggi hu billarha har tə amyirha kaan, mbə ka a kyanggi kun hu səbrha hura hai wa, awo, kəsər ka a kyadang nggəmdəna ni kun.

Chakh dimiyirha a niifa

5 A bang niifa səbrha hura ba, mbə nggi katenna bang nən ndən ba wa, amma bang nən ndən kun ba.

6 Niifdiya, tsətsəlla ənang na fiya hangga ahur nun tsək də kee.

7 Nanənya, a nggushi chahang nun ndən də, tə kəm nggab wunun, nadə səbrha hura kaan kalghən mu.

8 Kəsər kakee, niya hwan kun, nggəra man kyadang nggəmdə nun.

⁹ Əndi ənagha ndən chireethleng ni kun də tənı səndasə tənun mbang kərəsta tə kəkərrədi ya, non kəm a əna taara tə 'ya ndang ni kun.

¹⁰ A chahang dın dimiyirha kowunni də, nggi kəm chahang di ndən də. Əndi chahang ni ndən də kamanggən, ana 'yasə pak kamngga a changgənəm də, kəsər ka kun ni chahang ni ndən də a mbed Kərəsti.

¹¹ Ənani kee nadə Sheetan dathlang kəm fa. Tsaunən səndəm thladwayidghən heu.

Fatarya weerənda dəfmee

¹² A sayiddi bani a Toruwas ba ka bi pər Labaara na Mbənggən yi Kərəsti, wal di ine Chinəm kwamana hai.

¹³ Amma hunawa hurna hai wa kəsər dəwi wal wanmana Titus a mbədi wa. Nanən kee mal fingya faktakwaya ni di Makidoniya də.

¹⁴ Usaarha a Faara na dıng kəmsə tə wal həbrha hu Kərəsti. Faara kəm a dıng kəmsə hu pər sənda Kərəsti nəm ko a yanggini, səndədiya kəm nəghən kəla səd urdi.

¹⁵ Kəsər a fad Faara kəm səd Kərəsti ni hu fingya walgha hərəkrha, tə fingya sahədgə.

¹⁶ A wumten fingya, səd mərri ni, a fingya kəm, səd yibrha ni. Wunni tsəkka na a əna tur tardə nən ya?

¹⁷ Mban a tsam Labar Faara ka a wal chikrha nan kəla na fingya hangga ənaarha wa. A meyedghən, nəghan a thlək Kərəsti a

mbed Faara tə kəkəfek, kəla nafini thlənna nda kanda ba a thləmad Faara.

3

¹ Nəm a nggər fal ten nəm fadən wa, nduwa na mid nan deleewar faala a kun, nduwa a haar nun wa?

² Kun tə altennun kunni deleewar nan, yandı chireethleng nanda hai ahur nun, kəsər kowunni a sənggənən, təkəm karatanggən.

³ Kyad dın ndaarha kun deleewar ni bağha ba a kii Kərəsti, kəsər ka tar nan, mbə yandı chireethleng nanda hai tə ashilee wa, kəl yandı na tə Səsən Faara na tə yibrha. Mbə aten feera wa, kəl yandı na ahur fiya.

⁴ Həhəsyid diya ndən nanəm təghən hu Kərəsti a mbed Faara.

⁵ Mbə 'yasə nəm mbang kyatta tə ndaarha tə mbang ndə nan ni nana əna tardı ya wa. Mbang ndə nan kyaghən ba a haar Faara.

⁶ Ndəghən ni fərangga mbang nda kan hu tsawud nan fa tarya weerənda dəfmee mbə tə yandı na chichireethlee hai wa, amma yi Səsəna, kəsər chireelth di, nən bəl farha, Səsəna kəm nən fər yibrha.

⁷ Ana tardı bəng mərri ba chireethleng nanda hai aten feera, bəda ba tə mamnggirha kaan har mbangwa Isəreelaya kəlang yid Musa wa kəsər ka kukwaryidghən padıgha hai kaan, ko nanən mbərda də.

⁸ Mbə mamnggit tar Səsəna kal yandı mamnggirha ya wa?

⁹ Ana tardı na a ƚang ngwa kumarha fiya tə mamnggirha kaan kiya, taara na a ƚang nggayirha ƚa nən a naarha manggən kaan.

¹⁰ Kəsər 'ya kaar na tə mamnggirha fa kaan, mbə mamnggirha sə a fadghən nanənya wa, a kəkərang dəm tə mamnggirha nanəm təghən nanənya.

¹¹ Ana 'ya na mbəradə tə mamnggirha fa, yi pakwandə, kəkafek nən naarha tə mamnggirha fa kaan.

¹² Tsaunən nəghəm tə shiteena kiya, mbə tərəmnda sə a fad nan wa.

¹³ Mban kəla Musa wa, lələbanga yidghən amana Isəreelaya naa mamnggit djarra kukwaryiddi na a mbəradə.

¹⁴ Amma tsə hur ndan kakrak ta weeri dāba ya, ƚalgha lələbrha ten dā sə a nanda karata deleewar ngyakhrha. Kəl hu Kərəsti ni kee katenggən ndəna lələbrha ten dī haara də.

¹⁵ Ta weeri dāba ya, kala sayi a nanda a karata deleewar ngyakhrha Musa, lələbədđi ya nən nggəlang hur ndan.

¹⁶ Amma a sayiddi kyaharna niifa thləmad Chinəm ƚa, na lələbədđi a haara də.

¹⁷ Chinəm ndəna Səsəna, kala mbərha na Səsən Chinəm sə, a mbəda ni na wal alteena sə.

¹⁸ Kan heu harang nanda lələbəd dā də a tennan naghan a kyad mamnggit

Chinəm, na kyakhrang kan hai tsawan kəla ndəghən, hu mamnggirha yi chikrha, kəsər ƚaghən ƚa a fad Chinəm na Səsəna.

4

Kəna hu wuchiwilteya

¹ Nanən kee, ka hadang nəm Faara fa ndən na nəm tə tardı ya, mbə fad nəm a mərə hai wa.

² Kar dən tar ən shilee fa na bəbee, mban hukrha wa, nduwa nggaben hai tə labar Faara wa, a meyedghən naghan a pər kəkafekkirha a pəpal. Nan pər kəkafek a mbed Faara kowunni na tə kəkafek fa nən a sənggənən.

³ Ko nana labardi nan a pəra nəghən bəbee, nən naarha bəbee kee a fingya na a sahatta.

⁴ Sheetan faara yi kəshiddiya tsang də hur nafiya fərwa kəkafek kakrak, amawa nanda naa kukwaryid labara na Mbənggən na a kyad mamnggit Kərəsti, ndəghən na kəla Faara.

⁵ Kəsər labara na Mbənggən nan a pəra mbə yi alten nan ni wa, nan a pər ndaarha Yeeso Kərəsti ndəna Chinəm, kan kəm mafayinun ni kəsər ka Yeeso.

⁶ Kəsər Faara ndən ndagha, "Ngwa yangga kukwaryirha hai hu wula," ndəghən ni yangga hai ahur nəm, ka a fərang kukwaryid sənda nən kəm aten mamnggit Faara hu yid Kərəsti.

⁷ Amma nəghəm tə tur kənadi 'yahu wuchihulteya, ka a kyad mamnggit ənwulten

səsəməndə də nən ya kyaghən
bə a thləmad Faara mbə a fad
nan wa.

⁸ Səsang nda kan ko tə
manggi ni, amma kalwanda
kan mu wa, ko səngwa nan
'ya nan a ənaarha, malang
ngwan shiiten nan wa.

⁹ Səsang nda kan, amma
kar wa Faara kan wa,
dəghang nda kan hweede hai,
amma bəlang ngwanda kan
wa.

¹⁰ Kətsar nəghəm a wiirha
hai tə mərta Yeeso ahu farha,
tənəm kyad tsawud Yeeso a
fad nəm.

¹¹ Kəm bəlgəha tə yibrha fa,
kətsar tsawud mərta nanəm
sə kəsər ka Yeeso, tənə nda
naa tsawud Yeeso hu faddi
kyanəm ya yi mərta.

¹² Nanən kee, mərta nəghən
a əna taara ahur nan, amma
yibrha nəghən a əna taara
ahur nun.

¹³ Nəghən chichireethlee
hai tə ndaarha, "Fərdi
kəkəfek, ndən kal ni sə."
Tsaunən nəghəm heu tə səsən
fərkəkəfek, ndən fər nan
kəkəfek kəm kal nan sə.

¹⁴ Kəsər səndəm ndaarha
ndəghən ni thlengga Chinəm
Yeeso sə hu mərta, nən a
thleng kəmsə heu tə Kərəsti,
nən a bəng kəm a mbedghən
bə heu tə kun.

¹⁵ Ənggini heu ya ka a
dənggən kun sə ni, kəla na
nggayid Faara a weela ten
fiyadə hangga, na usaarha a
naarha sə kaan yi manang
nda Faara.

Tsaurha tə kəkəfekkirha

¹⁶ Tsaunən kee, mərta fad
nan hai wa. Ko nanən fad
nəm na yi mərta nən səbrha
də, amma a hura na fad nəm

naarha nggəra hai kala parra
fara.

¹⁷ Səsaddi kyanəm ya
nəghən ngguchit mbə kwas
mbəra də wa. Ndəghən
ni na a walang mamng-
girha kəmsə mbuwa ng-
walarha mbuwa nəm mbang
sakhkən.

¹⁸ Kəsər mbə əngya na
yirha a naarha ndən nəm a
kəlang wa, kəl fingya mbuwa
nəm naarha. Kəsər əngya
nəm a naarha mba nda
kwas mbəradə wa, fingya
mbuwa nəm naarha kəm,
nən tsaurha pakwandə.

5

Mbəd tsawud nəm a talara

¹ Kəsər səndəmsə a chang
nda chamdə hai kyanəm yi
kəshiddiya, na tən ndənəm
sə a thləmad Faara, kənna a
talara mbuwa tam chaarha
hai yi pakwandə, tən ngwana
niifa tə haara.

² Kəsər hu chamdi ya nəm
chichimnda, nagha a kuk-
wasang kəm fa kyangganda
kəm hu wurida hai kyanəm
na a talara kəla kalla lukrha.

³ Kəsər a ngwang nda kəm
fa təghən, mba nda bə wal
kəm tawalth wa.

⁴ A sayiddi bəl nəm hu
chamdi ya, nəm naarha
chichimnda kəsər ka billarha
nanəm sə, kəsər mbə nana
minnəm sə a kalang ngganda
luwudda hai a fad nəm ya
wa, amma ka a ngwang
ngganda kəm fa tə yi talara,
kəsər 'ya na məmərə nən wal
yibrha.

⁵ Faara ndən ənagha kəm
a tsawum kiya, ndəghən

fərangga Səsəna kəm a meyed ən dəfrha də, kəsər ka 'ya na bayi a mbee.

⁶ Tsaunən kee, nəghəm tə həhasyrha fa kətsar. Səndəmsə tə ndaarha, tsawud nəm hu kəshiddi ya, nəghəm ndəndəgha hai tə Chinəm.

⁷ Kəsər tsawud fərkəkafekkirha nanəm sə, mbə yi naarha tə yirha wa.

⁸ Nəghəm tə həhasyrha fa tə kəm na mid nəm sə ndəkrha hai tə faddi ya, dəm tsaurha tə Chinəm a talara.

⁹ Nanən kee na mid nəm a əna 'ya nəm na a mbənggən, ko nəghəm hu faddi ya, ko mbuwum sə wa.

¹⁰ Kəsər kəm heu tətə ni a wuməm hai a mbed tsənggam ngwa kumad Kərəsti, kəsər kowunni nən a wal kəna əndi əna nən hu faddi ya, ko nəghən ngga, ko mbə ngga wa.

Labar shaulirha

¹¹ Nanən kee, hərəm nəm sən tə mani tərəm Chinəm, nəghəm a djitiirha a ləm fiya nəm ba. Kəsər sən Faara kəm kwarkwar, niyi a shiiten ndaarha səndun kan ahur nun.

¹² Mbə nanan a nggər fal fad nan a kun wa, amma ka a fərang kwamana nan kun non a taala tə kan, tənun nggərang fīngya yina sə na a taala tə 'ya nəm a naarha tə yirha kee, ma yi hura.

¹³ A tsaudə kəla sauta nəm ni, kəsər ka Faara ni, ana hutən nan məməl, kəsər ka kun ni.

¹⁴ Nggəmnda Kərəsti ndən kyadangga kwamana kəm,

kəsər səndəmsə, mər niifa ka fiya heu, tsaunən kee mər nda də heu.

¹⁵ Mər nən ka fiya heu, tsaunən kee fīngya bəlgha hai mba nda tsaurha ka fad ndan bəl wa, amma a niifdi mərgha ka kanda, nggər nanda thleng sə.

¹⁶ Nanən kee, nanənya ta mbeedə, mban nggər tər niifa yi kəshirha ni wa. Ko nanən kaar tərghan Kərəsti kee, amma nanənya mban nggər ənaarha kee wa.

¹⁷ Nanən kee, kala niifa na hu Kərəsti, tsaudə weerənda niifa, hurad əngya heu mbər dadə, kyad weerəndəghən ba.

¹⁸ Ənggini heu ya Faara ndən ənagha ndən, ndəghən ni ənangga shaulirha kəm təghən hu Kərəsti, fərang tar shaulirha nən kan a fiya,

¹⁹ Shauli Faara kəshirha ta fadghən hu Kərəsti, kirasang ngwa dīmiyid fiya aten ndan wa, ndəghən fərangga labar shaulirha kəm.

²⁰ Nanən kee, fathləngya ni kəm yi Kərəsti, kəla na Faara a ndikrha tə kəm. Nan a hwan kun a meyed Kərəsti, shaulima tə Faara.

²¹ Səngwa Kərəsti dīmiyirha wa, kyang Faara hu dīmiyirha hai kəsər ka kəm, tənəm wal nggayid Faara.

6

1 Nanən a əna taara tə Faara naghan a hwan kun a thlədun nggayid Faara mere wa.

² Kəsər ndəghən, "Səkdi fadwa a sayid nggayirha, thlardi sa a far wal hərəkrha." Niya ndang nda kun,

nanənya nun a wal nggayid Faara, nanənya kəm far wal hərəkrha.

Səsad Mbulus

³ Mbə mid nan sə a tsawang nggan kowunni ən kii saara wa, ka amawa nanda 'yar tar nan.

⁴ Amma a meyedghən, ahu 'ya nan a ənaarha heu nan kyad fad nan fa tarya Faara. Kan a kərəsta tə səsaarha, tə kətəlla, tə billarha,

⁵ tə sa dəkrha fa, tə kənda hu porsəna, tə wal wundərha fa, tə kətəlla tə taara, tə yamid beena, tə miirha,

⁶ tə naarha chahal, tə sənda, tə kərəssa tə nggayirha, hu Səsəna tə Pədənda na tə kan ha, tə nggəmnda,

⁷ tə pər kəkafekkirha, tə səsəmnda Faara. Kəs dan karid nggayirha ha a har yisəma tə yikawa.

⁸ Kanda a manang nda kan, kanda kəm a kyala tə kan, tə səbang thləm nan də, tə fal kan. Tərgha nda kan fa nggabaya ni, amma nan thlək kəkafek.

⁹ Sən fiya kan, tər kan nda kəla səngwanda kan wa, kəla naghan a mii mərə, ko nanən kee naghan tə yibrha fa, tsətsəl nda kan, ko nanən kee bəlang ngwanda kan wa,

¹⁰ hu səbrha hura, parang kan tə wutsəfayirha fa. Hu yamiiya, kan kəm a ənang kəna fiya hangga. Mbə 'yasə a har nan wa, kan ni kəm na tə əngya ha heu.

¹¹ Kun Korontiyaya, pərang dan kəkafek kun a pəpal, tə kəm na hur nan tsahai a kun.

¹² Bəbengwan hura kun wa, kun ndən bəbengga hura kan.

¹³ Niyi a ndikrha tə kun nanənya kəla wanggina, kun kəm inaman hur nun də a kan.

Kəs thləmaarha aten daharha

¹⁴ Ma wum dun teena tə nafiya fərwa kəkafek wa. Kəkən na tar nggayirha wumnda hai tə yi mbəlfērha? Nduwa, na kukwaryirha tsaurha tə wula?

¹⁵ Pashid Kərəsti ni Sheetan wa? Na 'yasə wumangga nafiya na a takkwa Chinəm tə fīngya fərwa kəkafek wa?

¹⁶ Yanggi dəfmee ni a pathlang nda kən Faara tə daharha? Kəsər kəm wuri Faara ni na tə yibrha fa. Kəla ndana Faara, "Niya tsaurha tə kanda ha, wii hai kəm ahur ndan, niya tsaurha Faara a kanda, kanda kəm tsawa nda nafina."*

¹⁷ Tsaunən kee, "Kyama sə ahur ndan, wura man fad nun də ma kanda, Chinəm ndən ndagha kee, A tsuwar dun 'ya fa na tə paarha fa wa, nggi kəm niya thlə kun fa,†

¹⁸ tsawi china a kun, kun kəm tsawun wanggina nda həshya tə nishya, Chinəm na tə səsəmnda ha heu ndən ndagha kee."‡

* **6:16 6:16** Edzekiyel 37.27; 1 Kor 3.16; 6.19 † **6:17 6:17** Ish 52:11 ‡ **6:18 6:18** Sam 7.14; 1 Tar 17.13; Ish 43.6; Irm 31.9

7

1 Tsaunən kee Shayina, nanən nəghəm tə dəfmi yini ya, kəl a tsawum chahal ma əngya mbuwa chahal na səbang fad nəm də, tə səsəna kəm. Taama tsawum lələgda chahal na a fərang mamnggirha Faara.

Wutsəfayid Mbulus

2 Niya ndang nda kun inaman hur nun kandə. Mbə niifa sə əngan nan aibe fa wa, mbə niifa sə səbang nan 'ya fa wa, mbə niifa sə huk nan wa.

3 Ndawi kee ka a fərang aibe ni kun wa. Kəsər 'wadi teena pərang di ndən kun nggəm dan kun kaan, mbə 'yasə na ndəghang kəm hai wa, ko hu mərə ni, mərəm kyab nduwa wal yibrha kyab.

4 Nggəmdi fa tə kun kaan, niyi a taala tə kun kaan. Waldi kaali kaan. Hu səsad nan heu niyi lələgda tə wutsəfayirha.

5 Kəsər ko a sayiddi banan chehweed makidoniya ba, yib wan wa, amma wal billarha kan kaan, a kəshi kakyathlanga, ahur yi nan hərənga.

6 Amma Faara, ndəghən na fərang kaali fiya na tə səbrha hura, wal dan kaali tə bad Titus ba.

7 Mbə ka bad Titus ba kee ndən nan a əna wutsəfayirha wa, amma waldə kaali a fad nun. Pərang da ndən kan tə ndaarha na mid nun sə na nggi, tə səbrha hura ənanun aten ənggini katəragha hai, tə fər ten nun na a dəewun sə.

Ən dani ya nggərgha fəree wutsəfayirha kaan.

8 Kəsər ko səbang ni hur nun də hu dəleewar di chireethleng ni kun də, ənawi masəndi kee təghən wa, ko nanən kaar ənadi masəndi kee, kəla ni hai dəleewar di səbang də hur nun də, amma yi beena ni ngguchit kee.

9 Nanənya niyi tə wutsəfayirha fa, mbə ka səbang ni hur nun də wa, kəl səbrha hur nun kyang də kun hu kwamana hai. Amma səbrha hura ənanun ndən malang nun dīmiyid nun, kəsər tur yanda ni na mid Faara a nagma nafiighən təghən fa, nanən kee əngan ngwa 'ya kun fa mbuwa ngga wa.

10 Kəsər səbrha hura yi tərəm Faara ndəna kyang niifa hu mal dīmiyirha hai wal hərəkrha nən, mbə masəndi kee sə wa, amma səbrha hura yi kəshiirha nən bang mərə ba.

11 Tur yandi səbrha hura ya nəghən hu kwamana na mid Faara. Bangga 'ya kun ba na ngga, kyang də kun hu əna əngya hai na ngga, na mid nun sə kyadang nda fiya ənadun 'ya məməl. Səb hur nun də aten dīmiyirha. Na mid nun sə a əna 'ya nun ndaana Faara. Na mid nun sə nggər əna 'ya na ngga. Na mid nun sə a əna 'ya nun mbənangga Faara. Na mid nun sə a tsətsəl kowunni nun ənagma aibe. A hu ənggini heu ya kyad dūn ndaarha nuwun tə kəkafek fa. Ənadun əngya heu kamngga hu palthdiya.

12 'Ya ənagha ndən chireethleng ni kun də, mbə a ten niifdi ənagha aibe wa nduwa kəm aten niifdi əngang nanda aibe fa wa, amma a kyadang nggənda kun a mbed Faara hu fər alten nun a kan ənənun.

13 Hu ənggini heu ya wal dan kaali. Hu chighəd kaali di wal nan, tək dan mbənda fa nanan Titus a əna wutsəfayırha, kəsər ka kun heu fərangga kaali, huna hurghən hai.

14 Kəsər ko ndang ni, niyi a taala tə kun, fəree wun shilee wa. Kəla ni naarha pərang kəkafek kun, kyaddə ndaarha taala niya ənani a tennun a Titus kəkafek ni.

15 Nanən kee nggəmənda Titus aten nun nəghən aten chikrha, kala sayiddi nən dal teena hai tə kun hu mamnggirha nun fərang nda, təkəm thlənun ndən fa tə da shilee hai tə fər mamnggirha kaan.

16 Niyi tə wutsəfayırha, kəsər mbərsadi tə kun kaan.

8

Fəra tə hura tsahai

1 Nanənya shayina, na minnan sə a sən ən danun bəng na nggayid Faara hu kən hwan Faara nafiya Maki-doniyaya ba.

2 Kəsər kətəl nda fa kaan hu səsaarha kya nanda sahai, amma ka nana nda tə wutsəfayırha fa kaan ndən ənagha ndən fər nanda tə hura tsahai, ko nanən fa yamiya ni kanda kaan.

3 Kəsər səndisə fərgha nda hu 'ya na nanda təghən ha,

har kalgha kanda mu. Kanda tə fad ndan,

4 hswana kan kaan ka a wal kwaman fəra nda ka dang ngganda nafiya Faara sə. Təna nda wal kwaman kyarha hur nafiya hai na a thlar nafiya na chahal na hu chehweed Yahudaya.

5 Kaldə 'ya kya nəm shiteena atənggən, katərang ngganda 'wa fər alten ndan a Chinəm, tərgha a fər alten ndanda a kan kəla na mid Faara a əna nda.

6 Kəla nan hai kee hwan dan Titus kəla 'wanən katərang hai, a dəgha mbeedə ngwalənggən əna tar nggayiddi ahur nun.

7 Tsaunən nuwun a əna 'ya ngga kiya hu fərəkəfək, hu labaara, hu sənda, tə nji-teena, tə nggəməndə nun a kan, kəl a dun mbeedə tə əna tar nggayiddi ya kəm.

8 Mbiyi a ndaarha tsaudə tətə a ənaghənun wa, amma nana minna sə a kəkərang nggi kəkəfekkid nggəməndə nun ni, tə kəkərang nda djiten fingya.

9 Kəsər səndun nggayid Chinəm Yeeso Kərəsti, ko nanən tə kənani, tsaudə tə yamirha kəsər ka kun, kəsər hu yamidghən, ndənun a tsaurha tə kəna ha.

10 Kulo 'ya niya ndang nda kun ya. A kwasarha, kun 'wagha fəra, nggər wun tsaurha nafiya 'wagha djiteena tə ənaghən.

11 Nanənya ngwalaman tardı katərang nun hai. Djiteena kyad nun a katəradghən a məməlgha tə fərrənun. Fərama 'ya

kamngga tē wallə nun ha.

¹² Kəsər anadə tē nggəmda hur nun, na nda a thlə fərrədi, hu 'ya nana niifa təghən ha, mbə hu 'ya kəm mbuwa na niifa təghən ha wa.

¹³ Mbə niyi a ndaarha a dang ngganda fīngya sə kun a kətəlla fa wa, amma ka a naghə 'ya məməl,

¹⁴ nanənya ana 'yasə a har-nun kəl thlar fīngya yina nun tē 'ya na mid ndan. Təna nda thlar kun hu wallə ndan ha tē 'ya na mid nun a fara səmən kəm, a mbədiya komani məməldə,

¹⁵ kəla nanən chichireeth-lee hai tē ndaarha, "Yandi wumangga hai hangga, wumang ngwa hai kalghə 'ya na midghən wa, yandi wumangga hai ngguchit kəm, kədeng ngwa 'ya na midghən wa."

Thlənda Titus a Koronti də dəgha thlə ənda ba fər nanda.

¹⁶ Usadi Faara, kəsər ka nggayidghən tsawang nən hur Titus məməl kəla na mid na ənaarha a kun.

¹⁷ Mbə nggəm nən fa tē hwandə nan kee wa, amma tərna midghən dərha thləmad nun də tafadghən.

¹⁸ Kələma hai ya thlənang dan shad nan də a samadghən, falna nafiya kən hwan Faara heu ka targhən yi pər Labar Faara nən a ənaarha.

¹⁹ Wurna fiya ndən na ahu kən hwan Faara naghə a takkwa kan ahu əna tar nggayiddi nanan a ənaarha kəsər ka manang nda thləm

Chinəm, tē kyad djiten nan yi thlaara.

²⁰ Naghan a də 'yaara hai, tē kwamandi nan a ənaarha tē fərrədi.

²¹ Kəsər na minnan sə a əna 'ya nan məməl mbə a mbed Chinəm kee wa amma a mbed fiya kəm.

²² Naghan kəm a thlənang tahad shad nan də a samad nafini səri ya. Saara hangga kan a kəkərang targhən, na taara a kukwasang fa tē kəm na kəkafek sə a fadghən. Nəghən a kukwasang fa kaan a dəgha thləmad nun də ka a thlar kun nən, kəsər ka nən fa mbərsa nən tē kun.

²³ Titus kəm, pashid tarna ni ahur nun, kəla fīngya shayi nan, thlən nanda kanda hu kəngya hwan Faara də, yi manang nda Kərəsti.

²⁴ Tsaunən kee, kyadaama tur nggəmdə di nanun təghən ha a nafini ya a kəngya hwan Faara heu, tē ndaarha kəm taala nan a ənaarha a tennun kəkafek ni.

9

Thlaara a nafiya Faara

¹ Mbə kəl chirethleng ni kun də aten thlaara a nafiya Faara na chahal a Urshalima wa,

² səndisə nəghən a kukwasang kun fa a furun. Niyi a taala atənggən a nafiya na a chehweed Makidoniya. Niyi a ndaarha, "Nafiya Faara na a chehweed Akaya ngwanda fa ka a kwasarha a fər yi ndan thlaara nda." Tur djiten di nanun təghən ya thləng də fīngya sə hangga.

³ Amma niya thlëang shayina dë ya, kësär nadë tallë nan aten nun tsaurha mere, tənun tsaurha ng-gungwa fa, këla ndani aten nun.

⁴ Kësär a bad nafiya Maki-doniya ba a samadna, bagha wal kun ngwa wun fa wa, na shilee a kësang kan, sakwata kun, kësär ka nggëm nan fa të kun.

⁵ Tsaunën kee, niyi a numarha kamdë a hwan shayina nan ya a weng tala nda kun kapa na sayiddi barhaba, ka a ngwalang ngganda ngwarha fa aten fëra të hura tsahai dëf nun mee kaman nggën. A tsauka fërrädë të hura tsahai mbë të ngyabrha wa.

Faara na midghän të fëra të wutsäfayirha

⁶ Dalama teena hai të labardiya, "Amma kala niifa hëfgha ngguchit nën hathla ngguchit, amma kala niifa hëfgha hangga, nën hathlang hai hangga."

⁷ Kowunni ahur nun fërgha këla terna hurghän, mbë të ndaarha a sändi kee wa nduwa të ngyabrha wa, kësär Faara na midghän të fëra të wutsäfayirha.

⁸ Na Faara a fërang parka kun hangga kalgha 'ya na mid nun, kësär kësär a wal kala ängya nun hangga na mid nun änaarha hu äna taara na ngga.

⁹ Këla nanän chichirethlee hai hu Deleewar Faara, "Hu fëra na harghän tsahai, fërang dë fa yamiya të

haara tsahai, nggayidghän mbë tam ngwalarha wa."

¹⁰ Faara ndëna a fër wiirha a të hëfrha, ndëghän ni na a fër ännarhami ka a hëbëm, nëghän kee këm nën a fërang kun nggërghän chik wallu nun ha, halth nggayirha nun hangga.

¹¹ Kësär na Faara fërang këna kun hu kwamangya hangga, tənun fëra të haara tsahai kala sayi. Nanän kee fiya hangga na nda a usa Faara hu fëra nun a thlëang kanda dë a harnan.

¹² Tardi nun a änaarha ya, mbë ka a dänggän nafiya Faara së na chahal katen ndan wa, amma na fiya hangga a chik usarha a Faara.

¹³ Tar nggayiddi kyanun ya, kyad nën fërkëkafekkid nun ni, na fingya a manang thlëm Faara kësär nggëm dūn fa të labar Kërästi, këmda kësär ka fërränun haara tsahai ängang nun kanda të fingya.

¹⁴ Kanda këm nanda a hwanang Faara kun së, na nda naarha däl kun teena kësär ka nggayid Faara kalgha mbërha mu kyadäng nën kun.

¹⁵ Taama usa Faara nëm kësär ka nggayid fërrëghän kalgha mbërha mu!

10

Kal Mbulus së aten targhän hu kën hwan Faara

¹ Nggi Mbulus tafadna niya hwan kun të sammayirha të hakkilo tur yi Kërästi, nggi na nda aarha, "Bayirha" a nadi a thlëmad nun, amma, "të

ndeethla" a mbi a thlomad nun wa.

² Niya hwan kun a nggehe dun hu ngyangthlanggirha hai a ba di ba wa, kəsər səndisə niya naarha ngyangthlang aten nafini na a numarha tə ndaarha əndi nan a ənaarha ya yi kəshirha ni.

³ Ko nanən nəghəm hu kəshirha, mban a yanda kəla na kəshirha ənaarha wa.

⁴ Kəsər karid yanda nanan təghən ha, mbə karid yanda kəshirha ni wa, yi səsəmnda Faara ni, na changgəlang mbəya hai na kəkanglang tə ngaala yi nggabarha.

⁵ Kan nan changgəlang kala 'ya hai na 'yada sənda Faara, nan wudang kala tur yanggi huteena ba nagma a əna taara tə 'ya ndaana Kərəsti.

⁶ Naghan nggungwa fa kəm a tsətsəl kowunni nan kargha əna taara fa tə 'ya ndaana Kərəsti, a hərəm dun lədgang 'ya ndaana Kərəsti.

⁷ Nuwun a kəlang əndi na yid nun a naarha kee. A nggəm niifa fa tə ndaarha ndəghən nggi yi Kərəsti ni, ngwa ngərgəha numarha ngga, kəla nanən yi Kərəsti ni, kan kəm nan kee.

⁸ Nanən kee, ko ənani taala aten səsəmnggid di fərang na Chinəm kan ka a dāng nggan kun sə, mbə waleng nggan kun də wa, mbə shilee a kəseerha wa.

⁹ Mbə minnasə a nzəmnggənun tə ndaarha nana minna sə a tərmang nggi kun tə deleewar yina

wa.

¹⁰ Kəsər ndagha fingya, "Deleewar yighən na nda haaghən tə shembe kaan, amma a kəma dun hai yirha tə yirha mbə həhasasə sə a fadghən wa, tə kəm mbə 'ya sə hu labarghən wa."

¹¹ Tur nafiniya kamdə a səna nda sə tə ndaarha 'ya nanan a thləkrha hu deleewar nan a sayiddi mbuwa nan a thlomad ndan, ndəghən dani nan a thləkrha a sayiddi nanan a thlomad ndan.

¹² Kəsər kan billa wan na a məməlang nggan fad nan tə fingya na mindan puwang fad ndan mbeedə wa. Amma tur fingya na kəkərang fad ndan tə ndan, tə kəm məməlang ngganda fad ndan tə ndan, mba nda ndəndəl wa.

¹³ Amma kan mban taala kal mbəra nən mu wa, kəl nan taala tə taara kyadang na Faara kan a pəpal, wumngga heu tə kun kəm

¹⁴ Mban dərha də inggun hu taala wa, kəla 'wa wan weng tala kun wa, kəsər kan 'wagha dərha thlomad nun də tə Labaara na Mbənggən yi Kərəsti.

¹⁵ Mban taala kalgha mbərha mu ahu taara ənana fingya wa. Amma nan a shiteena nana fərkəkafekkid nun aten chikrha, na tar nan a chik dərha mbeedə a pathlang nun kəm,

¹⁶ tənən mbang pər labar Faara hu chehweeya na inggun ma kun. Kəsər mban taala aten taara 'wana nda ənaarha a mbəd tar niifa wa.

17 Amma, “Kala niifa na a taala, tēta ni a talgha tē Chinəm.”

18 Kəsər mbə niifa na a fal fadghən ndən na nda nggəm fa tēghən wa, kəl yandī fal na Chinəm.

11

Mbulus tē fa thlängya Yeeso fa nggabaya

1 Niya a shiteena tē ndaarha kərsaama tē nuryid na. Kərsaama tē nggi!

2 Niya sərəkraha aten nun kəla na Faara sərəkraha. Nuwun kəla wuronga dəf ni miina nun a kakh chimarha tal, ndəna Kərəsti.

3 Amma niya a tərəmnda, nən dē naarha kəla kyadang na huthne ndəndəlyid nggabaarha Hauwawu, nadə numad nun sakhdang kun malanggun kəkafekkid 'ya na chahal ndaana a Kərəsti.

4 Kəsər nun yakh thlə nafiya fa pəpa na bəng labar Yeeso kun bə pak ma yandī Yeeso pərang nan kun, nduwa thlə səsəna nun pak ma səsən dī thlənun, nduwa Labaara na Mbənggən ma yandī 'wa nun thlərha a har nan.

5 Mbiyi a numad ndaarha nafini nun aarha “Mamngya fathlängya Yeeso” kal nda nggi wa.

6 Ko nanən tsahe wanda kwaman ndikraha ha wa, niyi tē sənda. Kyadang dən əndī kun 'yahu kwamangya hangga.

7 Pərang dī Labar Faara kun na Mbənggən tēka. Manang ngwi tenna wa, kəsər ka a

manang ngganda kun. Ənadī dimi wa?

8 Nani a əna taara tē kun, na fingya kən hwan Faara dəsə, nən naarha kəla niya fasa kanda ka a ənang taara ni kun tēka.

9 A sayiddi nani a thləmad nun billayi kun a dēewun sə ana minna wudəbəla wa. Fa takkwaya bəgha bə a Makidoniya fəreenda 'ya na minna. Tsauki billarha a kun kaar wa, təkəm mbi tam tsaurha billarha a kun wa.

10 Kəla nana kəkafekkid Kərəsti ahur na, mbə niifasə hu chehweed Akaya heu na mbang ndeerha a malang nggi taala wa.

11 Kama nda niya ndaarha kee? Nggəmgwa ni kun wa? Sən Faara sə nggəmdī kun.

12 Niya dərha mbeedə tē əna 'ya ni yakh ənaarha. Təni 'yadang kwamana nafina fa na a ndaarha na nda məməl tē kan hu ənggini na nda a taala atənggən.

13 Nafiniya fa nggabaya fathlängya Yeeso ni, na nda a nggaba fiya hai hu tar ndan, tərgha nda fad ndan kəla fathlängya Kərəsti.

14 Ma wulang teena kun wa, kəsər ko sheetan ni tē altənggən tərdə fadghən kəla təthlənda kukwaryirha ni.

15 Kəsər kakee, mbə ənwulteena ni wa, a tər mafayighən fad ndan hai kəla mafaya nggayirha. A mii ngwaladghən na nda a wal kənaghən məməl tē 'ya ənana nda.

16 Niya nggær thlækkæn, a tær niifa nggi nura ni wa. Amma a tærdun nggi kee, kæl thlæ nggi nun fa kæla nun thlæ nura fa, kæsær tæni taala ngguchit.

17 Ahu taala niya ænaarha, mbiyi a kaala sæ kæla na Chinæm ænaarha wa, a meyedghæn niyi a ndikrha fa kæla yi nuryirha.

18 Tsaunæn fiya hangga a taala tur yi thlu farha, nggi kæm niya ænaarha kee.

19 Kæsær kun nuwun ndændæl kaan, amma kun a tsaurchahu wutsæfayirha tæ nurya.

20 Kækafek, kun a mbang tsaurcha tæ niifa kyangga kun hu tar mafayirha hai, nduwa huk kun næn, nduwa tsægha hasæ tæ kun, nduwa tæranggæn tenggæn sæ, nduwa mbi kun næn hu kæmeegha.

21 Na shilee kæseerha a ndadi kædi dan ma æna ænggina nan ya, ana niifasæ na a taala aten 'ya nggi kæm ni ænaarha kee, niyi a ndikrha fa kæla nura.

22 Nafiya Ibraniyaya ni kanda wa? Nggi kæm niyi kee. Nafiya Isæreelaya ni kanda wa? Nggi kæm niyi kee. Turya Ibrahim ni kanda wa? Nggi kæm niyi kee.

23 Mafaya Kæræsti ni kanda wa? Niyi a ndikrha fa kæla tæpabirha, amma kaldi kanda tsaurcha ka mafarha. Kaldi kanda æna taara kaan, kænenda hu porsæna saara hangga, saadi dækrha fa tæ wutæterha, tæ kæm kætsar takhdi a mæra saara hangga.

24 Sara tuf tsada na Yahu-

daya nggi tæ wutæterha kum-nggit mahan kap wutarihe.

25 Sara mahan kanda a dæk nggi tæ sæsaala, sara tal kanda a mbæmba nggi tæ ferya. Sara mahan ng-girggi aama timda hai, nggi ahurghæn. 'Wadi mænda pari hu wuri aama.

26 Kætsar nggi hu wiirha, sæsaadi tæ aam afa afa tæ kæm a haar fa fasa faaya, sæsaadi a har nafina Yahu-daya tæ nafiya mbuwa Yahu-daya, sæsaadi hu wupæriya, sæsaadi a kaheerha, sæsaadi hu wuri aama, sæsaadi a har nafiya ndagha fær nda kækafek ashe fa færkækafekkya fa nggabaya ni.

27 Kætæl di fa kaan, kulo yamid shibeena saara hangga. Saadi miirha fa tæ hushimnda, saara hangga ni naarha kula ænnarhami. Kæse mbiirha saara hangga tæ yamid æn kaala fa.

28 Ma fingya yini ya, kala parra fara ni billarha tæ laf fa takkwaya hu kæn hwan Faara heu.

29 Wunni mbuwa tæ shembe, tækkwa ni yamid shembedghæn fa? Wunni kyagha hu dimiyirha hai billawa nggi fa?

30 A æna di taala, niyi a taala aten fingya ængya kyadgha yamid shembed na.

31 Faara chin Chinæm Yeeso Kæræsti, tsauna faala ka manggæn pakwandæ, sændasæ mbæ nggabarha niya thlækrha wa.

32 A Ndimaska ngwamna di na a kamu kutæra Aretis, dæf dæ nafiya a kwakiræm wupæri Ndimaska kæsær a

kæseegha nda,

³³ amma dæfeegha nda hu kutasa hai fær nggi nda hai tæ kwad halth maana yi Ndi-maska hæryi ma ndæghæn.

12

Ængya kyadang na Chinæm Yeeso Mbulus

¹ Tsawee dafa tæta a dî mbeedæ tæ æna taala. Ko nanæn mbæ a deesæ wa, niya ndikrha aten ængya kedee na Chinæm kæla sæsæniirha tæ ængya na bæbee.

² Sændi niifa hu Kæræsti huraya kumkap fada mbærgha dæ tærang nanda talara dæ yi mahan. Ko hu farha ko mbæ hu farha wa, mbi sændæ wa, kæl Faara ndæn sængga ndæn.

³ Kæla ndaani, sændi niifdiya, ko hu farha ni, ko mbæ hu farha wa, mbi sændæ wa, amma Faara ndæn sængga ndæn,

⁴ kula sændæghænsæ tærangga Faara a mbærha dæ na ngga a talara. Sækdæ ængya mbuwa næn mbang thlækrha, tur ænggini mbuwa na niifa mbang kalasæ atenggæn.

⁵ Ni taala aten niifdiya, amma mbi taala a altenna wa, kæl aten yamid shembed na.

⁶ Kæsær ko nana mid na taala, mbi tsaurha nura wa, kæsær kækafek ndæn niya thlækrha. Amma mbiya ndikrha kaan atenggæn wa, kæsær mbæ minna sæ a falgha niifa nggi ma 'ya nanæn hu tsawud na wa, nduwa sæk næn ahu labar na wa.

⁷ Kæsær ni dæ taala tæ ænwultenggini kedee na nda, thlænæn nda ndaha bæ hu

thlu fadna, tæthlænda Sheetan ni thlænna nda bæ ka bægha sæsæerha tæ kæm 'yadæ taala næn fa.

⁸ Kæræta mahan nggi a hwan Faara ka a ndæghæghæn hai tæghæn.

⁹ Amma nggæreghæn sæ, "Nggayid na tsuwodæ, sæsæmnggit na næghæn manggæn hu yamid shembe." Tsaunæn kee, niya nggær taala kaan tæ wutsæfayirha aten yamid shembed na, tæna sæsæmnggit Kæræsti tsaurha a tenna.

¹⁰ Tsaunæn kee, nggæmfi fa tæ yamid shembed na, tæ 'yaara, hu kætælla fa, hu sæsærha, hu billarha kæsær ka Kæræsti. A sayidfi mbuwa ni tæ shembe, hu sayidfa ni, ni naarha tæ shembe.

Billad Mbulus ka fa takkwaya na a Koronti

¹¹ Ænadî nuryirha, amma kunni keegha sahai. Kunni kæm kamngga a fal nggi nun. Ko nanæn mbiyi a mii 'ya wa, tsauka tæ ndaarha mamngya fa takkwaya Yeeso na yinun kal nda nggi wa.

¹² Tsaunæn kee, ænadî ænwultengya hangga ahur nun, kæræs ni hu æna tar na. Ænwultenggini ya pær ndan tæ ndaarha nggi tæthlænda Yeeso ni yi kækafek.

¹³ Hu yanggi kwamanggi ni kyadgha ndaarha mbuwun tal tæ fingya kæn hwan Faara? Kæsær ka karang ni kun fa a thlar dún nggi tæ wudæbæla wa? Nanæn kee, chehema dimid dædæ ya!

14 Nanənya, ngwadi fa na weng tala ni kun yi mahan. Mbiya kətəlang kun wa, kəsər kun ndəna minna, mbə wudəbəl nun wa. Kamngwa wundakhnaya tər rəfəd chinggindan nda wa, amma chingya ndəna tər rəfəd wanggindan.

15 Nanən kee, ni tək mbənda fa a bəlang di 'ya nani təghən ha heu tə altenna ka a danggi kun sə. A nggəmdi kun kaan, nun thlahang nggəməndə da hadə wa?

16 Nun a nggəm fa tə nggi, tə ndaarha tsaukwi haghən a kun wa. Amma na niifa ndaarha ənang ni thlərbuyirha kun, wal yi kun tə kwaman nggabaarha.

17 A hur nafini thlənang ni kun də na yanda sə hukka kun wa?

18 Hwandi Titus a dəgha thləman nun də, thləndi wanma nəm də a samadghən. Nduwa huk na Titus kun wa? Mbə Səsəna tal na a laf kəm wa? Mbə kwamana tal nəm a takkwarha wa?

19 Nuwun a numad ndaarha nan a thlang fad nan sə a har nun wa? Awo, naghan a ndikrha kəla na mid Kərəsti ndiyim a mbed Faara. Shayina nggəm ni, kala 'ya nəm a ənaarha, nan a ənaghən ka a danggən kun sə.

20 Kəsər niyi a tərəmənda, a badiəba, mbi ba wal kun kəla na minna wa, kun kəm mbun ba wal nggi kəla na mid nun wa. Niyi a tərəmənda asəmha naghə yanda sə, tə sərəkra, tə hufriha hura kaan, tə

nggəm alteena, tə səb thləma, tə kiki ndan, tə manang alteena, tə kakyathlanga.

21 Niya tərəmənda a nggər di wutta thləmad nun də, na Faar na a tse ngguchit a mbed nun, tə kəm səbgha hurna də kəsər ka fingya ənaghə dimiyirha kaar, malang ngwanda dimiyid ndan wa, ən tsanda, tə əna kulafayirha, tə ən shilee kyana nda sahai.

13

Nggəmi kəs thləmad Mbulus

¹ Yandiya ndəna wii tal na yi mahan a thləmad nun də. Kəla ndaana dəleewar Faara, "Təta ni a kyaghə 'ya ba a mii shedawaya səri nduwa mahan."

² Hu wii tal na yi səri 'wadi teena kəsdi thləmad nafini ənaghə dimiyirha tə fingya heu a malangganda əna dimiyirha. Nanənya mbuwani a thləmad nun, niya nggər kəs thləmad nun, kəsər a badiəba mbə niifa sə hərəkrha ma tsətsəlla wa.

³ Na minnun sə a kyadang ndaarha ni kun na Kərəsti a ndikrha tə nggi. Mbə kədeng nən shembe hu ən ənadghən a fad nun wa, amma nəghən tə səsəmənda fa ahur nun.

⁴ Ko tawang na nda də hu yamid shembe aten kadirha, amma tə səsəmənda Faara ni nanən tə yibrha fa. Ko nanən mbəm tə shembe ahurghən wa, amma tə səsəmənda Faara nəm a tsaurha təghən ahu taara nan a ənaarha a kun.

⁵ Kəkəraman fad nun ko nuwun a takkwa Yeeso

Kərəsti tə kəkafek, nama naarha kəkərang nda fad nun. Sənggunsə tə ndaarha na Yeeso Kərəsti ahur nun wa? Amma a mbə Kərəsti ahur nun wa, tsaudə fəldun hai hu kəkərrədi.

⁶ Niyi a shiteena nun a səndasə fəlwum hai hu kəkərđi wa.

⁷ Amma naghan a hwan Faara nun də əna 'ya mbuwa ngga. Mbə ka a nagma fiya ndən tsauka kəla pedna fad nan hu kəkərrədi wa, amma a sənunsə ənadun əndi kamngga, ko nanən asəmha nəghəm a naghən fəldəm hai.

⁸ Kəsər mbə 'yasə nəm ənang nda kəkafek fa wa, amma kəl a kəkafek kee.

⁹ Nan naarha tə wutsəfayirha fa a mban tə shembe fa wa, amma kun nuwun tə shembe fa. Naghan a hwan Faara a tsawun lələgđa kəla nanun kaar.

¹⁰ Ndəghən dani niya chireethleng ənggini kun hai ya nggi kula naarha a thləmad nun, kəsər a bədiba, nən ba tsawee fa ne ngyangthlang a kun ni tə səsəməndədi fəree na Faara a fərang kaali ni kun, mbə a weleng nggi kun də wa.

Mii ngwala nda ən Mbulus

¹¹ A mii ngwaladghən shayina, kəl fara səmən. Djitima tsawun lələgđa kəla nanun kaar. Səghama hwandəna. A tsauka numan nun tal tə ndan, tsawama dədəm tə ndan, hu tsaurha kiya Faara na tə nggəmnda tə dədəmnggirha nən tsaurha tə kun.

¹² Ndaman 'ya ndan fa tə fəbrha yi nggəmnda na chahal.

¹³ Nafiya Faara na chahal heu a ndang'ya kun fa.

¹⁴ Ngwa tsauka nggayid Chinəm Yeeso Kərəsti, tə nggəmnda Faara, tə wumten tsawud dədəmnggit Səsəna Tə pedənda tsauka tə kun heu.

Nggalatiyaya

*Deleewar Mbulus chireeth-
leng nan Nggalatiyaya dā*

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Mbulus, tēthlōnda Yeeso Kārēsti, mbē nafiya nduwa niifa aagha nggi wa, amma Yeeso Kārēsti tē Faara na Chindī, thlengga Yeeso sē ahu mārā.

² Shayina na heu na a thlēmanna kanda a ndang 'ya fatakkwaya kēngya hwan Faara fa na a Nggalatiya.

³ A tsauka nggayirha tē dēdemnggirha yi Faara na Chindī tē Chinām Yeeso Kārēsti tē kun.

⁴ Ndēghānni fērga yibēdghān ka dīmiyid nēm a hērghanggān kēm ahu kēshiid mbēlfēddī nanēm sē ya, kēla sakhna Faara na Chindī.

⁵ Fēraman mamnggirha Faara pakwandē. Atsaukake.

Labara na Mbēnggān tal ni

⁶ Kēs ānwulteena nggi. A hu bēngya ngguchit na minnun sē a malanggun Faara wurgha kun tē nggayid Kārēsti kēkar. Tērga minnun kyaharra hu weerinda "Labara dē na Mbēnggān" pak.

⁷ Amma kēkafek mbē "Labara sē na Mbēnggān" pak wa, amma na nafiya sē na a tsang teena kun na mindan sē a mbedeng ngganda kēkafekkid Labara hai na Mbēnggān yi Kārēsti.

⁸ Amma kō kēmni, nduwa tēthlōnda Faara a talara hai, a pērang labar Faara kun pak ma yandīya, na Faara a shi-wang nda.

⁹ Kēla 'wa nan teena pēr dan ndēn kētēm, niya nggēr pēranggān kun, a pērang ni-ifa labara kun pak ma yandī pērang nan kun ya, na Faara a shiwang nda.

¹⁰ Nana minnasē a thlēgha fiya nggi fa wa, nduwa Faara wa? Nduwa tamnggun ndaarha nana minna sē a thlāk 'ya ni na a mbēnanggān fiya wa? Awo, andam niyi a thlāk 'ya na a mbēnanggān fiya kee, kam tsauki mafad Kārēsti wa.

Wurna Faara Mbulus

¹¹ Shayina, na minna sē a sēnunsē, labardi na Mbēnggān pēr ni kyawa bā a mii niifa wa.

¹² Mbē a har niifa thlēni labardiya wa, tē kēm mbē niifa ni tsahegha ndēn ha wa, Yeeso Kārēsti tē altēnggān kedēegha ndēn.

¹³ Sēk dūn tur tsawud na kaar tam ni a takkwa Yahudaya, sēsang ni fatakkwaya Faara, har na minna sē na a bēlanggi kanda.*

¹⁴ Sēndūnsē kal dī fīngya shayina tsēnan sē hu takkwa Yahudaya aten sērēk ēntin chichi yi nēm.

¹⁵ Amma Faara tē nggēm ndēghān wurghān nggi kapa na nda nggēt nggi, aah dē nggi hu nggayidghān, tēkdē mbēnda fa

* 1:13 1:13 Tar Fathlēngya Yeeso 8:3; 22:4-5; 26:9-11

¹⁶ kedee Wanggən təni pər labara atenggən a pathlang nafiya mbuwa Yahudaya. Katəra nən hai kee, tsahanggi mee niifa wa.

¹⁷ Dəwi Urshalima də a thləmad fathləngya də 'wagha ma nggi wa, amma kəs kwamana ni a chehweed Arabiya də, tsəbaku wudi a wupəri Ndimaska ba.

¹⁸ A kwasamad huraya mahān ndən dəni a Urshalima də, di na Mbiturus. Tsawi təghən yi bəngya kumkap tuf.

¹⁹ Nawi fīngya fathləngya wa kəl Yakubu wanman Chinəm.

²⁰ Əndi chireelth ni kəkafek ni, mbiyi a nggabarha wa, a mbed Faara thləkni ndən.

²¹ A kwasamadghən wii ahu Chehweed Suriya də tə Kelikiya.

²² A sayiddi fatakkwaya Yeeso na ahur Kən hwan Faara na a Yahudiya, səngwanda nggi tafan ndan wa.

²³ Sək fiya ndaarha, "Niiḏa ni tamngga səsang kəm ya ndəghənni na a thlək labar fərkəkafek na midghən bəlang nda kaar."

²⁴ Fal nda Faara kəsər ka nggi.

2

Fīngya fathləngya Yeeso thlənda Mbulus fa

¹ A kwasamad huraya kumkap fada nggəryi wutta a Urshelima də. Nggi tə Mbarnaba wudgha də, tahang nggan Titus hadə kəm.

² Dəghi mbədədə kəsər Faara ndən kedeegha ndən

ahu səsəna 'ya na midghən a əne. Səl ni a mbədə də tsawan hai tə shīngya Kən Faara bəbee. Thləghang Labar dani kanda na Mbənggən yandi pərang ni fīngya mbuwa Yahudaya. Na minna sə a sənīsə nadə pəpəla dan na tsaurha mere.

³ Pashid wiid na Titus, ko nanən tə Helenarha ni, mbə niifa sə ndangga tətani a thləng muwa nda wa.

⁴ Thliigha labar da sə ya kəsər ka fīngya shayinəm fa nggabaya kyagha ba bəbee. Kyana nda ba ka səbang ngganda wal alteena də nanəm təghən ahu Yeeso Kərəsti, na mindan sə a tsawang ngganda kəm mafaya.

⁵ Amma nggəməng ngwan kanda fa ko ngguchit wa, kəsər na minnan sə a kəs kəkafekkid labar da nan ha na mbənggən ya ka kun.

⁶ Amma fīngya kamngga a na nda mamngya, mbə 'yasə djidegha tə wunni kanda wa. Mbə Faara a tattaha wa. A hur mamnggini mbə 'yasə chik nanda aten labar na wa.

⁷ A meyedghən, tər nda ndaarha fərena Faara taara na a pərang labar da ni na mbənggən ya a fīngya mbuwa Yahudaya, kəla fərang nən taara Mbiturus a pər labara nən na mbənggən a Yahudaya.

⁸ Kəsər Faar dani ənagha taara ahur Mbiturus kəsər a tsauka tə thlənda Yeeso a Yahudaya, ndəghən ənagha taara kəm ahur na a tsawi təthlənda Yeeso a nafiya mbuwa Yahudaya.

⁹ Nda Siman Mbiturus, tə

Yakubu, tə Yahaya kandani sənna nda fərang nanda mamnggid fatakkwaya kanda, thlə kanda fa kan tə Mbarnaba tə hura tətəl. Nggəm dan fa a dan thləghang labara Faara fingya mbuwa Yahudaya, kanda kəm dənda a thləmad Yahudaya də.

¹⁰ Ndangga nda kan a nan naarha dal fa yamiiya in kee, nggi kəm ənda ni na mina a ənee ya ka kətəm.

Yanang Mbulus Mbiturus a Antakiya.

¹¹ Bana Mbiturus a Antakiya ba, tərgha yanang di hu yidghən sə, kəsər ka 'ya ənanən mbuwa ngga.

¹² Kapa na fingya yini thlənna Yakubu kanda səla ba, na Mbiturus yakh həb ənnarhami tə fingya mbuwa Yahudaya fərgha kəkafek. Amma a kwasamaddi səlna nafina ba, tərgha kyanggən fadghən mu nggərwa həb ənnarhami tə fingya yini mbuwa Yahudaya wa, kəsər nəghən a tərəm nafiyini na mindansə a thləng muwa nda nafiya mbuwa Yahudaya.

¹³ Nanən kee, fingya Yahudaya na Kərəstaya takkwanda thlərbuyid Mbiturus, tsang teena nda Mbarnaba kyangganda hu thlərbuyid ndan hai.

¹⁴ Amma kəla ni hai mba nda a takkwa kəkafekkid labar Faara wa, ndanggi Mbiturus a mbed ndan heu, "Tsaunən tə Yahudarha ni sa, malangga

takkwa ngyakhkya Yahudaya tsawana kəla nafiya mbuwa Yahudaya. Kama kəm na a kyang nafiya mbuwa Yahudaya ahu əntin Yahudaya hai?"

Hərghang nda Yahudaya tə fingya mbuwa Yahudaya

¹⁵ "Kəm kyab Yahudaya nggətgha kəm, mbə fa dimiya kəla nafiya mbuwa Yahudaya wa.

¹⁶ Təkkee, səndəm sə mbə niifa narha chahal a mbed Faara ka nanən a takkwa deleewar ngyakhrha Musa wa, amma kəl fərkəkafek a Yeeso Kərəsti. Nanən kee, kəm kəmda fər dəm kəkafek a Yeeso Kərəsti nəm a naarha chahal hu Kərəsti mbə takkwa ngyakhrha wa, kəsər a nadəm a əna taara tə ngyakhrha mbə niifa sə na naarha chahal a mbed Faara wa.

¹⁷ Ana min nəm sə tsawum chahal a mbed Faara hu fərkəkafek tə Kərəsti, ba nda wal kəm tə dimiyirha kəsər ka malang nəm takkwa ngyakhrha. Kyad nən ndarha kyang na Kərəsti kəm hu dimiyirha wa? Awo, ko ngguchit."

¹⁸ "A nadi a nggər tənang nda əngya chang ni hai kaar, tsaudi tə dimiyirha.

¹⁹ Kəsər ka tsahad ngyakhrha Musa tsaudi məmərə aten ngyahaddi, malang di əna taara tə 'ya na midghən tənə tsaurha yi Faara.

²⁰ Tawang nda suhurra fadna də tə Kərəsti. Nanənya mbə nggini tə tsaurha wa, amma Kərəsti ni na tə

tsaurha ahur na. Nanən kee, tsawuddi nani sə təghən yi farha yi kəshiddiya fər ni kəkafek tə Wan Faara, nggəmmgga nggi, fər nən altenggən ka nggi.

²¹ Kalwi kəshibu tə nggayid Faara fa wa, kəsər ana dəm a wal nggayirha hu ngyakhrha, tsaudə mərgha Yeeso ka kee.”

3

Takkwa Ngyakhrha nduwa fərəkafek a Yeeso wa.

¹ Kun nurya Nggalatiyaya, wun mbəlfēegha kun? Kyadang di ndən kun a pəpəl mərra Yeeso Kərəsti aten kadīirha.

² Nanənya na minna sə a tsahang mee ni kun tətəl kee. Thlənun Səsən Faara ka labar ngyakhrha Musa wa, nduwa fər nun kəkafek ka labara sək nun aten Kərəsti wa?

³ Tur nuryid mani əna nun ya? Katərang nggun tsawun nun hai hu Səsən Faara, amma kama na minnun sə ngwalang nda hu tar thlu farha?

⁴ Səsən nun aten əngya hangga tsaudə ka kee wa? Kəkafek ni tsaudə ka kee wa?

⁵ Niya nggər tsahang mee kun ha, fərang na Faara səsən nggən kun, əna ənwultengya nən ahur nun, kəsər ka nanun a takkwa ngyakhrha wa, nduwa kəsər ka fər nu kəkafek tə labara sək nun aten Kərəsti wa?

⁶ Kəlaman Ibrahim, “Fərdə kəkafek tə Faara, ndən thlədang na Faara ahu tar nggayidghən hai.”

⁷ A sənunsə, nafiya fərgha kəkafek a Faara tsau nda wangya Ibrahim.

⁸ Labar Faara na chichirethlee hai ka kətəm kyaddə ndaarha fīngya mbuwa Yahudaya, na Faara thlə kanda fa kəsər ka fərəkafekkid ndan. Ndən pərang na Faara labara Ibrahim na mbənggən tə ndarha, “Na fiya heu a wal parka hai a fadwa”.

⁹ Nanən kee, fīngya fərgha kəkafek tə Kərəsti na nda a wal parka heu nda Ibrahim, kəsər ka fərəkafekkidghən.

¹⁰ Amma kala nafiya mbərsagha tə ngyakhrha shiwang nda kanda. Kəsər nəghən chichirethlee hai tə ndaarha, “Kala niifa ənawa taara tə 'ya na ahu ngyakhrha Musa heu shiwang nda.”

¹¹ Nanənya nəghən a pəpəl tə ndarha mbə niifa wal nggayirha a nadə a takkwa ngyakhrha Musa wa, kəsər ndagha dēleewar Faara, “Kala niifa natə nggayirha fa, nən a wal hərəkrha a fərdə kəkafek tə Faara.”

¹² Kwaman fərəkafek nəghən pak ma takkwa ngyakhrha, kəla ndanən, “Kala niifa ənagha taara tə 'ya ndana ngyakhrha nən wal yibrha.”*

¹³ Amma nanənya Kərəsti pəl də kəm ama shiwid takkwa ngyakhrha, tərang də dimiyid nəm də, a kwasamaddi tawang na nda də a ten kadīirha, kəsər nəghən chichirethlee hai

* 3:12 3:12 Livitikus 18:5

tə ndaarha, “Kala niifa waghang nanda də a urad dərfa shiwang nda a mbed Faara.”

¹⁴ Ahu Kərəsti Yeeso ni, fərangna Faara parka a nafiya mbuwa Yahu-daya tə tur parka fərang nən Ibrahim, kəm na fa fərkəkafekya, hu kəkafek tənəm wal Səsəna tə Pedənda dəfna Faara miighən.

'Ya ndəghang ngga pathlang nda Ngyakhrha hai tə dəf mii Faara

¹⁵ Shayina, niya fərang ənsakhrha kun aten əngya səsən nun sahai, ana nafiya sə səri kənannga 'ya hai təkəm nggəm nda fa a tsauka kee, mbə niifa sə na mbedəng hai wa nduwa fahwanggən də wa.

¹⁶ Faara dəf də miighən tə Ibrahim a chichiyighən. Ndawa Deleewar Faara, “Chichiya wa,” a fiya hangga, amma “Chichidwa,” tal ni kee. Chichidfiya Kərəsti ni.

¹⁷ 'Ya niya ndaarha, dəf Faara mee tə Ibrahim təkəm tsaudə kee. Bagha nda ba tə ngyahad Musa akwasamad huraya 430, mbə mbang mbedəng nda dəfmidi ənana Faara kətəm wa.†

¹⁸ Andam tsaudə əna taara nəm tə ngyahad Musa tənəm wal parkaya Faara, kam parka yini ya mbə barha thləmad nəm ba kəsər dəfmi Faara wa. Amma Ibrahim aten dəfmi Faara ni wal nən parka.

¹⁹ Ana də kee, kən bana nda ba tə tsahad ngyakhrha

Musa? Chik na ndan tə tsahadda ha ya ka a kyad dimiyid fiya nən a pəpal. Bana nda ba təghən a kyat ndarha nən na nda a əna taara sə tə fardədə na chichiya Ibrahim a barhaba, nanən ndəghən ni dəfna nda miidi atənggən. Fathləngya Faara ndən fərgha ngyahaddi ya, a har niifa hai na a pathlang nda niifa tə Faara.

²⁰ Nanənya tə tsaurha a pathlang nəm nən thlaara ana fiya hangga a kənanng pathla hai. Amma Faara na tal ənawa taara tə tətsaurha a pathlanga, a sayiddi dəf nən mee a Ibrahim wa.

'Ya na mid Faara a tsauka Deleewar Ngyakhrha

²¹ Na ngyakhrha əna təsaryirha tə dəfmi Faara wa? Awo, sam mbə kewa! Kəsər andam na ngyahaddi fər weerinda yibrha, kam nəm wal nggayirha hu ngyakhrha.

²² Amma ndagha deleewar Faara, kəshiiirha heu na nda a kamu səsəmnda dimiyirha, nanən thlədəm dəfmi Faara yi hərəkrha hu fərkəkafek tə Yeeso Kərəsti.

²³ Amma kapa na sayid fərkəkafek barhaba, ngyahaddi ya kənanng də kəm kəla porsənaya, kəl sayiddi na fərkəkafek a kyarhaba.

²⁴ Nanən kee, ngyakhrha kəlagha kəm ha kapa na Kərəsti barhaba, ndəghən lafgha kəm tənəm tsaurha tə nggayirha a mbed Faara hu fərkəkafek.

† 3:17 3:17 Kyarhaba 1240

²⁵ Nanənya bana fərkəkafek ba, mbə ngyakrha ni a kəla kəm ha balwa.

²⁶ Nanənya tsaudun ka wangya Faara kəsər ka fərkəkafekkid nun hu Yeeso Kərəsti.

²⁷ Kəsər kun heu əngananda mbaptisəma kun hu Yeeso Kərəsti tsaudə kaldun Yeeso Kərəsti fa.

²⁸ Balwa aarha sə tə Yahudarha nduwa fingingya mbuwa Yahudaya wa, mafarha nduwa niifa mbuwa mafarha wa, həshnefa tə nuneefa wa. Nanənya kun heu nuwun tal hu Yeeso Kərəsti.

²⁹ A tsaudun yi Kərəsti, tsaudun ka wangya Ibrahim. Nun a har langad əndi dəfna Faara miighən aten Ibrahim.

4

¹ Niyi a ndaarha, tə har langaarha a bəldə wundakhne, kalwa mafarha wa, ko nanən əngya heu na ahur wuri di yighən ni.

² Nən narha ahar niifa kərang ngga sə ta far dəfə dəfna chin miighən.

³ Nəghən kee kəm tə kəm kapa nəm sən kwaman Kərəsti, nəghəm kəla wundakhnaya, mafaya ni kəm hu səsəngya səsən kəshiddiya.

⁴ Amma a sayiddi bana fardə ba, tərgha thlənənggən wanggən ba nggətəna nuneefa, nggətəna nda kamu ngyakhrha Musa.

⁵ Ka a hərhanggən fingingya na a kamu ngyakhrha tənən tsang kəm wangya Faara.

⁶ Nanənya tsau nəm wanggighən, ndəghən ni thlənang

na Faara Səsən wanggən ahur nəm hai. Səsən diya aaghən Faara, "Abba, Pəpa."

⁷ Nanən kee, bal wa mafarha ni sa wa, amma wan Faara. Tsaunən wee ni sa yi Faara, tsawod Faara tə har langadghən.

Billad Mbulus kaan aten Nggalatiyaya

⁸ Kaar, səngwa nun Faara, nun naarha tərang shilee dəhaya in təkəm tsawun mafaya a fingingya əngya mbuwa faarya.

⁹ Amma nanənya səndun Faara, nduwa ndam kəm sən Faara kun, kama nda nun nggər wutta ahu səsəmnda səsəngya kəshiiirha də mbuwa tə shembe? Kama nun nggər tsaurha mafaya a ndəghən fadən?

¹⁰ Nun kəs bəngya ha, tə ndəriya tə sayi tə huraya.

¹¹ Niyi a tərəmnda ka kun. Tsaudə səsanna mere ni sani fa ka kun.

¹² Niya hwan kun shayina, tsawama kəla nggi, kəsər nggi tsaudi kəla kun, mbə 'yasə 'wanun əne fa mbuwa ngga wa.

¹³ Səndunsə sayiddi nana fadna bəe, ndən pərang ni labara kun na mbənggən a katəra bad na ba.

¹⁴ Ko nanən beerha faddi kyana billa də kun fa kaan, malee wun nduwa kar nggi nun fa wa. A meyedghən thlədun nggi fa kəla təthlənda Faara a talara hai, nduwa Yeeso Kərəsti fa tafadghən.

¹⁵ Tək dun mbənda fa kaan a fardī! Nanənya, ai wutsəfayiddi əna nun ka

nggi? Səndisə a fardī anadə a ənaarha hai kam kədfang dūn yiyi nun hai fəree kənun.

¹⁶ Tsaufi təsar nun kəsər thlēghang ni kəkafek kun wa?

¹⁷ Nafiniya kəs nda kun ha ngga, amma mbə hu kwa-mana na ngga wa. Mbə mid ndan sə a wum teena nun tə nggi wa tənən naarha kala 'ya heu non naarha dərha thləman ndan də.

¹⁸ Ana niifasə na midghən sə a ənang 'ya nən kun na ngga nəghən ngga; malaman kanda ənaghən nda kətsar, mbə kəl nani a thləmad nun wa.

¹⁹ Kun wanggina, katəra səri ni nanənya niya tək hatta nggətənun fa, tə kəm niya dərha mbeedə tə tur səsaddiya kəl ma tsau Kərəsti ahur nun.

²⁰ Andam kwang niyi a thləmad nun nanənya, kam niya kyakhrang uradna hai. Kəkafek billadi kaan ka kun.

Karapu aten nda Hadjara tə Saratu

²¹ Pəremadghən, kun na minnun sə takkwa ngyakrha deleewar Musa, səkkun əndi ndana ngyahaddi wa?

²² Kəsər nəghən chichireth-lee hai tə ndarha, wangya Ibrahim səri ni həshya, tal wee nggət na mafarha, tahadghən kəm wan nufi na tə altenggən.

²³ Wan mafad nufi, nggətgha ndan kəla nanda nggət wundakhnaya. Amma tahad wandi na nggətna nufi na tə altenggən nggətgha ndan hu dəfrha mii Faara.

²⁴ Nishyini kyab ya tsau nda ən sakhrha aten dəf mii Faara səri. Nuneefa yi tal, Hadjara, ndən tsauka wumnda Sənai thləna fiya ngyakhrha sə kyangga kanda hu mafayirha hai.

²⁵ Nanənya Urshalima nəghən kəla wumnda Sənai ahu chehweed Arabiya, kəsər ndəghən tə wang-gighən tsau nda mafaya hu ngyakhrha.

²⁶ Amma tahad nufi, Saratu ndəna ameyed Urshalima na a talara, nəghən tə altenggən, təkəm manəm ni.

²⁷ Kəsər nəghən chichireth-lee hai tə ndarha, "Əno wutsəfayirha sa nuneefa na kwarenga mbuwa nggəta, tərang urad wa sə huhwana sa 'wa wagha tək hatta ngəta fa, kəsər wangya nufi malna chimadghən tsənda hangga, kal nda wangya nufi na chimadghən sə."

²⁸ Nanənya shayina, kun kəmda wangya dəfmee ni kəla Ishaku.

²⁹ Kəla nanən kaar wandi nggət nanda yi thlu farha thləng də wanda fa nggət nanda tə səsəmnda Səsən Faara. Ta weeriba ya nəghən kee.

³⁰ Amma ndagha labar Faara kən? "Rəwu mafad nufiya tə wanggən, kəsər mbə wan mafad nufi har langaarha kyab tə wan nufi mbuwa mafarha wa."

³¹ Nanən kee shayina, mbə wangya mafad nuda ni kəm wa, amma wangya nuda ni mbuwa mafarha.

5

Wal alteena hu Yeeso Kərəsti

¹ Kəsər Yeeso Kərəsti ndən hərəhangga kəm tənəm tək mbənda fa tē wal alten nəm. Nanən kee, ishama tē kanglanggirha hu fərkəkafek. A nggəm dūn fa nggər wun tsaurha mafayirha hu ngyakhrha Musa wa.

² Kama thləmarha hai, nggi, Mbulus, niya ndang nda kun, a nggəmdūn fa thleng muwa nda kun wa, tsaudə mbə 'ya sə dang na Kərəsti kun sə wa.

³ Niya nggər ndang nda kun, kala niifa nggəmnngga fa thleng muwa nda, tsaudə tətə ni takkwa ngyahad Musa nən.

⁴ Kunna na minnun a wal hərəkrha nun a mbed Faara non a takkwa ngyakhrha deleewar Musa, tsaudə kyang dūn alten nun sə hu takkwa Yeeso Kərəsti, nuwun inggun ma nggayid Faara.

⁵ Amma kəm na hu Səsəna nəghən a kukwasang kəm fa ka a thlə nggayid Faara nəm tē fərkəkafek dəf nən miighən.

⁶ A nadəm a takkwa Yeeso Kərəsti nda thleng nanda muwa kəm nduwa thlengwa nda kəm wa mbə 'yasə ahurghən wa. 'Ya kamngga ndəna fərkəkafek tē nggəm ndan kee.

⁷ A katəradghən kun a dərha mbeedə kaan, wun 'yadangga takkwa kəkafek kun fa?

⁸ Huwuddiya bəwa bə a thləma Faara aagha kun wa.

⁹ Mekhna ngguchit nən safang nda mburodi.

¹⁰ Mbərsadi tē Chinəm ndən mbuwa nun sək mii niifa pak ma yina. Yandī na a billa kun ya na nda ngwang kumarha sə, ko ndəghənni wun.

¹¹ Shayina, andam bəl yi a pər labar Faara aten thlee muwa, kəla ndana fingya niyi a ənaarha, kama bəlna nda a səsəerha? Andam bəlwi a pər labar hərəkrha hu kadid Kərəsti wa kam tsaukwi ən kii saara a fingya.

¹² Niyi a ndaarha nafini na a billa kun ya a nggushi tsau nanda firya.

¹³ Shayina, aah nanda kun ka a wal alteena nun, amma a tsawang dūn wal alten dī ya tsawun hu səsəmnnda dimiyirha wa. A meyedghən ngwa tsaakwa nggəmnnda ahur nun non a ənang taara ndan.

¹⁴ Kəsər ngyakhrha Deleewar Musa nəghən aten labara tal, ndəna, "Nggəmu tuladwa kəla alten wa."

¹⁵ Amma ana dūn a kət ndan, kun a kii ndan. Kwarama, nun a bəlang nda ndan.

Səsən Faara tē yi thlu farha

¹⁶ Nanən kee niya ndang nda kun ana Səsən Faara a laf kun, mbun əna tar thlu farha wa.

¹⁷ Kəsər 'ya na mid thlu farha mbə ndəna mid Səsən Faara wa, Səsən Faara kəm mbə midghən sə 'ya na mid thlu farha wa. Kanda kyab na nda a yanda tē ndan, nanən kee, mbun mbang əna 'ya na minnun wa.

18 Amma ana Səsən Faara ni a kəla kun ha, mbun nggər naarha a kamu ngyakhrha Musa wa.

19 Tar thlu farha nəghən a pəpəl, bəreukirha, tə kulafayirha, tə suna ən kəshiirha,

20 tə takkwa dəharha, tə thlərfayirha, kar ndan fa, tə sərakkirha, tə səbrha hura, tə nggəm alteena, tə ndəkrha hai tə ndan.

21 Tə kəs ndan hur, tə sa mbaala, tə fingya əngya, niya kəs thləman nun kəla 'wani ənang nda kun kaar, tə ndarha nafiya na a əna tur əngginiya mba nda wal kutəryid Faara wa.

22 Amma 'ya na Səsən Faara ənaarha ndəna, nggəmnda, tə wutsəfayirha, tə tsau dədemnggirha, tə kərəsta, tə hakkilo tə nggayirha, tə kəkafekkirha.

23 Tə sammayirha, tə kəs alteena, mbə ngyakhrha sə 'yadagha əngginiya wa.

24 Fingya na yi Yeeso Kərəsti tawang nda ən thlu farha də tə ən mbəfeeya heu aten kadīirha. Balwanda nda a takkwa tur əngginiya wa.

25 A tsau dəm yi Səsən Faara, tama wiim hai kəm tə Səsən dī.

26 Ana dəm a taala wa. Ana dəm a səbang hur ndan də wa. Ana dəm a suna ən fiya wa.

na ngga. Amma ənamadghən tə sammayirha, kəsər nun də mukturha hu kəkərta hai kəmnda.

2 Daman ndan sə, anadun a dang sə ahu 'ya kiya lədang nun ngyahad Kərəsti.

3 Ana niifa a numad ndaarha ka niifa manggən, amma mbə kewa, huk nən altenggən.

4 Kowunni kəkəranggən targhən, a nagma a taala a tafadghən, mbə kəl kəkərang nən altenggən tə shadghən wa.

5 Kəsər kowunni nən a tər rəfəd altenggən.

6 Kala niifa tsahang nanda labar Faara ha, nən ndəghang ənggighən hai na ngga tə niifdi tsahangga ha.

7 A nggaba dūn altennun wa. Kəsər mba ndəndəlang nda Faara fa wa. Na niifa wumang ənnarhami ahu 'ya həf nən.

8 Kəsər yandi həfgha yi thlu farha, nən a dang ahu mərta də. Amma a həf də yi Səsəna tə Pədənda nən a dang ahu yibrha də mbuwa ngwalarha.

9 Nanən kee, a təkədə kəm tə əna əngya na ngga wa. Kəsər a təkəwa kəm mal əngya nəm na ngga nanəm a ənaarha wa, na sayi bəyi bə nəm halth yi parka.

10 Nanən kee, a wal dūm kwamana, tama danggəm fiya sə heu, kəla shayinəm na hu Kərəsta.

6

Daman ndan sə

1 Shayina, a nadun niifa kyadə hu tar dīmiyirha hai, kun na tə Səsəna tə Pədənda wudaman hu kwamana bə

*Mii ngwala shawarid
Mbulus*

11 KƏLAMAN TUR
CHIREELTH'DI NA MƏMANGGƏN
NIYA CHIREETHLENG KUN
DƏ TƏ HARNA

¹² Nafiyini na a taala tɔ alten ndan, kanda ni na a ngyabang thlee muwa kun fa na mindansɛ ana kanda nda ngga. Na nda a ɛnaarha kee kɛsɛr na nda a tɛrɛm sɛsaddi na nda a kyarha sahai kɛsɛr ka kadid Yeeso.

¹³ Ko nafini thleng nanda muwa kanda, mba nda a takkwa 'ya ndaana ngyakhrha deleewar Musa wa. Na mindan sɛ a thleng muwa nda kun tɔna nda narha taala tɔ ndaarha kanda kyangga kun hu thlee muwa hai.

¹⁴ Amma nggi kɛm mbi tam taala tɔ altenna wa, kɛl aten kadid Chinɛm Yeeso Kɛrɛsti. Kɛsɛr sunanna heu tauɔa dɛ aten kadiddi, Suna ɛn kɛshiirha heu kɛm mɛrdɛ ahur na.

¹⁵ Mbɛ 'ya sɛ hu thleegha muwa nduwa niifa thlee wa muwa wa, 'ya kamangga kee a tsauka niifa weerɛnda nggɛtta.

¹⁶ Ngwa tsauka dɛdɛmnggirha tɔ nggayid Faara tɔ fingya takkwagha ɛndi thlɛk ni ya, kɛmda aten ka nafiya Isɛreela yi Faara.

¹⁷ A kwasamadghɛn, a nggɛr dɛn billa nggi aten ɛnggini bal wa, kɛsɛr kwad wundɛyini na a fadna ya, kyaddɛ ndarha mafad Yeeso ni nggi.

¹⁸ Nggayid Chinɛm Yeeso Kɛrɛsti, a tsauka tɔ sɛsɛn nun, shayina. Atsaukake.

Deleewar Mbulus a Afisaya.

Ten labaara.

Mbulus ndən chirethgha deleewar diya a sayiddi nanən ahu porsəna a Roma, asəmha ahu hurarha kumgit mikki a kwasamad nggətta Yeeso. Thlənang na Mbulus deleewar diya a Afisaya də tə numa ndaarha a ngwalang nda karatang nda, nggəra nda thlənanggən fingya də pak fatakkwaya.

'Ya na manggən ahu deleewar diya ndəna kwamana ənana Faara na a wumanggən nafiya na ahu kəshiiirha həu a kamu ngyakhrha Yeeso Kərəsti ba, mbə ma fiya kee wa, amma heu tə yibya heu ənana Faara a talara tə hweede.

Deleewar diya fərang də kaali fiya na a tsawa nda ahu kwamana na a kyad ndaarha tsau nda tal yi kəkafek, mbə ahu mee kee wa.

Ahu deleewar diya katəranggən tsə labaara hai aten wum teena, kyaddə kwamana wurna Faara nafiighən, kyadə kəm nggayidghən hu kwaman chakh dimiyid ndan ənang nən kanda, kyang nən kanda sə ahu ngyakhrha dimiyirha kəsər ka mərri Kərəsti Yeeso, tə dəf nən miighən hu tar Səsəna tə Pedənda.

A hu deleewar diya na karapuya sə kyadgha wum ten nafiya Faara tə Kərəsti. Saghang nda nafiya Kərəsti tə

fad niifa, Kərəsti kəm ndəna teena. Saghang nda kanda sə tə wuronga, Kərəsti kəm ndəna wutsamnda. Saghang nda kanda sə tə dəf sar kənna na tsauka tə shembe. Ənana Faara əndiya kəsər a tərang ngganda thləmnggən sə.

Əngya na ahurghən

Katəra labara 1:1-2

Tsaurha tə ndan tal hu Kərəsti 1:3-3,21

Kwamana na kyad ndaarha nəghəm tal 4:1-6,20

Mii ngwala labaara 6:21-24

Deleewar Mbulus chireethleng nən Afisaya də

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Mbulus, wurna Faara ka a tsauka təthlənda Yeeso Kərəsti. Niyi a chireethleng nafiya Faara də na chahal a Afisa, nafiya na a dərha mbeedə tə fərkəkafek fa ahu Yeeso Kərəsti.

² Ngwa tsauka nggayirha tə tsawud dədəmnggirha yi Faara na yinəm China tə Chinəm Yeeso Kərəsti a tsauka tə kun.

Parkaya yi Səsəna ahu Kərəsti

³ Tsau faala yi Faara tə Chin Chinəm Yeeso Kərəsti. Fərangga parka kəm a talara hai tə kala Səsən parka hu Kərəsti.

⁴ Kapa nən əna kəshiiirha, nggəm Faara kəm wurdə kəm ahu Kərəsti a tsawum chahal kula ən 'yaara hu yidghən.

⁵ Faara 'wadə teena kətəm na a tsawum fa wurayighən tə wumang nda kəm a thləmadghən ba tsawum wanggighən ahu

Yeeso Kərəsti. Əndani na midghən ya a ənağha, ka a mbənannggən kaan.

⁶ Nanən kee faala ma Faara kəsər ka mamnggit nggayidghən fərang nən kəm təkə ahu Wanggən nggəm nən.

⁷ Kəsər ka far Kərəsti ndən wal nəm pəla, ndəna, चाहंग nda dīmiyid nəm kəm də. Kəsər ka nggayidghən mulgha hai,

⁸ fərang nən kəm hangga heu tə thladwayirha tə sənda.

⁹ Nanənya kyadāng Faara səndəghən kəm na bəbēe aten Kərəsti, 'ya ənanən ka a lədaᅅnggən 'ya na midghən ahu Kərəsti.

¹⁰ A ləghəd sayi, na Faara a əna əngya heu na midghən, na Kərəsti a wumang əngya heu na a talara tə na a hweede nağha a harghən.

¹¹ Kəsər ka nanəm hu Kərəsti, thlə dəm langaarha a har Faara, kəsər kətəm 'wadə teena wurdə kəm, tsanggən əngya əna nda kəla na midghən ənaarha.

¹² Taama kəm Yahudaya 'wagha shiteena tə Kərəsti tama tsawum fal mamnggitghə nəm.

¹³ Nanənya kun mbuwa Yahudaya sək dūn labar kəkafek di kəm, labardi na mbənggən yi hərəkrha. A sayiddi fər nun kəkafek tə Kərəsti, fərang Faara Səsəna kun tə Pədənda kəla dəf nən miighən kətəm, tsaudə kəla ənsakhrha na kyat ndarha kun yighən ni.

¹⁴ Səsən tə pədənda ndən kyadāngga ndarha kəm dəf

Faara miighən a nafiyighən, ndən kyadāngga ndaarha kəm na Faara a fərang alteena fīngya tsauka yighən. Taama fal mamnggitghən nəm.

Hwan Mbulus Faara ka nafiya Afisa

¹⁵ Nanən kee, sək ni labar fərəkəfekkid nun fər nun a Chinəm Yeeso, tə kəm nggəm ndənun a nafiya Faara na chahal,

¹⁶ malanggwi usa Faara ka kun wa. Ni naarha hwan Faara ka kun kətsar,

¹⁷ hwan Faara ni Faara yi Chinəm Yeeso Kərəsti, tə Chindi na manggən, fərang Səsəna nən kun yi thladwayirha tə sənda tənun chik sənggən ngga.

¹⁸ Niya hwan Faara a inanggən hur nun də na kukwaryidghən nun, tənun sən təmani shiiten di aah nən kun ka kamanggən, tə kəm sən hangnda mamnggit parkayidghən dəf nən miighən a nafiyighən na chahal.

¹⁹ Niya nggər hwanda kəm tənun sən mamnggit səsəmdəghən kalgha mbərha mu, na a əna taara ahur nəm, kəm fərgha kəkafek. Səsəmdədi na əna taara ahur nəm, nəghən tal tə mamnggit səsəmdədi.

²⁰ Ndən ənağha taara ahu Kərəsti a sayiddi thləng nanda sə hu mərta, tə kəmda fərang də tsənggam tsaurha a yisəmadghən a talara.

²¹ A mbəda ni na Kərəsti a əna kutəryirha sə aten kutərya heu tə səsəmda, nduwa tə shembe tə kutəryirha.

Nəghən tə thləma kalgha thləma mu heu na nda a fəra, mbə hu kəshiddi kee ya wa, ta hu kəshirha də na bayi

²² Faara dəfang də komani a kamu sar Kərəsti, tsau də teena yi kutəryid əngya heu, ka a thlar Kən hwan Faara nən*

²³ na fadghən, nəghən lələgda hu Kərəsti, kəla nanən tə altənggən ləfang nən əngya heu.†

2

Thliirha sə hu mərə ahu yibrha də tə Kərəsti

¹ Kətəm nuwun məmərə hu səsəna, kəsər ka kar mii nun fa tə dīmiyirha.

² Takkwa dūn kwaman kəshiddiya əna taara nun tə 'ya na mid ənkaheerha. Ndəghən ni na a əna kutəryirha hu kəshirha, tə kəm na Səsənggən tə səsəmda fa aten kowunni mbuwa əna taara tə 'ya na mid Faara.

³ Kəm heu nəghəm kee kətəm, kəm a takkwa 'ya na mid thlu fad nəm, nəghəm a takkwa 'ya na mid fad nəm tə numad nəm kee, hu kiya kəsər ka ən ənad thlu farha, kəm kaar bad səbrha hur Faara a tennəm ba kəla nanən aten fīngya wangya kəshiddiya.

⁴ Amma na niifa hadang Faara fa kaan, tə kəm nggəmdəghən a kəm muldəhai,

⁵ ko nanəm məmərə ka dīmiyid nəm, fərang yibrha nən kəm sə heu tə Kərəsti.

(Kəsər ka nggayid Faara ni hərgəhang nanda kun.)

⁶ Thlənggən kəm sə tə Kərəsti Yeeso, fərang mbəd tsaurha na kəm a talara təghən.

⁷ Ənana Faara əndiya kəsər ka kəshirha na bayi a kyad nggayid ghənən mbuwa nəm mbang sakhkən, nadə kəmhai tə nggayid dī keeghən kyadang nən kəm hu Yeeso Kərəsti.

⁸ Kəsər ka nggayid Faara ni wal nun həəkrha hu fərkəkafek. Yəndiya mbə ka 'ya əna nun yi alten nun ni wa, fərra Faara ni

⁹ mbə ka əna taara wa, nadə niifa taala.

¹⁰ Kəsər kəm karid tar Faara ni, ənənən hu Yeeso Kərəsti tənəm əna taara na ngga, 'wanən fərang kəm ka kətəm a ənam.

Tama tsawum tal tə Yeeso Kərəsti

¹¹ Tsaunən kee, dalama teena hai tə tsawud nən kətəm kun mbuwa Yahudaya ni nggətgha kun aah nanda, "nafiya thleewa muwa" a mii fīngya aagha fad ndan, "nafiya thleegha muwa" (kulo hai mbiya thlee mu diya, yi thlu farha ni kee na nda ənaarha tə haara.)

¹² Dalama teena hai a sayiddi nanun ndəndəgha hai tə Yeeso, rongya ni kun mbuwun ahur nafini wurna Faara wa. Mbuwun ahur dəf miidi wa, tsawud nun hu kəshiddiya mbuwun tə shiteena tə kəm mbuwun tə Faara wa.

* 1:22 1:22 Dzabura 8:7 † 1:23 1:23 Kolosiyaya 1:18

13 Amma nanənya nuwun hu Kərəsti Yeeso, kun kətəm nuwun inggun tə Faara, amma nanənya banda ba tə kun tsau tə ndəghən fa ahu far Kərəsti.

14 Kəsər kərəsti tafadghən bang də tsawud dədəmnggirha kəm ba. Wumang nən Yahudaya tə fingya mbuwa Yahudaya tsawa nda nafiya tal, hu farghən irang nən də aten kadiirha, changgən kalman də hai ndəghangga kanda hai tsawangga kanda təsaryi.

15 Malanggən əna taara tə ngyakhkya Musa wumanggən Yahudaya tə fingya mbuwa Yahudaya tsawa nda nafiya tal. Ənanən ndən kee ka a tsawum hu dədəmnggirha.

16 Ənanən kee kəm ka a tangsanggən pathlang ndan kyab tə Faara. A tsawa nda farha tal hu mərəghən a ten kadiirha. Ndəghang də kanda hai tə tsawud təsaryiddi nana nda sə kətəm.

17 Ba dəba tə pərang Labara kun na mbənggən yi tsawud dədəmnggirha, a kun mbuwa Yahudaya na inggun tə Faara, tə Yahudaya kəm na tsau tə Faara fa.

18 Kəsər ka Kərəsti ni kəm kyab nəm mbang dərha thləmad Pəpa də hu Səsəna tal.

Kən Faara yi Chinəm

19 Nanən kee, kun mbuwa Yahudaya, mbə rongya ni kun balwa, kun nafiya ni na tə altendan heu tə nafiya Faara na chahal. Kun wangya wuraya na yi Faara.

20 Kun heu nuwun kəla kənna tənna nda aten mbukhrha kənna hai ənana fathləngya Yeeso tə annabiya, Yeeso Kərəsti tafadghən ndəna fer sar təndədi.

21 A hurghən ni Wumna təndədi heu tsəgha sə tsauka Kən Faara chahal yi Chinəm.

22 A hurghən ni kəm tənna nda kun heu ka a tsawun a mbərha na Faara sə tə tsaurha tə Səsənggən.

3

Pər Mbulus Labar Faara a nafiya mbuwa Yahudaya

1 Tsaunən kee, nggi Mbulus wan porsəna ka Kərəsti Yeeso ka kun mbuwa Yahudaya.

2 Səndisə səkdun labara aten nggayid Faara fəree nən tar diya ka a thlar kun ni,

3 kəla 'wani chireethleng 'ya hai keđena Faara ənwulteena ənanən.

4 A karatang dun əndi chireethleng ni hai, nun a walang 'ya sənni aten Kərəsti.

5 Amma kaar əndi na bəbee ya pərangwandan fiya wa, kəla pərang na Səsəna tə Pədənda fathləngya Faara tə annabiya na chahal,

6 ndəna, pər labaara na Mbənggən yi Yeeso Kərəsti, fingya mbuwa Yahudaya tsau nda fa har langaarha kəla kəm Yahudaya. Kəm tə kanda tsau dəm thlu farha tal. Kanda kəm na nda wal yindan kənaghən ahu dəfmi Faara a kəm hu Yeeso Kərəsti.

7 Tsawed nda fa tətə a əna tar pər labarda ni na mbənggən hu fərra nggayid

Faara tē səsəməndəghən na a əna taara ahur na.

⁸ Ko nanən nggini ngguchit ahur nafiya Faara na chahal, nggini fəree nanda nggayid diya ka a pər labar dani ahur nafiya mbuwa Yahu-daya aten Kərəsti mbuwa nəm mbang kirasang nda kənağhən.

⁹ Wurna nda nggi ka thləghang nggəni fiya heu kwaman di na bəbee bəbeng na Faara ka kətəm, ənağha əngya heu.

¹⁰ Na midghən sə nanənya nafiya na hu Kən hwan Faara, a pər sənda Faara nda dədāmən-dədāmən a kutərya tē səsəmənda ha a talara.

¹¹ Ənda na midghən Faara ya ka kətəm, lədfang də 'ya na midghən hu Yeeso Kərəsti Chinəm.

¹² Kəsər ka fərkəkafekkid nəm a ndəghən, nanənya ndənəm mbang dərha thləmad Faara də kula hərəenga.

¹³ Nanən kee, niya hwan kun, a mər fad nun hai ka səsaddi niya səsərha fa ka kun ya wa, səsaddiya kəsər ka a manangganda kun.

Hwan Faara ka nafiya Afisa

¹⁴ Kəsər ka kee niyi a bəra hai tē waded na a mbed Chindi,

¹⁵ ahurghən ni na fa wu-rayighən heu na a talara tē hweede a wal ka thləm ndan sə.

¹⁶ Niyi a hwanggən a fərang mamnggit kənağhənən kun tənən fərang shembe

nən tsawun tē səsəmənda Səsənggən a hur nun,

¹⁷ tənə Kərəsti tsaurha ahur nun hu fərkəkafek. Niya hwan Faara a non kanglang, kəmda non a tsərha hu nggəm ndan

¹⁸ tənun wal səsəmənda sənang nda hai, kun tē fingya na chahal heu, tənun sən hangnda nggəmnda Kərəsti, ndəna kəthləng ndəghən tē nzanggidghən, tē kudimnggidghən.

¹⁹ Tē kəm a sən nggəmnda Kərəsti nun, ko nanən mbəm sənang hai heu wa, ləgdun ngga tē sənda Faara.

²⁰ Mamnggirha heu yi Faara ni, na səsəməndəghən a əna taara ahur nəm, heu tē əngya mbangwa nəm hwanda, nduwa numawa nəm.

²¹ A tsauka mamnggirha tē Faara ahu Kən hwan Faara tē kəmda Yeeso Kərəsti pak-wandə! Atsaukake.

4

Tsaurha tal tē ndan hu Kərəsti

¹ Tsaunən kee, kəla nani hu porsəna kəsər ka Chinəm, niya hwan kun tsawama tē ndan hu kwamana aah na nda kun kamənggən.

² Kətsar tsawama məsələmənda nafiya tē sammayirha, tē kərəsta. Munyaama tē ndan hu nggəmnda.

³ Ndeeman yid nun laf wumten də nun ha kyanun fərang na Səsəna kun, ahu dədēmnggiddi wumangga kun heu.

⁴ Thlu farha tətəl ni, Səsəna tē Pədənda kəm tətəl ni, kəla

na shiteena aah nanda kun kamanggən tətäl ni,

⁵ na Chinəm tal, fərkəkafek kəm tətäl ni, tə mbaptisma tətäl.

⁶ Faara tal Chin kowunni heu, na aten əngya heu, ahu heu kəmfa.

⁷ Amma fərang Kərəsti ngayirha kowunni ahur nəm.

⁸ Kəla ndana labar Faara, "A sayiddi tər nən talara sə har də porsəngya haadə, Fərang də ən ənaarha fiya dədamən-dədamən."*

⁹ (Mani ndarha "tərdə talara sə"? Nəghən a kyad ndaarha tərda hai ta kamu chehweerha də.

¹⁰ Niifdi tərgha hai, ndəghənni kəm tərgha talakh talara sə, ka a ləgdanggən talara tə hweede heu.)

¹¹ Ndəghənni kəm fərangga fīngya fathləngya Yeeso, fīngya annabiya, fīngya fa pər Labara na Mbənggən, fīngya pastoya tə famaləmgya,

¹² ka a ngwanggən nafiya Faara fa na chahal ənang taara nda yi tənang nda fad Kərəsti,

¹³ Nən a dərha mbeedə kee kəl a səl wumten nəm hu fərkəkafek tə sən Wan Faara tsawum lələgda tsəkka yi Kərəsti.

¹⁴ Tərgha mbəm a nggər tsaurha kəla wundakhnaya wa, nduwa tsawum kəla fīngya na nanda tsang teena kanda tə tur tsaharhaha na a kyakhrang hutən ndan hai, nafiya na ndəndəl kanda a nggaba kanda tə huk kanda tə 'ya əna nanda.

¹⁵ Ameyedghən, a pər kəkafek nəm hu nggəmnda, manəm sə heu ahurghən ndəghənggi na teena, ndəna Kərəsti.

¹⁶ Kəsər ndəghənni wu-mangga mbəd njiya farha heu chik tsərha nda kala mbəd njirha əna tərghən nda hu nggəmnda.

Weerinda yibrha hu Kərəsti

¹⁷ Niya ndang nda kun, niya nggər ndang nda kun hu thləm Chinəm, tə ndaarha a nggər dūn tsaurha kəla nafiya mbuwa Yahudaya wa, mbuwana numad ndan məməl

¹⁸ hutən ndan lələgda tə wula. Ndəghang nda kanda hai tə yibrha na Faara a fəra, kəsər ka yamid səndəndan, tə hur ndan na kakrak.

¹⁹ Mbə shilee sə a yid ndan wa fər nda fad ndan ka tar kulafayirha, na nda sunad kala ən tsanda.

²⁰ Mbə kee tsaha nun aten Kərəsti wa.

²¹ Səndisə pərang nda labara kun atənggən tsau nən nafiighən ni kun, tsahang nda kun ha aten kəkafek na ahu Yeeso.

²² Nanən kee, malaman dīmiyid nun tə ən ənad nun yi kaar, ən ənaarha na səbang kun də kəsər ka nggəm əngya mbuwa ngga.

²³ Ngwa kyakhrangga səşəna numad nun hai.

²⁴ Tərama weerənda tsaurha ənana Faara na kəla altənggən, yi nggayirha, tə tsaurha yi kəkafek chahal.

²⁵ Tsaunən kee, malaman nggabaarha, kowunni nagha

* 4:8 4:8 Dzabura 68:18

a thlèghang kəkafek nən tuladghən, kəsər kəm ni ndan heu.

²⁶ A səb hur nun də, a nggəmdun fa kyangga səbrha hura kun hu dimiyirha hai wa, tə kəm a nggəm dun fa həmnga yanfaara hai hur nun səsəba də wa.

²⁷ Amma a malang dun kwamana Sheetan wa.

²⁸ Niifa na a ngaara a nggərdə ngaara wa. Ameyedghən əna taara nən yi kəkafek tə harghən, tənən wal 'ya ha a fəranggən fa yamiya.

²⁹ A kyad labara ba mbuwa mbənggən a mii nun wa, kəl tur labara na mbənggən na fər kaali yi taksarha tə ndan, hu ənaarha kiya nən dang nda nafina sə na a səkkən.

³⁰ Kwarama nun də səbang hur Səsəna Tə Pedənda də yi Faara na tə yibrha. Dalama teena hai a tsauka Səsəndi shedawa aten nun na a kyad ndarha a fara səmən nun a wal alten nun hu dimiyirha.

³¹ Ndəghama hai tə tur labara na i'ikh, tə hufirha hura, tə səbrha hura tə yanda, tə 'yar farha tə səb thləma tə kala tur yanggi kaara.

³² Ənəman nggayirha ndan, non a hadang ndan fa, non a chahang dimiyirha ndan də kəla chahang na Faara dimiyid nun kun də hu Kərəsti.

5

Tsaurhahu kukwaryirha

¹ Tsaunən kun wangya Faara ni nggəm nən, tsahama tsaurha kəla ndəghən,

² tə kəm tsawama yi nggəm ndan, kəla nggəmna Kərəsti kəm, fər nən fadghən ka kəm, sataka na sədghən mbənggən, sataka yi Faara.

³ Amma ahur nun a sək nda ko labar kulafayirha wa, ko tur yanggini, nduwa nagha suna sə ahur nun wa, kəsər kamngwa tə nafiya Faara na chahal wa.

⁴ Nəghən kee tə labara na mbuduhul tə palthya yi nuryirha nduwa na i'ikh kamngwa tə kun wa. Ameyedghən nama narha usa Faara.

⁵ A sənunsə tə ndaarha, niifa na a əna pəteyirha nduwa susuwayirha, nduwa suna, tsau də tal tə takkwa dāharha, mba nda wal langaarha hu kutəryid Kərəsti tə yi Faara wa ko ngguchit.

⁶ A nggəba niifa kun tə labarya mere wa. Kəsər tur ənggini ya ndəna səbang hur Faara də aten nafiya ənawa taara tə 'ya ndanən.

⁷ Tsaunən kee a wumdun teena tə kanda wa.

⁸ Kəsər kun kaar nuwun hu wula, amma nanənya, wal dun kukwaryirha a fad Chinəm. Nanən kee, tsawama nafiya na hu kukwaryirha,

⁹ Kəsər kukwaryirha na ahur nun ndəna bang 'ya ba na ngga, tə tsawud nggayirha tə kəkafek.

¹⁰ Tsahama əngya na a mbənanggən Chinəm.

¹¹ Ndəghama hai tə ən wula mbuwa ngga, a meyedghən pəramadghən.

¹² Kəsər ən shilee ni a

pær ænggina nәм na nda a әнеарһа бәбее.

¹³ A бә ænggini a mbәd kukwaryirha бә, kowunni nән naghән.

¹⁴ Kәsәр kukwaryirha ndән kyangga 'ya pәpal бә. Ndәghәнni nda nanda,

"Mekhnu sa na a shiirha!

Thliu sә hu mәrra!

Na Kәrәsti a fәro kukwaryirha."

¹⁵ Nanән kee, kwarama tә tsawud nun. A tsaudun kәla nurya wa, amma tsawama kәla nafiya na ndәndәl.

¹⁶ Әnama taara tә kwamana wal nun yi nggayirha, kәsәр бәnggini nanәм sә yi mbәlfeerha.

¹⁷ Tsaunән kee a nadun nurya wa, kәl sән 'ya nun na mid Chinәм.

¹⁸ A nggal дun tә aam inabi wa, yandі na dang kun hu әn shilee dә wa. Ameyedghән lәgdaama tә Sәsәna tә Pedәnda,

¹⁹ kalaman ndan sә tә labarya yi Dzabura, tә amshiya yi faala, tә amshiya yi sәsәna. Aama amshe a Chinәм tә hur nun heu.

²⁰ Kәtsar nama narha usa Faara China әnagha әngya heu, аһu thlәм Chinәм Yeeso Kәrәsti.

Tsawud nishya tә hәshya hu kakhrha

²¹ Fәraman altennun ndan hu Kәrәsti.

²² Nishya na tә kakhrha teena fәraman fannun a chimayinun kәla nun әnanggән Chinәм.

²³ Kәsәр chimarha ndәghән ni aten nukkun, kәla na

Kәrәsti aten Kән hwan Faara, Ndәghәnggi tafadghән ndәghәнni tә hәrәkrha faddi.

²⁴ Kәla fәrna fatakkwaya alten ndan a Kәrәsti, nishya kәм fәrama alten nun a chimayi nun ko hu mani.

²⁵ Kun hәshya nggәmama nishyinun kәla nggәmna Kәrәsti fatakkwayighән har fәр nән yibәdghән ka kanda

²⁶ ka a nagha chahal, tsabanggән dә tә aama tә sәsәmnda labarghән.

²⁷ Әna nән kee fәр nән altenggән a walgha fatakkwaya mamnggirha na chahal kula әn 'yaara fa nduwa әn tsanda nduwa 'ya dimi.

²⁸ Nәghән kee kamdә, hәshya a nggәm nishyindan nda kәla nggәm nanda fad ndan. Kәsәр kala niifa nggәmngga nukkun, nggәm nән altenggән.

²⁹ Mbә niifa sә 'wagha kar fadghән wa, amma nән narha hәbang nda kәlaghән nән ha ngga, kәla na Kәrәsti laf fatakkwayighән,

³⁰ kәsәр kәм ndan ni hu fadghән.

³¹ Kәla ndana Deleewar Faara,

"Na niifa mal man tә chin, Thlәthlәbanggән nukkun fa,

kanda kyab tsawanda thlu farha tәtal."

³² Әn diya nәghән бәбее kudimnggән kaan, amma niyi a ndaarha Kәrәsti ni tә fatakkwaya.

³³ Nanән kee, kala hәshnefa tәtani a nggәm

nukkun nən kəla nggəm nən altenggən, kala nuneefa kəm tətə ni a fərang mamnggirha nən chimadghən.

6

Tsawud wundakhnaya tə fa nggətyindan

¹ Kun wundakhnaya, tərāman shilee fa nggətyinun teena kəsər kun yi Chinəm ni, kəsər ndəna məməl.

² Ngyakhrha yi tal əna nanda tə dəfmee ndəghən, "Tərang shilee nda muwa tə tsu teena,

³ təna tsawud nun naarha ngga, tə kəm na yibəd nun a naarha dzang hu kəshirha."

⁴ Kun chingya, a səbang dūn hur wangginun də wa; a meyedghən, kərāman kanda sə hu kwamana na ngga, tə kəm tsaha man labar Chinəm kanda ha.

Mafaya tə tuwurayindan

⁵ Kun mafaya, tərāman shilee tuwurayinun teena na hu kəshirha. Fərāman mamnggirha kanda, koma nun a ənaarha ənamadghən tə hura tətali, kəla nun a ənang Kərəsti.

⁶ A fərang dūn mamnggirha kanda ka tərəm hu yirha tənən mbənanng fiya wa. Amma kəla mafaya yi Kərəsti, ənama 'ya na mid Faara tə hura tətali.

⁷ Ənama taara tə hura tətali, kəla nun a ənang taara Chinəm ni, mbə fiya wa.

⁸ A sənunsə, na Chinəm a fərang kənaghən kowunni ahur nəm kala 'ya əna nəm ngga, ko mafaya ni, nduwa nafiya na tə alten ndan.

⁹ Kun tuwuraya, kunggi ma ənāman mafayinun kee. A nadun a tərāng kanda wa. A sənunsə kun kyab na tuwuri nun tal a talara, ndəghənggi kəm mbə wura hasə wa.

Kəsəmnda Faara

¹⁰ A mii ngwaladghən tsawama tə shembe ahu Chinəm tə səsəmnda mamnggitghən.

¹¹ Ngwama fa tə kəsəmnda yanda yi Faara fərang nən kun, tənun mbang pa kəfarha tə Sheetan ana midghən huk kun.

¹² Kəsər mbəm a yanda yi thlu farha tə fara wa, amma tə səsən kəshiid mbəlfeyya mbuwa nəm naarha, tə kutərya tə fingya na tə tə səsəmnda ha, tə fingya na tə kutəryid kəshiid wula a har ndan.

¹³ Tsaunən kee, kalaman kəsəmnda yanda heu yi Faara, tənun mbang isha a fardī mbuwa ngga na bayi. A kwasamaddi ngwalang nun yanda nun narha tə shembe isha kət.

¹⁴ Ishama tə shembe, kəkafek tsauka kəla ən kən munun, nggayid Faara na kəsəm ndəghən laf kun nən,

¹⁵ na a kyad ndaarha ngwa dūn fa ka a pər Labaara nun na Mbənggən kəla pa pakhma yi tsawud dəfemnggirha.

¹⁶ Ngwa tsauka fərkəkafek kəsəm ndənun tənun mbang bəlang wad hafya hai na tə mbəlfeddi a chaarha ba.

¹⁷ Tərāma tətər tasau yi hərəkrha, tə kəm thlaukh

kəlar Səsəna, ndəna labar Faara.

¹⁸ Hwanama Faara kətsar tə səsəmnda Səsəna. Hwanama Faara aten əngya dədəmən-dədəmən. Kəsər non a kəla alten nun ha ngga a sayiddi nun a hwanda aten fatakkwaya heu.

¹⁹ Nggi kəm Hwaneema Faara in, təna Faara fəre 'ya kamngga a thləyi, pər Labarghən ni na Mbənggən yi ənwulteena a fiya kula hərenga.

²⁰ Kəsər ka labardi na mbənggən ya ndən tsauni a meyed Yeeso, ko nani hu porsəna. Hwaneema Faara in təni pər labar Faara kamngga a əne.

Mii ngwala nda 'ya

²¹ Tikikus, wanmanəm nggəm nəm, na a əna taara hu kwamana na ngga a Chinəm, Nən a pərang 'ya kun heu, tənun sən 'ya niya ənaarha tə kwamandi niya ənaghən.

²² Thlənni ndən thləman nun də kəsər a sən 'ya nun nanan a hurghən, tə kəm fərang kaali kun nən.*

²³ Shayina, ngwa tsauka dədəmnggid Faara na chindi, tə Chinəm Yeeso Kərəsti tə nggəmnda tə fərkəkafek tə kun.

²⁴ Ngwa tsauka nggayid Faara aten kowunni nggəmngga Chinəm Yeeso Kərəsti tə nggəmnda mbuwa tam ngwalarha. Atsaukake.

* 6:22 6:22

Filibiyaya

Nda 'ya

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har nda Mbulus tē Timoti mafaya Yeeso Kārēsti, a fin-gya heu na a takkwa Yeeso Kārēsti na tē tsaurha a Filibi heu tē shingya tē fyinga na a dang kun sē.

² Ngwa tsauka nggayid Faara na yinēm China tē Chinēm Yeeso Kārēsti tē kun.

Hwanda Mbulus aten fa-takkwaya Yeeso

³ Ni naarha usa Faara a sayid dī dal ni teena hai tē kun.

⁴ Kēsar a nadi a hwan Faara a tennun ni ənaghən tē wutsəfayirha.

⁵ Təkdi mbənda fa kēsər wum dēm teena hu pər labara na Mbənggən, ka a katərādghən ta weeri dā ba ya.

⁶ Səndisə Faara katərangga tar dā hai na ngga ya ahur nun, nən a dərha mbeedə təghən kee ta fardā dē na Yeeso Kārēsti a wutta ba.

⁷ Məməl ni a fadna a ni naarha dāl kun teena heu kəla ənani tē wutsəfayirha, kēsər nuwun ahur na, nuwun a wum teena tē nggi ahu nggayid Faara, heu tē muwenda hu porsəna dē ish ni aten kəkafekkid Labara na Mbənggən.

⁸ Faara səndasə nggəm dī kun tē kəm nən a kukwase fa a na kunni tē tur nggəmda Yeeso Kārēsti na niifa hadang fa.

⁹ Hwandəna kee, a mul-gha nggəmdə nun hai, hu huteena tē sənda kwaman Faara.

¹⁰ Nən dang kunsə a wur 'ya nun kamngga, kēsər a fara na Kārēsti a wutta ba a non chahal kula ən 'yaara.

¹¹ Ngwa tsaukwa yibədwa lələgda tē nggayid tarwa kyaghaba hu fərəkəkafekkid wa hu Yeeso Kārēsti. Katəra nən hai kee kēsər ka a manang ngganda thlēm Faara ni, tē falləghən kəm.

'Ya na mid Mbulus a pər Labara nda na Mbənggən

¹² Shayina, na minna sə a sənunsə, əndi katəragha hai tē nggi ya nggər dē inang kwamana hai na a dəgha labar Faara mbeedə.

¹³ Kowunni, heu tē sodjaya na a kəla minda ki kutəra ha tē chehweddī kahad səndasə muwegha nda hu porsəna dē kēsər ka nani mafad Kārēsti.

¹⁴ Kēsər ka nani hu porsəna fa takkwa Chinēm heu wal nda kanglanggirha na a pər labar Faara nda kula hərəenga.

¹⁵ Fingya na nda pər labar Kārēsti ka sərəkkirha tē nggəm alteena kee, amma fingya na nda əna yindan yi nggayirha.

¹⁶ Na nda a pər labar Faara yi nggəmda, səndasə fəree nanda tar dīya a tsawi kəsəmda yi pər Labara na mbənggən.

¹⁷ Fingya yini taarha na nda a pər labar Kārēsti yi nggəm alteena kee, mbə tē hura tal wa, na mindan sə a səsee ahu porsəna.

18 Amma mbə 'yasə wa. Ko na nda a sak 'ya ngga nduwa mbuwa ngga, nduwa kəkafek ni na nanda a pər labar Kərəsti, niyi tə wutsəfayirha, kəkafek niya chik dərha mbeedə tə əna wutsəfayirha.

19 Səndisə ahu hwandə nun a tenna heu tə thlarra Səsən Yeeso Kərəsti səndisə na nda a kal nggi hai.

20 Niyi a nzəm ndaarha mbə 'yasə na keerha hu shilee hai malang nggi tar na wa, amma niyi tə fərkəkafek na a tsawi tə kanglanggirha hu Yeeso kəla kaar. Fərđi kəkafek tə ndaarha ngwa manang ngganda thləm Kərəsti a fad na ko nggi tə yibrha fa nduwa a mərđi.

21 A fad na yibrha yi Kərəsti ni, a mərđi walla chikrha ni.

22 Amma a məryi wa, niya əna taara kaan yi Kərəsti. Nanən kee səngwi əndi na minna wura wa.

23 Tsakh tenna hai səri. 'Ya na minna a di thləmad Kərəsti də tsawan kyab, yandiya ndəna məməl a fanna.

24 Amma kəsər ka kun na minnun sə a ne tə yibrha fa.

25 Səndisə nəghən kee, səndisə kəm niya naarha tə kun heu tənun wal chikrha tə wutsəfayirha, hu fərkəkafekkid nun.

26 A nggər di wutta thləmad nun də, nun a wal ən taala kaan tə Yeeso Kərəsti kəsər ka əngya nən a ənaarha a tenna.

Tsawama kəla wangya talara

27 'Ya kamngga, tsawama kəla wangya talara, na a wuddi ka kəlang kun ba ko wudwi də wa, a sək ndaarha

ni, ishđun ngga, mii nun tal hu 'ya nun a ənaarha kəsər ka fərkəkafekkid di yi Labar Kərəsti na mbənggən.

28 A tərəm đun fatsangginun wa. Tsawama tə həhasyirha ndəna a kyad ndaarha na nda a bəlang kanda, kun kəm na nda a hərghang kun, ko Faara tafadghən.

29 Kəsər fərangwa kwamana kun na fərkəkafek nun hu Kərəsti Yeeso kewa, amma a səsən kəm ka ndəghən.

30 Kun a habbaarha tə tur yandı nanun sani fa, ndəghən ni kəm sək nun bal ni fadghən.

2

Tsawama tə məsələmnda Kərəsti

1 Nuwun a wal kaali ka tsau nun yi Kərəsti wa? Nduwa nuwun a wal nggabrha ahu nggəm ndəghən wa? Nduwa nuwun ahu tsawud dədəmnggirha hu Səsəna wa? Nduwa kəm nuwun a nggəm ndan tə hadang nda ndan fa wa?

2 Niya hwan kun, ngwa ləghədgha wutsəfayid na ahu tsawud nun tə numarha tal, tə nggəmnda tal, non hu səsəna tal tə 'ya na minnun tal.

3 Ana đun a əna 'ya tə nggəm alteena nduwa tə manang nda alteena wa, amma tsawama məsələmnda nafiya. Kowunni naghə tər shadghən niifa ni kalgha ndən mu.

⁴ A kəlang na 'ya na midwa kee wa, amma kəlang əngya na mid fingya kəm.

⁵ Tsawama tə halla Kərəsti Yeeso fa.

⁶ Ko nanən Faara ni ndəghən, məməlangwa fadghən tə Faara na a kəsgənən tə shembe wa.

⁷ Tsawanggən altenggən kəla mbə ka niifa ni wa, tərghən fadghun kəla mafarha, ahu thlu farha nggət na ndan, kyad fadghənən kəm hu thlu farha.

⁸ Tsaunən kəla niifa, manang ngwa altenggən wa, tə kəm nagma a əna taara tə 'ya na mid Faara tə kəm nggəm də fa na a mərgha, mərə kəla tə mbəfeerha aten kadīrha.

⁹ Tsaunən kee, fərang Faara mamnggirha kaan, dəfang thləma nən kalgha tur thləma,

¹⁰ kəsər ka thləm Yeeso kala niifa nən a bərang nda hai tə wadəghən, a talara tə kəshīrha tə kamu chehweerha.

¹¹ Kala sheneurha nən a ndaarha Yeeso Kərəsti Chinəm ni, kəsər a mananganda Faara na Chindī.

Ngwa djargha kukwaryid nun hai hu kəshīrha

¹² Tsau nən kee, kun shayina nggəm ni, niya hwan kun, kəla nun yakh nggəm miina fa hu sayiddi nani tə kun, ko mbuwa ni a thləman nun nanənya, daama mbeedə tə əna taara tə 'ya nun a səkrha a miina. Ndeeman yid nun tə əna taara tənə kwaman hərəkrə nun kyarha pəpal ba,

ənamadghən tə tərəm Faara, nagma fad nun a rəprha fa.

¹³ Kəsər Faara ndəna a əna taara ahur nun, tənun əna 'ya tərna midghən.

¹⁴ Kala 'ya nun a ənaarha ənamadghən kula huhurumnda nduwa ngaala,

¹⁵ tənun tsaurha kula ən 'yaara fa, non chahal kəla wangya Faara mbuwa tə dimiyirha fa ahu sayid kəshiddiya na ten fiya kakrak, fa mbəfeeya nagma kukwaryid nun a djaara hai ahur ndan kəla kukwaryirha hu kəshiddiya.

¹⁶ Tə kəm kəsəama labar wal yibrha, tənī wal ən taala a far bəd Yeeso ba səsanna tə tərna mbə tsaurha mere wa.

¹⁷ Amma ko na nda ireedə kəla ən saarha yi fəra a mbəd fər sataka tə əna taara kyagha ba ahu fərkəkafekkid nun, niyi tə wutsəfayirha tə kun heu.

¹⁸ Nanən kee kun kəm təgha mbənda fa əna wutsəfayirha nun tə nggi.

Timoti tə Abəforiditus

¹⁹ Niya a ndaarha a nggəm Chinəm Yeeso fa, tsəbaku niya thlənang Timoti a thləman nun də, tənī wal kaali a səkdī labar nun ba.

²⁰ Mbə niifa sə nani təghən kəla Timoti wa billagha kaan tə kun wa.

²¹ Kowunni kəl 'ya billagha kanda fa kee, mbə yi Yeeso Kərəsti wa.

²² Amma kun səndun tsawud Timoti, əna dan tar pər Labaara na Mbənggən kəla nda wee tə chin.

²³ Tsaunən kee niyi a ndaarha niya thlənang a

thlëman nun dë a hërëm dî sæk 'ya na a katërärha hai të nggi.

²⁴ A nggëm Chinëm fa tsëbaku nggi tafanna ma niya dërha dë.

²⁵ Amma këla dî hai këm kamdë a nggëyi thlëang Abaforiditus kun dë wan maana. Pashid tarnä ni, nan a ënä tar sodja kyap, tëthlëndë nun ni puwang nun bë ka bagha deesë.

²⁶ Nëghën a kukwasang fa ka a na kun nën heu, të këm billa dë kaan kësär sækdun ndaarha mbë kanglang wa.

²⁷ Këkafek haddë kaan har takhdë a mëra. Amma hadang Faara fa, mbë ndëghën katënggën wa, heu të nggi. A mbë kee wa kam na hurna a sërha dë kaan.

²⁸ Tsaunën kee ndën ndaani niya nggër thlënggën a thlëman nun dë tənun naghën tæk mbënda nun fa, nggi këm mbi billarha kaan wa.

²⁹ Thlamadghën fa të wutsëfayirha ahu thlëm Chinëm. Fëraman mamnggirha të fingya na këla ndëghën.

³⁰ Takhdë a mëra kësär ka tar Kërësti. Nëghën a fër yibëdghën kësär a deëghën së të taara yi mbangwa nun ënaarha.

3

Nggayirha yi këkafek

¹ A mii ngwala labarna, pashiyina, ënama wutsëfayirha të Chinëm. Mbë billa nggi fa a nggëyi chireethleng kun dë aten ënggini 'wani përang

kun wa, kësär a ënadî kee nën a dang kun së.

² Kwarama të wudayini ya na a ënä tar mbëlfëerha, na a ndaarha kël thleena niifa muwa ndënën wal hërëkrha.

³ Kësär kan ni fathlee muya yi këkafek, kan na a fërang mamnggirha Faara të sësënggën, na a ënä taala të Yeeso Kërësti, mbërsa wan të tar thlu farha wa.

⁴ Ko nanën nggi ni mbang mbërsaarha të tar altëna. Ana niifa së na a ndaarha nëghën a mbërsaarha të tar altënggën, nggi kaldî ndën mu.

⁵ Thleegha nda muwa a sayiddî sël ni bëena wuvada, nggi të Isëreela ni, turya Mbenjemen, wangya Ibraniyaya. Aten tsahad deleewar ngyakhrha Musa, nggi të Farisarha ni.

⁶ Niyi a ndi farha hai aten takkwa ngyakhrha Musa, ni naarha sësang nda fa takkwaya Yeeso. Aten nggayirha niyi a takkwa ngyakhrha mëmël.

⁷ A fardî numayi të ndaarha ka 'ya niya ënaarha. Amma nanënya këlang dî mbë ka 'yani wa kësär ka Kërësti.

⁸ Tsawang dî ëngginiya mbë ka 'yani wa, kësär ka sënda Kërësti Yeeso Chinëm. Kësär ka ndëghën ni malang ni ëngya heu, tsawang nggi kanda ëngya ni mere kee tëni wal chikrha ka tsauna Kërësti yina,

⁹ tëni tsaurha ahurghën. Mbë ka nggayid na niya laf ngyakhrha deleewar Musa wa, kësär ka nggayid dî

ni waala a fad Yeeso hu fərəkafek.

¹⁰ Na minna sə a sən Kərəsti ni tə səsəmnda thliidghən sə ahur mərri, na miina sə a səsee təghən, tsawi kəla ndəghən ahu mərreghən,

¹¹ na minnasə ko kəkən ni a wal thliirha ni sə ahu mərə hu yibrha də.

Ndiyirha hu 'ya na minnəm

¹² Mbiyi a ndaarha 'wadi teena walđi əngginiya wa, nduwa tsawi kəla Yeeso wa. Amma niyi a ndeng yidna təni wal əndi kyana Yeeso Kərəsti kəs nggi ha kamanggən.

¹³ Awo, Shayina, nawi fanna kəsdi ndən ha wa. Amma djanggi yirha 'ya tal kee, mbəde 'ya mbərgha də, niyi a ndeng yinna a əna ənda ni na a mbee.

¹⁴ Niyi a ndeng yinna a wal əndani na miina, təni wal kəna əndi kyana Faara aah nggi talara hai hu Kərəsti Yeeso.

¹⁵ Tsaunən kee kəm shinggi ahu səsəna tama nam tə tur hallədi thləkni ya. Amma ana fingya sə na tə 'ya mii pak, na Faara a kyadanggən kun a pəpal.

¹⁶ 'Ya kamngga tama dəm mbeedə təghən kee.

¹⁷ Shayina, takkwama 'ya ənani, tə kəm kəlaman wid fingya na məməl kəla nəm ənaarha.

¹⁸ Kəla ni 'wani pərang nda kun, nanənya ma niya nggər pəranggən kun, tə aam yirha hu yidna, na fingya sə ahu windan hai, kyaddə ndarha fatsangya kadid Kərəsti ni.

¹⁹ A mii ngwaladghən na nda a dərha ahu hwanga də. Faar ndan hur ndan ni. Yamid shili ndan ndəna nda taala sə, numan ndan heu nəghən aten ən kəshirha.

²⁰ Amma wangya kutəryid talara ni kəm, nəghən a kukwasang kəm fa kəla bəd Təhərəkə nəm fa Chinəm Yeeso Kərəsti, a talara hai.

²¹ Ndəghənni tə səsəmnda na a bəng əngya ba heu a kamu kutəryidghən ba. Tə səsəmnggit da ni keeghən nən a kyakhrang mərri fad nəm hai tsawanggən kəla fadghən yi mamnggirha.

4

¹ Tsaunən kee, shayina nggəmni, tsawama tə shembe hu Chinəm. Nggəmđi kun har nəghən a kukwaseefa a na kunni. Shayina kunni wutsəfayid na tə kəna tarna.

Isha tə shembe ka Chinəm

² Niyi a hwan Yudiya tə Səntiki, a tsaukwa mii ndan tal hu Chinəm.

³ Sa na ka pashid tarna na tə kəkafek fa, niya hwan sa dāng nishyina sə kyab ya na a tsawa nda dədəm tə ndan, kəsər habban nda tə nggi ahu pər Labardi na Mbənggən ya. Ənanda taara heu tə Kəlaman tə fingya pashiya tarna, kanda na thləm ndan chichireethlee hai ahu Deleewar fər Yibrha.

⁴ Tsawama kəsar tə wutsəfayirha fa ahu Chinəm, niyi a nggər ndaarha tsaama tə wutsəfayirha fa.

⁵ Kərsaama tə kowunni, a sənunsə takh chinəm a baarha ba.

⁶ A billadun tɛ koma wa, amma kala 'ya katɛragha hai pɛra man ndɛghɛn Faara hu hwanda tɛ usa Faara kɛm.

⁷ Dɛdemnggid Faara, kalgha sɛnda niifa mu, nɛn a laf hur nun tɛ hutɛn nun ahu Kɛrɛsti Yeeso.

⁸ A mii ngwaladghɛn shayina, kala 'ya na tɛ kɛkafek fa, komani yi fɛr mamnggirha, komani na mɛmɛl, komani na chahal, komani yi nggɛmnda, komani yi suna, a na 'ya sɛ na ngga kaan, nduwa yi faala, numama atɛn ɛngginiya.

⁹ ɛnama taara tɛ 'ya tsaha nun tɛ thlɛnun, tɛ kɛm sɛk nun, tɛ nanun a fadna. Faara na tɛ tsawud dɛdemnggirha ha nɛn a naarha tɛ kun ha.

Usa Mbulus Filibiyaya ka fɛrrɛ ndan

¹⁰ ɛnadi wutsɛfayirha kaan tɛ Chinɛm kɛsɛr nanɛnya kyaddɛ ndaarha nggɛrdun billarha tɛ nggi. Kɛkafek billadun tɛ nggi, amma wal wun kwamana kedɛɛ kunun wa.

¹¹ Mbɛ nani a ndarha kee ka yamirha wa, kɛsɛr tsaha di kɛrɛsta tɛ 'ya na a harna.

¹² Sɛndi kwamana tsawud na ko hu yamirha ko hu walaha. Ni mbang kɛrɛs tsaurha ko nɛghɛn kɛkɛn, ko hu mirha ni ko hu nggala, ko hu yamirha ko hu walaha.

¹³ Ni mbang ɛna ɛngya heu hu Kɛrɛsti na a fɛrɛ shɛmbe.

¹⁴ Ko nanɛn kee, dɛɛ dun sɛ a sayiddi nani hu sɛsaarha.

¹⁵ Kun Filibiyaya sɛndunsɛ hu sayiddi katɛrang ni pɛr Labar da hai na Mbɛnggɛn,

malni chehweed Maki-doniya mbɛ nafiya sɛ na a takkwa Yeeso wumngga teena tɛ nggi hu fɛra tɛ thlɛrha wa kɛl kun katen nun kee.

¹⁶ Kɛsɛr ko a sayiddi nani a Tasalonika, nun thlɛne ɛngya dɛ na minna.

¹⁷ A ndaadun na minna sɛ a fɛrɛ 'ya nun wa, awo, 'ya niya kadaarha kee tɛnun wal kɛna tar nun.

¹⁸ Nanɛnya kala 'ya na minna asɛ a harna kalgha mbɛrha mu, tsau nɛn walɛdi ɛngya fɛrɛ nun a har Abaforiditus. Fɛr yini ya na sɛdghɛn mbɛnggɛn, sataka ni kɛm na Faara a thlɛrha tɛ wutsɛfayirha.

¹⁹ Na Faar na a fɛrang ɛngya kun na mid nun mamnggid kɛnaghɛn hu Kɛrɛsti Yeeso.

²⁰ Mamnggirha tsaudɛ yi Faara na Chindi pakwandɛ. Atsaukake.

Ngwala mii nda'ya

²¹ Ndaman 'ya nafiya Faara fa hu Yeeso Kɛrɛsti.

Shayina nanan a mbɛdiya kanda a ndang'ya kun fa.

²² Nafiya Faara heu na a mbɛdiya kanda a ndang'ya kun fa, mbɛ kɛlama fɛngya na a minda ki Kaisar wa.

²³ Ngwa tsauka nggayid Chinɛm Yeeso Kɛrɛsti tɛ kun. Atsaukake.

Kolosiyyaya

*Deleewar Mbulus chireeth-
leng nan Kolosiyyaya dā*

¹ Kyagha deleewar da ba ya a har Mbulus tæthlænda Yeeso Kæræsti wurna Faara ka a tsauka tæ pær labar Yeeso Kæræsti kanda kyab tæ Timoti wan manæm.

² A fa færkækafekkyā Yeeso Kæræsti na tæ tsaurna a Kolosiya. Ngwa tsauka dædemnggid Faara Chinæm tæ nggayidghæn aten nun.

*Usaarha tæ hwan Faar
Mbulus*

³ Kæsær nan naarha usa Faara, Chin Chinæm Yeeso Kæræsti, ana dan a hwan Faara a ten nun.

⁴ Kæsær sæk dan labaara aten færkækafekkid nun a Yeeso Kæræsti tæ nggæmnda nun a ænang nda nafiya Faara heu.

⁵ Kæsær ka shiteena nanun tæghæn aten 'ya dæfang na Faara kun dæ a talara. 'Wadun teena sæk dun ndæn ka a fardī sæk nun Labaara yi kækafek na Mbænggæn.

⁶ Labardi na Mbænggæn bağha thlæmad nun ba næghæn a weela hu kæshiiirha dæ kahad, a kyakhrang wid fiya hai hangga. Kæla kyakhrang næn wid nun hai ka a fardī sæk nun labar nggayid kækafekkid Faara.

⁷ Tsaha wun 'ya aten Labardi na Mbænggæn pærangna Abafaras kun pashid tar nan nggæm nan. Ka mafad Kæræsti ni næghæn a

æna tar kækafekkirha a meyed nun.

⁸ Ndæghænni kæm pærangga labara kæm aten nggæmnda a finga færang na Sæsæna tæ Pedænda kun.

⁹ Nanæn kee, ka a fardī sæk nan fad nun malang ngwan hwan Faara aten nun wa. Hwan dan Faara a lædanggæn kun tæ sænda nggæmna hurghæn kæmda færang huteena næn kun tæ thladwayirha yi Sæsæna.

¹⁰ Tærgħa tsawama hu kwamana na mæmæl kæla na mid Chinæm kæmda kætsar næn æna ængya mbænanngga. Ahu tsawud nun ænama tur ængya heu na nggængga, non naarha tsærha tæ chik sænda Faara.

¹¹ A færangga Faara kaali kun yi kanglanggirha hu sæsæmdæghæn, tænun naarha tæ munyarha tæ mbænafa fa tæ kæræsta.

¹² Nama naarha usa Chindi kætsar, ndæn tsawangga kæm wal næm kænaghæn ahu ængya dæfang næn nafiyyighæn dæ ahu kutæryid kukwaryirha.

¹³ Ndæghænni hærgħangga kan ba ahu kutæryid wula, dægha tæ kan hu kutæryid Wanggæn dæ nggæm næn.

¹⁴ A fadghæn ni wal næm hærækrha, chahang dæ dimiyid næm kæm dæ.

Mamnggit Yeeso Kæræsti

¹⁵ Kæræsti næghæn mæmæl kæla Faara mbuwa næm naarha tæ yirha. Wan 'waarha ni aten ængya ænana nda heu hu kæshiiirha.

¹⁶ Kæsær a fadghæn ni ænana Faara ængya heu na a talara tæ hweede, na yirha a

naarha tē fīngya mbuwana yirha naarha, tē kutəryirha, nduwa səsəmngya a talara, nduwa kutərya. Ənagha Faara kəshīirha heu a fadghən tē kəm a ndəghən.

17 Na Kərəsti sə kapa na nda əna əngya heu, ndəghənni kəsgha əngya ha heu ənana Faara a mbərha na ngga.

18 Ndəghənni teena yi farha, ndəna fatakkwaya, ndəghənni katərarha tē 'waagha thliigha sə ahu mərə, tənən tsaurha ndəghən tafadghən 'wagha ma əngya heu.

19 Kəsər Faara tafadghən ndən ndaagha na wanggən a tsaurha lələgda kəla Faara.

20 A fad wanda ni ndana Faara nən a bəng kəshīirha heu a thləmadghən ba. Nən a bəng tsawud dədemnggirha ba aten farghən irang nən də aten kadīirha. Wudənggən əngya ba heu ənanən a thləmadghən ba, əngya na hu kəshīirha nduwa na a talara.

21 Kaar yi nuwun inggun ma Faara. Fa tsan nggighən ni kun kəsər ka numad tar mbəlfed nun.

22 Amma nanənya, wudəng Faara tsawud dədemnggirha ba ka mərə Kərəsti hu farha a tsawanggən kun chahal a mbedghən kula ən 'yaara.

23 Amma tətə ni a dūn mbeedə tē fərkəkafek ishun ngga aten kəkafek. A nggəmdun fa wudun samaddə ahu kaali fərang ni kun a sayiddi səknun labardi na mbənggən. Labardi na mbənggən ya pər ndan də ahu kəshīirha də kahad, nggi

Mbulus ndən wurna nda a tsawi mafad Faara a pərgəni də.

Tar Mbulus a fa takkwaya Yeeso

24 Nanənya niyi a tək mbənda fa kəsər ka səsəarha niya ənaarha aten nun. Kəsər ahu səsadda ni ndən niya ləđang 'ya takhka yi səsad Kərəsti a meyed fadghən, ndəna fa takkwayighən.

25 Faara ndən wurgha nggi ka a tsawi mafad fa takkwaya Yeeso, a pər labar Faara ni na lələgda,

26 Labardiya, nəghən bəbee ka kətəm. Amma nanənya kyadə pəpal ba a nafiya Faara.

27 Na mid Faara sə a sən kəna tē mamnggirha yi Kərəsti yi nafiya ni mbuwa Yahudaya kəmda. Əndani na bəbee ya, na Kərəsti ahur nun. Ndən fərangga shiteena kun na a pər mamnggid ghən nun.

28 Kərəsti ni nan a pər 'ya atənggən, tē sənda nanan təghən ha heu, nan kəs thləmaarha, tē tsahang nda kowunni ha. A ba dən tē kanda thləmad Faara ba, na minnan sə a tsawa nda kəla Kərəsti. Na minnan sə a tsənda kəla nafiya Kərəsti.

29 Ndəghən dani niya əna taara kaan kəmda niyi a əna taara tē səsəmnda heu fəree nən.

2

1 Na minna sə a sən tur tar da nun niya djitiirha ka kun, tē fīngya fa fərkəkafekkyə na a Lawudikiya, heu tē fīngya kəm 'wawaa na nggi.

² 'Ya na minna a wal kaali nda ahur ndan tē kəm wumangga nggəm kanda, tēna nda wal shiiten sēnda kaan, tē sən ənwuliten tar Faara na bəbee, ndəna Kərəsti tafadghən.

³ A hurghən ni bəbeng na nda kəna thladwayirha sē tē sēnda heu.

⁴ Pərang ni ndən kun amawa na niifa huk kun tē mii mbənda.

⁵ Ko nanən nggi tafadna mbiyi a thləmad nun hu thlu farha wa, amma hu səsəna niyi tē kun. Niyi tē wutsəfayirha fa kaan sək ni ishđun ngga, kun a dərha mbeedə ahu fərkəkafek hu Kərəsti.

Na wal weerinda yibrha sə hu takkwa Yeeso

⁶ Hərəm nun thlə Yeeso Kərəsti fa tsauka Chinəm, daama mbeedə tē tsaurha ahurghən.

⁷ Ngwa nagha thlar nun kudimnggən ahurghən, təngga yibəd nun atənggən. Tənun tsaurha kanglang hu fərkəkafek, kəla tsahang na nda kun ha, đun mbeedə tē usaghən kətsar.

⁸ Kwarama a nggəba niifa kun tē sēnda kəshidđiya tē kəm sēnda yi hukrha wa, kyagha nda bə a fad fiya, tē səsəmnda səsəngya yi kəshidđiya, kyawa bə a har Kərəsti wa.

⁹ Kəsər ahu Kərəsti ni ləghədna əngya Faara sē heu hu farha.

¹⁰ Kun kəm tsau đun lələgdə ahurghən, ndəghən na manggən aten kutəyirha tē səsəmnda.

¹¹ A hurghən ni thleng na nda muwa kun, mbə thlee mbuwa na niifa mbang ənaarha, amma yandī ənang na Kərəsti kun, tsahangga kun hai tē ən ənad nun yi dimirha.

¹² Kəsər pang nda kun tē Kərəsti hu mbaptisma. Thleng nda kun sē kəm heu tē Kərəsti hu fərkəkafekkid nun ahu səsəmnda Faara thlengga sē ahu mərri.

¹³ Kar nuwun məmərə kəsər ka dimiyid nun tē kəm kəsər tsahang ngwanda kun hai tē dimiyid nu yi thlu farha wa. Amma thleng Faara kun sē tē yibrha ahu Kərəsti. Kəsər chahang dē dimiyid nəm kəm dē.

¹⁴ Fahwang Faara ənda dē chireethleng na nda hai mbuwa ngga a tennəm tərənggən dē ahu tawang nda dē aten kadīirha.

¹⁵ Thlang dē karid yanda yi kutərya tē səsəmgya, fərang shilee nən kanda a pəpal, kal nən kanda mu aten kadīirha.

Takkwa ngyakhkya tsəkkwa wa

¹⁶ Tsaunən kee a nggəmdun fa ngwang ngga niifa kumarha kun aten 'ya nun a həbrha tē saarha wa, nduwa far laf wutsəfayirha, nduwa kyad ndərid wutsəfayid teera, nduwa far yibəd Yahudaya wa.

¹⁷ Ənggini heu ya shish-ing nda ni kee aten 'ya na bayi kyadəng nən fiya, amma Kərəsti ndəna kadghən.

¹⁸ Tsaunən kee, a nggəmdun fa hukka fiya kun tē kyad ndaarha mba nda

a manang alten ndan wa tē kēm na nda tērang shilee fathlōngya Faara in, kēsār kyadāng Faara 'ya kanda. Ka numad dīmīyid ndan na nda a taala.

¹⁹ Bal wanda tē Kērēsti wa, ndēghān na teena hu thlu farha heu. Kērēsti ndān wumangga farha tē maasa tē mbād njiya, nān naarha tsērha kēla na mid Faara.

²⁰ Tsaunān mur dūn tē Kērēsti, tē kēm ndēghang dē kun hai tē sēsāmnda ānkaheeya kēshiddīya. Kama nun a āna āngya mbuwa ngga kēla kun yi kēshiirha ni? Kama nda nggēm nun fa tē ngyakhkya kēshiddīya ānana fiya tē ndaarha,

²¹ "A kēsang na wa! A taarang na wa! A tsuwar nan fa wa"?

²² Tur ngyakhkini ya yi tsa-had thlu farha ni mbuwa kwas tēla dē, ana dūn a āna taara sē.

²³ Tur ngyakhkini ya nēghān tē thladwayirha, tē tēr shilee yi alteena, na nda a numad ndaarha mba nda a manang alten wa, amma na nda a sēsang fandan ni kee. Amma tur ngyakhkya kiya mbē sēsāmnda sē na a dānggān niifa sē 'yadāng 'ya nān fa nggēmna thlu farha fa wa.

3

Tsaurhahu weerinda yibrha

¹ Tsaunān thleng nda kun sē hu weerinda yibrha tē Kērēsti, dēfaman yirha āngya fa na a talara hai a mbādī na

Yeeso Kērēsti sē tē tsaurha a yisēmād Faara.

² Numama a ten āngya na talara, mbē aten ān kēshiirha wa.

³ Kēsār mār dūn, yibād nun nēghān bēbee tē Kērēsti hu Faara.

⁴ A bād Yeeso bā tsauka yibād nun hu kēshiddī ya, nun a naarha tēghān heu hu mamnggitghān.

Tsaurha chahal

⁵ Nanān kee, bēlaman dīmīyid dī tē ān kēshiirha tērna mid nun, kēla, bēreukirha, kulafayirha, suna, mbēlfeerha, kwidhura ndēghān nggima tar dāharha ni.

⁶ Kēsār ka āngginiya, ndāna hur Faara sēbrha dē aten fīngya kargha takkwaghān fa.

⁷ Kaar nun ānaarha kee, nun naarha wiirha hai hu tur āngginiya.

⁸ Amma nanānya tētāni a nduwun hai tē āngginiya kēla nda; hufirha hura, kar farha, tē mbēlfeerha, sēb thlēma nduwa kyagha labāara bā a miiwa mbuwa ngga

⁹ A nggabang dūn ndan fa wa, tsaunān malang dūn tur tsawud nun yi thlu farha tē tar mbēlfeerha yi kaar.

¹⁰ Nanān kaldūn weerinda farha fa, tsaudun nafiya pak. Tērdun weerinda tsaurha na nda kyakhrang hai hu sēnda shishingnda tē nggētōwa.

¹¹ Tsaunān wal dūn weerinda tsaurha, bālwa ndaarha sē tē Yahudarha nduwa mbē tē Yahudarha wa, nduwa tē thlēgha muwa tē yandī thlee wa muwa, tēmbāng nduwa

dalthwa wa, nduwa niifa na tē altenggən nduwa mafarha. Kərəsti ndəghən ni əngya heu, nəghən kəm ahur nəm.

¹² Wurna, Faara kun tsawun nafiyyighən na chahal nggəm nən kaan. Nanən kee, tətani non a hadang ndan fa, ənaman nggayirha ndan, malaman manang nda alteena, tē hakkilo, tē munyarha.

¹³ Kərsaama tē ndan. Chahaman dīmiyirha ndan də, ana 'yasə a pathlang nun tē ndan, chahaman ndəghən ndan də kəla chahang na Chinəm dīmiyid nun kəm də.

¹⁴ Ahu əngya heu, nggəmnda ndəna manggən ma əngya heu, kəsər nggəmnda ndəna wumang əngya heu hu tsaurha tal.

¹⁵ Ngwa tsauka dədəmnggid Kərəsti ahur nun, kəla nanəm tal aah nanda kun a tsawun hu farha tal. Tsawama nafiya na yakh usa Faara kətsar.

¹⁶ Ngwa tsauka labar Kərəsti ahur nun kətsar kəla mbəd dəf wudəbəla. Non naarha tsahang nda ndan ha, kəs thləman ndan nun hu thladwayirha. Non naarha aah amshi yi Dzabura tē yi fal Faara, tē yi səsəna, non naarha kəm usa Faara ahur nun.

¹⁷ Kala 'ya nun a ənaarha, yi labaara nduwa yi taara, ənamadghən ahu thləm Chinəm Yeeso, non naarha usa Faara na Chindi hu fadghən.

Tsaharhaha a wuri Kərəstaya

¹⁸ Kun nishya na a chimarha, fərama fad nun a chimayi nun, kəla nafiya tsauka yi Chinəm.

¹⁹ Kun həshya kəm nggəmama nishyi nun. A nadun ngyangthlang a tendan wa.

²⁰ Kun wundakhnaya səghama mii fanggətyi nun ko ahu mani, kəsər ndəna mid Chinəm.

²¹ Kun chingya a billadun wangginun wa, kəsər na hur ndan səbrha də mərgha fad ndan hai.

²² Kun mafaya fəraman mamnggirha turayinun na ahu kəshirha ko ahu mani. A ənadun taara ka nana nda a na kun təna nda fal kun wa. A meyedghən ənama taara pathlang nun tē Faara, kəla nafiya na a tərəm Chinəm.

²³ Kala 'ya nun a ənaarha, ənamadghən tē hura tal kəsər nun a ənanggən Chinəm ni, mbə a niifa wa.

²⁴ A sənunsə na Chinəm a fərang langaarha kun yi kəna tar nun. Kəsər nuwun a əna taara yi Chinəm Kərəsti.

²⁵ Tē əna tar mbəlfəerha kəm, nən a wal kəna tar mbəlfedghən, kəsər mbə Faara tattaha wa.

4

¹ Kun na tē mafaya ha ənaman nggayirha kanda, a sənunsə na tuwuri nun sə kəm a talara.

Fər kaali yi hwan Faara

² Nama naarha a hwan Faara kətsar, tsawun nggungwa fa tē usa Faara kəm.

³ Hwana man Faara kansə kəm, təna Faara inang

kwamana kan hai na a p̄r labargh̄a nan. P̄r labar ̄nwulten tar Faara nan na b̄abee, nd̄ana labar K̄ar̄esti. K̄as̄er ka labar d̄ani ya muweena nda hu pors̄ena d̄a.

⁴ Hwaneema Faara in t̄ani p̄r labardi na b̄abee ya ngga, kamngga a ̄ne.

⁵ Nama nd̄and̄el t̄a tsawud nun t̄a f̄ingya f̄erwa k̄ekafek t̄a Yeeso, t̄a k̄am ̄nana taara ngga t̄a kwamana wal nun.

⁶ K̄atsar nagma labar nun mb̄angḡan, t̄a k̄am s̄en kwamana nun kamngga na ngḡarangḡun fiya s̄a.

Ngwala mii nda'ya

⁷ Na Tikikus a p̄rang 'ya kun a tenna. Ka niifa ni ahu tar Faara. Kan t̄egh̄en nan a ̄na tar Chin̄em.

⁸ Niya thl̄ongḡan a thl̄eman nun d̄a ka d̄egha f̄erang kaali kun t̄a k̄am p̄rang 'ya n̄en kun na nan ahurgh̄en.

⁹ N̄en a tahang nda Onisimus had̄a wan tal nun, na nda a p̄rang 'ya kun na a kat̄ararha hai a mb̄adiya.

¹⁰ Aristakus nanan hu pors̄ena tal a ndang'ya kun fa, t̄a Markus wanman Mbarnaba. P̄rang ndan kun yi t̄a ndaarha, a b̄ad Markus b̄a thlamadgh̄en fa t̄a haara kikyab.

¹¹ Djeshiwa na nda aarha Djustus k̄am a ndang'ya kun fa. Ngwala nafiya Yahudayina ni ya mahan na ahur nafiya nan a ̄na taara yi Kut̄eryid Faara, nggab nda nggi kaan.

¹² Niif nun na nda aarha Abafaras mafad Yeeso K̄ar̄esti

a ndang'ya kun fa. N̄en naarha k̄atsar a hwan Faara a tennun na a tsawun t̄a kanglanggirha ahu ̄ngya na mid Faara.

¹³ Niyi t̄a wuts̄afayirha fa a p̄rang ndaarha ni kun n̄egh̄en a ̄na taara kaan ka kun t̄a kowunni na a Lawudikiya t̄a Hirapolis.

¹⁴ T̄apuuddi Luka ngḡam n̄em t̄a Ndimas k̄am, kanda a ndang'ya kun fa.

¹⁵ Ndaman 'ya shayin̄em fa na a Lawudikiya t̄a Nimfa k̄am t̄a fa takkwaya na a wumnda hai a minda keegh̄en.

¹⁶ A kwasamaddi karatang nun d̄eleewar d̄i ya, karata man ahu k̄en hwan Faara k̄am na a Lawudikiya. Kun k̄am karata man d̄eleewar d̄i thl̄enang nan nafiya Lawidikiya d̄a.

¹⁷ Ndaman Arkibus a kwargha ngwalangḡan tardi f̄erang na Chin̄em ahu hargh̄en hai.

¹⁸ Nggi, Mbulus, t̄a harna niya chireethleng nda ̄nna kun fa d̄a. Dalama teena hai niyi hu pors̄ena. A tsauka nggayid Faara t̄a kun.

1Tasalonikaya

Nda'ya

1 Kyagha deleewar da ba ya a har nda Mbulus, tɔ Sila, tɔ Timoti. Chireethleng nandan a fatakkwaya Yeeso dɛ na a Tasalonika a nafiya Faara na Chindi tɔ Chinɔm Yeeso Kɔrɛsti. Ngwa tsauka nggayirha tɔ tsawud dɔdɛmnggirha tɔ kun.*

Fɔr kɛkafekkid Tasaonikiyaya tɔ tur tsawud ndan

2 Nan naarha usa Faara kɛsɛr ka kun heu, nan naarha kɔm hwanang Faara kun teena kɛtsar.

3 A nandan a hwan Faara aten nun nan dɛl teena hai tɔ tar fɛrkɛkafekkid nun nanun tɛghɛn a mbed Faara Chinɔm, tɔ dɛrha mbeedɛ nanun tɛghɛn hu nggɛmnda, tɔ kɛrɛsta kɛsɛr ka shiteena nanun tɛghɛn aten Chinɔm Yeeso Kɔrɛsti.

4 Sɛndansɛ Shayina, nggɛmna Faara kun wurnɛn kun a tsawun nafighɛn.

5 Kɛsɛr bɛng dɛn Labaara kun ba na Mbɛnggɛn, mbɛ labaara katenggɛn wa, amma tɔ sɛsɛmnda, tɔ Sɛsɛna Tɛ Pedɛnda pɛrangga kɛkafek kun. Sɛndun tur tsawud nan ɛna nan tɔ kun ka a thlar kun nan.

6 Tsaundun nafiya tsahagha tɔ kan, tɔ kɔm Chinɔm, thlɛ labar Faara nun tɔ wutsɛfayirha fɛrna Sɛsɛna Tɛpedɛnda, ko nanɛn sɛsaa dɛn kaan.

7 Kɛsɛr ka kee tsaundun ɛn sakhrha a fa takkwaya heu na a chehweed Makidoniya tɔ Akaya.

8 Nanɛnya labar Faara wel dɛ dɛ kɛsɛr ka kun mbɛ a chehweed Makidoniya tɔ Akaya kee wa, amma fɛrkɛkafekkid nun a Faara sɛk fiya ndɛn ko a yanggi ni. Tsaunɛn kee, mbɛ minnan sɛ kalang sɛ a tenggɛn wa.

9 Kɛsɛr fiya ni tafad ndan na a thlɛk labar thlɛn nan fa ɛna nun, tɔ kɔm ndɛghɛn nun hai tɔ tar dɛharha, kyakhrun thlɛmad Faara ba, ka a tɛrang shilee nun Faara ɛn na tɔ yibrha tɔ kɛkafek.

10 Nun naarha kɛla bɛd Wanggɛn fa ba a talara hai. Faara ndɛn thlengga Wan dɛ sɛ ahu mɛrya, ndɛna Yeeso ndɛghɛn ni na a thlang kɔm sɛ ahu sɛbrha hur Faara na bayi.

2

Tar Mbulus a Tasalonika

1 Shayina, kun tafad nun sɛndunsɛ bɛd nan thlɛmad nun ba tsauka mere wa.

2 Kɛla sɛnnunsɛ tɛk dɛn sɛsaarha fa a Filibi. Amma fɛrang Faara kaali kan na a pɛrang Labar dɛ nan kun na Mbɛnggɛn atenggɛn, ko nanɛn kar fiya labarghɛn fa.

3 Kɛsɛr labar dɛi pɛrang kun mbɛ nggabarha sɛ wa, nduwa mbɛlfeerha, nduwa hukrha wa.

4 A meyedghɛn nan narha pɛr 'ya na mid Faara, kɛsɛr kɛlang dɛ kan kam dɛn a pɛr Labaara nan na Mbɛnggɛn, mbɛ ka a mbɛnanggɛn fiya

* 1:1 1:1 Tar Fathlɛngya 17:1

wa, amma Faara ndəghən na a kəkərang nda hur nəm.

⁵ 'Wawan thlək labar yi mbənda mee ka a ləm kun nan kee wa, tə kəm mban tə numad suna ahur nan wa. Faara ndəna shedawan nan.

⁶ Mban a kafa faala a fad fiya wa, mbə a fad nun wa, kala ko wunni. A ndam na minnan sə kee, kəla nanan fa fathləngya Kərəsti kam kafa dan thlaara a har nun.

⁷ A meyedghən nəghəm kəla wundakhnaya ahur nun, kəla na maana kər wanggighən.

⁸ Kəsər nggəm dan kun kaan mbə ka a pərang Labar Faara nan kun na Mbənggən kee wa, amma heu tə yibəd nan kəm.

⁹ Shayina, dalama teena hai tə taara əna nan. Əna dan taara nda fədikrha tə yanfara amawa nan səsang kun a sayiddi nan a pərang labar Faara na mbənggən kyagha ba ahu thləm Faara.

¹⁰ Nadun əndi nan a ənaarha, Faara kəm wai kee, nanan chahal, tə nggayirha, tə kəkəfekkirha ahu ən ənan nan a kun fa fərkəkəfekkyā.

¹¹ Səndunsə ənang dan əngya kun heu kamngga, kəla na china ənang nda wanggighən.

¹² Hwan dan kun, fərang kaali nan kun, tə nggab kun nan, na a tsawun ahu kwamana na məməl a mbed Faara, ndəghən ni aagha kun ahu kutəryidghən də tə mamnggidghən.

¹³ Tsaunən kee, malang ng-

wan usa Faara kəsər fər dūn kəkəfek tə labar Faara pərang nan kun. Labardi yi Faarani mbə yi niifa ni wa. Thləwun ndən tə ndaarha labar Faara ni, nanənya nəghən a əna taara ahur nun.

¹⁴ Kun shayina tsahama nafiya na a takkwa Faara hu Yeeso Kərəsti, na hu chehweed Yahudiya, kəsər səsəfun ahar nafiya chehweed nun, kəla səsə nanda ahar Yahudaya.*

¹⁵ Yahudaya ni bəlangga Chinəm Yeeso tə annabiya, kanda ni kəm rəkka kan. Na nda naarha səbāng hur Faara də kaan, tə kəm na nda kar kowunni fa! †

¹⁶ Na nda karang kan fa a pərang labar Faara nan fīngya mbuwa wa Yahudaya, kəsər amawa nda wal hərəkrha. Ahu ənaarha kiya na nda chik kyarha hu dimiyirha hai. A kwasamadghən səb hur Faara də kaan tə kanda.

*Na mid Mbulus sə a nggərghən weng tala Tasa-
lonikaya*

¹⁷ Kun shayina, akwasamaddi tsakh nəm hai, na tennan tekə tə kun habba dan na a nggərghən wutta thləmad nun də, a nggərghəm kəmarha hai na ndan nəm.

¹⁸ Mbə ngaala sə wa na minnan sə a wudan thləmad nun də, nggi na Mbulus, na minna sə a nggər yi dərha də saara hangga, amma kəsə Sheetan hai.

* **2:14 2:14** Tar fathləngya 17:5 † **2:15 2:15** Tar fathləngya 9:23,28, 13:45,50, 14:2,5,19, 17:5,13 18:12

19 Akwasamadghən heu mani ən shiiten nan tē wutsəfayid nan, tē kəm tallə nan a mbed Chinəm a wudda ba, mbə kunni wa?

20 Kəkafek kunni ən tallə nan tē wutsəfayid nan.

3

1 Nanən kee mbang ngwa nan kərəsta, ndan kamdə a mal kanda a Atina katen nan.

2 Thlən dan Timoti pashid nan hu tar Faara a thləmad nun də ka a fərang kaali nən kun ahu fərkəkafekkid nun,

3 amana səsaddi kyakhrang hutən nun hai. Kun tafad nun səndunsə nəm a tək səsarha fa,

4 A sayiddi nanan tē kun 'wa dan pəranggən kun tē ndaarha, nəm a tək səsarha fa. Tsaudə kee kəla sənnunsə.

5 Nanən kee, mbang ngwa ni kərəsta, ndən thlən ni Timoti a sək labar fərkəkafekkid nun ni. Tərəm di nən də narha tē thlərbuddi, Sheetan huk də kun, tsauka tar nan mere.

6 Amma nanənya wudna Timoti a thləmad nan ba bang də labaara kan ba na mbənggən aten fərkəkafekkid nun tē nggəm ndan. Nggərgən ndang nda kan nuwun a dal teena hai tē kan kəsar, tē kəm nəghən a kukwasang kun fa a na kan nan kəla na mid nan kəm a na kun nan.

7 Nanən kee shayina, ahu səsad nəm tē kətəllə nəm fa wal dəm kaali kəsar ish dən ngga hu fərkəkafekkid nun.

8 Nanənya nəm a nggər chik wal shembe tsaunən ish dən ngga hu Chinəm.

9 Tur yanggi usaayi nan a ənang nda Faara ka kun, ka wutsəfayirha nanəm təghən aten yinəm Faara ka kun?

10 Nda yanfara tē fədikrha nan naarha hwan Faara na a nggərgən na kun na a dang nggan kun sə tənə fərkəkafekkid nun chikrha.

11 Ngwa tangsangga Faara na Chindi tē Chinəm Yeeso kwamana də na a dan wal kun.

12 Ngwa chighangga Chinəm hur nggəm ndan kun tē fiya heu kəla nanan təghən a kun.

13 A fərangga Chinəm kərəsta kun, tənun narha chahal kula ən 'yaara a mbed Faara na Chindi. Ngwa tsauka kee a sayiddi na Chinəm Yeeso a wutta ba tē nafiyighən heu na chahal.

4

Tur tsawuddi na mid Faara

1 A mii ngwaladghən shayina, nan a hwan kun, nan kəm a kəs thləmad nun kəsər ka Yeeso tē ndaarha, tsawama hu kwamana na məməl na a mbənggən Faara, kəla tsahang nan kun ha. Ko nanən nuwun tē tsaurha kee, amma nan a fərang kaali kun na a nggər wun chikkən.

2 Kəsər səndun ənggini tsahang nan kun ha tē ngyahad Chinəm Yeeso.

3 Tsaunən kee, 'ya na mid Faara a tsawun chahal, nama inggun ma kulafayirha.

4 Kowunni ahur nun sən kwaman də nən na a kəs al-tenggən tənən nagma chahal tē mamnggirha,

5 kula suna naarha ahur nun non kəla nafiya səngwa wa Faara wa.

6 Atam niifa huk shadghən tətakkwarha nduwa səbanggən hurghən də kada nukkun nən wa, kəsər na Chinəm a ngwang kumarha tur ənggina sə ya, kəla pərang nan kun a katəradghən kəs nan thləmad nun.

7 Aawa Faara kəm a tsawun kula naarha chahal wa, amma a nam chahal.

8 Tsaunən kee, kala niifa kargha tsahadda fa ya, mbə kar nən niifa fa wa, amma Faara ndən kar nən, ndəghən fərang Səsənggən kun Təpedənda.

9 Aten nggəm ndan, kamngwa a nggərghan chireethleng nda kun də wa, kəsər kun tafad nun tsahang Faara ndən kun ha tē ndaarha, nggəmama ndan.

10 Kəkafek, nuwun a nggəm shayi nun heu na a chehweed Makidoniya. Nanən kee na minnan sə a chik dərha nun mbeedə tē nggəm ndan.

11 Dəfaman kəs alten nun a mbee, nun narha əna tardı na a mbed nunya təkəm nama a əna taara tē haryi nun kəla pərang nan kun.

12 A nadun a ənaarha kiya nafiya mbuwa wa Kərəstaya, na nda fərang mamnggirha kun təkəm a mbərsa dūn tē niifa wa.

13 Amma shayina, mbə minnan sə a tsawun tē yamid sənda aten fingya mərgha wa, nanən kee, nadə hur nun səbrha də kəla fingya mbuwa tē shiteena.

14 Kəsər kətəm fər dəm kəkafek mər Yeeso, nggər də thliirha sə, tē kəm səndəmsə ngga a wuddaba, na Faara a thleng fingya yina sə tē yibrha mərgha fərgha kəkafek.

15 Nan a pəranggən kun kəla ndaana tsahad Chinəm Yeeso, kəm balgha tē yibrha fa a fara na Chinəm bərha bə, mbəm 'wa thliirha ma fingya 'wagha mərə wa.

16 Kəsər Chinəm tafadghən nən a təra hai a talara, təranggən uradghən sə nagma a aah farha, tē urad təthlənda Faara na manggən, tē pii kodwomnda yi aah Faara. Fingya mərgha fərgha kəkafek tē Yeeso kanda ni na 'wa thliirha sə.

17 Tərgha kəm balgha tē yibrha fa, na nda a tərang kəm də tē kanda ahu hashmbe dəm kəmarha tē Chinəm a fərakh amshi. Nəm a tsaurha tē Chinəm pakwandə.*

18 Tsaunən kee nama a fərang kaali ndan aten labardi ya.

5

Ngwama fa ka bad Chinəm ba

1 Nanənya shayina aten sayi nduwa fara na ənggini a katərarha hai ya, mbə kəl nggər nan chireethleng kun də wa.

Wutta Chinəm ba

* 4:17 4:17 1Kor 15:51-52

2 Kəsər kun tafad nun səndun sə a fara na Chinəm a barha ba nən naarha kəla bad ngaara ba a fədikrha.*

3 A sayiddi na fiya a ndaarha, “Nan a tsau dədemnggirha tə kwassa hura hai.” Kula səndəndan sə kəl bagha səsaarha a tendan ba kaan, mbə kwaman hərəkrha sə wa, kəla na hatta hur nggətta kəsang nuneefa na ahur.

4 Amma kun shayina mbuwun hu wula wa, na də fardı wal kun ya kula səndənun sə kəla ngaara.

5 Kəsər kun heu wangya kukwaryirha ni kun, yi yanfara kəm. Kəm mbə yi fədikrha ni nduwa wula wa.

6 Tsaunən kee a shii dəm kəla na fingya ənaarha wa. Amma taama tsawum nggungwa fa nam a kəlarha də.

7 Kəsər fingya na a shiirha na nda ənaghən a fədikrha, fingya kəm a fədikrha ndəna mbaala tərang kanda in.

8 Amma tsaunən kəm yi yanfara ni, taama ngwam fa, kal luwud dəbəla nəm yi fərkəkafek tə yi nggəmda, sheng teena nəm walla hərəkrha fa tsauka ndəna tətər dəbəl nəm.†

9 Wurwa Faara kəm ka a nagha səbgha hurghən aten nən wa, amma na midghən sə a wal hərəkrha nəm ahu Chinəm Yeeso Kərəsti.

10 Ndəghən ni mərgha ka kəm, kəsər ko nanəm tə yibrha fa, nduwa mər dəm a fara wud nən ba, a tsawum təghən.

11 Tsaunən kee nama a fərang kaali ndan, non a dang ndan sə, kəla nanun a ənaarha nanənya.

Ngwalad mii yiyi thləmaarha

12 Amma nan a hwan kun, shayinan, nama a fərang mamnggirha fingya na a əna taara kaan ahur nun, mamnggi nun ahu Chinəm na a fərang labar Faara kun.

13 Fəraman mamnggirha kanda ngga tə nggəmda kəsər ka tar ndan. Tsawama dədem tə ndan.

14 Nan a hwan kun shayinan, yana man fingya na səsahun, fəraman kaali fingya na tə shilee yid. Daman fingya sə mbuwa kəkanglang. Kərsaama kəm tə kowunni.

15 Kwarama nun də nggərang mbəfeerha niifa sə tə mbəfeerha. A meyedghən əna man nggayirha ndan tə kəm a kowunni.

16 Kəsar nama tə wutsəfayirha.

17 A malang dun hwan Faara wa.

18 Ko a huma ni usama Faara, kəsər ənda na mid Faara a kun 'yahu Kərəsti Yeeso.

19 A bəlang dun wad Səsən Faara hai wa.

20 A sardun 'ya thləkna annabiya wa,

21 kəkəraman əngya heu, kəs fingya yina nun ha na ngga.

22 Malaman kala tur tar mbəfeerha.

Ngwalad mii nda'ya

* 5:2 5:2 Matta. 24:43, Luka. 12:39, 2Mbit. 3:10 † 5:8 5:8 Ish, 59:17; Afisaya. 6:13-17

²³ Ngwa tsauka Faara tafadghən na a fər tsawud dədemnggirha, a tsabanggən kun də heu non chahal. A laf səsən nun nən, tə yibəd nun, tə fad nun heu, a tsawun nafiya mbuwa tə dimiyirha fa a fara na Chinəm Yeeso Kərəsti a wutta ba.

²⁴ Yandī aagha kun nəghən tə kəkafek fa, nən a ənaghən.

²⁵ Shayina, hwanaman Faara kan teena.

²⁶ Ndaman 'ya shayinəm fa heu tə nggəmnda yi fa takkwaya.

²⁷ Hwanni kun tə thləm Chinəm, karataman deleewar diya a fatakkwaya heu.

²⁸ Ngwa tsauka nggayid Chinəm Yeeso Kərəsti tə kun.

2 Tasalonikaya

*Deleewar Mbulus chireeth-
leng nən Tasalonikaya dā*

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har nda Mbulus, tē Sila tē Timoti. Chirethleng nggan ndən fatakkwaya Yeeso dē na Tasalonika, a kun tsauka yi Faara na Chindī tē Chinəm Yeeso Kərəsti.*

² A fərangga Faara na yinəm China, tē Chinəm Yeeso Kərəsti nggayirha kun tē tsawud dādemnggirha.

Hwan Faara tē usaarha

³ Shayina, kamdē a usa Faara nan kətsar kəsər ka kun, tsaunən fərkəkafekkid nun aten chikrha kaan, heu tē nggəməndē nun a ndan aten chikrha.

⁴ Ndən ənagha ndən, nan taala tē kun ahur fīngya fatakkwaya Yeeso, kəsər ka kərəssə nun, tē fərkəkafekkid nun tē səsəarha nanun ahurghən.

⁵ Ənggini heu ya kyaddē ndaarha ngwa kumad Faara mbə wura hasə wa, məməl dūn a tsawun hu kutəryid Faara kəsər aten kutəryidda ni ya nun a səsəarha kamanggən.

⁶ Na kəkafek sə a fad Faara, kəsər nən a səsang fīngya yini səsangga kun,

⁷ amma nən a yibang kun ahu səsəarha nanun sətē kan kəm, a sayiddi na Yeeso a bərha hai a talara heu tē mamngya fathləngya Faara.

⁸ Tə sheneu waarha, nən a səsang fīngya kargha sənda Faara, kəmda tē fīngya kargha əna taara tē Labara na mbənggən yi Chinəm Yeeso.

⁹ Na nda a tək səsəarha fa yi mərə pakwandē, tsaha nda hai ma yid Chinəm tē səsəmnda mamnggidghən.†

¹⁰ A fardī nən a wutta bə, nafiyighən heu na nda a fərang mamnggirha. Kala niifa fərgħa kəkafek na nda a na ənwulteena tē Chinəm, kəsər fərdun kəkafek tē 'ya pərang nan kun.

¹¹ Nanən kee nan naarha hwan Faara a ten nun kətsar, tē ndaarha a tsawun ngga tē Faara aagħa kun. Nan a hwan Faara a fərang səsəmnda kun na a ləgdanggun ənggini heu na nggəngga nun a ənaarha hu fərkəkafek.

¹² Nan a hwan Faara tənə nda manang nda thləm Chinəm Yeeso ahur nun, kun kəm ahurghən, hu nggayid Faara tē Chinəm Yeeso Kərəsti.

2

*Na təmbəfeddi a 'wa
barha bə, ma Chinəm*

¹ Shayina aten wutta Chinəm Yeeso Kərəsti bə nəm a wumnda thləmadghən bə. Nan a hwan kun,

² a billa dūn nduwa thliigha hakkilod nun kəkər aten ndaarha far bəd Chinəm bə 'wadē teena bəda bə wa. A fər dūn kəkafek tē kanda wa, ko ndaana nda hu labəara yi səsəna

* 1:1 1:1 Tar Fat. 7:1 † 1:9 1:9 Ish. 2:10

sækna ndan, nduwa säsena kyadgha ndän, nduwa wal na nda deleewar a haar nan ba wa.

³ A nggäm dun fa nggabagha niifa kun wa. Käsär mbə fardi a barha ba kee wa, kəl katərana kakyathlaanga hai aten Faara kyagha təmbəlfedda ba 'wan, ndəghənggi kya nanda əna mərri kamənggən.

⁴ Na təmbəlfeddi nən tərang altənggən sə tə kəm mbə midghən sə a sək 'ya nən tsauka yi Faara, nduwa kala 'ya na nanda a tərang shilee teena wa. Nən a tsaurhahu Kən Faara ndagha ndəghən ni Faara.

⁵ Dal wun teena hai 'wadi pəranggən kun a sayidfi nani tə kun wa?

⁶ Nanənya səndun əndi 'yadangga barha fa ba, käsär na nda a kyadghən a məməlla sayidghən.

⁷ Käsär səsəmnda təmbəlfeddi katərang də əna taara hai bəbee, nən a tsaurha bəbee yandi 'yadangga baarha fa ba malang də kwamana.

⁸ Tərgha na təmbəlfeddi a kyarha ba, amma a bad Chinəm Yeeso ba, nən a bəlang nda tə səsəmnda bereu yibədgən.

⁹ Bad təmbəlfedda ba ya nən a naarha tə səsəmnda Sheetan fa, nən a əna tar ənwulteena, tə ənsakhkya yi nggabaarha dədamən-dədamən,

¹⁰ nən naarha huk fingya na ahu kwaman mərri. Na nda a mərə käsär kar nda nggäm kəkafek fa na a wal hərəkrha nda.

¹¹ Nanən kee na Faara a thləng səsəmnda sahatta huteena kanda fa ba ka a fərkəkafek nda tə labar nggabaarha.

¹² Tərgha na nda a ngwang kumarha fingya sə kargha thlə kəkafek fa amma na nda a tək mbənda tar mbəlfērha fa.

Tsawama tə shembe hu kəkafek

¹³ Amma kan shayina tsaudə tətə a usa Faara nan ka kun kəsar, kun shayina nggəmna Chinəm, käsär a katəradghən wur Faara kun ahur fingya 'wagha a wal hərəkrha nun ahu tar Səsəna hu fərkəkafek.

¹⁴ Aaghən kun ka a wal hərəkrha nun a sayidfi pərang nan Labara kun na Mbənggən, tənun wal mamnggit Yeeso Kərəsti.

¹⁵ Tsaunən kee shayina, kərsaama, kəs ənggina nun ha tsahang nan kun ha, ko hu pər labar Faara ni, ko ahu deleewar chireethleng nan kun də.

¹⁶ Nanənya Chinəm Yeeso Kərəsti tafadghən, tə kəm Faara na chindi kyanum, nggəmdə kəm ahu nggayidghən yi pakwandə nggab nən kəm tə shiteena.

¹⁷ A nggab kun nən tə kəm fərang kaali nən kun ahu kala 'ya nun a ənaarha tə thləkrha.

3

Hwana man Faara kan teena

¹ A mii ngwaladghən shayina, hwana man Faara kan teena tənə labar Chinəm Yeeso weela də kəkər,

tənən wal mamnggirha kala mbərha dənən saadə, kəla 'wanən bərha thləmad nun ba.

² Hwanama Faara, kəmdə, tənəm wal hərəkrha a har fa mbəlfeyya, kəsər mbə fiya heu natə fərkəkafek fa wa.

³ Amma Chinəm nəghən tə kəkafek fa, nən fərang kaali kun laf kun nən amana təmbəlfeddī ənang 'ya kun fa.

⁴ Mbərsa dən tə Chinəm kəla nun a ənaarha, dāama mbeedə tə əna taara tə 'ya pərang nan kun.

⁵ Nanənya ngwa kyakhrangga Chinəm hutən nun aten nggəmdə də yi Faara, tə kərəsta kəm hu Kərəsti.

Kəs thləmarha aten səsaukirha

⁶ Nanənya shayina, nan a ndang nda kun ahu thləm Chinəm Yeeso Kərəsti, ndəghama hai tə səsaukya finglya fa fərkəkafekkyā mbuwa a takkwa ənggini tsahang nan kun ha.

⁷ Kəsər kun tə altənnun səndunsə kamdə a takkwa tur ənggina nun tsahang nan kun ha, kəsər a sayiddī na nan tə kun mbə səsaukya ni kan wa.

⁸ 'Wa wan thlə ənnarhami a har niifa kula kan tiighən wa. Nan əna taara nda fədīkrha tə yanfaara, amawa nan kətəlang kun fa.

⁹ Nan mbang ndang nda kun fəraman ənnarhami kan, amma na mid nan sə a tsawan ənsakhrha a tsaha kan nun.

¹⁰ Ko a sayiddī na nan tə kun, ndanggan kun, "Kala niifa kargha əna taara fa a fərang dūn ənnarhami wa."

¹¹ Kəsər sək dən ndaarha finglya ahur nun na səbrha a yid ndan. Mbə 'ya sə na nda ənaarha wa kəl muk mee hu labar fiya hai kee.

¹² Tur nafiniya, nan a ndang nda kanda, nan kəm a kəs thləmad ndan ahu thləm Chinəm Yeeso Kərəsti, əna taara nda, na nda naarha həbang fad ndan.

¹³ Amma kun shayina a dakh mid nun də tə əna əngya kamngga wa.

¹⁴ Ana niifa sə kargha mii nan fa ahu deleevar dīya, a wum dūn teena təghən wa tənə shilee kəsang.

¹⁵ Amma a tsawan dūn kəla təsaara wa, kəl a kəs thləmadghə nun kəla wanmana.

Mii ngwala nda ən Mbulus

¹⁶ Nanənya Chinəm na tə dədemnggirha ha, ndəghənggi tafadghən fərang dədemnggirha kun kətsar, ko hu mani. A tsauka Chinəm tə kun heu.

¹⁷ NGGI NA MBULUS, KULO NDA ƏNNA YA CHIRETHLENG NI HAI TƏ HARNA NI ƏNAARHA KEE TƏ DELEEWARYA HEU NI CHIREETHLA TƏNƏN KYAD NDAARHA KYAGHƏN BA A HARNA.

¹⁸ Ngwa tsauka nggayid Chinəm Yeeso Kərəsti tə kun heu. Atsaukake.

1 Timoti

Nda 'ya

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Mbulus, tēthlōnda Yeeso Kārēsti, fadang nda tē sēsēmnda Faara tē Hārākranēm tē kēm Yeeso Kārēsti nēm shengteena fa.

² A Timoti ka waana ahu fērēkēkafek. Ngwa furowa Faara na China tē Kārēsti Yeeso na Chinēm nggayirha, a hadōwun fa, tē dōdemnggirha.

Yiyi thlōmaarha aten tsa- had nggabaarha

³ Nani a wiirha a Maki-doniya dē, hwandī sa a tsawa na a Afisa 'wan tēna kēs thlōmad fīngya nafiya a mbēdī a malang ngganda tsahan ndan ha yi nggabaarha.

⁴ Kamdē a kēs thlōmad ndan na a malang ngganda mbētta hai aten sāk asēdaya mbuwana kēkafek, tē thlōtta thlōmngya chichīya mbuwana mii ngwaladghēn sē. Kēsēr tur āngginiya nēn baarha bā tē ngaala. Mbē dāng niifa sē a ēna tar Faara nēn tē fērēkēkafek.

⁵ Fēni ngyahaddīya tēna fatakkwaya Yeeso narha tē nggēmnda fa bāgha bā ahu hura na chahal tē hura tsahai na, tē kad fērēkēkafek.

⁶ Amma fīngya famalōmngya sē 'wanda teena kyalth nda hai ma ten labardīya kahad, mbēda nda hai tē thlōk labar nuryirha.

⁷ Na mindan sē a tsawanda kēla fa malōmngya ngyakhrha Musa. Amma sēngwanda 'ya nanda thlōkrha wa, a sakwata āndī na nda njib ndaarha sēnda 'ya na nda a thlōkrha.

⁸ Sēn dēm sē tē ndaarha na ngyahaddī ngga, a ēna dēm taara sē ahu kwamana na mēmēl.

⁹ Sēn dēm sē kēm tē ndaarha, mbē ka nafiya mbuwa dīmi ēna nanda ngyakhkya wa, kēl nafiya mbuwa takkwa ngyakhrha tē sāk 'ya, tē nafiya mbuwana ēn ēnandan kēla yi Faara, tē nafiya na dīmi, tē nafiya mbuwana hur ndan pēpet, tē nafiya na sar Faara, tē nafiya na bēlang chinggin-dan, ko manggindan, tē fa bēl faaya.

¹⁰ Ngyakhkini ya ēna nan ndan ka kulafaya, nduwa hēshya na mēnda tē hēshya, nduwa nishya na mēnda tē nishya nduwa fa ngar faaya, nduwa fa nggabaya tē ni-ifa na pēr nggabaarha ko ndanēn nēn a pēr kēkafek, tē kēm kala 'ya heu mbuwa mēmēl tē tsaharha ha yi kēkafek.

¹¹ Tsahadda ha ya nēghēn mēmēl tē Labara na Mbēnggēn yi Faara na tē parka na manggēn fēre nanda hu haara hai a pērgēn ni dē.

Usarha ka nggayid Faara

¹² Niya usa Kārēsti Yeeso Chinēm, fēreegha kanglang-girha. Kēleedē ka niifani nggi wurnēn nggi ka a ānang taara ni.

13 Ko nanən kətəm ni naarha sar Kərəsti, tē mbəlfēerha səsangga nafiyighən. Amma hadang dī fa kəsər 'ya əna ni heu nəghən hu yamid sənda ni tē yamid fərkəkafek.

14 Nggayid Chinəm lədeedə kaan tē kəm fəre dē fərkəkafek tē nggəmnda bagha bə a thləmad Kərəsti Yeeso.

15 Labardiya kəkafek ni, tē kəm kowunni a fərkəkafek nən təghən. Kərəsti Yeeso bənən hu kəshiiirha bə ka a hərəhanggən fa dīmiya ahur ndan heu nggi kalgha kanda tē dīmiyirha.

16 Amma kedēe Faara nggayirha, nggi kalgha nafiya dīmiyirha, Yeeso Kərəsti kərəs dē tē nggi kaan ka tsawi ənsakrha ka fiya heu bagha fərkəkafek təghən tē kəm wal yibrha nda mbuwa ngwalarha.

17 Ngwa tsauka mamnggirha tē faala a Faara pakwandə. Ndəghənni kutəra yi pakwandə, mbuwa nəm naarha, mbuwa mərə; ndəghənni Faara katenggən. A tsaukwa kee.

18 Timoti, waana, niya pəro palthdiya kəsər ka 'ya 'wa na annabiya pəra a ten wa ka kətəm. Kəsər ahu laf əngginiya na mbang yanda ngga kəla ka sodja.

19 Kəsü fərkəkafekkid wa ha ngga ahu Kərəsti. Tsawu tē hura tsahai, kəsər fīngya nafiya tē thləmən kar nda əngginiya; kəsər ka əndiya ndən ənagha ndən fəlna nda hai.

20 A hur ndan na Himeniyus sē tē Aledzanda, fərang ni Sheetan ka tsahang huteena nən kanda ha ka malang ngganda sar Faara.

2

*Kwaman tarang shilee
Faara teena*

1 Niya ndang nda kun, 'waama hwanang Faara fiya teena heu. Hwana man Faara a danggən kanda sē na a hadanggən kanda fa, tē kəm usaghənun ka kanda.

2 Hwana man Faara kutərya teena kiya tē fīngya mamngya, tē nəm tsau dədəmnggirha kula mbeela, tē tərəm Faara tē hura chahal.

3 Tur hwandədi ya nəghən ngga, nən mbənanng Faara tē Hərəkrənəm.

4 Na mid Faara sē kowunni a hərəkka tē kəm a sən kəkafekidda nən heu.

5 Faara nəghən tətəl, Yeeso Kərəsti ni katenggən na bəng kəm thləmad Faara bə. Yeeso kəkafek niifa ni, fərdə fadghən ka a hərəhanggən kəm.

6 Fərdə yibədghən ka heng wal alteena nən kəmsə. Kyadang Faara əndi kəm ya ahu məməlla sayi.

7 Ndəghən dani ənagha ndən wurna Faara nggi a tsawi tē təthlənda Yeeso tē kəm tē pər Labar Faara na Mbənggən. Niya pər kəkafek, mbi a nggabaarha wa. Thləngga Faara nggi bə a tsahang nggi nafiya ha mbuwa Yahudaya aten fərkəkafek tē kəkafek.

⁸ Nanən kee a wum dūn hai ka dəfang shilee nun Faara in, na mid na sə həshya tərang ngganda haryindan sə na chahal a talara sə hwan Faara nda, kula səbrha hura ko ngaala tē ndan.

⁹ Akwasamad yandīya na mid na sə nishya a ngwang ngganda fandan fa tē kari kamngga, a sakhdang nda wasyindan wa, nduwa kal kari nda fa na tē wudəbəla fa wa nduwa kən ən urarha nda əna nanda tē təfasa fīngya əngya na chimnda fa.

¹⁰ Amma nishya ndagha nggəmda Faara, kamdə a əna əngya nda na ngga.

¹¹ Ngwa tsauka nishya fa thlə tsaharha ha tətīp tē fər mamnggirha.

¹² Fəranggi kwamana nishya a tsahang ngganda həshya ha wa nduwa a tsawa nda aten ndan wa. A kathləmaarha nda hai tətīp.

¹³ Kəsər Faara 'waghən əna Adamu ambəra əna Hauwawu nən.

¹⁴ Mbə Adamu ni nggaba nanda wa, amma nuda ni nggaba nanda tsaunən tē dimiyirha.

¹⁵ Amma nishya na nda a wal hərəkrha ahu nggətta a dənda mbeedə hu fərkəkafek tē nggəmda tē hura chahal, tē kəs alteena.

3

Mangya Kən Faara

¹ Nəghən kəkafek tē ndaarha kala niifa na midghən sə tsaurha shingnda aten fatakkwaya taara ni na ngga.

² Mamnda tsaukwa kula ən 'yaara a mbed fiya, a tsauka tē nuneefa tətal, kəsanggən altenggən, niifa ni huhwar, na a takkwarha tē altenggən ngga, na thlə rongya fa, mbangga tsaharha ha.

³ A tsauka niifa ni mbuwa sa aam inabi ni na a təranggən teena wa, niifa mbuwa yanda, amma tsauka məsələm nda niifa, mbuwa nggəm kakyathlaanga fa, tē kəm mbə niifa ni na yakh nggəm wudəbəla wa.

⁴ Tətani a tsauka niifa na mbang laf wurighən ngga, tē wanggighən ana nda a fərang mamnggirha ahu 'ya na heu.

⁵ Kəsər niifa mbang ngwa wa laf wurighən ngga, kəkən nən mbang kəla nafiya ha na takkwa Faara?

⁶ A tsaudə weerənda niifa ni fərgha kəkafek wa, kəsər nən manang nda altenggən ka wurna ndan wet, na nda a ngwang kumarha sə kəla Sheetan.

⁷ Tē kəm, nafiya mbuwa fatakkwaya, thlək 'ya ngga a tenggən amawanən mukrha ahu takthlər sheetan hai fəlgha hai tsauka ən shilee.

⁸ Nəghən kee kəm ahu fīngya nafiya na a əna taara ahur fatakkwaya, tətani a tsawanda nafiya ni na nda fərang mamnggirha kanda, na tē ən ənandan ngga, mba nda tē mee səri wa, mbə nafiya na sa aam inabi kaan wa nduwa nafiya na ngingiləm tē wudəbəla wa.

⁹ Tətani a kəs fərkəkafekkid nəm ha kyadang na Faara kəm tē hura tsahai.

¹⁰ Tətani a 'wa nda teena kəkərang ngganda kanda a mbə ən 'yaara sə a fad ndan wa, ngwa tsawa nda fa tarya.

¹¹ Nəghən kee kəm nishyindan a tsawa nda kula ən 'yaara fa, mbə fa kikifaya wa, nafiya kəsangga alten ndan, kanda a əna 'ya tə kəkafek ahu əngya heu.

¹² Niifa na a əna taara ahur fatakkwaya, a tsaukwa tə nukkun tətal, na mbang laf wanggighən tə fingya fa wurayighən ngga.

¹³ Nafiya na a əna taara ngga ahur fatakkwaya na nda wal kənaghən, na nda fərang mamnggirha kanda ma fiya, tə kəm na nda wal chikrha kanlanggirha hu fərkəkafekkid ndan hu Yeeso Kərəsti.

¹⁴ Niya chireethläng ənggini kun də nanənya, ko nanən na mid na sə dərha thləmad nun də a mbee.

¹⁵ Amma a mbəddi hai, na sən kwamana na fiya a takkwarha tə altendan ahu Kən Faara. Nafiya ni yi Faara na tə yibrha fa, ndəna həhərshe tə sar kənna na a kəs kəkafek ha.

¹⁶ Mbə ngaala sə wa 'ya na bəbee aten fərkəkafekkid nəm nəghən manggən: bagha Yeeso ba ahu thlu farha. Kyad ndan tə kəkafek ni hu Səsəna tə Pədənda, nad fa thləngya Faara ndən. Pər nda labar Yeeso a chehweeya. Fiya na ahu kəshirha fər nda kəkafek təghən, tərang nda talara də hu mamnggirha.

4

Yiyi thləmaarha aten tsa-

harha ha yi nggabarha tə ka kəna

¹ Səsən Faara tə Pədənda thlək də ndən a pəpal tə ndaarha, a mii ngwala kəshirha fiya hangga nanda kyaharra ma fərkəkafekkid ndan. Nanda takkwa səsəngya yi nggabarha tə tsaharha ha tur yi ənkaheeya.

² Tur fa tsahayini ya fa thlərbuya ni tə fa nggabaya. Nanda nggaba fandan fatakkwaya ni, amma mbə huryi ndan tsahai wa.

³ 'Yadang nda kakhrha fiya fa tə həb fingya ənnayami. Amma Faara ənagha ənnayini mii, təna fingya fərgha kəkafek tə kəm səngga kəkafekkid labarghən na nda thlə ənnaddami usaghənda.

⁴ Kəsər 'ya ənana Faara heu nəghən ngga, mbə 'yasə nəm kaara wa, a thlədəm ndən tə usaarha.

⁵ Sən dəm sə nəghən chahal ka 'ya ndana Faara, tə kəm hwanda nəm a ənaarha kapa nəm əna 'ya mii.

Tə taara na ngga yi Yeeso Kərəsti

⁶ A tsahangna ənggini fatakkwaya ha ya, na tsaurha ka mafad Yeeso Kərəsti. Na kyad ndaarha tsənna ahu labar fərkəkafekkid nəm tə tsahadda ha ngga takkwana.

⁷ No inggun ma sək əngya ka ka tə asədad nuryirha. Tsətsəlu altenwa tsawa na kəla na mid Faara.

⁸ Ko nanən tsətsəl thlu farha nən ngga, amma tsaurha kəla na mid Faara kalda ndən ko ahu yanggi kwamana, kəsər nən barha

ba tē parka yi yibrha nanənya tē yi na bayi.

⁹ Labardiya kəkafek ni, kowunni a thlēghənən fa.

¹⁰ Nəm a əna taara kaan tē səsarha ka a fərgha fiya kəkafek, kəsər shiiten nəm nəghən a thləma Faara na tē yibrha fa, tē hərghang nda fiya heu, mbə kəla nafiya fərgha kəkafek mawa.

¹¹ Tsaḥang ənggini fiya ha ya njib kowunni na a tsa-ghəhənən.

¹² A nggəmna fa a sargha niifa sa kəsər ka nana wundakhne wa. Tsawu ənsakhrha a nafiya heu fərgha kəkafek ahu 'ya na thləkrha, tē kwamana na wiirha, ahu nggəm nduwa, fərkəkafekkid wa, tē tsawudwa chahal.

¹³ Kapa ni bərha ba, du mbeedə tē karata deleewar Faara a fiya, tē pər labar Faara tē tsaharha ha.

¹⁴ A malang na ənfəra tē pedənda fərona Faara wa a sayiddi kal na annabi sə wumna shingya Kən Faara hai dəfo nanda haara teena.

¹⁵ Tsahu ənggini ya tē sammayirha. Furu altenwa a kanda, tēna kowunni na dədwa mbee də.

¹⁶ Kwaru wiid wa hai, tē kəm a sənəsə 'ya na tsaharha ha aten Faara nəghən məməl. Kətsar du mbee də tē əna əngginiya, kəsər a ənanna kee na hərghang alten wa tē fiya na sək fadwa.

5

Əngya kamngga a ənagha fingya fatakkwaya

¹ A yanang na shingnda tē njaara wa, hwanuwun tē sammayirha kəla yiwa china. Wundəlaya kəm, kalang kanda sə kəla wan manggiwa.

² Fərang mamnggirha suhurya nishya kəla manggiwa, kalang wangya nishya sə kəm kəla wan manggiwa tē hura chahal.

³ Dang nishya mərya sə na a kada thlaara tē kəkafek.

⁴ Amma ana nu mərri sə na tē wanggighən sə nduwa kaghayighən, a takkwa samad Faara nda 'wan, na nda a əna taara tē əndi tsahana nda. Na nda a kəlang hurfayindan, na nda a dang chinggindan sə tē kaghayindan kəla 'wa na nda ənang kanda, kəsər nən mbənang nda Faara.

⁵ Nu mərri na midghən thlaara mal nandan katənggən nən shengteena Faara fa tē kəm nən dərha mbeedə tē hwan Faara nda fidikrha tē yanfaara a danggən sə.

⁶ Amma nu mərri na tsaurha ka tək mbənda fa kee, 'wadə teena mərdə ko bal nən a yibrha fa kəsər tsakh pathlanggən hai tē Faara.

⁷ Pərang ənggini fa-takkwaya ya amawana kowunni tsaurha ən 'yaara ahu əngginiya.

⁸ Nafiya mbuwa dang hurfayindan sə, mbə kəla ma nafiya nananda ahur minda tal wa, kaar nda 'ya fər nəm kəkafek atənggən. Tur nafini ya kal nda nafiya fərwawa kəkafek səbrha də.

9 Kapa nēm thlōdang nda nu mērra ahur nishya mērya hai na fatakkwaya dāng kanda sē, kəl a kaldē hurarha kumnggit mikki, tē kēm ka nuneefa ni hu sayiddi bal na chimadghən hai.

10 Tētani a fērangga fiya mamnggirha kēsər ka 'ya ənanən na ngga. Kērang dē wangghighən sē ngga wa? Nən thlē rongya fa tē ənnarhami wa? Nən ənang taara fīngya fatakkwaya kula manang nda altenggən wa? Nən dāng nda nafiya sē na hu billarha wa? Nēghən nggungwa fa kēsər ka a əna 'ya nən na ngga wa?

11 Nishya mērya balgha weerən, a thlōdang dūn kanda ahu nishya mērya hai wa, kēsər bānda narha ngingilēm tē hēshya ndusanggən hurndan dē ma Kērēsti, tērgħa mindan dərha chimaddē.

12 A nggər nda kakhrha na Faara a tsətsəl kanda, kēsər hwasang nda dēf mii ndan 'wa nanda ənaarha*.

13 Mbə ma kee wa, na nda tsaha səsaukirha, na nda naarha wii hu wuraya. Mbə tsawud səsaukirha kee wa, amma har tē kiki farha fa tē kyarha hu 'ya hai mbuwa yindan, nanda thlək əngya kamngwawa.

14 Nanən kee niya ndang nishya mērna chimayindan balgha weerən, a nggərgha nda dərha chimaddē, nggət

wundakhnaya nda, kēla wu-rayindan nda ha. Tērgħa tē tsanda mbə mbang thlək 'ya dīmi aten ndan wa.

15 Kēsər fīngya nishya mērya balgha weerən 'wanda teena kyahar nda hai ma Faara, mbusamad Sheetan nda.

16 A na nuneefa sē tē fərəkəfek na hurfayighən sē mērna chimayindan, tētani a dānggən kanda sē, a fērang dē hēr fatakkwaya wa. Tērgħa na fatakkwaya dāng nda nishya mēryina sē mbuwana fa thlarəndan sē.

17 Shingya na əna tar ndan mēməl kamdē a fērang mamnggirha nda kanda, tē kēm teng ngganda kanda ngga, mbə kēla ma nafiya na əna taara kaan yi pər labar Faara tē tsaharha ha wa.

18 Kēsər ndagħa dēleewar Faara, "Mbəm nggəlang mii kwel anadē a dək hwarma tē wiirha hai atenggən wa"[†], tē kēm, "Tē taara kamdē teng thlēthlən ndəghən nda"[‡].

19 A kangna thlēmaarha huhwaarha fa aten shingnda wa, kəl ana nafiya sē səri nduwa mahan bagħa bə tē tur huhwaddi.

20 Kala shingnda ənagħa 'ya na dīmi kēs thlēmādghənun a mbed fatakkwaya heu tēna fīngya tərəm Faara ngga.

21 A mbed Faara tē Kērēsti Yeeso tē fathlēngya Faara na wuwura, niyi a kēs thlēmād wa a takkwa ənggina na ya a wurna hasə wa, nduwa kar

* 5:12 5:12 Kēsər dēf nda mee kətəm mba nda nggər dərha chimaddē wa ndən thlōdang nanda kanda ahur nishya mērya hai ka a dāngga fatakkwaya kanda sē.

† 5:18 5:18 Deleewar Nggər Kumaarha 25:4 ‡ 5:18 5:18 Luka 10:7

yanda na ya, nggəm yi da na taarha wa.

²² A nanna kəkaryirha hu dɛfang nda niifa a tsauka shinggən aten tar Chinəm wa. A ənanna 'ya na dimi kəsər ka ənana fingya wa, amma tsawu chahal.

²³ A sanna aama kee wa, so aam inabi ngguchit ka hatta hurwa tɛ beerha farha na tɛ ənorha.

²⁴ Dimiyid fingya nafiya nəghən a pəpal, tɛ kəm dimiyid ndan 'wadɛ mbeedɛ kapa na nda ngwang kumarha kanda sɛ. Amma fingya dimiyid ndan nən kyarha pəpal ba a samarha.

²⁵ Nəghən kee kəm tarya na ngga nanda a pəpal, ko mba nda a pəpal ma wa, mba nda narha bəbee wa.

6

¹ Fatakkwaya na hu tsawud mafayirha ana nda a fərang mamnggirha turayindan amana thləm Faara tɛ tsahadghən ha tsaurha ən shilee.

² Fingya mafaya na turayindan fatakkwaya, a fərang mamnggirha nda kanda kaan, kəsər kanda ni a wan manggi ahu Kərəsti. A ənang taara nda kanda kaan, kəsər thlarrədi kyandan a dāng turayindan sɛ nggəmna nda kanda kaan. Tsahang ənggini fatakkwaya ha ya, fərang kaali kanda a ənaghənda.

Yiyi thləmarha aten tsaharhaha yi nggabarha

³ Fingya nafiya na nda tsaha 'ya ha mbuwa kəkafek

məməlwa tɛ tsahad Chinəm Yeeso Kərəsti wa. Mba nda tsahang əngya fiya ha na dāng nda fiya sɛ əna 'ya nda kəla na mid Faara wa.

⁴ Tur nafini kargha fa na nda taala tɛ alten ndan, amma mbə 'ya sɛ sən nanda wa. Na nda numa mbəlfearha hu ngaala aten labarya. Nanda barha ba tɛ sərəkra, tɛ yanda, tɛ 'yar farha, tɛ numad mbəlfearha aten ndan,

⁵ tɛ pəpeethla tɛ ndan. Mba nda mbang dəghang 'ya hai na ngga tɛ mbuwa ngga wa. Mba nda mbang sən 'ya na kəkafek wa. Na nda numarha takkwa Faara kwaman wal kəna ni.

⁶ Kəkafek ni! Ana hur niifa huhuna hai tɛ 'ya nanən təghən ha, na kəna sɛ kaan ahu takkwa Faara.

⁷ Kəsər bawum hu kəshirha ba tɛ 'ya ha wa, tɛ kəm mbəm a kyarha sɛ tɛ 'ya ha wa.

⁸ Amma ana ənnaarhami sɛ tɛ luwud kaala fa, əngginiya ma tsəghang dɛ kəm kee.

⁹ Nafiya na mid ndan kəna nanda kyarha hu kəkərra hai, tɛ takhtler ən nuryirha hangga tɛ nggəm əngya mbuwa ngga, tɛ 'ya na huk kanda səba nda dɛ.

¹⁰ Kəsər nggəm wudəbəla ndəna kul mbəlfearha. Fingya nafiya ahu nggəm kəna kyahar nda ha ma fərkəkafek, muwang ngganda fad ndan ahu sərha hura hai kaan.

Nggəlmi yiyi thləmarha

¹¹ Amma sa, niif Faara, dau ma ənggini ya, kadu nggayirha, ən ənad wa a nagma kəla yi Faara, tɛ fərkəkafek,

tə nggəmənda, tə kərəsta kula huhwafyirha.

¹² Yanu ka yanda yi fərkəkafek. Thlu kənanhən yi yibrha mbuwa ngwalarha furo na Faara a sayiddi pərna ndaarha fər na kəkafək a Yeeso Kərəsti a mbed fiya hangga səkka fadwa.

¹³ Niya hwan sa a mbed Faara na fər yibrha a əngya heu, tə kəm Yeeso Kərəsti pər nən kəkafek a mbed Mbuntus Mbilatus.

¹⁴ Niya ndorha, lafu ngyakhkini ya tə hura chahal, amawana niifa wal sa tə 'ya dimi nanənya ta fardə də na Chinəm a wutta ba.

¹⁵ Nən a bərha ba a fardə sakhna Faara. Faara katənggən ndəghənni kutəra kamngga a falghənəm, Kutər kutərya, Chinəm yi chingya.

¹⁶ Ndəghənni katənggən mbuwa tam mərta, nən tsaurhahu kukwaryirha mbuwana niifa ndusang fa. 'Wawana niifa tə yibrha naghən nduwa na mbənggən naghən wa. Mamnggirha, tə səsəmənda yighənni pakwandə. Atsaukake.

¹⁷ Pəranggən nafiya na tə kəna ha ahu kəshiddiya a tərang nda altendan sə nduwa shengteena nda kəna fa, kəsər wudəbəla mbə kwas ngwalaarha wa. Amma a shengteena nda Faara fa na fərang əngya kəm heu, na mid nəm ka tək mbənda nəm fa.

¹⁸ Pəranggən kanda əna nggayirha nda, əna tarya nda nggəngga tə kənayindan, naghə harndan tsahai a

fiingya mbuwana 'yasə a har ndan. A ndəghang ngganda əngya hai fərang na Faara kanda tə fiya tə hura tal.

¹⁹ A nanda a ənaarha kee dəfang kəna altendan də a talara, a tsauka kul tsawud ndan a mbee, təna nda wal ka yibrha.

²⁰ Timoti, kulo 'ya ha fərona Faara hu haara hai. Ma wumna teena tə fiya na a thlək labar sar Faara wa, tə kəm no inggun ma fiya kargha kəkafekkid tsaharhaha yi Faara. Na nda ndaarha na nda a tsaharhaha yi kəkafek, amma mbə kəkafek ni wa.

²¹ A hu takkwa tur tsahayini ya fiingya nafiya 'wanda teena kyath nda hai ma fərkəkafek. Nggayid Faara a tsauka tə kun.

2 Timoti

Nda ən Mbulus a Timoti

¹ Kyagha deleewar daba ya a har Mbulus, tæthlenda Yeeso Kæræsti, wurna Faara a tsauka tæthlenda Kæræsti Yeeso. Thlænna nda nggi a di pær 'ya ndanən a fngya aten yibrha ahu færkækafek hu Yeeso Kæræsti.

² A Timoti ka waana. Ngwa furowa Faara na China tæ Kæræsti Yeeso na Chinəm nggayirha, a hadowun fa, tæ dædemnggirha.

Fær kaali tsawud kækafek

³ Usadi Faara niya əngang taara, kəla ənana chichiyina tæ hura tsahai, nda fædikrha tæ yanfaara ni naarha dal sa in ahu hwan Faara niya ənaarha.

⁴ Daldi teena hai tæ aam yidwa a sayiddi ndæk nəm hai, na minna sə a na sa ni tæni læghætta tæ wutsəfayirha.

⁵ Daldi teena hai tæ færkækafekkid wa tæ hura tal, kəla ənana kaghad wa Loyis tæ muwa Yunis, sændisə nanənya tur færkækafekkid ndan ndəna a dərha mbeedə tæ kanglanggirha ahurwa.

⁶ Nanən kee niya dælokən in a hənangga wad ənfəra tæ pefənda fərona Faara a sayiddi dəfoni haara teena.

⁷ Kəsər Faara fərangwa səsən hərəenga kəm wa, amma yi səsəmnda tæ nggəmnda tæ kəs alteena.

⁸ Nanən kee a shidodə a pərang labar Chinəm na fngya wa. A shidodi

wa, ko nanən niyi ahu porsəna ka Kæræsti wa. Tæ səsəmnda fərona Faara, nggo fa a səsəana tæ nggi ka a pær Labara na Mbənggən, mbərsana tæ səsəmnda Faara

⁹ Faara ndən hærghangga kəm, ndəghənni wurgha kəm a nagha tsawud nəm chahal. Əna nən əndiya, mbə ka taara əna nəm wa, amma kəsər ənda ni na midghən kətəm kapa na nda əna kəshirha, ka a kyad nggəm ndəghən nən tæ nggayidghən a kəm ahu Yeeso Kæræsti.

¹⁰ Nanənya kyadang nda ndən kəm a pəpal ahu bad Kæræsti Yeeso tæ hærkrənəm, ahu kəshirha ba, kalgha səsəmnda mərta tæ kəm kyadang dæ kwamana kəm yi yibrha pakwandə ahu Labardi na Mbənggən.

¹¹ Wur Faara nggi a tsawi tæ pær labar Faara, tæthlenda, tæ kəm tæmaləmnda yi Labardi na Mbənggən ya.

¹² Ndəghən dæ ənagha ndən niya səsəarha ahu porsəndi ya. Amma shidəwa wa, kəsər səndi niifdi fəni kækafek a ndəghən tæ kəm səndi sə nən a laf əndi fəree nən ta fardə dæ nən a wutta ba.

¹³ Kəsü kwaman tsa-hadda ha kyana tsahoni ha. Dalu teena hai a nana tæ færkækafek fa tæ nggəmnda nana təghən ahu Yeeso Kæræsti.

¹⁴ Tæ thlarra Səsəna tæ Pefənda na ahur nəm, no naarha laf kækafekkid Labardi na Mbənggən tsa-honi ha tæ sammayirha.

¹⁵ Kəla sənna sə, fa-takkwaya heu bagha ba

a chehweed Asiya kenda kəsəra, ko nda Paidjelus tē Hamodjenis ni ma winda.

¹⁶ A kyadangga Faara nggayirha Onesiporus heu tē wurighən kəsər nən naarha barha thləmanna ba fəree kaali. Shidangwa ka nani ahu porsəna wa.

¹⁷ Banən a Roma ba, kətəlgha ka kada nggi nən waleeghən.

¹⁸ Ngwa kyadangga Faara nggayirha Onesiporus a fara wudna Kərəsti ba. Sənnə sə tafad wa deeda sə kaan ahu sayiddi nani a Afisa.

2

Ka Sodja Yeeso Kərəsti

¹ Sa waana Timoti, no kanglang ahu nggayirha fərona Faara ahu Yeeso Kərəsti.

² Səkna fanna tsahangdi əngya fiya ha hangga thləgha ndən fa. Tsahang kəkafekkini ka fiya ha kanda kəm tsa-hang nggənda finginga ha.

³ Kərsu tē səsaarha tē nggi kəla ka sodja Yeeso Kərəsti.

⁴ Kəla sodja Kərəsti, a kyang na fadwa hu əngya kəshirha hai wa, kəsər a ənanna kee mba əna 'ya na a mbənanggən mamnduwa wa.

⁵ A naa niifa a pəpəla daarha, a takkwawa ngyakhrha wa mbə wal kənaghən wa.

⁶ Tē hudaarha ənagha targhən ngga ndəghənni a 'wa tək mbənda ənnad hedghən mii.

⁷ Numo aten 'ya niya thləworha. Chinəm Faara

ndəna a fəro sənda ənggini heu ya.

⁸ A mbədodə tē ndaarha Yeeso Kərəsti niifa ni nggət nanda ahu turya Ndauda hai thliigha sə ahu mərri wa. Labar dani na Mbənggən niya pəra ya.

⁹ Kəsər ka Labardi na Mbənggən niya pəra ya, niyi a səsaarha kəneegha nda tē wuyiwurra kəla tē dimirha. Amma mbə niifa sə na mbang kənang labar Faara wa.

¹⁰ Tsaunən kee kərəsdi tē əngya heu, kəsər ka finginga wurna Faara, tənə nda fərkəkafek a Kərəsti Yeeso həgha nda, wal mamnggirha nda mbuwa ngwalaarha.

¹¹ Labara ni na kəkafek ya: A mər dəm tē Kərəsti nəm a tsaurha təghən.

¹² A kərəs dəm nəm a tsau kutəryirha təghən. A ngaal dəm ndən, nən a ngaal kəm.

¹³ A mbə kəkafek sə a fad nəm wa, ndəghənggi na kəkafek sə a fadghən, kəsər mbə kar altənggən wa.

¹⁴ No a dalang ənggini fiya teena ya, ndang kanda ahu thləm Faara a malangganda yanda tē ndan. Ngaala kəla yandiyə mbə ka 'yani wa, kəl nən səbang finginga də na a ka thləmaarha hai.

¹⁵ Əno taara ngga a fara kyadang na fadwa Faara nən a mbənang nda, tsawu tē taara mbuwana targhən shidang nda, tē kəm tsawu tē taara na tsaha ka labar da ha məməl.

¹⁶ A kyang na fadwa ahu palth nuryirha tē kəm

mbuwa ngga wa, kəsər
fingya na a thlək tur palth
nuryiddiya na nda tsaurha
inggun ma Faara.

¹⁷ Labaryindan nən weela
də kəla wundərha na
həłthwud mbuwa kənda.
Himeniyus tə Pilitus na nda
kee.

¹⁸ Malang nda labar
kəkafekkirha, na nda a pər
nggabaarha, ndanda thlid
mərya sə 'wadə teena tsəda
hai; ka tur labaryini ya
'yadang fərkəkafek fingya fa.

¹⁹ Amma kəkafekkid Faara
tsaudə kəla dəf sar tənda na
tə feera nanən chichireethlee
hai tə ndaarha, "Sən Chinəm
nafiya na yighən,"* tə kəm,
"Fingya na a ndaarha kanda
yi Chinəm ni tətani a malang
ngganda tar mbəlfēerha."

²⁰ Ahu minda na manggən
fingya bəya tə dengya ənagha
ndan tə təfasa fingya kəm
tə wurirha. Fingya ənagha
nda kanda tə dəfrha tə kəm
tabrha. Dengya əna nanda
tə təfasa tə wurirha ka tar
teera, dengya əna nanda tə
dəfrha tə yi tabrha ka tar hur
minda.

²¹ A tsauna kula ən 'yaara,
na tsaurha kəla deng tar
Faara. Na naarha chahal,
nggungwa fa ka turi wa a əna
taara nən tə sa ngga.

²² Kyang fadwa sə ma 'ya
na dimi na mid wundəlaya.
Takku əngya kamngga məməl
a ənana. Kadu fərkəkafek
tə nggəmnda tə tsawud
dədemnggirha, tə kəm əno
wutsəfayirha tə fingya na a
tərang shilee Chinəm teena

tə hura chahal.

²³ Niya nggər ndaarha no
inggun ma labar nuryirha, tə
ngaala kaka na bang yanda
ba wa.

²⁴ Niifa na a ənang taara
Chinəm mbə yanda wa, a
meyedghən tsaudə tətə a
nagha əna nggayirha a fiya
heu. Tsaudə kəm tətə a
tsahanggən fiya ha məməl
aten kəkafekkid labar Faara, a
kərəsgha tə fingya na tendan
kəkrak.

²⁵ A nagha tsahadghən
ha tə sammayirha a fingya
kargha kəkafek fa. Asəmha
na Faara a kyaarha hurndan
hai malang ngganda dimiyid
ndan sən kəkafek nda,

²⁶ təna hutən ndan wutta
ba hərgħa nda ma takthler
sheetan. Kəsang takthler
Sheetan kanda təna nda əna
'ya na midghən.

3

A mii ngwala kəshiirha

¹ A sənəsə, Timoti, a mii
ngwala kəshiirha na səsəarha
a naarha sə kaan.

² Kəsər na fiya a nggəm
alten ndan kee tə nggəm
wudəbəla. Na nda naarha
taala tə tərang nda tendan sə,
na nda 'yar farha ka ka, tə
sar fa nggətyindan, tə yamid
usaarha, tə kəm mba nda
tərəm Faara wa.

³ Mba nda nggəm ndan wa,
mbə chakh dimiyirha sə wa,
na nda nggabang nda fiya
fa ka ka, mba nda mbang
kəsang alten ndan wa, na
nda əna tar mbəlfēerha, na
nda tsan 'ya na ngga.

* 2:19 2:19 Deleewar Thləttə 16:5

⁴ Na nda heng nda pashiyi ndan a fa saryi ndan, kala 'ya na nda ənaarha mba nda numang wa, na nda lələgda tə tər alteena, tə nggəmnda mbənafa ma Faara.

⁵ A kəshi na nda kyad ndaarha na nda a takkwa Faara, amma kar nda səsəmnda Faara fa na a kyad ndaarha fatakkwaya ni. Ndusu də ma tur nafiniya.

⁶ Tur nafinani ya na yakh dərha a minda ki fiyadə na nda a ləm nishya fa mbuwa ndədəl kəsang na dimiyirha kanda hai, tə kəm numad ən mbəlfeyya a əna taara tə kanda.

⁷ Tur nishyini ya yakh nda takkwa weerənda tsaharha ha, amma mba nda sənang kəkafekkirha hai wa.

⁸ Kəla kətəm sarang nanda Djenes tə Djambres* Musa də, na famaləmmnggini kee ya, sar nda palth kəkafek kəl numad ən mbəlfeyya, fərkəkafekkid nafiniya nəghən ka kee.

⁹ Amma mba nda mbang dərha də inggun tə tar nuryid ndan wa. Na fara sə bəna kowunni sənang hai, kəla 'wanən katərərha hai tə nda Djanes tə Djambres.

'Ya ndana Mbulus a Timoti a ənagha

¹⁰ Amma sa Timoti sənna 'ya tsahang ni fiya ha, tə tsawud na, tə 'ya na minna a ənee. Sənna fərkəkafekkid na tə səsadna. Sənna nggəmdəna tə kərəssəna.

¹¹ Sənna kaara tə səsəarha saani fa. Heu sənna tur

səsaddi saani fa a Antakiya tə Ikoniya tə Listəra, amma həryed Chinəm ahurghən.

¹² Kəkafek, kala niifa na midghən sə a əna 'ya nən na a mbənanggən Faara tə kəm fərdə kəkafek a Yeeso Kərəsti, nən a taarang səsəarha fa a har fiya.

¹³ Amma fa mbəlfeyya tə fa nggabəya na nda naarha chik səbrha də. Na nda naarha nggəba fiya, kanda ma na fiya naarha nggəba kanda.

¹⁴ Amma sa, dūwa mbeedə tə fərkəkafek aten ənggini tsaho nanda ha. Sənna sə nəghən kəkafek tə kəm sənna nafini tsahowa ha.

¹⁵ Tsahonda Labar Faara ha tə Pədənda ka sa ngguchit, tə kəm fəron nda sənda yi wal hərəkərha ahu fərkəkafek a Yeeso Kərəsti.

¹⁶ Labar Faara heu kyaghən bə a miil Faara, tə kəm nəghən ngga a əna taara nəm sə ahu tsahang kəkafekkid labar Faara fiya ha, a yanang nggəm fiya aten 'ya əna nanda mbuwa ngga. Labar Faara nəghən ngga ahu tangsang nda fiya a mbərha kyalth nanda sa hai tə kəm tsahanggən fiya ha a əna 'ya nda kamngga.

¹⁷ Kwaman Faara niya na a ngwanggən nafiğhən fa a əna tarya nda heu na ngga na midghən a əna nda.

4

¹ A mbed Faara tə Kərəsti Yeeso, tə ngwang kumarha a nafiya balgha tə yibrha fa tə

* 3:8 3:8 Nafiniya fa kulaya ni sargha Musa a mbed Fir' auna (Kyarhaba 7:11-22)

mərya, a wudda ba ka baɗha əna kutəryirha, niya ndorha:

² Puru labar Faara. Nggo fa a pər labar da na ahu sayiddi na mid fiya sə tə sayiddi mbuwa na mid ndan sə. Kərsu lumu fiya fa, yanang kanda, fərang kaali nafiwa tə tsaharha ha ngga.

³ Kəsər na fara bayi bəwa na fiya nggər kang thləmaarha tsahad kəkafek fa. Na nda a takkwa nggəmnda hur ndan tə kəm na nda kada famaləmngya a pərang 'ya nda kanda na mindan səkrha.

⁴ Mbə mid fiya sə a kang thləmaarha kəkafekkid labar Faara fa wa. A meyedghən na nda kang thləmaarha asədaya fa mbuwa kəkafek.

⁵ Amma kəsu altenwa ngga, kərsu tə səsaarha, puru labar Faara, əno taara heu fərona Faara.

⁶ Niya pəro palthdi ya, kəsər bad sayidda ba na nda fər yibədna ka sataka a Faara. Nduwus ben mərrəna ba.

⁷ Yandi ngga, ngwalangdi tardī ndeena Yeeso Kərəsti a ənee, tə kəm kəs di fərkəkafekkid na ha.

⁸ Nanənya kəna tarnə a kəla nggi fa, kəna əna 'ya na mid Faara, bəna Chinəm, tə ngwa kumad kəkafek fəreerha a fardī. Kəna di ya mbə a nggi katenna wa, amma a fiyga heu na a kəla badghən fa ba.

Nggəl mii labar Mbulus

⁹ Ndeng yidwa ba wal nggi wet.

¹⁰ Mal Ndemas nggi dədə Tasalonika də kəsər nggəmdə ən kəshiirha. Kəresen dədə

Nggalatiya də, tə kəm Titus dədə Ndalmatiya də.

¹¹ Kəl Luka kee ndəna a thləmadna. A nanna a bərha ba tahang Markus ha ba, kəsər bənən deesə ahu tarnə.

¹² Thləndi Tikikus a Afisa də.

¹³ A nanna a bərha ba tahee luwud mbinna ha ba malni a har Karbus a Toruwas. Tə kəm tahang deleewar yina ha ba, mbə kəla fiyayini na chireelth yighən ahu pama wa.

¹⁴ Aledzanda təbəla hukdə nggi kaan. Chinəm bənən ngwang kumarha sə aten 'ya ənanən.

¹⁵ Kwaru wun, kəsər tsandə tsahannəm ha aten Kərəsti.

¹⁶ A fardi 'wa nanda bərha tə nggi a thləma tə ngwa kumarha ba, mbə niifa sə a samadna wa. Kowunni maldə nggi. Niya hwan Faara a kirasang də tur əndi mbərna nda fa ya aten ndan wa.

¹⁷ Amma Chinəm Yeeso ishdə tə nggi fəree kanglanggirha nən, a pər Labara ni na Mbənggən ngga tənə fiyga mbuwa Yahudaya heu səkkən. Həryegha Kərəsti a mii ləfariya.

¹⁸ Na Chinəm a həryerha ahu tar mbəlfəerha heu, nən a tereerha də tə sammayirha ahu Kutəryidghən də a talara. Mamnggirha heu yi Faara ni pakwandə. Atsaukake.

Ngwala mii nda ən Mbulus

¹⁹ Ndang'ya Mbəriskila fa, tə Akila tə minda Onesiforus.

²⁰ Na Arastus a Koronti, malyi Tərufemus fadghən bəe a Miletus.

²¹ Bōba wet kapa ndəri mbiirha tsərha hai. Nda Yubulus, tə Fudens, tə Lainus, tə Kaludiya heu tə faktakwaya Yeeso kanda a ndo 'ya fa.

²² A tsauka Chinəm tə səsənwa ha, tə kəm ng-gayidghən a tsauka tə kun heu.

Titus

Nda ən Mbulus fa

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Mbulus, mafad Faara tēthlōnda Yeeso Kērēsti. A chik pēr labar fērəkəkafek ni a fīngya fērgha kəkafek wurna Faara. Tsahang ngi kanda ha a sən kəkafek nda na a kyad ndaarha na nda a wiirha hai ahu kwaman Faara mēməl,

² ahu shiteena yi wal yibrha mbuwa ngwalaarha. Faara mbuwa nggabaarha ndən fērangga dēf miighən kēm ka a katērad kēshiirha.

³ Tērgha a mēmōlla sayiddi pēr dā ndən hu labarghənən, fēre na ndan hu haara hai ndaana Faara tē hērēkrē nēm.

⁴ Niya chireethleng nda Titus dē ka Waana hu fērəkəkafek nanēm tēghən. Ngwa tsauka nggayirha tē dēdemnggirha yi Chinēm Faara tē Yeeso Kērēsti tē hērēkrē nēm naghā tē kēm.

Tar Titus a Kiriti

⁵ Mal ni sa a Kiriti ka a ngwalangga tahad tar nēm, tē kēm fadangga Mamngya ahu talya heu kēla pēro ni.

⁶ A naghā mamnda kula ən 'yaara a mbed fiya, tsauka tē nuneefa tal. Wanggighən kēm fēr nda kəkafek tē Yeeso Kērēsti. Wanggighən a sən kanda nda mbē waya ni mbuwa əna bēreukirha nduwa sarfarha wa.

⁷ Tsaunən kee, mamnda na a əna taara hu kən hwan Faara a naghā niifa ni sənna nda na ən ənadghən

ngga. Mbē niifa ni na ngyangthlang wa, nduwa niifa na hufirha hur ka ka wa. A tsauka mbē sa mbaala nduwa yakh yanda tē fiya wa. Mbē niifa ni na suna wudəbēla wa.

⁸ A meyedghən tsauka niifa ni na thlē rongya fa, niifa na midghən əna 'ya na ngga, niifa ni mbuwa ngingiləm, niifa ni chahal, niifa ni na tē kəkafek fa, tē kēm niifa ni na a kēs altengghən ngga.

⁹ Kala mamnda wurna a tsauka fērdē kəkafek kanglang tē labar Yeeso, fērang kaali fīngya hu pēr labar Faara tē tsaharha ha yi kəkafek, a tangsangghən fīngya na a sērək tsahadghən ha.

¹⁰ Na fīngya sē hangga na a əna kakyathlanga, na thlək labarya kaka, mbē kēla fīngya Yahudaya wa tsauka fa-takkwaya.

¹¹ Tēta ni a yanang ngganda kanda a nggasa nda hai, kēsər thleng nda hutən fa wuraya kaan tē tsahang 'ya kanda ha kamngwa wa ka wudəbēla.

¹² Kō niif ndan tal tsauka annabi thlėkdē ndaarha, "Kiritaya kēsər fa nggabaya ni kanda, fa mbēlfēeya, na sēbrha a yindan, fa kwaya hur ni kanda."

¹³ Labardi ya kəkafek ni. Tsaunən kee yanang kanda ngga, tēna nda naarha kanglang hu fērəkəkafek,

¹⁴ tēna nda malang sək asədād Yahudaya, tē kēm takkwa ngyakhkya fiya malangga fērəkəkafek.

¹⁵ Kala 'ya na chahal yi

nafiya ni natə hura chahal. Amma mbə 'yasə na naarha chahal a fad fingya fər wa kəkafek nduwa chahalla hura kəsər ən ənad ndan tə hutən ndan heu mbə chahal wa.

¹⁶ Sən ngganda Faara hu mee kee, amma hu tar ndan məməl wa tə sənda Faara wa. Kar Faara kanda, mba nda fər mamnggirha wa, mba nda əna 'ya na ngga wa.

2

Kwaman tsawud Kərəstayirha

¹ Amma sa tətə ni a tsahangga fiya ha əngya na məməl tə tsahad kəkafek.

² Tsahang suhurya həshya ha a kəs alten nda ngga, fər mamnggirha nda, tsawa nda məsələmnda nafiya, isha nda ngga ahu fərəkəkafek, tə nggəmnda tə kərəsta.

³ Tə kəm tsahang suhurya nishya ha a tsawa nda nishya kamngga tsau na nda faktakwaya, mbə fa nggabaya aten fingya wa, nduwa fingya ngwanang na sa aam inabi kanda. A tsahang əngya nda fiya ha na ngga,

⁴ təna nda tsahanggən wangya nishya ha na a nggəm chimayi ndan nda tə wanggindan.

⁵ A tsahang ngganda kanda ha kəm a kəsangganda alten ndan, a na nda chahal, əna taara nda ahu wura yindan, fərang mamnggirha nda chimayi ndan, ama waana niifa sar labar Faara.

⁶ Nəghən kee kəm yanang wundəlaya a kəs alten ndan nda ngga.

⁷ Ahu əngya heu kyadū fad wa niifa ni sa na a əna taara ngga, tsauka ən tsaharha. Ndeng yidwa tə tsahad wa ha tə kəkafek,

⁸ tə kəm labaaara na ngga mbuwa na ən 'yaara sə ahurghən. Ahu 'ya kiya na fərang shilee fa kar yiwa, a walwa nda 'ya na nda a thləkrha aten nəm wa.

⁹ Ndang mafaya a fərang mamnggirha nda təwura yindan ko hu ma ni, təna nda tək mbəndə ndan fa. A nggərang nda pathla kanda mii wa,

¹⁰ nduwa ngaarang ngganda kanda. A meyedghən a kyad ndaarha nda ka nafiya ni kanda na tə kəkafek fa. Ahu 'ya heu əna 'ya nda na a manang nda tsahadda ha na aten Faara Təhərəkə nəm.

¹¹ Kəsər Faara kyaddə nggayidghən ka a hərghanggən fiya heu.

¹² Nggayid dī ya nəghən a tsahang ndaarha kəm ha a malang nggəm əngya mbuwa ahu kwaman Faara, tə nggəm ən kəshiiirha, kəs altennəm nən ha ngga. A tsawum ka nafiya na a əna 'ya na ngga, a tsawum nafiya na tə kəkafek fa yi Faara ahu kəshiiddi ya.

¹³ Hu sayiddi nəm a kəla shiteena ahu parka na bayi ndəna wutta Faara ba hu mamnggidghən tə Təhərəkə Yeeso Kərəsti.

¹⁴ Yeeso ndən fərgəha fadghən ka a hərghanggən kəm ahu tar mbəlfəerha, kəsər tsawanggən fingya chahal a altenggən a tsawa nda nafiya tərna mid ndan

fiŋgya mbuwa na səbrha yid ndan ahu əna taara na ngga.

¹⁵ Tsaŋhang ənggini fiya ha ya, fərang kaali fiŋgya na a sək sa, tə kəm yanangga kanda ngga. A nggəmna fa sargha niifa tsaŋhad wa ha wa.

3

Halla fa Takkwaya Yeeso

¹ Dalanggən fatakkwaya teena a fər alten ndan nda, fərang mamnggirha nda mamngya tə kutərya, ngwa nda fa ka a əna taara nda na ngga.

² Ndang kanda a chahang nda labaara niifa sə mbuwa mbənggən wa, a tsawa nda hu dədəmnggirha, ana ten ndan kakrak wa, a tsauka ən ənən ndan ngga a fiya heu.

³ Kaar nurya ni, mbəm fər mamnggirha wa, kəl əna əngya mbuwa ngga. Suna ən kəshiirha dədəmən dədəmən thluranggən kəm, tsauka tsawud nəm yi kwidhura ni tə kəs ndan ha ahur. Kargha fiya kəm, kar kanda nəm kəm.

⁴ Amma a sayiddi kyana nggayirha tə nggəmnda Faara a pəpal ba,

⁵ hərəghang də kəm. Əna nən kee mbə ka əna nəm əngya na ngga wa, amma kəsər hadang nəm fa ndən tsabang nən kəm də ahu Səsəna Təpedənda fərangga weerənda nggəttə kəm tə yibrha.

⁶ Fərang Faara Səsəna kəm hai Təpedənda hangga ahu Yeeso Kərəsti Təhərəkə nəm.

⁷ Kəsər ka nggayidghən ni chahang na Faara dimiyid nəm kəm də nanəm a shang teena haar langaad yibrha fa mbuwa ngwalaarha.

⁸ Labardiya kəkafek ni. Na minna sə a ngərgha chik pər əngginiya ngga, kəsər fiŋgya fərgha kəkafek a Faara dənda mbeedə tə əna əngya na ngga. Əngginiya na nda ngga kaan, tə kəm na nda dāng nda kowunni sə.

⁹ Amma malaman ngaala mere, tə kirəssa thləm chichiya, tə kakyathlanga aten ngyakhkya Yahudaya. Əngginiya mbə ka əngya ni wa.

¹⁰ Ana niifa sə na a thlək labara na tsaŋhang teena hai ahur nun kəsü thləmad ndan yi tal tə yi səri. Akwasamadghən nduwu hai tə kanda.

¹¹ A sənanasə nafiya kəla yandiya mba nda hu kwamman kəkafek wa, dimiyid ndan ngwang də kumarha kanda sə.

Ngwalad mii pathla

¹² Na minna sə thlən Artimas ni nduwa Tikikus a thləmad nun də, ndeng yidwa banaba ba wal ŋgi a Nikafolis, kəsər na minna sə a əna fegrha ni a mbədi.

¹³ Əno 'ya na a mbang ənaarha dāngga Dzinās sə tə mbərmeə, tə Apolos təra nda hu kwamana hai. Dang kanda sə ma kədeng nda 'ya wa.

¹⁴ Təta ni nafi nəm a tsaha fər alten ndan nda hu əna əngya na ngga, na nda a

ɔ̄ang ndan sə hu əngya kam-
ngga na mindan. A tsau nda
nafiya mbuwa əna taara wa.

¹⁵ Nafiya nanan heu a
mbədiya kanda a ndo'ya fa.
Ndang'ya shayi nəm fa na
hu fərkəkafek. Ngwa tsauka
nggayid Faara tə kun heu.

Filimon

Chirethleng Mbulus Filimon dā

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Mbulus chang nanda hu porsəna dā ka thlēm Yeeso Kərəsti, tē kəm a har wan manəm dā Timoti tē Filimon pashid tar nəm nggəm nəm.

² Tē kəm wan manəm Afiya tē Arkibus pashid tar sodjad nəm, tē fatakkwaya Yeeso na wumnda hai a minda kyawa.

³ Ngwa tsauka nggayid Faara na Chindi tē tsawud dādemnggirha tē yi Chinəm Yeeso Kərəsti tsauka tē kun.

Hwan Faara a Filimon

⁴ Kətsar a nadi a hwanda ni usa Faara ka sa,

⁵ kəsər səkdi fərkəkafekkid wa ahu Chinəm Yeeso tē kəm nggəmnda nana tēghən a nafiya Faara.

⁶ Niyi a hwan Faara tē ndaarha tsawud dādemnggid nəm tē ndan fa takkwaya nən a kyado sēnda ənggini nanəm tēghən hu Kərəsti.

⁷ Sa wanmana, nggəm nduwa fəree dā wutsəfayirha kaan tē kaali, kəsər hur nafiya Faara wal nda kaali a fad wa.

Kalang Mbulus Filimon sə aten Onisimus

⁸ Tsaunən kee, ahu Yeeso Kərəsti ni mbang ndorha a əna 'ya na kamngga.

⁹ Amma kəsər ka nggəmni sa na minna sē hwan sa ni nggi Mbulus, nggi suhurgha nanənya, nggi kəm na ahu

porsəna kəsər ka Yeeso Kərəsti.

¹⁰ Niya hwan sa a megheed waana Onisimus ahu Kərəsti, tsaudi kəla Chin, nani ahu porsəna.

¹¹ Kaar dōwasə wa, amma nanənya kəkafek nēghən a dang kəmsə kyab.

¹² Niyi a wudang thləmad wa dā, ndəghənggi mbənegha hur kaan.

¹³ Na minnasə a tsauka a thləmanna a mbədiyahu porsəna tənən dēesə ahu tar Labaara na Mbənggən.

¹⁴ Amma mbə minnasə a əna 'ya ni kula sənduwa wa, ama nən naarha nggayid wa a fadna bə tsaurha tēta ni.

¹⁵ Asəmha əndi ənagha ndən mal Onasimu sa yi beena ngguchit tēna nggər thləghən fa tsauka tē sa pakwandə.

¹⁶ Balwa kəla mafarha a sa wa. Kaldə mafarha, kəsər ka wanmana ni nggəm nəm. Nanənya nən a dōrha sē kaan, ahu tsawudghən niifa tē shadnəm hu Chinəm.

¹⁷ Nanən kee ana pashid tarwa ni nggi, thluwun fa kəla na thlə nggi fa.

¹⁸ A əno Onisimus 'ya fa mbuwa ngga nduwa thlədə kumarha a harwa nggini a teukən.

¹⁹ NNGGI MBULUS NIYA CHIRETHLEU ƏNDA HAI YA TƏ HARNA TƏ NDAARHA NGGINI A TEUKƏN. MBƏ SEE DALONI NDƏN IN FƏREE NA YIBƏD WA.

²⁰ Nanən kee wanmana hwan ni sa əne 'ya tal kee ka thləm Chinəm. Tərang hurna sē hu Kərəsti.

²¹ Mbərsadi ndən chireth-leu ni deleewar dadə ya, səndisə na əna əndi hwan ni sa kamanggən ko kal yanda nən mu ya.

²² Takh 'ya tal faddən, takse kəna sə dəni tsaurha sə, kəsər fərđi kəkafek na Faara a sək hwandə nun na a wudeeghən thləman nun də dədem.

Mii ngwala nda 'ya

²³ Na Abafaras a ndang 'ya kun fa nan ahu porsəna kyab ka thləm Yeeso Kərəsti.

²⁴ Tə kəm də na nda Markus tə Aristakus tə Ndimas tə Luka nan a əna taara.

²⁵ Ngwa tsaukwa nggayid Chinəm Yeeso Kərəsti tsauka tə səsən nun. Atsaukake.

Ibraniyaya

Kalgha Faara sə tə mii Wanggən

1 Kaar, kalang Faara chichiyinəm sə ahu kwamangya hangga tə kəm hu sayi hangga tə mii annabiya.

2 Amma ahu bengginiya na yi mii ngwala kəshirha, kalang də kəm sə tə mii Wanggən. Tə Wan da ni ənana Faara əngya heu, təkəm wur da ndən a thlə əngya nən heu.

3 Ndəghən ni kukwaryid mamnggid Faara tə kəm ndəghən ni thləgha Faara fa. Ndəghən ni kəsgha əngya heu ahu labarghən na tə səsəmnda. A kwasamaddi tsabang nən kəm də hu dımiyid nəm, tsauka a talara a yisəmad Faara na tə səsəmnda fa kaan.

Kal Wandı fathləngya Faara

4 Nanən kee wal mamnggirha nən kalgha fathləngya Faara kəla dəfang na nda thləma kalgha yi ndan mamnggirha.

5 Kəsər mbə təthlənda Faara sə 'wana Faara ndang nda,

"Waana ni sa,
Tsaudi Tsu a weeriya."

Nduwa kəm,
"Niya tsaurha Chin,
Ndəghənggi kəm tsauka
Waana wa."*

6 Amma 'wanən thlən Wan 'wadghən hu kəshirha də, ndəghən,

"Ngwa fərangga fathləngya
Faara mamnggirha."*

7 Aten fathləngya Faara, ndaaghən,

"Na Faara tsang fathlənggighən
kəla səsəna,
mafayighən kəm tsawa
nda kəla sheneu
waarha."*

8 Amma aten Wandı ndəghən,

"Tsənggam kutəryid wa,
Faara,
nən a tsaurha pakwanni
də,
Səsal kutəryid wa yi ng-
gayirha ni

9 Tar nggayirha ndəna
midwa,

Kar na tar mbəfeerha!
Tsaunən kee, yiwa Faara
ndən dəfowa aten
shayiwa,

kəmo fədeerha nən fa yi
mbəna farha."**

10 Ndəghən kəm,

"Ka a katəradghən, Chinəm,
Sa ənagha kəshirha,
Talara kəm tar harwa ni.

11 Na nda a ngwalarha,
Amma sa na a naarha sə;
kanda heu na nda a
təla də kəla kabarha na
kabaarha ənaarha.

12 Na a fadang kanda kəla bar
kabarha,

Na nda a nggərang
kanda hai kəla na niifa
mbedeng karidghən
hai.

Amma sa mba tam kyaharra
hai wa,

* 1:5 1:5 Dzabura2:7; 2 Samaila7:14; 1 Deleewar fa səngya17:13

* 1:6 1:6

Deleewar nggər ngwa kumarha32:43

* 1:7 1:7 Dzabura104:4

* 1:9 1:9

Dzabura45:7-8 * 1:9 1:9 Dzabura45:6,7

Mbə hurad wa tam ng-
walarha wa.”*

¹³ Ahur fathlängya Faara
mbusə 'wana Faara ndang
nda,

“Tsawu a yisəmanna

kəl tsawang ni fatsang-
giwa

akamu saryiwa.”*

¹⁴ Fathlängya heu səsən fa-
tarya ni kee. Thlənna Faara
kanda ka a dangganda fin-
gyayina sə na har langaad
hərəkra.

2

*Yiyi thləmaarha aten ky-
athla hai*

¹ Tsaunən kee, taama
kwarəm aten əngya sək nəm,
a kwar wum wa nəm a
kyathla hai ma kwamana.

² Tsaunən labardi thlək na
fathlängya Faara kəkafek ni,
fingya kargha takkwaghən,
nduwa kar da fa a əna taara
nda təghən wal nda yindan
tsətsəlla kamngga a kanda.*

³ Kəkən nəm wal hərəkra
a kar wum tə mamng-
gid hərəkra wa? Kəsər
Chinəm tafadghən, ndən
katərangga pərrəghən hai,
fingya səkka ndən kanda
pərangga ndaarha kəm
kəkafek ni.

⁴ A mbədiya chikka Faara
yighən shedawa aten yindan
tə ənsakhkya, tə ənwultengya
tə əngya məmanggən
dədamən-dədamən, tə fərra

Səsəna tə Pəfənda dədamən-
dədamən, ndəghang nən də
kəla tərna midghən.

Tsau Yeeso Niifa

⁵ Malangwa Faara ndən
fathlänggighən əna kutəyirha
nda aten Kəshiddi na bayi
nəm a ndikra atənggən
nanənya wa.

⁶ Amma na mbərha sə hu
deleewar Faara ndagha:

“Mani nafiya tə waasa in na
billarha tə kanda,

Nduwa wan niifa na lafrha?

⁷ Tsang na kanda ngguchit
ma fathlängya Faara,

Fadang na kanda tə yi mam-
nggirha tə həhasyrha,

⁸ fərang səsəmnda kanda aten
əngya heu.”

Malang də əngya heu a kamu
ndan, mbə 'ya sə dəfang na
Faara man patu də ma kanda
wa. Ko mbuwa nəm nanənya
a naa əngya heu na a kamu
ndan wa.†

⁹ Amma kəm nadəm Yeeso,
tsauka ahu sayi ngguchit
a kamu fathlängya Faara,
nanənya fadang nda nəghən
tə mamnggirha tə həhasyrha
hu səsadghən yi mərra.
Nanən kee, ka nggayid Faara
ni, kəsna Yeeso mərra fa ka
kowunni.‡

¹⁰ Kəsər məməl ni ənanən
əngya heu təkəm nana əngya
sə heu, ahu bang nda wun-
dakhnaya ba hangga ahu
mamnggirha ba. Nanən kee,
məməl ni tsang nən tə inang

* **1:12 1:12** Dzabura 102:25-27 * **1:13 1:13** Dzabura 110:1 * **2:2 2:2** Ibraniyaya
1:1; Nggurub ngwa kumarha 33.2; Tar fathlängya 7:53; Ibraniyaya 10:28 † **2:8**
2:8 Dzabura 8:4-6; 1Korontiyaya 15:25 ‡ **2:9 2:9** Tar Fathlängya Yeeso 2:33; 3:13;
Filibiyaya 2:9; Filibiyaya 2:7-9; Yahaya 3:16; 2 Korontiyaya 5:15 § **2:10 2:10**
Romaya 11:36; Luka 24:26; Ibraniyaya 7:28

nda kwaman hərəkrə ndan
hai chahal hu səsaarha. §

¹¹ Kəsər ndəghən na a tsang
niifa chahal tə fingya 'wa
nanda tsang kanda chahal,
na nda hu minda tal. Nanən
kee mbə shilee kəsang Yeeso
a aahdə kanda shayighən wa,
¹² ndəghən,

"Niya pər thləm wa a shayina.
Niya fal thləm wa a pathlang
fiya a wum nda hai
ka a tərang shilee nda
Faara in." *

¹³ Nggərghən ndaarha,

"Niya mbərsaarha təghən."

Tə kəm,

"Kulo nggi ya tə wanggini
fəree na Faara." †

¹⁴ Tsau nən wanggini na
nda tə thlu farha fa tə
fara, ndəghənggi kəm tsaudə
kee. Əna nən kee kəsər
hu mərəghən, bəlang də
səsəmnda tə kəs mərə ha,
ndəna Sheetan, ‡

¹⁵ kwasənggən fingya hai
hu tsawud ndan na a əna
tar mafayirha kəsər ka tərəm
mərə. §

¹⁶ Kəsər kəkafek mbə
fathləngya Faara nən a
dang kanda sə wa, amma
chichiya Ibrahim.

¹⁷ Tsaunən kee, ngwa
tsauka kəla kanda, ko kəkən
ni tsauka tə hadang nda
fiya fa tə firis na manggən
tə kəkafek fa hu tar Faara.
Tənən fər sataka yi chahang
dimiyid ndan fiya də. *

¹⁸ Kəsər ndəghən tafadghən
tək də səsaarha fa a sayiddi
kəkərang na nda, tsək də kəm
na a danggən fingya sə a
nanda a kəkərang kanda. †

3

Kal Yeeso Musa mu

¹ Tsaunən kee shayina fa-
takkwaya na chahal, kun pet
na fad nun walgha addi na a
talara, sheeman teena Yeeso
fa, nəm aarha təthlənda Faara
tə kəm firis na manggən
sheeda nəm. *

² Ənadə taara tə kəkafekkirha
a niifdi thləngga ndən ba,
kəla ənana Musa kəkafekkirha
ahu targhən ahur nafiya
Faara. †

³ Heu tə kee, wal Yeeso
fərra mamnggirha kaan ma
Musa, kəla niifa təngga kənna
kaldə kəndi mamnggirha.

⁴ Kəsər kala wure na ni-
ifasə təngga ndən, amma tə
tən əngya heu Faara ni.

⁵ Nana Musa tə kəkafek
fa ahu əngya heu a mbed
nafiya Faara, fərdə shedawa
tə əngya bəna Faara thləkrha
a mbee. ‡

⁶ Amma Kərəsti nəghən tə
kəkafek fa tsaunən ndəghən
ni Wee na aten nafiya Faara
heu. Kəm ni wurighən, a
dədəm mbeedə tə shembe tə
shiiten di nəm a taala sə.

*Kəs thləmaarha aten
yamid fərkəkafek*

* **2:12 2:12** Dzabura 22:22 † **2:13 2:13** Ishaya 8:17; Ishaya 8:18; Yahaya 10:29

‡ **2:14 2:14** Yahaya 1:14; 1 Korontiyaya 15:54-57; 2 Timoti 1:10; 1 Yahaya
3:8 § **2:15 2:15** 2 Timoti 1:7 * **2:17 2:17** Filibiyaya 2:7; Ibraniyaya 5:2;

Ibraniyaya 4:14,15; 7:26,28; Ibraniyaya 5:1 † **2:18 2:18** Ibraniyaya 4:15 * **3:1**
3:1 Ibraniyaya 2:11; Ibraniyaya 2:17; Ibraniyaya 4:14 † **3:2 3:2** Deleewar thlətta
12:7 ‡ **3:5 3:5** Kyarhaba 14:31; Deleewar thlətta 12:7

⁷ Nanən kee, kəla ndana
Səsəna tə Pedənda,

“A weeriya a sək dūn kwad
uradghən,

⁸ a na hur nun kakrak
wa,

kəla əna nun kakyathlanga,
a sayid kəkərra na a ka-
heerha wa.

⁹ A mbədi kəkəree na chichiya
nun sə,

ko nanən nanda taara
ənani yi huraya kum-
nggit fada.

¹⁰ Ndəghən dani səbna hurna
də tə nafiya kəshiid
fardī ndən ndaani,

‘Na ahur ndan inggun
ma nggi,

kar əna ‘ya ndang ni
kanda.’

¹¹ Hərəmna hurna səbrha də
aah Faara ni ndee,

‘Mba nda tam kyarha hu
yibədna hai wa.’ ”§

¹² Shayina, kwarama,
nadə hur nun naarha
tə mbəlfēerha, tə yamid
fərkəkafek, na a kyakhrun
hai malanggun Faara na tə
yibrha wa.

¹³ Amma nama narha fərang
kaali ndan kala dathla
mbərha fa hai. Ənama taara
tə fara nəm aarha, “Weeriya,”
amana niifa narha tal ahur
hukrha dimiyirha ndən
nagha hurghən kakrak.*

¹⁴ Nəm a wumteena tə Kərəsti
a ish dəm tə shembe kəla ‘wa
nəm fərkəkafek ta mi ngwal-
adghən də. †

¹⁵ Kəla ndaana nda,

“A weeriya a sək dūn
uradghən,

A tsang dūn hur nun kakrak
kəla a sayid kakyath-
lang dī wa.”‡

¹⁶ Nda wunni səkka
uradghən, nggəra nda əna
kakyathlaanga təghən? Mbə
nafina ni kyang na Musa
kanda sə a chehweed Masar
wa?§

¹⁷ Nda wunni səbna hur
Faara də tə kanda yi hurarha
kumnggit fada? Mbə nafina
ni ənagha dimiyirha, mərna
nda a kaheerha wa?

¹⁸ Nda wunni aah na Faara
thləmnggən aten ndan tə
ndaarha mba tam wal
yibrha a mishim ndəghən
wa? Mbə nafina ni kargha
miighən fa wa?*

¹⁹ Kəla nəm hai kee ashe
ka yamid fərkəkafekkid ndan
ni walwa nanda yibrha a
mishim ndəghən.†

4

Far yibəd nafiya Faara

¹ Tsaunən kee, hərəmna dəf
miighən yi kyarha hu yibrha
hai balghən sə, tama kwarəm
kaan, amana tal ahur nun
kədeng kyarha sahai.

² Kəsər sək dəm Labardi na
Mbənggən kəla kanda kəm,
amma labardi dang ngwa
kanda sə wa, thləwa ndan fa
tə kəkafekkirha wa.

³ Amma kəm fərgha
kəkafek, kəm ni na a kyarha
hu yibədda hai. Dalama
teena hai tə labar Faara

§ 3:11 3:11 Ibr 4.3,5; Dzabura 95.7-11

* 3:13 3:13 Ibraniyaya 10:24,25; Afisaya

4:22 † 3:14 3:14 Mbədgħən 6 ‡ 3:15 3:15 7:8; Dzabura 95:7,8

§ 3:16 3:16

Deleewar Thlətta 14.29; Dzabura 106.26

* 3:18 3:18 Deleewar thlətta 14:20-23;

Ibraniyaya 4:6 † 3:19 3:19 Yahaya 3:36

ndanən, “Səb hurna də aah ni thləmna tə ndaarha, ‘Mba nda tam kyarha hu yibrha hai wa.’ ” Ndaana Faara kee kə nanən ‘wadə teena ngwalang də targhən ka a sayiddi ənanən kəshirha.

⁴ Kəsər ahu ma mbərha thlək də labar beena yi məd tə ndaarha, “Afar beena yi məd yib Faara ahu targhən ənanən heu.”

⁵ Tə kəm nggər nda thləkkən tə ndaarha, “Mba nda tam kyarha hu mbəd yibəd na hai wa.”

⁶ Kaar pər nda labardi ya na mbənggən aten yibəddi, amma fīngya pərang na nda Labar Faara kanda kyawa nda sahai wa kəsər fərwanada kəkafek təghən wa.

⁷ Tərgha nggərghən dəf fara, aaghənən, “Weeriya”. Thləkkən fərđiya akwasamad huraya hangga a mii Ndauda, kəla ndaana labar Faara na chichireethlee hai kaar, “A weeriya a sək dūn urad Faara, a tsang dūn hur nun kakrak wa.”

⁸ A ndam fərang Djeshiwa yibrha kanda, kam nggər wa Faara sakh fara səmən yi far yibrha wa.

⁹ Ta weeri dəba ya Bəlgha far yibəddə sə ya yi nafiya Faara.

¹⁰ Kəsər kala nafiya kyagha hu yibəddə hai ki Faara ya, yib nda hu tar ndan kəla yibna Faara ahu yighən taara.

¹¹ Tsaunən kee, taama djitəm na a kyam hu yibəddə hai ya, amawana niifa kyarha hu yamid kar mii Faara fa kəla ənana nafiya

Isəreelaya.

¹² Kəkafek, na labar Faara nəghən tə yibrha fa, tə shembəd taara kəm. Chimndghən kaldə yi thləukh kəlara na tə mee səri. Nən kyathla ta ahur niifa də, ndəghanggən səsəna hai tə yibrha, tə kəm ta hu shileerha də. Nən sənang numad ‘ya hai na mid niifa tə numadghən.

¹³ Mbə ‘yasə ənana nda hu kəshirha na bəbee a yid Faara wa. Əngya heu nəghən a pəpal hu yidghən ndəghən nəm a fərang kirəssa əngya əna nəm.

Yeeso ndəna mamnda Firistaya

¹⁴ Tsaunən nəghəm tə mamnda Firis ha, Yeeso Wan Faara dəgha talara də ta mbed Faara də, taama ishim aten fərəkəfekkid nəm kəla ndaa nəm.

¹⁵ Kəsər mamnda Firis di kyanəm ya mbə yanda ni mbuwa nəm hadang fa ka kədi nəm wa. Amma nəghəm tə mamnda Firis kəkərang na nda hu kwamangya hangga kəla nanəm, amma ndəghən nggi mbə tə dimiyirha fa wa.

¹⁶ Tsaunən kee taama nam hwas-hwas dəm də tsau tə tsənggam kutəryid Faara fa, tənəm hadang nda fa kada nggayirha nəm na a dang kəm sə ana mid nəm sə thlaara.

5

¹ Kala manda Firis na nda wurghən sə ahur fiya kəsər a əna tar Faara nən a meyed fiya, ndəghən ni fər ən fəra tə əna sataka yi chakh dimiyirha.

2 Tsaunən ndəghənggi nəghən tə yighən kədiirha, nən mbang takkwarha tə fīngya na tə yamid sənda tə sammayirha tə fīngya na a kyathla hai.

3 Ndəghən də nən əna sa-taka yi altənggən yi chakh dimiyirha tə yi fiya kəm.

4 Mbə niifa sə na wur fadghən tsauka mamnda firis ka nana midghən a fərang mamnggirha nda wa. Na niifa mbang tsaurha firis na manggən kee a aah Faara ndən kəla aah nən Haruna.

5 Nəghən kee kəm, mbə Kərəsti ni wurgha altənggən tsauka Firis na manggən wa. Faara ndən wurgha ndən, ndən ndangna Faara, "Waana ni sa. A weeriya tsaudi Tsu."

6 Nggərgħən ndaarha a mbərha pak, "Firis ni sa pakwandə, kəla saghang na Melkidzedek hai."

7 A sayiddi na Yeeso hu kəshiiirha, hwan də Faara tə tərha kaan har tə aam yirha, a niifdi na mbang hərgħang nda ma mərri. Sək Faara hwandəghən kəsər nən əna taara tə 'ya ndang na Faara tə fərang mamnggirha.

8 Ko nanən Yeeso Wan Faara ni, tsaha də əna taara hu əngya sanən fa.

9 A sayiddi tsaunən lələgda, tsauka ndəghən ni kwaman hərəkrha yi pakwandə a fīngya heu na a əna taara tə 'ya ndaanən,

10 ahu kiya ni fadang na Faara tsauka Firis na manggən kəla saghang na Melkidzedek hai.

Yiyi thləmarha aten wutta samarha də

11 Aten labar diya na əngya sə hangga na minnan thləkrha, amma nəghən pədaghən na a pərang nggənan kun, kəsər mbun mbang sənang 'ya hai wed wa.

12 Kam də kun nanənya tsawun fa tsahaya ha, amma na mid nun sə a nggərgħa niifa tsahənggən kun ha aten əngya kamngga hu labar Faara. Kəl bi thlaarha kee ndən balna mid nun, ma yaarha.

13 Kala niifa tsauna bi thlaarha ənnadghən mii, wufar wee ni, səngwa əna kwaman 'ya na ngga wa.

14 Amma ənnarhami na kakrak ndəna yi fīngya mangga, na a əna taara tə numad ndan kəsər, na a hwathlang ngganda 'ya hai na ngga tə tar mbəlfēerha.

6

1 Tsaunən kee, taama malang nggəm djib katəra tsaharhaha 'wa nəm waala aten Kərəsti, dəm mbeedə, tə chik sənda. Kamngwa a nggərgħəm katərang tsaharhaha aten mal dimiyirha aten əngya na bang mərə ba tə fərkəkafek a Faara wa,

2 təkəm sək labaara aten mbaptisma, tə fər parka, tə yi thliirha sə hu mərri, tə ngwa kumad ngwala kəshiiirha.

3 A nggəm Faara fa, nəm a dərha mbeedə.

4 Kəsər nəghən pədaghən mbənggəm wudang fīngya thləgha labarda fa nggəra nda samarha də. Fīngya 'wa

nanda ɓang kanda hu kuk-waryid Faara ɓa, taarangga ɓngya fa na ngga a talara, wal nda yindan Səsəna tɔ Pefənda,

⁵ təkəm taarangga mbənda labar Faara fa tɔ səsəmnda kəshirha na ɓayi.

⁶ Amma finginga wudgha samarha dɔ hu fərkəkafekkid ndan mbə kwamana sɔ na a wudang nggəm kanda ɓa na a mal dimiyid ndanda wa. Kəsər na nda a nggər tawang Wan Faara dɔ aten kadiirha, fərang shilee nda a pəpəl.

⁷ Chehweerha na a sang aam 'yaara na a ɓarha tenggən hai kətsar, na kyang həfya sɔ fər ɓnarhami nən ka a thlar finginga yina nən na a hudaghən, nən wal parkad Faara.

⁸ Amma ana chehweerha a kyang ndakhkya sɔ tɔ hwaliya mbə ngga wa, na Faara a shiwang nda. A kwasamadghən nən a djirha dɔ.

⁹ Shayina, ko nanən thlək ɗan tur labardiya, səndansə nun a thlə parka na ngga yi hərəkrha na finginga a waala.

¹⁰ Faara mbə tɔ yamid nggayirha fa wa. Taara ɓnang nun tɔ nggəmnda kyadang nun hu thlaara a nafiyighən, kəla nanən a dərha mbeedɔ tɔ ɗang kanda sɔ.

¹¹ 'Ya na minnan ndəna kowunni ahur nun na a djitigha kee ta mii ngwaladghən dɔ, tənə ɓnggini nun a shiteena atenggən ləghəttə.

¹² Mbə minnan sɔ a tsawun nafiya na tɔ səbrha yid wa, amma tsahama finginga yini

hu fərkəkafek, tɔ kərəsta har langaad dɔf mii ɗa nda.

Kəkafek ni dɔf mii Faara

¹³ A sayiddi dɔfna Faara miighən a Ibrahim, dɔf dɔ miighən tɔ aah thləmnggən. Tsaunən mbə niifa sɔ kalgha ndən na a aah thləmnggən nən wa, ndən aah nən thləmnggən.

¹⁴ Ndagha Faara, "Kəkafek, niya fəro parka, niya tsawang chichiyyiwa na nda hangga kaan."

¹⁵ A kwasamaddi kərəs na Ibrahim kaan, tərgha fərangga Faara ɓndi dɔf nən miighən.

¹⁶ Na fiya aah Faara aten niifa kalgha kanda mamng-girha. Aah Faara ndəna a kyad mii ngwala ngaala.

¹⁷ Nəghən kee kəm, ana mid Faara sɔ a kyad ndaarha nən 'ya ndanən kəkafek ni a nafiya dɔfnən miighən nən aah thləmnggən ka a kyanggən ngaala dɔ ahur ndan a kyad ndaarha nən mbə tam kyakhrang miighən hai wa.

¹⁸ Na ɓngya sɔ səri mbuwa tam kyaharra hai, mbuwana Faara nggabarha atenggən. Nanən kee kəm walgha mbəd tsaurha nən a fərang kaali kəm kaan na a kəs ɓndə nəm ha nəm a shang teena fa na a mbed nəm.

¹⁹ Shiiten ɗi kyanəm ya kəkafek ni nən ishang hutən nəm. Nən kyarha hura dɔ kaan, ta kəsər shishamar ɗa dɔ na a mbərha chahal a talara.

²⁰ Yeeso ndən 'wagha kyarha mbəda dɔ a meyed

nəm, tsaunən ndəghən ni Firis na manggən yi pakwandə kəla saghang na Melkidzedek hai.

7

Tsaurha Firis tur yi Melkidzedek

¹ Melkidzedek kutər Salem ni, tə kəm Firis yi Faara na manggən kalgha mbərha mu. Kəmaghən tə Ibrahim a sayiddi nən a wutta ba a kwasamaddi həb nən yanda ənanən tə kutərya kal nən kanda mu, kəma na nda hai, dəfang parka nən in.

² Tərgha Ibrahim fərang ənfəra nən tal hu kum yi əngya wal nən ba hu yanda. Thləm Melkidzedek ndaarha ni, "Kutəra yi nggayirha." Təkəm, "Kutər Salem ni," ndaarha ni, "Kutər tsawud dəfemnggirha."

³ Mbə chireethla sə kyadgha chin Melkidzedek tə man nduwa turyighən wa. Mbə katəra bənggən sə nduwa mii ngwala tsawudghən wa. Amma firis ni ndəghən yi pakwandə, nəghən kəla Wan Faara.

⁴ Kəlaman tur mamnggid niifdiya. Ko Ibrahim riigha mii na chichid nəm fərang də tal hu kum əngya har nən ba ka yanda.

⁵ Nanənya deleewar ngyakhrha Musa kyaddə ndaarha turya Lawiya tsauka firis na nda thlə ənfəra tal hu kum a haar nafiya Isəreela ko nanən turya Ibrahim ni.

⁶ Amma Melkidzedek mbuwa tur Lawiya, thlədə

ənfəra a haar Ibrahim, dəfang parka nən Ibrahim teena ndəghənggi 'wagha thlə dəfmi Faara.

⁷ Mbə ngaala sə wa yi na fər parka kaldə yandı na a thlə parka mamnggirha.

⁸ A mbədiya, firistaya na hu turya Lawiya nafiya ni mərgha, na nda thlə ənfəra tal hu kum a haar fiya. Amma aten Melkidzedek, thləgha ənfəra a haar Ibrahim thlək ndan tə ndaarha nəghən tə yibrha fa.

⁹ Nanən kee, nəm ndaarha Lawi tafadghən, tsauka turyighən ni na thlə ənfəra, fərdə yighən ənfəra haadə a haar Ibrahim,

¹⁰ Kəsər a sayiddi kəmana Ibrahim hai tə Melkidzedek nggət wanda Lawi 'wan wa, amma nəghən hu turya chichidghən.

Na Yeeso kəla Melkidzedek

¹¹ Nanən kee, a ndam firistayirha yi Lawiya nəghən məməl tə yi deleewar ngyakhrha Musa fərang na nda Isəreelaya, kama na firis nggər kyarha ba pak, na məməl tə tur yi Melkidzedek, mbə tur yi Haruna wa.

¹² Kəsər a nggərang nda kwaman firistayirha hai, tsaudə tətə ni a nggərang ngganda tsahad ngyakhrha hai kəm.

¹³ Kəsər firisdı nəm a thlək ənggini atənggən ya, nəghən hu turya pak, mbə niifa sə kəm ahur tur yini 'wagha əna tar firis a mbəd nji sataka wa.

¹⁴ Kəsər nəghən a pəpal tə ndaarha Chinəm bəghən ba

ahu turya Yahuda, mbə 'ya sə 'wana Musa thləkrha aten firistaya tə ndaarha na nda kyarha ba ahu turya Yahuda wa.

15 Labardi thlək nəm ya tsaudə kəkafek, hərəm nən naarha na firis sə na kəla Melkidzedek kyagha ba.

16 Ndəghənggi tsauka firis mbə ka ngyakhrha nduwa əntin thlufarha wa, amma nəghən aten səsəmənda yibrha mbuwana mii ngwal-adghən sə.

17 Kəsər pər ndan tə ndaarha, "Firis ni sa yi pakwandə, kəla tur yi Melkidzedek."

18 Malang nda tsahad kaar a man patu də kəsər ka yamid səsəməndəghən tə yamid thlarəghən.

19 Kəsər tsahad deleewar Musa mbə tsawang 'ya lələgda wa. Amma nanənya na shiteena sə na ngga kaan ndusangga kəm thləmad Faara ba.

20 Yandıya mbə kula tə aah thləm Faara wa. Fingya tsauka firisya, aah wa nda thləmnggən Faara wa.

21 Amma aahdə thləm Faara kyanən hu tar firis hai ndangna Faara, "Chinəm aah də thləm Faara mbə tam hwasang 'ya ndanən wa, 'Firis ni sa pakwandə.'"

22 Kəsər ka aah Faardi ya, Yeeso ni katənggən na mbang tsawang nda dəfmi diya tsauka ngga tə Faara.

23 Firisya yi kaar na nda hangga, kəsər mərta ndən 'yadangga mana kanda fa a dənda mbeedə tə tar ndan.

24 Amma kəsər na Yeeso tə yibrha fa pakwandə, Yighən firistayirha yi pakwannı də.

25 Tsaunən kee, nən mbang hərgəhang nda nafiya bagha thləmad Faara ba tə man fadghən. Kəsər nən naarha tsə labaara tə Faara a meyed ndan.

26 Tur mamnda firis dani ya na mid nəm kəsər nəghən chahal, chahal kula ən 'yaara fa, nəghən inggun ma fa dımiya, tə mamnggirha a talakh talara.

27 Mbə kəla fingya mamngya firistaya wa. Mbə midghənsə naghə a fər sataka kətsər wa. 'Waghən fər sataka ka dımiyid aal fadghən, a nggərgəha ənaarha ka dımiya fiya. Fərgən sataka katəra tal ka dımiyid ndan a sayiddi fər nən fadghən.

28 A hu deleewar ngyakhrha Musa na nda wur mamnda firis hu kədiirha nanənsə ahur fiya. Amma aah thləm Faara, baghən ba a kwasamad ngyahaddi, wurghən Wandı, tsauka chahal pakwandə.

8

Yinəm Mamnda Firis ndəna Kərəsti

1 'Ya nəm a ndaarha nanənya ndəna, nəghəm tə Mamnda firis na tsau hu tsənggam kutəryirha a yisəmad Faara a talara,

2 tə əna taara a mbərha na chahal, ahu ka chamdi na ngga ənana Chinəm, mbə yandı ənana niifa wa.

3 Kala mamnda firis targhən ni fər ənfəra tə sataka, nanən kee mamnda firis dī kyanəm ya tətani a fər 'ya nən.

4 Andam nəghən hu kəshirha ni, kam mbə tam tsaurha firis wa, kəsər na firistaya sə na fər satakhkya kəla sakhna deleewar ngyakrha.

5 Na firistayini ya əna tar ndan a mbərha na chahal na kəla əngya na a talara. Kəsər a sayiddi na Musa a taksa chama yi Faara, kəs nda thləmadghən tə ndaarha, "A sənəsə a əna əngya na heu kəla kyado ni a wumnda."

6 Amma nanənya fərang nda tar firis Yeeso yandı na ngga kaan kalgha yi kaar, kəla nana weerinda dəfmidi ngga kaan, nanən Yeeso ni ishgha a pathlang Faara tə fiya. Kəsər ənagha ndan aten weerinda dəfmee na ngga.

7 Kəsər andam mbə 'yasə dimi aten dəfmidi na kaar ya wa, kam mbəm nggər kafa dəfmee pak wa.

8 Amma Faara nadə dimiyid nafiyighən ndən ndaanən, "Na sayi bayi, ndana Chinəm,

niya nggər fər weerinda dəfmee tə nafiya Isəreela həu tə nafiya Yahuda.

9 Mbə a naarha kəla dəfmidi ənani tə chichiyindan wa,

a fardī kəs ni haar ndan kyang ni kanda sə hu chehweed Masar,

kəsər ish wanda aten dəfmina wa,

kang kəsəra ni kanda, Chinəm ndagha kee.

10 Kulo weerinda dəfmina ni ya, niya ənarha tə nafiya Isəreela, ndagha Chinəm, niya chireethläng nggyahad na hai ahu huden nggindan tə hur yindan.

Niya tsaurha Faar ndan kanda kəm nafina.

11 Mba nda nggər tsahang tula yindan ha, nduwa nggədayi ndan tə ndaarha, 'sənna Chinəm.'

Kəsər ko wunni nən a sən nggi,

katərarha aten təfeewunda dəgha hu təpamənda də.

12 Kəsər niya chahang dimiyid ndan kanda də, təkəm mbi nggər dal dimiyid ndan teena balwa."

13 Ndikna Faara aten weerinda dəfmee, tsang də yi katəradghən suhurghən. Təkəm 'ya na yi kətəm, tsaudə suhur də, tsəbaku nən a sahatta.

9

Hurad ngyakrha aten tərang shilee Faara in

1 Hu katəra dəfmee a pathlang Faara tə nafiya Isəreela, na kwaman tərang shilee Faara in sə, tə mbəd tərang shilee Faara in hu kəshirha.

2 Na kəngya sə səri ahu cham Faardī. A hu yandı kənna na a mbee na mbəd dəfəd patilla sə, tə tebər, tə mburodi dəfang nanda də.

Yandı mbərha ya ndən na nda aarha mbərha na Chahal.

³ A pəm shishamar di ndəghang nanda kənda sahai, na kənna sə yi səri na nda aarha mbərha na Chahal kaan.

⁴ A hur kəndi na mbərha sə tangsang nanda tə təfasa ndəna nda nji urdi sə na sədghən mbənggən a tenggən, tə akwati dəfmee. Ənggini na səri ya kəmang nda fadghən tə təfasa. Ahur akwatid dəfmidi na tasau sə yi əna nanda tə təfasa na tə Manna ahurghən, tə səsal Haruna təfgha shee, tə mbəd chireethla yi feera səri yi dəfmidi.

⁵ Aten Akwatidi na əngya sə taksa na nda tə pakhkya fa na a kyad mamnggit Faara, kanda ni na fərang mishimnda mbədi na nda aarha mbed tər hakked dimiyirha. Amma nanənya mbəm mbang kala sə tətəl tətəl a tenggən wa.

⁶ A wumang nanda ənggina hai ya kiya, na firistaya kətsar narha kyarha hu kən yi tal də, nanda narha əna tar firis yindan sə.

⁷ Amma mamnda Firis katənggən ndəna kyarha hu kən yi səri də, nən kyarha mbədədə saara tal hu hura kee. Mbə kyarha mbədədə kula fara wa, nən əna sataka yi altənggən, təkəm fiya ənagha dimiyirha kula səndəndan sə.

⁸ Hu kiya Səsəna tə Pədənda a kyaddə ndarha kwaman kyarha a mbədədə na Chahal ingwadə a bəl Chamda sə kət wa.

⁹ Yandıya ənsakhrha ni a kəshiid weeriya. Nən a kyat ndarha ən fər yini tə satakhkini na nanda a fəra mbə tsang hur nafini na a tərang shilee Faara in lələgdə wa.

¹⁰ Tur ənggini ya nəghən a ten həbrha tə sarha tə tsabya dədamən-dədamən. Tur əngginiya ngyakhkya ni kee a ten thlu farha na a ənagha fiya taara təghən kapa na weerindəghən barha ba.

Far Yeeso ndana ka far sataka

¹¹ Amma bəd Kərəsti bə ndən tsaunən ka mamnda Firis a ten əngya na nggəngga nasə nanənya. Kyadə hur Chamda də ənawana niifa tə haara, mbə tur yandı əna nanda kəshirha wa.

¹² Kyadə mbədədə na chahal kaan sara tal kee. Kyawa sadə tə far 'walya nduwa yi wan thlaaya wa, amma tə yighən fara, walang nən kəmsə hərəkrha yi pakwandə.

¹³ Ngyakhrha Musa kyaddə ndaarha nanda washang far 'walya tə far kwelya tə fish wan thlaaya a fiya fa ənagha ən tsanda. Yandıya ndəna tsang fingya natə paarha fa tsawa nda chahal hu farha.

¹⁴ Nənən yandıya kəkafək ni, ma nəm ndaarha tə far Kərəsti? Ndəghən mbuwa tə ən 'yaara fa, fərdə al-tənggən a Faara hu Səsəndi tə Pədənda yi pa kwandə, kəkafək na fərdi tsabang numad nəm də, hu əna əngya mbuwa ngga kəsər ka dəfang shilee nəm Faara in na tə yibrha.

Ləghəd dəfmi di hu mərri
Yeeso

¹⁵ Tsaunən kee, Kərəsti ndən ishgha hu weerinda dəfmi diya, kəsər nafiya aah nanda na nda a thlə langaarha yi dəfmidī pak-wandə, kəsər 'wadə teena mərdə shaulanggən fiya ahu dīmiyid ndan kətəm ahu katəra dəfmee.

¹⁶ A mal niifa dəf miighən hai aten langadghən, kəl a mər niifdi a tsə labaaara nda atenggən.

¹⁷ Kəsər dəfmee aten langaarha mbə əna taara wa kəl a mər niifdi, kəsər mbə əna taara a bal niifdi tə yibrha wa.

¹⁸ Ndən ənagha nden dəfmidī yi kətəm mbə tam əna taara wa kəl tə irra fara də.

¹⁹ Akwasamaddi pərangna Musa əndi fiya na ahu ngyahaddi, təranggən far wan thlaaya sə tə yi 'walya, wu-manggən tə aama, nggərgən tərang wuhwar dəfrha sə na nda aarha isob, tə was chaurarha na yiba tə fardi washang nggənən deleewar tsahadda fa tə fiya kəm.

²⁰ Tərgha ndəghən, "Yandıya ndəna fardi tsaukwa yi dəfmidī ndaana Faara a lafghən nun".

²¹ Təkəm washang nggən fardi aten chamdi, tə aten kari heu na nanda manang thləm Faara təghən.

²² Ndagha ngyahad Musa kala əngya kəl ana nda chahal tə fara, mbə chakh dīmiyirha naarha sə a irr wa fara də wa.

²³ Tsaudə tətə ni əngginiya ana nda məməl, tsawa nda ən

sakhkya na a talara na nda chahal. Amma əngya na a talara tafad ndan kamdə a na nda chahal, tə satakhkya na ngga ma fingya yini ya.

²⁴ Kəsər Kərəsti kyawa mbərha də na chahal tənna niifa wa, ənsakhrha ni kee kəla mbərha. Dəghən talara də tafadghən, ka dəgha kyad fadghən a mbed Faara kəsər ka kəm.

²⁵ Mbə dənən talara də ka a nagha a fər altenggən atenggən-atenggən wa, kəla na firis na manggən kyarha mbərha də na chahal ka fad hurarha fa, tə fara mbuwa yighən.

²⁶ A nadə kee, kəla tək Yeeso səsarha fa atenggən-atenggən, ka a katəra əna kəshirha. Amma nanənya kyaddə altenggən katəra tal kee hu ngwala mii kəshirha kəsər ka a tranggən səsəmnda dīmiyirha də hu fər satakh fadghən.

²⁷ Kəla na niifa mərə katəra tal, akwasamadghən kəl ngwa kumad Faara,

²⁸ nəghən kee kəm fər Kərəsti fadghən katəra tal kəsər ka a təranggən dīmid fiya də hangga. Ndəghən nggi kəm nən a nggər wutta ba yi səri, mbə ka a təranggən dīmiyirha də wa, amma kəsər a hərghanggən fingya na badghən ba a kukwasang kanda fa.

10

Satakh Kərəsti katəra tal ni kee təkəm a heu

¹ Ngyahad deleewar Musa nəghən kəla mishimnda

əngya ni na ngga balgha bayi a mbee, mbə kad ənggina ni ya wa. Nanən kee tsəkkwa kala fingya na a ndusang Faara fa tsawa nda lələgda aten satakhkini na nda fəra ka fad hurarha fa wa.

² A ndam na ngyahaddi mbang, kam malang nda əna sataka. Hərəmna nafiya na dəfang shilee Faara teena 'wanda teena tsau nda chahal, balwa nda nggər numarha aten dimiyid ndan balwa.

³ Amma aten turya satakhkini ya, na dal dimiyirha in sə ka fad hura fa,

⁴ kəsər mbə tam ənarha hai far kwelya tə yi 'walya tsuthlang nda dimiyirha də wa.

⁵ Tsaunən kee, sayiddi bəna Kərəsti hu kəshirha bə, ndəghən, "Satakhkya tə ən fərya mbə midwasə wa, amma farha ndəna a ngweerha fa təghən.

⁶ Mba tək mbənda fa tə sataka yi njirha tə yi tsuwulth dimiyirha wa.

⁷ Tərgha ndee, 'Kulo nggi ya, Faara, bəni bə a əna 'ya ni na midwa, kəla nanən chichireethlee hai aten na ahu ngyakhrha.' ^{*}

⁸ Katəraghən ndaarha, "Satakhkya, tə ən fərya, tə satakhkya yi njirha, tə satakhkya yi tsuthlang nda dimiyirha də, mbə midwa sə wa, mba tək mbəndə ndan fa wa." Ko nanən fərna ndan kəsər ka 'ya ndana ngyakhrha.

⁹ Tərgha ndəghən, "Kulo nggi ya Faara, bəni bə

a əna əndani na midwa." Dəfanggən katəra dəfmee a man patu də ka a əna taara nda tə yi səri.

¹⁰ Kəsər ka nggəmnda Faara fa tsau dəm chahal hu fərna satakh fad Yeeso Kərəsti katəra tal tə heu kəm.

¹¹ Kala parra fara kala firis nən isha aten targhən, nən fər tur sataka tal mbuwa tam tsabang dimiyirha də.

¹² Amma Kərəsti fərdə fadghən sataka katəra tal yi kakwan, tərgəha tsauka a yisəmad Faara,

¹³ ka a fərdi nəghən a kəla fatsangghən fa na a tsawa nda a kamughən.

¹⁴ Kəsər ka fər sataka katəra tal tsawang də nafiya Faara a na nda chahal pakwandə.

¹⁵ Səsəna təpedənda kəm fərdə shedawa, kəsər ndəghən,

¹⁶ "Yandıya ndəna dəfmiina niya ənarha tə kanda, a kwasamad sayiddi, ndagha Chinəm, niya dəfang ngyahad na ahur ndan hai, təkəm chireethleng nggi hai ahu hutən ndan."

¹⁷ Tərgəha ndəghən, "Mbi dal dimiyid ndan teena tə aiben ndan bal wa."

¹⁸ A chahang nda dimiyirha də, balwa satakh dimiyirha sə wa.

Taama dəm mbeedə tə naarha tsau tə Faara fa

¹⁹ Nanən kee, shayina, fərang far Yeeso kaali kəm na a mbanggəm dərha mbəda də na chahal.

* 10:7 10:7 Dzabura 40:6-8

20 Ndəghən inangga kwa-
mana kəm hai, ndəna kwa-
man yibrha, tə shishamar dī
thləwusgha, ndəna fadghən.

21 Nəghəm tə firis na
manggən na a əna kutəyirha
hu wuri Faara,

22 Nanən kee taama
ndusəm a thləmad Faara də
tə hura tsahai, tə həhasyirha
bagha ba hu fərkəkafek.
Tama tsawum tə hura cha-
hal, nagma hur nəm tsahai
kula ən 'yaara a fad nəm, tə
kəm fad tsab dadə tə aama
na ngga.

23 Tama kəs shiiten da
nəm ha kula rəbrha fa, fər
nəm shedawa tə shembe
kəsər niifdi dəfgha mee a kəm
nəghən tə kəkafek fa.

24 Tama kada kwamana
nəm na a danggəm ndan sə
hu nggəmnda tə əna tarya na
ngga.

25 A malang dəm wum-
teena kəla na fingya ənaarha
wa. A meyedghən, taama
fərang kaali nəm ndan, kəla
sənnunsə takh far Chinəm a
nduwussa ba.

26 A dədəm mbeedə tə
əna dimiyid thləmən a
kwasamaddi wal nəm sənda
yi kəkafek, mbə fər sataka
sə takhka na a tsabanggən
dimiyid nəm də wa.

27 'Ya takhka kee kəl kəla
ngwa kumarha fa tə thlerra
waarha na a njang nda fa
sarya faara də.

28 Kala niifa kargha
ngyakhrrha Musa fa na nda
a bəlang nda kula hadang
nda fa, aten 'ya thləkna shed-
awayə səri nduwa mahan.

29 Nafiya na a wal tsətsəlla
kaan ndəna fingya kargha

Wan Faara fa. Kanda
ni nafiya ənagha əngya
mbuwa chahal a far dəfmidī
tsawangga kanda chahal.
Fingya ni kəm sargha Səsəna
tə Pedənda bəngga nggayid
Faara ba. Sənggunsə nafiya
kiya kamdə nagma tsətsəlla
ndan pak ma fingya fiya wa?

30 Kəsər səndəm niifdi
ndagha, "Nggər haara mu
yina ni, niya tiighən." Nggərghən
ndaarha, "Na
Chinəm a ngwang kumarha
nafighən sə."

31 Ən tərəm nda ni na a
kyagha niifa hu har Faara
hai na tə yibrha ha.

32 Dalama teena hai tə
tsawud kətəm akwasamaddi
wal nun kukwaryid Faara.
Kərəs nun kaan hu yanda
ləghədgha tə səsəarha.

33 Fara səmən na fiya a
'yar kun səsəngganda kun
a mbed fiya. Fara səmən
kəm na nda wumang kun tə
nafiya na a sa tur səsadda fa
ya.

34 Nuwun a səsəarha
kəla fingya na hu porsəna,
kun a kyad wutsəfayirha
akwasamaddi thlang nanda
karid nun, kəsər səndun sə
mbə ngaala sə wa nun a
wal kənaghən na ngga yi pa
kwandə.

35 Nanən kee a muwang
dun həhasyidda də kyanun
ya wa, kəsər na kənaghən sə
kaan.

36 Kamdə a kərsun
nanənya, tənun dərha mbeedə
tə əna 'ya na mid Faara. Nun
a wal əndi dəf nən miighən a
kun.

37 Kəsər "takhkən ngguchit,
ndəghən ndagha nəghən bayi

nən a bārhaba mbə a tsərha titing wa.

³⁸ Nafina na tə nggayirha fa na nda a tsaurha tə kəkafek fa. Amma a wud niifa tal ahur ndan a samarha də, mbi tək mbənda fa wa.”

³⁹ Amma kəm mbəghəm ahur nafini na wutta samarha də sakħda nda wa, kəm nəghəm ahur nafini fərgha kəkafek walgha hərəkrha.

11

Kyad fərəkəkafekirha

¹ Nanənya fərəkəkafek 'yani nəm shiteena atenggən, tsauka 'ya ni mbuwa nəm mbang naarha tə yirha.

² Hu fərəkəkafek ni walna nafiya kaar faala a har Faara.

³ Hu fərəkəkafek ni səng nəm hai tə ndaarha tə thləghəd Faara ni əna nanda kəshirha, heu tə əngya nəm naarha, kyagha nda ba hu əngya mbuwa nəm a naarha.

Həshya fərgha kəkafek

⁴ Tə fərəkəkafek ni fərna Habila sataka na ngga a Faara kalgha yi Kayinu. Hu fərəkəkəkkidghən ni wal nən faala a har Faara tə ndaarha nəghən tə nggayirha fa. Ko nanən Habila mərđə, amma kəsər ka fərəkəkəkkidghən balghən aten kaala sə.

⁵ Tə fərəkəkafek ni tərang nanda Enok talara də, kəsər amawa nən mərta. Ndagha Deleewar Faara, nawa ndan wa kəsər tərang Faara də. Kapa na nda tərang fər nda shedawa tə ndaarha ənadə 'ya mbənangga Faara.

⁶ A mbə tə fərəkəkafek wa mbəm tam ənaarha hai əna

'ya nəm na a mbənanggən Faara wa. Kəsər kaala niifa na ndusang Faara fa tətani a fərəkəkafek nən tə ndaarha na Faara sə nən a fər kəna taara a nafiya kadagha ndən.

⁷ Tə fərəkəkafek Nuhu, a sayiddi yiyang nanda thləmaarha fa aten əngya nawa na yirha, hu tərəmnda yi na chahal taksa nggirggi aama nən ka a hərəghanggən nafiyighən. Hu fərəkəkəkkidghən ngwang də kumarha kəshirha sə, tsauka tə har langaad nggayirha na kyarha ba hu fərəkəkafek.

⁸ Tə fərəkəkafek Ibrahim ənadə taara tə 'ya ndangna Faara a dəgha mbərha dənən a thlə langadghən sə, kula ndəghən sən mbədi nən dərha saadə.

⁹ Tə fərəkəkafek tsaudə kəla rongə hu chehweddi dəfna Faara mighən nən a fəranggən. Tsauka hu chamgya, kəla ənana Ishaku tə Yakubu, kanda tsauka kəm fa har langaad dəf miidi.

¹⁰ Kəsər Ibrahim nəghən a kəla wupəri də fa tənna Faara, wupəri di tənna Faara.

¹¹ Tə fərəkəkafek ni ko Saratu ni waldə wee həshin, ko nanən kwarenga ni, ko nanən Ibrahim suhur də kaan a sayiddi. Fərdə kəkafek tə ndaarha na Faara a kəs dəf miighən.

¹² Nanən kee, a fad niifa tal, suhurgha takħka a mərə, ndən nggətgha turya hangga kəla wufəlngarya a fərakh amshi, təkəm kəla wuchehweed kufaarha na a mii wuri aama mbuwa nəm mbang thlədang.

13 Nafini heu ya mærga nda dæ hu færkækafek. Thlæwanda ænggini dæfna Faara mighæn wa, amma nagha nda ænggina dæ ya inggun, tækæm nggæmnda fa tæ ndarha rongya kanda aten kwamana hu kæshiddi ya.

14 Nafini na ndaarha kiya, kyat næn ndaarha na nanda a kælærha mbeedæ a wal chehweerha nda yi altendan.

15 Andam na nda a numarha aten chehweddï mal nanda a samarha, kama wal nda kwaman wutta dæ.

16 Amma dæf nda teena aten chehweerha na ngga kaan a talara. Ndæghæn dani shidang ngwa næn Faara a aaghæn nda Faar ndan. Kækafek, tangsang dæ wupæri kanda sæ.

17 Tæ færkækafek ni Ibrahim a sayiddi kækærang nanda, fæ næn Ishaku ka sataka. Wato, ndæghæn thlægha dæf miidi næghæn nggungwa fa a fæ wanggæn næn na tætal kee,

18 ko ndang na Faara, "A fad Ishaku ni na nda thlædang nda tur yiwa."

19 Ibrahim numadæ tæ ndaarha, Faara ndæna mbang thleng mærya sæ. Hu karapu, thleng ngganda Ishaku sæ hu mærra.

20 Tæ færkækafek færang Ishaku parka Yakubu tæ Isuwa aten ængya na bayi a mbee.

21 Tæ færkækafek, Yakubu a sayiddi nanæn a mæra, færang dæ parka wangya Yisufu kyab, tærang dæ shilee Faara in a sayiddi teheng næn fadghæn aten sæsælgæn.

22 Tæ færkækafek a sayiddi

takh na Yisufu a mæra, ndik dæ aten kyad wangya Isærelaya sæ a chehweed Masar, tækæm maldæ pathla hai aten pangnda aal yighæn.

23 Tæ færkækafek ni a sayiddi nggæt nanda Musa bæbengga fa nggætuyighæn ndæree mahæn. Ænanda kee kæsær sændæ sæ tæ ndaarha wandiya næghæn ngga, tækæm tærem ngwanda tæ 'ya ndaana kutæra wa.

24 Tæ færkækafek sayiddi manna Musa sæ, kar dafa a aaghæn nda wan wutarad Fir'auna.

25 Wurdæ a sæsægha tæ nafiya Faara ameyed tæk mbændæ fa hu dimiyarha yi beena ngguchit.

26 Numadæ a sæsægha ka Kærestï ma wal kænæ Masar næn, kæsær njang dæ yirha 'ya næn a waala a mbee.

27 Tæ færkækafek ni malna Musa Masar, tærem ngwa sæbrha hur kutæra wa. Njidæ teena dærha mbeedæ kæla nanæn a njang yirha yandi mbuwana yirha a naarha.

28 Tæ færkækafek ni laf na Musa wutsæfayid tædaarha dæ, tækæm wash dæ fara a mii kwad kirma kæsær amawana tæthlændæ Faara bæl fad wan 'waya tsuwar wan 'waya Isærelaya fa.

29 Tæ færkækafek ni kyana Isærelaya dæ tæ wuri aama na yiða kæla aten chehweerha na hwærgæn. Amma na mid Masar yini ænaarha kæla kanda hwæa nda dæ.

30 Tæ færkækafek ni chana kalthman Djariko hai, akwasamaddi tiurang nanda hai yi beena mæd.

³¹ Tə fərkəkafek ni Rahab səsuwaddi, bəlang ngwanda həu tə nafini kargha mee fa wa, kəsər thlədə fa harmu chehweddi tə dədemnggirha.

³² Ma ni nggər ndaarha? Mbə kwamana sə a harna na kalisə aten Nggidiyon, tə Mbarak, tə Samsən, tə Yefta, tə Ndauda, tə Samaila, təkəm annabiya wa.

³³ Tə fərkəkafek ni thlang nanda kutəyirha, əna nggayirha nda, wal nanda əngya dəf nanda mighən tsauka kəkafek, nggəlang nanda mii ləfariya.

³⁴ Bəlangganda sheneu waarha hai, hərgəha nda ma chimnda thlaukh kəlara. Tsangganda səsaukhkirha tsauka kanglang. Rək sodjaya chehweeya nda.

³⁵ Fingya nishya thlənda mər yindan thləng nanda kanda sə hu mərəra. Fingya ahur nafiniya səsang nda kanda, amma kanda kəm kar nda fa a kal kanda nda hai, tənə nda wal thliirha sə hu mərəya hu tsaurha də na ngga.

³⁶ Fingya waa kanda nda, tsadə kanda nda, fingya kəm kənanng ngganda kanda tə wuyiwurra, muwangganda kanda hu porsəna də.

³⁷ Fingya bəlang ngganda tə mukrha tə ferya, fingya kudmangganda kanda hai səri, fingya kəm bəlangganda kanda tə thlaukh kəlara. Na nda a wiirha hai tə pam chauraya tə pam 'walya a fad ndan. Tsawa nda hu yamirha, tə səsarha, tə kəm kyala nda tə kanda.

³⁸ Mbə kəshiddi ngga a

kanda ya wa. Na nda a wiirha hai kəla rongya a kaheerha tə wumngya. Na nda naarha mənda a kabeeya, tə kwaya na kamu chehweerha.

³⁹ Nafini həu ya ko fal na Faara kanda aten fərkəkafekkid ndan, amma ko nanən kee, thləwanda ən dəf miidi wa.

⁴⁰ Kəsər Faara 'wadə teena fərang də 'ya kəm na ngga, nanən kee mba nda tam ləghəta kula kəm wa.

12

Tsətsəlyid Faara kyad nən nggəmnda

¹ Tsaunən kee, nanən muwang fa shedawa kəm madufu, tama muwanggəm kala 'yadə na a 'yadanggən kəm fa. Taama muwanggəm dimiyirha də kəsgha kəm ha kenkeng, tama kəm kəsəm tə pəpəla daddi na a mbed nəm.

² Tama irang yirha nəm Yeeso fa, ndəghən na katəra fərkəkafekid nəm təkəm tə bəngga ləghəta fərkəkafekkid nəm bə. Kəsər ka wutsəfayirha na a mbədghən, kərəs də kadiddi, tsawang də ən shilee kəla mbə 'yani wa, nanənya nəghən tsau a yisəmad tsənggam kutəyid Faara.

³ Numama tə niifdi kərəsgha tə kaara ənangna fa dimiya fa, amawana mid nun dəkhrha də, nduwa malanggun shiiten nun.

⁴ A hu yan ndənun tə dimiyirha, tsəkkwa na a irgha yinun fara də wa.

⁵ Mbədang nən kun tə labar fər kaali ndangna Faara kun

kæla na china ndang nda wanggighæn wa? Ndanæn, "Waana, kothlæmaarha hai ana Chinæm a taksorha, ma malang na sheng teena fa anadæ a yanorha wa.

⁶ Kæsær na Chinæm tsætsæl kala niifa nggæm næn, tækæm næn tangsang kala niifa thlænæn tsauka wanggæn."*

⁷ Kærsaama tæ sæsærha nun a tæk fa, a tsauka tsætsælla ni na Faara a ænang nda kun kæla wanggighæn. Na wee sæ mbuwa na chin tsætsælla wa?

⁸ A tsætsæl wanda kun kæla na wundakhnaya waala wa, wumiterya ni kun, mbæ wangya hur minda ni kun wa.

⁹ Mbæ kee ma wa, nadæm tur tsætsælla ænang na chingginæm kæm, færang mamnggirha næm kanda atenggæn. Ashe, mæmælwa a nggæmæm fa tæ tsætsælla Chinæm yi Sæsæna, kæsær ka a wal yibrha næm wa?

¹⁰ Chingginæm yi thlu farha nanda tsætsæl kæm yi sayi ngguchit kee yi nggæmnda hur ndan, hu numad ndan næghæn ngga, amma Faara næn tsætsæl kæm kæsær ka a dænggæn kæmsæ, hu ænaarha kiya næm a tsaurha nafiya na chahal, kæla ndæghæn.

¹¹ Mbæ tsætsælla sæ næm tæk mbændæghæn fa hu sayiddi na nanda a ænaghæn wa, næn hatta fa. Amma a kwasamadghæn næn bæng tsawud dædemnggirha bæ tæ nggayirha a fingya walgha tsætsælla tæghæn.

¹² Tsaunæ kee pæpænaman haryi nun dæ tæ wadæeyi nun

targha,

¹³ Pæpænanggun kwa-mangya dæ na ngga a saryi nun, kæsær amawana sæfængya wal tsærbathla, a meyedghæn wal kænda nda.

Yiyi thlæmarha aten kar nggayid Faara fa

¹⁴ Kadama tsawud dædemnggirha tæ kowunni, tsawama kæm chahal, kæsær mbæ niifa sæ na naa Chinæm wa kæl a nadæ chahal.

¹⁵ Kwarama nadæ niifa kædeng nggayid Faara. Kwarama nadæ niifa tsaurha ndæghæn ni kul ndikrha sæghæn na bæng nda sæbrha bæ, sæbænggæn fiya dæ hangga.

¹⁶ A sænunsæ, a æna niifa kulafayirha, nduwa mbæ tæræm Faara wa kæla Isuwa hængga mamnggidghæn dæ yi wan 'warha ka dæng ænnarhami tæ tali kee.

¹⁷ Akwasamadghæn, kæla sænunnunsæ, ana midghæn sæ a har langad parkad dæ næn, kar ndan fa. Mbæ 'yasæ næn mbæng ænaarha na a nggærænggæn ænda hai ænan næn wa, ko nanæn na midghæn sæ a wudænggæn parkadda næn bæ tæ aam yirha.

¹⁸ Bawun ten wumnda Sænai bæ næm mbæng tsuwara fa wa, ko a thlæmad waarha bæ na kæssæ wa, ko a thlæmad wula bæ na tikdik wa, nduwa kad 'yaara,

¹⁹ nduwa pi kodwomnda, nduwa urarha na a ndikrha fa fingya na a sækkæn a hwana nda tæ ndarha a

* 12:6 12:6 Karapu 3:11-12

dənda mbeedə tə kalang nda kanda sə wa.

²⁰ Kəsər mbangwanda kərəsta tə 'ya ndaana nda, "Ko mabi ni tsuwargha wumndəfa fa, kəl a muk kanda nda har mərə nda."

²¹ Əndi na nanda ya tsaudə ən tərəmnda ni kaan, ndən ndaana Musa, "Fadna a rəbrha fa kəsər ka hərəenga."

²² Amma bəfun wumnda Urshalima bə, wupəri Faara na tə yibrha fa, Urshalima yi talara, tə wumten wutsəfayid fathləngya Faara mbuwa nəm mbang thlədfang nda kanda.

²³ Bəfun thləmad fa takkwaya bə wan 'waya na thləmnggi ndan chichireethlee hai a talara. Bəfun thləmad Faara bə na ngwang kumarha kowunni sə, tə thləmad səsəngya nafiya Faara na tə nggayirha fa lələgda.

²⁴ Bəfun thləmad Yeeso bə, ndəghən ishgha tə weerinda dəfmee a pathlang Faara tə fiya, təkəm fərđi irang nanda də na a ndikrha fa ngga kaan ma far Habila.

²⁵ Kwarama, a kardun yandə fa na a ndikrha fa wa. A sənunsə nafiya kargha sək Musa fa yiyangga thləmarha kanda fa hu kəshiddiya hərəkkwa nda wa. Kəkən nəm wal hərəkrha a kar dəm yandə fa na a yiyang thləmarha kəm a talara hai?

²⁶ A sayiddi urad Faara tsang də 'ya kəshirha fa. Amma nanənya dəf də mee tə ndaarha, "Niya nggər tsang 'ya kəshirha fa, mbə kəshirha

katənggən kee wa, amma heu tə talara."

²⁷ Labərđi ya, "Katəra tal faddən," kyadgha ndaarha na nda a kədfang ənda də tsang nanda 'ya fa, wato nanda a kədfang ənggina də əna nanda, təna ənggini mbuwa tsə 'ya fa tsaurha.

²⁸ Tsaunən nəm a thlə kutəryirha mbuwa tsə 'ya fa, tama tsawum tə usarha, tərang shilee nəm Faara in kamngga hu tərəmnda tə fər mamnggirha,

²⁹ kəsər Faar nəm kəssa waarha ni.

13

Satakhkya na mbənanng Faara

¹ Dama mbee də tə nggəm ndan yi wanmanggirha.

² A malang dūn ənang nggayirha nun rongya wa, kəsər hu əna 'ya kiya ndən ənang na fingya taara fathləngya Faara, kula səndə ndan sə.

³ Dalama teena hai tə fingya kənanng nanda kanda hai hu porsəna, tsauka kəla nuwun kəkəna heu tə kanda. Təkəm fingya na nanda a səsəng kanda, tsauka kəla kunni na a səsərha tə kanda.

⁴ Kun heu a fərang mamnggirha nun kakhrha. Ngwa tsauka wusər kahad nun chahhal, kəsər na Faara ngwang kumarha nafiya sə na əna susuwayirha tə kulafayirha.

⁵ Nama inggun ma nggəm wudəbəla, usama tə 'ya nanun təghən ha. Kəsər ndagha Faara,

"Mbi tam mal sa wa,

Mbi tam kar sa fa wa."

⁶ Nanən kee, taama nam hwas-hwas ndam, "Chinəm tə thlarrə na ni, mbi tam tərəm nda wa.

Mana niifa tə wasa in əneerha?"

⁷ Dalama teena hai tə mamnggi nun pərangga Labar Faara kun. Kəlaman tsawud ndan, tsahama tur tsawud fərkəkafekkid ndan.

⁸ Yeeso Kərəsti ndəghən də na a bərarha, tə weeriya tə pakwandə.

⁹ Ma sakhdang weerinda tsahaya hutən nun wa. Kamdə a wal kaali nəm tə nggayid Faara, mbə tə ən tiina dədāmən-dədāmən yi həb ənnarhami mbuwa thlar nafiya na a takkwaghən.

¹⁰ Nəghəm tə mbəd nji sataka mbuwana ko firistaya yi Cham Faara həbrha sə.

¹¹ Na mamnda firis dərha tə far mabiya a mbərha də na chahal ka a fər sataka nən yi chakh dīmiyirha, amma thlu mabiyini nanda njang nda də a kəsər mbədi.

¹² Nəghən kee kəm səsagha Yeeso a kəsər wupəri ka a tsanggən fiya chahal tə farghən.

¹³ Nanən kee tama kyam sə dəm thləmadghən də, a kəsər mbəda də, kərsəm tə tur sara sanən fa.

¹⁴ Kəsər kəshidfiya mbə wuri tsawud nəm ni yi pakwandə wa; amma nəm a kada wupəri na bayi.

¹⁵ Tsaunən kee, tama dəm mbee də fər sataka yi fal Faara hu Yeeso, ndəna falla pər mamnggid thləmnggən.

¹⁶ Ma malang dūn əna nggayirha tə wumteena tə

'ya nanun təghən ha wa, kəsər tur satakhkini ya nən mbərang Faara.

¹⁷ Fəraman mamnggirha mamnggi nun təkəm fəra man aal tennun kanda, kəsər na nda kəla yibəd nun ha kəla nafiya na a fər kirəssa tar ndan. A fərang dūn mamnggirha kanda na nda a əna tar ndan tə wutsəfayirha, a mbə kee wa, na nda a ənaghən tə səbrha hura, anadə kee mbə 'yasə nən dang kun sə wa.

¹⁸ Hwanaman Faara kan teena. Sən fad nan sə na hur nan chahal, na mid nan sə a əna 'ya nan na ngga kətsar.

¹⁹ Niya hwan kun, a hwane Faara nun teena təni wutta thləman nun də tsəbaku.

Parka tə ngwala mii labara

²⁰ Faara na fər dədəmnggirha ndən thlengga Yeeso Chinəm sə hu mərra. Yeeso nanənya na tə lafrha na manggən ənana nda taara tə farghən ka a tangsanggən dəf mii Faara yi pakwandə tə chibədghən.

²¹ Ngwa fərangga Faara əngya kun na nggəngga kəsər ka ənanun əngya na midghən, ngwa əna taara nən ahur nəm mbərangga hu Yeeso Kərəsti ndəghən tsauna mamnggirha təghən pakwandə. A tsauka kee.

²² Niya hwan kun shayina, kərsaama tə yiyi thləmaddi ya, kəsər mbə labara ni nzang chireethläng ni kun də wa.

²³ Na minnasə a sənunsə tə ndaarha wanmanəm Timoti

kal ndan ɓa hu porsəna. A
ɓada ɓa wet, nan a ɓarha ɓa
kan kyab a ɓan na kun.

²⁴ Ndaman 'ya mamnggi
nun fa tɔ nafiya Faara na
a mbədi. Nafiya Faara na
a Italiya kanda a ndang 'ya
kun fa.

²⁵ Nggayid Faara a tsauka
tɔ kun həu.

Yakubu

Nda ən Yakubu fa

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har Yakubu mafad Faara tē yi Chinəm Yeeso Kārēsti. Niya chireethlenggən turya dē kumkap səri yi Yahu-daya fərgha kəkafek welgha hu chehweeya dē. Niya ndang'ya kun fa.

Fərəkafek tē kārēsta

² Kun wanmanggina hēshya tē nishya, a kyadun hu kəkərā hai ngwa tsauka ən mbənafarha fa a fad nun.

³ Kəsər səndun sē a kəkərang nda fərəkafekkid nun, na kārēssə nun naarha kanglang.

⁴ Nanən kee, malang kārēssə wa tsəgha ngga, na naarha kanglang ahu ən ənad wa tē kəm nggungwa fa ka əngya heu, mbə 'ya sē na kədeng nda wa.

⁵ Ana niifa sē ahur nun na midghən huteena, a hwan Faara nən, kəsər na Faara fəra haara tsahai a fiya heu kula kada 'ya dīmi, nən a fəranggən.

⁶ Amma a hwan dā ndən, tətani a fərəkafek nən kula ngaaala, kəsər niifa ngalgha nəghən kəla kudufulla wuri aama na thlumbərā pengdē naghā a kyaharra hai.

⁷ Tur niifdiya, a numadē nən wal 'ya a har Chinəm wa.

⁸ Mba nda ishang numad ndan a mbərha tal wa. Na nda dərha mbeedē wuda nda

samarha dē ahu əngya na nda ənaarha heu.

Fa kənaya tē fa yamiya

⁹ Fatakkwaya na tē yamirha fa na 'ya sē a harndan na nda taala kamanggən, kəsər na nda manggən a mbed Faara.

¹⁰ Fatakkwaya na tē kəna ha na 'ya sē a harndan na nda taala kamanggən, kəsər na nda ngguchit a mbed Faara. Na nda a hwaara kəla fit hwalirha.

¹¹ Yanfara na yanggən a kyada ba nən hwarang nda hwalirha dē kaan; na fitghən hərə dē, təlgha ndəttəghən dē. Nəghən kee kəm, fa kənaya na nda a ndəkrha hai tē əngya nana nda a ənaarha heu.

Səsaarha tē kəkərā

¹² Tē parka ni niifdi kərəsgha ahu kəkərā, kəsər a kərəs dē kəkərā, nən a thlə kənaghən yi yibrha ndana Faara nən a fərang nda nafiya nggəmngga ndən.

¹³ Ana 'ya sē kyangga niifa hu tar mbəlfēerha hai, a nda dē Faara kəkərangga wa. Kəsər mbəm kəkərang nda Faara tē mbəlfēerha wa, nduwa kəkəranggən niifa a əna tar mbəlfēerha nən wa.

¹⁴ Kəkərā nən baarha ba ahu 'ya dīmi na mid nəm, ləm kəm nən wiigha tē kəm.

¹⁵ Ənggini na dīmi tərna mid nəm nən dəfrha hur nggət tar mbəlfēerha nən. Tē kəm tar mbəlfēerha a shing dē, nən nggət mərā.

¹⁶ Wan manggina hēshya tē nishya nggəmni, a nggabanda kun wa.

17 Kala 'ya na ngga tē ənfəra na lələgda bağhən ba a thləmad Chindi na ahu kukwaryid talara, mbuwa kya-harra hai kəla mishimnda na kyaharra hai.

18 Nggəm dā fa a fərang yibrha nən kəm hu labarghən na kəkafek, ahu əngya ənanən heu tsau dəm wuwura ma finga.

Thlə labar Faara tē əna taara sē

19 Wan manggina nggəmni, nama a kathləmaarha hai kəkar, a kaldun sē kəkar wa, tē kəm a səb hur nun dē wet wa.

20 Kəsər səbrha hur niifa dē mbə barha ba tē tsaurha na mid Faara wa.

21 Tsaunən kee tətani a malanggun ən mbəfeeya heu na a fad nun. Kula manang nda alteena thlaama labar Faara həf nən ahur nun hai tsəkka a hərgəhanggən kun.

22 Amma a kang dūn thləmaarha labar Faara fa kee wa. Tətani a əna 'ya nun ndanən. A mbə kee wa nun a nggaba alten nun.

23 Kala niifa səkka labardi amma ənawa taara sē wa, nəghən kəla niifa kələngga yidghən ahu tolokar.

24 A kwasamaddi kələng nən fadghən, wii fayighən nən tsu kee mbədangga yiddi keeghən.

25 Amma tətani a kəlana ahu ngyakhrha na lələgda, tē sammayirha, na a kyosə hu dimiyirha. A kanna thləmarha hai əna taara na təghən, tē kəm mbədowa wa, na Faara fəro parka ahu 'ya na ənaarha heu.

26 A nanna a numarha tē ndaarha tətakkwarha ni sa, amma mbang ngwa kəsang miiwa wa, na a nggaba al-tenwa, takkwad wa kani kee.

27 Dəfang shilee Faara teena na Chindi tē hura chahal kula ən 'yaara hu yidghən ndəna: dang wumirya sē tē nishya mərna chimayi ndan na a səsəarha. Tē kəm a nggəmna fa a tukhbowa tsawud dimiyid kəshiddiya wa.

2

Tətani fa fərkəkafekky a malang ngganda wura hasə

1 Wan manggina həshya tē nishya, ahu tsawud nəm fa fərkəkafekky ahu mamnggit Chinəm Yeeso Kərəsti, a wur dūn hasə wa.

2 A ndam bad niifa hu wumten nun ba nggungwa fa tē wulenduwa yi təfasa tē kari ngga, tē kəm kyagha tē yamirha ba tē kukwasharya fa.

3 A fərang dūn mamnggirha niifdi ngwagha fa tē kari ngga ndon, "Kulo mbəd tsaurha na ngga ya." Amma ndanggun tē yamid di, "Ishiu a mbədđi taarha" nduwa "Tsawu a hweede a man sarna."

4 Kyad wa nun kaara a pathlang nun wa? Tsaukwa wanun kəla fa ngwa kumaya tē numad mbəfeerha wa?

5 Keema thləmarha fa, wan-manggina həshya tē nishya nggəmni: Wurwa na Faara tē yamirha hu kəshiddiya tsauka tē kəna hu fərkəkafek wa? Mbə kanda ni na har langad kutəryid Faara

ndanən nən a fərang fɪngya nggəmngga ndən wa?

⁶ Amma kun sardun tə yamirha. Mbə fa kənaya ni na kyaala tə kun dənda tə kun ahu kən ngwa kumarha də wa?

⁷ Mbə kanda ni na a sar Yeeso Kərəsti, thləma na tə mamnggirha sənna nda kun təghən wa?

⁸ Nən narha ngga a laf dən ngyakhrha Faara kutər nəm chireethleng nanda hai ahu deleewar Faara tə ndagha, “Nggəmu tuladwa kəla al-tenwa.”

⁹ Amma anadun a wura hasə ənadun dimiyirha. Hwasang dən 'ya ndana ngyakhrha.

¹⁰ Kəsər kala niifa lafgha ngyakhkya heu, amma a hwasang də tal ahurghən, tə dimid ni kəla yandī hwasangga ngyakhrha Faara heu.

¹¹ Kəsər ndagha Faara, “A ənanna kulafayirha wa,” tə kəm ndəghən, “A bəlna farha wa.” A ənawa kulafayirha wa, amma bəlna farha, tsauna tə hwasang nda ngyakhrha.

¹² Nanən kee kala 'ya na a thləkrha, nduwa 'ya na a ənaarha, dalu teena hai na nda a nggo kumarha sə tə ngyahaddī kyowa sə hu dimiyirha.

¹³ Mba nda a hadang nda nafiya fa hadang ngwa wa fɪngya fa wa. Amma ana fiya a hado fa, na Faara a hado fa anadə a nggo kumarha sə.

Fərkəkafek kula taara na ngga nəghən məməra

¹⁴ Wan manggina həshya tə nishya, mani mbəndəghən nun ndaarha na fərkəkafek sə a fad nun amma mbun a əna taara na a kyad ndaarha nən na fərkəkafek sə a fad nun wa? Na tur fərkəkafekkid dī hərgəhang kun wa?

¹⁵ Ndam nanna wan tsu nduwa wan muwa kula ənnarhami nduwa lukrha.

¹⁶ A ndang niifa ahur nun, “Ndag'ya wure fa, a fəro wa Faara ənnarhami tə lukrha,” amma fərangwa ənnarhami nduwa lukrha niifdī wa. Mani mbəndəghən?

¹⁷ Nəghən kee kəm, fərkəkafek tafadghən, a mbə kula taara wa, nəghən məməra tə kəm kani kee.

¹⁸ Amma na niifa mbang ndaarha, “Sa nagha tə fərkəkafek, nggi kəm niyi a əna tarya na ngga.” Kedee fərkəkafekkid wa kula taara, nggi kəm niya kedo fərkəkafekkid na ahu tarya na ngga niya ənaarha.

¹⁹ Fər na kəkafək na Faara tətali. Məməl ni. Amma ko ənkaheeya ma fər nda kəkafek kee nagha fad ndan a rəprha fa ka həreenga.

²⁰ Sa nura! Na mid wa sə a kedo ndaarha nda fərkəkafek kula taara kani kee wa?

²¹ Balowa nən in chichid nəm Ibrahim nda nanda ka niifa ni a mbed Faara kəsər fərnən wanggən Ishaku ka sataka wa?

²² Kulo hai, fərkəkafekkidghən tə targhən na nda wi-irha hai kyab, tə kəm fərkəkafekkidghən lələghəddə ka tardī əna nən.

²³ Katəraghən hai kee kəla ndana deleewar Faara, “Fər

Ibrahim kəkafek a Faara, ndən ndaana Faara ka niifa ni." Ndəghən ni na nda aaghən pashid Faara.

²⁴ Kulo hai, ka ən ənad nəm ndəghən ni ndana nda nəghəm məməl a mbed Faara, mbə tə fərkəkafek katənggən kee wa.

²⁵ Nəghən kee kəm tə Rahab səsuwaddi. Kyad ndan tə ndaarha ənadə 'ya na məməl a mbed Faara a sayiddi bəbeng nən fa har muyini, fərang nən mbəd mənda kanda tə kəm kyadang kwamana nən kanda pak wii nda.

²⁶ Nanən kee, kəla nana pofad niifa məmərə kula yibrha, na fərkəkafek kee məmərə kula tarya na ngga.

3

Kwarama mii nun

¹ Wan manggina həshya, mbə kun hangga kamgga a tsawun famaləmggya ahu Kən Faara wa, kəsər kan na a tsaharhaha na nda a ngwang kumarha kan sə kaan ma fin-gya mbuwa tsaharha ha.

² Kəm heu nəm kyathla hai hangga, amma a kəsang dəm mii nəm, nəm a tsaurha lələgda, mbənggəm kəsang altənnəm ahu kala tur yanggi kwamana.

³ A pang dəm lidzaama pərshe mii nəm mbang kyakhrang a mbəya də na mid nəm.

⁴ Nduwa ndam kəla ng-girnggi. Ko nanən nəghən manggən na bəreurha na kanglang naarha puwang nda də, tə hurghən nən

tsuwar 'ya fa ngguchit kyakhrənggən nggirnggi di a mbəda də na midghən.

⁵ Nəghən kee kəm shenurha 'ya ni na ngguchit a fad niifa, amma nən taala kaan. Kəlaman kyathla shinatu na njang kaheerha də.

⁶ Shenurha waarha ni. Kəshirha ni yi mbəlfēerha na ahu thlu farha, nən tukhbang nda niifa də kahat. Nən səbang tsaurha də kahat, nəghən kəla waarha na a hwanga.

⁷ Na fiya laf tur mabiya dədamən, wudikkya, tə mabiya na kakhrha tə hura, tə təngya,

⁸ amma mbə niifa sə na mbang laf shenurha wa. Tə mbəlfēerha ni mbə tam yibrha wa, nəghən lələgda tə warkami.

⁹ Tə shenneu di ndə nəm fal Faara sə na China, tə ndəghən ni kəm nəm shi-wang nda fiya əna nanda kəla Faara.

¹⁰ Tə mii dani nəm shi-wang nda niifa tə fal Faara kəm. Wan manggina həshya tə nishya mbə ngga kee wa.

¹¹ Na aam shishaurha tə na mbənggən ngətta sə hu fereerha tal wa?

¹² Wan manggina həshya tə nishya, na dəf shibaarha nggət wan dəfya dzaitun wa, nduwa dəf inabi nən nggət wan dəfya shibarha wa? Nəghən kee kəm aam fereerha na shishau mbə bang aama na mbənggən wa.

Huteena na ngga nən barha ba a thləmad Faara

13 Wunni ndəndəl na sənang nda 'ya hai ahur nun? Ngwa kyadghənən hu widghən hai ngga, tə kəm ahu taryighən nən a ənaarha kula taala na barha ba ahu sənda.

14 Amma ana dūn a sərəkra kaan tə nggəm alteena ahur nun, a bəbeng dūn kəkafek tə taala tə nggabaarha wa.

15 Kəsər sərəkra tə nggəm alteena mbə tur sənda Faara ni wa. Tur ənggini ya yi kəshiirha ni, mbə yi Səsəna ni tə Pədənda wa, yi Sheetan ni.

16 Kəsər mbərha nana sərəkra sə tə nggəm alteena, na wal kakyathlaanga sə tə tur mbəlfeyya dəfamən.

17 Amma huteena bagha ba a talara hai ahu katəradghən nəghən chahal. Nən barhaba tə nggəm dədemnggirha, kətsar ka niifa ni, mbə tenggən kakrak wa, lələgdə tə hadang nda niifa fa tə ən ənadghən ngga. Mbə wura hasə wa, Kətsar nəghən tə kəkafek fa.

18 Fingya na a nggəm dədemnggirha na nda həf wiya yi dədemnggirha halth nggayirha nda.

4

Yiyi thləmaarha aten kəs pashiyirha tə kəshiirha

1 Mani barhaba tə kakyathlanga tə yanda a pathlang nun? Mbə banən ba tə ən mbəlfeyrha na mid nun na a yanda ahur nun wa?

2 Na mid nun 'ya mbuwa nun təghən ha, nanən kee

nun bəl farha ka a walghənun. Nun sərghang əngya fiya ha aten əngya na nanda təghən ha, amma mbun tam walghən wa, nanən kee nun har kanda yanda ka a thlanggun hai a har ndan. Ko nanən kee mbun wal əndi na mid nun wa, kəsər 'wawun hwanang Faara wa.

3 Ko hwanang nun, mbun walghən wa kəsər numad nun heu mbə ngga wa. Na mid nun sə 'ya kee na a tək mbənda nun fa.

4 Kun kulafaya! Sənggun sə tə ndaarha əna pashiyirha tə kəshiddiya nun tsaurha fasaryi tə Faara wa? Niya nggər pərgən, ana mid nun tək mbənda kəshidda fa ya, mbun tsau pashiyi tə Faara wa.

5 Ma numa nun aten 'ya ndaana dəleewar Faara, nda nanda, dəfang Faara səsəna ahur nəm hai, nəghən a sərəkra aten səsən di ka a tərang shilee nəm teena tə kəkafekirha?

6 Amma fərang də nggayirha kəm kaan. Ndəghən dani ndaana Dəleewar Faara, "Kar Faara niifa na a taala, amma nən fərang nggayirha yandı mbuwa a taala."*

7 Fərang altenwa Faara. Karama Sheetan fa, ndəghənggi kəm nən a daarha ma kun.

8 Ndusu a thləmad Faara də, Faara kəm nən a nduwussa thləmad wa ba. Kun fa dīmiya; tsaba man haar yi nun də, kun fa thlərbuya tsabaman hur nun də nagma chahal.

* 4:6 4:6 Karapu 3:34

9 Taama aten əngya əna nun mbuwa ngga. Tsawama tə thlee hura a meyed maasa, tə kəm ndenggun pəm nun hai a meyed wutsəfayirha.

10 A manang na alten wa a mbed Chinəm wa, ndəghənni a manorha.

Yiyi thləmaarha aten ngwang kumarha fngya

11 Wan manggina nda həshya tə nishya, a thləghang dūn 'ya ndan na dīmi wa. A ndik na aten shadwa tə kəm ngwang kumarha na sə, na a ndikrha tə ngwa kumad ngyakhrha Faara. Amma tarwa ndəna a əna taara na tə ngyahaddi. A ngwanna kumarha mba a əna taara sə wa, tsawang na fadwa tə ngwa kumarha atənggən.

12 Faara katənggən ndən fərgha ngyahaddi tə kəm ndəghən ni tə ngwa kumarha. Ndəghən katənggən ndəghənni tə səsəmnda hərəkrha ha nduwa bəlanggən. Nanən kee wun furowa kwamana na a ngwang kumarha na tulad wa sə?

Yiyi thləmaarha aten Taala

13 Nanənya kama thləmaarha hai, kun na a ndaarha, "A weeriya nduwa a bīnda nəm a dərha mbəda də ya, nduwa a wupəri dadə taarha, tsawum sə yi hurarha tal a mbədi, əna shafili nəm wal wudəbəla nəm."

14 Kəkən sənna ənda sə na a katərarha hai a bīnda? Kəsər yībəd wa nəghən kəla wufid thləthləbəd tsar, na naghən nanənya tsəbaku hargha də.

15 'Ya kamngga a ndən, "A nggəm Chinəm fa, nəm a naarha tə yibrha əna ənda nəm ya tə yandī taarha."

16 A meyedghən non naarha taala aten 'ya na mid nun ənaarha. Tur taala kiya 'yani na dīmi.

17 Tsaunən kee, kala niifa səngga 'ya kamngga a ənagha, ənawa ndən wa, ənadə dīmiyirha.

5

Yiyi thləmaarha a fa kənya

1 Nanənya keema thləmaarha fa kun fa kənya, tama (nama a tərha) tə huhwaarha kəsər ka səsəarha na bayi tennun bə.

2 Kəna nun məth də də, lukki nun na nggəngga kyang wupədəlthya tsau nda kukwasharya.

3 Yinun təfasa tə wurirha tsaudə ka kee. Kənadi nun a thlətta ya nən a kyang thlu fad nun kəla waarha. Kəna dī wumang nun hai ya nən a kyad ən sakhrha a tennun a far ngwa kumarha.

4 Kaama thləmaarha hai! Nafiya hathlangga kun sə hu heeyi nun kula kun teng kanda, kanda a tərha ka kun. Təddi ki fa halthyini səldə ahur thləmad Chinəm də na tə Mamnggirha.

5 Tək dūn mbənda fa ahu kəshiirha, nggalun tə əngya na mid nun. Ndaurang dūn fannun kəla mabiya na nggungwa fa ka far thlee urarha.

6 Ngwang kumarha nun ka nafiya bɛlanggun kanda, yangwanda kun wa.

Kərəssa hu səsaaɾha

7 Wan manggina həshya tɛ nishya, kərsaama ta far dɛdɛ na Chinəm a wutta ba. Kəlaaman fahudaya na kərɛsta tɛ kəla wan 'wad 'yaara fa tɛ 'yar kwasamarha. Nən kukwasang kanda fa a nakhdəgha ənnarhami.

8 Kun kəm kərsaama. Ndeeman yid nun kəsər takh Chinəm a wutta ba.

9 A huhurum dɛn tɛ ndan wa, wanmanggina həshya tɛ nishya, ama nanda ngwang kumarha kun sɛ. Kəsər na tɛ ngwa kumarha kət a mii kwat minda!

10 Ndam, kəla kərɛsta ahu səsaaɾha, wanmanggina həshya tɛ nishya, tsahama annabiya kal nanda sɛ tɛ thləm Chinəm.

11 Nan fərang mamnggirha fingya kərɛsgha hu səsaaɾha. Sək dɛn labar kərəssa Ayuba. A kwasamadghən dangga Chinəm sɛ, kəsər Chinəm nən dɛng niifa sɛ tɛ kəm hadanggən fa.

12 Amma aten əngya heu, wanmanggina həshya tɛ nishya, atam dɛn aah Faara tɛ talara wa, nduwa tɛ hweede wa, nduwa tɛ komani wa. Ngwa tsauka palth nun, ha'i nduwa awo, amanun əna dimiyirha ngwang kumarha nda kun sɛ.

Səsəmnda hwan Faara

13 Na niifa sɛ ahur nun na a səsaaɾha wa? Hwan Faara

nən. Na niifa sɛ ahur nun na a əna wutsəfayirha wa? Dəgha mbeedɛ tɛ aah amshe yi fal Chinəm.

14 Na niifa sɛ ahur nun na fadghən bɛe wa? Ngwa aah shingya Kən Faara nən hwanang Faara nda in tɛ kəm irang fədeerha nda fa hu thləm Chinəm.

15 Hwan Faara tɛ fərkəkafek nən kənanng niifa na fadghən bɛe; na Chinəm a kənanng nda. Kala niifa ənagha dimiyirha, na nda a chahanggən dɛ.

16 Pəra man dīmiiyd nun ndan, tɛ kəm hwana man Faara ndan teena tənun wal kənda. Hwanda ka niifa nəghən tɛ səsəmnda nən dɛng nda niifa sɛ kaan.

17 Ilya niifa ni kəla kəm. Hwan dɛ Faara tɛ fərkəkafek a bad 'yaara wa, bəwa 'yaara yi huraya mahan tɛ ndəree mikki wa.

18 Nggər nən hwan Faara, bəgha 'yaara hai a talara, fərgħa chehweerha ənnarhami.

Wuda man fa takkwaya ba kyalthgha hai

19 Wan manggina həshya tɛ nishya, ana niifa sɛ ahur nun kyalthgha hai ma kwaman kəkafek, ngwa wudangga niifa ba tal ahur nun.

20 A sənunsə kala niifa wudangga tɛ dīmiiɾha bə hərgħang dɛ niifdi wu ma mərə yi pakwandɛ, tɛ kəm na Faara a chahang dīmiiydghən dɛ heu.

1 Mbiturus

Nda'ya

1 Kyagha deleewar dāba ya a har Mbiturus tæthlænda Yeeso Kæræsti, a nafiya wurna Faara na a tsau ronggirha welgha dæ a chehweeya Fontus, tæ Nggalatiya, tæ Kafadokiya, tæ Asiya, tæ kəm Mbitiniya.

2 Faara na Chindi sændæ kun kætəm ndən wurnən kun, tsawangga kun chahal tæ Sæsənggən, tənun əna taara tæ 'ya ndang Yeeso Kæræsti kun ka a tsawun chahal hu irra farghən dæ. A fərangga Faara chikrha nggayirha kun tæ dædemnggirha.

Shiteena yi wal yibrha mbuwa ngwalarha

3 Taama fal Faara nəm, Chin Chinəm Yeeso Kæræsti. Ka hadang nəm fa kaan ndən nggər nən nggədang kəm hai hu shiiten wal yibrha hu thlid Yeeso Kæræsti sə hu mərta,

4 ahu har langaarha dæ mbuwa səbrha dæ, nduwa təlgha dæ, dəfang nanda dæ a talara ka kun.

5 Hu fərkəkafekkid nun laf nanda kun tæ səsəmnda Faara ta far hærək dædæ na tahai na nanda a kyatta a mii ngwala kəshiiirha.

6 Aten əndiya heu, təghama wutsəfayirha fa kaan, ko nanən nun a səsəarha tæ kəkərya dædamən dædamən hangga yi sayi ngguchit.

7 Katəra nun hai kee ka kəkərangganda fərkəkafekkid

nun, kəla na nda kəkərang nda təfasa tæ waarha, ko nanən fərkəkafekkid nun kaldæ təfasa mu. A bal fərkəkafekkid nun tæ shembe ahu kəkərya hangga, nən a bang faala kun fa ba hangga tæ mamnggirha a fara na Yeeso Kæræsti a wutta ba.

8 Ko nanən 'wawun naghən wa, nuwun a nggəmnggən, ko nanənya mbun a naghən wa, nuwun a fərkəkafek təghən, nuwun lələgda tæ wutsəfayirha kaan, mbuwa nəm mbang thləkkən,

9 Nanən kee nuwun a thlə kəna fərkəkafekkid nun, ndəna kəna hærəkrha yibəd nun.

10 Aten hærəkrə dani ya ndən kəlang na annabiya ngga thləkka labara aten fərrædi na Faara a fərang kun.

11 Kadān nda na a sən tæ a kwan na əndi a katərarha hai ya, tæ kəkən na nda a ənaghən, a sayiddi na Səsən Kæræsti a ndikrha ahur ndan, kyadang da ndən kanda kwa-mandi na Kæræsti a səsəarha tæ mamnggiddi takkwagha ndən.

12 Pərang ndan kanda tæ ndaarha, mba nda a ənang taara fandan sə wa, amma a kunni, thlək nanda labara aten ənggini pərang nanda kun nanənya sək nun a mii nafini bəngga Labaara kun ba na Mbənggən tæ səsəmnda Səsəna tæ Pedənda thlən nanda hai a talara. Ko fathləngya Faara ni kukwasang dæ kanda fa na a sən ənggina nda ya.

Tsawama chahal

13 Nanən kee, numama kəsanggun alten nun ngga, nagha shiiten nun aten nggayiddi na nanda a bang kun ba a sayiddi na Yeeso Kərəsti a barhaba.

14 Tsawama kəla wundakhnaya na a əna taara tē 'ya ndang nanda kanda, a kyadun hu sunad tar mbəlfērha hai kəla sayiddi nanun hu wula wa.

15 Amma yandi aagha kun ba nəghən chahal, kun kəmda tsawama chahal ahu əngya heu nun a ənarha.

16 Kəsər nəghən chichireeth-lee hai tē ndaarha, "Tsawama chahal, kəsər nggi niyi chahal."

17 Tsaunən nuwun a aaghən Pəpa ndəghən na a ngwang kumarha kowunni aten targhən mbə tam wurahasə wa, tsawama tē tərəm Faara ta farda dē nun a ngwalang tsawud ronggirha nanun sə hu kəshiddiya.

18 Kəsər səndun sə tē ndaarha mbə tē əngya na səbrha dē kəla təfasa nduwa wurirha thlə nanda kun ba hu tsawud mere malang na chichiyi nun kun hai,

19 amma tē far Kərəsti, wan kamnda na kula 'ya dimi nduwa ən tsanda a fadghən.

20 Wurgaha ndan kapa na nda əna kəshiirha, amma kyadgha ndan a miu ngwala sayiddi ya ka kun.

21 A fadghən ni fər nun kəkafek tē Faara, thlengga sə hu mərə, fərang mamnggirha nda. A fadghən ni kəmda nanun tē fərkəkafek tē shiteena tē Faara.

22 Nanənya tsawang nun

fad nun chahal kun a takkwa fərkəkafekiddi, non a kyad nggəm ndan, nggə mama ndan ngga tē hur nun heu.

23 Kəsər nggər nda nggədang kun hai, mbə tē wiirha na səbrha dē wa, amma tē yandi mbuwa səbrha dē, hu labar Faara na tē yibrha fa mbuwa ngwalārha.

24 Kəsər nəghən chichireeth-lee hai "Fiya heu na nda kəla hwaliirha, mamnggid ndan kəm na nda kəla fid dəfyə, na hwaliirha hwara dē, fid dəfyə kəm na nda hərə dē,

25 amma labar Faara nən a tsaurha pakwandə." Labar dani na Mbənggən ya pərang nanda kun.

2

1 Tsaunən kee, ndəghama hai tē tar mbəlfērha tē hukrha, tē nggabārha, tē kiki ndan, tē kəm səb thləma.

2 Kəla weerinda nggəta wufar waya, nama a suna mbee yi səsəna, kəsər ahurghən ni nun a tsərha tē wal hərəkrha,

3 nanənya taarang nun nggayid Chinəm fa.

Fer yibrha tē nafiya Faara

4 Bama thləmadghən ba, fer yibrha karna fiya amma wur Faara ndən nəghən ngga a fadghən.

5 Kun kəmda, nuwun kəla ferya na tē yibrha fa, na nda tən wure sə yi səsəna ka a tsawun firisya na chahal, non a əna sataka yi səsəna, ən thlərha a fad Faara hu Yeeso Kərəsti.

⁶ Kəsər nəghən chichireethlee hai hu deleewar Faara tə ndaarha, “Kulo hai pang di feera hai a Urshalima, wupəri Faara, feera na wuwura tsauka fer sar kəna na tə mamnggirha fa, kala niifa fərgha kəkafek təghən mbə shilee a kəsang wa.”

⁷ A kun fərgha kəkafek, fer diya nəghən ngga. Amma fīngya fərwa kəkafek, “Ferdi karna fa tēngya, ndən tsauka fer sar kəna.”

⁸ Nəghən chichireethlee hai tə ndaarha, “Ferdiya ndəna kyang fiya hu kii saara hai təkəm ferdiya ndəna fəlang fiya hai.” Kında saara kəsər kar nda fa a əna taara tə labar Faara ənda ni numana Faara ya nən a katərarha hai tə kanda.

⁹ Amma kun nafiya ni wurna Faara, mamngya firisya, turya na chahal, yi Faara. Kəsər ənana Faara kee tənun pər ənwulten nggini ənang nən kun, aah nən kun ba hu wula ahu kukwaryid wultenggən də.

¹⁰ Kaar mbə nafiya ni kun səngga Faara wa, amma nanənya nafiya Faara ni kun. Kaar hadang ngwa Faara kun fa wa, amma nanənya hadang Faara kun fa.

¹¹ Shayina, niya hwan kun, tsaunən rongya ni kun hu kəshiddiya, ndəghama hai tə ən suna yi dīmiyirha na a yanda tə yibun nun.

¹² Ngwa tsakkwa ən ənad nun ngga ahur fa takkwa dəha yini, ko na nanda a 'yar kun tə əna 'ya dīmi, na nda a naa tar nggayid nun, na

nda a fal Faara a sayiddi nən a baarha ba ka bagha ngwa kumarha.

Fər mamnggirha a mamngya

¹³ Tsaunən kee, fəraman mamnggirha mamngya ka Chinəm, ko kutəra ni na hu chehweedghən,

¹⁴ nduwa a nggomnaya, thləngga fīngya ka a ngwang kumarha nda nafiya ənagha dīmi tə kəm fal fīngya nda ənagha ngga.

¹⁵ Kəsər na mid Faara sə a əna 'ya nun ngga, tənən nggəlang labar nuryid fiya.

¹⁶ Tsawama kəla nafiya na tə alten ndan, a əna dūn taara tə wal alten nun non a əna tar mbəlfēerha təghən wa, amma tsawama kəla mafaya Faara.

¹⁷ Fəraman mamnggirha kowunni. Nggəmama shayi nun fatakkwaya, tərmana Faara, fərang mamnggirha nun kutəra.

Tsahama tə səsad Kərəsti

¹⁸ Kun mafaya fəraman mamnggirha tuwurayinun ngga, mbə kəl nafiya na a əna nggayirha tə fīngya na tə hakkilo kee wa, amma kəm tə fīngya na ngyangthlang.

¹⁹ Kəsər ən faala ni ana niifa a kərəsta aten 'ya mbuwa ndəghən ni ənagha ndən, kəsər səndasə na Faara sə.

²⁰ Amma a dək nda kun kərsun aten 'ya ənanun dīmi, ko kərəs wun kəkən, mbə 'yasə nən chighang kun wa. Amma a əna dūn taara ngga, a səson a tenggən, təkəm

kærsun, na Faara a fərang parka kun.

²¹ Kəsər aagha nda kun ba kamanggən, kəsər səsagha Kərəsti ka kun, kyadəng də kwamana kun na a ənon kəla ndəghən.

²² 'Wawa əna dimiyirha wa, təkəm 'wawa nggabang niifa fa wa.*

²³ Hərəm nanda 'yarghən, nggərangwa kanda sə wa, səsang nanda, tsəwa kəla nən a nggəra sə wa. A meyedghən, fər altenggən nən a təkəngwa kumarha na ngga.

²⁴ Ndəghən tafadghən tərangga dimiyid nəm də, q2 aten kadiirha, kəsər q1 a tsawum məməra hu dimiyirha, q2 Tə wal yibrha hu nggayirha, q1 Hu wal wundədghən fa, q2 ndən wal nun kənda † q1

²⁵ Kəsər kaar nuwun kəla chauraya, q2 sahadgha, q1 amma nanənya ba dūn thləmad tələfəd nun ba, q2 na a kəla yibəd nun ha.

3

Nishya kakhka

¹ Nəghən kee kəm, kun nishya kakhka, fəraman mamnggirha chimayi nun, ko na fəngya chimaya sə fərwagha kəkafek təkəlabar Faara, hu nggayid nishyi ndan na nda fərkəkafek kula kun kalang kanda sə.

² A nanda tsawud nun chahal təkərfə mamnggirha.

³ A tsau ndədyid nun yi sakhda farha kee wa, kəla nda yamnda təkərid sakhdaarha yi təfəsa təkəm kal kari fa na təkəwudəbəla fa kaan wa.

⁴ Ameyedghən, ndədyid nun kamdə a tsauka kəla ən ənad nun na ngga na a kyarha ba ahur nun sə, ndədyirha mbuwa təla də na ngga təkəm məsələmnda səsəna, na ngga kaan a mbed Faara.

⁵ Kəsər nishya na chahal kaar ənaarha kee, na nda shang teena Faara fa na nda sakhdəng fad ndan ngga, fərang mamnggirha nda chimayi ndan,

⁶ kəla Saratu, fərangga mamnggirha Ibrahim, aaghən ndən chinəm. Kun wanggighən ni kun a nadun a əna əngya kamngga, təkəm a nggəmnggun fa tərmanngga 'ya kun wa.

Chimaya

⁷ Nəghən kee kəm, kun chimaya tsawama məməl təkənishyi nun, non a manang nda kanda, tsaunən mba nda təkəshembe kəla kun wa, kəsər kun təkənishyi nun heu wal dūn nggayid langaad yibrha a har Faara. Nama ənaarha kee amawa 'ya 'yada sək hwandə nun a Faara.

Kərəstaya heu

⁸ A mii ngwaladghən, kun heu a nagha numad nun tal hu 'ya nun a ənarha, nggəmama ndan, hadaman

* 2:22 2:22 Ishaya 53:9 † 2:24 2:24 Ishaya 53:5

ndan fa, kula manang al-
teena.

⁹ A nggərang dun ndan sə mbəfeerha tə mbəfeerha wa, nduwa 'yaara tə 'yaara wa, kəl a meyedghən nggəranggun ndan sə tə parka, kəsər ndəghən dani aah nanda kun ba kamanggən, tənun har langaad parka nun.

¹⁰ Kəsər ndagha deleewar Faara, "Niifa na midghən sə a tək mbənda tsawudghənən fa, na bənggighən nən ngga, tətani a kəsənggən sheneukən ma thlək ən mbəfeerha, tə labar nggabaarha.

¹¹ Tətani malanggən mbəfeerha əna nggayirha nan, tətani kada kwaman tsawud dədemnggirha nən, don də samadghən.

¹² Kəsər na yid Faara naarha aten nafiya na a əna nggayirha, thləmayighən a sək hwandə ndan, Amma na Chinəm a əna təsaryirha tə nafiya na a əna tar mbəfeerha.

¹³ Wunni ənang 'ya kun fa ana dun a əna nggayirha?"

¹⁴ Amma ko səsaa nun aten 'ya kamngga, nuwun tə parka. "A tərəmdun tə 'ya na nanda a ənang kun fa wa, a pel dun hai wa."

¹⁵ Amma ahur nun tsawaman Kərəsti a meyed Chinəm. Non kətsar nggungwa fa na a nggəranggun niifa sə na a tsahang mee kun aten shi-iten di nanun təghən. Amma ənamadghən tə sammayirha tə fər mamnggirha,

¹⁶ tə numarha ngga, kəsər fingya na a thlək palth mere

aten tar nun na ngga hu Kərəsti na shilee a kəsang kanda aten səb thləma əna nanda.

¹⁷ Nən naarha ngga kaan, a kyadə naarha ənda na mid Faara, a səsəm ka əna nggayirha nəm ma əna tar mbəfeerha.

¹⁸ Kəsər səsagha Kərəsti kəm ka dīmiyirha katəra tal, tə nggayirha tə fingya mbuwa əna nggayirha, ka a bənggən kun a thləmad Faara ba. Bəlang nda hu thlu farha, amma thləng nda sə tə yibrha hu Səsəna.

¹⁹ Akwasamaddi thləng nanda sə tə yibrha, dəgha də dəgha pərang labar Faara səsəngya na hu porsəna,

²⁰ fingya kaar ənawagha taara tə 'ya ndaana Faara munya nən a thləkh mbəd Nuhu a sayiddi nanən a taksa nggirgi. Nafiya ngguchit ni kee kyagha sa hai, kanda wuvada ni hərəghang nanda kanda hu aama.

²¹ Aam dīya sakhrha mbaptisəma ni hərəghangga kun, mbə pang nda paarha ni də hu farha wa. Amma hu hwan Faara tə hura tsahai, tə thlid Yeeso sə hu mərə,

²² dəgha talara də, nəghən kəm a yisəmad Faara, tə fathləngya Faara, tə kutərya tə səsəngya na a kamughən.

4

Tsaurha ka Faara

¹ Tsaunən kee, hərəmna Kərəsti səsəarha hu thlu farha, kun kəm ngwama fa kəla ndəghən, kəsər kala niifa

səsaagha hu thlu farha kardə dimiyirha fa.

² Nanən kee, mba nda a ngwalang tsawud ndan hu kəshiiirha tə sunad əna tar thlu farha yi mbəlfēerha wa, amma tə 'ya na mid Faara.

³ Kəsər mbəddun hai kaan kaar hu tsawud nun, wur ənggina nun na fingya səngwawa Faara a tək mbəndəghən fa, nuwun a kada tək mbənda fa yi yamid shilee kəla nda, tsawud kulafayirha, suna thlu farha, nggaala tə mbaala, sərəkkihra, əna wutsəfayid sa mbaala kula kəs alteena, tə tərang shilee dəhaya in.

⁴ Wulang teena kanda a sayidfi na nanda kun mbun a wum teena tə kanda hu tar fi na nda a ənaarha wa, na nda a 'yar kun.

⁵ Amma tsaudə tətə na a fər kirəssa ən ənad ndan nda a Faara na nggungwa fa na a ngwang kumarha nən nafiya na tə yibrha fa tə mərya.

⁶ Ndəghən dani pərang nanda Labar Faara na Mbənggən a fingya na məmərə nanənya, ko nanən ngwang nda kumarha kanda sə hu thlu farha, amma na səsənggindan a tsaurha tə Faara.

Tətani a əna taara nəm tə fərra Faara məməl

⁷ Mii ngwala əngya heu takhdə a nduwus ba. Nanən kee numama ngga tsawun nggungwa fa, tənun mbang hwan Faara.

⁸ Aten əngya heu, nggəməmə ndan tə hura

tsahai, kəsər nggəməmə ndən bangga chakh dimiyirha ba.

⁹ Thlama ndan fa tə wutsəfayirha.

¹⁰ Kowunni waldə fərra Faara dədāmən dədāmən yi səsəna. Nanən kee, ənama taara təghən ngga a shayi nun.

¹¹ Fingya na tə fərra pər Labar Faara, tətani a dəgha mbeedə tə pər Labar Faara. Fingya nana tə fərra yi əna taara, dənda mbeedə tə əna taara tə shembeddfi fərang na Faara kanda. Kəsər hu əngya heu a fal Faara nəm hu Yeeso Kərəsti tsauna mamnggirha tə səsəməməndə yighən pakwandə. Atsaukake.

Səsaarha hu tsawud Kərəsta

¹² Shayina nggəməməni, a wulang teena kun hu kəkərra nun a saarha fa wa, kəla yiwən 'yani na a katərarha hai tə kun wa.

¹³ Amma ənama wutsəfayirha tə ndaarha nuwun a tək səsaarha fa yi Kərəsti, tənun wal wutsəfayirha kaan a fara kyad nanda mamnggitghən.

¹⁴ A 'yar nda kun kəsər ka thləm Kərəsti, fa parkaya ni kun, kəsər Səsən mamnggirha tə yi Faara nəghən aten nun.

¹⁵ A səsədun, ma tsaudə aten bəl farha, nduwa ngaara, nduwa tar mbəlfēerha, nduwa kiki farha fa wa.

¹⁶ A səsədun kəsər ka tsaunun Kərəstaya, a kəs shilee kun wa, amma kəl a fal Faara nun nanun tə thləmfiya.

17 Kəsər ba sayi ba na nanda a ngwang kumarha nafiya Faara, a katəra da hai tə kəm, mani a katərarha hai tə fingya mbuwa a əna taara tə 'ya ndaana Faara?

18 Kəsər ndagha deleewar Faara, "A hərək nafiya na a əna nggayirha pərpər, mani a katərarha hai tə fingya mbuwa a tərəm Faara tə fa dīmiya?"

19 Nanən kee, fingya na a səsaarha kəla tərna mid Faara kamdə a fər alten ndanda a ndəghən ənagha kanda, tə kəm dənda mbeedə tə əna 'ya na ngga.

5

Fər kaali a shingya

1 Nggi na shad nun shingnda, niya fərang kaali shingya na ahur nun. Nggi ni fər shedawa aten səsaddi saana Kərəsti fa, niya naarha ahur nafini a fara na nanda a kyad mamnggitghən.

2 Tsawama falafya chibəd Faara, fərang nanda kun hu haara hai. Naama a kəla kanda ha, mbə tətə wa, amma tə nggəmnda hur nun, kəla na mid Faara a tsawun. Ma ənadun ndən ka suna wudəbəla wa, amma kəsər na mid nun sə a əna taara nun.

3 A kyad dūn səsəmnda aten nafini fərang nanda kun hu haara hai wa, amma kyada man kwaman tsaurha kanda hu kwamana na ngga tənə nda tsaha kun.

4 A fara kyana mamnda təlafəd dāba, nun a thlə

mamnggit matuwel fattə nun mbuwa təla də.

Fər kaali a wundakhnaya

5 Kun wundəlaya kəm, fəraman mamnggirha shinggi nun. Kun heu, ahu tsawud nun tə ndan tsawama məsələmnda nafiya, kəsər ndagha deleewar Faara, "Na Faara əna təsaryirha tə niifa na a taala, amma nən fərang nggayirha məsələmnda nafiya."*

6 Tsaunən kee, tsawama məsələmnda nafiya a kamu har səsəmnda Faara, tənən manang nda kun ahu məməlla sayi.

7 Fəraman billad nun heu, kəsər ndəghən ni na a kəla kun ha.

8 Kəsaman alten nun, tsawun kəm nggungwa fa. Kəsər təsar nun Sheetan nəghən a wiirha hai kəla ləfari kəsna miirha a kada niifa na a kəsanggən.

9 Ishama ngga təghən, kəs fərəkəkafek nun ha ngga. Dalama teena hai tə ndaarha shayi nun fatakkwaya ko a yanggini hu kəshiiirha kanda a sa tur səsadda fa ya.

10 Faara na tə nggayirha ha heu, aagha kun hu mamnggirha ba hu Kərəsti, a kwasamaddi tək nun səsaarha ngguchit, ndəghən tafadghən ni a thləng kun sə, dānggən kun sə, fərang kaali nən kun tə shembe.

11 A tsauka səsəmnda təghən pakwandə. Atsaukake.

Mii ngwala nda'ya

* 5:5 5:5 Karapu 3:34

¹² Niya thlənang deleewar di kun də ya a haar Sila ka wanmana hu Chinəm, nana minnasə a fərang kaali ni kun, tə kəm a pərang ndaarha ni kun kulo nggayid Faara ya. Tsawama tə shembe ahurghən.

¹³ Ndəghən na a Mbabila† na wuwura heu tə kun, a ndang'ya kun fa, tə waana Markus kəm.

¹⁴ Ndaaman 'ya ndan fa tə fəbrha yi nggəmnda. A tsauka dədemnggid Kərəsti tə kun heu.

† **5:13 5:13** Asəmha tal Roma ni na mindan ndaarha

2 Mbiturus

Nda'ya

1 Kyagha deleewar daba ya a har Siman Mbiturus, mafarha tē tēthlōnda Yeeso Kārēsti, a fīngya fārgha kākafek kēla kēm hu nggayid Faar nēm tē tēhārēkrha Yeeso Kārēsti.

2 A fārangga Faara nggayirha kun tē tsawud dēdemnggirha hangga hu sēnda Faara tē yi Yeeso Chinēm.

Sānu aadwa tē wurrē wa

3 Hu sēsēmndēghēn, fārang Faara āngya kēm na minnēm ka a tsawum nafiya na a takkwaghēn tē kākafekkirha. Thlōdēm ānggini heu ya kēsār ka sēnnēm ndēn, ndēghēn aagha kēm ahu mamnggitghēn bā tē nggayidghēn.

4 Hu āngginiya ndēn fār nēn dēf miighēn na ngga a kēm, kēsār ahur ndan ni, ndēn nun mbang wumteena tēghēn hu tar Faarghēn, tākēm wal hārēkrha nun ahu tsawud mbēlfeerha yi kēshiirha, bāngga sunad āngya bā dēdamēn dēdamēn.

5 Nanēn kee, ndeeman yid nun na a chikka fārēkākafekkid nun tē nggayirha, nggayiddi kēm tē chik sēnda.

6 Aten sēndēnun chighamadghēn tē kēs alteena, a kēsang dūn alten nun kēm kēsūn, a kērēs dūn nama a tērēm Faara,

7 a nadūn a tērēm Faara, nama ndan hai. A nadūn a

na ndan hai kēm nggēmama ndan.

8 Anadūn a āna āngginiya, nun naarha hwas-hwas tē chik sēnda chinēm Yeeso Kārēsti.

9 Amma kala Niifa kēdeng ngga āngginiya mbē a namana dē inggun wa. Mbēdang dē tē ndaarha tsabang nda dīmīyidghēn dē yi kaar.

10 Nanēn kee shayina, chighama dārha mbee dē tēnēn kyad ndaarha nafiya ni kun aah na nda tākēm wurna Faara. A nadūn a tsaurha kiya, mbun tam fēla hai wa.

11 Tārgha na Faara a kyadāng kwamana kun ahu kutāyirha dē mbuwa ngwalarha yi chinēm tē tēhārēkrha Yeeso kārēsti.

Dēf teena tē labar Faara

12 Nanēn kee, niya naarha dālang ānggini kun teena ya kēsār, ko nanēn sēndūn kanda, tē kēm tsaudūn tē shembe ahu fārēkākafekkid dī thlōnun.

13 Ahu numad na mēmēl ni a nee naarha dālanggēn kun teena a bāl dī tē yibrha fa.

14 Kēsār ndeegha Chinēm Yeeso Kārēsti tsēbaku tētāni a mal kēshidda ni ya.

15 Nanēn kee, niya āna taara kaan tēnun naarha dāl ānggini teena ya a akwasamaddi wiini.

16 Mbē asēdaarha tsēna nda tē thladwayirha takkwa nan aten bād Chinēm Yeeso Kārēsti bā wa. Awo, asēdaarha ni yi kākafek, kēsār nadan mamnggitghēn tē yid nan.

17 Naghan sə a mbædi a sayiddi manang na nda tē mamnggit Faara na chindi, sək nan urarha hai ahu mamnggit kutəryid Faara, “Waana niya nggəmmi, niyi a tək mbəndəghən fa kaan”.

18 Kan tē alten nan sək dən uraddi a talara hai a sayiddi nanan tēghən a wumnda tē pedənda.

19 Ənggini heu ya kəkafek kyadang də 'ya kəm thləkna annabiya kaar atənggən. Nanən kee tama dəf teena nəm ngga ahu 'ya chireelth nanda, kəsər na palth ndan kəla patilla na a djaara hai ahu wula pa dalthgha mbərha hai, a sayiddi kəm na Wufəngar Tsar a djaara hai ahur nun.

20 Ahu əngya heu, a sənunsə tē ndaarha, mbə labara sə thləkna annabiya hu deleewar Faara tsauka yi hutən ndan wa.

21 Kəsər 'wawa labaara kyarha ba a mii niifa wa, amma a mii annabiya shik na Səsəna tē Pedənda kanda thlək 'ya ndaana Faara.

2

Fa nggabaya annabiya tē famaləmgya

1 Amma a faryini annabiya fa nggabaya kyanda ahur nafiya Isəreela ba. Nəghən kee kəm nanənya na famaləmgya fənggabaya a narhasə ahur nun. Tē ndəndəl yid ndan na nda a bərha bə tē tsaharhaha pak bəbee, tsahang nggabərha nda fiya ha na a səbənggən kanda də, kar Chinəm nda

fa hərəhangga yibəd ndan. Ahu ənaarha kiya nən a bəng mərta kanda fa ba.

2 Fiya hangga na nda a takkwa kulafayirha tē sarang nda kwaman kəkafek də.

3 Hu sunad ndan na nda huk kun tē labara na mbənggən yi nggəbaarha. Amma ka kətəm 'wanda teena ngwang nda kumarha kanda sə, kəsər shiwa Faara na a bəlang kanda wa.

4 Kəsər ko fathləngya Faara ni ənagha dīmi mbə Faara a malang kanda wa. A meyedghən nən a kənanang kanda tē wuyiwurra muwang kanda hu hwanga də, a mbərha də na kudimnggən wulghən kaan, a mbədani na nda a kəla far ngwa kumarha fa.

5 Malangwa Faara nafiya kətəm wa, amma malang də Nuhu ndəghən na pər Labar nggayirha tē fīngya nafiya məd, a sayiddi bənən ba tē aam afa afa hu kəshirha ba hwənggən fiya də mbuwa takkwa Faara.

6 Tsənggən wupəriya Saduma tē Nggomara fishe, tsauka ənsakhrha bəgha katərərha hai tē fīngya kargha takkwa Faara fa.

7 Hərəhang Faara Lutu niifa na chahal, səbna hurghən də tē tar kulafayid nafiya na a thləmadghən.

8 Kəsər ka nggayid niifa, tsauka ahur ndan ka fad dathla mbərha fa hai. Nagha nggayid haredghən a səbrha də aten yamid takkwa nyakhrha nən a naarha tē

sækraha.

⁹ Nanən kee Faara sændə kwamandī na a hørghang nggən finginga na a takkwaghən ma kəkərta, kəs nafina nən ha mbuwa tə nggayirha fa hu tsətsəlla kəl far ngwa kumarha.

¹⁰ Mbə kəla finginga kyagha hu sunad thlu farha hai ma wa, na nda sar kutəyirha. Nafini ya fa nggabaya ni, mbə shilee sə a yid ndan wa. Na nda naarha tərang altendan sə. Mbə 'yasə na nda tərəmnda wa, kəl yakh 'yar əngya na məmanggən a talara.

¹¹ Ko fathləngya Faara ni tafad ndan kanda na kəkanglang tə səsəmnda fa ma famaləngya fanggabaya, 'yar wanda kanda a mbed Chinəm wa.

¹² Amma nafini ya na nda thlək labara mbuwa ngga aten əngya sənangwa nanda hai. Na nda kəla mabiya na hee mbuwa tə numarha fa, na nda a takkwa suna 'ya na mid ndan kee, nggət nanda kanda kəsər a kəsang ngganda kanda bəlang ngganda kee. Na nda a mərə kəla mabiya na a hee.

¹³ Kəla səsang nanda fiya, na nda a səsang kanda kee kəm. Tərgha nda tək mbənda fa 'yani na ngga a yanfara. A nanda a həbrha tə kun, na nda dərha mbeedə tə tək mbənda fa tə kwaman hukrha, səbāng ngganda kun də kyangganda kun hu shilee hai.

¹⁴ Na nda lələgdə tə əna kulafayirha hu yid ndan, mba nda tam malang

dimiyirha wa. Na nda a huk finginga mbuwa tə shembe hu fərkəkafek. Mbang nda kada əngya tərna mid ndan kaan. Bana Faara ngwang kumarha kanda sə.

¹⁵ Malang nda kwaman kəkafek kyath nda hai takkwa kwaman Mbala'am nda wan Mbeyo na midghən sə kəna tar mbəlfērha.

¹⁶ Yanang nda aten əna dimiyidghən, har kwara ma ndən 'wagha ndikrha fa kəla niifa, nana midghən sə a ishanggən annabiya hai ka tar nuryidghən.

¹⁷ Nafiniya suhwadya ni mbuwana aama sə, tə kəm wufiyya ni na bəreurha pengdə. Taksang Faara mbərha kanda sə na wulghən tikdik.

¹⁸ Kəsər na nda taala tə thlək palth nuryirha tə yakh əna kulafayirha, na nda naarha ləm fiya fa hərəkka məngwa ha hu malang nda dimiyid ndan.

¹⁹ Dəfang mee kanda hai yi wal alteena, amma kanda tafad ndan mafaya ni, kəsər fiya tafad ndan mafarha ni kanda aten 'ya kalgha kanda mu.

²⁰ A wal fiya hərəkrha hu tar mbəlfed kəshiddiyya hu sənda Chinəm tə Təhərəkra Yeeso Kərəsti nggərgha nda tanggəlla sahai, kaldə kanda mu, na nda a səbrha də kaan a mii ngwaladghən ma katəradghən.

²¹ Nən a tsawang kanda fa ngga a kyawa nda sən kwaman nggayirha wa, ma sənggənda nggərgha nda

wutta samarha dē kar ənda nda fa malang nanda kanda hai a tsawa nda chahal.

²² Aten ndan ni ləghədna kəkafekkid karapudī ndagha, “Wud wudē ten fənekhreghən dē,” tē kəm, “Fanang nda kələngarra, nggərdə wutta hu yabarha dē.”

3

Dəf mee yi bad Chinəm ba

¹ Pashiyina nggəmni, deleewar nani ya yi səri chireethleng ni kun dē. Kanda kyab niyi a dālang ənggini kun teena 'wa nun sənda, kəsər a fərang kaali ni kun na a numon ngga.

² Na minnasə a dāl labar annabiya nun in na chahal kaar tē 'ya ndaana Chinəm tē Təhərəkra thlək nən a mii fathlenggi nun.

³ Kamdē tēta na a 'wa sənda nun sē tē ndaarha, a mii ngwala kəshirha na fa wa faya a baarha ba, na nda a wa kun, na nda a takkwa suna fad ndan.

⁴ Na nda a ndaarha, “Ai labar bad dāba dəfnən miighən? Ka mərna chichi yi nəm dē kaar, amma əngya heu bəlghanda kəla nadghən ka əna nanda kəshirha.”

⁵ Amma ənagha ndan thləmən ka a mbədangga labar Faara kanda ənanən talara, tē kəm hu aama ni sē əna nanda kəshirha, kəshirha kəm muwangga aama madufu.

⁶ Tē aam dā ni kəm a fardī hwangna aam afa afa kəshirha dē.

⁷ Amma tē labar dā ni kəm, nda talara tē hweede nasə

nanənya, na nda a kəla far mərre ndan fa tē waarha. Dəfang nanda kanda dē ka far ngwa kumarha na nda a ənan nda fiya mbuwa tərəm Faara, ka a bələngganda kanda dē.

⁸ Amma shayina nggəmni a mbədang əndī kun na tal ya wa. A fad Chinəm beena tal nəghən kəla huraya haru kum, huraya haru kum kəm nəghən kəla beena tal.

⁹ Chinəm mbə naarha samma-samma a nadə a lədang nda dəf miighən wa, kəla na fingya a numarha wa. A meyedghən nəghən a kərəsta tē kun, mbə midghən sē a mərgha niifa ko tətāl ahur nun wa, amma kowunni na a malanggən dimiyirha.

¹⁰ Amma a fara na Chinəm a bərhaba nən a naarha kəla bad ngaara ba. Na talara a sahatta lədangga mbeela fərakh amshi, əngya na ahurghən na nda a njirha dē tē waarha mərə nda dē, kəshirha kəm tē əngya na ahurghən heu nən a sahatta.

¹¹ Tsaunən na nda a bələng əngya heu kiya, nun a tsaurha tur yanggi nafiya? Kamdē a tsawun chahal tē tərəm Faara,

¹² Kəla na bad Faara ba a kukwasang kun fa, non a tsang fardī ya bəgha ba wet. A fardī ya na nda a njang talara tē waarha, kala əngya heu ənana nda talara tē hweede sē na nda a ngətta dē.

¹³ Amma ka dəf miighən ənanən nəghəm a kəla weerinda talara tē hweede

fa, a mbæda ni na nggayirha
a naarha sæ.

Ngwala mii labara

¹⁴ Nanən kee, shayina,
nanən nuwun a kəla farda
fa ya, djitima bagha wal kun
chahal, kula ən 'yaara a fad
nun, tsawun dædem təghən.

¹⁵ Dalama teena hai tə
ndaarha, 'ya ənagha ndən
na Chinəm a kəræsta təna
fiya wal kwaman hərəkrha.
Ənda 'wana shad nəm
Mbulus chireethleng kun də
tə thladwayiddi fərang na
Faara.

¹⁶ Nən naarha kaala
sə aten ənggini 'yahu
deleewarghən heu. Ahu
deleewar yighən na əngya
sə na səndəghən pədaghən,
ndən na fingya fiya
djidangwana 'ya kanda tə
fingya kəsang ngwa ten
ndan kyakhrang labarda hai
ndanən. Na nda ənərha kee
tə fingya labara hu deleewar
Faara. Hu ənaarha kiya na
nda aang mərri fad ndan fa
ba.

¹⁷ Tsaunən kee, pashiyina,
'wanun in səndun əngginiya,
kwarama amana nafini
mbuwa takkwa ngyakhrha
thlulang tennun dūn kədeng
mbəd ishshi nun.

¹⁸ Amma ishama hu
nggayirha tə sənda Chinəm
təhərəkrha Yeeso Kəræsti.
Mamnggirha heu a tsauka
yighən nanənya ta pak-
wandə. Atsaukake.

Yahaya

Labar Yibrha

¹ Nan a përang labara kun aten yandî na a katëradghën nëghën sê, sêk nëm tã këm nanëm. Nadëm ndën tã yid nëm tã këm tsuwar dëm ndën fa tã haryi nëm. Ndëghën dã ni nan a pë labara atënggën yi wal yibrha.

² Yandî na fër yibrha kyada ba, na dëm ndën kan ni shedawa ëndî nanan. Nanënya nan përang labar yibrha kun mbuwa ng-walaarha, nëghën tã Chindî ka këtëm tã këm badë thlëmad nëm ba.

³ Nan a përang 'ya kun nanan tã sêk nan, tønëm tsau dëdëmnnggirha tã kan. Dëdëmnnggid nëm nëghën tã Faara na Chindî tã wanggën, Yeeso Kërësti.

⁴ Chireethleng nan kun dë ka a lëghëdgha wutsëfayid nan.

Tsawud kukwaryirha

⁵ Labar dã ni sêk nan ya a mii Wanggën ndëghën ni nan a përanggën kun. Faara kukwaryirha ni, mbë wula sã a fadghën wa ko ngguchit.

⁶ A nda dëm nëghëm a tsau dëdëmnnggirha tã Faara amma nam naarha wiirha hai hu wula, nggaba nëm hai mbëghëm a wiirha hu këkafek wa.

⁷ Amma a *nadan a wiirha hai hu kukwaryirha, këla nana Faara hu kukwaryirha, nëghëm a tsau dëdëmnnggirha

tã ndan. Tërgaha na far Yeeso, wanggën, tsabang këm dë heu hu dimiyid nëm.

⁸ A ndadëm mbë dimiyirha sã a fad nëm wa, nëm a nggabang fad nëm fa, mbë këkafek sã a fad nëm wa.

⁹ Amma a përang dëm dimiyid nëm Faara, nëghën tã këkafek fa nën a chahang dimiyid nëm këm dë tsabanggën këm dë hu tar mbëlfed nëm.

¹⁰ A nda dëm ëna wum dimiyirha wa, tsawang dëm Faara tã nggabaarha ni mbë labarghën sã ahur nëm wa.

2

Kërësti ni na a dang këm sã

¹ Wanggina niya chireethleng nda kun dë amawa nun ëna dimiyirha. Amma a ëna niifa dimiyirha, na niifa sã na a dang këmsã a mbed chin dî. Ndëghënni na Yeeso Kërësti na chahal.

² Ndëghën tafadghën ni sãtaka yi chakh dimiyid nëm, mbë dimiyid nëm katen nëm wa, amma heu tã nafiya këshirha.

³ A ënadëm taara tã 'ya ndana Faara, ndën kyadgha ndaarha sëndëm ndën.

⁴ Kala niifa ndaagha, "Sëndî Faara," amma mbë ëna ëndî ndaana Faara wa, tã nggabaarha ni, tã këm mbë këkafek sã a fadghën wa.

⁵ Amma fingya ënagha taara tã 'ya ndaana Faara, kyaddë ndaarha nggëmndan. Ana dëm a ënaarha kiya ndënëm sën ndaarha këm yi Faara ni.

6 Kala niifa ndagha yi Faara ni, ngwa nagha tsawudghən kəla yi Yeeso.

Weerinda ngyakhrha

7 Kun shayina mbə niya chireethleng kun də ka a fərang ngyakhrha ni kun pak wa, amma yi 'wa nun səkrha ka a katəradghən. Əndi 'wa nanda pərang kun tə ndaarha nggəmama ndan ndən 'wanun səkrha*.

8 Amma niya chireethleng weerənda pathla kun də. Tsauka kəkafek a fadghən tə kun kəm, kəsər wula a weela də kukwaryid kəkafek katərang də njaara hai.

9 Kala niifa ndagha niyi hu kukwaryirha, amma a kar shadghən fa, niifdiya balghən hu wula.

10 Amma kala niifa na a nggəm shadghən, nəghən a tsaurha ahu kukwaryirha, tə kəm mbə tsaurha kwaman kisar niifa wa.

11 Niifa na a kar shadghən nəghən hu wula, tə kəm nəghən a wiirha hai hu wula, səngwa mbədi nən a dərha saadə wa kəsər wula kwamang də.

12 Kunna wangya Faara niya chireethleng kun də kəsər chahang nda dimiyid nun kun də hu thləm Yeeso.

13 Kun chingya, niya chireethleng kun də kəsər səndun niifdi ka a katəradghən. Kun wundəlaya tə wutaraya, niya chireethleng kun də kəsər kaldun tə mbəlfeddi mu. Kun wundakhnaya, niya chireethleng kun də kəsər səndun Chindi.

14 Chireethleng ni kun də wundakhnaya kəsər səndun Chindi. Chireethleng ni kun də kun Chingya kəsər səndun Kərəsti, nasə ka a katəradghən. Chireethleng ni kun də kun wundəlaya tə wutaraya kəsər nuwun kanglang, tsau labar Faara ahur nun, tə kəm kaldun tə mbəlfeddi mu.

15 A nggəmdun kəshiddiya tə ənggini na ahurghən wa, kəsər a nggəm dūn kəshiirha, mbə nggəmda chin da sə ahurghən wa.

16 Kəsər ən kəshiirha heu, ən sunad thlu farha ni kee, tə kəm sunad kəlaarha tə yirha, tə taala aten 'ya nanəm təghən ha. Əngginiya bawa nda ba a thləmad Chindi wa amma ahu kəshiirha ba.

17 Kəshiirha tə əngya na yi suna heu nən mbəra də, amma kala niifa na a əna 'ya na a mbənanng nda Faara, nən wal yibrha mbuwa ngwalaarha.

Yiyi thləmarha aten tatsanda Kərəsti

18 Kun wanggina əngginiya nən a kyad ndaarha nduwus mii ngwala kəshiirha ba. Kəla 'wanun səkrha tə ndaarha, tə kar Yeeso nəghən bayi, ko nanənya nafiya na kar Kərəsti fa 'wanda teena səl nda ba. Hu 'ya kiya ndən sən nəm sə nduwus mii ngwala kəshiirha ba.

19 Nafini na a kar Kərəsti fa tamngganda ahur nəm, amma mal nda kəm, ka a katəradghən kanda mbə yinəm ni wa. Ana yinəm ni

* 2:7 2:7 1Yah. 13:34

kanda, kam balgha nda tē kām. Amma mal nda kām, ndān kyadgha ndān a pēpal tē ndaarha mba nda tē kām wa.

²⁰ Amma kun mbun kēla kanda wa, kēsēr Tēpedēndēdi fērang dē Sēsēnggēn kun, kēsēr kun heu sēndun kēkafek.

²¹ Nanēn kee Chireethleng ni kun dē mbē ka sēngwa nun kēkafek wa, amma kēsēr sēndun ndān. Sēndunsē mbē nggabarha kyarha bā hu kēkafek wa.

²² Wunni tē nggabaddi? Kala niifa ndaarha Yeeso mbē Kērēsti ni wa. Kala niifa ngalgha Chindī tē Wandī ndēghēn ni kargha Kērēsti fa.

²³ Kala niifa ngalgha wandī mbē tē Chindī wa. Amma kala niifa thlēgha Wanda fa, thlēnēn Chindī kām.

²⁴ Daama mbeedē tē takkwa ēndī 'wa nanda tsahang kun ha ka a katēradghēn. Andam tsau tsahad dī 'wa nanda tsahang kun ha ka a katēradghēn ahur nun, kun kām nun a tsaurha ahur Wandī tē hu Chin dī kām.

²⁵ A hu tsaurha kiya nēm wal yibrha mbuwa ngwalarha dēfnēn miighēn a kām.

²⁶ Chireethleng ni ēnggini kun dē ya kēsēr ka fīngya na mindan sē a kyathlang ngganda kun hai.

²⁷ Amma Kērēsti fērang dē Sēsēna kun Tēpedēnda na ahur nun, mbē se nggēr na niifa pak tsahang kun ha aten kēkafek wa. Kēsēr Sēsēn dī tsahang dē ēngya kun ha hangga kamngga a sēnun,

ēngya tsahang nēn kun ha kām yi kēkafek ni, mbē nggabaarha sē wa. Tsaunēn kee, kēla tsahang nēn kun ha dāama mbeedē tē tsaurha dēdem tē Kērēsti.

Wangya Faara

²⁸ Nanēnya kun wanggina, tsawama dēdem tē Kērēsti kēsēr a fara nēn a wutta bā kal farha nun hai tēnēm tsaurha kula hēreenga tē shilee a mbedghēn.

²⁹ Sēn nun sē tē ndaarha Kērēsti nēghēn tē nggayirha fa, nun a sēndasē tē ndaarha kala niifa na a ēna 'ya kamngga wan Faara ni.

3

¹ Kēlaaman tur mamnggid nggēmndēdi nggēmna Chin dī kām, pa na nda aah kām wangya Faara, kēkafek ni nēghēm kee. Ndēghēn dāni sēngwaana nafiya kēshiirha kām kēsēr sēngwa ndan wa*

² Kun nggēmni, nanēnya wangya Faara ni kām. Saghāng ngwanda tur tsawud nēm kām a mbee 'wan wa. Amma sēndēm sē a wud Kērēsti bā nēm a tsaurha kēla ndēghēn, kēsēr nēm a naghēn kēla nanēn.

³ Kala niifa na a shiteena tē Kērēsti nēn tsawang al-tēnggēn chahal, kēla nanēn chahal.

⁴ Kala niifa na a ēna dimiyirha, tēdang nēn ngyakhrha Faara teena. Dimiyirha ndēna yamid takkwa ngyakhrha.

⁵ Sēndunsē tē ndaarha bana Yeeso bā ka a tēranggēn

* 3:1 3:1 Yah. 1:12 † 3:5 3:5 Yah. 1:29

dimiyid nəm də, tə kəm mbə dimiyirha sə a fadghən wa†.

6 Tsaunən kee kala niifa na a tsaurha ahur Kərəsti mbə nggər dərha mbeedə tə əna dimiyirha wa. Kala niifa dərha mbeedə tə əna dimiyirha, 'wawa tam na Yeeso wa, tə kəm 'wawa sənggən wa.

7 Kun wanggina na nggunnguchit, a kyathlang niifa kun ha wa. Kala niifa na a əna 'ya kamngga a mbed Faara nəghən tə kəkafek fa tə nggayirha kəla nana Kərəsti tə nggayirha fa.

8 Ka a katəradghən Sheetan tə dimiyirha ni. Tsaunən kee kala niifa na a dərha mbeedə tə əna dimiyirha yi Sheetan ni. 'Ya ənagha ndən ba na Wan Faara hu kəshirha ba ka səbanggən tar Sheetan də.

9 Kala niifa na ahur wangya Faara mbə dərha mbeedə tə əna dimiyirha wa, kəsər ka yibrha mbuwa ngwalaarha na a thləmad Faara nəghən ahurghən. Mbə nggər dərha mbeedə tə əna tar dimiyirha wa, kəsər tsaudə wan Faara.

10 Kəlo kwamandı nəm sənang wangya Faara hai ya, tə kəm wangya Sheetan. Kala niifa mbuwa əna 'ya kamngga mbə wan Faara ni wa, tə kəm yandı mbuwa nggəm shadghən mbə wan Faara ni wa.

Nggəmama ndan

11 Labar da ni sək nun ya ka a katəradghən, tə ndaarha nggəmama ndan.‡

12 A tsaudun kəla Kayinu tsauka yi Sheetan bəlang nən wanman wa. Kama nda bəlang nən wanman? Bəlang nən kəsər ka ən ənadghən yi mbəlfērha ni, amma wanman nəghən tə nggayirha fa.§

13 Shayina a kəs ənwulteena kun ana nafiya kəshirha a kar kun wa.

14 Səndansə 'wa dan teena mbərang dan mərri hai ahu yibrha də, kəsər nan a nggəm shayinan, amma kala niifa mbuwa a nggəm shayighən balghən ahu tsawud mərri.*

15 Kala niifa na a kar shadghən, tə bəl farha ni. Səndunsə tə ndaarha mbə tə bəl farha sə na wal yibrha pakwandə wa.

16 Kəlo kwaman nggəmnda sən nan ya, fər Yeeso yibədghən ka kəm. Kamdə kəm ma a fər yinəm yibrha nəm ka shayinəm.

17 Ana niifa tə 'ya ha heu na midghən, na shadghən nən mbuwa na 'yasə a harghən kar thlarrəghən fa, kəkən na nggəmnda Faara naarha sə ahurghən?

18 Kun wanggina nggəmni a nggəmdun ndan hu mee kee wa, amma kyadama nggəmdə nun ahu taara tə kəkafek kəm.

Kalama farha hai a mbed Faara

19 A nadəm a nggəm ndan nən kyad ndarha na kəkafek sə ahur nəm, nəm kal farha hai isha a mbed Faara.

²⁰ Amma a tækdæm fannæm fa mbæm kal farha hai a mbed Faara wa, Faara kaldæ sænda 'ya næm a tækrha fa, kæsær sændæ hur næm heu.

²¹ Kun shayina nggæm ni, a sæn dæm sæ chang ngwa hur næm kæm hai wa, næm kal farha hai a mbed Faara.

²² A hwan dæm 'ya na minnæm heu næm walghæn a harghæn, kæsær ænadæm taara tæ 'ya ndang næn kæm, tæ kæm a æna ængya kæm na midghæn.

²³ Ngyahaddi ndæna: a færkækafek næm a thlæm Wanggæn Yeeso Kæræsti, kæm kæmda a nggæm ndan næm kæla ndang na Kæræsti kæm.†

²⁴ Kala niifa na a æna taara tæ 'ya ndana Faara næn tsau dædemnggirha tæghæn, ndæghæn kæm tæ kanda. Kwamandi næm sændæ sæ næghæn ahur næm ahu Sæsæna færang næn kæm.

4

Kækæraman Sæsangya

¹ Shayina mbæ kala Sæsæna nun færkækafek tæghæn wa, amma kækæraman kanda 'wan tænun sæn yanggi Sæsæna bagha bæ a thlæmad Faara. Kæsær na annabiya fa nggabaya wel nda hu kæshiirha hai.

² Kælo kwamandi nun a sæng hai tæ ndarha Sæsæn Faara sæ ahur ndan. Kala niifa thlækka ndaarha bagha Yeeso hu kæshiirha bæ ahu thlu farha, tæ kæm baghæn bæ a thlæmad Faara, niifdiya næghæn tæ sæsæn Faara fa.

³ Amma kala niifa thlækwa wa kee a ten Yeeso, sæsæn

di nanæn tæghæn mbæ yi Faara ni wa. Sæsæn di yi kar Yeeso Kæræsti ni, sæk nun tæ ndaarha næghæn bayi, nanænya ma 'wadæ teena badæ hu kæshiirha bæ.

⁴ Amma kun yi Faara ni, 'wadun teena kaldun annabiya fa nggabaya mu. Kæsær sæsæn Faara na ahur nun kaldæ sæsæn di na ahur nafiyini na hu kæshiirha.

⁵ Nanæn nafiniya yi kæshiirha ni, kala 'ya na nda a thlækra yi kæshiirha ni, na kæshiirha kæm a kang thlæmarha kanda.

⁶ Amma kæm yi Faara ni, kala nafiya sængga Faara næn kang thlæmarha kæm fa. Niifa sængwawa Faara mba kang thlæmarha kæm fa wa. Kwaman dani ya næm sæn niifa na tæ Sæsæn kækafek tæ niifa na tæ Sæsæn nggabaarha.

Taama nggæm ndan næm kæla nggæmna Faara kæm

⁷ Shayina, tama nggæm ndan næm kæsær bagha nggæmnda bæ a thlæmad Faara. Kala niifa na nggæm farha fa wan Faara ni tæ kæm sændæ Faara.

⁸ Kala niifa mbuwa nggæm farha fa, kyawa sæn Faara wa, kæsær Faara nggæmnda ni.

⁹ Kwamana kyad na Faara nggæm ndæghæn a kæm, thlæng næn Wanggæn bæ katenggæn ahu kæshiirha bæ ka a wal yibrha næm.

¹⁰ Kælo nggæmnda yi kækafek ya. Mbæ kæm ni nggæmngga Faara wa, ndæghæn ni nggæmngga kæm,

† 3:23 3:23 Yah. 13:34, 15:12, 17

har thlən nən Wanggən ba ka tsauka sataka yi chakh dimiyid nəm də.

¹¹ Shayina nggəmni, tsaunən nggəm Faara kəm kiya, kamdə a nggəm ndan nəm kee.

¹² Mbə niifa sə 'wagha tam na Faara wa, amma a nadəm a nggəm ndan, na Faara ahur nəm, na nggəm ndəghən lələgda ahur nəm.

¹³ Tsaunən kee, səndəmsə nəghəm ahurghən ndəghənggi kəm ahur nəm, kəsər fərang də Səsənggən kəm.

¹⁴ Kəm nadəm ndən tə yid nəm sheeda dəm ndən tə ndaarha, Chindi thləngang də Wanggən ba ka a tsauka təhərəkra kəshirha.

¹⁵ Kala niifa pərgha ndən tə mighən Yeeso Wan Faara ni, nəghən ahur Faara, Faara kəm ahurghən.

¹⁶ Səndəm sə nggəm Faara kəm, fər dəm kəkafek hu nggəmdəghən. Faara nggəmnda ni, kala niifa na a kyad nggəmnda, nəghən ahur Faara, Faara kəm ahurghən.

¹⁷ Kəla nanəm ahur Faara, na nggəm ndənəm chikra naghə chahal. Nanən kee mbəm tərəm nda a far ngwa kumarha wa, nəm a dərha thləmadghən də fannəm tsahai, kəsər tsau kəm kəla Yeeso ahu kəshiddiya.

¹⁸ Mbərha na nggəmnda Faara sə, mbə tərəmnda naarha sə wa, kəsər nggəmnda na chahal nən rək tərəmnda. Kəsər tsətsəlla ndəna tərəng niifa. Ənda kyadgha ndaarha ya kala

niifa na a tərəmnda mbə nggəmnda sə kaan ahurghən wa.

¹⁹ Nəghəm a nggəmnda kəsər ndəghən katərangga nggəm kəm hai.

²⁰ Amma a nda niifa, "Nggəmndi Faara," naghə a kar shadghən fa, niifdiya tə nggabaarha ni. Kala niifa mbuwa nggəm shadghən nən a naarha tə yirha, mbə mbang nggəm Faara mbuwa nən a naarha?

²¹ Fərang Kərəsti ngyakhrha kəm tə ndaarha, kala niifa na a nggəm Faara, tsaudə tətə a nggəm shadghən nən kəm.

5

Kwaman kal kəshirha mu

¹ Kala niifa fərgha kəkafek tə ndaarha Yeeso Kərəsti ni, tsau niifdiya wan Faara. Kala niifa nggəmngga Chindi nggəm də wanggighən kəm.

² Kwamandı nəm a səndəsə nəghəm a nggəm wangya Faara ndəna a nadəm a nggəm Faara, kəm a əna taara tə 'ya ndang nən kəm a ənam.

³ Kəsər nggəm ndənəm a Faara, ndəna a takkwa 'ya nəm ndang nən kəm, Ngyahaddi mbə i'yang wa*

⁴ Kəsər kala wan Faara na səsəmnda sə a fadghən na a kal kəshirha nən mu. Fərkəkafekkid nəm a Yeeso Kərəsti ndən fərangga kwamana kəm na a kal kəshirha nən mu.

⁵ Wunni mbang kal kəshirha mu? Kəl niifdi fərgha kəkafek tə ndaarha Yeeso Wan Faara ni.

* 5:3 5:3 Yahaya14:15

Wunni Yeeso

⁶ Niifda ni ya bagha ba tē aama ha tē fara, ndēna Yeeso Kārēsti. Bawa ba tē aama ha kee wa, amma heu tē aama tē fara. Sēsēna yi kākafek ndēn pērangga ndēn kām, kēsēr Sēsēndi kākafekni.

⁷ Kēsēr na shedawaya sē mahan kyadangga ndaarha kām Yeeso Wan Faara ni.

⁸ Sēsēna, aama tē faara, kanda mahan diya na nda thlāk 'ya tal.

⁹ Ana dē fēr dēm kākafek tē 'ya ndang na fiya kām, yi Faara thlāk nēn kaldē yi fiya. Faara ēnadē shedawa aten Wanggēn.

¹⁰ Kala niifa fērga kākafek a Wan Faara, na shedawadda sē ya ahurghēn. Amma kala niifa fērwa wa kākafek tē Faara, tsawang dē Faara tē nggabaarha, tsaunēn kardē fērkākafek tē 'ya ndaana Faara aten Wanggēn.

¹¹ Shedawa dani ya tē ndaarha fērang Faara yibrha kām mbuwa ngwalarha, na yibād diya ahur Wanggēn.†

¹² Kala niifa natē Wandī, nēn tē yibrha. Amma kala niifa mbuwa tē Wan Faara mbē yibrha sē a fadghēn wa.

Yibrha yi pakwandē

¹³ Kun fa fērkākafekkyā tē Wan Faara, chireethleng ni ēnggini kun hai ya tēnun sēndasē nuwun tē yibrha yi pakwandē.

¹⁴ Nēm kal farha hai a mbed Faara, kēsēr sēndēmsē nēn sāk kām kēsēr a hwan dēm tur 'ya na midghēn.

¹⁵ A sēndēmsē nēn sāk kām kala fara hwanang nēm 'ya, sēndēmsē nēm a wal ēndi hwanang nēm.

¹⁶ A na niifa shadghēn a ēna dīmiyirha sēlwaa yi mēra, ngwa hwanangga niifdi Faara in. Na Faara a fērang yibrha tē dīmiyiddi. Na dīmiyirha sē sēlgha yi mēra, ndawi a hwanang Faara nun teena wa.

¹⁷ ēna 'ya heu mbuwa ngga dīmiyirha ni, amma na dīmirha sē tsēkkwa wa yi mēra.

¹⁸ Sēndansē tē ndaarha wangya Faara heu, mba nda dērha mbeddē tē ēna dīmiyirha wa, kēsēr Wan Faara nēn laf kanda, amana Sheetan tsuwar kanda fa.

¹⁹ Sēndēm sē wangya Faara ni kām, ko nanēn kēshīirha heu nēghēn a haar Sheetan.

²⁰ Sēndēm sē Wan Faara badē hu kēshīirha ba, kyadang dē sēnda Faara kām kēsēr a sēnggēnēm ndēghēn ni tē kākafek fa. Kām nēghēm ahurghēn ndēghēn tsauka tē kākafek fa, ahu Wanggēn na Yeeso Kārēsti. Ndēghēn ni Faara na tē kākafek fa tē fēr yibrha mbuwa ngwalarha.

²¹ Kun wanggina, lafama alten nun amanun takkwa dahaya.

† 5:11 5:11 Yahaya 3:36

2 Yahaya

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar da ba ya a har mamnda kən hwan Faara, a nuneefa tē wang-gighən nggəmni kaan, mbē nggi katenna wa, amma heu tē fīngya sēngga fērkəkafek,

² kəsər fērkəkafekkidī na ahur nēm nən a tsaurha təkəm pakwandē.

³ Ngwa tsauka nggayirha tē hadang nda ndan fa tē tsawud dādemnggirha bagha ba a thlēmād Faara na Chindī tē Yeeso Kərēsti Wan Chindī a tsauka tē kəm hu kəkafek tē nggəmnda.

Tsaurhahu kəkafekkirha

⁴ Ənadi wutsəfayirha kaan nani fīngya wangginun kanda a takkwa kəkafekkidī, kəla ndangna Chindī kəm.

⁵ Nanənya shayina, niya chireethleng kun dē ka a dālang nggəni kun teena a nggəm ndan nun. Mbē 'yasə pak niya pərang kun wa, amma yandī nanəm tēghən ha ka kətəm.

⁶ Nggəmnda ndaarha ni a əna ənda nēm ndang na Faara kəm, ndanggən kəm a nggəm ndan nēm kəla sək nēm ka a katəradghən.

⁷ Pərang ni ndən kun kee kəsər wel fa nggabaya hu kəshirha dē. Nggəm ngwa nda fa tē ndaarha ba Yeeso Kərēsti ba ahu thlu farha wa. Tur nafiniya na nda tukhəng hutən fīngya, tē

kəm kanda ni na kalang nda fatsangya Kərēsti.

⁸ Tsaunən kee, kwarama nun dē kədəng kəna tar nēm, tənəm wal kəna tar nēm ngga.

⁹ Kala niifa ishwa wa ahu tsahad Kərēsti mbē tē Faara wa. Amma kala niifa ishgha aten tsahad Kərēsti, nēghən tē Chindī tē Wandī kəm.

¹⁰ A bād niifa thlēmād nun ba a nadē a tsaharhaha pak ma kəkafekkid Kərēsti, a thlədun ndən fa hu wura yinun wa, nduwa a ndang'ya nun wa.

¹¹ Kala niifa ndangga 'ya tur niifdī ya, wum nən teena tēghən hu tar dīmīyidghən.

Mii ngwala labaara

¹² Na əngya sē hangga na minna a pərang nggi kun, amma mbē minna sē a chireethleng nggi hai ahu deleewar dī ya wa, a meyedghən, niyi a shiteena a weng tala ni kun tsə labaara nēm yirha tē yirha, tēna wutsəfayid nēm ləghəttə.

¹³ Wangya wanmuwa wurna Faara kanda a ndo'ya fa.

3 Yahaya

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar dāba ya a har mamnda kēn hwan Faara a pashidna Nggayus nggəmni tē kəkafekkirha.

² Pashidna, niyi a ndaarha na kanglang hai hu thlu farha kēla nani sa kanglang hai kēmḍa hu sēsəna.

³ Təkḍi mbənda fa kaan sək ni ndaarha a mii shayinəm tē ndaarha sa kəsna fəkəkafekkid wa ha ngga.

⁴ Mbə 'yasə mbənegha kaan ma wə sək ni ndaarha na wanggina a takkwa kəkafek.

Fal nda Nggayus

⁵ Pashidna, na tē kəkafek fa aten əngya na a ənaarha aten shayinəm, ko nanən rongya ni kanda a fadwa.

⁶ Pər ndan hu kēn hwan Faara aten nggəm nduwa. Niya hwan sa ḍu mbeedə tē dang nda fa maləmgnya sə ahu kwamana na a mbənanggən Faara.

⁷ Kyagha nafina ba ya ka a pər labar Kərəsti nda, kula thlə 'ya a haar nafiya fərwa wa kəkafek.

⁸ Tsaunən kee, məməl ḍə na a danggəm nafina sə ya, tənəm tsaurha pashiya taara hu kəkafek.

Ndiyotarifis tə Ndimiritiriyus

⁹ Chireethleng ḍi fa-takkwaya ḍə na a kyawa, amma Ndiyotarifis, na

midghən sə a tsauka mamndə ndan, kar ḍə thlə labar nəm fa.

¹⁰ A bādiba, bani pər fīngya əngya nən ənaarha, tē labar nggabarha nən narha thləkrha aten nan. Ndəghən tafadghən kardə thlə fa fəkəkafekkyā fa. Ndanggən fīngya kēmḍa a thlənda kanda fa wa. A dang fīngya kanda sə, nən rək kanda ma kēn hwan Faara.

¹¹ Pashidna, a tsahad na 'ya mbuwa ngga wa, amma tsahu 'ya na ngga. Kala niifa na a əna 'ya ngga yi Faara ni, niifa kəm mbuwa a əna 'ya na ngga səngwa Faara wa.

¹² Kowunni kəl tsə labara aten Ndimiritiriyus, tē labar kəkafekkidghən tafadghən. Kəm ma tsədəm labara na ngga atənggən, sənnasə tē ndaarha 'ya thlək nəm kəkafek ni.

Ngwala mii nda'ya

¹³ Na əngya sə hangga na minna a pəro kəni, amma mbə minnasə a chireethleng nggi hai hu deleewar wa.

¹⁴ Tsəbaku na minna sə a na sa ni, ndən nəm a tsə labaara nda yirha tē yirha.

¹⁵ A tsauka ḍəḍemnggirha tē sa. Pashiya wa heu na a mbəḍiya kanda a ndo'ya fa. Ndang'ya pashiya nəm fa na a mbəḍi tətəl-tətəl.

Yahuda

Nda'ya

¹ Kyagha deleewar da ba ya a har Yahuda mafad Yeeso Kərəsti wanman Yakubu. Niya chireethlenggən nafiya də aah na Faara kanda na Chindi, tsauka hu nggəm ndəghən, na Yeeso Kərəsti a laf kanda.

² Ngwa a hadowa Faara fa, tə dədemnggirha tə nggəmnda a tsauka tə kun.

Famaləmggya fa nggabaya

³ Shayina, kukwashe da fa na a chireethleng nggi kun də aten hərəkrha wal nəm. Amma tsawee da fa tətə na a chireethleng nggi kun də a fərang kaali ni kun a ishun ngga hu fərkəkafek fərang na Faara fa takkwayighən na chahal katəra tal kee.

⁴ Kəsər na fingya sə ngərgha hur nun ba, kanda kətəm 'wanda teena thlək ndan na nda ngwang kumarha kanda sə. Mba nda a takkwa Faara wa. Tərgha nda nggayid Faara kəla kwaman kulafayirha ni. Ngaal nda Yeeso Kərəsti tsauka kutər nəm tə Chinəm.

⁵ Ko nanən səndun əngginiya heu, niya dalang nggən kun in, kwamandi hərghang na Chinəm nafiya Isəreela a chehweed Masar, amma a kwasamadghən bəlanggən finglyayina də kəswa wa fərkəkafekkid ndan ha.

⁶ Niya dalang nggən kun in kəm aten fathləngya Faara

ənawa tar ndan tə ngyakhrha fərang na Faara kanda, amma malang ngganda mbəd ndan kamngga. Na Faara a kəs kanda ha hu porsəna, kənanggən kanda tə wuyiwurra ahu wula kəla fardə nda fa na bayi bəna nda ngwang kumarha kanda sə.

⁷ Dalama teena hai tə talya Saduma tə Nggomora heu tə tula yindan, na nanda a əna kulafayirha. Tal yini ya njang nda kanda də tə waarha tsau nda ən sakhrha aten ngwa kumad Faara hu waarha yi pakwandə.

⁸ Naghən kee kəm tə nafiniya numan ndan yi dīmiyirha ni səbang nda fad ndan də, kar nda ngyakhrha Faara fa, na nda ndiyang fathləngya Faara fa səghən.

⁹ Amma ko Mikailu ni, mamnda fathləngya Faara ənawa tur əndi ya wa. A sayiddi nən a yanda tə sheetan, kanda a ngaala aten mərta Musa, ndəghən nggi na Mikailu mbangwa əna kanglanggirha na nggəranggən sə tə ndikrha səghən wa. Ndəghən kee, "Bal Chinəm nggo kumarha sə."

¹⁰ Amma nafiniya ndik nda səghən aten əngya heu sənang ngwana nda hai. Kəm ənggini sən nanda ahu thlu farha, na nda kəla mabiya na təmbəng. Tur ənggina ni ya na kəsang bəla kanda fa.

¹¹ Kawa a kanda! Takkwad nda tar mbəlfed Kayinu, bəlangga wanman. Kəla Mbalaam kəm, huk nanda tə wudəbəla sahad nda

kəla Mbalaam. Kəla ənana Kora, mər nda də kəsər ka kakyathlaanga ənana nda.

¹² Tsawud nafiniya ahur nun ən tərəmda ni, kəsər na nda həb ənnarhami kula tərəmda tə shilee. Na nda kəla falafya na həbang alten ndan kee. Na nda kəla kad 'yaara na bəreurha puwang də, kula 'yaara. Na nda kəla dəfya na kula waya a wufara, nduwa kəla dəfya kədəng na nda kanda sə mərə nda də heu.

¹³ Na nda kəla kudəfəlla aama, nanda a taala tə ən shiliya na hufriha hai hu mii ndan kee. Na nda kəla wufəlngaarya na yakh wi-irha hai kəlaara, dəfang Faara wula kanda də yi pakwandə.

¹⁴ Enok chichiya məd ni tsauka hu kəshirha a kwasamad Adamu, thlək də labaara aten tur nafiniya tə ndaarha, "Kələma də Chinəm bayi tə fathlənggighən na chahal hangga,

¹⁵ kəsər nən ngwang kumarha kowunni sə. Nən kyadang tar mbəlfedghən kowunni hu 'ya ənana nda mbuwa ngga, tə labarya na səghən thləkna fədimiya atənggən."

¹⁶ Tur nafiniya fa huhurumngya ni, na nda əna tar dimiyirha tərna hur ndan. Na nda taala tə fad ndan. Na nda nggaba fiya tə mbənda mee ka a wal 'ya nda na mid ndan.

Tsawama hu nggəmnda Faara

¹⁷ Amma kun shayina, dəlama teena hai tə 'ya thləkna fathləngya Chinəm

Yeeso Kərəsti 'wa nanda thləkrha.

¹⁸ Nđang ngganda kun, "A mii ngwala kəshirha na fa wa faya a naarha sə, na nda takkwa 'ya na mid ndan mbə yi Faara wa.

¹⁹ Nafina ni ya bəngga tsakhrha bə a pathlang nun, fa takkwa sunad farha. Mbə Səsən Faara sə ahur ndan wa."

²⁰ Amma kun shayina, tənaman fad nun aten fərkəkafekkid nun, tə kəm hwana man Faara tə səsəmnda Səsəna Tə Pədənda.

²¹ Tsawama tə nggəmnda Faara ahur nun, non a kəla farda fa na Chinəm Yeeso Kərəsti a hadang kun fa fərang yibrha nən kun mbuwa ngwalaarha.

²² A hadangga fingya kun fa bəlgəha a ngaala.

²³ Hərgəha man fingya kəla nuwun a kədəng kanda sə ahu waarha. Fingya kəm a hadang ngganda kun fa ka nananda a tərəmda ka dimiyid ndan, amma tsanama karid ndan səbgha də ka dimiyid ndan.

Hwan Faara tə faala

²⁴ Falama Faara ndəghən na a laf kun amawa nun fəla hai, tə wutsəfayirha nən a kyang kun ahu mamngidghən də kula 'ya dimi.

²⁵ Faala ma Faara ndəghən katənggən na təhəkrənəm, hu Yeeso Kərəsti Chinəm. Ngwa tsauka mamnggirha, tə kutəyirha tə səsəmnda ngyakhrha tsauka yighən ka a katəradghən tə nanənya tə pakwandə. Atsaukake.

Səsən kukwaryirha

Katəra labara

¹ Əndani kyadangna Faara Yeeso Kərəsti ya, tsauka tətə a pərang nggənən mafayighən ənggini bağha katərarha hai a mbee. Tərgha Kərəsti thlən təthləndəghən nən a thləmad mafad ghən də Yahaya,

² ndəghən fərgha shedawa aten əngya heu nanən, ndəna labar Faara tə fər shedawa aten Yeeso Kərəsti.

³ Tə parka ni niifa karatangga labardi thləkna nda ya, tə fingya səkka labardi, na nda kəm a laf əndi chireethleng nanda hai hu dəleewar di pər nanda, kəsər a sayiddi na ənggini a katərarha hai ya nduwusda ba.

Nda'ya a kəngya hwan Faara məd

⁴ Nggi, na Yahaya niya chireethleng nafiya Faara də a mbəya də məd na hu kəngya hwan Faara na a chehweed Asiya. Nggayirha tə tsawud dədəmnggirha tsaukwa tə kun, a fad Faara ba yandı nasə nanənya, ndəghənni yi kaar, ndəghənni təkəm yandı na bayi, tə kəm a thləmad Səsən nggini məd na a mbed tsənggam kutəryid Faara,

⁵ tə kəm Yeeso Kərəsti, na ka shedawa, wan 'wad thli-irha sə hu mərə, na a aten kutərya kəshiirha. Ndəghən ni nggəmngga kəm hərgəhangga

kəm hu dimiyid nəm hu irang nda fərgən də.

⁶ Ndəghən tsawangga kəm əna kutəryirha nəm tə kutəryid firistaya fa əna tar Faara na chin. Nanən kee, ngwa thləgha Yeeso Kərəsti mamnggirha tə kutəryirha tə səsəmnda pakwandə. Atsaukake.

⁷ Kələma hai, nəghən bayi hu hashmbe, kowunni nən a naghən, har tə nafini kuth-langga tə peela, tur kəshiirha heu kəm na nda a tərha kamənggən. Kəkafek əndiya nəghən kee. Atsaukake.

⁸ "Nggini Alfa tə Omegga," ndaana Chinəm Faara. Ndəghənni nanənya, ndəghənni kaar, tə kəm ndəghənni na bayi, ndəghənni natə Səsəmnda ha heu.

Səsən Yahaya aten Wan Niifa

⁹ Nggi, Yahaya, na wan-manu tə shad nun hu səsəarha, tə kərəsta, tə kutəryirha, tə ndiyirha tsauka yinəm hu Yeeso. Təregha nda tə shembe hu wutambar Mbadmos də kəsər ka pər ni labar Faara tə fər shedawa aten Yeeso.

¹⁰ A far Chinəm, a sayiddi tərna Səsən Faara tenna hai, sək urarha ni mənggən na riirha a samanna kəla yi boogha.

¹¹ Ndagha uraddi, "Chireethleng ənda hai naa na hu dəleewar, thlənang dəleewar da na kəngya hwan Faara də a mbəya dədəmən məd, ndəna nda, Afisa, tə Simirna, tə Mbirgamum,

tə Tiyatəra, tə Sardisu, tə Filadelfiya, tə Lawudikiya.”

¹² Kyakhri hai ka a na niifda ni na a kalesə. Kyahar ni hai na səsəl təfasya ni məd yi dəf patilla.

¹³ A mađufud səsəl dəf patilla yini na niifa ni kəla Wan Niifa kəldə lukrha fa nżang, kəfadghən kəm kənanğ də tə kabten təfasa.

¹⁴ Tenggən tə wasghən nəghən pəpet kəla kabad pəpetta, pəpet kəla humba kabaarha, wan yiyighən kəla sheneu waarha.

¹⁵ Saryighən kanda a chimnda fa kəla wurirha fahwang nanda də, əna nanda a kən kwafaarha, uradghən a ririrha, kəla hwad aama.

¹⁶ A yisəmadghən kəsəfə wufəlgarya ha məd, ahu miighən kəm thlaukh kəlarya a kyarha ba na tə miighən səri chimnggən. Yidghən a chimnda fa kəla yanfara a səəkrha.

¹⁷ Nani ndən, fəli hai a mbedghən kəla mərri. Amma dəfee harghənən fa yi səma, ndəghən, “A tərəmna wa. Nggini na a katəradghən, nggini mii ngwaladghən.

¹⁸ Nggini Na tə Yibrha. Kaar mərđi, amma nanənya, niyi tə yibrha pakwandə, niyi kəm tə ən inda səsəmnda mərri ha tə hwanga.

¹⁹ Nanən kee, chireethleng ənggina hai nana nanənya, tə əngya kəm bağha katərarha hai akwasamad yandıya.

²⁰ Kulo sənda wufəlgar yini məd nana a yisəmadna, təkəm səsəl təfas yini məd yi dəf patilla. Wufəlgar yini

məd ya, fathləngya Faara ni məd yi kən hwan Faara məd, Səsəl təfasya nana məd yi dəf patilla, kən hwan Faara ni məd.”

2

Deleewar a Afisa də

¹ “Chireethleng fathləngya Faara də yi kən hwan Faara na a Afisa, tə ndaarha, ‘Kulo labarđiya bağha ba a mii yandı kəsgha wufəlgarya ha məd a yisəmadghən, yandı na a wiirha hai a pathlang səsalya təfasa məd dəfang nanda patillaya sə.’”

² “Səndi ən ənad wa. Səndi habbad wa ənana na hu tar takkwarha tə kərəsta ənana. Səndisə mba a mbang kərəsta tə fa mbəfeeya wa. Təkəm kəkərang na fingya na a ndang nda fad ndan fathləngya Yeeso ni, amma mba nda kee wa, ashe mbə fathləngya Yeeso ni kanda wa, fanggabaya ni.

³ Səndisə na kərəssa, təkəm sa a ndiyirha hu səsəarha kəsər ka thləmna, təkəwa sa wa.

⁴ Amma kulo aibed wa ya, malang na nggəmnda wa yi kaar.

⁵ Dalu teena hai a mbəđfi fəl na sahai. Malang dimiyidwa wuda na hu tarwa ba 'wana ənaarha a katəradghən. A malangwa dimiyidwa wa, niya barha thləmad wa ba təranggi səsəl dī kəsgha patillad wa ha ma mbəd dəfədgən.

⁶ Amma a man patu ənanna ngga tsanna tar Nikolaitaya fa kəla tsan ni ndən kəm.”

7 “Kala yandı na tə thləmad səkrha səkkənən 'ya na Səsəna a ndang nda fatakkwaya heu! Kala yandı walgha həbrha, niya fərang kwaman kii wan dəfya na fər Yibrha ahu hed Faara.”

Deleewar a Simirna

8 Chirethleng təthlənda Faara də yi fatakkwaya na a Simirna tə ndaarha, “Kulo labarđiya a mii yandı na katəradghən tə mii ngwaladghən, mərgha nggərgha thliirha sə tə yibrha.”

9 “Səndi səsərha nana sə ahurghən, təkəm səndi yamid wa, amma na kəna sə a har wa yi səsəna. Səndi labar səb thləma a mii nafini na a ndaarha Yahudaya ni kanda amma mba nda kee wa, kəsər kanda yi Sheetan ni.

10 A tərəmna tə səsəarha bəna saarha fa wa. Kulo hai mbiya, na tə mbəlfəddi a muwang fingya ahur nun hu porsəna də ka a kəkərang ngganda kun. Nun a tək səsəarha fa yi beəna kum. Amma tsawu ka niifa hu fərkəkəfek ko hu mii mərna ni. Niya fədo teəna yi yibrha.”

11 “Kala yi na tə thləmad səkrha, sək ənda nən na səsəna a ndang nda fa takkwaya. Kala niifa həbgha, mərə yi səri mbə a tsuwarghən wa ko ngguchit.”

Deleewar a Mbirgamum

12 Chireethleng fathləngya Faara də a fatakkwaya na a Mbirgamum tə ndaarha, “Kulo 'ya thləkna niifdi kəsgha thləukh kələra ha chimnggən na miighən səri.”

13 “Səndi sə tə ndaarha na tə tsaurha a mbədi na Sheetan a əna kutəryirha sə. Heu tə kee kəsü thləmna ha tə shembe, təkəm 'wawa malang fərkəkəfek a nggi wa. Karna fa a ngaal thləmna na, ko nanən ahur nun bəlang nda Anifas ka niifa fərgha shedawa atenna, bəlang na nda ahu wupərid nun, na Sheetan sə tə tsaurha.

14 Amma na əngyasə ngguchit tsan ni sa təghən fa. Na fingya sə ahur nun kəsgha tsahad Mbalaam ha, tsahangga Mbalak ha na a kyanggən Isəreelaya hu dīmiyirha hai, həb ənnarhami nda fər nda sataka a dāharha tə əna kulafayirha.

15 Nəghən kee kəm, sa kəm na tə fingya ha kəsgha tsahad Nikolaitaya ha.

16 Malang dīmiyidwa nanənya! A mbə kee wa, mbiya məndaha wa niya bərha thləmad wa bə, har sani yanda tə thləukh kələr mii na.

17 Kala yi na tə thləmad səkrha, sək ənda nən na səsəna a ndang nda fa takkwaya. Kala yandı walgha həbrha, niya fərang manna bəbeng nanda. Təkəm niya fərang feera pəpet chireethleng nanda weərənda thləma sahai səngwana niifa thləmdi, kəl yandı thləgha fərđi.”

Deleewar a Tiyatəra

18 Chireethleng deleewar təthlənda Faara də yi fatakkwaya na a Tiyatəra tə ndaarha, “Kulo labar Wan Faara, na yidghən

kəla sheneu waarha, na saryighən a chimnda fa kəla wurirha fahwang nanda də.

¹⁹ Səndi ən ənad wa, tə nggəməndə wa, tə fərkəkafekkid wa, taryiwa tə kərəssə wa. Səndisə tə ndaarha taryiwa nanənya kaldə yandı ənana a katəradghən.

²⁰ Amma kulo aibe kəsoni sə təghən ya, malangna nudiya, Djejibel, ndangga fadghən annabi ni. A hu tsahadghən ha nən tsang teena mafayina kya nda hu əna kulafayirha hai tə həb ənnarhami fər nanda sataka a dəhaya.”

²¹ Fərang di kwamana na a malanggən dimiyidghən yi əna kulafayirha amma kardə fa.

²² Nanən kee, niya hunang hu sərə də səsang nggi tə wanhaarha, tə kəm fingya na a əna kulafayirha təghən na nda a səsəarha kaan, kəl a malang nda dimiyiddi na nda a ənaarha tə nufi.

²³ Niya bəlang fingya na a takkwaghən. Fa takkwaya heu na nda a səndasə nggini na a sən numad kowunni tə 'ya na ahurghən. Niya fərang kəna targhən kowunni aten 'ya ənanən.

²⁴ “Amma kun fingya na a Tiyatəra takkwa wun tsahad məbəfedghən wa. Tsaha wun 'ya na fingya aarha, 'Kulish Sheetan na bəbee wa.' Niya ndang nda kun, mbiya fərang rəfərha kun wa,

²⁵ kəsəama fərkəkafekkid nun ha tə shembe, kəl a wuddi bə.

²⁶ Kala yandı walgha həbrha, dəgha mbeedə tə əna 'ya na minna ta mii ngwaladghən də, niya fərang səsəmnda əna kutəryirha nən aten chehweeya.

²⁷ Nən a əna kutəryirha aten ndan tə səsəl dəbəla, nən a fəlang kanda də kəla bəd tabrha.”

²⁸ Kəla thləni səsəmnda bə a haar pəpa, niya fərang wufəlngar tsar.

²⁹ Kala yi na tə thləmad səkrha, sək ənda nən na səsəna a ndang nda fa takkwaya.

3

Deleewar a Sardis

¹ Chireethleng təthlənda Faara də yi fatakkwaya na a Sardis tə ndaarha, “Kulo labar yandı na əna kutəryirha aten səsəngya məd yi Faara, tə wufəlngarya məd. Səndi ən ənad wa, na nda a na sa kəla na tə yibrha fa, amma na məməra.

² Məkhnu na a fərang kaali na fingya takhka na a mii məra, kəsər nawı tarwa ləghəddə məməl a mbed yina Faara wa.

³ Tsaunən kee, əndi thləna təkəm səkna kəl a lafghəna ngga, malangga dimiyid wa. A mehengga wa, niya bərha thləmad wa bə kəla ngaara, təkəm mba sən sayiddi niya bərha thləmad wa bə wa.

⁴ Ko nanən na fiya sə ngguchit ahur nun a Sardisu kərang ngwa wa lukki ndan hai, na nda wiirha hai tə nggi tə lukkya fa pəpet, kəsər kamang də kanda fa.

⁵ Yandı həbgha nən a kal kari fa pəpet kəla kanda. Mbiya kədfang thləmnggən də ahur dəleewar yibrha wa, niya pərgənən tə ndaarha niifdi ya yina ni a mbed pəpa təkəm a mbed fathləngya Faara.

⁶ Kala yi na tə thləmad səkrha, sək ənda nən na səsəna a ndang nda fa takkwaya."

Deleewar a Filadelfiya

⁷ Chireethleng təthlənda Faara də yi fatakkwaya na a Filadelfiya tə ndaarha, "Kulo labara ya a mii yandı ba na chahal na tə kəkafek fa. Ndəghən ni natə ən cha kwaminda ha yi kutəra Ndauda, a inang dəfə də mbə niifasə na mbang nggəlang wa, təkəm a nggəlang də mbə niifasə na mbang inang də wa."

⁸ "Səndi ən ənad wa. Kulo hai mbiya inang di kwaminda də a mbed wa mbuwana niifa mbang nggəlang nda. Təkəm səndi shembed wa ngguchit ni, ko nanən kee, sa a əna taara tə 'ya pəro ni, təkəm ngaal wa thləmna wa.

⁹ Kulo hai, niya tsang fingya na a wumteena tə Sheetan, tərgha fad ndan Yahudaya ni kanda, amma mba nda kee wa, na nda a nggəbarha hai kee. Niya bərhəba tə kanda ba nda bəra hai tə waded ndan a mbed wa kwang nggənda tendan hai, tənə nda səndəsə nggəmdi sa.

¹⁰ Hərəm na əna taara tə 'ya thləwo ni har kərəs na, niya

laf sa ahu sayi yi kəkərra, na a bərha hu kəshirha bə heu, kəsər a kəkərang nggənda nafiya kəshirha.

¹¹ Niyi bəyi, mbiya mbə məndaha wa. Kəsü ənda ha nana təghən ha, amawana niifa thlang matəwellə wa, ndənə kənawa fərona Kərəsti.

¹² Kala niifa walgha həbrha niya tsawang nda həhərshe hu kən yina Faara. Niifdiya mbə nggər wal kwaman kyarha bə ahurghən wa. Niya chireethleng thləm yina Faara hai a tenggən tə thləm wupəri yina Faara, ndənə weerinda Urshalima tərgha hai a thləmad yina Faara a talara hai. Təkəm niya chireethleng weerinda thləmna hai a ten ndan.

¹³ Kala yi na tə thləmad səkrha, sək ənda nən na Səsəna a ndang nda fatakkwaya."

Deleewar a Lawudikiya

¹⁴ "Təthlənda Faara də yi fatakkwaya na a Lawudikiya tə ndaarha, Kulo labara ya a mii yandı ba na nda aarha Atsaukake, ka niifa ni na tə kəkafek fa na fər shedawa, a fadghən ni ənana Faara əngya heu."

¹⁵ "Səndi ən ənad wa, mba shishiu nduwa bəbad wa. Na minnasə kwang nana shishiu nduwa bəbad.

¹⁶ Amma nana ləddə, mba shishiu nduwa bəbad wa, nanən kee, na a mədfu niya chaho də a miina.

¹⁷ Kəsər ndana, 'Niyi tə kənə ha, waldı kənə ha mbə 'yasə na minna wa'. Amma səngwa sə sa tafadwa

mbə 'yasə nana təghən ha wa, tsauna ən hatta fa, tə yamirha, nagma tawalth, təkəm kwamarha.

¹⁸ Nanən kee, niya fəro shawara hiu təfasa a harna, təfasa tsabang nanda də tə waarha, təna wal kəna ha yi səsəna, təkəm lukkyā na pəpet kalang nggəna fadwa fa ka a lələbangga shilid tsawud wa tawalth. Təkəm hiu fədeerha a harna ənana hu yidwa hai, təna mbang na mana hai ngga.

¹⁹ Fingya nggəmni ni kəs thləmad ndan tə kəm tangsanggi kanda. Nanən kee ndeng yidwa malangga dimiyid wa.

²⁰ Kulo nggiya, kət a mii kwaminda a dəkkən. A sək niifa uradna inangga kwaminda hai, niya kyarha də həb ənнарhami nəm kyab, kəla pashiya."

²¹ Yandī həbgha, niya fərang kwamana tsauka tə nggi hu tsənggam kutəryid na, kəla həb ni tsauni tə pəpa hu tsənggam kutəryidghən.

²² "Kala yi na tə thləmad səkrha, ngwa sək ənda nən na Səsəna a ndang nda fa-takkwaya!"

4

Kutəryid talara

¹ Akwasamadghən, kəleedə na kwaminda ni tsahai a talara. Uraddi 'wani səkrha kəla kodwomnda, ndəghən, "Turu mbəda ba ya, niya kedo 'ya tsauka tətə a katəragha hai akwasamad yandīya."

² Tsu kee tərgha səsəna a tenna hai, na tsənggam kutəryirha ni a talara, niifa sə tsau a tenggən.

³ Niifdi na tsau a ten tsənggam kutəryiddi a chimnda fa kəla ferya na ngga, ndəna djespa tə kanaliyan. Na kongnda sə kəm muwangga tsənggam di a madufu na a chimnda fa kaan kəla feera na nda aarha pələra.

⁴ Tsənggam kutəryiddi kəm muwang fingya tsənggam kutəryirha madufu kumnggit səri kab fada, tsauna shingya sə kumnggit səri kab fada a tenggən. Kal nda lukkyā fa pəpet-pəpet tə tətər kutəryirha yi təfasa a tendan.

⁵ Tərgha nagma kukwaryirha a njaara hai a mbəda ba na tsənggam kutəryidda sə, tə huhwaarha, tə tər 'yaana. A mbed tsənggam kutəryiddi na patillaya sə məd na a kəsə, kanda ni na səsəngya məd yi Faara.

⁶ A mbed tsənggam kutəryiddi kəm na 'yasə na kəla wuri aam tolokar, a chimnda fa kəla tolokar a yanfara. Na əngyasə na tə yibrha fa fada tə yiya fa nggəlangga samaarha tə mbee.

⁷ Ənggini na tə yibrha fa yandī na a mbee nəghən kəla ləfari, yi səri nəghən kəla kwel, yi mahan nəghən kəla niifa, yi fada nəghən kəla nggəfaha na a pəra a talara.

⁸ Ənggini na tə yibrha na fada ya na nda tə pakhkya fa mikki, fad

ndan heu nəghən tə yiya fa tə kamu pakhki ndan. Nda fədikrha tə yanfara na nda naarha a ndaarha, "Təpedənda, Təpedənda, Təpedənda, Chinəm Faara na tə mamnggirha fa, ndəghən ni na kaar, ndəghən ni nanənya, ndəghən ni na a barha ba."

⁹ A na ənggini na tə yibya fa fada ya, aah amshe yi faala, tə fər mamnggirha, tə yi usaarha a yandı na tsau hu tsənggam kutəyirha, a yandı na tə yibrha fa pakwandə. A nanda a ənaarha kee,

¹⁰ shinggini na kumnggit səri kab fada ya, na nda fəla hweede hai a mbed yandı na ahu tsənggam kutəyiddi, na nda naarha tərang shilee teena, ndəghən na tə yibrha fa pa kwandə. Na nda dəfang tətər kutəyid ndan hai a hweede a mbed tsənggam kutəyiddi, na nda a ndaarha,

¹¹ "Chinəm tə yinan Faara, məməl nana a fal sa nda, tə mamnggirha, tə səsəmda. Kəsər sa ndən ənagha əngya heu, tə kəm 'ya ndaana na nən tsaurha kee, na nda sə."

5

Deleewar fəfada tə wan Kamnda

¹ Nadi deleewar fəfada a yisəmad yandı na tsau aten tsənggam kutəyirha. Deleewar di na fəfada na chireethla sə nda hurghən tə kəsərghən, nggəlang nda ngga təkəm dəf nda haara sahai dədamən məd.

² Nadi mamnda təthlənda Faara a kal mee tə urarha

manggən a ndaarha, "Wunni kamngga na a thləbanggən dəf har dədə ya təkəm inanggən deleewar da hai na fəfada ya?"

³ Mbə niifasə a talara, nduwa a hweede, nduwa a kamu chehweerha tsəkka na a thləbanggən də, inanggən deleewar da hai na fəfada, kəlagha sahai wa.

⁴ Tədi kaan, kəsər walwa nda niifa kamngga a thləbanggən də, ko inanggən deleewar da hai fəfada, kəlagha sahai wa.

⁵ Tərgha tal ahur shinggini ndeeghən, "A tənna wa! Kulo hai mbiya! Ləfari di na ahu turya Yahuda, kiwad Ndauda 'wadə teena həb də aten fatsanggighən, nəghən tə səsəmda ha na a mbanggən thləbanggən dəf har dədə məd, inanggən deleewar dədə na fəfada."

⁶ Nadi wan kamnda kət a mədufu tsau tə tsənggam di, tə ənggini na tə yibrha fa fada, tə shinggini muwang nda mədufu. Wan Kamndə di kəm kyaghən ba kəla thləng nanda uradghən. Nəghən tə bəngya məd tə yiya məd, ndəna səsəngya məd yi Faara thlən nanda hu kəshirha ba.

⁷ Tərgha Wan Kamndədi dəgha də thlə deleewar da nən na fəfada a yisəmad yandı na tsau hu tsənggam kutəyiddi.

⁸ Thlənə deleewar di na fəfada, tərgha ənggini na tə yibrha fa fada tə shinggini kumnggit səri kap fada di fəla nda hai a mbed Wan

Kamndədi. Kowunni kəsə də kəliinga ha tə tasau təfasa lələgdə tə urdi na sədghən mbənggən, ndəna hwanda yi nafiya Faara na chahal.

⁹ Tərgəha aah yiwad amshe nda, na nda a ndaarha, "Kamo dəfa a thlə dəleewar dəna na fəfada, təkəm thləbəng na dəf har dədə. Kəsər kaar bələnda, təkəm hu far wa yi sataka hərəngəng na fiya ba a Faara, ko hu yanggi kiwa ni, tə miya, tə tur, tə chehweeya.

¹⁰ Tsawang na kanda kutəryirha yi firistaya na a əngəng taara nda yinəm Faara, na nda kəm a əna kutəryirha hu kəshiiirha."

¹¹ Nggər ni kəlaarha də, sək urad fəthləngya Faara ni kumnggitghən kum katəra kumnggitghən kum. Kanda kəkət muwang nda tsənggam kutəryiddi a madufu, tə ənggini na tə yibrəha fa na fada tə shinggini,

¹² tərənganda urad ndan sə a aah amshe na nda a ndaarha, "Wan Kamndədi bələng nanda, kamdə a thlə səsəmənda nən, tə kəna, tə thladwayirha, tə sənda, tə shembe, tə dəf shilee, mamnggirha, tə faala!"

¹³ Nggəryi sək kala 'ya na tə yibrəha fa a talara, tə na a hweede, tə na a kamu chehweerha, tə na ahu wuri aama, tə kala əngya na ahur ndan kanda a aah amshe, "Faala, tə mamnggirha, tə tər shilee in, tə səsəmənda, tsauka yi yanda ni na tsau hu tsənggam kutəryidghən, tə a Wan Kamndədi pakwandə!"

¹⁴ Tərgəha ənggini na tə yibrəha fa fada ndanda, "Atsaukake," shinggini kəm fəla nda hweede hai tərəng shilee nda Wan Kamndədi in.

6

Wan Kamnda thləbəng də dəf har dədə

¹ Tərgəha na Wan Kamndədi ni thləbəng də dəf har dədə yi tal ahur məd di. Sək urad tal ni ahur ənggini na tə yibrəha fa fada kəla tər'yaana ndəghən, "Boba!"

² Kəla ni də, na pərshe ni pəpet. Yandı na a tərəngən kəsə də riye ha, fərang tətər kutəryirha nda. Kyagha ba kəla tə həbrəha ka a dəgha nggər həbrəha ba.

³ Tərgəha thləbəng na Wan Kamnda dəf hardi sahai yi səri, sək urarha ni yi səri ahur ənggini natə yibrəha fa ndəghən, "Boba!"

⁴ Tərgəha kyagha pərshe ba pak yiba. Yandı na a tərəngən fərang səsəmənda nda na a kyənggən tsawud dədəmənggirha də hu kəshiiirha, fərang thləukh kələra nda manggən, tənə fiya narha bəl ndan.

⁵ Thləbəng na Wan Kamndədi dəf hardi sahai yi mahan, sək urarha ni yi mahan ahur ənggini natə yibrəha fa ndəghən, "Boba!" Kəlani də, na pərshe ni i'im. Yandı na a tərəngən kəsə də wudə kəkərra ha.

⁶ Sək 'ya ni kəla urarha a kyarhaba a madufud ənggini natə yibrəha fa fada a ndaarha, "Tasau wan

hwalirha ndəna kəna tar tə rapathlarha yi paara tal, tasau mahan yi mbale ndəna kəna tar tə rapathlarha yi paara tal, amma a səbang na fəded dzaitun də tə aam inabi wa!"

7 Thləbang na Wan Kamnda dəf hardi sahai yi fada, sək urad yi fada ni ahur ənggini natə yibrha fa ndəghən, "Boba!"

8 Kəlani də, na pərshe ni təlna fadghən də. Thləm tə tərəghən Mərra, hwanga kəm a mbusamadghən. Fərang səsəmnda nda kanda tal hu fada yi fa tsaukya hu kəshirha, ka a bəlangganda kanda hu yanda, tə mirha, tə patal, tə mabiya yi kaheerha.

9 Thləbang na Wan Kamndədi dəf hardi sahai yi tuf, na shingya ni a kamu mbəd nji sataka fingya bəlang nanda kanda ka labar Faara təkəm shedawa fər nanda.

10 Tərgha tərəngganda urad ndan sə na nda a ndaarha, "Chinəm natə Səsəmnda ha heu, təpəfənda natə kəkafek fa, akwan na a ngwang kumarha nafiya na hu kəshirha tsətsəl kanda na kəsər ka bəlang nda kandə."

11 Tərgha kowunni ahur ndan fərang lukrha nda pəpet, ndəngganda kanda yiba nda tsənda tsəbaku kəl a ləghəd hang ndən ndan shayi ndan fatakkwaya, tə fingya na a əngang taara Faara na a bəlang ngganda kanda.

12 Nggi a kəlang nda Wan kamnda a sayiddi nən a thləbang dəf hardi sahai yi mikki. Tərgha rəbgha

kəshirha fa. Tsəgha yanfara i'im kəla kooto yi was 'waala, ndəre kəm tsauka yiba kəla fara.

13 Wufəlngaarya a fəрах amshi na nda a mukrha hweede hai kəla na wan shibarha hərə hai a tsang bəreurha 'ya fa.

14 Tərgha sahadgha fəрах amshi kəla na nda fəđang dənggəla, kəđəngganda wumngya sə tə mbəya na dəđəngkam a mbədi nana nda sə.

15 Tərgha kutərya kəshirha tə fingya mamngya, tə mamngya sodjaya, tə fakənyaya, tə fingya na tə səsəmnda ha, tə fiya heu, mafaya tə fingya mbuwa mafaya, bəbəng ngganda fad ndan a kabəeya, tə mbəya na dəđəngkam, tə wumngya.

16 Na nda a ndang wumngya tə mbəya na dəđəngkam, "Muwama tennan hai bəbəng nggun kan ma yid yandı na tsau hu tsənggam kutəryirha ya, təkəm ma səbrha hur Wan Kamnda bə.

17 Kəsər bəd manda far səbrha hur ndan bə, wunni mbang isha!"

7

Bəbəng nda nafiya Faara a hərgħa nda

1 A kwasamad yandıya, na fathləngya Faara ni fada kəkət a kudma fada yi hu kəshirha, 'yadəng kwamana nda bəreukina fa fada piirha fa aten chehweerha, ko aten wuri aama, ko aten kala tur dəfrha.

² Nggəryi na təthlənda Faara a təra sə a man kyad yanfara ba, kəscdə ən dəf haar Faara ha na tə yibrha fa. Tə urarha manggən naghə a aah fathləngya Faara na Fada fərang nanda səsəmnda kanda na a səbang ngganda chehweerha də tə wuri aama.

³ Ndagha təthlənda Faara, “A ənang dūn wundərha kəshirha fa wa, ko wuri aama ni, ko dəfya ni, kəl a dəfang dəm haara mafaya Faara fa a pəm ndan.”

⁴ Tərgəha sək hang nda nafi na dəfang nanda haara kanda fa hu turya kumkap səri yi Isəreela, kanda kumnggitghən haru tə kumnggit fada kap fada (144,000).

⁵ Dəf hardi ənang nanda turya Isəreela nəghən kiya. Turya Yahuda 12,000, turya Roben 12,000, turya Nggad, 12,000,

⁶ turya Ashir, 12,000, turya Naftali, 12,000, turya Manasa, 12,000,

⁷ turya Siman, 12,000, turya Lawi 12,000, turya Isakar, 12,000,

⁸ turya Dzabuluna, 12,000, turya Yisufu, 12,000, turya Mbenjemen, 12,000.

Teera na manggən yi nafiya na lukkyə fa pəpet

⁹ A kwasamad yandiya, kəlee də na manda teera ni yi fiya mbuwa nəm mbang thlədang kanda. Kyagha nda ba hu chehweeya, tə kiwa, tə turya, tə miiya, kanda kəkət a mbed tsənggam kutəryirha tə a mbed Wan Kamnda kəm.

Kanda tə lukkyə fa pəpet, təkəm kəs nda wuhwar dəf temburu ha.

¹⁰ Tərangganda urayi ndan sə na nda a ndaarha, “Bagha hərəkrha ba a thləmad yinəm Faara, yandī na tsau hu tsənggam kutəryirha təkəm a thləmad Wan Kamnda ba!”

¹¹ Fathləngya Faara heu kanda kəkət muwang nda tsənggam kutəryiddi a madufu, tə shingini, tə ənggini natə yibrha fa fada. Tərgəha bəra nda hai kwang ngganda tendan hweede hai a mbed tsənggam kutəryiddi, tərang shilee nda Faara in,

¹² na nda a ndaarha, “Atsaukake! Faala tə fər mamnggirha, tə thlədwayirha, tə usaarha, tə mamnggirha, tə səsəmnda, tə shembe, a tsauka yi yinəm Faara ni pakwandə! Atsaukake!”

¹³ Tərgəha tal ahur shingini tsahe mee nən, “Nda wunni ya natə lukkyə fa pəpet kiya? Təkəm bagha nda ba a yanggi?”

¹⁴ Tərgəha ndanggi, “Mbarkama, sənnasə.” Tərgəha ndeeghən, “Kanda ni kyagha ba hu səsaarha na thlerghən. Tsabang nda lukki ndan də tə far Wan Kamndədi, ndən tsau nanda pəpet.”

¹⁵ Ndən ənagha ndən, “Na nanda kəkət a mbed tsənggam kutəryid Faara, na nda a ənang taara sə nda fədikrha tə yanfara hu kənggən. Yandī na tsau hu tsənggam kutəryiddi nəghən a kəla kanda ha hu chamnggən a mbədi nanən sə.

¹⁶ Mbə miirha nggər kəs kanda wa, mbə hushimnda nggər kəs kanda wa, mba nda nggər tək yanfara fa wa nduwa tək kala ən thleera nda fa wa.

¹⁷ Kəsər Wan Kamndədi na a madufud tsənggam kutəryiddi nən a tsaurha tələfəd ndan, nən a takkwarha təkanda a mbəya ngətta aama də na fər yibrha. Na Faara a pang aam yid ndan də heu.”

8

Thləbang Wan Kamnda dəf har dadə yi məd

¹ Thləbang na Wan Kamnda dəf haar dadə yi məd, nggasgha talara hai tip yi sayi ngguchit.

² Tərgha na fathləngya Faara ni məd na kəkət a mbed Faara, fərang kodwomnda nda kanda məd.

³ Bagha pak təthlənda Faara bə kəsədə ina ha yi təfasa yi nji urdi na sədghən mbənggən ishgha a mbed nji satakh di. Fərang urdi nda hangga na a wumənggən tək hwan Faara tək fiya heu na chahal yi Faara, na a a fərghənən a mbəd nji sataka yi təfasa na a mbed tsənggam kutəryiddi.

⁴ Ini urdi di heu tək hwan Faara yi nafiya na chahal thlii nda sə a haar təthlənda Faara na kəkət a mbed Faara.

⁵ Tərgha təthləndə di ki Faara tərənggən indi yi nji urdi, lədfənggən tək tsal waarha na a mbəd nji satakh di, muwənggən hu kəshiiirha hai. Tsəgha mbərha 'ya fa kələ tər 'yaana, nagh

mbərha a riirha, tək kyatta kukwaryirha, tək rərpha chehweerha fa.

⁶ Tərgha fathlənggini ki Faara na məd natə kodwomnda ha məd ngwa nda fa ka a pii kanda nda.

⁷ Təthlənda Faara yi tal pii yighən kodwomnda nən. Tərgha wutsamnda tək waarha, kukurda tək faara, irang ngganda hu kəshiiirha hai. Tal hu mahan yi kəshiiirha njigha də, njənggən dəfya də tal hu mahan, tək hwaliirha na nduwun.

⁸ Təthlənda Faara yi səri pii yighən kodwomnda nən. Tərgha 'ya na kələ wumnda mənggən a kəsə tək waarha, muwəngganda hu wuri aama də, wuri aama yi mahan tsauka fara.

⁹ Tal hu mahan yi əngya natə yibrha fa na hu wuri aamdı ya mərə nda də, tal hu mahan yi nggirggi aama na a mbədi mərə nda də.

¹⁰ Təthlənda Faara yi mahan pii yighən kodwomnda nən. Tərgha wufəlngaara mənggən mukka hai a fərakh amshi djərgha kukwaryidghən hai kələ waarha, mukka ten tal hai hu mahan yi kufaya təkəm fered aama.

¹¹ Thləm wufəlngardi ya, "I'ikh." Tal hu mahan yi aamdı tsauka i'ikh, fiya hangga saagha aamdı mərə nda də kəsər ka i'ikh kidghən.

¹² Təthlənda Faara yi fada pii yighən kodwomnda nən. Tərgha tal hu mahan dək yanfara nda, tal hu mahan yi ndərə, təkəm tal hu mahan yi

wufəlngarya, har tal hu mahan nda yi kukwaryid ndan tsauka wula. Hu kiya tsauka mbə kukwaryirha sə tal hu mahan yi parra yanfara wa, nəghən kee kəm tal hu mahan yi fədikrha.

¹³ Tərgha kəlanggi, sək urad nggəfaha ni na a pəra a maɖufud bəreurha a fərahk amshi təranggən uradghən sə nagma a ndaarha, “Kawa, kawa, kawama kun natə tsaurhahu kəshiiirha, a pinda fingya kodwomnda takhka na fathləngya Faara mahan a piighən.”

9

Kodwomnda yi tuf

¹ Təthlənda Faara yi tuf pii yighən kodwomnda nən. Na wufəlngaara ni mukɖa hai a fərahk amshi hu kəshiiirha hai, fərang ngganda ən cha kwaminda na inang kwaminda kwadda də na kudimnggən kaan.

² Inangga wufəlngardi mii kwadda də na kudimnggən kaan, tərgha kyagha ine sə kəla ini hengel bərha. Yanfara tə bəreurha wulangga inidi kanda.

³ Kyagha mbeeya ba hu inidi, təra nda hu kəshiiirha hai, fərang səsəmnda chaarha nda kanda kəla yi ngərdaya.

⁴ Ndangganda kanda a ənang nda 'ya hwaliyya fa na a hweede wa, nduwa dəfrha ni, nduwa kala 'ya kyagha sə, kəl nafini kee mbuwa tə dəf haar Faara fa hu pəm ndan.

⁵ Nggəməng ngwanda kanda fa a bəlang ngganda nafiniya wa, kəl a səsang ngganda kanda kee yi ndəre tuf. Hatta səsaddiya nəghən kəla hatta chad ngərdarha.

⁶ Hu bəngginiya na fiya kada mərra ka a məra nda, amma mba nda a walghən wa, na mərra kukwasang kanda fa, amma na mərra darha ma kanda.

⁷ Mbeeyini ya na nda kəla pərsaya ngwang nanda kanda fa ka yanda, na əngya sə a tendan kəla tətər təfasa, yindan kəla yi nafiya.

⁸ Was yi ndan kəla yi ten nishya, thlan nggindan kəla thlan ləfari.

⁹ Kənanng nda kəfan ndan tə 'ya na kəla dəbəla, pakhki ndan a riirha kəla pərsaya natə keke yanda na a daarha ka yanda də.

¹⁰ Na nda tə ndusa fa yi chaarha kəla ngərdarha, na nda tə səsəmnda na a səsangganda fiya yi ndəre tuf tə ndus ndan.

¹¹ Na nda tə kutəra na a əna kutəryirha aten ndan, ndəghənni təthlənda Faara fərang nanda səsəmnda aten kwaddi na kudimnggən. Thləmnggən tə mii Ibraniyaya, “Abaddon.” Tə mii Helenaya kəm, “Afolliyon” ndaarha ni, “tə səbang 'ya də”.

¹² Kawa billarha nanənya mbərda də, amma takh fingya səsəaya səri bayi.

Kodwomnda yi mikki

¹³ Tərgha təthlənda Faara yi mikki pii yighən kodwomnda nən. Sək urad 'ya ni na a

kyarha ba hu kudma fada a mbəd nji sataka yi təfasa na a mbed Faara.

¹⁴ Ndangga uraddi təthlənda Faara yi mikki, "Kalu fathləngya Faara hai fada kənanğ nanda kanda hai hu Kufad Yufəretus na manggən!"

¹⁵ Kal fathləngya Faara nda hai na fada, kanda ni ngwang nanda kanda fa kəsər ka sayiddi, tə yi fardi, tə yi ndəridi, təkəm yi huraddi kəsər ka a bəlangganda tal hu mahan niifa tə wasa in heu.

¹⁶ Sək hangnda sodjaya ni na tər pərsaya səlgha kumnggitghən kum katəra kumnggitghən kum.

¹⁷ Ahu 'ya nani, nadi pərsaya tə nafiya na a tər kanda, kal nda kəsəmnda a kəfayi nda yi dəbəla yiba kəla waarha, wulerən kəla fərah amshi, shimarən kəla wad henggəl bərha. Ten pərsa yini na nda kəla ten ləfari, waarha tə ine na kəla wad henggəl bərha ndəna a kyarha ba hu mii ndan.

¹⁸ Patal yini mahan ya nda waarha, tə ine na kəla wad henggəl bərha a kyarha ba hu mii pərsa yini ndən bəlangga fiya də heu tal hu mahan.

¹⁹ Kəsər kəsəmnda pərsa yini ya nəghən hu mii ndan tə ndus ndan. Ndus ndan nəghən kəla huthlingya na tə teena fa, ndəna ənang wundərha fiya fa.

²⁰ Tahad nafiya natə wasa in bəlang ngwa nanda kanda tə patal diya, kwa wanda pəma na a malang ngganda ənggini əna nanda tə har

ndan wa. Malang ngwa nda fərang mamnggirha ənkaheeya, tə dəhaya əna nanda tə təfasa, tə wurirha, tə təbəla, tə feera, tə dəfrha wa. Dəhaya əngya mbuwa na mana hai, nduwa sək 'ya nda, nduwa wii nda hai wa.

²¹ Kwa wanda pəma hu bəl farha na nda a ənaarha, nduwa thrəfkid ndan, nduwa kulafayid ndan, nduwa ngaara na ndan a ənaarha wa.

10

Təthlənda Faara tə deleewar na fəfada ngguchit

¹ Tərgħa na təthlənda Faara ni həngkəm na tə shembe fa a təra hai a talara. Nggəlangga hashmbe, tə kongnda a tenggən, Yidghən kəla yanfara, saryighən kəm kəla sheneu waarha.

² Kəsədə deleewar ha na fəfada ngguchit, i'ina hai a harghən. Dəfənggən sarghən yi səma a ten wuri aama, sarghən yi kawa a ten chehweerha.

³ Aah farha nən tə urarha manggən na kəla təd ləfari. Aah nən faddi, tərgha tər'yan nggini məd rii nda fa kaan.

⁴ Riina tər'yan nggina fa, ngwadi fa na a chireethleng nggi hai, amma sək urarha ni hai a talara ndəghən, "Əndi ndaana tər'yan nggini məd ya, nggəlang a chireethleng na hai wa."

⁵ Tərgħa təthlənda Faara nani kət a ten wuri aama təkəm a ten chehweerha tərənggən harghən sə yi səma a talara sə,

6 aah Faara nən tə yandı na tə yibrha fa pakwandə, ənagha talara tə əngya na ahurghən heu, tə kəshirha tə əngya na ahurghən heu, tə wuri aama tə əngya na ahurghən heu. Ndaagha təthlənda Faara, “Balwa kukwasa sə wa.

7 Amma a sayiddi na təthlənda Faara yi məd a pii kodwomndəghən, ndəna kulish Faara a ləghəttə, kəla 'wanən pəranggən mafayighən, annabiya.”

8 Tərgha nggəryi sək uraddi 'wani səkrha a talara hai ndeeghən, “Duwadə, da thlə dəleewar di na i'ina hai a har təthlənda Faara na kət hu wuri aama tə ten chehweerha.”

9 Nanən kee, diya thləmad təthlənda Faara də ndanggi fəree dəleewar danən na ngguchit fəfada a harghən. Ndeeghən, “Thluwun kyangga, nən a naarha i'ikh ahurwa, amma hu miywa nən naarha dədem kəla dee.”

10 Tərgha thlə dəleewar fəfada dani na ngguchit a harghən, kyanggi. Tsauka dədem kəla dee hu miina, amma a kwasamaddi mudang ni, tsauka i'ikh ahur na.

11 Tərgha nggərgəha nda ndeerha, “Tsaudə tətə a thlək Labar Faara na a fiya hangga, tə chehweeya hangga, tə miya hangga, tə kutərya hangga.”

11

Shedawaya səri yi Faara

1 Tərgəha fəree səsal kəkərra nda, ndeegha nda, “Duwadə da kəkərang nda Kən Faara na a Urshelima tə mbəd nji sataka, thlədangga nafiya na a tərang shilee Faara in a mbədi.

2 Amma a kəkərangna pəpal yi na a kəshi ma kən Faara wa, kəsər malang di ndən nafiya səngwa nggi. Na nda a ishang nda wupəri da hai na chahal yi ndəre kumnggit fada kap səri.*

3 Ni a thlən shedawa yina də səri tə lukkyə fa yi ngwala tərha, niya fərang ngyakhrha thləkrha labarna kanda yi bəngya haru kumnggitghən tal tə haru səri tə kumnggit mikki.”

4 Shedawa yini ya kanda ni dəfya dzaitun di səri tə səsal yini səri kəsgha patilla yina ha na kət a mbed Chinəm na yi kəshirha həu.

5 Ana niifa sə na midghən walang wudərha nən kanda fa, na waarha kyarha ba a mii ndan bəlanggən fa saryi ndan də. A hu kiya yandı tərna midghən walang wudərha kanda fa tətani a bəlang ngganda.

6 Na nda tə səmənda nggəlang nda fərahk amshi amana 'yaara bərha ahu sayiddi nanda pər labar Faara. Nanda tə səmənda ha yi kyakhrang nda aamgya hai tsawanda fara, na nda tə səmənda kəm na a bəng patal nda kəshirha ba, kəla tərna mindan.

7 Akwasamaddi ngg-walangna shedawa yini

* 11:2 11:2 Luka 21:24

pər labar Faara, mabiddi na tsaurna ahu kwaddi na kudimgən kyarhaba yangga təkanda. Mabiddi kal kanda nən mu bəlanggən kanda də.

⁸ Nanda mal mər yi ndan a ten kwaman wupəri di tawang nanda Chi ndan sə. Sak wupəri da nən təkhləma nanda aarha "Sodom" ko "Masar".

⁹ Beena mahan tək mbeera chehweeya turya nafiya, tək kiwaya, tək miyya dədamən-dədamən, na nda mbəssang məryina fa, kar nda fa na a pang ngganda mər yini.

¹⁰ Nafiya tsauka yi kəshiddiya na nda a əna wutsəfayirha ka mərredə shedawa yini na səri. Na nda wumnda hai ka wutsəfayirha, na nda thlənanəg ənfəra ndan də, kəsər ka shedawa ni na səri bəngga səsərha nafiya bə tsauka hu kəshirha.

¹¹ Amma a kwasamad bəndi mahan tək mbeera, yibrhafa na fər yibrha yi Faara kyagha fandan hai, thlii nda sə isha nda, tərgha kala niifa naghə kanda kyagha hu tərəmnda hai.

¹² Tərgha shedawa ni na səri sək urarha manggən a talara hai a ndaarha, "Tərəma mbəda bə ya!" Tərgha tərəngganda kanda talara sə hu hashmbe, naghə fa tsənggindan a kələng kanda.

¹³ Məməlla sayiddi kee rəbghə chehweerha fa, tərgha tal hu kum yi wupəri di chaghə hai, mərghə nafiya kumnggitghən məd hu rəbrha chehweddə fa. Tərghə fingya nafiya hərəkkə

tərmanda kaan, tərghə fərang mamnggirha ndə Faara na a talara.

¹⁴ Ən kawa di patal yi səri mbərda də, ən kawa di patal yi mahan nəghən bayi a mbee.

Kodwomnda yi məd

¹⁵ Tərghə tətəhlənda Faara yi məd penggən kodwomndəghən. Sək uraya ndə hai hangga a talara hai kanda a ndaarha, "Tsau kutəryid kəshiddi nanənya yi Chinəm tək Kərəsti na yighən, nən a əna kutəryirha pakwandə!"

¹⁶ Tərghə shinggi na kumnggit səri kap fəda di na tsau hu tsənggam kutəryid ndan a mbed Faara fəla ndə hai kwang ngganda tendan hai dəfang shilee ndə Faara in,

¹⁷ kanda ndaarha, "Usa dan sa, Chinəm Faara na tək ngyakrha ha həu, sa na sə nanənya, na sə kaar, tək na bayi, kəsər tərəngna ngyahad wə na manggən sa a əna kutəryirha.

¹⁸ Hufghə chehweeya hur, amma nanənya bəd sayid hufirha hurwə bə, bəd sayi bə nanda ngwang kumarha məryə sə, nanda fərang kəna tar ndan annabiyiwa, tək nafiya chahal na a tərəm thləmwə, ndə shingya tək wundakhnaya. Bəd sayi bə na ndə a bəlang nafiya bəlangga kəshirha!"

¹⁹ "Tərghə inang ngganda Kən Faara də a talara, tərghə na Akwatid dəf mee ni ahur Kən Faara. Tərghə na kyatta 'yaara ni, tək rii əngya fa, tək tər

'yana, tə rəbrha chehweerha fa, tə wutsamnda!"

12

Nuneefa tə ənkaheerha

1 Tərgha na ənsakrha ni manggən a fərahk amshi. Nuneefa lələbdə tə yanfara, ndəre a kamu sarghən, a man tenggən, tətər kutəryirha yi wufəlgarya kum kab səri.

2 Nəghən ahur, nagha a tərha ka hatta hur nggəttə kəsər takhdə a nggəttə hai.

3 Tərgha nggəryi na ənsakrha a fərahk amshi, kya Sheetan bə fadghən yiba kəla hulthne tə tengya fa məd tə bəngya kum, tə fatta ten kutəryirha məd hu tenggini.

4 Tərgha ndusghən ka-hanggən tal hu mahan hai ahur wufəlgaryini muwanggən kanda hweede hai. Sheetan di na kəla hulthne ishgha a mbed nudı, takhka a nggəttə hai, tənən kyang wandı a nggəddə hai.

5 Tərgha nggətgha nuda hai wee həshin, na a əna kutəryirha a ten chehweeya həu tə səsəl dəbəla, amma thlangganda wandı a haar ənkaheerha, dənda təghən a thləmad Faara də tə tsənggam kutəryidghən.

6 Dəgha nudı a kaheerha də, a mbərha də taksangna Faara sə, a mbədi na nda a kələghən ha yi mbeena kum-nggidghən tal haru səri tə kumnggit mikki.

7 Tərgha thliigha yanda a talara. Mikailu tə fathlənggighən yana nda tə Sheetan na kəla

hulthne, sheetan kəm tə fathlənggighən dənda mbee də tə yanda.

8 Amma mbə ənkaheeddi tə shembe na a mbənggən həbrha wa, rək kanda nda tə fa thlənggighən, ka a fardı 'yadəng mbəd tsaurha nda kanda fa a talara.

9 Muwangganda ənkaheeddi na manggən hweede hai, Sheetan di na kəla huthlindı ka kətəm, nanda aarha tə mbəlfeddi, nduwa kəm Sheetan tə nggəba kəshirha həu. Muwangganda hweede hai tə fa thlənggighən.

10 Tərgha sək urarha ni manggən a talara hai a ndaarha, "Nənənya, hərəkra tə səsəmnda tə kutəryid yinəm Faara, tə səsəmnda Kərəstidghən. Kəsər tə'yar wanmangginəm, na yakh 'yar kanda a mbed Faara nda yanfara tə fədikrha, muwang nda hweede hai.

11 Tərgha fa takkwaya kalghən nda mu parkayid far Wan Kamndədi tə pər labərgən fər nanda shedawa atənggən, kəsər nggəm ngwanda yibəd ndan kaan ta hu mərta də wa.

12 Tsaunən kəe ənama wutsəfayirha, kun talarya, tə kun na tə tsaurha ahurghən! Amma kawa a chehweerha tə wuri aama, kəsər təmbəlfeddi tərde thləmad nun hai! Nəghən lələgdə tə hufırha hura, kəsər səndəsə takhka sayi ngguchit kəe!"

13 Walangna ənkaheeddi muwang nda hu kəshirha hai, katəranggən kadə nuda hai nggətgha wee həshin di.

14 Amma fərang paha nda nudi səri yi Rəfa na manggən a pərgħa mbərha də tangsang nanda hai ka ndəghən a kaheerha. A mbəda ni na nanda kəlagħən ha yi hurarha mahan tə mbeera amawana ənkaheeddi kəsang nda.

15 Tərgħa sheetan dī na midghən sə a hwanggən nudafə tə aam afa afa na a hwaarha bə a miighən.

16 Amma hweede dang də nuda sə, inangga hweede miighən hai Sanggən aam kufaddi kyagħa bə a mii sheetan.

17 Tərgħa səbgha hur sheetan də tə nudi kaan, thliigha bə yangga tə tahad turya nudi, kanda ni na əna taara tə 'ya ndaana Faara, kanda ni kəm na a takkwa 'ya pərna Yeeso.

18 Tərgħa sheetan ishgha a ten chehweddi na mii wuri aamdi. Tərgħa ənkaheeddi ishgha a mii kəkəshbang nda wuri aamdi.

13

Mabiddi kyagħa sə hu wuri aama

1 Tərgħa na mabi ni a kyarha bə hu wuri aamdi. Nəghən tə bəngya kum tə tengya məd. Na tətəarya sə kum yi kutəra a ten bənggini, kala teena na thləma sə yi sar Faara.

2 Mabiddi nani nəghən kəla piyarha, saryighən kəla yi mabi na nda aarha məmeere, miighən nəghən kəla yi ləfari. Sheetan dī na fadghən kəla hulthne fərang shembədgħənən mabiddi tə

tsənggam kutəryidghən, tə səsəmggītghən na manggən heu.

3 Tal ahur tenggini ki mabiddi kəla walang nda wundərha fa na mbang bəlang, amma wudəddi 'wadə teena kəndə. Mabiddi tərang də hakkilod kəshiirha, kəsgha ənwulteena kanda mbusamadghən nda.

4 Dəfangga fiya shilee ənkaheeddi teena kəsər fərang də səsəmggītghən mabiddi, təkəm tərang shilee mabiddi in, nanda a ndaarha, "Wunni kəla mabiddi ya? Wunni mbang yanda təghən?"

5 Malang nda kwamana mabiddi nagħa thlək labarya kəlara tə tərang altənggən sə yi sar Faara, təkəm fərang nda səsəmda na a əna 'ya nən na midghən yi ndəriya kumggit fada kap səri.

6 Tərgħa inənggən miighən hai nagħa a thlək labarya kəlara yi sar Faara, tə sar thləmggən, tə mbəd tsawudghən, tə fingya həu na a talara.

7 Fərang nda səsəmda na a yangga tə nafiya Faara na chahal kal kanda nən mu. Fərang ngyakhrha nda a ten kala turya, tə kiwaya, tə miya, tə chehweeya.

8 Nafiya həu na hu kəshiirha tərang nda shilee mabiddi teena, nafiya heu chireethləng ngwanda thləm ndan hai hu Deleewar fər Yibrha, ka əna nanda kəshiirha tsauka yi Wan Kamnda thləng nanda uradghən.

9 Kala yi na tə thləmad

səkrha, səkkənən!

¹⁰ Kala niifa tsawangga fa a əna tar mafayirha nən, tsaudə nən a əna tar mafayirha. Kala niifa tsawangga fa tə thlaukh kəlara na nda a bəlang nda, tə thlaukh kəlara ni na nda a bəlang nda. Hu kiya fa fərkəkafekky tsaudə a kərsa nda, kərsa nda dənda mbeedə tə fərkəkafek.

Mabiddi kyagha sə a hweede

¹¹ Tərgəha nggəryi na mabi yi səri, kyagha bə a hweede. Nəghən tə bəngya səri kəla yi wan kamnda, kalgha sə kəla ənkaheeddi na fadghən kəla huthlindi.

¹² Əna taara nən tə səsəmnda yi mabiddi 'wagha bə. Kyanggən kəshirha tə nafiya na hurghən heu a tərang shilee nda mabiddi in 'wagha bə, yandi kəna wundəyini keeghən.

¹³ Mabi yi səri di ya ənadə ənwultengya məmanggən, aahdə waarha hai a talara a hweeda hai a yid fiya.

¹⁴ Nggabadə fiya hai həu na hu kəshirha tə ənwultenggini nggəməng nanda fa a ənagha a yid mabiddi 'wagha bə. Tərgəha mabiddi ndanggən kanda a tən shishingnda nda ka a dəfang shilee nda mabiddi in 'wa nanda walang wundərha fa tə thlaukh kəlara, ko nanən kee, bəlgən tə yibrha fa.

¹⁵ Fərang nda səsəmnda mabiddi yi səri na a fərang yibrha nən shishing nda mabi də fa 'wagha bə tənən kalasə, na a bəlanggən fiya

həu kargha dəfang shilee shishing ndəghən fa.

¹⁶ Mabi yi səri diya ngyabəng nggən fiya heu na a ənang ndərdaha nda kanda hu haryindan yisəma ko a pəmənggindan, shingya tə wundakhnaya, nda tə kəna, tə nda fa yamirha, tə nda mafarha tə fingya mbuwa mafarha.

¹⁷ Əna nən ndən kee amana niifa hiighən ko henggən, a mbə tə ndərdaha fa wa, ndəna thləm mabiddi ko ndərdakh thləmnggən.

¹⁸ Əndi ya na midghən sə thladwayirha. Kowunni na mbəng kukwalang 'ya hai kirasənggən ndərdakh di ki mabiddi ndərdakh mabiddi ya yi niifa ni, nən chireethla hai, 666.

14

Wan Kamnda tə nafiya 144,000

¹ Tərgəha kəlee də, a mbed na Wan kamnda kət a ten Wumnda Sihiyona, tə nafiya 144,000 a thləmadghən chireethləng nanda thləm Wan Kamnda hai tə Chin a pəmənggindan.

² Tərgəha sək urarha ni hai a talara a riirha kəla rid hwad aama, kəla tər'yaana. Uraddi sək ni nəghən kəla riirha dək kəliingya.

³ Kanda a aah əmshe pəling a mbed tsənggam kutəryiddi, tə ənggini na tə yibrha fa fada, tə shinggini. Mbə niifa sə na mbəng tsaha əmshi di wa kəl nafini na 144,000 kee, fingya ni hərgəhang nanda kanda hu kəshirha.

⁴ Nafina ni ya səbang ngwa fandan də tə nishya, kəsər tsau nda chahal. Kanda ni mbuwa samad Wan Kamnda kala mbərha dənən sa də. Kanda ni hərəkka ahur fingya nafiya na hu kəshirra, na nda kəla wan 'wad ənnarhami yi ən hudarha nəm fərang nda Faara tə Wan kamnda.

⁵ 'Wawanda nggabaarha wa, təkəm mbə aibe sə a fandan wa.

Fathlängya Faara mahan

⁶ Tərgha nggəryi na təthlənda Faara a pəra hu a fərah amshi, nəghən tə Labara mii na Mbənggən yi pakwandə na a pərgənən a fingya natə tsaurhahu kəshirra, a kala chehweeya, tə a kala turya, tə kala miyya, tə fiya.

⁷ Təranggən uradghən sə kaan, ndəghən, "Tərmama Faara, təkəm fəraman mamnggirha thləmnggən! Kəsər nanənya, bəd sayi bə nən a ngwang kumarha fiya sə həu. Dəfaman shilee in, ndəghən ənagha talara tə kəshirra, tə wuri aama, təkəm fereeya aama!"

⁸ Təthlənda Faara yi səri takkwa yandə nən hai 'wagha bə, ndəghən, "Fəlda hai, Mbabila na manggən fəlda hai! Yandə kyangga chehweeya həu hu nggaala tə aam inabi ənana susuwaya!"

⁹ Tərgha təthlənda Faara yi mahan takkwa fingya yina nən hai səri. Təranggən uradghən sə ndəghən, "Kala niifa dəfangga shilee məbidđi teena tə shishing ndəghən,

təkəm thlə djarra ndərdakh danən a pumnggən, ko a harghən,

¹⁰ nən a saa aam inabi yi hufrha hur Faara, əna nanda tə shembedghən irang nanda hu wuhuleurha hai yi hufrha hur Faara. Na nda a səsang nda kaan tə waarha tə tsal waarha, a mbed fathlängya Faara na chahal təkəm a mbed Wan Kamndəđi

¹¹ Ini waarha yi səsang kanda nən naarha thliirha talara də pakwandə. Nafini na a tərang shilee məbidđi teena tə shishing ndəghən mba nda tam wal yibrha wa nda fəđikrha tə yanfara tə kala niifa thləgha ndərdaha hu thləmnggən."

¹² Ndaarha ni nanənya nafiya Faara na chahal na a əna taara tə 'ya ndaana Faara a tsawa nda tə munyarha tə kərəsta na nda tə shembe fərkəkafek fa a Yeeso.

¹³ Tərgha nggəryi sək urarha hai a talara a ndaarha, "Chireethläng ənda hai ya, fa parkayani nafiya na a mərə hu Chinəm nanənya!" Ndagha Səsəna, "Kəkafek na nda a yibrha hu njiten tar ndan, kəsər ka ən ənad ndan nən a takkwa kanda."

Hathla Kəshirra

¹⁴ Tərgha kələedə, na hashmbe ni pəpet a frakh amshi, tə niifa kəla Wan Niifa tsau hu hashmbidđi, nəghən tə tətər təfasa yi kutəryirha atənggən, nəghən tə dəhwasarha ha na chimnggən.

¹⁵ Tərgha kyagha təthlənda Faara bə faddən hu Kən

Faara aah farha nən tə urarha na manggən a yandı na tsau hu hashmbidi, nagma a ndaarha, "Tərang dəhwasad wa katərangga hathla hai, kəsər sayid hathla bəda ba nanənya, nakhda ənnarhami na hu kəshirha nakhda də kaan na a halthgha hai."

¹⁶ Nanən kee, yandı na tsau hu hashmbidi wiwidənggən dəhwasadghən hu kəshirha hai, hathlang ngganda kəshirha hai.

¹⁷ Nggərgha təthlənda Faara kyagha ba hu Kən Faara a talara, ndəghən nggi kəm nəghən tə dəhwasarha a harghən na chimnggən kaan.

¹⁸ Tərgha nggərgha təthlənda Faara kyaghaba fadən, ndəghən ni aten waddi ha na a mbəd fər sataka. Təranggən uradghən sə aah yanda nən natə dəhwasadfa ha na chimnggən, ndənggən, "Tərang dəhwasad wa na chimnggən wumangga kənda wan dəfya inabi na hu kəshirha, kəsər wanggighən nakhdan nda."

¹⁹ Tərgha təthləndə di muwanggən dəhwasadghən hu kəshirha hai, thlənggən wangya inabi da hai tsamənggən kanda a mbəd 'yada inabi hai yi hufra hur Faara.

²⁰ Tsathlang ngganda wan dəfya inabi da hai a kəsər wupəri di, nagma fara a ira hai a mbəd 'yada wan dəfya inabi di səl iundəghən a kəkərang dəm tə səsəl kəkərri səldə 1,600, ndam kilomita haru mahan, kudimndəghən səldə nżang nda lidzam

pərshe sara mikki, iundəghən mel hau səri, dəngkam ndəghən pəne tal tə mbeera.

15

Fathləngya Faara məd tə mii ngwala patal məd

¹ Tərgha na ənsakhrha ni manggən a talara yi fər ənwulteena. Fathləngya Faara məd kanda tə mii ngwala patalya ha məd, kəsər kanda ni na mii ngwala səbrha hur Faara.

² Tərgha na 'ya ni kəla wuri aam tolokar kukurda tə waarha. Nadi fingya yini kalgha məbidfa mu tə shishing ndəghən tə hangnda ndərdakh thləmnggən. Kanda kəkət a mii wuri aam tolokar di kəs nda kəliinga ha fərang na Faara kanda.

³ Kanda a aah amshi Musa, mafad Faara, tə yi Wan Kamnda, kanda a ndaarha, "Na taryiwa məmənggən, yi fər ənwulteena, Chinəm Faara na tə səsəmnda ha heu. Na kwaman nggiwa tə kəkafek fa, tə nggayirha kəm, sa na kutəra aten chehweeya.

⁴ Wunni mbuwa tərəm sa, Chinəm? Wunni mbuwa fərang məmənggirha thləmwa? Kəsər sa katenwa təpedənda ni. Na chehweeya heu a bərhəba təro shilee nda teena, kəsər kyad nggayid taryiwa a pəpəl ba."

⁵ Akwasamad yandıya kəlani də, na kən Faara ni a talara, chama yi dəf mii Faara tsahai.

⁶ Tərgha fathləngya Faara məd na tə patalya ha kya nda ba hu kən Faara, kanda tə

karid alfinti fa, na a chim-nda fa, təkəm kabten təfasa a kəfan ndan.

⁷ Tərgħa tal ahur ənggini na tə yibrħa fa fada, fərang ndaro nən məd fathləngya Faara dī na məd yi təfasa, lələgdə tə səbrħa hur Faara, na tə yibrħa fa pakwandə.

⁸ Tərgħa ləghədgha Kən Faara tə ine na a kyarħa bə hu mamnggit Faara tə səsəməndəghən. Mbə niifa sə na mbang kyarħa hu kən Faara də wa kəl patal yini məd yi fathləngya Faara məd ngwalanda hai.

16

Ndaroya məd yi hufırha hur Faara

¹ Tərgħa sək urarħa ni a kaala sə ahu kən Faara a ndang nda fathlənggini ki Faara məd, "Damədə dūn irang ndaro yina də məd na lələgdə tə hufırha hur Faara aten kəshirħa hai."

² Tərgħa təthlənda Faara yi tal iranggən ənda hai na ahur ndarodghən aten kəshirħa hai, tərgħa həlthgha fad nafiya wubəl-wubəl na hadghən kala yi natə ndərdaha fa yi mabiddi, tə fingya kəm tərəngga shilee shishing ndəghən in.

³ Təthlənda yi səri iranggən yighən ənda də na a ahur ndarodghən ahu wuri aama də. Tərgħa kyahargħa aam wuri aam də hai kəla far niifa mərgħa, ənggini heu na hu wuri aamdī natə yibrħa fa mərə nda də.

⁴ Təthlənda Faara yi mahan iranggən yighən ənda də na

hu ndarodghən hu aam kufaya də tə suhwadya tsawanda ka fara.

⁵ Tərgħa sək təthlənda Faara ni yi natə səsəmənda aten aamgya a ndaarħa, "Na tə kəkafek fa hu ngwa kumad wa, sa Təpedənda, sa na sə təkəm nasə kətsar,

⁶ kəsər irang nda far nafiwa də na chahal tə yi annabiya, kulo hai nanənya fərang na fara kanda a sa nda, ndəna kəna ndan kee."

⁷ Tərgħa sək urarħa ni a mbəd nji sataka a ndaarħa, "Chinəm Faara natə Mamnggirħa fa, ngwa kumad wa nəghən məməl tə kəkafekkirħa."

⁸ Tərgħa təthlənda Faara yi fada iranggən əngyadə na hu yighən ndaro aten yanfaara də, fərang səsəmənda nda yanfara fəfərang nggən fiyadə tə waarħa.

⁹ Thlerra waddi 'yanggən fiya də, 'yar thləm Faara nda, ndəghən natə səsəmənda ha aten patal yini ya. Amma kar nda fa a malang ngganda dīmiyid ndan fərang mamnggirħa nda.

¹⁰ Təthlənda Faara yi tuf iranggən əngya də na hu ndarodghən aten tsənggam kutəryid mabidda də nggəlang wula kutəryidghən, katərəngga fiya kət sheneu ndan ka səsərħa.

¹¹ Na nda a 'yar Faara na a talara kəsər ka səsəd ndan tə thlerra waddi, amma kar nda fa a malang ngganda tar mbəlfed nda.

¹² Təthlənda Faara yi mikki iranggən əngya də na hu

yighən ndaro hu kufad Yu-firitus də hwargha kufaddi, ka a tangsang kwamana nda kutərya sə na a bərha bə a man kyad yanfara.

¹³ Tərgha na ənkaheeya ni mbuwa ngga mahan na kəla kubaya. Tal kyaghən bə a mii ənkaheerha, tal a mii mabiddi, tal kəm annabi tə nggabaarha.

¹⁴ Səsəngya ənkaheeya ni na a əna tar ənwulteena, dənda thləma kutərya kəshirha də, na a wumang ngganda kanda ka yana nda tə Chinəm a fardi na manggən yi Faara natə Mamnggirha fa.

¹⁵ Ndagha Chinəm, “Kulo hai, niya bərhaba kəla ngaara! Tə parka ni yandi bəni waala məmekhne ngwada fa amawa nən wiirha tawalth kəsgha shilee ndən.”

¹⁶ Tərgha wumangga ənkaheeyini kutərya a mbərha tal na nda aarha tə mii Ibraniyaya Armaggeddon.

¹⁷ Təthlənda Faara yi məd iranggən əngya də na hu yighən ndaro hu bəreurha də. Kyagha urarha bə kaan hu Kən Faara a tsənggam kutəryirha bə a ndaarha, “Ng-waladə!”

¹⁸ Nagha əngya a kyad waarha, tə əngya a ri-irha fa, tə tər yaana, tə rəbrha chehweerha fa. Ka əna nanda niifa 'wawa chehweerha rəbrha fa kee wa. Ndəna rəbrha chehweerha fa 'wagha katərarha hai ka mbara mbərha.

¹⁹ Manda wupəri di tsakhka

hai mahan, wupəriya heu na hu chehweeya chanda hai. Dalgha Faara Mbabila in na manggən, kyanggən hu sa wuhuleu aam inabi hai yi hufrha hurghən kaan.

²⁰ Kala wutambarra tima nda hai, wumngya kəmda nggər wanda naghən wa.

²¹ Irgha wutsamngya hai məmanggən a talara na haghən kaan aten fiya hai səldə kilo 45. Tərgha fiya na nda a 'yar Faara ka patal yid wutsamndədi, kəsər patal yiddi padida hai kaan.

17

Susuwarha tə mabi

¹ Tal ahur fathləngya Faara məd natə ndaro yina ha məd bəgha thləmad na bə ndeeghən, “Boba, niya kyadə kwaman di na nda a tsətsəl səsuwaddi ya, na tsau aten kufaya hangga.

² Ənana kutərya kəshirha kulafayirha təghən. Nafiya kəshirha tsau nda kəla nafiya nggalgha tə aam inabi ka kulafayirha əna nanda təghən.”

³ Tərgha təthlənda Faara hu səsəna tərēeghən a kaheerha də. A mbədi na nuneefa ni tsau aten mabi həba natə chirelth thləmngya fa yi 'yar Faara, tə tengya məd tə bəngya kum.

⁴ Nudi kaldə kari fa wuleren tə yiba, sakhda dafa tə kari təfasa tə tur ferya na chimnda fa. Nəghən tsəb tə wuhuleurha ha yi təfasa lələgdə tə ən kaara ən tsanda yi kulafayirha.

⁵ A pəmnggən chirethleng nda ənwulteena hai na səndəghən bəbee: “Mbabila na manggən, man susuwaya heu, tə ən tsangya yi kəshirha.”

⁶ Nudi nudi ngaldə tə far nafiya Faara na chahal tə kəm far fingya fərgha shedawa aten Yeeso. Ne a kəlang nda nudi, kəseegha ənwulteena kaan.

⁷ Ndeegha təthlənda Faara, “Kama kəsna ənwulteena sa? Niya pəro ‘ya heu aten nudiya tə mabiddi nən a təra, natə tengya fa məd tə bəngya kum.

⁸ Mabiddi nana ya ‘wadə narha tə yibrha fa, amma bəlwa tə yibrha fa nanənya wa. Nən a thliirha sə ahu kwaddi na kudimnggən ya ka məra də. Nafiya na hu kəshirha chireethleng ngwa nanda thləm ndan hai hu deleewar fər yibrha ka əna nanda kəshirha na teena a wulang kanda a nanda mabiddi. Nəghən tə yibrha fa yi, nanənya bəlwa tə yibrha fa wa, amma nən a nggər kyarhaba.”

⁹ Əndiya na midghənsə ənaghə nəm tə thladwayirha. Tenggini məd ya mbəd dəngkamngya ni məd, nana nudasə tə tsaurha atənggən.

¹⁰ Na kutərya sə kəm məd. Tuf ahur ndan fəl nda hai, takhdə tal bəlgəha hai, amma yi məd bəlgəhən kula bərhəba, a bəda bə nən a tsərha tsəbaku kee.

¹¹ Mabiddi na tə yibrha fa kaar, nanənya bəlwa hai wa, ndəghən ni kutəra yi wuvadə. Nəghən ahur fingya yini na

məd ya, nən a dərha a mbəd mərəghən də.

¹² Bənggini kum nana, kanda na kutərya kum bəlgəha kula thlə səsəmnda yi kutəryirha. Amma na nda a fərang kwamana kanda tə mabiddi əna kutəryirha nda yi sayi ngguchit kee.

¹³ Kutər yini ya na numad ndan tal, na nda a fərang səsəməndə ndan tə ngyahad ndan a mabiddi.

¹⁴ Na nda a yanda tə Wan Kamnda, amma na Wan Kamndədi a kal kanda mu kəsər ndəghən ni Chinəm aten chingya, təkəm kutəra aten kutərya. Fingya na a thləmadghən kanda ni aah nanda, fingya na wuwura tə natə kəkəfek fa.

¹⁵ Tərgha ndeegha təthlənda Faara, “Aamdi nana ya tsauna səsuwadda sə, kanda ni na turya, tə chehweeya, tə miyya dədamən-dədamən.

¹⁶ Bənggini kum nana, kanda tə mabiddi na nda a kar nad səsuwadda fa ya. Na nda a thlang əngya heu nanən təghən ha malghən nda tawalth, na nda a kyang thlu fadghən, njang ngganda də tə waarha.

¹⁷ Kəsər fərang Faara kwamana kanda ahur ndan a əna ‘ya nda na midghən, naghə numad ndan tal, fərang səsəməndə ndan nda mabiddi ka əna kutəryirha nən kəl fardi ləghəd na labar Faara.

¹⁸ Nudi nana ya, ndəghən ni wupəri di na manggən na a əna kutəryirha aten kutərya kəshirha.”

18

Falla Mbabila hai

1 Akwasamad əngginiya nggəryi na təthlənda Faara a pəra hai a talara, tə səsəmda ha kaan, mamnggitghən fərang kukwaryirha nən kəshirha.

2 Njargha hai ndəghən, "Fəlda hai! Fəl Mbabila hai na manggən. Tsaudə mbəd tsawud ənkaheeya tə wunurya, tə mbəd tsawud kala tur səsəngya mbuwa chahal, tə mbəd tsawud wudikkya mbuwa chahal, tə mbəd tsawud məbiya mbuwa chahal tə məbiya tsan nanda.

3 Kyangən chehweeya heu hu sa aam inabi hai. Kutərya kəshirha ənanda kulafayirha təghən, fa shafiliya kəshirha wal nda kəna ha hu səsəmda mbəna fadghən."

4 Nggəryi sək urarha hai a talara a ndaarha, "Kyama sə, nafina! Kyama sə ahurghən! Kəsər amawa nun kyarha hu dimiyidghən hai, amawana patalləghən wal kun ha.

5 Kəsər dimiyidghən padida hai tsədə nzang ta talara də. Faara kəm dəldə dimiyidghən in.

6 Ənəman kəla ənang nən fingya, ənəman katəra səri aten ən mbəlfəerha ənənən, iraman ən saarha hu wuhuleurha hai katəra səri kal yandə nən mu fərang nən fingya.

7 Kəla tərang nən altənggən sə, tə yakh ən mbənafa, nəghən a taala tə ndaarha, 'Kwatam ni nggi, mbə nu

mərra ni nggi wa, mbi tə mərra wa.'

8 Tsaunən kee, na patal a dəghang hai hu paara tal, nda mərra tə səbrha hura tə mi-irha. Na nda a njang nda də tə waarha, kəsər Chinəm Faara na a ngwang kumarha sə nəghən tə mamnggirha fa".

9 Tərgha kutərya kəshirha ənəgha kulafayirha təghən, təkka mbənafa təghən, na nda a tərha tə kukwara atənggən, a sayiddi nana nda ini waddi na a njang də.

10 Na nda a isha inggun ma wupəri di kəsər ka na nda a tərəmda. Mbə mindan sə a səsə nda kəla ndəghən wa. Na nda a ndaarha, "Kawa! Kawa! Sa wupəri Mbabila na manggən! Hu sayi ngguchit ngwalang nda nggo kumarha sə!"

11 Fa shafəliya yi kəshirha na nda a tərha tə səbrha hura atənggən, kəsər mbə niifasə na nggər hii karid ndan wa.

12 Na nda a heng kari də natə sakhdə təfasa, tə yi wurirha, tə fərya na nggəngga. Kari yi alfinti, tə kari na wulerən, tə siliki na yiba, tə yi natə aam dzərggina fa. Əngya ənana nda tə dəfyə na səd ndan mbənggən, tə fingya həbəng nanda də dəfamən, tə kari na kəla thlan chiwana, tə kariya ənan nanda tə dəbəlyə dəfamən, tə fərya na chimnda fa ngga.

13 Urdiya, tə, tə ən njiya na səd ndan mbənggən, tə mur tə fauda, tə ən wum chimbe, tə ən təllafa na sərha mbənggən, tə aam

inabi, tə fəded kəmnda fa, tə humbad wan hwalirha, tə wan hwalirha, tə thlaaya, tə chaukhraya, tə Pərsaya, tə keked pərsaya, tə shing nda fiya na nda a heng də kəla mafaya.

¹⁴ Na nda a ndaarha, ənggəni dəfna teena təghən balwa səwa. Kənawa heu tə ən sakh dad wa sahad nda balwa nggər walang kanda balwa.

¹⁵ Fa shafili yini na a heng ənggina də ya wal nda chikrha kəna a fadghən, isha nda də inggun ma thləmadghən ka tərəm səsadghən. Na nda a tərha tə səbrha hura na nda ahuhwaarha,

¹⁶ na nda a ndaarha, "Kwa! Kawa! Wupəri na manggən, sa na kal karid alfinti ngga, wulerən tə yiba na sakhdang fadghən tə karid təfasa, tə ferya na nggəngga na chimnda fa!

¹⁷ Kəsər hu sayi ngguchit kənadi heu yi wupəri di ngwala da hai!" Mamngya nggirnggi aam fa shafili yini, tə fingya na a wiirha tə nggirnggi aamdi, tə fa huryighən tə fingya na a kada 'ya na a muwa nda mii hu nggirnggi di, isha nda də inggun.

¹⁸ A sayiddi na nanda inidi na a djang nda də, na nda a ndaarha, "Wa wanda əna wupəri manggən kiya wa!"

¹⁹ Nanda irr tiniirha aten ndan sə, na nda a tərha tə səbrha hura, na nda a ndaarha, "Kawa! Kawa wupəri na manggən, ai nafini heu natə nggirnggi aama na

hu wuri aamdi walgha kəna ha tə yighən kəna! Hu sayi ngguchit səb əngya də heu."

²⁰ "Ənama wutsəfayirha atənggən, talara! Ənama wutsəfayirha kun nafiya Faara! Ənama wutsəfayirha kun nafiya Faara na chahal tə annabiya! Kəsər ngwang Faara kumarha Mbabila sə kəsər ka kun."

²¹ Tərgha təthlənda Faara na manggən tərənggən feera sə manggən kəla fen hərha muwanggən hu wuri aama də, naghə a ndaarha, "Tə shembe na nda a muwang wupəri Mbabila hweede hai mba nda nggər walang balwa.

²² Mbəm nggər sək dək kəlinga, fa aah amshiya, tə perəma, tə kodwomngya ahur nun balwa. Mbəm nggər na fa mbər əngya tə fa tarya ahur nun wa. Mbəm nggər sək hərha ahur nun wa tə ənji hərha wa.

²³ Mba nda nggər na kukwaryid patilla ahur nun wa. Mba nda nggər sək fad wutsamnda tə wuronga wa. Kəsər kaar fa shafili yinun kanda ni natə səsemnda ha hu kəshiirha heu, kəsər chehweeya heu wul tendan tə mutun nun.

²⁴ A hur mbabila ni na nanda far nafiya sə na chahal tə yi annabiya, tə fingya thləng nanda urad ndan hu kəshiirha heu."

19

Wutsəfayirha a talara

1 Akwasamadghən, sək mbeela ni kəla fiya hu teera

a talara. Kanda a ndaarha, "Falama Chinəm! Hərəkərhə tə mamnggirha tə səsəmnda yī yinəm Faara ni,

² Kəsər ngwa kumadghən yī kəkafek ni mbə wura-hasə wa. Ndəghən ni ngwangga kumarha səsuwadda sə səbangga kəshirha də tə kulafayidghən. Tsətsəlang Faara teng də kumad faar mafayighən irang nən də."

³ Nggərgha nda tərəng urad ndan sə na nda a ndaarha, "Falama Chinəm! Nagha ini waddi a təla a talara də hu wupəri dī yī pakwandə."

⁴ Shinggini kumnggit fada tə ənggini natə yibrha fa fada fəla nda hweede hai tərəng shilee nda Faara in, yandī tsauka hu tsənggamdī. Na nda a ndaarha, "Atsaukake! Falama Faara!"

⁵ Tərgha kyagha urarha bə hu tsənggam kutəryiddi a ndaarha, "Falama yinəm Faara, kun na mafayighən, kun na a tərəmnggən, na manggən təna ngguchit."

Wutsəfayid kahad Wan Kamnda

⁶ Tərgha sək 'ya ni kəla huh-waarha hu teera, kəla aama na hwaarha a mbəd tsətər, təkəm kəla tər'yaana, kanda a ndaarha, "Falama Faara! Kəsər Chinəm, yinəm Faara na manggən, ndəghən ni na a əna Kutəryirha!"

⁷ Tama əna wutsəfayirha nəm, tək mbənda nəm fa, fərang mamnggirha nəm! Kəsər bə sayi bə yī kahad Wan Kamnda, wuronggən ngwada fa.

⁸ Fərang nda lukrha pəpət na a chimnda fa ngga kalanggən fa." (Luwuddi na a chimnda fa ngga ndəna tar nggayid nafiya Faara.)

⁹ Tərgha ndeegha təthlənda Faara, "Chireethleng ənda hai ya, 'Fa parkaya ni nafini mbu nanda kanda hu wutsəfayid kahad Wan Kamnda daba.'" Nggərghən ndaarha, "Labarya Faara ni ya yī kəkafek."

¹⁰ Tərgha fəli hai a mbedghən tərəng shilee ni, amma ndeeghən, "A ənanna kee wa! Nggima pashid tar nun ni, sa tə wanmanggiwa, kun kəsgha shedawad kəkafekkid Yeeso ha. Təraman shilee Faara in. Səsən pər 'ya ndana Faara thləkka kəkafek aten Yeeso."

Niifa a kəsər pərshe pəpət

¹¹ Tərgha kəlee hai na talara ni indadə, na pərshe ni pəpət. Niifdi na a kəsərghən thləmnggən ni, Ka Niifa na tə Kəkafek fa. Nən ngwa kumarha tə nggayirha tə yanda kəm.

¹² Yidghən nəghən kəla sheneu waarha, a tenggən na tətər kutəryirha sə hangga. Na thləma sə chichireethlee hai a fadghən, amma mbə niifasə səngga thləmdī wa kəl ndəghən tafadghən.

¹³ Kabaddi kal nən fa nəghən tə faara. Thləmnggən ni "Labar Faara."

¹⁴ Sodjaya yanda na a talara kanda a samadghən, kanda tə lukkya fa pəpət-pəpət na chichilbi də a kəsər pərsaya na pəpət-pəpət.

15 Hu miighən na thlaukh kəlaara sə na kyarhaba chimnggən kaan, ndənən a kyathlang nafiya chehweeya sadə təghən. Nən a əna kutəyirha aten ndan tə səsal dəbəla, nən a ishang wangya dəf inabi də a mbəd tsarang nda wangya inabi hai tə səbrha hur Faara kaan natə mamnggirha.

16 A hu kabadghən təkəm a fədadghən na thləm də sə chichireethlee hai, "Kutər kutərya tə Chinəm yi chingya."

17 Tərgħa na təthlənda Faara ni kət a yanfara, a njarang wudikkya də na a pəra a fərah amshi, "Bamaba! Wumama bə kəsər ka wutsəfayid Faara.

18 Mbun kii thluwa yi kutərya, tə thlu mamngya sodjaya, tə yi katsallaya yanda, tə yi pərsaya, tə yi fingya na tər pərsaya, təkəm thlu fiya heu, yi mafaya tə fingya natə alten ndan, na manggən tə na ngguchit!"

19 Tərgħa na mabidda ni tə kutərya kəshiirha tə sodja yindan wumnda hai ka yana nda tə yandı na tsau a kəsər pərshe, tə sodjad ghən.

20 Tərgħa kəsang ngganda mabiddi heu tə annabi di tə nggabaddi ənagħa ənwulteena a mbed mabiddi. Hu əna ənwulthen nggina ni ya ndən huk nən fingya sə natə shishing nda mabiddi, təkəm fingya tərangga shilee shishing ndə di in. Muwang ngganda mabiddi heu tə annabi di tə nggabarha hu waarha də tə tsal waarha na kəla wad henggel bərha.

21 Tahad ndan bəlang ngganda kanda tə thlaukh kəlar di na chimnggən na a kyarhaba a mii yandı na a kəsər pərshe. Tərgħa wudikkya wuma nda hai nggala nda tə thlu mər yini.

20

Huraya kumnggitghən

1 Tərgħa na təthlənda Faara ni a təra hai a talara, kəsədə ən cha kwaminda kwadda ha yi kwaarha na kudimnggən tə wuyiwurra manggən.

2 Kəsanggən ənkaheeddi, huthlin kaar ni, ndəghən ni na tə mbəlfeddi, nduwa Sheetan, kənanngga təthlənda Faara tə wuyiwurra yi kumnggitghən hurarha.

3 Muwangga təthlənda Faara hu kwadda hai na kudimnggən, nggəlanggən kwaddi, changgən kwaddi dəf haara nən atənggən, amawa nən nggər huk fiya, kəl a mbər huraya kumnggitghən də tal. Akwasamadghən na nda a kalghən hai yi beena ngguchit.

4 Na tsənggamngya ni, nafini tsauka aten tsənggam nggini fərang nda sə səmənda ngwa kumarha kanda. Na yibəd nafina ni kyathlang nanda tendan də kəsər ka fər nanda shedawa aten Yeeso, tə labar Faara. Kanda ni tərang ngwa shilee mabiddi in, ko shishing ndəghən. Thləwanda njarrədi mabiddi hu pəm ndan nduwa hu har ndan wa. Nggər nda yibrha kəfa əna kutəyirha nda tə

Kərəsti yi kumnggitghən huraya.

⁵ Fingya takhka mərgha nggər wanda yibrha kəfa wa, kəl mbər na kumnggitghən hura yina də. Yandıya ndəna katəra thlid mərya sə.

⁶ Fa parkaya ni nafini na chahal katərangga thliirha sə hu mərə. Mbə səsəmnda mərri sə yi səri a tendan wa, amma na nda a tsaurha firisy Faara tə Kərəsti, na nda a əna kutəyirha təghən yi kumnggitghən huraya.

Kal nda shembed Sheetan mu

⁷ A sayidfi mbərna kumnggitghən huraya də, na nda a kal Sheetan hai hu porsəna.

⁸ Nən a kyarha bə nagh a huk chehweeya welgha hu kudma fada də hu kəshiiirha, ndəna Nggok tə Maggok. Na sheetan a wumang kanda bə a tsawa nda fa yanggighən, na hang ndə ndan kəla wuchehweed wuri aama.

⁹ Wii nda, walee nda hu kəshiiirha də, muwang ngganda nafiya Faara a madufu nggəmna Faara, tə wupəri di nggəmnən. Amma bəgha waarha hai a talara njanggən kanda də.

¹⁰ Tə mbəlfeddi hukka kanda, muwang ngganda hu waarha də tə tsal waarha, mbədi muwang nanda mabidfi sadə tə annabi di tə nggabarha. A mbəda ni na nda a səsəarha sə nda fədikrha tə yanfara pakwandə.

Mii ngwala ngwa kumarha

¹¹ Tərgha na tsənggama ni pəpet manggən, tə niifdi tsauka atənggən. Sa-

hadgha talara tə hweede a mbedghən, mbə mbərha sə bal ka kanda wa.

¹² Na mərya ni na məmanggən tə nggunngguchit kəkət a mbed tsənggam di, inang ngganda deleewarya hai. Nggəra nda inang deleewar hai pak, ndəna deleewar yibrha. Ngwang kumarha nda mərya aten 'ya əna nanda, kəla nanən chichireethlee hai hu deleewar yini.

¹³ Wuri aama fər mərya nən na ahurghən, nda mərri tə hwanga fər mərya nda na ahur ndan, ngwang kumarha nda kowunni aten 'ya əna nən.

¹⁴ Tərgha nda mərri tə hwanga muwang ngganda kanda hu waarha də, waddiya ndəna mərə yi səri.

¹⁵ Kala niifa mbuwana thləmnggən chichireethlee hai hu deleewar yibrha na nda a muwang nda hu waarha də.

21

Weerinda talara tə weerinda kəshiiirha

¹ Tərgha nadi weerinda talara tə weerinda kəshiiirha. Wan 'wad talara tə wan 'wad kəshiiirha mbər nda də, balwa wuri aama sə wa.

² Nadi wupəri di na chahal, weerinda Urshelima, a tərə hai a talara a thləma Faara. Ngwang nda fa kəla na wuronga ngwarha fa ka chimadghən.

³ Səkdi urarha a njaara hai ahu tsənggam kutəryiddi a ndaarha, “Kulo hai nanənya, na Faara a tsaurha nafiya. Nən a tsaurha tə kanda, na nda tsaurha nafiyighən. Faara tafadghən nən a tsaurha tə kanda, tsauka yindan Faara.

⁴ Nən a pang aam yid ndan kanda də heu. Mbə mərta a narha səwa, nduwa səbrha hura, nduwa tərha, nduwa səsarha. Kəsər əngya yi kaar sahad nda də.”

⁵ Yandi na a tsau hu tsənggam kutəryiddi ndaghən, “Kulo hai, nanənya niya tsawang əngya heu weerindəghən.” Tərgha ndeeghən, “Chireethleng hai, kəsər labardi ya nəghən kee, təkəm kəkafek ni.”

⁶ Ndeeghən, “Ngwaladə! Nggini Alfa tə Omegga, Katəradghən tə nggəl mee. Kala niifa na a hushimnda, niya fərang ən saagha təkə ahu fered aama yi fər yibrha.

⁷ Fingya həbgha na nda a har langaad əngginiya heu, niya tsaurha yi ndan Faara, kanda kəm na nda a tsaurha wanggina.

⁸ Amma fingya na a tərəmnda, tə fingya na a həb hakke, tə fingya na a əna ən tsanda, tə fa bəl faya tə kulafaya, tə fa kulaya, tə fa dəhaya, təkəm fa nggabaya heu, kəna ndan ahu yandi waarha na a njirha na kəla wad henggel bərha, ndəna mərta yi səri.”

Weerinda Urshelima

⁹ Tərgha tal ahur fathləngya Faara məd diya

natə ndaro yi məd lətang nanda tə nggəl mii patal bağha thləman na ba ndeeghən, “Boba, niya kyado wukushimnda, nu Wan Kamnda.”

¹⁰ Tərgha səsəna tenna hai, tərēegha təthlənda Faara hu wumnda sə na manggən, kyadə wupəri danən na chahal, Urshelima, a bəyi hai a talara a thləmad Faara.

¹¹ Nəghən a chimnda fa tə mamnggit Faara, chim ndəghən fa nəghən kəla wufeera na nda aarha djespa, na chimnda fa kəla tolokar.

¹² Nəghən tə kalthmaana dzang, tə kwad kirma kumkap səri, tə fathləngya Faara kumkap səri a kwad kirim nggini. A mii kwad kirim nggini chireethleng nda turya Isərelaya hai kumkap səri.

¹³ Kala man patu na kwad kirma sə mahan, mahan a man kyad yanfara, mahan a man ki wufaya, mahan a man ki pəlasarya, mahan a man həmnda yanfara.

¹⁴ Tənan ngganda kalthman wupəri di tə fer dəf sar kəna kumkap səri, a tendan ni chireethleng nanda thləmngya fathləngya sahai kumkap səri yi Wan Kamnda.

¹⁵ Tə thlənda Faara kaleegha sə nəghən tə səsal təfasa ha na a kəkəranggən wupəri di, kwad kirim wupəri di tə kalthmanggən.

¹⁶ Wupəri di təngga ndan məməl, dzang ndəghən tə kəthləng ndəghən məməl ni. Kəkərangga təthlənda

Faara tə səsəl kəkərrəghən, tsauka nda dzang ndəghən, tə kəthləng ndəghən tə dāng kam ndəghən kilomita 2,400 məməl.

¹⁷ Tərgha kəkəranggən kalthman dī tsauka mbəmbəng nggidghən sara haru səri tə kumkap mikki tə ən kəkərra na niifa əna taarasə.

¹⁸ Tən ngganda kalthman wupəri dī tə feera na ngga na nda aarha njaspa, wupəri dī ənagha ndan tə təfasa, nagha a chimnda fa kəla tolokar.

¹⁹ Sakh dāng nda dəf sar kalthman wupəri dī tə feera na nggəngga dədəmən-dədəmən. Djespa ndəna katəra fer dəf sar təndədi, yi səri safaya, yi mahan agata, yi fada zumurrudu,

²⁰ yi tuf onis, yi mikki karnaliyan, yi məd kirisolat, yi uvada mberil, yi wutarihe topas, yi kum ndaimon, yi kumkap tal njasin, yi kumkap səri ametis.

²¹ Kwatkirma kumkap səri dī kəm ən sakhdaya kumkap səri ni, ənagha ndan kala kwatkirma tə ən sakhdaarha na tə wudəbəla fa tal. Ənagha nda kwaman hur wupəri dī tə təfasa, nagha a chimnda fa kəla tolokar.

²² Nawi kən Faara a wupəri dī wa, kəsər Faara Chinəm na manggən təkəm Wan Kamnda ndəna kən Faara.

²³ Wupəri dī mbə midghən sə yanfara nduwa ndəre na a njargha tenggən hai wa, kəsər mamnggid Faara ndəna a njaara hai, Wan Kamnda ndəna patillad

wupəri dī.

²⁴ Na nafiya chehweeya a wiirha hai hu kukwaryid wupəri dī, kutərya kəshirha na nda a bərhəba tə shili ndan hu wupəri dāba.

²⁵ Mba nda tam nggəlang kwatkirma a yanfara wa, kəsər mbə fidikrha sə a mbədi wa.

²⁶ Na fiya a bəng dəf shilee tə mamnggirha yi chehweeya ahur wupəri dāba.

²⁷ Amma mbə ən tsanda sə na kyarha hurghən hai wa, nduwa niifa na əna ən shilee nduwa nggabarha. Kəl fingya chirethleng nda thləm ndan hai hu dēleewar yibrha yi Wan Kamnda ndəna nda kyarha sahai.

22

Kufarha tə dəfrha na fər yibrha

¹ Tərgha təthlən ndə dī kyadə kufarha nən natə aama yi fər yibrha, a chimnda fa kəla tolokar, na a hwarha bə akamu tsənggam kutəryid Faara tə yi Wan Kamnda,

² Nəghən a hwarha a madufud kwamana na hur wupəri. Kala kəkəshbəng nda kufaddi na dəfrha sə yi fər yibrha, nən nggəttə katəra kumkap səri hu hurarha. Shighən yi kənanng nda chehweeya ni.

³ Mba nda nggər wal shiurha wa. Tsənggam kutəryid Faara tə yi Wan Kamndədi nən a narha ahur wupəri

di. Mafayighən kəm na nda dəfang shilee teena.

4 Na nda na pəmnggən, thləmnggən na nda chirethleng hai a pəmnggindan.

5 Mbə fədīkrha sə wa, mbə mindan sə patilla nduwa yanfara wa, kəsər Chinəm Faara ni a tsaurha kukwaryid ndan. Na nda əna kutəryirha pakwandə.

Na Yeeso bayi

6 Tərgħa ndeegħa tə thləndədi, "Labar diya kəkafek ni, təkəm nəghən kee. Chinəm Faara, fərangga səsənggən annabiya, thləndə təthləndəghən də na a kyadang ndaarha nən mafayighən 'ya na a katərarha hai a mbee."

Yeeso nəghən bayi

7 Ndagħa Yeeso, "Kulo hai mbiya, takħdi a bərhəba! A tsauka parka aten niifdi kəsgha labardə ha chirethleng nanda hai hu deleewardi ya."

8 Nggi na Yahaya, nggini səkka təkəm nəgha ənggini heu ya. Hərəm ni ngwalang səkkən tə na kanda, fəli hweede hai na a dəfang shilee ni in a mbed təthləndə di kedeegħa ənggini ya.

9 Amma ndeegħən, "A ənanna kewa! Mafarha ni nggi heu tə sa tə wan-manggiwa annabiya təkəm tə fīngya ənagħa taara tə 'ya ndaana deleewardi ya. Dəfang shilee Faara in!"

10 Ndeegħən, "A nggəlang na labardi na hu deleewardi ya wa, kəsər nduwus sayi bə.

11 Yandi na a əna tar mbəlfəerha dəgha mbeedə tə tar mbəlfedghən, təkəm yandi na əna ən tsanda dəgha mbeedə tə əna ən tsandəghən, yandi na əna kəkafekkirha dəgha mbeedə tə kəkafekkidghən, yandi na chahal dəgha mbeedə tə tsaurha chahal."

12 Ndagħa Yeeso, "Kulo hai takħdi a bərhəba. Na kəna taara a harna, na a tenggi kowunni kəna taara ənanən.

13 Nggini Alfa tə Omegħa, yi 'wagħa tə mii ngwalarha, katəradghən tə Nggəl Mee."

14 Parka yi fīngya ni tsabangga kari yindan də, təna nda wal kwaman kii wan dəfrha yi fər yibrha təkəm kya nda tə kwatkirma hu wupəri də.

15 A kəsər wupəri di wudaya ni, tə fa shiriya, tə kulafaya, tə fa bəl faya, tə fa takkwa dāhaya, tə kala niifa na yakh nggabarha.

16 "Nggi na Yeeso, thləndi təthləndəna də dəgha pəro labardi ya ahu kən hwan Faara. Nggini ka turya Ndauda tə kiwadghən, təkəm wufəngar hartsar na njaara hai."

17 Nda Səsəna tə wuronga a ndarha, "Boba!" Kala niifa səkka ndən, ndagħa, "Boba!" Kala niifa na hushimnda a fadghən, bəgha bə, kala niifa na midghənsə, bəgha tsə aam yibrha sə təkə.

Ngwala labara

18 Niya kəs thləman nun kun səkka labardi na hu deleewardi ya, kala niifa chikka 'ya atənggən, na

Faara a chighang patal chirethleng nanda hai hu deleewardi ya.

¹⁹ A kədfang niifa labara də ahu deleewardi ya, na Faara a kədfang yighən də na hu dəfəd fər yibrha na ahur wupəri na chahal, kəla thlək

nanda ahu deleewar diya.

²⁰ Kala yandi shedagha əngginiya, ndagha, “Tsəbaku niyi bayi.” Atsaukake. Bəba, Chinəm Yeeso.

²¹ Ngwa tsauka nggayid Chinəm Yeeso tə nafiya Faara. Atsaukake.